НА ПОКАЗЪ. Львôвъ, Вторникъ 3 (15 сѣчня 1884). Рôчникъ V.

Выходитъ во Львовѣ що Вторника, Четверга и Суботы ярôмъ руских свягъ) о 4-ôй год попол. Литер. додатокъ „Библіотека найзнам. повѣстей“ выходитъ по 2 печат. аркуша пождого 15-го и послѣдного дня кождого мѣсяца.

Редакція, администрація и експедиція пôдъ Ч. 44 ул. Галицка.

Всѣ листы, посылки и реклямаціи належитъ пересылати пôдъ адресою: редакція и администрація „Дѣла“ Ч. 44 ул. Галицка.

Рукописи не звертаютъ тôлько на попередне заплоченье.

Поодинокe число стоитъ 12 кр. а. в.

Оголошенія принимаютъ по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ одного строчки печатной.

Реклямаціи неопечатаній вôльний ôтъ порта.

Предплату належитъ пересылати єдино (найлучше Почтовымъ переказомъ) до: Администрація часописи „Дѣло“ ул. Галицка, Ч. 44.

ДѢЛО

КЕПРІАНЪ НИКОЛАЄВИЧЪ КОЦОВСКІЙ

Предплата на „Дѣло“ для Австріи: на цѣлый рôкъ 12 зр., на пôвъ року 6 зр., на чверть року 3 зр. съ дод. „Библіотеки“: на цѣлый рôкъ 16 зр., на пôвъ року 8 зр., на чверть року 4 зр. на самі додатокъ: на цѣлый рôкъ 6 зр., на пôвъ року 3·50, на чверть року 1·25.

Для Россіи, прочія Россіи: на цѣлый рôкъ 15 зр., на пôвъ року 7·50 зр., на чверть року 3·75 зр. съ дод. „Библіотеки“: на цѣлый рôкъ 19 зр., на самі додатокъ: на цѣлый рôкъ 6 зр., на пôвъ року 3 зр., на чверть року 1·50 зр.

ВШ. Читателѣвъ въ Россіи просимо мати на увазѣ, що въ выносѣ ѣ=ji, *б*, *й*—і, *ы* (въ серединѣ и на кôнци слôвъ)=ы, *и* (на початку слôвъ и по самогласныхъ) — і, *б* (на початку слôвъ) — ві.

Запросины до предплаты

на рôкъ 1884.

Съ новымъ 1884 рокомъ розпочинаємо пятый рôкъ выдавництва „*Дѣла*“. Съ поновленими силами, съ надѣєю на дальшій успѣхъ нашои працѣ на народнôй нивѣ, съ повною вѣрою въ громадну моральну и матеріяльну пôдмогу зъ стороны всѣхъ нашихъ П. Т. Родимцѣвъ — пôднимаємося дальшихъ трудôвъ для добра нашои Руси.

Не маємо намѣренія наводити тутъ всѣ добрй и спасенній плоды нашихъ змаганьи трудôвъ за чотыро-лѣтный часъ выдаванія нашои часописи; о нихъ знає чей кождый нашъ читатель, а и исторія нашого народно-культурного розвою зрегиструе ихъ совѣстно. Пôдъ тымъ взглядомъ мы смѣло глядимо въ будучнôсть. Однакъ стôлько нехай намъ вôльно буде сказати, що „Дѣло“ съ своєю програмою, поставленою першимъ єи основателемъ, завсѣгды — въ добрыхъ и лихихъ хвилях въ нашôмъ народнôмъ житю — стояло непохитно и неустрашимо на сторожи правъ нашихъ народныхъ, смѣло и съ почутьемъ святости бороненого дѣла вздержувало всѣ ворожй напоры и ôтбивало тысячий напасти на рускій парôдъ — а рôвночасно вказувало путь до всенародного добра и щастя. И съ гордостею въ души теперь бачимо, що галицка Русь нынѣ вже не тая, що була передъ чотырма роками. Замѣсть сонливои байдужности нашои интелигенціи — бачимо нынѣ майже всюды рухъ народный, чуємо живе битье народного пульсу. Замѣсть поспôльного недовѣрювання, пôдозрѣвання — бачимо нынѣ загалъ Русинôвъ въ згодѣ при всякихъ всенародныхъ дѣлахъ и лишь сердечно бажаємо, щобы тая братня згода що-разъ бôльше скрѣплялася въ перозрывну звязь щиров поспôльнои любови, недоступнои для нѣякихъ ворожихъ а хитрыхъ покусъ, хотячихъ насъ на ново розъединити. Бачимо нынѣ всюда неупинну а ревну роботу нашои интелигенціи особенно нашого патріотичного духовенъства надъ нашимъ сельскимъ и мало-мѣщаньскимъ народомъ, бачимо такожъ — що есть рѣчею для насъ безконечно радôстною — роботу народну въ самôмъ нашôмъ простôмъ народѣ. Словомъ, ôтъ початку нашихъ трудôвъ до нынѣ — мы бачимо великій поступъ до лучшого въ нашôмъ народнôмъ житю. А се додае намъ тôлько охоты и жару до дальшои нашои працѣ въ дотеперѣшнôмъ направленю.

Якъ доси бувало, такъ и на будуще часопись наша тѣсно буде звязана съ долею руско-народною, буде ôтблыскомъ чи народнои радости, чи народного горя. Якъ доси, такъ и на будуще буде органомъ не якого тамъ товариства або якои партіи, але органомъ цѣлои Руси широкои. Окликъ нашъ „*Русь для Русинôвъ и черезъ Русинôвъ*“ — буде и на дальше згортати розсѣяныхъ черезъ всякй злощастій невзгодины сынôвъ Руси въ одну могучу громаду, щиро бажаючу силы и славы единои матери — Руси.

Якъ доси, такъ и на будуще будемо звертати нашу увагу на всѣ стороны нашого народного житя. Но-при дѣла политичного и суспôльного значеня не спустимо зъ ока, а противно, будемо велику увагу звертати на дѣла економичній, — бо ôтъ економичного быту нашого народа зависитъ и наше національне та суспôльне здвигненье. Щобы въ „Дѣлѣ“ могло новь въ зеркалѣ ôтбиватися вѣрно житье наше народне въ цѣлôй Руси, мы запросили многихъ здôбныхъ и дѣятельныхъ патріотôвъ нашихъ по всѣхъ сторонахъ нашои земли въ Австріи и въ южнôй Россіи до періодичного надсылання намъ основныхъ дописей про житье-бутье нашои интелигенціи и нашого простолюдина. Тую просьбу пôдносимо на сѣмъ мѣсци такожъ до всѣхъ нашихъ Вп. Родимцѣвъ, охôчихъ запомагати нашу часопись своими дописями и звѣстками. Понеже фейлетонъ въ нынѣшнôй порѣ має дуже велике значенье, то мы постарались о цѣкавй белетристичній и науковй працѣ нашихъ найлучшихъ писателѣвъ въ Галичинѣ и за кордономъ. Съ новымъ рокомъ буде введена въ „Дѣлѣ“ нова рубрика „Оглядъ часописей“, въ котрôй будутъ региструватися що найважнѣйшій голосы всякихъ часописей, передовсѣмъ галицкихъ, маючй яку-небудь важнôсть для Русинôвъ. Тая рубрика буде мати важне значенье особливо для тыхъ читателѣвъ, котрй не мають случайности читати бôльшого числа газетъ.

Просимо нашихъ Вп. Родимцѣвъ не забувати такожъ на велике значенье выдаванои при „Дѣлѣ“ — „*Библіотеки найзнаменитшихъ повѣстей*“, котрои вже доси выйшло 13 томôвъ, а котра майже зовсѣмъ вже выперла зъ рускихъ домôвъ лектуру повѣстей на чужихъ языкахъ, а подае на рôднôй новѣ европейскй взôрцѣ высокихъ творôвъ людского духа.

„**Дѣло**“ и „**Библіотека найзнаменитшихъ повѣстей**“ будутъ выходити въ р. 1884 въ такôмъ самôмъ объемѣ и въ такôй же порѣ, якъ сего року. „*Дѣло*“ що вторника, четверга и суботы, а „*Библіотека*“ два разы въ мѣсяць кождого 15-го и послѣдного по 2 аркушѣ друку.

Предплата на „**Дѣло**“ выноситъ на рôкъ **12 зр.**, на пôвъ року **6 зр.**, на чверть року **3 зр.**, на мѣсяць **1 зр.** Предплата на „**Библіотеку найзнам. повѣстей**“ выноситъ: на рôкъ **5 зр.**, на пôвъ року **2 зр. 50 кр.**, на чверть року **1 зр. 25 кр.** *Предплатники „Дѣла“* платятъ за „Библіотеку найзн. пов.“ на рôкъ лишь 4 зр., на пôвъ року 2 зр., на чверть року 1 зр.

Для Россіи предплата „Дѣла“ выноситъ на цѣлый рôкъ 12 рублѣвъ, на пôвъ року 6 рубл., на чверть року 3 рублѣ. На „Дѣло“ вразъ съ „Библіотекою“ на рôкъ 16 рубл., на пôвъ року 8 руб., на чверть року 4 руб. На саму „Библіотеку“ на рôкъ 5 руб., на пôвъ року 2 руб. 50 коп.

Новоприступаючй Предплатники „Библіотеки найзн. пов.“ дôстануть даромъ початокъ славнои повѣсти Мавриків Іокая „*Золотый человѣкъ*“, котра зачала печататись вже 1883 року.

Предплату слѣдуе пересылати (найдогôднѣйше переказомъ почтовымъ) до „**Администрації Дѣла во Львовѣ**“.

При письменнôмъ замовленю „Дѣла“ або „Библіотеки“ просимо все точно подати адресу замовляючого, часъ, до якого має часопись посылатися и часъ сплаты належнои предплаты.

Рôвножъ просимо всѣхъ Вп. нашихъ Предплатникôвъ, у котрыхъ маємо ще залеглости, щобы чимъ скорше ихъ надôслали, бо съ кôнцемъ року редакція муситъ выровнати всѣ свои рахунки.

Редакція и Администрація „Дѣла“.
ул. Галицка ч. 44.

☛ **Львôвскй предплатники „Дѣла“ зможутъ ôтбирати поодинокй числа въ Администрації при улици Галицкôй ч. 44 (2-гій поверхъ) — тôлько на карту предплатну. Кто не предложитъ карты предплатной, тому число не буде выдане.**

КЕПРІАНЪ НИКОЛАЄВИЧЪ КОЦОВСКІЙ

Оглядъ на рôкъ 1883.

I. Загальній уваги.

„Рôкъ не вѣкъ“ — сказано. Здавалосьбы, що значитъ одинъ рôкъ въ исторіи цѣлои черги столѣтъ житя народного? А прецѣ кождый рôкъ есть бодай дрôбненькимъ огнивомъ ланцюха вѣковои исторіи! А прецѣ одинъ рôкъ въ нынѣшнôй добѣ культурного розвою значитъ богато — и то значитъ не якимъ небудь незвычайнымъ фактомъ, котрый має епохальне значенье, але множествомъ дрôбныхъ фактôвъ, безчисленными одиночными проявами дрôбными, котрй однакъ уложенй въ гармонійну цѣлôсть даютъ намъ наглядный образъ поступу, застою чи й упадку нашого народного въ однôмъ роцѣ. При оцѣненю жъ того образу треба конечно на те памятати, що исторія народу не розвиваєся случайно, але пôсля даныхъ условій и выплываючихъ зъ нихъ правилъ, що въ исторіи причины родятъ наслѣдки та що въ историчнôмъ и культурнôмъ розвою парода скокôвъ нема и не може бути.

Тожъ при укладѣ нашого билянсу за рôкъ 1883 треба намъ увзгляднити условія попереджаючй житье наше въ тôмъ роцѣ, дальше условія панувавший въ тôмъ же часѣ, и доперва тогды оцѣнити самй данй факты та орѣкати, що намъ чинити на будуще для пôддержаня доброго а усупеня злого. Тутъ треба бути критикомъ безпристрастнымъ и справедливымъ до тои степени, щобъ не щадити себе самого а признатися и до найтяжшои вины.

Рôкъ 1883 важный въ исторіи нашого народного розвою. А важный ôнъ тымъ, що по попередныхъ двохъ рокахъ, въ котрыхъ галицка Русь стояла немовь на вулканѣ и була дуже сильно потрясена въ цѣлôмъ организмѣ своємъ, — наступивъ важный звороть въ розвою народнôмъ — тиха а неупинна праця нашои интелигенціи надъ народомъ. Якъ давнѣйше наша интелигенція намагалася починати будову хаты народнои ôтъ даху, такъ теперь покинула таку роботу и приложила свои руки до пôдвалинъ. Она стала сего року на тôмъ становищи, на якôмъ зъ самого початку свого ôтродженя станули Чехи. Сей звороть есть безконечно важный въ исторіи нашого житя и культурного розвою и интелигенція наша съ гордостею въ души и съ жаромъ въ серци повинна свою почату роботу продовжати дальше съ самосвѣдомостею цѣли, съ неустрашимостею та вытревалостею. Сегорôчній загальній выборы до сойму показали намъ, що на тôмъ полю конечно потрѣбна праця и то праця велика и не хвилева.

Тôлько жъ щобы така праця нашои интелигенціи могла бути успѣшною и плодотворною, не на омацки, а свѣдомою цѣли и програмовою, — потрѣбно и интелигенціи нашôй позбутися многихъ ще хибъ, унаслѣдженыхъ и прибраныхъ. Якъ небудь кождый навѣть ворогъ, муситъ признати нашôй интелигенціи много великихъ честнотъ, муситъ признати єи поступъ въ змаганяхъ народныхъ, — то зъ другои знôвъ стороны не потрѣбно и ворога, щобы добачивъ такожъ въ хибы и радувався нимъ та выкористувавъ ихъ для своихъ цѣлей. Интелигенція жъ повинна бути взôрцемъ народови, розумѣєсь така интелигенція, котра, якъ се у насъ есть, поставила собѣ задачу здвигнути силу народну зъ мильоновыхъ насъ народныхъ, котра народъ той уважае твердою скалою, на котрôй має станути величный храмъ народный. Взôрцемъ муситъ она бути, бо народъ скаже ѣй „medice, cura te ipsum“!

Хибы нашй не всѣ нынѣшнй, гдеякй унаслѣджений нами зъ вѣковъ; червоными нитками тягнутся они въ бѣлôмъ насинѣ нашои всеи исторіи! Не за всѣ нашй хибы можна легкою рукою кинути въ насъ каменемъ, — але що исторія для насъ ще й доси не „учителькою житя“, — се чей велике на насъ проклятье! Головы нашй якъ маковй головки злѣтали, на палѣ насъ вбивали, нôздрѣ вырывали, благородными кôстками нашими непроходимй болота гатили, а мы доси зъ тыхъ адскихъ пробъ ще мало чого научилися. Мы все ще не мали бы знати: кто мы? Не знаючи жъ, чiихъ батькôвъ мы дѣти, — якъ можемо жадати, щобъ мы всѣ мали ясный, чистый идеалъ народный? Не маючи жъ идеалу, мы мовь тй заблуды непевнымъ окомъ кидаємо то сюда то туда, мовь тй запомороченй нетверезй пишемо „мыслѣте“ по широкôй нашôй кровію батькôвъ политôй земли, — иншими словами, мы не можемо вести розумнои политики народнои. А злощастне нынѣшне становище наше супротивъ ворогôвъ и супротивъ простолюдина конечно вымагае, щобъ мы знали, кто мы, щобъ мали народный идеалъ и вели розумну политику. Одно зъ другого выплыває и вяжеся съ собою, а все разомъ есть намъ необхôдно потрѣбне для нашого народного спасенія. Безъ того мы все будемо заблудами середъ щасливыхъ, самосвѣдомостею сильныхъ сеней народныхъ а наша вся робота буде мѣшаниною доброго съ лихимъ, здорового съ гнилымъ, сущного съ призрачнымъ. Где нынѣ у насъ той желѣзный обручь, що вязавбы крѣпко всю интелигентну суспôльнôсть нашу въ одну могучу силу? Чи ясній лучѣ народного свѣточа падаютъ рôвно на все молоде поколѣнье наше, на надѣю нашу? Исторія наша доси ще насъ не научила — а повинна була!

Не диво, що при такихъ условіяхъ мы въ борбѣ нашôй съ противниками самі власною рукою обнажуємо грудь народну пôдъ чужй калений стрѣлы. Не диво такожъ, що факты зъ 1883 показали на численныхъ примѣрахъ, що мы не умѣємо вести опозиціи, що мы самі себе показуємо ще навѣть бôльше слабыми, а нѣжь мы есьмо справдѣ.

А тымъ часомъ треба намъ все мати тое на умѣ, що въ борбѣ народнôй значитъ лишь сила, а не покора, що въ политицѣ не той любый, кто цѣлуе, а той кто бье. Покорою супротивъ Поляковъ и правительства мы не дôбьемося нѣчого. Поляки тогды намъ ôтдадутъ школы и уряды, коли мы собѣ ихъ ôтъ нихъ силою выборемо, а правительство тогды почне голубити свого „Тиролця всходу“, коли ôнъ выше до Вѣдня цѣлу громаду своихъ сынôвъ и тй „покажутъ ему зубы“, якъ нынѣ показуе ихъ Липбахеръ у Вѣдни гр. Таффому або Старцевичъ въ Загребѣ п. Тиссѣ. Покликуватись на пролиту кровь въ такихъ сторонахъ, куда воронъ не заноситъ костей нашого подоланина, бойка або гуцула, — нынѣ великій анахронизмъ, особливо въ конституційнôй державѣ. А надѣя, що смирне тела буде колись ссати двѣ коровы, вже и теперь показуєсь зовсѣмъ неправдивымъ, — въ политицѣ смирну корову двое телять ссе...

Се треба намъ добре зрозумѣти и пôсля того вести нашу народну политику.

На чуже мы не посягаємо — и се ясна, свѣтла черта нашого народного характеру. Цѣла наша исторія — то одна хороша карта тои нашои особливои честноты народнои. Рабôвницкой политики мы нѣколи не вели, и грôзный же Хмельницкій Ляхамъ показувавъ лишь етнографичній границѣ Руси. Не инакше и мы нынѣ робимо.

Русь для Русинôвъ! — се окликъ нашого „Дѣла“, се жъ историчный окликъ всѣхъ Русинôвъ.

Тôлько жъ щобъ окликъ той мавъ вагу и успѣхъ, мы мусимо мати его новь тую провôдну зорю середъ нôчнои темрявы — повсечасно на оцѣ и при кождôмъ поступку нашôмъ примѣнити его въ житю народнôмъ, въ нашихъ трудахъ надъ народомъ, въ нашихъ подвигахъ для народнои культуры и у всѣхъ нашихъ боротьбахъ о нашй права. Ôтъ столицѣ Русиажъ до найбѣднѣйшого села повиненъ Русинъ стояти за своимъ неподатливо, уперто, завзято, и кождому, кто посягае на

Львівська бібліотека АН УРСР № 1725515

єго добро, казати сміло: „Русь для Русинівъ!“

А чи мы всѣ все и всюда такъ чинимо?

Нашу ôтповѣдь на тоє пытанье мы предложимо своимъ читателямъ.

Становище Поляківъ въ Австріи.

I.

Кому въ насъ не знана казка про бôбъ, котрый баба посадила на печи? Рôсъ бôбъ до стелѣ, — баба намовила дѣда, щобъ розваливъ стелю. Вырôсъ бôбъ до стрѣхи, — мусѣвъ дѣдъ и стрѣху пропороти. Тогды якъ почавъ бôбъ рости, то вырôсъ аж до неба. До того бабиного бобу подôбне єсть политичне становище Поляківъ въ Австріи. Недавно ще, передъ 1848 рокомъ притиснений рукою бюрократіи, германизований и упослѣджуваний на кождôмъ кроцѣ, — нынѣ вже выросли гетьгеть высоко, проломали и стелю и стрѣху и радуются та тріюмфують, думаючи, що отъ-отъ дорастуть до неба. Имъ удалось не тôлько змайоризувати до крайности крайности Русинівъ въ Галичинѣ, але навѣть въ значній части захопити въ свои руки верховодство въ вѣденьскôй радѣ державній и въ палатѣ панôвъ та соймових делегаціях. Соймъ краевый галицкій есть нынѣ de facto соймомъ польскимъ, а Коło polskie въ Вѣдни есть ôтъ давна не репрезентантомъ интересôвъ краевых супротивъ державы, але експозитурою того сойму, експозитурою т. зв. rząd-y tymczaſn-ого, котра старается вводити въ житье то, що уважаєся потрѣбным для єго цѣлей.

Що така перевага Поляківъ въ нынѣшній Австріи при ихъ окремôй и понадъ стрѣху австрійскои державы выходячôй политицѣ есть не тôлько не на руку иншимъ народамъ, котрй хотѣлибъ свою національну политику погодити съ державною австрійскою политикою, — але въ многихъ взглядах есть небезпечною и шкôдливою для самои австрійскои державы, се дась чути дуже часто и чимъ дальше тымъ частѣйше въ рôжныхъ сторôнъ. Особливо партія централистична, ôтсунена ôтъ правлени и становляча опозицію, дуже нелюбымъ окомъ глядитъ на Поляківъ, дуже остро и въѣдливо критикує ихъ поступованье и ихъ политику. Въ послѣднôмъ дôпишôмъ до насъ 9-тôмъ числѣ монахійскои „Allgemeine Zeitung“ находится обширна и дуже цѣкава статія о становищи Поляківъ въ Австріи, написана очевидно чоловѣкомъ добре обôзнанымъ съ парляментарными ôтношеніями, належачимъ до сторонництва централистичного. Почуваючи добре важность польскои переваги въ Австріи и для нашого народного розвою, мы хочемо познакомити читателѣвъ „Дѣла“ съ головною основою тои статіи, хоть на всѣ подрôбности мы далеко не годимося. Для того то мы постараємось додати до статіи вѣденьского централиста свои уваги и приглянутись пытанямъ, котрй ôнъ порушивъ, въ свого становища и на пôдставѣ иншихъ, незнаных для него фактôвъ. Головна точка, на котру мы мусимо звернути увагу, есть та: чи справдѣ можлива се рѣчь, щобъ польскій бôбъ вырôсъ аж до неба, — чи може найдутся гдеякй силы, котрй не дадутъ ему досягнути тои пожаданои высоты?

Ось якими красками малюе Нѣмець становище Поляківъ въ Австріи. „Коли умираючій Герресъ кликнувъ: „Дайте менѣ польске оружье! Най жіють Пасты!“ — то сей быстроумный политикъ предвидѣвъ певно ще въ своѣй послѣднôй хвили конечность реакціи заходу противъ величевного розросту россійскои переваги и выплываючу зъ ôтси важность польского елементу въ свѣтовôй политицѣ. Тому важному становищу завдячуютъ Поляки також въ Австріи свôй вплывъ. Але до того причинюєсь ще одно. Первѣстно о жидахъ вырече мудре слово, що „въ найтяжших путъ вырываєсь найôбльша сила“, оправдалось и на Полякахъ. Въ школѣ розвѣлôвъ и почастного придавлени они много навчилися. Замѣсть давнои невгоды настала тѣсна єднôсть, замѣсть давного марнотратства — лѣпше господарованье. Въ Россіи, Прусахъ и Австріи польске племя вдвигаєся и росте. Въ Россіи по страшных фактах 1863 и 1864 р. Поляки знôвъ пôднеслися и бодай пôдъ взглядомъ промысловымъ опанували цѣле царство: въ Прусахъ, въ сунôръ могучôй нѣмецкôй державѣ, вдужали они спинити германизацію; въ Австріи граютъ они политичну головну ролю и стоятъ нынѣ майже при цѣли всѣх своих бажань“.

„Польскимъ политикамъ въ Австріи есть дуже пожиточною их аристократична организація. Они знаютъ свѣтъ и зовсѣмъ не суть доктринерами. Ихъ паньска оглада не ôтпыхає нѣкого. Они стоятъ въ тѣсных зношеніях съ цѣсарскимъ двôромъ, а за то зовсѣмъ не дбаютъ о популярность. Нечисленній бôльшій маєтности Галичины залежатъ ôтъ послôвъ, а не послы ôтъ нихъ. Такимъ способомъ мають они вôльну руку при выкористуваню рôжных конюнктур, при чѣмъ неразъ уживаєся такихъ ходôвъ и пôдходôвъ, якихъ иншій послы зô взгляду на своихъ выборцѣвъ не посмѣлибы ужити. Тайна — велика рѣчь въ кождôй корпораціи вѣчно стоячôй на стоѣ вовнôй — заховуєся строго. Выпробованых провôдникôвъ, як небôжчикъ бар. Бавмъ и живючій ще Грохольскій, слѣпо слухає цѣла партія, — але жь бо й тй провôдники заслугуютъ на послухъ своею объективностею, доходячою до абнегаціи власнои особистости. Провôдниками своими выбираютъ Поляки не конечно найталантливѣйших; знанье свѣта, досвѣдъ и личній взаси важутъ ту богато пôбôчь, выше названых прикметъ. Найлѣпшій бесѣдникъ польскій, Гавнеръ, занимає въ „Kol-ѣ“ далеко не перше мѣсце. Вже самъ выбôръ провôдникôвъ доказує, що для Поляківъ австрійскій парляментъ не есть цѣлею, а тôлько однымъ изъ средствъ, хоть може и найважнѣйшимъ до полѣпшени и пôднесеня становища Галичины и Польщѣ.“

„Въ тôмъ взглядѣ зробили вже Поляки дуже богато. Вже пôдчасъ министерства Белькреди и Аверсперга-Лассера вôстали зароды Нѣмеччины, засѣяній въ Галичинѣ централизмомъ XVIII и XIX вѣку, съ коренемъ вырваній; школы, суды и уряды сталися польскими, и тй Поляк дань концесій не покладено навѣть въ основу якои небудь дефинитивнои угоды, котра бы по мысли звѣстнои резолюціи галицкого сойму въ 1868 р. для Галичины сотворила була подôбне положенье, яке мае Кроатія въ Угорщинѣ. Черезъ те занедбанье партія вѣрноконституційнои сталися польскй послы повно-правными участниками въ долитавскôмъ правованью; мѣжь тымъ коли вплывъ рады державнои на Галичину зведеный майже до зера, мае Галичина повный вплывъ на всѣ другй край. Тôлько такимъ способомъ могло дôйти до того, що минувшого року галицкй послы переперли новелю школьну для прочихъ краѣвъ, але для Галичины (зô взгляду на Русинôвъ) зробили виняток; — дивогляднй уникать политичный, котрый, розумѣвся, по сторонѣ побѣжденых мусѣвъ выкликати велике обуренье.“

„Коли такъ политичній бажани Поляківъ за министерства Белькреди и Лассера-Аверсперга майже цѣлковито вôстали сповнений, прійшла черга и на ихъ економичній дожагання. Правда то есть, що при тѣсно-гляднôй економичнôй политицѣ давнѣйших часôвъ економичнй интересы Галичины значно утерпѣли. Але жь годится подумати, що и иншій край коронній стрыженій були пôдъ той самъ короткій гребѣнець и що тяжкй наслѣдки кризы 1873 року напоминали до осторожности. Теперь, коли обставины въ загалѣ полѣпшилися, поплыли богатою струею всякй инвестиціи для Поляківъ. Ческй податники высказували неразъ свôй гнѣвъ на те, и неразъ приходилося ческим провôдирямъ уцытькувати ихъ. „Наше становище не однаке съ польскимъ; Поляки мають уже уряды и школы въ рукахъ, и мусятъ затымъ пôсля правилъ взаимности шукати надгороды за свою для насъ пôдмогу на поли матеріяльнôмъ и економичнôмъ, на тôмъ поли, на котрôмъ зновъ найшвидше можемо ôтъ нашихъ выборцѣвъ почути рѣшуче слово: „Доси, але дальше нѣ!“ — Такъ выражався одинъ мѣродайный ческій голосъ. Жаль тôлько, що такого рѣшучого слова доси не сказано, именно для того, бо Чехамъ забаглося цѣною матеріяльных уступокъ купити у Поляківъ помôчь для якъ найскоршои чехизаціи Чехъ, Моравы и Шлеска въ урядах и школах. При такôмъ щаслившôмъ порозумѣню на шкоду Нѣмцѣвъ сповнюются безъ труду навѣть далеко сягаючй жадання Поляківъ. Може оно трохи й пересаджено, коли при случаю дошовнюючих выборôвъ зô Львова до рады державнои кандидатъ польскій др. Билиньскій завеняєтъ, що коли бъ Дунаевскій не бувъ министромъ финансôвъ, Галичина платилабы о два милiоны податку грунтового бôльше. Але реформа податку грунтового була справдѣ користною для Галичины. А въ рѣзкôй бесѣдѣ, въ котрôй лѣтомъ минувшого року др Плеверъ въ Хебѣ критикувавъ поведенье Поляківъ въ справѣ новелѣ школьнои, стояли такожь слѣдуючй слова: „Нова галицка сѣть желѣзнича коштувати буде 43 мил.; на то Галич. дасть тôлько 1 мил.; додаймо до того ще 16 миліонôвъ, выданых на дотеперѣшнй галицкй желѣзницѣ, — одержимо суму 58 миліонôвъ зр. Ту суму мусятъ вложити другй провинціи, а ôттакъ передати Полякамъ въ руки зарядъ всѣх желѣзниць! Ось якъ розумѣютъ Поляки автономію!“ Закидувано противъ того, що при галицкихъ желѣзницяхъ иде о стратегичній линіи для оборoны цѣлои монархіи. Але то не перепанне, щобъ и пôдчасъ супокою тй желѣзницѣ не приносили Галичинѣ великих корастей. А впрочѣмъ коли галицкй желѣзницѣ суть справдѣ желѣзницями чисто стратегичными, то они служатъ для охороны цѣлои монархіи, а не лишь самои Долитавіи; въ такôмъ разѣ повинна бы й Угорщина причинятися до ихъ будовани. Але правительство не посмѣло жадати сего ôтъ Угрôвъ. Аджежь вôйна Австріи съ Россією лежала бы далеко бôльше въ интересѣ Поляківъ и Угрôвъ, нѣжь Нѣмцѣвъ; чомужь именно тй послѣднй мусятъ въ першôй линіи найôбльше на тй желѣзницѣ платити?“

Такъ говоритъ Нѣмець, очевидно въ многôмъ пересаджуючи. Постараємося ôтдѣлити въ его словахъ правду ôтъ пересады, безъ чого годѣ выробити собѣ належный судъ о тôмъ для цѣлои монархіи и особливо для насъ Русинôвъ дуже важнôмъ пытаню.

(*Дальше буде.*)

ДОПИСИ.

Зъ Турчаньского.

Славна повѣтова рада „турецка“ а властиво ей выдѣлъ розбславъ сими днями такій окружникъ до всѣх громадъ турчаньского повѣта:

„Do Zwierzchności gminnej w N. N.

Wydział powiatowy zauważał, że niektórzy Wójtowie ostatniemi czasy przy wydawaniu dokumentów i pism innych rządowych nie używają tych pieczęci gminnych, które im zostały przez tutejszy Wydział powiatowy w swoim czasie udzielone lecz albo dawnych lub też nowych całkiem odmiennych od wydanych z tutejszego Wydziału powiatowego. Podobnego rodzaju nadużycia nie mogą być cierpiane, używanie bowiem innych jak przez władze przełożone uznanych za odpowiednie pieczęci uważane być musi jako fałszowanie dokumentów, i naprowadza na domysł, że zaopatrzone podobnemi pieczęciami pisma są podrabiane i pochodzą od osób niepowołanych. Poleca się zatem Zwierzchności gminnej aby w przyszłości przy wydawaniu dokumentów i pism wnieść się mających tak do Wydziału Powiatowego jak i do innych Władz rządowych żadne inne jak tylko przez tutejszą Władzę ustanowione pieczątki używane były, gdyż w przeciwnym razie Wójt gminy dotkliwą grzywną karany a prócz tego do odpowiedzialności pociągnięty zostanie.

Z Wydziału powiatowego. Turka dnia 29 Grudnia 1883. *Albert Strzelecki.*

Передъ заведеньемъ рады повѣтовои, т. в. передъ рокомъ 1866-тымъ мали громады турчаньского повѣта печатки переважно съ рускими написями, а гербъ кожда громада мала иншій, н. пр. Лôмна мала на печатцѣ барана, Хащôвъ корчь, Вовче вола, Рипяна рѣпу и т. д. Коли настала въ Турцѣ рада повѣтова, приказала она выготовити силою-мôцею для кождои громады печатку съ гербомъ Галичины и княжества Краковского, Освѣцѣма и Затора, а написи для кождого села по польски и тій выготовленй печатки польскй музѣли громады поприймати заплативши за нихъ по 5 зр. а. в. Теперь коли почутье своои народности руском поволи межи народомъ пробудилося, почали самй громады заявляти желанье, що руска громада повинна мати свою руску печатку. На желанье 38 громадъ замовлено тôлькожь печаток съ рускими написями а съ гербомъ такимъ самымъ, якъ вже рада повѣтова печатки выготовила, т. е. съ гербомъ Галичины. Вже ôтъ пôвъ року уживаютъ тій громады тыхъ печаток съ рускими написями и наразъ теперѣшна — вѣчна — рада повѣтова выдае высше наведеный окружникъ!

Примѣтка Редакціи. Нашй уваги до сеи допису подамо слѣдуючимъ разомъ.

Переглядъ часописей.

Отвираючи съ симъ числомъ нову рубрику въ нашôй газетѣ, дуже мило намъ розпочати ей тымъ, що праця наша около добра нашого народу, именно же подвигненье єго за помочею просвѣты до добробыту и народнои самостôйности не лишь знаходятъ признанье далеко поза границями краю, але що бôльше, наша трудъ около народного дѣла, наша патріôтизмъ и жертволюбность нашои интелигенціи ставляются примѣромъ для другихъ. Така оцѣнка нашого заходу около народного дѣла може и повинна насъ заохотити лишь до дальшои працѣ и вытревания въ розпочатôмъ дѣлѣ тымъ бôльше, що она есть голосомъ россійскои суспôльности, котра дуже пильно слѣдитъ за всякими народными подвигами.

„Русскій Курьеръ“, выходячій въ Москвѣ, розбираючи статю офиціозного „Рижскаго Вѣстника“ о сумôмъ положеню школьного дѣла въ Ризѣ такъ каже:

„Таке неприродне положенье россійского школьного дѣла въ Ризѣ и въ цѣлôмъ Остзейскôмъ краю мимо волѣ зазывае до порôвнаня єго съ рускимъ школьнымъ дѣломъ въ Галичинѣ, представленымъ въ письмѣ зô Львова, помѣщенôмъ въ „Недѣли“ (Н. 52).

Тутъ наводитъ „Русск. Кур.“ поодинокй уступы зъ „Недѣли“, де говорится о рускôй гимназіи въ „Народнôмъ Домѣ“, о школахъ народных и о воспиталищи дѣвочôмъ, а де межи иншимъ такъ сказано:

„Теперь Русины стараются всякими силами и всякими матеріяльными средствами о те, щобы дати рôдному языку въ образованôй малорускôй родинѣ повне право гражданьства за помочею середнего образованя малорускои женщины на тôмъ языцѣ. Первою пробою въ тôмъ направленю являєся „руске воспиталище дѣвоче“ у Львовѣ а Русины стараются завести подôбнй заведеня для женщинъ и въ другихъ городахъ всходнои Галичины якъ: въ Перемышли, Коломыи, Станиславовѣ и Тернополи.“

„Выходитъ зъ сего, каже „Русск. Кур.“ дальше — що руска народность въ Галичинѣ, яко бы (не тôлько „яко бы“, але такъ есть въ самôмъ дѣлѣ! Прим. Ред.) подавлена гнетомъ Польщаны и езуитизму, въ дѣйстности въ розвитю свого школьного дѣла безъ сумнѣну выпередила народность россійску въ пôвнôчно захôднôмъ и Остзейскôмъ краю!“

Въ дальшôй своѣй розвѣдцѣ звертаєся „Рус. Кур.“ до „Руса“ и ей прихильникôвъ славянофілôвъ и каже, що они лучше зробилибы наколибъ замѣсть займатися справами чужесторонных народôвъ звернули свою увагу на свôй рôдный край, где такъ сумнй обставины и где ще такъ богато потреба роботы.

Подôбно якъ россійскй газеты слѣдятъ за нашими народными змаганнями також и заграничнй польскй. Такъ н. пр. знаходимо въ кôлькох послѣдных числах варшавского „Przegląd-y Tygodniowo-го“ колька важных замѣток ôтносячихся будьто до нашои журналистики будьто до литературы и въ загалѣ до нашого суспôльного житя. Въ статіи пôдъ заголовкомъ „Kronika Galicyi“ въ ч. 47 зъ м. р. говорится про нашъ театръ, про нове тов. „Зорю“, а дальше про нашу часопись. Позволимо собѣ навести дотичный уступъ: „На передѣ въ рускôй суспôльности стоитъ „Дѣло“, котре въ послѣдных числах помѣстило множество цѣнных статей переважно критичного содержания. Въ загалѣ въ рускôй журналистицѣ переважае критика, котрôй не можемо ôтказати справедливых поглядôвъ, наколи лишь авторъ не дотыкае струны народного шовинизму (?!). Въ статіях „Дѣла“ мы найшли тверезый розбôръ важнѣйших загадокъ автономичного житя. Пôдчасъ соймовои сесіи повѣстило оно рядъ статей пôдъ заг. „Нові проявы працы organiczнej“, въ котрых немилосердно розбиває самолюбнй проекты провôдникôвъ нашого парламентаризму. Недавно знову появилася тамъ знаменита оцѣнка статистичного бюра краевого. Досыть, що можемо теперь зачислити „Дѣло“ до найлѣпшихъ галицкихъ часописей политичных.“

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(*Регникольрна депутація хорватского сойму въ справѣ Фіюмы*) держала дня 7 л. сѣчня свое послѣдне засѣданье, на котрôмъ ухвалено справозданье, маючо прійти пôдъ обрады одного зъ найблизшихъ засѣдань. Въ справозданю пôдносить депутація, що всякй змагання и заходы, заложити справу приналежности мѣста и пристани по мысли ухвалъ сойму, не осягнула нѣякого результату и предкладае резолюцію, пôсля котрои соймъ

поновляе свое заявленье якъ и заявленя всѣхъ попередныхъ соймовъ хорватскихъ, що Фіюма съ пристанею и округомъ есть интегральною частею королѣвствъ Дальматіи, Хорватіи и Славоніи. Дальше мѣститъ проектъ резолюціи застереженье противъ односторонныхъ розпоряджень угорского правительства, нарушаючихъ законъ угодовый зъ р. 1868 и взыває краєве правительство, щобы боронило тыхъ правъ, загварантованыхъ провизорію зъ р. 1869.

(*Реорганизація австрійскои обороны краевои*) становитъ вже отъ давна предметъ основныхъ студій министерства, котрѣ маютъ на цѣли, скрѣпити основы сеи институціи и приладити ей до теперѣшнои организаціи постоянноі войсковои силы. Наслѣдкомъ реорганизаціи арміи основано, якъ звѣстно, 22 новыхъ полковъ инфантеріи, а се споводовало зъ одноі стороны змѣну войсковыхъ округовъ доповняючихъ (Ergänzungsbezirke), зъ другои жъ стороны мусѣло повліяти на дислокацію штабовъ баталіоновыхъ и кадровъ ландверы. Дислокація має отбуватися по донесеняхъ „Fremdenblatt-a“ помалу и буде обймати 13 до 14 стацій. Министерство обороны краевои звернуло такожъ свою увагу на кавалерію, дотычнѣ пляны переводятся однакожъ зъ взгляду на отношени финансовѣ такожъ дуже помалу. Минувшого року отворито лишь три новъ-кадры для полковъ драгоновъ въ Штокеравъ и Поршницъ и для полку уланьского въ Самборѣ. Сего року откриютсяновѣ три новъ кадры, а коли утворится дальшихъ 6 новъ-кадровъ, буде кавалерія ландверы сформована.

(*Спольне министерство скарбу*) працюе теперь надъ выготовленьемъ програмы будовы дорогъ въ Босніи и Герцеговинѣ. Конференція отбуваются подъ особистымъ предсѣдательствомъ министра Каллая и займаются питаньемъ розмѣровъ и терминовъ выкончення. Посля плану министра має бути до 5 лѣтъ выкончена цѣла сѣть дорогъ, котра послужатъ на довшій часъ. Кошта будовы маютъ бути покрытѣ зъ фондовъ краевыхъ, такъ що монархію нѣчого не буде коштовала будова.

(*Предложенье угорского правительства о мѣшаныхъ супружествахъ*), котре, якъ звѣстно, откинула палата магнатовъ передъ святами, прійшло дня 10 л. сѣчня с. р. другій разъ на денный порядокъ першои палаты. Въ виду живои агитаціи зъ стороны консерватистовъ, котрѣ користаючи зъ парламентарныхъ ферій не заляшили нѣчого, щобы скрѣпити свои ряды, и въ виду противнои акціи сторонництва прихильного правительству, за котрымъ стояла переважна часть угорскои прасы, годѣ було оцѣнити, по чіи сторонѣ бо̀льшій шансы побѣды. — Якъ живо интересовалися сею справою аристократичнѣ кружки угорскѣ, можна розумѣти вже зъ того, що въ часѣ откритя сойму насѣло 74 магнатовъ, що до теперь не брали нѣякои участи въ працяхъ парламентарныхъ. Зъ австрійскихъ аристократовъ зголосилися кн. Виндишгрецъ и Паллавичини. До першого конфликту межи обома сторонництвами дало причину питанье, чи nuntium палаты послювъ отослати до комисіи, чи отъ разу приступити до дебаты пленарнои. Въ голосованю побѣдила партія консерватизна, позаякъ палата бо̀льшостею 13 голосовъ приняла внесенье гр. Зичи, щобы nuntium не отсылати до комисіи. Консерватисты хотѣли зараз на другій день приступити до голосованя надъ тымъ самымъ закономъ, наслѣдкомъ промовы гр. Юлія Андрашого, удалося однакожъ прихильникамъ проекту отложити голосованье до суботы (12 л. сѣчня), коли посля ихъ обчисленя мали насѣсти жданій либеральнѣ магнаты. Насѣла субота. Въ палатѣ угорскихъ магнатовъ, якъ описуе кореспондентъ „N. fr. Presse“, залягла душна атмосфера, коли коло 2 ои годины зъ полудня президентъ приступивъ до оголошеня результату голосованя. Члены палаты лишили въ роздражненю свои мѣсця и товпилися коло естрады президента. Дамы аристократычного сѣта, що въ незвычайномъ числѣ явилися въ ложахъ, подялися зъ своихъ мѣсць, а ихъ прикѣрови слѣдовали послы и справозданцѣ журналистичнѣ. Всюды панувавъ шумъ, зо всѣхъ сторонъ выглядали питаючѣ лица. Президентъ дае знакъ дзвонкомъ, нѣкто однакожъ на се не звважае. По доброи хвили доперва успокоилася палата, котру президентъ взывае, щобы спокойно и поважно послухала, що онъ екаже. Зъ верификованыхъ управненыхъ до голосованя членовъ палаты, говорилъ сильнымъ, зрозумѣлымъ голосомъ президентъ, присутныхъ було 392, а позаякъ президентъ задержався отъ голосованя, то отдано разомъ 391 голосовъ. За приступленьемъ до спеціальноі дебаты голосовало 191, противъ закона 200, а въ виду того упавъ законъ о супружествахъ межи христіянами и жидами другій разъ 9 голосами. Результатъ голосованя повитали противники правительства незвычайнымъ ентузіязмомъ, а трикратне „Eljen!“ наповнило воздухъ салѣ музея. — На лицяхъ сторонництва либерального малювалося придавленье.

(*Бувшій посолъ англійскій при вѣденьскомъ дворѣ Генри Еліотъ*) выѣхавъ вже дня 3 л. сѣчня зъ Вѣдня. Откликанье Еліота въ его становища мало зробити, якъ доноситься „Pester Lloyd“, прикре враженье въ вѣденьскихъ оферахъ, позаякъ онъ въ часѣ своеи шестнѣтноі служби умѣвъ позискати собѣ прихильность въ дворѣ якъ и пріязнь товаришевъ. Що̀ могло спонукати кабинетъ англійскій до откликаня сего дипломата, поки-що незвѣстно и, якъ кажутъ, самому Еліотови, має се бути прикро, що муситъ лишати круги, съ котрыми бувъ зжився. Въ дипломатичнѣй службѣ англійскѣй существуе звычай, що министеръ справъ заграничныхъ може кождого дипломата, що бувъ на одномъ мѣсци довше якъ 5 лѣтъ откликати безъ нѣякихъ мотивовъ. Зъ часу дипломатичноі служби Еліота важный особливо сей моментъ, що онъ зъумѣвъ удержати добрѣ отношеня межи Англіею а Австро-угорскою монархіею, коли наслѣдкомъ провокаційныхъ бесѣдъ Гладстона держаныхъ въ маю 1880 р. ситуація дуже була заострилася.

ЗАГРАНИЦЯ.

Россія. Зъ Петербурга пишутъ, що министерство финансовъ выслало було въ осередки фабричного промыслу поодинокихъ людей, котрѣ мали збирати статистичнѣ даты потрѣбнѣ для заведеня надзору надъ роботою малолѣтныхъ по фабрикахъ. Теперь вже всѣ тѣ даты зобранѣ и надзоръ надъ малолѣтными заведеный вже въ девяти фабричныхъ округахъ. Инспекторамъ фабричнымъ дано слѣдуючій инструкціи: 1) Щобы до роботъ по фабрикахъ не допускалися дѣти, котрѣ не маютъ ще 10 лѣтъ; 2) щобы малолѣтнѣ отъ 12 до 15 року не робили по фабрикахъ довше якъ 8 годинъ въ добу, а въ ночи допускаются до роботы малолѣтнѣ въ тымъ вѣцѣ лишь тогды, коли робота така безъусловно не зашкодитъ ихъ здоровю; робота въ ночи однакожъ не може довше тревати якъ 4 годины; 3) инспекторы обовязанѣ уважати на то, щобы фабриканты въ той способъ организували роботу, щобы она малолѣтнымъ не перешкоджувала учащати до школы щоденно на 3 годины науки; 4) всѣ окружнѣ инспекторы подлягаютъ головнымъ инспекторамъ, а помочники инспекторскѣ инспекторамъ окружнымъ; 5) властителѣ фабрикъ и мануфактурныхъ заведень обовязанѣ безъусловно въ кождомъ часѣ допускати до заведень инспекторовъ и ихъ помочниковъ; 6) подъ надзоръ фабричный не належатъ рудняни и горничѣ заведеня. — На подставѣ договору россійского правительства съ хиньскимъ зъ дня 2 лютого 1881 р. має теперь наступити розмежованье границѣ туркестаньского краю съ захо̀дною частею Кашгарскои области приналежноі до хиньскои держави. Зъ россійскои стороны назначеный вже до сего одинъ комисарь и его помочникъ, два топографы, одинъ перекладчикъ и отдѣлъ конвойныхъ козаковъ. Комісія розпочала вже свои роботы. — Министерство дорогъ признало догоднѣйшимъ для скарбу будувати желѣзнѣ дороги при помочи желѣзничихъ баталіоновъ войсковыхъ. Есть проектъ, щобы такимъ способомъ выбудувати гдекотрѣ желѣзницѣ на 3000 верстъ подъ проводомъ генералъ-адъютанта Анненкова. — Позаякъ не можна въ практичномъ житю перевезти приписовъ зъ 1882 р., забороняючихъ жидамъ осѣдати поза мѣстами и купувати або брати въ аренду землю, то государственный совѣтъ постановивъ знести тѣ приписы, не чекаючи ревизіи законовъ дотыкаючихъ жидовъ. — Вѣденьскій „Tagblatt“ доноситъ, що петербургска полиція зловила Яблонского убійцю Судейкина. Онъ назывався Дугаевъ и будучи лишь тайнымъ агентомъ, прозвавъ себе Яблонскимъ. Дугаева найдено въ якойсь пивници, где лежавъ змученый и тяжко раненый. Судейкинъ и его товаришъ боролися, якъ видко, крѣпко, бо въ комнатѣ, въ котрѣй лежавъ Судейкинъ убитый, найдено отгрызеный палець. „Presse“ доноситъ знову, що на доносъ одного извощика арештовано пять убійцѣвъ Судейкина. Кромъ того арештовано вже давнѣйше до 200 людей бо̀льше або менше подозрѣныхъ о убійство. — Россійска царска родина переселилася до Аничковскои палаты. — Въ Одесѣ померъ 12 л. сѣчня славно звѣстный шихтель ген. Ростиславъ Фадеевъ.

Франція. Минувшои суботы французскій сенатъ выбравъ трехъ вице-маршалковъ; выборъ четвертого отложено на понедѣлокъ. Скрайна лѣвиця постановила була здержатися отъ выборовъ и длятого отбулися они доперва въ суботу. Бриссонъ одержавъ менше голосовъ, якъ половина всѣхъ послювъ и для того всѣ сподѣвалися, що давный маршалокъ не схоче теперь приймити предсѣдательства. Французскій журналы розказуютъ, що Грева самъ просивъ Бриссона, щобы приймивъ сей урядъ, на що Бриссонъ и згодився. — Конфликтъ съ Хинами знову зачинае становитися для Франціи небезпечнымъ. Ново-йоркскій „Herald“ доноситъ, що вице-король Кантону постановивъ замкнути дорогу, що зъ пивночи веде до мѣста и приказавъ въ пристани заложити торпеды. Якъ видко, Хины великими способами приготовляются на случай войны съ Францією. Посля телеграмовъ зъ 8 с. м. зъ Гонкъ-Конгъ мали Французы розпочати минувшои пятницѣ приступъ на Бакъ-Нингъ, що, якъ звѣстно, сталосьбы причиною войны съ Хинами. Отъ якогось часу выступаютъ французскій журналы дуже остро противъ Англіи. Причиною сего есть якъ поступованье Англіи въ Египтѣ, такъ и въ справѣ тонкинскѣй. Особливо намѣренье Англіи полишити Картумъ ворохобникамъ — выкликало въ Франціи велике негодованье. „Republ. Franç.“ называе таке поступованье негодным и нелюдскимъ — Адмиралъ Галиберъ угодився съ Говасами на Мадагаскарѣ; о сей угодѣ не ма ще однакожъ докладныхъ вѣстей. „Times“ доноситъ лишь деякѣй точки, котрѣ здаются бути правдивыми. Говасы не можутъ отступити пивночного Мадагаскару, бо лишь мала часть належитъ тамъ до нихъ. Якъ здаеся, ходитъ лишь о то, щобы Говасы зреклися правъ, котрѣ они приписуютъ собѣ до сеи части острова. Ся часть и менно заселена Сакалавами стоятъ вже давно подъ протекторатомъ Франціи. — Въ Парижи настави теперь дуже займаючій хочь впрочемъ зовсѣмъ мирный стрейкъ возниковъ акційного товариства L'Urbaine, котрый ще своимъ спекуляційнымъ духомъ отрожняеся отъ подобныхъ другихъ стрейковъ. Згадане товариство утворило було свой капиталъ тымъ, що побирало отъ возниковъ значнѣ кавціи, зъ котрыхъ съ часомъ зросла значна сума. Возники, котрѣ впрочемъ не суть дуже убогѣ люде, хотятъ самъ способомъ довести товариство до банкротства а потому хотятъ получитися въ колька товариствъ и думаютъ отъ згаданого товариства откупити коней и возы. Позостаючій ще кавційнѣй грошѣ возниковъ маютъ становити першій капиталъ. Менша часть акціонеровъ, котрѣ всѣ заробляютъ достаною подводъ, приступили такожъ до стрейку возниковъ и хотятъ дати другій капиталъ. Наколи бы така спекуляція возникамъ удалася и они змогли выдобутися зъ рукъ вызыскувачевъ и отанули о власной силѣ, то примѣръ сей не позо̀ставбы безъ великого вплыву и на другихъ роботниковъ.

Испанія. Испаньске правительство и всѣ сторонництва не хотятъ нѣчого и чути о союзѣ съ Нѣмеччиною. Въ середу 7 с. м. на засѣданю испаньскои палаты поставивъ бувъ республиканьскій посолъ Гонзалесъ Серрано питанье до министерства, якій суть отношеня Испаніи до Нѣмеччины и при сѣй способности выступивъ бувъ дуже остро противъ испаньскои заграничноі политики. На се питанье отповѣвъ министеръ, що теперѣшне правительство годится въ сѣй справѣ зовсѣмъ съ давнымъ кабинетомъ и заявивъ въ кінци, що Испанія анѣ съ Нѣмцями анѣ съ жадною другою державою не завязувала якои небудь угоды. — Мадридскій журналы огологошуютъ заявленье испаньскихъ консерватистовъ, въ котрѣмъ сѣ заперечуютъ, будьтобы они були союзниками Нѣмцевъ. Консерватисты були — такъ заявляютъ они — противнѣ подорожи короля Альфонза за границю и жадаютъ, щобы Испанія безъусловно отступила отъ справъ заграничныхъ ей не дотыкаючихъ, щобы однакожъ задержала якъ найдружнѣйшій отношеня съ всѣми державами. За часовъ консервативноі управы були французско-испаньскѣ отношеня якъ найщирши и повнѣ сподьного довѣря. На засѣданю 11 с. м. проявъ министеръ публичныхъ роботъ опозицію, щобы она не выступала противъ загального права голосованя и ревизіи державноі уставы, щобы тымъ способомъ можна разъ зробити згоду межи фракціями либерального и монархичного сторонництва.

Туреччина. Посля „Pol. Corr.“ правительство турецке не може рѣшитися въ египетскѣй справѣ по поводу рожныхъ клопотовъ финансовыхъ и политичныхъ. Дальше доноситъ тежже органъ, що арабске сторонництво на султанскомъ дворѣ стараеся подкопати добрѣ отношеня межъ Туреччиною и Англіею и все подбурюе султана противъ сеи послѣднои. Вплывъ арабскій въ послѣдныхъ часахъ дуже змогся. Въ Константинополи маютъ бути тайнѣ комитеты арабскѣ, котрѣ стоятъ въ связи съ Араби-пашою на Цейлонѣ. Однакожъ сторонництво арабске подѣлилося теперь на двѣ партіи; одна бажае розвою арабскои народности подъ проводомъ Туреччины, а друга хоче, щобы вплывъ турецкій въ Египтѣ зовсѣмъ упавъ. Порта знае о тымъ и для того не годится на спольну акцію съ Англіею.

Египетъ. Положенье въ Египтѣ стаеся зъ дня на день чимъ разъ горше. Сила и власть Магдіого росте кождого дня а Дарфуръ, Кордофанъ и Сеннаръ, сей найголовнѣйшій части египетского Судану суть вже зовсѣмъ въ его рукахъ. Магди голосятъ всюды, що онъ до того Богомъ покликаный, щобы освободити Суданъ, Нубію и Египетъ отъ гнету чужинцевъ, що зъ ласки кедина всюды вже запанували; Богъ выбравъ его на те, щобы онъ прогнавъ всѣхъ вороговъ ислама. Силу его военну числятъ теперь що найменше на 60.000 людей и она що день ще збольшаеся а правительство египетске отъ послѣдного поражена подъ Ель-Обеидъ не въ силѣ выставити противъ нея рѣвножъ отповѣдну силу. На нубійскомъ побережу въ половинѣ дороги межъ Суецомъ а Аденомъ стоятъ справдѣ около 2000 жандармовъ, зобраныхъ майже выключно въ европейскихъ выходцевъ и колька баталіоновъ нубійскихъ муриновъ, щобы боронити нубійске побереже, але ихъ сила такъ слаба, що не можна и думати о якомъ небудь сильнѣйшомъ опорѣ. Поступованье Англіи супротивъ Египту було доси того рода, що не только не могло додати египетскому правительству якои отваги, але напротивъ выкликало лишь негодованье и довело до того, що египетске министерство подалося до димисіи. Мы вже доносили, що египетске правительство отнеслося було до Англіи въ цѣли остаточного полагодженя суданьскои справы а коли Англія отказала, то кабинетъ Шерифа-паши подався до димисіи и мотивуе ей въ слѣдуючій способъ: „Правительство англійскои королевои жадае, щобы мы поѣхали Суданъ. Мы не въ правѣ сего вчинити, бо земля ся есть власностею Порты отдана намъ въ опѣку. Правительство королевои каже, що Египетъ повиненъ послухати рады безъ дальшого ей розбирана; то противится рескриптови зъ 28 серпня 1878, котрый каже, що „Кедивъ рядитъ при помоци министровъ и черезъ нихъ. Мы подасмося до димисіи, бо намъ не дозволяютъ управляти посля уставы.“ Якъ ходятъ вѣсти, думае такожъ и самъ кедивъ зречися престола и хоче свого малолѣтного сына забрати съ собою, щобы сей не стався жертвою чужого панованя. Найновѣйшій вѣсти зъ Лондону доносятъ, що нове министерство въ Египтѣ вже уконституовалося. Нубаръ-паша обнявъ предсѣдательство министерства а Едгаръ Винсентъ именованый министромъ финансовъ. Гордонъ-паша, котрый уважаеся авторитетомъ въ суданьскѣй справѣ, маютъ высказатися передъ кореспондентомъ „Pall Mall Gaz.“, що понеханье Судану булобы найбольшою неудачею правительства и руиною Египту. Эфанатизованій приверженцѣ лжепророка займилибы тогды Картумъ и вырѣзалибы всю его залогу и жителевъ, котрыхъ разомъ есть бо̀льше якъ 7000. Наколи бы Магди запанувавъ въ цѣломъ Суданѣ, то всѣ жителѣ Египту, Арабіи и Сиріи повсталибы противъ Турковъ и Европейцевъ и въ загалѣ противъ всѣхъ христіянъ. Всяка причина злого въ Египтѣ, каже Гордонъ, лежитъ лишь въ Каирѣ. Якъ бы тамъ правительство було сильне, то можнабы ще злому зарадити. Для того радитъ онъ, щобы Нубарови лишити всяку свободу дѣланя а Суданъ може ще бути уратованый.

Сербія. Зъ Бѣлграду доносятъ, що 8 л. с. м. министеръ внутрѣшныхъ дѣлъ Кристичъ приславъ городскимъ головамъ инструкціи, якъ маютъ заховуватися при выборахъ до скупштины розписаныхъ на 6 лютого. Въ инструкціяхъ тыхъ министеръ строго приказуе урядникамъ, щобы хоронилися всякихъ неправильностей и надъужить и щобы нѣякъ не вплывали на выборцевъ. Есть загальне мнѣнье, що наслѣдки сеи выборчои кампаніи будутъ для правительства корыстнѣ. Мѣста, котрѣ подчасъ послѣдныхъ выборовъ стояли по сторонѣ радикаловъ, пригнетеній зо всѣхъ сторонъ прихиляются на сторону правительства, бо думаютъ, що системъ, за котрымъ выступали радикалы не въ силѣ устоятися а тымъ самымъ не принѣсобы для Сербіи на теперь жадного хосна. День збору скупштины, котра складаеся зъ 133 выбраныхъ и 45 правительствомъ именованыхъ членовъ, якъ также и мѣсце збору не суть ще знанѣ. Здаеся, що скупштина зберется въ Бѣлградѣ въ другой половинѣ лютого.

НОВИНКИ.

— **Загальный Збо̀ръ членовъ товариства „Просвѣты** отбудеся дня 6 л. лютого въ комнатахъ товариства „Руска Бесѣда“, ул. Скарбковска, ч. 2. Порядокъ дневный: 1) Справозданье уступаючого Выдѣлу зъ дѣяльности за р. 1883; 2) справозданье касіера; 3) справозданье економа; 4) справозданье комисіи контрольноі; 5) выборъ нового выдѣлу; 6) внесеня членовъ. Початокъ о год. 3 по полудни.

— **Выдѣлъ товариства „Просвѣта“** отбувъ три послѣднѣ засѣданя на днях 22 л. грудня 1883 р., 2 и 12 л. сѣчня с. р. — На першомъ зъ тыхъ засѣдань принято до вѣдомости, що 1) закуплено посля давнѣйшои ухвалы касу желѣзну за 130 зр.; 2) рѣшено выразити письменну подяку о. И. Воляньскому за уложенье типика до календаря на рокъ 1884; 3) передано до реценэіи надо̀слану працю Ополюха п. з. „Народна Читальня Ч. I“; 4) поручено секретареви, касіерови и економови выладити справозданя за 1883 рокъ и предложити тіи жъ на слѣдуючомъ засѣданю до одобреня; 5) принято 13 новыхъ членовъ. — На двохъ послѣдныхъ засѣданяхъ: 1) одобрено справозданя секретаря, економа и касіера, и рѣшено друкувати тіи жъ; 2) принято до вѣдомости, що послѣдна книжочка за 1883 рокъ п. з. „Убоге и богате село“ вже выйшла и розо̀слалася членамъ вразъ съ справозданьемъ за 1883 рокъ; 3) ухвалено продавати 5 примѣрниковъ „Статута Читальнѣ“ и одинъ примѣрникъ подяня до Намѣстництва по 20 кр.; 4) надо̀слану працю п. з. „Открытье Америки“ передано до рецензіи; рѣшено друкувати яко першу книжочку за 1884 рокъ „Житье Володимира Барвѣньского“; 5) вызначено на загальнѣ зборы день 6 лат. лютого; 6) залагоджено колька справъ администраційныхъ и принято 30 новыхъ членовъ.

— **Память Ивана С. Тургенева** обходило дня 6 л. сѣчня с. р. вѣденьске руске товариство „Сѣчь“ дуже торжественно и поважно въ присутности всѣхъ членовъ тогожъ товариства и многихъ гостей Славянъ. Товаришъ Евгеній Озаркевичъ отчитавъ основно обробленый отчитъ о значеню и дѣятельности Ив. С. Тургенева для россійскои суспольности и для другихъ — особливо для отроджуючихся народовъ и припоручивъ его творы дуже горячо рускои публичности. Отчитъ бувъ принятый дуже прихильно. Потомъ слѣдувала часть забавна, въ котрой кромѣ спѣву численныхъ народныхъ пѣсень нашихъ изношено тосты, зъ котрыхъ згадаю о тостѣ въ честь памяти Тургенева, яко великого гуманного мужа, що дуже прихильно отнѣсся до мало-руского языка; дальше о тостѣ въ честь Славянъ и въ честь такихъ справедливыхъ, толерантныхъ Россіянъ, якимъ бувъ пок. Тургеневъ. Середъ загальноі веселои забавы закончилося тое торжество по пивночи, а всѣ присутнѣ Славяне заявили товаришамъ „Сѣчи“ повне признанье и братню щирость та прихильность.

— **Зъ Бережанъ** пишутъ намъ: Дня 17 (29) сѣчня с. р. отбудеся въ Бережанахъ въ сали трибунальскѣй на дохо̀дъ Руского Буроы декламаційно-музыкальный вечерокъ съ танцями, на котрый запрашаеся всѣхъ, кому хорошій розвой нашои институціи лежитъ на серци. *Отъ Выдѣлу Руского Буроы въ Бережанахъ.*

— **Зъ Тернополя** пишутъ намъ, що статутъ тамошнои „Руской Бесѣды“ вже потвержденый ц. к. намѣстництвомъ и 1 л. лютого має бути „Бесѣда“ торжественно открыта. При случаю мы ще разъ звертаемо увагу всѣхъ Вп. Родимцевъ нашихъ въ Тернопольскѣй окрестности на велике значенье нового „Рускаго Касина“ въ Тернополи яко осередка народного житя рускои интелигенціи.

— **Зъ Стрыя** пишутъ намъ: Ще не погоилися раны, якѣ завдавъ мѣсту нашому злощастнои памяти Бейнаровичъ, а вже доводится намъ записати новѣ факты спроневѣрень, яко иллюстрацію нашого „piezград-у“ чи тамъ „samozград-у“ автономичного. Справа цѣла покрыта ще грубою тайною та и не такъ скоро выявится, судячи по

тóмъ, що и доси не вѣдомо, скóлько властиво взявъ съ собою п. Вейнаровичъ на дорогу до Америки. Фактомъ однакожъ есть, що съ новымъ рокомъ засуспендовано одного урядника, котрый черезъ довшій часъ на свою руку, лишь зъ аматорства, оповнявъ чинóсть касіера, побираючи óтъ сторóнъ грошѣ и не óтдаючи ихъ у касу та що рада мѣска на одномъ зъ послѣднихъ засѣдань именувала зъ помѣжъ членóвъ своихъ комисію, котрóй поручено перевести докладный шконтръ всѣхъ доходóвъ и выдатковъ мѣскихъ.— Кажуть люде, що чоловѣкови безталанному полекшае на сердцю, коли побачитъ и другого у недоли. Тому, сподѣюсь, буде се малою óтрадою опечаленымъ отцямъ мѣста Бродóвъ въ ихъ великóмъ горю, коли довѣдаются, що и у насъ съ новымъ рокомъ заведено Belagerungszustand en miniature. Старостwo наше осмѣлилося покласти секвестеръ на доходы пропинаційнй мѣста, щобы хочь въ части покрыти значнй залеглости въ податкахъ правительственныхъ и до фонду школьного. Такй днѣ несподѣванки принѣсъ намъ новый рóкъ!

— **Въ Задвóрю** отворивъ сѣльску торговлю честный господарь Юлiянъ Пелехъ. Щасть Боже!

— **Банкъ рустикальный** бувъ въ першихъ дняхъ сего року въ великóмъ клопотѣ. Не мавъ чимъ платити купонóвъ и выльосованыхъ листóвъ заставныхъ на вѣденьскóй биржѣ. Задля того въ трехъ дняхъ упали его листы зъ курсу pari на 92 за 100! Зъ бѣды выратувавъ его банкъ краевый!

— **Новаго Зеркала ч. I.** сконфискувала ц. к. прокуратóрія.

— **Нашъ купець п. Михаилъ Дыметъ** выбраный въ члены львóвскои торговельнои комнаты.

— **Руско-народный театръ въ Бродахъ.** Въ попереднóмъ числѣ мы подали звѣстку нашого дописователя о принятю нашого театру бродскими Русинами; нынѣ наведемо его óтзывъ о грѣ артистóвъ. „Найсимпатичнѣйше принято у насъ „Чорноморцѣвъ“ Лысенка. Акція въ штучѣ природна, типы козакóвъ и козачокъ змальованй вѣрно, а зъ спѣвóвъ видко великій талантъ Лысенка, заглубившого нашу народну музыку. Герончий козацкй пѣснѣ, веселй чабарашки якъ и тужливй думки уложенй по майстерски. Гра артистóвъ и артистокъ була въ загалѣ удачна; именно выначилися пп. Попелева и Таньска та Гембицкій и Осиповичъ. Панѣ Таньска есть знаменитою въ ролях веселыхъ кумъ-молодиць; голосъ ей хочь не сильный, але пріятный особливо въ низькихъ альтовыхъ тонахъ. Ролю Кабицѣ, пóзстарѣлого, маючого, легкодушного але впрочѣмъ добросердного козака-бурлака óтогравъ дуже добре п. Гембицкій. (Давнѣйше выступавъ въ сей ролi п. Грыневецкій.) П. Гембицкій звѣстный въ цѣлóмъ краю зъ своей акторскои здóбности; рутину маѣ велику и великій объемъ роль. Передъ однымъ тóлько мусимо перестерегчи п. Гембицкого, а то, щобы старався мѣсцями не пересаджувати, бо при пересадѣ часомъ замѣсть типовои фигуры може появитися на сценѣ карикатура. Костюмы въ „Чорноморцяхъ“ хорошѣ; тóлько шкували гармонію чорнй преплевй черевички замѣсть барвныхъ сафяцѣвъ. Кóнцевый хоръ выпавъ въ „Чорноморцяхъ“ баламутно, видко, що не бувъ добре выученый. „Бѣдна Марта“ — хочь неодинокой сцены въ нѣй справдѣ гарнй и гдекай характеры, якъ Проця Зарубы, удачнй, — но óтповѣдае вповнѣ вымогамъ сцены и повиненъ ей многозаслуженый нашъ авторъ переробити, передовсѣмъ священика зъ сцены усунути, особливо въ 4-тóмъ актѣ, П. Стефуракъ óтогравъ дуже удачно дяка-паняцю. „Наталка Полтавка“ и „Школярь на вандрóвцѣ“ стягнули до театру численно наше духовенство. Знаменито грали п. Стефуракъ Выборного, а п. Грыневецкій школяра.“

— **Зъ Скалы** одержуемо слѣдуючу допись: Въ Скалѣ выбухъ о 1 годинѣ въ ночи зъ 10 на 11 л. сѣчня въ домѣ секретаря уряду громадского п. Лотоцкого огонь и обóймавъ при сильномъ вѣтрѣ въ однóй хвили цѣлый соломяный дахъ того дому. Въ кóлька минутъ пóзнѣйше запалили несений вѣтромъ искры сусѣдный дóмъ мѣщанина Шостаковского, коли тойже съ цѣлою родиною твердо спавъ. Першимъ при огни зъявився жандармъ Козакевичъ, збудивъ Шостаковского, вынѣсъ власными руками въ горѣющого дому всѣ его дѣти, а потому спóльно съ господарями вытягнувъ на двóръ велику скриню, въ котрóй находилося цѣле майно родины. Спасши тутъ житье цѣлои родины разомъ съ ихъ майномъ поспѣшивъ до дому секретаря. Коли тутъ прибѣгъ, побачивъ, що п. Лотоцкій съ женою обое босй и тóлько въ сорочкахъ выносятъ свои дѣти зъ горящого дому. Въ однóй хвили укрывъ карабинъ въ снѣгъ, а самъ скочивъ черезъ óкно, котрого вже футрины горѣли, до середины дому, и почавъ всѣ движимости черезъ óкно выкидати на двóръ. Въ тóй хвили надбѣгъ такожъ лѣкарь Пеллеръ и зачавъ переймати тѣ рѣчи, що жандармъ зъ середины горящого дому черезъ óкно передававъ. Коли я надбѣгъ, и черезъ óкно п. Козакевича окруженого поломѣньемъ якъ вѣнцемъ побачивъ, кликнувъ я, щобы свое житье ратувавъ, но онъ óтрѣкъ: „Не уступлю, поки моси довжности не сповню!“ И дѣйстно доперва коли выратувавъ, всѣ движимости зъ середины горѣющого дому, выскочивъ якъ комининъ обкопченый черезъ отвóръ óкна на двóръ! Подаю сей благородный поступокъ п. Козакевича до прилюдноi вѣдомости яко дѣло наслѣдувания достойне. *К. К-ій.*

— **Въ користь товариства „Сѣчи“ у Вѣдни** прислали давнй члены товариства, а именно: проф. дръ Иванъ Горбачевскій 15 зр., дръ Мелитонъ Бучиньскій 6 зр. и дръ Иванъ Малишевскій 5 зр. За тѣ дары складае Выдѣлъ товариства Сѣчи высше поименованымъ Вп. Панамъ прилюдну щиру подяку.

— **Для бѣдныхъ учениковъ руской гимназіи во Львовѣ** зóбравъ на коляду и прославъ на руки Дирекціи гимназіи Всч. о. Володимиръ Голинатый зъ Хоросна 4 зр. Спаси-Бóгъ! *В. И.*

Вѣсти епархіяльнй.

Зъ Епархіи Львóвскои.

На конкурсъ розписанй: 1) Пар. Гуминска дек. теребовельского, надання прив.; 2) Пар. Пóдберезцѣ, дек. львóвско-загородского; 3) Пар. Ходорóвъ; 4) Пар. Турня велика, дек. перегиньского, надання цѣсаря; 5) Пар. Супранóвка, дек. збараского, надання приват.; 6) Кап. Бобщаны, дек. золочѣвского, надання прив.; 7) Кап. Стрѣлкóвъ, дек. стрыйского над. прив. 8) Кап. Яленковате, дек. скóльского, над. прив.; 9) Кап. Долге, дек. стрыйского; — на тiи всѣ посады речинець до 6 марта 1884. р.

Введенй въ душпастирскй посады оо. Михаилъ Бодкаръ въ сотрудництво въ Яблоници; Iосифъ Лопатиньскій яко парохъ въ Долинѣ.

Презенту получивъ на пар. Быткóвъ, дек. богородчаньского, о. Емиль Андрохович.

ПОСМЕРТНЙ ВѢСТИ.

О. Игнатій Наладіевичъ, приходникъ въ Ланóвцяхъ, скальского деканата, упокоився въ 80-тóмъ роцѣ житя а въ 46-тóмъ священьства. Вѣчна ему память!

О. Николай Дуткевичъ, священникъ юбилятъ въ Ермановцѣ, кудринецкого деканата, упокоився въ 78-мóмъ роцѣ житя а въ 51-шóмъ роцѣ священьства. Вѣчна ему память!

Антоній Каштовскій. надвóрный совѣтникъ и бувшій староста въ Жовквѣ и Тарновѣ, кавалеръ ордеру желѣзной короны, членъ „Ставропигійского Института“, упокоився въ Краковѣ. Вѣчна ему память!

Антоній Леонтовичъ, концепистъ при ц. к. окружнóмъ судѣ въ Перемышли, упокоився въ само навечерiе Рождества Хр. Покóйный много заслужився для пóддержания славы руского свѣтского и церковного спѣву въ Перемышли и длятого Перемышляне посвятили памяти пок. Антонiя посмертный стихъ, въ котрóмъ мѣжь иншимъ читаемо:

Любый Антонiй, чому-сь насъ лишивъ?
Замовкли груди Твои золотiи, —
Кто жь нынѣ буде, якъ Ты, хоръ крѣпивъ?
Кто такъ охочо, якъ Ты, заспѣвае?
Голосомъ грóмкимъ, було, загудѣвъ,
Що ся бувало нашь хоръ величае,
Перемышль древнiй мабуть молодѣвъ!
Бо где жь ще Русинъ свобóдно-сь колише
Въ нынѣшнóй хвили — въ Перемышли ще?
Лишь въ однóй пѣсни житье его дыше! —
Бóльше, щó руске, выдираютъ вже,
Може и выдерли, но ще не на вѣки!
Докъ руска пѣсня серце оживляе —
Въ нѣй руске слово крѣпитъ чоловѣки....

НАУКА, ШТУКА И ЛИТЕРАТУРА.

— **Темнй мѣсця въ „Словѣ о плъку Игоревѣ“** поясниивъ Омелянъ Партыцкій. Часть перша. Цѣна 1 зр. 40 кр. а. в. Передрукъ зъ „Зорѣ“. У Львовѣ 1883. Зъ друкарнѣ товариства имени Шевченка. Въ óсьмцѣ, 107 сторóнъ тексту.

— **„Жѣночa неволя въ руснихъ пѣсняхъ народныхъ“.** Написавъ Иванъ Франко. Цѣна 35 кр. а. в. Накладомъ редакціи „Зорѣ“. Львóвъ 1883. Зъ друкарнѣ товариства имени Шевченка. Въ óсьмцѣ, сторóнъ 50.

— Товариство „Просвѣта“ выдало въ 7-мóй книжочцѣ за р. 1883 днѣ розправы: **„Убоге и богате село“** Подолянина и **„Зъ óтки взялись у насъ корчмы?“** Нат. Вахнянина. Книжочка обнимае 32 стороны и коштуе лишь 6 кр.

— **Жертвы на Руску Бурсу въ Тернополи** вплынувшй въ грудню 1883 р. 1. Доплата за питомцѣвъ Бурсы 123 зр; 2. Всч. оо. С. Наврoцкій яко членъ 2 зр. и 3. І. Бѣлиньскій яко чл. 3 зр.; 4. Мѣщане Збаража зложили, а именно: Ив. Истеревичъ, 20 кр., Конст. Добротворъ, 30 кр., Теод. Заячкóвскій, Вас. Добротворъ, Мих. и Ив. Добротворъ, Л. Цыпракъ, Данило и Iос. Ванкевичъ, Вас. Истеревичъ, Т. Остапчукъ, А. Качоровскій, Н. Крохмалюкъ, М. Данилевичъ, Д. Левандовскій, К. Стрыжаковскій, Т. Бучиньскій, по 20 кр.; Задавко, 17 кр., Гр. Сабахскій, 15 кр.; Т. Порзучникъ, И. Фрей, Т. Антинякъ, А. Панасюкъ, Iо. Панасюкъ, М. Левковичъ. Ст. Ковальчукъ, Н. Гарматюкъ, В. Музыка, Нак. Добротворъ, по 13 кр. Ст. Ванькевичъ, 6 кр.; Н. Н. 2 кр., — разомъ 5 зр. 20 кр.; 5. Вп. П. Гаиньскій яко членъ 3 зр.; 6. Пр. о. Я. Гузыкъ яко чл. 3 зр.; 7. Пр. о. Iос. Скоморовскій, яко чл. 3 зр.; 8. Пр. о. Е. Лисенецкій, яко чл. 3 зр.; 9. Пр. о. І. Балтаровичъ яко чл. 3 зр.; 10. Вп. А. Чичкевичъ яко чл. 1 зр.: 11. Пр. о. Левъ Бачиньскій зóбравъ въ Смыкóвцяхъ 3 зр. 70 кр., въ Байкóвцяхъ и Русалóвцѣ 4 зр. 50 кр., разомъ 8 зр. 20 кр., 12. Óтсотки щадничей до дня 1 сѣчня 1884 р. 91 зр. 43 кр.; 13. Пр. о. Гузаръ яко чл. 3 зр.; 14. Братство церк. въ Бóркахъ великихъ, 3 зр. Натуралiями: І. Громада Смыкóвцѣ 6⅜ горн. крупъ гречаныхъ; 2. Вп. Я. Галь 50 килогр. муки пшеничнои; 3. Вп. панѣ А. Сохацка корець муки житнои, 25 горн. крупъ гречаныхъ; 4. Братство церк. въ Бóркахъ вел. 19 боховцѣвъ хлѣба; 5. Вл. Iоанъ Кичакъ 6 горн. бараболѣ, 14 фунт. мука пшеничнои, горнець крупъ гречаныхъ, кварту сыра; 6. Зъ коляды въ Городищу 23 боховцѣвъ хлѣба. Всѣмъ Достойнымъ дателямъ сердечне „Спаси-Бóгъ!“

Óтъ Выдѣлу Руской Бурсы. Въ Тернополи дня 31 грудня 1883. *Дръ Лучаковскій.*

Переписка Редакціи и Администраціи.

Вп. Евг. Г—ій въ Бр—ици. Перекладъ звѣстной повѣсти зволѣтъ намъ прислати, а мы переглянувши ей, подамо Вамъ письменно нашь погладъ, якъ бы найлучше съ нею поступити. — *Всч. П. Б. въ Токахъ.* Присланыхъ 6 зр. записали мы за 2 и 3 кварталъ 1883 р.; прiйде намъ отже ще за 4 кварталъ 1883 р. и на 1884 р. — *Всч. к. П. въ Котузовѣ.* Для 10 лютого одержали мы 4 зр. а 13 сѣчня 1884 р. 6 зр.; отже за 1883 р. належится намъ ще 2 зр.

(Надóслане.)

I.

Одным зъ найважнѣйшихъ и найпотребнѣйшихъ литературныхъ предприятъ въ нѣмецкóй литературѣ есть безперечно **Брокгауза Конверзаційный Лексиконъ**. Въ протягу 70 рокóвъ ставси первостепеннымъ дѣломъ народнымъ и въ наслѣдокъ своеи хосенности и ужитку такъ розширився, якъ нѣяке друге дѣло того рода. Около 400.000 примѣрникóвъ сего обширного предпрiемства (отже до 5 мил. томóвъ) знайшло пріемъ мѣжь нашимъ народомъ, а на взрастаючу потребу такого скарбу знання межи публичностею вказуе скоре выдаванье одного выдання по другóмъ. 13-те выданье дѣла, розпочате ще передъ 1½ р. дóйшло до 6-го тому; оно ставуло якъ пóдъ взглядомъ оцѣнки содержания такъ що до типографичнои окрасы, именно черезъ **доданье многихъ тысячъ óтисковъ и картъ**, на высотѣ часу. 200 найбóльшихъ ученыхъ якъ пр Блюнчли (†), пр. Гнейстъ, пр. ф. Гольцендорфъ, Дръ. ф. Рение, инжинеръ Уландъ. пр Фогтъ (Женева), пр. ф. Петтенкоферъ и др. стараются въ сѣмъ новóмъ выданю, обóймаючóмъ 16 томóвъ, пронянти найновѣйшу точку зрѣния людского знания и подати въ найприступнѣйшóмъ видѣ для нашого народа

II.

„Кому слава тому и честь“

Ся стара пословица дастся справедливо сказати и о шнайцарскихъ пигулкахъ аптыкаря Р. Брандта въ Цириху, бо всѣ професоры медицины выставили симъ пигулкамъ свѣдоцтво, що они найлѣпше и найпріятнѣйше средство на всякй недуги живота, напору крови, напору и гемороидóвъ. Коли отже такй люде высказали свóй судъ, то велке дальше поручанье есть зайшне. Коробками по 70 кр. можна дóстати во Львовѣ въ Аптикахъ Зигм. Рукера и „пóдъ золотымъ Слономъ“.

Дръ Л. Лубиньскій

адвокатъ краевый

ВЪ СТАНИСЛАВОВѢ

перенѣсъ свое бюро

до дому **при улицы Казимировскóй** (колись Бруковина звана) **ч. 40** въ Станиславовѣ. (2—4)

Свѣтячй кресты

майстерско пластично выконанй и на поднѣ гарнй!

Тѣ кресты суть помалѣваній нововынайдеными выключно привилѣёваными **въ ночи свѣтячими** фарбами кришталевыми, котрй не пóдлягаютъ вѣковому збиткую и яко свято-иванъскй хробачки въ лѣтну нóчь свѣтятъ тымъ самымъ блескомъ и ныншотою краски такожъ тiи нами нововынайденй **самосвѣтячй кресты**.

За знамениту силу свѣтла гарантуеся.

Цѣна за штуку зр. 2.50, деликатнѣйшу зр. 3.75 надзвычайно деликатну съ постументомъ зр 5.

Посылаеся за готóвку або за послѣплатою.

„Купувати single и лишь у“

Klingl & Baumann in Wien.

I. Tegetthoffstrasse Nr. 3.

NB Остерѣгаемо передъ наслѣдуваниями; кожда штука нашого нововынайденого самосвѣтячого креста заосмотрена нашимъ знакомъ K. & B. Wien)

„СТАТУТЪ ЧИТАЛНѢ“

вразъ съ

поданьемъ до ц. к. Намѣстництва

выдало товариство „Просвѣта“ и продае по слѣдуючихъ цѣнахъ: 5 примѣрникóвъ Статутóвъ и 1 примѣрн. подания до ц. к. Намѣстництна (безъ пересылки почт.) 20 кр.

Товариство „Просвѣта“

ул. Сркавкéвски ч. 2.

65 штукъ лишь за зр. 8.50

Начиня зъ срѣбра-Britannia

съ патентованымъ стемплемъ фабричнымъ.

EXTRA VERBESSERTES BRITTANIA

Необхóдний для кождои родины!

Правдиво англійскій, незвычайный патентованый **сервисъ для ѣды и на десеръ** зъ пытливого, тяжкого, масивного **срѣбра Britannia**, котре може майже зрóвнатися съ правднымъ срѣбромъ и **позóстае бѣлымъ** навѣкы по 25-лѣтнóмъ уживанiю; на жадане даю на тое **письменну поруку**. Той гарнитуръ столовъ впередъ **надъ 30 зр.** а теперь продаеся за **найменшу часть дѣйстнои вартости**

Цѣлый гарнитуръ складаеся зъ:

6 штукъ добрыхъ зъ Britannia-срѣбра	ножóвъ	зр.	2.25
6 штукъ тяжкихъ „	вилокъ	зр.	1.20
6 штукъ масивныхъ зъ „	ложокъ	зр.	2.20
6 штукъ деликатныхъ зъ „	пóдкладокъ пóдъ ножѣ	зр.	1.—
1 штука масивна зъ „	кохлѣ до зупы	зр.	1.10
6 штукъ масивныхъ зъ „	ложечокъ до кавы	зр.	0.70
1 штука масивна зъ „	кохлѣ до молока	зр.	0.60
6 штукъ добрыхъ зъ „	можéнъ десеровыхъ и для дѣтей	зр.	2.—
6 штукъ тяжкихъ зъ „	вилокъ десеровыхъ	зр.	1.—
6 штукъ добрыхъ зъ „	ложокъ десеровыхъ	зр.	1.—
6 штукъ деликатныхъ въ „	пугаркóвъ на яйцѣ	зр.	1.20
6 штукъ деликатныхъ зъ „	ложечокъ до яецъ	зр.	0.60
1 штука деликатного зъ „	ящика на перецъ	зр.	0.30
1 штука хорошои зъ „	сбльнички	зр.	0.25
1 шт. деликат. 30 цм. довг. „	тацы	зр.	0.60
65 штукъ		зр.	15.—

Всѣ 65 штукъ, засмотреныхъ въ повыщшй стемпель фабричный, коштуютъ

лишь зр. 8.50

Тiя предметы розсылаются также частями по назначеныхъ въ горѣ пѣнахъ кождому замовляючому; але той кто замовитъ всѣ 65 штукъ, дóстане ихъ замѣсть за цѣну 15 зр.

всѣ разомъ лишь за 8 зр. 50 кр.

Порошокъ до чищени моего Britannia-срѣбра за коробку.... 15 кр.

Пересторога! Срѣбро-Britannia треба лишь тогды уважати правднымъ, коли засмотрено повыщшю охоронною маркою.

Замовлени выконуеся лишь або по попередней присылцѣ належности або за послѣплатою — а замовлати належитъ у

Bertha Zucker's Britanniasilber-Hauptdepot,

Wien, II., Pfeffergasse Nr. 1.

Кому гарнитуръ не сподобаеся, тому грошѣ безъ переповы óтдаеться, — доказъ реального предпрiемства.

Илюстрованый выказъ цѣнъ за дармо. (1—?)

„Скошеный цвѣтъ“

образокъ зъ галицкого житя

Василя Барвѣнка.

Цѣна 1 зр., съ пересылкою 1 зр. 20 кр.

Дóстати можна въ администраціи „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигійскóй.

„Мельбурнъ 1881“. — I. Нагорода „Цирихъ 1883“

Граючй предметы

4—200 штукъ граючй; съ оксперсiею або безъ, мандолины; бубны, кастаньеты, небесный голосы, врекий гры и т. д.

Коробки граючй

2—16 штукъ граючй; дальше непеседы, пóдставки на цигара, шнайцарскй домики, альбомы на фотографiи, приряды до писания, скринки на рукавички, тягарки на листы, вазы на цвѣты, пуделка на цигара, табакерки, столы роббтнй, флiшки, склики на пиво, стóлнй и т. д. **Все съ музнкою. Завсѣгды найновѣйше и найлучше, особливо пригóдне на дарунки въ Рóздвяний свята, поручае**

J. H. Heller, Bern (Schweiz).

Тóлько за спровадженый вирость гарантуеся правдивость; илюстрованй цѣнники высылаю franco.

100 найрознородныхъ прикладовъ въ почтовыхъ пересылкахъ отъ наповоръ 50.000 франковъ будутъ розсылани жени купующихъ отъ 30 нюгдня 1884 яко пробки. 4—4

„СВЯТЫЙ ВЕЧЕРЪ“,

повѣсть знаменитого англійского писателя К. Диккенса. Цѣна 30 кр., съ пересылкою 35 кр.

Дóстати можна въ администраціи „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигійскóй.

Переводы и наслѣдованя

Осипа Шухевича

зъ портретомъ и біографiею автора.

(Посмертне выданье.)

Львóвъ, 1883.

Можна набути у накладника, проф. Володимира Шухевича (ул. Куркова, ч. 26) або замовити черезъ редакціи руских часописей. Цѣна примѣрника 80 кр., съ пересылкою 85 кр.

К. Диккенса

Новорóчнй Дзвоны

Цѣна 60 кр. съ пер. 65 кр.

Дóстати можна въ администраціи „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигійскóй.

Выдавець и редакторъ: **Антóнъ Горбачевскій.**

Зъ друкарнѣ Тов. им. Шевченка пóдъ зар. К. Беднарокого.

Ч. 2. Львôвъ, Четверъ 5 (17) сѣчня 1884. **Рôчникъ V.**

Выходитъ во Львовѣ що Вторника, Четверга и Суботы крôмъ рускихъ святъ) о 4-ôй год. попол. Литер. додатокъ „Библіотека найзнам. повѣстей" выходитъ по 3 печат. аркушѣ кождого 15-го и послѣдного дня кождого мѣсяца.

Редакція, администрація и експедиція пôдъ Ч. 44 улиця Галицка.

Всѣ листы, посылки и реклямації належитъ пересылати пôдъ адресою: редакція и администрація „Дѣла" Ч. 44 ул. Галицка.

Рукописи не звертаются тôлько на попередне застереженье.

Поодинокое число стоитъ 12 кр. а. в.

Оголошенія принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ одной строчки печатной.

Реклямації неопечатанй вôльнй ôтъ порта.

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше Почтовымъ переказомъ) до: Администрації часописи „Дѣло" ул. Галицка, Ч. 44

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло" *для Австріи:* *для Россіи:*
на цѣлый рôкъ . . 12 зр. на цѣлый рôкъ . . 12 руб.
на пôвъ року . . 6 зр. на пôвъ року . . . 6 руб.
на чверть року . . 3 зр. на чверть рок. . . 3 руб.
съ дод. „Библіотеки": съ дод. „Библіотеки":
на цѣлый рôкъ . . 16 зр. на цѣлый рôкъ . . 16 руб.
на пôвъ року . . 8 зр на пôвъ року . . . 8 руб.
на чверть року . . 4 зр. на чверть рок. . . 4 руб.
на самъ додатокъ: на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . зр. 5·— на цѣлый рôкъ . . 5 руб.
на пôвъ року . зр. 2·50 на пôвъ року . . . 2 50кр.
на чверть року . зр. 1·25
Для Заграницы, окрôмъ Россіи:
на цѣлый рôкъ . . . . 15 зр.
на пôвъ року . . . . 7·50 зр.
на чверть року . . . . 3·75 зр.
съ дод. „Библіотеки: на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ 19 зр. на цѣлый рôкъ . . 6 зр

Запросины до предплаты

на рôкъ 1884.

Съ новымъ 1884 рокомъ розпочинаемо пятый рôкъ выдавництва „*Дѣла*". Съ поновленими силами, съ надѣю на дальшій успѣхъ нашои працѣ на народнôй нивѣ, съ повною вѣрою въ громадну моральну и матеріяльну пôдмогу зъ стороны всѣхъ нашихъ П. Т. Родимцѣвъ — пôдимаемося дальшихъ трудôвъ для добра нашои Руси.

„Дѣло" и „Библіотека найзнаменитшихъ повѣстей" будутъ выходити въ р. 1884 въ такôмъ самôмъ объемѣ и въ такôй же порѣ, якъ сего року. „*Дѣло*" що вторника, четверга и суботы, а „*Библіотека*" два разы въ мѣсяць кождого 15-го и послѣдного по 2 аркушѣ друку.

Предплата на **„Дѣло"** выноситъ на рôкъ **12 зр.**, на пôвъ року **6 зр.**, на чверть року **3 зр.**, на мѣсяць **1 зр.** Предплата на **„Библіотеку найзнам. повѣстей"** выноситъ: на рôкъ **5 зр.**, на пôвъ року **2 зр. 50 кр.**, на чверть року **1 зр. 25 кр.** *Предплатники „Дѣла"* платятъ за „Библіотеку найзн. пов." на рôкъ лишь 4 зр., на пôвъ року 2 зр., на чверть року 1 зр.

Для Россіи предплата „Дѣла" выноситъ на цѣлый рôкъ 12 рублѣвъ, на пôвъ року 6 рубл., на чверть року 3 рублѣ. На „Дѣло" вразъ съ „Библіотекою" на рôкъ 16 рубл., на пôвъ року 8 руб., на чверть року 4 руб. На саму „Библіотеку" на рôкъ 5 руб., на пôвъ року 2 руб. 50 коп.

Новоприступаючй Предплатники „Библіотеки найзн. пов." дôстанутъ даромъ початокъ славнои повѣсти Мавpикія Іокая „*Золотый человѣкъ*", котра зачала печататись вже 1883 року.

Предплату слѣдуе пересылати (найдогôднѣйше переказомъ почтовымъ) до **„Администраціи Дѣла во Львовѣ".**

При письменнôмъ зановленю „Дѣла" або „Библіотеки" просимо все точно подати адресу замовляючого, часъ, до якого маe часопись посылатися и часъ сплаты належнои предплаты.

Рôвножь просимо всѣхъ Вп. нашихъ Предплатникôвъ, у котрыхъ маемо ще залеглости, щобы чимъ скорше ихъ надôслали, бо съ кôнцемъ року редакція муситъ вырôвнати всѣ свои рахунки.

Редакція и Администрація „Дѣла".
ул. Галицка ч. 44.

Пытанье для политикôвъ польскихъ.

Быстроумный политикъ въ розправѣ въ ч. 5. „Gaz. Narodow-oи" въ 1884 р. розбираючи справу руску доказавъ въ становища польского, ясно якъ на долони, що справа руска, то справа не политична а тôлько суспôльна и додавъ, що не лежитъ въ интересѣ Австріи противитися рухови народному межи Русинами. (Шкода тôлько, що не сказавъ, щобы и Поляки перестали выставляти рухъ той шкôдливымъ державѣ и краеви и рухови перешкодъ не ставляли).

Мы не станемо розбирати аргументôвъ розправы, чи справа руска политична чи суспôльна, анѣ того, чи пакты межинароднй Русинôвъ и Поликôвъ вже ôтъ вѣкôвъ суть правосильно записанй, — мы тутъ хочемо порушити предметъ иншій и быстроумному политикови поставимо пытанье до рôвно основного розвязаня, а то: якои натуры есть именно пытанье жидôвске? Робимо то для того, бо „Gaz. Narod." заравъ въ слѣдующôмъ числѣ выступила противъ шовинистôвъ-жидôвъ, котрй ставши на становищи юдаизму демонструютъ противъ Полякôвъ, и пытае ихъ: чому не идутъ въ слѣды тыхъ жидôвъ, котрй ступаютъ съ Поляками рука въ руку? Може для лекшого розвязаня того пытаня наведемо кôлька увагъ и фактôвъ, щобы увидѣти, чого Поляки можутъ сподѣватися по жидахъ, котрй идутъ съ ними рука въ руку?

Що до жидôвъ суть у насъ многй, котрй баялятся надѣю, що жидôвъ спольщатъ. Ще въ часѣ I періоду сойму радный мѣста Львова Арматисъ на засѣданю рады мѣскои, где жиды о спôльнôсть маетку мѣского добивалися, сказавъ: „Не дбаю о тое, чи Львôвъ буде окрещеный, чи обрѣзаный, але щобы бувъ польскій". Зъ того часу много амѣнилося во Львовѣ, але чи въ хосенъ польскости, о тôмъ можна сумнѣватися. Нынѣ на проходахъ можна забутися, чи не вeться случайно де на Ringstrasse у Вѣдни, стôлько ту чути „польщизны"! Навѣтъ мужъ, якъ Смарженскій, при случайности запомоги для женьско-жидôвскои школы въ Бродахъ, говоривъ въ соймѣ: „Панове! хочемо польщити жидôвъ, польщмо жидôвокъ!"

О кôлько взята исторія жидôвъ, нѣгде не знаходимо, щобы они злилися съ народностею краю, въ якôмъ мешкаютъ. Нынѣ видимо жидôвъ, що пріймили стрôй и языкъ мадярскій, французскій... тіи однакожь не стались Мадярами, Французами, — они зôстали жидами. Наши жиды говорятъ жаргономъ нѣмецкимъ, они найбôльше симпатизуютъ съ Нѣмцями, — але послухаймо, якй голосы ôтзываются о жидахъ въ Нѣмеччинѣ? Ого кажутъ тамъ: *въ бѣлый день рабуютъ насъ!* Если тамъ о внѣмченыхъ жидахъ, де ихъ мало, такъ ôтзываются, то чого жь можемо ôтъ нашихъ жидôвъ сподѣватися? Жиды маютъ всюды тôлько свои интересы на оцѣ; они не спольщатся, хочьбы ихъ научили говорити по польски. У насъ называютъ жидôвъ „braćmi mojżeszowego wyznania"; пригланувшися однакожь рѣчи близше, то такихъ не знайдемо.

Исповѣдники мойсеевй, котрй ôткинувши талмудъ трималися книгъ мойсеевыхъ, були въ Хазаріи, мали колонія въ Кримѣ. Тыхъ звано Караитами, ихъ ледво малй остатки можна де-не-де подыбати. Нашй жиды, наплывшй ôтъ западу, суть талмудистами и талмудъ вилеше ставлятъ надъ книги мойсеевй. Въ книгахъ мойсеевыхъ знаходимо десять заповѣдей божихъ, а въ тыхъ заказане присвоенье собѣ чужои власности, а навѣтъ пожаданье чужого; заказано тамъ фалшиво свѣдчити... Талмудъ противно, не узнае чужои власности, ôнъ учитъ: „Вся земля, всѣ маетки належатъ до жидôвъ и вôльно есть жидамъ всякими способами ихъ пошукувати". Чого жь можна сподѣватися по нашихъ талмудистахъ?

Ту наведу фактъ, котрый може причинитися до поясненя того пытаня. Въ Тернополи при выборахъ до рады повѣтовои отримали Русины 12 голосôвъ, Поляки 11, Жиды 3. Такъ нѣ Русины нѣ Поляки не мали бôльшости въ радѣ. По котрôй сторонѣ стали жиды, тая мала бôльшôсть. Русинамъ захотѣлося выбрати свого маршалка, предложили жидамъ голосувати съ Русинами, за що обѣцяли дати имъ вице-маршалка. Жиды сказали: „То справа важна; нынѣ вамъ ôтповѣди не дамо; мусимо перше нарадитись". По нарадѣ ôтповѣли жиды: „Нѣ, мы того не вробимо". На довше напиранье зъ стороны Русинôвъ сказавъ жидъ: „Видите, якъ бы мы тое вробили, то повставбы великій крикъ, а тое шкодило бы нашимъ интересамъ. Мы ще мусимо танцювати, якъ Поляки граютъ, але того танцю вже буде не довго. За якихъ 20—25 лѣтъ маетки мѣскй и земля перейде въ нашй руки. Най тымъ часомъ паны баляться въ маршалкôвъ, послôвъ, делегатôвъ, а мы будемо брати що ся дасть. Мы скрѣпимося, а тогды, чи жидъ буде дурный выбирати якого Полика? Жидъ выбере своихъ! Вы дасте нынѣ намъ вице-маршалка, а мы тогды будемо мати не вице-маршалка, але маршалкôвъ и послôвъ до сойму и делегатôвъ до рады державнои. Тогды все буде наше".

Такъ о чѣмъ давнѣйше говорили Crémieux, превесь „Alliance Israélite", о чѣмъ писали ихъ дневники, якъ „Der orthodoxe Israelit", що царство мессіи жидôвского почнеся въ Галичины, — о тôмъ говоритъ нынѣ жиды, що идутъ съ Поляками рука въ руку. По тôмъ, що сталося въ Коломыи, де выбрано Бльоха, не можна сумнѣватися, що оно всюды такъ буде, скоро жиды почуются въ силѣ. Тамъ и крикъ газетярскій не поможе. Поляки тѣшатся, що имъ жиды помагаютъ. Нѣ, панове, вы жидамъ помагаете! Нынѣ вытискаютъ васъ жиды въ землѣ батькôвъ вашихъ. Въ наслѣдокъ того вытиснутъ васъ въ лавъ посольскихъ.

Поляки, залишивши бытъ матеріяльный краю, убѣгалися тôлько о розширенье автономіи, о заведенье языка польского въ судахъ, школахъ и администрації. Пытаюся, кому буде тая автономія, чи не тымъ, що заберутъ землю вашу? Не поможе скаржитися на жидôвъ; они тôлько выявскуютъ нашу непораднôсть, нашй хибы. Вже нынѣ ôтзываются жиды: „Яке маемо рôвноуправненье? Чи намъ вôльно по нашому учитися въ школахъ? По нашому писати до судôвъ и урядôвъ?..." Засѣвши въ бôльшости на лавахъ посольскихъ жиды — чи не заведутъ они нѣмецкого языка въ школахъ и урядахъ? Тогды и veto „Gaz. Narodow-oи" не поможе. Вже бо и теперь театръ появляется въ нѣмецко-жидôвскôмъ жаргонѣ. Жиды у насъ, то передна сторожа Германіи.

Вѣдомо всѣмъ, якъ жиды господарютъ по мѣстахъ съ маеткомъ мѣскимъ, где маютъ бôльшôсть въ радѣ, але не закрывайте очей на те, якъ они часто до бôльшости приходятъ! Н. пр. въ Тысьменици передъ кôлькома лѣтами стали жиды лавою передъ домомъ, где выбирано радныхъ, и христіянъ до выборôвъ не допустили. Староста съ жандармами не мôгъ дати рады, а комисія выборча мусѣла ôкномъ утѣкати... Чи порадно ще все жидôвъ фортунувати? То пытанье, надъ котрымъ годится застановитись. Не думайте, що жиды вѣчно будутъ танцювати, якъ имъ заграете!...

Спôльными силами Поляки съ Русинами могли бы ще хочь довшій часъ боронитися, и въ такôмъ то змыслѣ говоримо передъ: „Чого губите себе и насъ?" Та говоримо на дармо.

Листы зъ Полтавщины.

I.

Скôлько я взнаю, Полтавщину якъ въ Россіи такъ и за кордономъ привыкли вважати за край чисто хлѣборобскій, край богатый, край, котрый подае свôй хлѣбъ на продажъ, бо самому нѣгде его дѣвати. Не знаю, якй основы положено пôдъ таку будôвлю, але добре знаю, що сама будôвля чисто теоретична и нема пôдъ нею непохибныхъ статистичныхъ цифръ, котрй одинôтолько и говорятъ правду про замôжнôсть чи вбожество того чи другого краю, про економичный добробытъ того чи иншого народу.

Ктось въ нѣмецкихъ письменникôвъ, здаeтся, коли не помыляюсь, Гете сказавъ, що цифры правлятъ миромъ; чи такъ оно, чи не такъ, але вѣдомо те, що въ цифрахъ якъ въ чистому кришталѣ видно економичне и соціяльне житье кождого народу. Отже коли мы взырнемо въ криницю цифръ, такъ побачимо Полтавщину зовсѣмъ не такою, якъ ей веславляютъ. Може колись и справдѣ Полтавщина була такимъ равмъ, де народъ не бѣдувавъ, але якъ бувъ сей часъ, такъ хиба тогдѣ, коли ще нашй предки „звѣринымъ ôбразомъ живяху"; а якъ пôшла цивилизація съ ей „порядками", якъ почали „во имя народа" запрягати его въ ярма, закрепощати его въ паньску неволю, а далѣ прикрепляти его до „надѣлôвъ", такъ певно можна сказати, що народъ нѣколи не перестававъ бѣдувати.

Нашъ хвальный XIX вѣкъ, справдѣ на словахъ вѣкъ прогресу, вѣкъ гуманный, вѣкъ добуваня политичной волѣ; але що сей „гуманный" вѣкъ принѣсъ на користь народови? що ôнъ спорудивъ на дѣлѣ такого, що въ нашôй „не своѣй" земли, въ нашôй „прославленôй" Полтавщинѣ народови полекшило его економичному побытѣ? Скажутъ менѣ, що внесено личне крепацтво! Правда, та правда й те: замѣсто сего крепацтва збудовано инче, ще гôрше, ще тяжше — економичне крепацтво. Крепацтво личне — безъ слова бридке, гидливе, якъ и всяка неволя; оно, конечно, мѣшало крепакамъ користуватись для себе своею власною працею, — але оно не було головною причиною економичного убожества; були и есть ще инчй и бôльше сильнй причины. Въ доказъ сего звернемо увагу ось на що.

За часу крепацтва бувъ, якъ и теперечки есть, въ Полтавщинѣ станъ народу, не знавшого личного крепацтва; сей станъ — козаки. Глянькмо жь, якъ жили они въ початку хвального XIX вѣку, и тогдѣ, уважайте, якъ въ Россіи царювавъ Александеръ I, котрого царюванье по 1820-тй роки справдѣ подобало на панованье идеи гуманности, просвѣты и добробыту народного! Про економичный побытъ козакôвъ я новьму въ свѣдки самыхъ урядникôвъ (звычайно высшихъ, котрымъ вѣрятъ всѣ урядовй органы).

Економичный побытъ оподаткованого въ Россіи народу красше всего можна бачити зъ того, скôлько лишается въ року въ рôкъ невиплаченыхъ казнѣ податкôвъ — „недоимки". Въ 1812 роцѣ на козакахъ Полтавщины було 61.655 карбованцѣвъ! Економичный добробытъ козакôвъ такъ гарно поправлявся, що въ 1817 роцѣ „недоимки" по полтавскихъ козакахъ и казенныхъ крестьянахъ було вже далеко вѣжь въ десятеро бôльше, именно 6,849.122 карбованцѣвъ. За часъ ôтъ 1815 до 1831 року казна скинула недоимки 16½ миліонôвъ рублѣвъ, бо не було спроможности выекати таку силу; отже въ 1839 р. знова набралося казнѣ недоимки 5½ миліонôвъ рублѣвъ.

Менѣ скажутъ, що се ще не вельми значный доказъ убожества, бо може бути, що козаки не хотѣли платити податкôвъ, а урядники мало выискували! Нехай и на се дасть намъ ôтповѣдь той самый сенаторъ Каппистъ, у котрого мы взяли тѣ даты о недоплатѣ податкôвъ. Каппистъ бувъ губернскимъ маршаломъ въ Полтавщинѣ и подаючи вѣдомôсть про недоимку, писавъ до гр. Строганова: „Рухоме добро, рогатый товаръ, бовцѣ, конѣ, одежу поселянъ (казенныхъ крестьянъ и козакôвъ) попродали за недоимку на базарахъ въ лицитаціи и *сами поселяне були подвергнуты тѣлеснымъ наказаніямъ*, одначе недоимка въ сего мало вменшилась; убожество козакôвъ дôйшло до того, що на девять хозяинôвъ приходилась одна пара волôвъ." Довго — говоритъ далѣ Каппистъ — козаки боролись съ нуждою, заховуючи предковску моральнôсть и любовь до працѣ; але выдавши на податки все, що було въ господаретвѣ, примушенй були повтôрати у своихъ жѣнокъ и дочокъ срѣбнй и золотй дукачѣ и повтôдавати за податки въ казну. Черезъ се все замѣсть природнои народнои веселости, любови до працѣ, нагнали на народъ тугу, сумъ; народъ ставъ лѣнитись и впавъ въ инчй пороки, котрй маютъ великій вплывъ на погубу моральнои стороны".

Отъ якъ „пышався" народный добробытъ „вольного" не крепацкого стану въ Полтавщинѣ, котру велавляли „богатымъ краемъ".

Перше, нѣжь показувати справдѣшный теперѣшный народно-економичный побытъ Полтавщины, мушу сказати про обширъ его краю и кôлькôсть его жителѣвъ. Обширъ Полтавщины займае 43.905 квадр. верстовъ землѣ. Головна рѣка Полтавщины Днѣпро, котрый тече по пôвденнôй межи съ Кіевщиною, Херсонщиною и Катеринославщиною. Зъ бокôвыхъ Днѣпровыхъ рѣчокъ нема нѣ одной, щобъ по нѣй могли плавати судна. Зелѣзна дорога

Политики польскій небезпеченьства не видятъ чи въ страстей противъ Русиновъ видѣти не хотятъ и праса польска подъ фразами отбудованя Польщѣ веде край на слѣпо до згубы. По выборахъ до сойму говорила праса польска, що сила Поляковъ въ полученю съ жидами; не треба однакожь спускати зъ ока, що сила тая що-разъ бѣльше переходитъ въ руки жидовъ, що справа польска на тѣй доровѣ зойде також на становище суспольне, а на ви мѣсце выступитъ справа жидовска въ Галичинѣ и займе становиско политичне.

Стефанъ Качала.

Становище Поляковъ въ Австріи.

II.

Закимъ перейдемо до розбору тверджень дописувателя монахійскои „Allgemeine Zeitung", подамо докончене его выводовъ о Полякахъ яко партіи. Особливо цѣкавый и годный памяти есть той уступъ, характеризуючій ту дивоглядну появу, котру мы неразъ вже подносили и фактами илюстрували въ попереднихъ рочникахъ „Дѣла", а именно польскій деклямаціи о автономіи и федерализмѣ супротивъ цѣлои державы, и рівночасній польскій чисто централистичній замахи въ Галичинѣ супротивъ Русиновъ и супротивъ селянъ (русскихъ и мазурскихъ) въ загалѣ. Конечно, въ того, що вѣденьскій централистъ згадуе о насъ передъ Европою по своему симпатично, намъ нема що дуже тѣшитися анѣ на тѣй подставѣ надѣятися, що коли бы централисты знова прійшли до власти, то наши народни акціи пошли бы въ гору; — въ политицѣ, якъ мы вже неразъ подносили, симпатіи и антипатіи грають далеко меншу ролю, нѣжь интересы, а акціи политичній певного народа чи такъ певнои партіи только тогды идутъ въ гору, коли на сторону того народа або тои партіи починае перехилюватися центръ тяжкости, т. е. коли у нихъ есть сила. Але все таки треба намъ знати, якъ отзываются о насъ другій люде, вже хочь бы для того, щобъ знати, до чого мы въ ихъ очехъ добрі, а до чого нездалі.

„О жадній засады — такъ говоритъ дальше авторъ статіи въ „Allg. Zeitung" — Полякамъ не ходитъ. Правда, окликъ ихъ есть „Галичина для Галичанъ", але примѣромъ въ помѣжь 21 гимназій анѣ одноі не удержуе край, а за то 19 удержуе держава. Въ финансовомъ взглядѣ суть они отже австрійскими централистами, а розплываются надъ „автономіею" лишь тогды, коли ихъ за далеко сягаючій домагання або иншій справки (якъ н. пр. афера Каминьского) навѣть ихъ союзникамъ въ правицѣ починаютъ выдаватися надто вже солоными. За то они сейчасъ нѣшаютъ автономію на колокъ и стаются польскими централистами, скоро дѣло розходится о внутрѣшній галицкій питання, а особливо коли починае ходити о Русиновъ. Дякувати польскимъ махинаціямъ выборчимъ, заступництво Русиновъ, того впрочѣмъ такъ *податливого*, державѣ и домови цѣсарскому такъ вѣрного народа, становлячого бѣльшу половину людности въ Галичинѣ, котрый ще передъ ерою Таффого высылавъ 17 своихъ заступниковъ до рады державноі, звелося теперь на 3, дословно трехъословъ, котрій въ радѣ державній мусятъ стояти противъ круглого числа 60 ословъ польскихъ. Чи не цѣкава илюстрація до польскои автономіи? Але пѣсля польскихъ поглядовъ Русины не варті автономіи, бо они готовій повернути ви на цѣли ворожій — ховай Боже, не Полякамъ, — але на цѣли ворожій „państwu i kościołowi!" Отсе есть хитра и въ результатахъ своихъ неохибна политика Поляковъ — насамперед довести своимъ притискомъ до крайноі розпуки той народъ, котрый отъ свого прилученя до Австріи стоявъ при нѣй завсѣгды вѣрно и непохитно, — оттакъ его денунціювати, а на подставѣ тыхъ денунціяцій основувати ще бѣльшій притискъ!"

„Въ виду того легко зрозумѣти, чому то Поляки, тій политики безъ скрупуловъ, замѣнюючій свои переконаня отъ случаю до случаю, мусѣли статися природными союзниками теперѣшного министерства, котрого властивои тенденціи доси нѣкто ще не выслѣдивъ. Але жь при такомъ станѣ дѣлъ годѣ також опертися тому пересвѣдченю, що тая цѣлина польска гра съ засадами мусить крайне деморалізуючо вплывати на австрійскій конституціонализмъ".

„Правда, — чи то Полякамъ такъ дуже залежитъ на томъ „австрійскомъ конституціонализмѣ"? Проф. Билиньскій во Львовѣ певно высказавъ не лишь свое одиничне пересвѣдченье, говорачи, що теперѣшный станъ есть только „переходне стадіюмъ до самостойноі Польщѣ" и додаючи за тымъ: „Подъ взглядомъ національнымъ и попередъ всего Поляк, бажаючій въ цѣлого серця отбудованя самостойного королевства польского; але въ Вѣдни не можна тои цѣли вынѣшувати передъ цѣлымъ свѣтомъ, а треба дипломатично братися до дѣла."

Зберѣмъ до купы все доси сказане! Поляки маютъ властиво двѣ програмы: одну офиціяльну, про людске око, а другу справдѣшну, задушевну. Офиціяльну програму высказавъ „Czas", органъ „Коła польского", въ р. 1881 при отворенію сесіи рады державноі слѣдуючими повными намащеня словами: „Подъ взглядомъ тактики парляментарноі Поляки, коли вже неможливою сталася ихъ роля яко посередниковъ мѣжь бѣльшостею а меншостею рады державноі, повиннй бодай становити подставу и звязуюче огниво мѣжь партіями правицѣ." Переклавши се на загально зрозумѣлу бесѣду, выйде: „Мы Поляки становимо языкъ политичноі ваги и въ теперѣшнѣй хвили найлѣпше буде, коли тій дани, якій доси платили намъ централисты, отъ теперь будутъ платити намъ Чехи и клерикалы." Чимъ дужше напружаются Чехи и Нѣмцѣ, тій два найсильнѣйшій економично и найтяжше оподаткованій народы, тымъ буйнѣйше буде рости польска пшениця. Для того жь то есть улюбленый звычай польскихъ парляментарныхъ бесѣдниковъ, коли часомъ Чехи неохотній до новыхъ концесій Полякамъ лякати ихъ Нѣмцими, „котрій, дойшовши знова до власти, будутъ бити ческій народъ скорпіонами замѣсть того, що давнѣйше били его только розгами." Лаканье те доси завсѣгды приносило пожаданый результатъ и такъ само буде запевно й на будуще. За то Поляки суть надто розумній, щобъ розрывати всѣ моеты мѣжь собою а партією нѣрноконституційною. Провідники Чеховъ знаютъ се дуже добре. „Ческій клюбъ — такъ выражавси недавно одинъ поважный ческій голосъ — и клюбъ Гогенварта отдѣленій суть отъ лѣвицѣ великою пропастею, але клюбъ польскій — нѣ. Онъ занимае пануюче становище; онъ могъ бы, коли бъ правица не увагляднила достаточно его интересовъ, утворити съ лѣвицею министерство коалиційне, а лѣвица не надумувалась бы анѣ на хвилю, на кошть не-нѣмецкихъ податниковъ признати Полякамъ всѣ тій матеріяльній концесіи, якихъ бы они жадали и котрыхъ теперь не допускаютъ правици имъ признати." Провідникъ ческій могъ бы бувъ додати, що и россійскій симпатіи гдекыхъ ческихъ круговъ дуже утруднюютъ повне и тревале порозумѣнье мѣжь Чехами и Поляками. На всякій способъ Поляки маютъ за собою певность, що на случай обороту справъ австрійскихъ они въ дуракахъ не останутся. Отъ сего охороняе ихъ уже ихъ близьке порозумѣнье съ сферами „знаючихъ и могучихъ". И о томъ дѣлѣ наводимо слова одного въ ческихъ провідниковъ: „Клюбъ польскій маe въ министерствѣ мѣродайный вплывъ при посредствѣ Земялковского, котрый вже около 13 лѣтъ сидитъ на фотелю министерскомъ и знае докладно всѣ найважнѣйшій бюровій особы у всѣхъ министерствахъ; дальше посредствомъ Дунаевского, котрый держитъ безмѣрно важный портфель финансовъ а заразомъ для цѣлого министерства служитъ за генерального бесѣдника. Але интимній отношенны польского клюбу сягаютъ ще дальше. Отъ подорожи цѣсарскои въ р. 1880 дуже поправилися погляды на польску силу и вѣрность — и намъ здаеся, що се сталось не только черезъ надзвычайно ручне инценованье цѣсарского принятя. Кто може на певно сказати, чи мѣжь австрійскою монархією а польскимъ елементомъ нема якихсь тѣснѣйшихъ взязковъ, котрій можутъ мати велике значенье и для цѣлого середно-европейского союза? Безъ сумнѣву отже буде мусѣла кожда въ Австріи до власти приходяча партія числитися съ тыми взязками и съ польскимъ елементомъ."

„Въ виду всего того становище Поляковъ въ австрійскій радѣ державнѣй есть дуже сильне, и яко язычокъ ваги маютъ они всякій шансы вдобути зъ одного боку ще дальше сягаючій, дотыкальній економичній користи для Галичины, а въ другого боку приготувати сповиненье знаныхъ польскихъ надѣй дотычно загранычноі политики."

„Такимъ способомъ польска партійна политика есть въ основѣ своѣй дипломатичною и змагае до того, щобы выкористуючи ручно загально-европейскій констелляціи и внутрѣшній замѣшання здобути для Галичины якъ найкористнѣйшій результаты. Идеальнѣйша сторона польскои политики стыкаеся въ многихъ взглядахъ съ загально австрійскою политикою, але зовсѣмъ не есть съ нею тотожна. Цѣлость Австріи, австрійска держава представляе для польскои политики только побочный интересъ, ба навѣть коли бъ польскій надѣѣ сповинились, тогды — дальше не потребуемо тои мысли розвивати. Не треба забувати о патріотичныхъ словахъ одного зъ польскихъ провідниковъ: „Нехай усхне моя рука, закимъ подпишу угоду съ Австрією, некористну для Польщѣ!" Нынѣ пануе Австрія въ Галичинѣ далеко менше, нѣжь Галичина въ Австріи. Поляки суть цѣнными союзниками, але до панованя въ Австріи не суть покликаній."

Такими парадоксальными реченями кончится статя „Münch. Allg. Ztg.". Прочитавши ю, кождый легко прійде до переконаня, що побочь многихъ высказаныхъ въ нѣй правдъ маe она значенье передовсѣмъ агитаційне, а по крайнѣй мѣрѣ выражае погляды певноі фракціи централистичноі, котра видячи чимъ разъ выразнѣйшій розстрой въ лонѣ правицѣ бажала бы прихилити Поляковъ до себе обѣцанками далеко-сягаючихъ уступокъ, щобы при ихъ помочи знова стати на ноги и захопити ворховодство въ прочихъ австрійскихъ провинціяхъ, а особливо въ Чехахъ. Немовь бы въ доповненье тои статіи напечатала выходяча въ Вѣдни „Deutsche Wochenschrift" вступну статію п. н. „Die galizische Frage", котрои головна основа есть слѣдуюча: „За тыждень маютъ въ вѣденьскій радѣ державнѣй розпочатися дебаты надъ внесеньемъ Вурмбранда о австрійскомъ языцѣ державномъ. Державнымъ языкомъ повиненъ бути признаный языкъ нѣмецкій, але съ выняткомъ Галичины. Въ Галичинѣ интересовъ нѣмецкихъ нема, и централисты повинній на тій точцѣ подати Полякамъ руку до згоды. Давнѣйшій правительства супротивъ Галичины поступали дуже нерѣшучо и непевно: помимо голошеныхъ централистичныхъ засадъ нѣколи не було досыть силы и отваги до ихъ повного выконаня въ Галичинѣ, т. е. до повноі германизаціи того краю. Двѣ дороги мали централисты передъ собою: або подняти Русиновъ и польскихъ хлоповъ до боротьбы супротивъ польскои шляхты, и коли бъ остаточна, страшна конечность того вымагала, выдати ви на варѣзъ порожнимъ елементамъ, якъ въ р. 1846, — або при помочи годноі и щироі политики повднатися съ тою шляхтою, котра при помочи своихъ унасліджены вплывовъ, образованя и земскихъ посѣлостей маe въ рукахъ завсѣгды $^5/_6$ галицкихъ мандатовъ, и съ такою стройною силою панувати въ австрійскомъ парляментѣ. Теперь пора централистич. посламъ выступити ясно и высказати отверто, що взглядомъ Галичины хотятъ держатися вонсѣмъ иншои политики, нѣжь взглядомъ Чехъ. И то не лишь словами треба се заявити, але внесенье Вурмбранда тогды только стане на реальныхъ ногахъ, если до него додана буде поправка, що въ будущій уставѣ о языцѣ державномъ въ

только въ двохъ невеличкихъ кусникахъ прорѣзуе Полтавщину на полночно-заходнѣмъ боцѣ отъ Бахмача (конотопского повѣта въ Черниговщинѣ) до Роменъ а на всходно-полуднѣмъ отъ Днѣпра (биля Кременчуга) до харковскои межѣ; значитъ, найбольша и найважнѣйша частина Полтавщины не маe у себе нѣ желѣзныхъ нѣ водиныхъ шляховъ. Колька лѣтъ иде рѣчь, щобы провести желѣзный шляхъ отъ Ромен до Кременчуга, але урядъ нѣякъ не може выбрати тои „линіи", по котрій вести шляхъ.

Жителѣвъ въ Полтавщинѣ рахували торокъ $2^1/_2$ міліона; головну силу ихъ складаютъ оподаткованій класы: козаки, крестине казенній и тій, що були паньскими. За-для насъ конечно важна особливо именно оподаткована сила жителѣвъ и черезъ те мусимо взяти пронеи статистичній даты, хочь они може и не зовсѣмъ вѣрній, бо належатъ они часови лѣтъ за десять назадъ; але случаеныхъ мы не маемо. Въ Полтавщинѣ по офиціяльнымъ рахункамъ числится крестянъ: государственныхъ 41.500, а паньскихъ 277.000 душъ мужчинъ.*) Але се только „ревизскій душѣ", а хлѣба однаково треба всякій людскій души. Тымъ часомъ надѣлъ землею ишовъ только на ревизску душу, а зъ того выходило отъ що: въ семіи примѣромъ 5 душъ, але зъ нихъ одна только въ ревизіи, бо прочій 4 або жѣночій або родились пѣсля ревизіи 1858 р. — и черезъ те 5 душъ мусятъ пробуватися тымъ, що дано на одну душу.

Звѣстно, що пѣсля внесеня крепацтва не всѣхъ крепаковъ надѣлили землею; всѣ тіи, що були „дворовыми", лишилися безъ землѣ. Такихъ безземельныхъ, якъ помѣжь крепаками такъ и помѣжь козаками наберется не менше третины; отсихъ бевталанныхъ найбольше тяжка доля. Не богато лучша и доля надѣленыхъ землею. Не менше половины въ надѣленыхъ крепаковъ (тысячѣвъ сто) такихъ, котрыхъ обдурили тогдѣ, якъ надѣляли землею и котрій по своѣй темноты згодились взяти половину а то и четвертину надѣлу.

Въ концы 1860-тыхъ рр. казна надѣлала землею казенныхъ крестянъ. Хочь и тутъ отмежовано надѣлы убогій, але все таки бѣльшій, нѣжь паньскій. Покажемо пересѣчный надѣлъ казенныхъ и паньскихъ крестянъ. У казенныхъ надѣлено на душу пересѣчно 3·9 десятинъ, у паньскихъ 1·9 десятины; значитъ, кожда „казенна" душа одержала въ надѣлѣ землѣ на 105% бѣльше нѣжь паньска. Ще треба примѣтити, що казна дала своимъ крестянамъ лѣса $^1/_3$ до $^1/_2$ десятины на душу, а у паньскихъ чисто-на-чисто нѣ ступня лѣса. Теперь порѣвнаймо податки казенныхъ а паньскихъ крестянъ. Казенцѣ платятъ що року въ казну 1 руб. $51^1/_2$ та на уморъ 11 коп. = 1 руб. $62^1/_2$ коп.; паньскій жь платятъ 3 руб. 70 коп., значитъ 127% бѣльше.

Видима рѣчь, що не беручи крайныхъ, а стоячи только на середныхъ, — въ такихъ надѣловъ прожити не можна. Само найменше, що треба для того, щобъ прохарчувалася семія въ 5 душъ, не залазячи въ долги и въ кабалу нѣ до жидовскихъ нѣ до христіянскихъ кулаковъ, — треба, щобъ така семя мала 6 десятинъ землѣ. „Чимъ же — спытаете вы у мене — живутъ полтавскій хлѣборобы? Адже, очевидно треба якось жить!" — А вжежь треба и живутъ люде: одній берутъ землю у пановъ та у кулаковъ-миродѣвъ у наймы; другій идутъ на заробітки въ другій край; третій кидаютъ родне дворище, родный край и переселяются за 10.000 верстовъ на границю съ Китаемъ (въ Азію)! Щобы ще виднѣйше було, чимъ контентуется нашъ народъ, я покажу, скольке въ кождому повѣтѣ приходится землѣ на кожду оподатковану душу, а вы, панове читателѣ, не забувайте жѣночій душѣ, хочь и не оподаткованій до якого часу але жь хлѣба и одежѣ для нихъ треба такъ само, якъ и для оподаткованыхъ.*)

Въ константиногородскому повѣтѣ на душу 1·3 десятины, въ переяславскому 1·18, въ лубенскому 1·115, въ гадицкому 1·120, въ кременчугскому 1·07, въ золотоношскому, пирятыньскому и лохвицкому по 1 десятинѣ, въ миргородскому по 0·99, въ прилуцкому по 0·95, въ хорольскому и вѣньковскому по 0·93, въ роменскому и полтавскому по 0·85 и въ кобеляцкому по 0·70 десятины. Вси землѣ въ рукахъ оподаткованого народу въ Полтавщинѣ 1,930.000 десятинъ, значитъ на душу приходитъ по середному рахунку 1·03 десятины. Уважайте жь на те, що на всякій ротъ найменше треба землѣ 1·2 десятины, а тутъ же маемо менше нѣжь половину!

По-неволи не видишь на мѣсця, по-неволи голодуючи кинешься або въ сторону на заробітки, або на Амуръ въ Азію пойдешь на переселенія! И бѣжитъ народъ въ Полтавщины! Куды и якъ онъ втѣкае, про се мы поведемо рѣчь въ другихъ листахъ, а теперь подамо ще даты того, скольке и якихъ податковъ выплачуе рочно Полтавщина гуртомъ. Выкупныхъ за землѣ платятъ крестяне 882.296 руб.; оброка панамъ за землѣ 133.434 руб. Подушнои и земельнои подати въ казну торокъ Полтавщина заплатила 2,711.749 руб. та акцизы казнѣ за горѣлку 6,503.433 рублѣвъ. Коли жь додамо сюды ще земскій и городяньскій выдатки, дакъ уся сума въ Полтавщины зложится въ 12,500.000 рублѣвъ, с. е. въ кождои душѣ жителѣвъ, беручи и чоловѣчу, и жѣночу и

*) Всѣхъ оподаткованыхъ въ губерніи 1,867.000 душъ мужчинъ.

Галичинѣ задержане буде status quo, и що за тымъ Нѣмцямъ австрійскимъ и на умъ не приходитъ розтягати и на Галичину средства репресійнѣ, якѣ може по принятю тои уставы покажутся потрѣбными въ Чехахъ. Зъ горы вже треба вречися того, щобъ рада державна могла вплывати и на относины языковѣ въ Галичинѣ, а вреченье те тогды только було бы правосильнымъ, коли бъ основна устава отобрала галицкимъ посламъ можность въ свого боку вплывати на отношеня языковѣ въ прочихъ краяхъ".

Такими словами органъ вѣденьскихъ жидконъ-централистовъ хотѣвъ бы розпочати съ Поляками торгъ о засады и переконаня. Выдайте вы намъ на пожранїе Чехонъ, а мы вамъ выдамо Русиновъ! Дайте вы намъ вольнѣ руки въ прочои Австріи, а мы вамъ выдамо Русиновъ! Дайте вы намъ вольнѣ руки въ прочои Австріи, а мы вамъ въ Галичинѣ дамо таку автономію, яку маѣ н. пр. Кроатія супротивъ Угорь. О народныхъ правахъ Русиновъ, о ихъ вѣрности для Австріи и панующого дому и о всѣхъ тыхъ гарныхъ рѣчахъ, котрыми и тѣ самѣ централисты такъ люблятъ свѣтити баки Русинамъ, въ томъ торгѣ нема анѣ найменшои згадки. И се не завадитъ ватимити! *(Дальше буде.)*

„Турецкій" тероризмъ.

Въ послѣднѣмъ числѣ „Дѣла" подали мы дословный текстъ окружника рады повѣтовои турчаньскои, розосланого до всѣхъ громадъ, ущасливленыхъ приналежностею до звязи сего богоспасаемого повѣта, а нынѣ позволяемо собѣ додати до сего урядового акту задля его загального значеня маленькій коментарь. — Анализуючи содержанье сего документу зъ становища правного, — а думаемо, що въ справахъ правнои досягности се становище буде властиве, — мусимо собѣ передовсѣмъ завдати питанье: чи рада повѣтова въ загалѣ, а рада повѣтова турчаньска спеціяльно була компетентною накидати громадамъ печатки, взглядно зарядженати насильно змѣну печаток, признаныхъ властями громадскими за властивѣ и отповѣдни?

Отповѣди на се питанье мусимо глядѣти въ обовязуючихъ законахъ, а именно въ тои групѣ закононъ политичныхъ, котрѣ нормуютъ сферу компетенціи рады и уряду громадского зъ одного, а рады и выдѣлу повѣтового зъ другои стороны. Въ законѣ о репрезентаціи повѣтовои зъ дня 12 серпня 1866 р. знаходимо передовсѣмъ въ §§. 27 и 36 постанову, що спеціяльнѣ законы нормуютъ обсягъ дѣланя рады, взглядно выдѣлу повѣтового въ справахъ громадъ; а позаякъ кромѣ уставы громадскои не обовязуе нѣякѣ другїй законъ, дотыкаючїй сеи матерїи, то ея постановы мусятъ уважатися одинокимъ жереломъ для оцѣнена поставленого высше питаня. Загляньмо отже до уставы громадскои.

Кто, въ якихъ справахъ и подъ якими условіями выконувати надзоръ надъ громадами, о томъ трактуе глава VIII. уставы громадскои а §. 98. сеи уставы, въ котромъ мѣстится загальна норма мовь бы есенція всѣхъ дальшихъ постановъ що до надзору, высказуе: що „рада повѣтова а въ ѣи „заступствѣ выдѣлъ повѣтовыѣ глядятъ на се, „щобы закладовыѣ маетокъ и закладове добро „громадъ и заведень громадскихъ не бухи змен„шенїй." Наведена постанова дефинїе зовсѣмъ ясно сферу компетенціи рады взглядно выдѣлу повѣтового въ отношеню до громадъ и такъ якъ зъ нея выплывае, що интенціею законодателя було, подданти лишь справы економичнѣ именно жъ зарядъ маетку громадского подъ надзоръ автономичныхъ властей повѣтовыхъ, то розумѣеся, що зъ подъ сего надзору вынятѣ всякѣ другѣ справы, якъ справа уладженя манипуляцїи урядовои, справа языка актовъ и документовъ урядовыхъ, емблемовъ и печатокъ. — Потверджаютъ се дальшѣ постановы закона именно жъ §. 99. въ котромъ вычислены справы, що потребуютъ потвержденя рады чи выдѣлу повѣтового. Про те, щобы рады або выдѣлы повѣтовѣ мали право мѣшатися въ справы манипуляцїи, накидати форму емблемовъ громадамъ або приписовати имъ, якихъ маютъ ужинати печатокъ, не знаходимо нѣгде въ уставѣ громадскои нѣякои постановы, а коли рада повѣтова въ Турцѣ накинула громадамъ печатки, то ясно, що она перестушила сферу своеи компетенціи и що выданый нею окружникъ мимо всеи своеи урядовои формы и мимо сигнатуры хочь бы такои позаги, якъ н. Albert Strzelecki, есть актомъ незаконнымъ, противъ котрого слѣдуе интересованымъ по мысли §. 51. закона о репрезентаціи повѣтовои зъ дня 12. серпня 1866 внести зажаленье до ц. к. намѣстництва. — Що розпорядженье выдѣлу повѣтового есть зовсѣмъ незаконне, о томъ здаеся переснѣдчений самѣ его авторы, а нарушенье права выступае тутъ тымъ искравѣйше, *що власть автономична допускаеся нарушеня принципу автономіи*, бо вступае въ сферу дѣланя громадъ и посягае на то, на що навѣть за часовъ абсолютнои управы нѣяка власть не подобмала своеи руки!

До оправданя незаконного акту не выстае впрочѣмъ навѣть такїй мотивъ, якъ печалибость о те, щобы урядовѣ документы не були фалшованѣ. Мотивъ сей мѣстить впрочѣмъ противорѣчность, бо власне черезъ змѣну давнѣйше уживаныхъ и загально звѣстныхъ печатокъ давъ выдѣлъ повѣтовыѣ „причину догадуватися, що документы походятъ отъ людей неокликаныхъ." Только о окружнику турецкого выдѣлу повѣтового зъ становища правного.

Выдѣлъ повѣтовыѣ глядѣвъ однакожъ на тую справу зовсѣмъ зъ другого становища, а о що ему ходило, догадатися не тяжко. Панонъ выдѣловыхъ нѣчнои рады повѣтовои кололо именно те, що печатки уживаны громадами були руськѣ, а се вже выстало, щобы ихъ признати незаконными а документы ними заосмотрены фалшованымъ. Въ имя полонизацїи — подъ знаменемъ нищенї всего руского на Руси — выдѣлъ славнои „турецкои" рады надъужившe навѣть своеи урядовои власти а лишаючи перелогомъ поле економичнои працѣ коло добра повѣта (котрый надармо выжидае тутъ инициативы), мѣшаеся тая власть въ чисто домашнѣ справы громадъ и прибѣгае для переведеня своихъ полонизацїйныхъ планонъ навѣть до терорызму! — Якѣ будутъ плоды сего посѣву — выпадало бы застановитися.

дѣточу по $2^1/_2$ карбованцѣ.

Конечно найобльша частина въ сихъ податконъ припадае на селянъ, на „оподаткованѣ" душѣ. Другїй кто, читаючи сѣ даты, скаже, що й справдѣ Полтавщина такїй богатый край, що посилѣе выплачувати таку велику суму грошей на одинѣ податки! На се отповѣдаютъ найкраще даты недоимокъ, котрѣ показуютъ, скольно народъ не посилѣвъ выплатити, хочь примушуютъ его и грабованьемъ худобы, и рѳвками и наймами къ роботу. Въ недоимцѣ за 1881 р. лишилося 3 милїоны, а за 1882 рѳкъ 5 милїононъ рублѣвъ; а що скаже 1883 рѳкъ — се ще не подведено; певно только, що скаже онъ ще гѳрше, бо урожай 1883 року бувъ далеко гѳршїй, нѣжь въ 1882 роцѣ.

Полтавщина край чисто хлѣборобскїй; про якѣ тамъ фабрики, заводы, промыслы нема що й говорити! Хлѣбомъ живе сей край и грунтъ земли въ нему такїй благодатный, що при инчихъ умовахъ, при инчихъ обставинахъ обширъ Полтавщины не только прохарчувавъ бы въ двое бѣльше число жителѣвъ, нѣжь теперь, але ще й стало бы що продати. Але чого жь такъ, — спытае у мене читатель, — що теперь не стае хлѣба народови, отъ чого теперь 150—200 тысячѣвъ душъ рѳчно втѣкаютъ въ краю, щобъ деинде знайти собѣ шматокъ хлѣба? Про се може мой читатель и самъ домѣркуется, а якъ що нѣ, дакъ я скажу ему въ другому листѣ, бо сей и такъ вже выйшонъ довгїй.

Семенъ Жукъ.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(Россійскій министеръ справъ заграничныхъ Гирсъ) маѣ сими днями приѣхати до Вѣдня а цѣла майже австрійска якъ и загранична праса приписуе до его визиты велике политичне значенье. Подля заявленя официозного „Journal de St. Petersbourg" мавъ Гирса запросити до приѣзду въ Вѣдень самъ цѣсарь и се именно подносится яко особливше отзначенье. „N. fr. Presse" видитъ въ визитѣ Гирса симптомъ скрѣпленя европейского мира и подноситъ, що Россія отъ уступленя Горчакова вступила рѣшучо на шляхъ мирнои политики. Поповнй заявленя Гирса, що Россія такъ щиро бажае мира якъ и прочѣ европейскѣ державы оправдуютъ факты. Спеціяльно що до отношень межи Россіею и Австрією думае „N. fr. Presse", що въ Петербурзѣ нѣкто не подозрѣвае Австрію о якѣ новѣ добычѣ а становище яко заняла Австрія въ послѣднѣй булгарскѣй кризѣ причинилося дуже много до скрѣпленя сего погляду. „Presse" выражае переснѣдченье, що межи Россіею а Австрією не треба нѣякого формулованого порозумѣня, щобы на балканьскѣмъ повъостровѣ знайти выровнанье взаимныхъ интересовъ. Щире бажанье обохъ державъ удержати миръ и мирне розвитье нового порядку въ давнѣй турецкѣй державѣ зовсѣмъ выстарчае. Що Австрія рѣшучо держалася сеи политики нѣкто не могъ сумнѣватися, а подорожь Гирса до Вѣдня маѣ бути доказомъ, що и Россія приняла тую саму политику. „Deutsche Ztg." есть также сего переснѣдченя, що вже минули часы непорозумѣня межи Австрією а Россіею и що въ отношенахъ всходнои Европы приготовляеся переворотъ. День приѣзду россійского канцлера державного ще дефинитивно неозначеный и буде залежати отъ того, коли уснѣе онъ упорядкувати свои отношеня родинни, задля котрыхъ пробуваѣ теперъ въ Монтрѣ.

(На мѣсце умершихъ въ послѣднѣмъ часѣ 15 членовъ австрійскои высшои палаты) именувавъ цѣсарь новыхъ паровъ, котрыхъ имена оголошено дня 11 л. сѣчня урядова „Wien. Ztg.". Особлившого политичного значеня до акту послѣдноп номинаціи нѣкто не привязуе, позаякъ межи именами новыхъ членовъ высшои палаты годѣ подыбатися съ якою выбитнѣйшою политичною личностею. Праса опозиційна подноситъ справдѣ, що послѣдна номинація маѣ на цѣли скрѣпленье сторонництва прихильного правительству въ высшѣй палатѣ, се однакожъ есть зовсѣмъ природнымъ, и нѣкто не може навѣть дивуватися, чому гр. Таффе не препоручивъ коронѣ противниковъ своеи политики до номинаціи. Зъ помежи новоименованыхъ панонъ найбольше може звѣстный зъ своеи политичноп дѣяльности теперѣшнїй посолъ въ Брукселѣ гр. Богуславъ Хотекъ, котрый за часовъ гр. Гогенварта бувъ намѣстникомъ въ Чехахъ. Яко урядникъ бувъ онъ справедливый и безсторонный а при томъ щирый репрезентантъ политичноп системы гр. Гогенварта и тому съ его уступленьемъ подався самъ до димисіи. — До сторонництва Гогенварта належитъ также гр. Коловратъ Краковскїй, котрый однакожъ якъ и всѣ прочѣ неозначенѣ его товаришѣ нѣчимъ не отзначився. — „N. fr. Presse" обговорюючи послѣдню номинацію переходитъ исторію покликаня новыхъ членовъ высшои палаты за режиму гр. Таффе и пригадуе характеристичный уступъ зъ бесѣды кардинала Кучкера, держаноп на засѣданю зъ дня 16 мая 1879, коли ще керовництво кабинету спочивало въ рукахъ министра Штремаера. „Свѣтла точка керовництва президіа" говоритъ кардиналъ Кучкеръ — „лежитъ въ томъ, що она завсѣгды старалася заохотити тои высокои палатѣ конституційну самоправность (Eigenbere hligung) и въ той способъ выступити противъ пересудовъ, будто бы призначеньемъ сеи палаты було служити нѣсочницею до засыпованя (Streusandbüchse) для ухвалъ другои палаты. — Недовго подля того наступила змѣна системы, а кабинетъ гр. Таффе прійшовъ до управы. Дня 25 вересня сего жь року слѣдовало перше покликанье паровъ, зъ котрыхъ 4 належало до либерального сторонництва а 14 послужило де скрѣпленя знаходившоп ще втогды въ меншости партіи феодальноп. Дня 18 сѣчня 1881 р. оголосила газета урядова другу велику промоцію паровъ (Pairsschub), зъ помежи котрыхъ переважна часть записалася до сторонництва правнцѣ а частина послужила до основаня выпайденоп втогды партіи середнои, котра фактично въ всѣхъ справахъ голосовала съ правицею. Консерватисты могли вже втогды числити на бѣльшость въ палатѣ панонъ, позаякъ однакожъ правительство боялося, щобы его сторонництво случайно не лишилося въ меншости, то дня 21 падолиста 1881 р. послѣдовала нова велика промоція паровъ, зъ котрои выйшло 14 феодалонъ. Дня 14 сѣчня 1883 именовано 5 паровъ, котрѣ доповнили повсотнѣ членовъ высшои палаты покликаныхъ подъ авспиціями гр. Таффе. Черезъ послѣдну номинацію якъ и черезъ наступивше дня 18 грудня 1883 р. покликанье кн. Лобковица до палаты панонъ зросло число паровъ войшовшихъ до парляменту за кабинету гр. Таффе до 64 а позаякъ загальна цифра членовъ высшои палаты рѣдко коли переходитъ 180, то показуеся, що за еры гр. Таффе высша палата австрійского парляменту обновлялася о цѣлу третину.

(Справою регуляціи жидовскихъ громадъ въ Угорщинѣ) займаеся такъ австрійске якъ угорске правительство, а межи обома министрами просвѣты ведеся отъ двохъ лѣтъ въ томъ предметѣ переписка змѣряюча до того, щобы отношеня жидовъ въ обохъ половинахъ монархіи уладити подля однаковыхъ нормъ. Вже р. 1882 выславъ австрійскій министеръ просвѣты бар. Конрадъ ноту до Пешту, запытуючи, въ якій способъ унормованѣ отношеня жидовскѣ въ Угорщинѣ, позаякъ австрійске правительство намѣрае перевести реорганизацію жидовскихъ громадъ а передъ тымъ бажало бы познати основно отношеня угорскихъ жидовъ. Не довго подля того послався ему угорскій министеръ просвѣты Трефортъ статутъ жидовскихъ громадъ въ Угорщинѣ разомъ съ описаньемъ существующихъ порядковъ додаючи при томъ що бажавъ бы въ короткомъ часѣ самъ приступити до ихъ регуляціи. На початку р. 1883 выславъ Трефортъ другу ноту до бар. Конрада, въ котрой запытуеся свого товариша, якѣ постановы правнѣ существуютъ въ Австрії що до кваліфікаціи рабиновъ. Бар. Конрадъ отповѣвъ на тую допись сейчасъ, а наслѣдкомъ сего выдавъ Трефортъ розпорядженье, подля котрого лишь тѣ особы можутъ мати право вести книги метрикальнѣ, котрѣ укончили що найменше низшу гимназію. Зъ дальшои переписки обохъ министровъ выходитъ, що они оба бажали бы поступати въ той справѣ подля тыхъ самыхъ нормъ. Въ австрійскомъ министерствѣ просвѣты радила надъ сею справою ще р. 1881 анкета, а бар. Конрадъ удѣлявъ Трефортови ея операт, котрый послужитъ, якъ здаеся, подставою для праць угорского министерства. Депутація жидовскихъ громадъ въ Угорщинѣ предложила, якъ звѣстно, Трефортови меморіялъ, а зъ отповѣди министра на промову депутаціи выходило бы, що онъ не задовго справу полагодитъ.

ЗАГРАНИЦЯ.

Нѣмеччина. Не малу сензацію въ цѣлѣй Нѣмеччинѣ особливо жъ въ Берлинѣ выкликало оповѣданье саксоньского посла Райхгаупта, котрый въ своимъ оповѣданю на зборѣ консерватистовъ 6 с. м. мавъ доказувати, що князь Бисмаркъ уратувавъ недавно Нѣмеччину отъ пагубноп войны съ Францією. Оповѣданье саксоньского посла относится ще до того часу, коли нѣмецкій престолонаслѣдникъ ѣхавъ зъ Италіи до Испаніи. Коли нѣмецкій князь плывъ на мори — такъ розказуе Райхгаупть — подплывъ до него одинъ французскій корабель и хотѣвъ его затопити. Престолонаслѣдникъ утѣкъ щасливо и донѣсъ потому о своѣй пригодѣ нѣмецкому цѣсареви. Нѣмецке правительство отже зажадало отъ французского, щобы оно або перепросило престолонаслѣдника, або було готове на выповѣдженье войны. Французке правительство выслало тому свого посла де Курсель до Фридрихсруге и сей удовлетворивъ въ повнѣ жаданю правительства. Якъ лишь ся вѣсть розбѣшлася по краю, гдекотрѣ нѣмецкѣ газеты почали доказувати, що то все неправда. Инакше однакожъ думаютъ теперь въ политичныхъ кружкахъ Берлина, где оповѣданье Райхгаупта выкликало неустаючѣ дискусіи. Показуеся, що въ оповѣданю Райхгаупта есть дѣйстно трохи правды, только що онъ гдещо представивъ страшнѣйше, якъ оно дѣйстно було. Що около корабля, на котромъ ѣхавъ нѣмецкій престолонаслѣдникъ, почавъ несподѣвано кружити французкій корабель и не поздоровивъ князя, якъ сего вымагае звычай, принятый на корабляхъ всѣхъ державъ, то певно, якъ также певно, що нѣмецке правительство зажадало за сю зневагу отповѣдного удовлетворена. Але щобы се могло було ажь выкликати войну, котрой ки. Бисмаркъ мавъ перешкодити, се не конче правдоподобне. — Пріѣздъ россійского министра Гирса до Вѣдня, уважаютъ въ Берлинѣ за найлучшій признакъ мирныхъ отношень межи Россією а Австрією. Зъ Вѣдня пишутъ до „Nat. Ztg.", що подорожь Гирса до Фридригхсруге сталася за вѣдомостею вѣденьского кабинету. Та сама газета порушуе также питанье зъѣзду монарховъ въ Берлинѣ або въ Вѣдни и каже, що такій зъѣздъ могъ бы лишь укрѣпити дотеперѣшнїй добрї отношеня сусѣдныхъ державъ и запевнити миръ. Гирсъ маѣ бути такому зъѣздови дуже прихильный. — Графъ Гербертъ Бисмаркъ зостався перенесеный до Петербурга. „Post" уважае се за новый доказъ добрыхъ отношень межи Россією а Нѣмеччиною. — На епископского коадъютора бувъ назначеный ки. Радзивилъ. Пруске правительство однакожъ не прійняло его а то по той причинѣ, що на мѣсце кард. Ледоховского прійшовъ бы знова чоловѣкъ, котрый прускому правительству бувъ бы дуже неприхильный. — Зъ Франкфурту телеграфуютъ, що тамъ увязнено чоловѣка подозрѣного о доконанье динамитовои експлозіи въ тамошнѣй полиціи. Маѣ то бути анархистъ родомъ зъ Саксонії.—Рада економична зостала скликана на 22 с. м. Здасся, що правительство предложитъ ѣй найновѣйшій проектъ забезпечена роботниковъ.

Франція. О проектѣ ревизіи конституціи доносятъ, що хочь правительство не мало дотеперь часу предложити сего проекту, то однакожъ скрайна лѣвиця постановила внести на найблизшомъ засѣданю палаты противный проектъ и зажадати приспорена. Внесенье се выкликало бы дискусію и змусило бы правительство до участи въ нѣй, а тымъ самымъ дозволило бы переснѣдчитися якій суть погляды правительства и на скольо оно готове поробити змѣны въ конституціи. Кажутъ, що Ферри радився провѣдниковъ сенату о скольо можна поробити уступства цѣлого сенату для ревизіи. Мали отже згодитися на те, що институція дожизотныхъ сенаторовъ буде знесена, але ей сенаторы, котрѣ теперь признаний дожизотными будутъ ще задержаний.

Болгарія. Въ Софіи зайшла мала змѣна въ министерствѣ. Министры Начевичъ и дръ Стоиловъ именно, котрѣ въ дотеперѣшномъ министерствѣ представляли болгарскій елементъ консервативный, подалися до димисіи, котру князь прійнявъ 12 с. м. Причиною сеи димисіи — якъ пишутъ зъ Софіи — було то, що дотеперѣшне министерство угодове було зложене въ часѣ великого небезпеченьства для краю, а теперь, коли оно сповнило свою велику патріотичну задачу и коли конституція знову заведена, оно сталося здишнымъ. Згаданї министры подалися тому до димисіи, щобы могъ утворитися новый однородный кабинетъ. На мѣсце министра костиціи Стоилова именованый Помяновъ, а на мѣсце Начевича министра финансовъ — Сарафовъ. Оба новѣ министры образувалися въ Австрії. Всѣ другѣ члены кабинету Цанкова позостали на своихъ мѣсцяхъ.

Запрошенье.

Упрашаю Высокоповажаныхъ Отцевъ и Братей, котрѣ яко отпоручники на взѣздѣ священьства обохъ дієцезій на дни 10 (22) сѣчня во Львовѣ явитися маютъ, щобы були ласкавѣ, прибувши трохи скорѣйше якъ въ послѣднѣй годинѣ передъ зборомъ до Львова, прійти для повереднои приватнои нарады надъ планомъ и способомъ трактованя справъ, котрѣ могутъ прійти подъ обрады на зборѣ, — около годины 5-ои пополудни въ понедѣлокъ с. в. 9 (21) сѣчня на „Бесѣду Руску", улицы Скарбковска, Ч. 2, I поверхъ (напротивъ Скарбка театру). Якъ така попередна нарада була бы для кождого нашого збору дуже пожадана, то въ томъ случаю уважаю ея за безвзглядно конечну. Хвиля важна, сказати бъ исторична,

положенье наше выняткове, задача наша на тôмъ зборѣ велика; тое все вкладае на насъ обовязокъ, ôтбути его такъ, якъ сего наше достоиньство, наше призначенье, нашъ интересъ, питомый интересъ рускаго священьства вымага, отже in voller Rüstung.

Прошу умиленно иншій рускій часописи, въ добре врозумѣлôмъ интересѣ, о ласкаве безпроволочне повторенье сего запрошеня.

Данило Танячкевичъ,
душпастырь Закомаря, ôтпоручникъ.

НОВИНКИ.

— **Рускимъ катихитомъ при гимназіи въ Самборѣ**, на мѣсце бл. п. Яонницкого, именованый вже о. Миронъ Подолинъський, парохъ въ Маньовѣ.

— **Велику сензацію** у Львовѣ выликавъ такій случай. Въ понедѣлокъ по полудни, коли въ сали польского театру спѣвавъ на пробѣ спѣвакъ оперы п. Мышуга, вбѣгъ до салї журналистъ польскій Фридингъ (жидъ), сильно ударивъ спѣвака палицею по головѣ и утѣкъ. П. Мышуга упавъ на землю и довшій часъ лежавъ безъ памяти. Ôтвезено его до дому и лѣкарѣ заразъ осмотрили рану. Прибула такожъ и комисія судова и сконстатувала ушкодженье тѣлесне. Лѣкарѣ сконстатували, що рана на головѣ зъ кôлька разового удару оловяною галкою палицѣ може бути пôсля новои системы лѣчена въ 18 дняхъ загоена, а пôсля старои потребуе два разы тôлько часу. Кромѣ того заходитъ обава, чи зъ пораненя чашки не потрисеный мозокъ. Фрилинга арештовано и ôтставлено до вязницѣ при карнôмъ судѣ. Цѣла та приключка була выливомъ личнои мести Фрилинга, котрый супротивъ артистки варшавского а теперь львôвского театру панны Германъ хотѣвъ ôтограти ролю „рицаря“ — и вже давнѣйше письменно ôтгрожувався п. Мышузѣ за якусь мниму оскорбу панны Германъ — „wypolicskowaniem“. Цѣлый Львôвъ обуреный на розбôйництво, дикимъ можна назвати поступокъ Фрилинга.

— **Пригадуємо наше попередне донесенье**, що вечеркъ съ представленьемъ драматичнымъ и съ танцями, устроюваный товариствомъ „Рускихъ Дамъ“, ôтбудеся дня 10 (22) сѣчня. Тоалета визитова. Початокъ о год. 7 вечеромъ. Карты вступу по 1 зр. ôтъ особы можна дôстати въ день вечерка при касѣ або передъ тымъ въ канцелярiи товариства. — Вечерки подôбнї устроєнї товариствомъ „Рускихъ Дамъ“, принесли чистого доходу 139 зр. Выдѣлъ товариства „Рус. Дамъ“ складае подяку Вп. о. дир. В. Ильницкому, проф. Вахнянинови и Гладишовскому за ихъ ôтчиты, дальше всѣмъ Вп. Лицямъ, причинившимся до звеличеня сихъ вечеркôвъ.

— **Руске Касино** устроюе сихъ мясниць въ великôй сали „Народного Дому“ 6 вечеркôвъ съ танцями, котрѣ ôтбудутся въ суботы: 19 и 26 л. сѣчня и 2, 9, 16 и 23 л. лютого. Тоалета визитова. Початокъ все о $7^1/_2$ год. вечеромъ. Вотувнї карты можна дôстати въ день кождого вечерка въ „Рускôмъ Касинѣ“ по 50 кр. ôтъ особы.

— **Въ дѣлѣ рускаго дѣвочого воспиталища во Львовѣ** одержуємо слѣдуючї увагы: „Незадовго ôтбудеся въ дѣвочôмъ воспиталищи чч. Василiянокъ курсовый испытъ, котрый мае зôбранымъ гостямъ и настоятелямъ показати, о скôлько нашї воспитанищѣ поступили сего пôвороку въ науцѣ. Бувши на испытѣ минувшого року, мы зауважали одну хибу, котру радили бы мы сего року усунути, а именно, щобы на испытованье въ музики и спѣву призначити бôльше часу, якъ се було торôкъ. Тогды музику полишено на самъ конець, а що доперва о 7 годинѣ вечеромъ кôнчився испытъ зъ предметôвъ науковыхъ, то на музику и спѣвъ разомъ лишилося ледви пôвъ годины. А чи можлива рѣчь, щобы за такій короткій часъ учительки музики могли повеличатись своєю наукою? Зъ другои жъ стороны невдоволенї и дѣвчата, котрѣ хотѣли бы своєю грою пописатися передъ родиною и гостями, а за той часъ може лишь ледво десята часть продукуватися. — Перейдемо до другои справы. Нашимъ дѣвчатамъ мусятъ кучитися особливо въ недѣлѣ та свята при такôй клявзурѣ, яка пануе въ воспиталищи. Намъ здаесь, що належало бы хочь де-коля розôрвати якось прилично молодї умы нашихъ дѣвчатъ. Во Львовѣ бувъ осенею театръ рускiй. Якъ небудь въ нашôмъ театрѣ въ загалѣ зъ репертоару выключенї всякї штуки подразняючї змыслы и непригожiй для молодѣжи, то все таки и найбôльше перебôрчивый може въ репертоарѣ нашого театру выбрати и такї штуки, въ котрыхъ вже анї тѣни нема чогось такого, о чѣмъ молоденькôй дѣвчинѣ знати не треба, а за те есть въ нихъ богато взнеслыхъ хвиль, будячихъ и пôдносячихъ патрiотичного духа молодѣжи. На такї представленя въ нашôмъ театрѣ можна бы ôтъ часу до часу высылати бодай старшї дѣвчата. А що нашъ театръ дуже коротко буваe во Львовѣ и може ще зарядови учащанье воспиталищъ до театру выдастся незгôднымъ съ напрямомъ монастырского выхованя, — то чей же можна бы ôтъ часу до часу уряджувати въ воспиталищи вечерки музикально-деклiматорскї, на котрыхъ пописувалисъ бы дѣвчата спѣвомъ, музикою и деклямацiями передъ запрошеными гостями, — якъ се отъ було недавно въ воспиталищи Василiянокъ въ Яворовѣ? Тiи нашї замѣтки поручаемо горячо увазѣ Вп. Заряду нашого львôвского дѣвочого воспиталища“.

— **Зъ Кутъ** пишугъ намъ: Въ селѣ Кобанахъ завязуеся читальня за стараньемъ тамошнего пароха о. Стефановича, и сотрудника о. Смалька.

Громада, котра вже ôтъ давного часу мае свôй шпихлѣръ громадскiй и кôлька-тысячну громадску касу пожичкову, збудованши великiй урядъ громадскiй, складаючiйся зъ чотырохъ комнатъ обширныхъ, ôтступае одну комнату для читальнѣ даромъ. Всѣ радны громадскiй, съ выняткомъ одного, подали собѣ руки, що нѣкто зъ нихъ до корчмы не загляне; межи 24 радными знайшовся одинъ перекôнчикъ, котрый навѣть судомъ грозивъ, если ему по корчмахъ забавлятися не позволятъ. За тое удостоiвся великои чести, бо панове радны по засѣданю рады викинули его зъ свого круга. Котюзѣ по заслузѣ!

— **П. Едмундъ Краньскiй**, членъ рады повѣтовои лискои, знова въ вчерашнôмъ (14-тôмъ) ч. „Gazety Narodowy“ „пере гоноръ“ гр. Конарскихъ и при тôмъ случаю безвстыдно шкалюе Русинôвъ. Про тую его статiю мы поговоримо другимъ разомъ, а теперь мы выскажемо лишь нашъ жаль, що наша интелигенцiя лиского округа до тои степени рôвнодушна въ дѣлахъ народныхъ, що навѣть въ такъ важнôй справѣ, якъ ветлиньска, не подасть звѣстки до часописи рускои, якъ поступивъ собѣ комисарь выдѣлу краевого въ Ветлинѣ, якъ була доведена и переведена тая угода, о котрôй по всѣхъ польскихъ газетахъ голосятъ п. Краньскiй?.. Чи въ цѣлôй окрестности Ветлины нема нѣ одного нашого чоловѣка, котрого бы болѣла „хлопска кривда“?!

— **Розбôй.** Дня 12 л. с. м. повертавъ господарь зъ Мервичъ, Дмитро Козикъ, вечеромъ зô Львова. На гостинци межи Грыбовицями а Грядою напали на него чотыри опрышки, звязали ему ноги и вкинули до рова, а самi зрабували его вôзъ и конѣ въ вартости 270 зр.

— **Дирекцiя почтъ** выдала ôтозву, въ котрôй звертае увагу кореспондуючои публичности, що марки почтовѣ мають приклеюватись на сторонѣ адресы на правôмъ горѣшнôмъ розѣ, а не на другôй сторонѣ листа. Се лежитъ и въ интересѣ публичности, бо часто урядникъ почтовый не достереже на другôй сторонѣ марки и клопоче ôтбiрателя о подвôйну оплату почтову.

— **Именованье** Григорiй Харакъ, апокультантъ, именованый адъюнктомъ при судѣ повѣтовôмъ въ Борыни.

— **Умерли**: Бонифацiй Стиллеръ, давнѣйше купець во Львовѣ, умеръ нагло въ своѣмъ селѣ Моршинѣ. Якъ звѣстно, тое село записавъ покôйный передъ лѣтами галицкому товаристру лѣкарскому. — Оскаръ Городыскiй, дѣдичъ, ц. к. шамбелянъ, умеръ въ Фирстенгофѣ. Тѣло его буде перевезене въ Коцюбинчики въ гуоятыньскôмъ повѣтѣ. — Людвикъ Баронч (Ôрменинъ), властитель каменицѣ, сповѣдержавець англiйского готелю, и начальникъ ôтдѣлу заставничого въ гал. банку кредитовôмъ, умеръ въ Кульпарковѣ въ 42 роцѣ житя. Въ р. 1882 бувъ збожеволѣвъ; все здавалося ему, що такiй дуже бѣдный, що не мае въ чого жити. Взятый на обсерацiю, не хотѣвъ нѣчого ôсти, бо, якъ все казавъ, не мае въ чого платити; мусѣли его кормити силою-мôцею. Выпущено его до закладу въ Познани, и тамъ оздоровѣвъ. Вернувши до дому, не заставъ вже жены своєи въ живыхъ. Якiйсь часъ бувъ здоровъ и зъ недавно, зайшовши случайно на могилу своєи жены и почавши ревно въ голосъ молитися, знова збожеволѣвъ и вже таки умеръ.

Вѣсти епархiальнѣ.

Зъ АЕпархiи Львôвскои.

Президiя ц. к. намѣстництва годится на канонiчну институцiю запрезентованыхъ оо: 1) Петра Сосенка на Плаучу велику, 2) Iосифа Курмановича на Новосѣлки загалчинѣ, 3) Михаила Вачиньского на капеланiю Григорôвъ.

Митрополича консисторiя вставляеся до намѣстництва о затвержденье запрезентованыхъ оо: 1) Атаназiя Юркевича на Сухорѣче, 2) Леона Лонцкого на Девятники.

Завѣдательство ex currendo Бѣлобожницѣ поручила митр. консисторiя о. Винкентiю Кузыку, сотруднику въ Бѣлôй.

Митрополича консисторiя завѣдомила надпрокураторiю, що о. Iоанъ Гургула резигнувавъ въ наданои презенты на парохiю при карнôмъ заведеню въ Станиславовѣ и нова предложится пропозицiя надпрокураторiи.

Митрополича консисторiя получала о. декану гуоятыньскому, щобы завѣдательство ex currendo съ правомъ управленя капеланiи Чабарôвки при немôчнôмъ пароху о. Iосифу Eлiясевичу поѣрнивъ о. Емилiяну Головацкому зъ Суходола и метрыки прихода Чабарôвки ему ôтдавъ.

Сотрудництво въ Конюхахъ дек. бережанського получивъ о. Андрей Грыбъ.

Завѣдательство парохiи Лядске шляхотске дек. тысьменицкого получивъ о. Павло Гарасимовичъ.

ПОСМЕРТНИЙ ВѢСТИ.

О. Димитрiй Исайчикъ, приходникъ въ Залѣсокôй воли коло Радимна, упокоився дня 14 л. с. м. на тяжкiй тифъ въ 33-тôмъ роцѣ житя а 5-тôмъ священьства. Вѣчна ему память!

Теодора Ольга зъ Стрыйскихъ Гаморакова жена о. Кирила Гаморака, душпастыря въ Стец-вѣ, упокоiлася дня 1 л. сѣчня 1884. Въ Покôйнôй стративъ мужъ вѣрну подругу, дѣти любячу, матѣрь, а Русь тиху патрiотку. Вѣчна ѣй память!

Сузанна зъ Ковшевичôвъ Дуткевичева, жена о. Симеона Дуткевича, приходника въ Пôддубцяхъ, деканата угнôвского, упокоiлася дня 10 (22) грудня мин. року. Вѣчна ѣй память!

Винторъ Полошиновичъ, учитель въ Боброѣдахъ упокоився дня 30 л. грудня мин. року. Вѣчна ему память!

Переписка Редакцiи и Администрацiи.

Вск. И. Б. въ Межирiчу. Заплачено до 31 грудня 1883 р.

Съ симъ числомъ „Дѣла“ розсылаеся „Справозданье зъ дѣяльности товариства „Просвѣты“ за рôкъ 1883“.

Желѣзничї поѣзды.

Ôтъ 1 червня 1883 вѣдля годинника львôвского.

Ôтходятъ зô Львова.

ДО КРАКОВА: о год. 10 мин. 50 вечеромъ поѣздъ поспѣшный, о год. 4 мин. 5 рано поѣздъ особовый, о год. 5 мин. 9 по пол. поѣздъ мѣшаный и о год. 6 мин. 35 рано поѣздъ льокальный.

ДО ЧЕРНОВЕЦЬ: о год. 6 мин. 30 рано поѣздъ поспѣшный, о год. 12 мин. 15 по пол. и о год. 11 мин. 10 въ ночи поѣздъ мѣшаный.

ДО ПôДВОЛОЧИСКЪ: въ головного двôрця о год. 6 рано поѣздъ поспѣшный, о год. 12 мин. 38 по пол. и о год. 10 мин. 31 веч. поѣздъ мѣшаный.

ДО СТАНИСЛАВОВА: на Стрыйскôмъ рано о год. 7 мин 5 поѣздъ мѣшаный; веч. о год. 7 мин 10 поѣздъ омнибусовый и о год. 11 мин. 20 передъ пол. поѣздъ льокальный Львôвъ-Щирець.

ДО ПôДВОЛОЧИСКЪ: въ двôрця Пôдзамче о год. 6 мин. 10 рано поѣздъ поспѣшный, о год. 1 мин. 4 по пол. и о год. 11 веч. поѣздъ мѣшаный.

Приходятъ до Львова.

ЗЪ КРАКОВА: о год. 5 мин. 40 рано поѣздъ поспѣшный; о год. 9 мин. 27 веч. поѣздъ особовый; о год. 11 мин. 40 передъ пол. поѣздъ мѣшаный, о год. 7 мин. 54 веч. поѣздъ льокальный.

ЗЪ ЧЕРНОВЕЦЬ: о год. 10 веч. поѣздъ поспѣшн.; о год. 3 мин. 52 по пол. поѣздъ мѣшаный.

Подяка.

Антонiй Леонтовичъ, ц. к. урядникъ судовый въ Перемышлi, упокоився по довгôй и тяжкôй недузѣ дня 3 л. сѣчня 1884, прожившi лѣтъ 68. Болѣзнею страты опечалена жена покôйного съ родиною дôзнала въ своѣмъ великôмъ горю одну ôтраду въ ласкавôй участи, яку взяли при похоронахъ — дня 5 л. сѣчня с. р. ôтбувшихся: Высоко-Преподобне Духовенство обохъ обрядôвъ, Высокiй Судъ окружный, Высока Дирекцiя желѣзницѣ и Благородний численно зôбравшiйся други и знакомi покôйного. Всѣмъ Имъ за тое сердечне и щироруке Спасон-Бôгъ!

Перемышль въ сѣчню 1884.

Елеонора вдова, Иванъ сынъ, Юлiя сынова; Юлько и Стефанъ Леонтовичѣ, внуки.

ЗНАЙДЕНЕ!!!

По неутомимыхъ студiяхъ пощастилося наконець Другу фонъ **Бенденъ** зложити

Помаду на волосье

о котрôй **съ повнымъ правомъ** можна твердити: **она сповняе свою правдиву цѣль.** Въ зовсѣмъ короткôмъ часѣ вытворюе тая помада повный и сильный волосъ на бородѣ и головѣ и не допускае выпадати волосю. **Вынаходчикъ гарантуе за безъусловный успѣхъ.**

Цѣна за фляконъ 2 зр.

Можна набувати за попередною присылкою належитости лишь у вынаходчика Дра фонъ **Бенденъ**, Прага, Salmgasse, 7. (1—24)

5 КИЛОВÏ

БОЧÔВКИ ВИНА

поручае

ТОРГОВЛЯ ГЕГЕЛЯЙСКО-ТОКАЙСКИХЪ ВИНЪ

К. Ф. ПОПОВИЧА

ВЪ ТЕРНОПОЛИ

1	бочôнка	Гегелiйского столового .	2 зр.	10 кр.
1	„	Гегелiйского столового лучшои якости 2 зр. 30 кр. и	2 „	50 „
1	„	Гелеп. стол. ароматичного	3 „	— „
1	„	Самородного выгравного .	4 „	30 „
1	„	Ермелеки-Бакаторъ стол.	2 „	— „

Повыше наведенї цѣны розумѣются вразъ съ бочôвкою окованою желѣзными обручами и оплаченымъ портомъ почтовымъ, такъ що благосклонный ôтбiратель жадныхъ бôльше коштôвъ не поноситъ. Купуючи вина особисто тôлько у продуцентôвъ ручитъ за здоровѣ добрѣ, натуральнi и лучшi вина якъ зъ Вершецъ, и проситъ о ласкавѣ замовленя. (11—?)

NEUE (13.) UMGEARBEITETE ILLUSTRIRTE AUFLAGE.

240 HEFTE ODER 16 BÄNDE

Brockhaus' Conversations-Lexikon.

Mit Abbildungen und Karten.

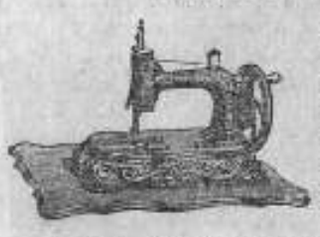
Preis à Heft 30 kr.

VIERHUNDERT TAFELN.

JEDER BAND FL. 4.50., LEINWAND FL. 5.40., HALBFRANZ FL. 5.70. Ö. W.

МАВРИКÏЙ БАЛЛАБАНЪ

во Львовѣ, пляцъ Марiяцкiй ч. 8

Поручае своѣ богатый складъ **полотенъ, столового бѣля** зъ первостепенныхъ фабрикъ такожъ полѣпшеныхъ машинъ до шитя системы Зингера зъ славныхъ фабрикъ Клеменса Миллера и Зайдель & Наймань въ Дрезднѣ **съ 5-лѣтною гаранцiею.**

Иглы, нитки, бавовна до робленя панчохъ

(2—3) по дуже умѣреныхъ цѣнахъ.

„СВЯТЫЙ ВЕЧЕРЪ“,

повѣсть знаменитого англiйского писателя К. Дикенса. Цѣна 30 кр., съ пересылкою 35 кр.

Дôстати можна въ администрацiи „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигiйскôй.

Переводы и наслѣдованя

Осипа Шухевича

въ портретомъ и бiографiею автора. (Посмертне выданье.) Львôвъ, 1883.

Можна набути у накладника, проф. Володимира Шухевича (ул. Куркова, ч. 26) або замовити черезъ редакцiи рускихъ часописей. Цѣна примѣрника 80 кр., съ пересылкою 85 кр.

К. Диккенса

Новорôчнї Дзвоны

Цѣна 60 кр. съ пер. 65 кр.

Дôстати можна въ администрацiи „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигiйскôй.

Въ администрацiи „Дѣла“ можна дôстати слѣдуючї працѣ бл. п.

Володимира Барвѣньского:

1. СКОШЕНЫЙ ЦВѢТЪ (выимокъ зъ Галицкихъ образкôвъ), цѣна . . . . . 1 зр.
2. БЕЗТАЛАННЕ СВАТАНЬЕ, образокъ зъ Галицкого житя, цѣна . . . . . 80 кр.
3. ÔТЧИТЪ ВЪ 100-ЛѢТНÏЙ РОКОВИНЫ ЦѢСАРЯ ÏОСИФА II. 17 (29) падолиста 1880, цѣна . . . . 25 кр.
4. БЕСѢДА ВЫГОЛОШЕНА НА НАРОДНôМЪ ВѢЧУ РУСИНôВЪ 18 (30) падолиста 1880 о економичныхъ справахъ, цѣна . . . . . 15 кр.

Дохôдъ зъ першого твору призначуе Родина покôйника на памятникъ нагробный, зъ дальшихъ же трехъ працъ на стипендiю им. Володимира Барвѣньского. (9—?)

„ВЪ ОБОРОНѢ ЧЕСТИ“,

повѣсть Г. Раймунда въ трехъ частяхъ. Цѣна 2 зр. 50 кр., съ пересылкою 2 зр. 70 кр. (Повѣсть тая стоятъ въ оригиналѣ нѣмецкôмъ 8 зр. 40 кр.)

Дôстати можна въ Администрацiи „Дѣла“.

ПОХôДЪ СОБѢСКОГО

пôдъ Вѣдень р. 1683. Написавъ Стефанъ Качала. Цѣна 20 кр.

Дôстати можна въ администрацiи Дѣла.

Выдавець и редакторъ: **Антôнъ Горбачевскiй**

Зъ друкарнѣ Тов. им. Шевченка пôдъ зар. К. Беднарского.

Ч. 3. Львôвъ, Субота 7 (19) сѣчня 1884. Рôчникъ V.

Выходитъ во Львовѣ що Вторника, Четверга и Суботы крôмъ русскихъ святъ) о 4-ôй год. попол. Литер. додатокъ „Бôбліотека найзнам. повѣстей“ выходитъ по 2 печат. арку ѣ кождого 1-го и послѣдного дня кождого мѣсяца.

Редакція, администрація и експедиція пôдъ Ч. 44 улицѣ Галицка.

Вси листы, посылки и реклямаціи належитъ пересылати пôдъ адресою: редакція и администрація „Дѣла“ Ч. 44 ул. Галицка.

Рукописи не звертаются тôлько на попередне заслане жилко.

Поодинокое число стоитъ 12 кр. а. в.

Оголошенія принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. отъ одного строчки печатной.

Реклямаціи неопечатаній вôльній отъ порта.

Предплату належитъ пересылати єдинако (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администрація часописи „Дѣло“ ул. Галицка, Ч. 44

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло“ *для Австріи*:
на цѣлый рôкъ . . 12 зр. на цѣлый рôкъ . . 12 руб.
на пôвъ року . . 6 зр. на пôвъ року . . . 6 руб.
на чверть року . . 3 зр. на чверть рок. . . 3 руб.
съ дод. „Бôбліотеки“: съ дод. „Бôбліотеки“:
на цѣлый рôкъ . . 16 зр. на цѣлый рôкъ . . 16 руб.
на пôвъ року . . 8 зр. на пôвъ року . . . 8 руб.
на чверть року . . 4 зр. на чверть рок. . . 4 руб.
на самъ додатокъ: на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . зр. 5·— на цѣлый рôкъ . . 5 руб.
на пôвъ року . зр. 2·50 на пôвъ року . . . 2 50кр.
на чверть року . зр. 1·25
Для Заграницъ, скрôмъ Россіи:
на цѣлый рôкъ . . . . 15 зр.
на пôвъ року . . . . 7·50 зр.
на чверть року . . . . 3·75 зр.
съ дод. „Бôбліотеки: на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . 19 зр. на цѣлый рôкъ . . 6 зр

Запросины до предплаты

на рôкъ 1884.

Съ новымъ 1884 рокомъ розпочинаемо пятый рôкъ выдавництва „*Дѣла*“. Съ поновленими силами, съ надѣєю на дальшій успѣхъ нашои працѣ на народнôй нивѣ, съ повною вѣрою въ громадну моральну и матеріальну пôдмогу зъ стороны всѣхъ нашихъ П. Т. Родимцѣвъ — пôдпираємося дальшихъ трудôвъ для добра нашои Руси.

„**Дѣло**“ и „**Бôбліотека найзнаменитшихъ повѣстей**“ будутъ выходити въ р. 1884 въ такôмъ самôмъ объемѣ и въ такôй же порѣ, якъ сего року. „*Дѣло*“ що вторника, четверга и суботы, а „*Бôбліотека*“ два разы въ мѣсяць кождого 15-го и послѣдного по 2 аркушѣ друку.

Предплата на „**Дѣло**“ выноситъ на рôкъ **12 зр.**, на пôвъ року **6 зр.**, на чверть року **3 зр.**, на мѣсяць **1 зр.** Предплата на „**Бôбліотеку найзнам. повѣстей**“ выноситъ: на рôкъ **5 зр.**, на пôвъ року **2 зр. 50 кр.**, на чверть року **1 зр. 25 кр.** *Предплатники „Дѣла“* платятъ за „Бôбліотеку найзн. пов.“ на рôкъ лишь 4 зр., на пôвъ року 2 зр., на чверть року 1 зр.

Для Россіи предплата „Дѣла“ выноситъ на цѣлый рôкъ 12 рублѣвъ, на пôвъ року 6 рубл., на чверть року 3 рублѣ. На „Дѣло“ вразъ съ „Бôбліотекою“ на рôкъ 16 рубл., на пôвъ року 8 руб., на чверть року 4 руб. На саму „Бôбліотеку“ на рôкъ 5 руб., на пôвъ року 2 руб. 50 кон.

Новоприступаючій Предплатники „Бôбліотеки найзн. пов.“ дôстануть даромъ початокъ славнои повѣсти Маврикія Іокая „*Золотый человѣкъ*“, котра зачала печататись вже 1883 року.

Предплату слѣдуе пересылати (найдогôднѣйше переказомъ почтовымъ) до „**Администраціи Дѣла во Львовѣ**“.

При письменнôмъ замовленю „Дѣла“ або „Бôбліотеки“ просимо все точно подати адресу замовляючого, часъ, до якого маѣ часопись посылатися и часъ сплаты належнои предплаты.

Рôвножъ просимо всѣхъ Вп. нашихъ Предплатникôвъ, у котрыхъ маємо ще залеглости, щобы чимъ скорше ихъ надôслали, бо съ кôнцемъ року редакція вуситъ вырôвнати всѣ свои рахунки.

Редакція и Администрація „Дѣла“.
ул. Галицка ч. 44.

Оглядъ на рôкъ 1884.

II. Нашѣ хибы.

Русинъ австрійскій терпитъ богато, Русинъ упослѣженый въ краю и въ державѣ — бôльше, якъ якій небудь другій народъ въ австрійскôй монархіи. Мы Русины галицкѣ, хочь числомъ бôльшійôтъ Полякôвъ отже и сума тагарôвъ нашихъ для краю и державы бôльша, — не маємо хочьбы лишь рôвнои съ ними репрезентаціи въ нашихъ радахъ повѣтовыхъ, въ соймѣ и въ радѣ державнôй. Вправдѣ въ радахъ повѣтовыхъ, въ соймѣ и въ палатѣ послôвъ рады державнои не можемо мати бôльшости задля неприхильныхъ Русинамъ ординацій выборчихъ, але жь треба и то зважити, що до палаты панôвъ рады державнои именуе цѣсарь, а мы въ палатѣ панôвъ нынѣ, по усуненю нашого митрополита, не маємо анѣ одного члена, коли тымъ часомъ Поляки маютъ ихъ кôльканайцять а и въ загалѣ кождый прочій австрійскій народъ маѣ тамъ своихъ представителѣвъ! Въ Выдѣлѣ краевôмъ зъ ласки Полякôвъ нашъ народъ не маѣ анѣ одного представителя, але жь бо и въ министерствѣ Русины не маютъ анѣ одного члена, а навѣтъ въ секціяхъ министерскихъ и съ свѣчкою не знайдеко Русина, бо до секцій министерскихъ нынѣ покликуютъ зъ краю самыхъ Полякôвъ!

Зъ того вже видко, що намъ треба боротися о свои права и о свою повагу народну съ двома чинниками — съ Поляками и съ правительствомъ. Боротьба жь наша не може провадитися на якôй иншôй основѣ, якъ лишь на основѣ правъ конституційныхъ, зъ пôдъ котрыхъ не можутъ выламуватись и котрыхъ не можутъ намъ занеречити анѣ Поляки анѣ правительство. Вправдѣ въ однôмъ або другôмъ якôмъ дѣлѣ Поляки и правительство обôйдутъ конституцію и вытолкуютъ єи прилюдно въ некорысть Русинôвъ, — але въ гденкихъ дѣлахъ суть они супротивъ конституціи, запоручаючои намъ нашій народнй права, безсильными.

И отъ задача кождого вже Русина выкористувати до крайности такѣ права конституційнй, не занедбувати выкористати хочьбы найдрôбнѣйшои хосенноі для насъ постановы. Тутъ наше поле дѣлания — и по усердности, вытревалости и неустрашимости нашôй въ тôмъ нашôмъ дѣланю будутъ судити нашу силу и наше значенье въ краю и въ державѣ. Тутъ однакъ такожь найскравѣйше показуются нашѣ хибы. Зъ найменшого нашого занедбания, зъ найменшои нашои байдужности користае противникъ и куе собѣ противъ насъ оружіе. „Вы лишь безпастанно на насъ нарѣкаєте“ — говоритъ ôнъ намъ, — „а отъ сего и того мы вамъ не боронимо, а отъ въ сеи або тоѣ ваше дѣло мы не мѣшаємось, — а чому жь єго не робите по свому, але добровôльно робите такъ, якъ намъ безперечно дуже на руку и зъ чого мы, розумѣєся, мусимо лишь радуватися?“ Гôркѣ слова, правда. А жаль сказати, що мы дуже часто самѣ даємо оправданый повôдъ до такого гôркого не то докору, але до насмѣху, до наруги надъ нами.

Що на основѣ конституція мы можемо гдещо робити, се видно зъ того, що отъ н. пр. нашихъ торôчныхъ заходôвъ около ôткрывания нашихъ численныхъ читалень нѣкто намъ не мôгъ и не смѣвъ заборонити; и нашого всенародного вѣча нѣкто намъ не зборонивъ. Въ тôмъ дѣлѣ противникъ не посмѣе вже цвѣркнути рускôй интелигенціи въ очи докорокъ чи наругою. Але єсть и богато такихъ дѣлъ нашихъ, за котрѣ можемо почути докôрне слово и въ котрыхъ треба намъ занати достойне народнôй нашôй силѣ и чести становище.

Не хочемо входити въ житье наше домашне а и всѣхъ проявôвъ нашихъ хибъ зъ житя публичного трудно намъ навести; обмежимось про то лишь на кôлькохъ примѣрахъ.

Русинамъ, одиницямъ и громадамъ, вôльно писати до судôвъ и до всякихъ урядôвъ по руски. Буваютъ надъужитя зъ стороны урядникôвъ, але остаточно въ загалѣ покривдженый на тôмъ своѣмъ правѣ Русинъ все знайде признанье свого права. А чи мы зъ него користаємо въ такôй мѣрѣ, якъ належитъ, або хочьбы въ дрôбнôй частинѣ? Сего, на жаль, сказати не можна. Н. пр. въ судахъ повѣтовыхъ, въ чисто-рускихъ округахъ, часомъ на рôкъ не вплине навѣтъ десяти подань рускихъ! Мы домагаємось, щобы всѣ урядники були здôбнѣ урадувати въ рускôмъ языцѣ, а они ôтповѣдаютъ намъ насмѣхаючись, що того не потребуютъ, бо не маютъ случаю въ тôмъ языцѣ урядувати А прецѣ, коли бъ мы тутъ не занедбували свого права и засыпували рускими поданями суды и уряды, то все таки дорогою факту мы приневолили бы урядникôвъ урадувати въ рускôмъ языцѣ.

Нашѣ пріятелѣ, хочь въ рôжныхъ дѣлахъ даются намъ въ знакъ дуже солоно, то прецѣ, се вже мусимо признати, у внутрѣшнѣ дѣла нашихъ институтôвъ и товариствъ безпосередно не мѣшаются; правда, стараются паралижувати вплывъ нашихъ своими подôбными товариствами, але до нашихъ безпосередно ще найменше руки свои сунутъ. Такъ отъ мы нѣчого не чули, щобы Поляки, крôмъ кôлькохъ голословныхъ и впрочѣмъ нешкôдливыхъ нападôвъ въ якôй тамъ „Gazet-ѣ Narodow-ôй“, мѣшалися въ дѣла заложеного на першôмъ вѣчу львôвскôмъ въ 1880 роцѣ руского „Педагогичного товариства“. А мимо того бачимо, що тоѣ товариство, котрого потреба такъ глубоко була почута цѣлою нашою интелигенціею, о котрого важности при нынѣшнôй системѣ полонизаціи рускихъ шкôлъ такъ много писано, — ôтъ трехъ лѣтъ не дае про себе и чутки, не здаѣ нѣякои справы хочьбы зъ стану касы, коли о справозданю зъ дѣяльности не може бути бесѣды; ôтъ трехъ лѣтъ не було загального збору, щобъ дѣла товариства передати въ чiнсь руки, кто бы хотѣвъ чи мôгъ робити. А роботы для товариства богато, а задача єго велика и велична! А тымъ часомъ польске товариство педагогичне тысячами ширитъ по ашихъ школахъ свои псевдо-рускѣ выдавництва!

Въ дѣла института „Народного Дому“ такожь нѣякій ворогъ не мѣшаѣся, а мимо того совѣтъ посылаѣ, противъ волѣ цѣлого рускаго народа, своихъ бурсакôвъ не до рускои гимназіи, якъ сего вымагаѣ честь народна, але ше ихъ до нѣмецкои! А Поляки вже передъ рокомъ забажали були сполучити руску гимназію съ одною зъ польскихъ, бо по ихъ думцѣ руска гимназія нѣбы за мало численна на самостôйну гимназію...

Недостача мѣсца каже намъ обмежитися лишь на тыхъ кôлькохъ примѣрахъ, котрѣ чей выстанутъ, щобъ нашѣ читателѣ поняли, щô мы розумѣємо пôдъ нашими хибами, за котрѣ приходится намъ почути гôрке слово докору навѣтъ ôтъ нашихъ противникôвъ.

Становище Полякôвъ въ Австріи.

III.

Що Поляки занимаютъ нынѣ въ Австріи важне, майже доминуюче становище, сему мы не думаємо перечити. Але все таки мы не можемо згодитися съ нѣмецкимъ политикомъ на всѣ тѣ подрôбности, якими ôнъ малюе силу Полякôвъ. Намъ вдаесь, що Поляки далеко не так сильнѣ, якъ ихъ представивъ Нѣмець, и що самъ ôнъ въ великôй части не вѣритъ въ то, що пише, а „малюе чорта на стѣнѣ“ якъ найяскравѣйшими красками тôлько для того, щобъ такимъ способомъ, пôдлестивши Полякамъ а залякавши трошка централистôвъ, довести до порозумѣня мѣжь тыми обома сторонництвами. Чи тактика та принесе пожданй шкоды, не знати. То тôлько певно, що „Münch. Allg. Zeitung“ вбудила дуже оживлену дискусію въ польскихъ (галицкихъ и познаньскихъ) часописяхъ и стрѣчена була загаломъ — неприхильно. Та тôлькожь мы знаемо въ досвѣду, що инше дѣло крикъ газетярскій, а зновъ инше дѣло тихй ухвалы клюбовй и що польскй провôдники, якъ се мѣтко пôдхопивъ нѣмецкій политикъ, „зовсѣмъ не доктринеры и не дбаютъ о популярность“, але привыкли брати хосенній для себе концесіи, ôтъ кого можна, не пытаючи, чи даюча рука есть централистичною чи автономичною. Концесіи єнкъ чи такъ „non olet“.

Якй причины довели Полякôвъ до нынѣшного доминуючого становища въ Вѣдни? Се пытанье есть безперечно одно въ найцѣкавѣйшихъ пытань въ нашôй политичнôй исторіи, але заниматися его докладнымъ выясненьемъ намъ нѣколи. О кôлько причинилося до того вросту польскои силы, почутье въ сферьенскихъ рѣшаючихъ сферахъ „важности польского елементу въ загально-европейскôй политицѣ“, сего мы не можемо знати. То тôлько певно, що почутье се мусѣло бы бути досыть недавнои даты и дивнымъ способомъ припадало бы якъ-разъ въ другу половину 1860-тыхъ рокôвъ, пôсля Фатальной Садовой, коли то въ Галичинѣ настала неизбутна доба Голуховщины. Але въ тôй порѣ мы бачимо такій нагльй и сильный розвôетъ польского вплыву въ австрійскôй политицѣ, що объяснити его причинами загальноевропейскои политики або хочь бы боязнею австрійскихъ рѣшаючихъ сферъ передъ перевагою Россіи було бъ зовсѣмъ хибнымъ. Поляки мусѣли въ самыхъ собѣ мати хочь часть тои силы, котра могла пôднести ихъ такъ высоко. Чи силою тою було „лѣпше господарованье“ въ своѣмъ власномъ домѣ, котрого будьтобы навчилися Поляки въ тяжкôй школѣ роздѣлôвъ, се такожь велике пытанье. Мы ôтъ давна глядимо на те господарованье и можемо въ гôркого досвѣду сказати, що въ тяжкôй школѣ роздѣлôвъ Поляки нѣчого не навчилися и нѣчого не забули. Ихъ економична мудрôсть якъ давнѣйше такъ и теперь выражаеся въ однôй припоѣдцѣ: „коли есть, то шелесть“, — навѣть тои великои штуки — выдавати бôльше, нѣжь маеся, — въ котрôй они суть такими великими майстрами, они не навчилися въ новѣйшихъ часахъ, але ще за небôжки Польщѣ.

Що Поляки свôй политичный вплывъ въ Австріи не завдячуютъ взростови економичному, се есть рѣчь бôльше якъ певна, вже хочь бы для того, що бôльша посѣлôсть въ Галичинѣ именно ôтъ часу польского владания въ краю чимъ разъ бôльше упадае и переходитъ въ руки жидôвскй. Есть се фактъ, констатованый въ безчисленныхъ польскихъ письмахъ съ великими жалями. Не менше певный фактъ есть и той, що обдовженье великои посѣлости въ Галичинѣ особливо въ послѣдныхъ 20-ти лѣтахъ страшно змоглося. Торôчна „Statistische Monatschrift“ въ липневôмъ выпуску обчисляе, що въ р. 1858 довгôвъ гипотечныхъ въ Галичинѣ було 71,473.060 зр., а съ кôнцемъ 1881 р. було ихъ 245,921.190 зр., т. е. вышь три разы бôльше. Въ протягу тыхъ 22 лѣтъ тягаръ гипотечный на бôльшихъ посѣлостяхъ въ Галичинѣ збôльшався переѣчно що року о 7,929.460 зр.! Хиба жь се значитъ добре господарованье, особливо коли увагляднимо въ додатку, що въ р. 1881 зъ цѣлои сумы довгôвъ гипотечныхъ въ Галичинѣ майже половина, бо 128,396.204 зр. затягненй були на процентъ вышій ôтъ 5 до 12%! Намъ вдаесь, що беручи на увагу той економичный упадокъ галицкои шляхты идучій рука объ руку съ ей политичнымъ вплывомъ, мы можемо сказати якъ разъ на оборотъ супротивъ того, що сказавъ дописуватель „Münch. Allg. Zeitung“, а именно, що политичный вплывъ галицкихъ Полякôвъ есть такожь свого рода „житье надъ станъ“, руйнуюче ихъ задля блеску.

Такъ само не можна шукати жерелъ переважного вплыву Полякôвъ въ тыхъ симпатіяхъ, якй они маютъ мѣжь народомъ Галичины, якъ рускимъ такъ и мазурскимъ. Аж до послѣдныхъ выборôвъ самй польскй проводирѣ правильно уважали все селяньство, а особливо руске, своимъ природнымъ противникомъ, а не своею опорою. Послѣднй выборы дали имъ бодай про око людске пôдставу до голосного крику на тематъ „zaufania ludu do hierarchii społecznej“, хочь трудноѣть и великй кошты та неправильности, якими та іерархія сими разомъ здобула голосы обаламученого народа, мусятъ наповнати серця ей зовсѣмъ иншого рода нерожевыми думами и надѣями. Але помимо тои привачнои побѣды при послѣдныхъ выборахъ и по нихъ выйшли на свѣтъ божій дуже многй факты, свѣдчачй аж надто якраво о недовѣрію, а то й зовсѣмъ недружнôмъ успособленю селяньства рускаго и мазурскаго до шляхты польскои.

Въ чѣмъ же лежитъ головне жерело вплыву шляхты польскои? По нашôй думцѣ шукати его треба въ тôмъ, що шляхта та, почувши ôтрубнôсть свого класового интересу, умѣла ôтъ давна на кождôмъ поли суспôльного и политичного жита ходити коло своихъ класовыхъ интересôвъ, выдаючи ихъ за загально-народнй интересы.

Оголосивши себе представителькою цѣлого народа, всѣхъ веретвъ суспо́льныхъ въ Галичинѣ, она о́тъ давна, систематично пожинала сама для себе то, що було сѣяне для цѣлого народа. Въ то́мъ ремеслѣ она вправилася ще за Польщѣ такъ добре, що опбеля съ настаньемъ еры конституційной могла вже выступити въ повно́мъ оружію, съ певными, такъ сказати, цеховыми традиціями, съ тѣсною организацією клясовою, котра середъ загального розстрою, ослабленя и политичной недозрѣлости прочихъ суспо́льныхъ елементо́въ надала ѣй велику и рѣшучу перевагу. Клясовій, шляхетскій интересы по́дъ покрывкою интересо́въ всенародныхъ, — се стался бо́евый окликъ галицкой шляхты. Въ имени того оклику та шляхта працювала и працює, конечно, чи на велику користь краеви нашому и цѣло́й державѣ, се покаже будучно́сть. То то́лько певна рѣчь, що та узурпація въ свою аренду заступництва всѣхъ веретвъ и народностей галицкихъ при помочи клясовой солидарности сталася жереломъ польской нынѣшной могучести политичной. Въ дальшихъ статяхъ стрѣбуємо поглянути, якій то будынокъ збудували галицкій Полики на то́й пѣсково́й та нетривко́й по́дваликѣ. (Д. б.)

ВЪ ПЕРЕДОДЕНЬ ЗЪѢЗДУ ДЕКАНАЛЬНЫХЪ О́ТПОРУЧНИКО́ВЪ

для наради надъ регуляцією дотації для руского духовенства одержали мы ще три дописи въ то́й справѣ, а именно о́тъ посла о. Мик. Сѣчиньского и о́тъ двохъ много-поважаныхъ священико́въ Сокальского деканата. Всѣ три дописи умѣщуємо и поручаємо увазѣ Всч. о́тпоручникамъ.

I.

Вже лишь ко́лька днѣвъ дѣлитъ насъ о́тъ збору нашихъ делегато́въ. По мо́ѣй гадцѣ справа регуляціи конгруы такъ важна, такъ дуже въѣдаючася въ самъ сукъ нашого національного пытаня, що не дивниця, чому публичне мнѣнье у насъ такъ дуже нетерпеливо чекае на результатъ обрады. Якъ небудь и при звѣстно́мъ успособленю мѣродайныхъ сферъ для клира руского, не богато вѣщую соо́ѣ плодо́въ въ нашихъ заходо́въ, — но якъ бы тамъ и сталося, хочу важнѣйшй точки тои справы въ мого погляду порушити.

Передъ всѣмъ належитъ зо́бранымъ делегатамъ занятн становище репрезентації клира, свѣдомого того, що о́нъ працює не то́лько для „душъ“ своихъ, але и для екзистенціи державы. Въ то́мъ лежитъ и умотивованье раціи, для якои клирови належится удержанье отвѣтне тяжкости и важности его мисіи. „Голо́днымъ конемъ не доробишся“. При кождо́й регуляціи платнѣ урядniко́въ стояла держава на поглядѣ, що належится мати взглядъ при однако́й ранзѣ и на обстанины жити, и признала въ такъ званыхъ Theuerungszuschlag-ахъ и Wohnungspauschal-ахъ бо́льшу платню тымъ, котрыхъ житье конечно въ причинъ о́тъ нихъ независимыхъ мусить бо́льше стояти. Отже належитъ и клирови рускому для того, що о́нъ въ выятково́мъ положеню, бо и женатый и дѣти мае, бо́льшу суму конгруы супротивъ клира латиньского признати и дати.

Не то́лько фондъ религійный, але и держава обовязана духовенству давати удержанье. Тожъ не конечно князѣвъ нашихъ въ гробо́въ будити, анѣ исторіи грабежей маетко́въ рускихъ фундацій розгортати; лишѣмъ то сытымъ, най здоровій голоситъ, що фондъ религійный выключно польскій чи латиньскій, — намъ то байдуже; мы робимо услуги державѣ и намъ належится о́тъ неи забезпеченье го́дного удержаня, отвѣтного нашому становиску и положеню. Вѣрно́сть — то обовязокъ, але преданно́сть есть надъ-обовязковымъ чувствомъ, котрого тонъ впадае въ акордъ „якою мѣркою мѣришь, такою тобѣ о́тмѣрится“. Кожде правительство у насъ выходило бодай въ теоріи въ тои засады и доперва теперѣшному par excellence консервативному выпала тая максима въ памяти, бо утворивши собѣ въ кредиту вотованого радою державною на по́дмогу католицкого духовенства родъ фонду диспозиційного, роздае тое supplementum congruae, кому хоче и якъ хоче. Гусятыньскій повѣтъ, выбранъ посломъ Русина и за те вже на сей рокъ декотрій священики того повѣта, котрій давнѣйшими лѣтами тое supplementum до́ставали, не до́стали нѣчого. По́дписаный бувъ въ роцѣ 1883 до серпня сотрудникомъ, а не до́ставъ на сей рокъ запомоги навѣть за часъ сотрудництва, мимо того що на то́мъ самъ мо́мъ мѣсци яко сотрудникъ черезъ ко́лька лѣтъ що року до́стававъ и его попередники на приходѣ до́ставали. Одинъ въ выборцѣвъ-селянъ такъ толкувавъ тое curiosum: „Въ губерніи певно гадали, що у васъ купа грошей, коли вы перемогли шамбеляна“.

Пытанье регуляціи конгруы руского духовенъства, есть пытаньемъ обходячимъ загалъ Русинно́въ, бо о́тъ розвязани его зависитъ уложенье о́тносинъ клира до народа. Доки духовенъство не буде мало въ конгруи забезпеченого удержаня отвѣтного, доти квестія jurium stolae буде и для найлучшихъ перепоною до сердечного вблизженя до „громады“, а peregrationes хочь бы лишь выняткова споривнованій, будутъ служити противникамъ за средство агитаційне въ „organiczn-ой prac-и“, котра въ програму свою вмѣстила, и то на видно́мъ мѣсци, будити и по́ддержувати межи громадою и „попо́вствомъ“ недовѣрье и роздражненье. Лучався чути межи оборонцями jurium stolae, що volenti nulla fit injuria; на те о́тповѣдь, що danti semper fit injuria. Нема нѣчого прикрѣйшого для головѣжа съ сердемъ и съ ширшимъ поглядомъ, якъ простигати руку до парохіянина при кождо́й потребѣ, не выймаючи и найбо́льше пригнетаючихъ ударо́въ нещастныхъ. Борба тяжка: въ одной стороны сочувство для у́богого и до́ткненого нещастьемъ, а въ другои стороны загрожены власный бытъ, безвыхо́дна будучно́сть при значныхъ выдаткахъ на найконечнѣйшй потребы. То́лько найблагороднѣйшй серци способна до самопожертвованя и оно у́благороднае; но где съ самопожертвованьемъ звязане и жертвованье высокихъ чувствъ родинныхъ, живленыхъ сповиюваньемъ обовязко́въ супротивъ своихъ найближихъ, — тамъ може та борба и деморализуючій вплывъ мати и то́лько сильній характеры не стираются въ то́й майже щоденно повторяючо́йся борбѣ.

Въ интересѣ отже клира, его о́тносинъ до парохіянъ и его власной гармонії душевной, въ интересѣ народу и сердечныхъ щирыхъ о́тносинъ поодинокихъ парохіянъ до своихъ духовныхъ о́тцѣвъ лежитъ — дати клирови отвѣтне удержанье и внести въ требахъ обовязковыхъ всякій jura stolae. Розумѣю, що правительство, котре вже всѣ жерела для доходо́въ державныхъ по́дкрывало, чи тамъ позабивало, а мимо того коштомъ будучности бѣжучій выдатки покрывае и въ „умотивованыхъ“ недоборахъ грязне, не згодится на по́днесенье конгруы до высоты отвѣтного удержаня за цѣну внесеныхъ jura stolae; сподѣюся, що нашій политичній кураторы и въ однѣй особѣ керманичѣ „organiczn-ой prac-и“ нѣколи на таку реформу не згодились бы, саме для того, що имъ на руку теперѣшне о́тношенье духовенъства до народу, — но мимо того належитъ на въѣздѣ делегато́въ по́днести справу внесеня jurium stolae за цѣну по́двышеня конгруы — и постанити на ново тую засаду въ услишанію и тыхъ, котрій квестією jurium stolae агитуютъ, и тыхъ, мѣжь котрыми тая агитація ведеся съ шкодою еконсолидовани нашихъ силъ народныхъ.

Регуляція конгруы мае мати на оцѣ не то́лько получшенье быту матеріяльного духовенъства, але передовсѣмъ поставленье духовенъства въ становище соціяльне, о́тповѣдне его мисіи культурно́й и значеню, яке церковь христіянська яко чинникъ культурный займае въ исторіи розвою суспо́льности людскои. Саме получшенье доходо́въ безъ реформы становища соціяльного буде выглядати на наемництво, каптуюче духовенство для реакції, котра теперь сквапливо оглядаеся за союзниками. Делегаты нашій яко репрезентація клира обовязанй таке становище занятн, щобы колись не прійшло соромитися. Тому належитъ на нарадѣ по́днести справу внесеня патронату, бо регуляція конгруы, яко реформа соціяльна вяжеся съ справою патронату. Сподѣватися належитъ, що всѣ делегаты, понимаючи доне́слость внесеня патронату и вплывъ, якого сподѣватися належитъ о́тъ такои реформы на положенье духовенъства руского въ громадно́й праци народно́й, не занедбаютъ догодной хвилѣ и съ натиском звазначатъ жаданье клира — внести патронатъ въ интересѣ поваги своихъ и свобо́дного о́тъ егоистичныхъ взглядо́въ служеня правдѣ и сповнюваня высокои мисіи своихъ, не оглядаючись на взгляды „могучихъ свѣта сего“. Внесенье патронату — то першій крокъ до осущеня засады: „во́льна церковь въ вольно́й державѣ“, засады, котру щирый консерватизмъ въ свою вписавъ програму. Наколи о́тъ однакожъ бо́льшо́сть делегато́въ зо взглядо́въ утилитарныхъ не хотѣла — чого не надѣемось — жаданя того розбирати чи тамъ въ меморіялѣ помѣщувати, то повинна меншо́сть упертися, щобы жаданье внесеня патронату яко votum minoritatis вписано въ протоколы збору и яко таке вотумъ вмѣстити въ меморіялъ, котрый мае предложитися коронѣ и правительству.

М. Сѣчиньскій

II.

Въ дѣлѣ маючого обговорюватись по́двышеня пенсій для найнужденнѣйшого въ всего кат. клира — гр. кат. духовенъства и другихъ его жизненныхъ справъ, позволяю собѣ до врѣлои розваги о́тпоручнико́въ предложити слѣдуючій замѣтки:

1) Що випадало бы о́тъ правительства жадати втягненя душпастырского клира въ отвѣтну клясу державныхъ урядniко́въ; провектована бо еко́лько́сть пенсій парохамъ и сотрудникамъ ро́вная ихъ заледво съ слугами державными и то́лько сотрудникамъ щось положительного дае, бо пароси при несправедливо высшо́мъ почисленю чистого доходу въ парох. грунто́въ, несправедливо, кажу, зо взгляду на о́тдаленье и роздробленье грунто́въ якъ и на численній урядовій занятн священика и т. п. — и при маючо́мъ послѣдувати фасіованю по бо́льшо́й части а́бо самій оплачували бы податки безъ найменшого по́двышеня имъ пенсій або меншій получали бы додатокъ конгруальный, якъ дотеперь. Мала бы при тыхъ обставинахъ остатись провектована пенсія пароxо́въ 400—500 зр., то матеріяльне ихъ положенье на папери, правда, выше, на дѣлѣ значно погоршилось бы и такъ зо взгляду на оплачуванье податко́въ при даннѣйшихъ скудныхъ доходахъ и на зменшенье додатку конгруального якъ и на утрату надѣи на щорочній теперѣшній запомоги. Черезъ несправедливе по́двышенье чистого доходу въ парох. грунто́въ и маюче предпринятись фасіованье може и найдробнѣйшихъ о́тъ народа на удержуванье священика подаваныхъ лепт, — майже кожда парохія и капелянія требувати буде додатку конгруального до высоты 400—500 зр. Въ то́мъ случаю и при тыхъ мѣрахъ лишь правительство выекало бы по́двышаючи на папери пенсію душпастырского клира; клиръ, выняви сотрудниkóвъ, маючихъ получити правдивый, хочь надто малый додатокъ, волѣвъ бы радше остати при теперѣшно́й пенсіи.

2) Що выпадалобы о́тъ правительства жадати опредѣленя душпастырскому клирови квинквеній отвѣтныхъ дотычно́й класѣ урядniко́въ державныхъ; жаданье квинквеній въ еко́льксти 50 зр., хочь и то дуже пожеланыхъ, було бы въ стороны духовенъства надто смирнымъ и у́блажало бы его повазѣ.

3) Що провектованье меншои пенсіи для кат. душпастырского клира въ Галичинѣ о́тъ клира другихъ коронныхъ краѣвъ есть неуважаднене и несправедливе, прото належитъ жадати если не кориснѣйшого, то бодай рѣвного вывѣнованя краевого клира, трудячогося межи найубожшимъ населеньемъ.

4) Що належитъ жадати о́тъ правительства выплаты додатку конгруального, якій бы о́нъ бувъ, кождого мѣсяця въ горы.

5) Що належитъ о́тъ правительства жадати, щобы при справедливо́мъ и достаточно́мъ по́двышеню пенсій для кат. душпастырского клира вовсѣмъ внесло а́бо отвѣтно управильнило такъ званій jura stolae.

6) Що до получшени долѣ старшихъ або случайно ослабленыхъ пароxо́въ уважаю отвѣтнымъ о́тъ правительства жадати удѣленя ді-цезальнымъ властямъ повномочія назначати ведля дано́и потребы при улекшеныхъ условіяхъ а взглядно коротшо́мъ урядо во́мъ дѣловодствѣ сотрудnikóвъ; або систематизованого сотрудника въ парохіи, котрои настоятель менше потребуе помочи съ задержаньемъ пенсіи сеи парохіи, придѣляти на ограниченый часъ другому пароxови знемощѣлому и конечно потребуючому помочи въ справованю довгого греч. богослуженя и другихъ душпастырскихъ обовязко́въ. Такъ дѣвси ведля потребы въ судахъ и другихъ урядахъ.

7) Рѣвно за пекучу справу уважаю, щобы гр. к. клиръ душпастырскій Галичины черезъ Впр. архіерѣевъ выданъ до всего католицкого духовенъства въ Австріи о́тзову въ дѣлѣ одноду́шного всего кат. клира прошеня до Римского престола и правительства о цѣлковите внесенье права патронату, зо взгляду на нынѣшныхъ патроно́въ не маючого нѣ найменшои розумнои по́дставы, а достоинъству кат. клира грубо у́блажаючого и страшно деморализуючого, а натомѣсть удѣленя права промоціи душпастырского клира діецезальнымъ верховнымъ властямъ такъ, якъ промоціи свѣтскихъ урядniко́въ спочивае у наглядныхъ высшихъ властей. — Тымъ усунулись бы важнѣйшй случайности до грѣха симоніи, а честь и въ загалѣ моральна сторона якъ и спасительній успѣхи дѣяльности кат. душпастырского клира значно по́двысшились бы! Конечно въ то́й цѣли потреба однодушныхъ всего кат. клира прошень; прошеня бо самого гр. к. духовенъства хочь найсправедливѣйшй не вдѣяли бы нѣчого, позаякъ его загально по́дозрѣвано бы о чисто-политичній цѣли.

Щирый.

III.

Въ виду предстоячого збору о́тпоручнико́въ и предкладаю вменемъ многихъ моихъ собратей повѣта и деканата сокальского гдекій внесеня для одобреня ихъ Всч. зборомъ, тымъ бо́льше, що дотеперѣшній предложеня о по́двышеню конгруы, якій въ часописяхъ мы читали, ви не по́двышали, а лишь священьство понижали, выставляючи нашій желанія на смѣхъ у правительства, а намъ вѣщуючи новій слезы и журбу съ такимъ по́двышеньемъ! Бо чи жь можна назвати 500 зр. провектованои конгруы ви по́двышеньемъ? Чи жь не знаемо, що правительство намѣрае о́ттягнути намъ въ будуще: а) весь чистый дохо́дъ въ грунту; б) податокъ грунтовый съ додатками; в) податокъ домово-клясовый о́тъ кождои комнаты приходского дому; г) дохо́дъ въ млына, за дрова и прочій емолюменты? Чи жь не смѣхъ то, жадати такъ низеньку конгруу, коли о́тъ нея такъ многій и высокій доходы мають о́ттягатися. Само правительство не повинно того допустити! Мы хочемо, мы жадаемо, щобы правительство узнало, чи священьство есть для него потрѣбне, чи нѣ. Если оно для краю потрѣбне и пожиточне, если священики маютъ бути урядниками державными, вести метрики, цѣлу канцелярію для державы лишь потрѣбну, — то и мають право домагатися отвѣтной надгороды за свои працѣ. Скольке бы то мусѣло коштувати правительство, если бы особній урядники провадили метрики, а провадили бы не такъ точно и совѣстно, якъ священики?

Въ виду тыхъ многихъ услугъ, якій приходскій священики приносятъ державѣ, жадаютъ они фактичного по́двышеня ихъ дотеперѣшнои конгруы, именно:

1) Зносится всѣ jura stolae, побираній за удѣлане св. Таинъ о́тъ парохіянъ. Лишь доброохотній датки и жертвы за служебы Божій и далекій ходы при похоронахъ можутъ нагороджатися.

2) Приходы дѣлятся на 3 класы, съ пенсією: 1200 зр., 1600 зр. и 2000 зр. При по́дѣлѣ уважаеся на число душъ, знатность мѣсцевости, число церквей и дотацію въ грунтахъ.

3) Емеритура по́даеся въ такомъ о́тношенню, якъ и конгруа по́слѣ класы, въ якій бенефиціантъ зо́стававъ.

4) Сотрудники побираютъ пенсію 600 зр.

5) Деканы за веденье уряду деканального 100 зр. додатку.

6) Додатокъ квинквенальный 50 зр. що 5 лѣтъ.

7) За катихитуру въ народныхъ одноклясовыхъ школахъ 100 зр., въ бо́льше-клясовыхъ 150—200 зр. додатку.

8) На выдатки канцелярійнй 50, 100, 150 зр. отвѣтно до класъ.

9) На веденье и удержанье администрації господарскои додатокъ по 1 зр. о́тъ кождого морга.

То смирній вымоги, якій мы священики для улучшеня конгруы ставити можемо.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(*Въ хорватскомъ соймѣ*) закончилася минувшого тыжня дебата надъ провизорію буджетовою. Противъ буджету записалося було дуже много бесѣдnikóвъ а въ виду того заховувала бо́льшо́сть соймова, котрій належало на то́мъ, щобы не проволѣкати справы, резерву. Въ голосованю принято буджетъ на 6 мѣсяцѣвъ. Дня 14 м. с. ичня займався соймъ внесеньемъ о обмеженю вплыву хорватскихъ властей на жандармерію а сторонництво Старцевича, котре нѣколи до теперь не грѣшило великимъ парляментарнымъ тактомъ, выискало тую случайно́сть, щобы выкликати скандаль. Коли забравъ голосъ референтъ, зачали Старцевичане перерывати его бесѣду, а, се спонукало посла Кусевича, що сказавъ Старцевичеви: „Выйдѣтъ въ о́тси, коли Вамъ не хочеся

слухати". Старцевичъ розумѣеся не лишивсѧ довжнымъ ѳтповѣди а сей конфликтъ бувъ предвѣщеньемъ приготовляючогося бурѣ. Коли приступлено до голосованя а президентъ выкликавъ имя посла Зиндля, що ѳтдавъ свѳй голосъ за предложеньемъ, назвавъ его Туканъ боягузомъ причѣмъ зъ стороны опозиціи даются чути оклики: „встыдъ вамъ здрадники!" Одна партія обкидае другу найзгѳрднѣйшими прѳзвищами а въ сали повстае замѣшанье и гамѳръ, такъ що не можна чути президента. Крикови Старцевичанъ вторуютъ галеріи студентѳвъ и женщинъ а президентъ закрывае засѣданье. Щобы запобѣгчи дальшимъ скандаламъ поставивъ пос. Лонцаричъ внесенье, щобы Давида Старцевича и его товаришѣвъ выключити черезъ 8 засѣдань ѳтъ участи въ нарадахъ. Наслѣдкомъ сего розпоряджено тайне засѣданье, а позаякъ Старцевичане черезъ посла Борбича заявили, що не хотѣли образити сойму, то президентъ просивъ на другій день пос. Лонцарича, щобы взявъ свое внесенье назадъ. Давидъ Старцевичъ заявляе однакожъ, що ѳнъ нѣкого не перепрошуванъ и не буде перепрошувати. Онѳсли Лонцаричъ взявъ назадъ свое внесенье що до выключеня Старцевичанъ, съ выемкомъ Давида Старцевича. Въ голосованю ухвалено выключити Старцевича, котрый заявляе, що есть гордымъ на те, що не бере участи въ здрадѣ.

(*За инициятивою Линбахера и его товариша политичного Фукса*) мае повстати въ радѣ державнѳй клюбъ аграрный, до котрого запросили основателѣ послѳвъ зъ бѳльшои посѣлости и заступникѳвъ громадъ въ клюбахъ Лихтенштайна и Гогенварта якъ такожъ членѳвъ ческого клюбу. Въ запрошуючѳмъ письмѣ сказано, що послы груповалися дотеперъ лишь пѳсля политичныхъ або національныхъ мотивѳвъ, лишаючи на боцѣ интересы економичній. Позаякъ однакожъ интересы економичній становлятъ найважнѣйшій мотивъ поручня мандату посольского, то послы въ сельскихъ громадъ и зъ бѳльшои посѣлости мусятъ уважати совѣстне заступанье аграрныхъ интересѳвъ своєю першою задачею, а ревне и енергичне сповѣданье сихъ послѳвъ въ особѳмъ клюбѣ представляеся политичною конечностею. Приналежность до аграрного клюбу не вяже впрочѣмъ его членѳвъ въ ихъ политичныхъ або національныхъ пересвѣдченихъ и не перешкаджае имъ належати до дотеперѣшныхъ клюбѳвъ. — Якъ признали посланокъ франціи правицѣ се запрошенье, поки що нема докладныхъ вѣдомостей; а пѳсля телеграмѳвъ празкои „Politik" мавъ сей поклякъ зробити для того некористне враженье въ кружкахъ автономистѳвъ, що основателѣ не запросили до участи въ аграрномъ клюбѣ Полякѳвъ. Тая сама газета не признае впрочѣмъ потребы особного аграрного клюбу и пѳдносить, що всѣ клюбы, до котрыхъ Линбахеръ выславъ свое запрошенье, дуже добре дбаютъ про интересы аграрній, позаякъ кождый зъ сихъ клюбѳвъ въ $^{9}/_{10}$ частяхъ складаеся зъ послѳвъ сельскихъ громадъ и бѳльшихъ посѣлостей.

(*Ректоръ нѣмецкого университету въ Празѣ др. Махъ*) переславъ академичному сенатови письмо, въ котрѳмъ завѣдомляе, що станъ его здоровя, котре въ послѣдныхъ часахъ его урядованя дуже утерпѣло, не дозволяе ему дальше вести уряду ректора. Министерство просвѣты выдало було розпоряджене, що теологи маютъ при матрикуляціи складати свое приреченье на руки декана факультету а не на руки ректора. Противъ сему розпорядженю внѣсъ академичный сенатъ представленье, министерство удержало однакожъ его въ силѣ, а дръ Махъ добачаючи въ тѳмъ нарушенье автономіи университету зложивъ свое достоинъство. Академичный сенатъ рѣшивъ поручити веденье ректорату проректорови дрови Герингови, сей однакожъ такожъ ѳтказався, а наслѣдкомъ его резигнаціи буде переведеный новый выбѳръ ректора. — Резигнація дра Маха и дра Геринга становитъ теперъ предметъ дискусіи нѣмецкои прасы, котра вказуе на принципіяльне значенье министерияльного розпоряджения и веде завзяту агитацію противъ министра просвѣты. Справою сею занимаются такожъ парламентарній кружки, а на найблизшѳй сесіи рады державнои мае она бути пѳднесена проф. Зисомъ.

ЗАГРАНИЦЯ.

Россія. Россійске правительство займаеся теперъ головно лишь економичнымъ пѳднесеньемъ народа и въ тѳй цѣли приготовуе рѳжній новѣ проекты и змѣны въ дотеперѣшнѳй уставѣ. О заведению фабричныхъ инспекторѳвъ мы вже доносили; теперь, якъ зачувати, приготовуе правительство новый уставъ фабричный, котрого головною основою буде змѣна цехового ладу въ фабричнѳмъ и ремесловѳмъ промыслѣ и заведенье промысловыхъ товариствъ. Новый законъ фабричный буде обовязуючій въ цѣлѳй державѣ не выймаючи краѣ Прибалтійскій и Привислянський. — Доходы державній за минувшій рѳкъ выносили 792,264.073 рубл., а розходы 801,997.412 руб. Дефицитъ отже, котрый выноситъ 9,733.339 руб. думае правительство покрыти введеньемъ штемплѣвъ въ Царствѣ польскѳмъ и установленьемъ процентнои уплаты ѳтъ значнѣйшихъ торговыхъ и промысловыхъ предприятій. Недоборы зъ минувшого року поносне министеръ финансѳвъ тымъ, що черезъ зростаючу конкуренцію цѣны на збѳже минувшого року значно були упали. Для полѣпшеня финансового положеня предкладае министеръ бѳльшу ощадность, полѣпшенье податковои системы, пѳдмогу для свого рѳднего промыслу и розвиненье певного и дешевого кредиту доступного для всѣхъ класъ. Министеръ радитъ такожъ полѣпшати и змѳцнити грошеву систему и вексельный курсъ безъ шкоды для промыслу и торговлѣ. Телеграмы зъ Петербурга заперечуютъ енергично тому, будьтобы — якъ розказуютъ заграничній газеты — царевичеви не приключилася жадна пригода, а просто лишь неудачный атентатъ. Всѣ подѳбній вѣсти называютъ они простою выдумкою, а „Pol. Corr." доноситъ, що царь вже зовсѣмъ выздоровѣвъ. О убійцяхъ Судейкина такожъ нема певныхъ вѣстей, що дня розказуютъ собѣ въ Петербурзѣ инши вѣсти. То мае лишь бути певнымъ, що товаришъ Судейкина, котрый ѳтъ понесеныхъ ранъ померъ, при смерти ѳтзыскавъ на тѳлько притомности, що поробивъ дуже важній зѳзнаня що до убійцѣвъ. Кажутъ такожъ, що Судейкинъ лишивъ важній замѣтки шифрованій о революційнѳмъ руху въ Россіи, котрыхъ однакожъ ѳтчитати нема до теперъ способу. — До „Schles. Ztg." пишутъ зъ Петербурга, що россійске правительство довѣдалося случайно о тѳмъ, що ген.-губерн. Туркестану Черняевъ поробивъ воякй приготованя, щобы звойти съ войскомъ до Бухары на случай, якъ бы на емира ей напали норожій сусѣдній князѣ, котрій вже навѣтъ емирови нападомъ загрозили. Вѣсть ся зробила въ министерствѣ дуже немиле враженье, а царь приказавъ ген.-губерн. ейчасъ ѳткликати войска и не допускатися подѳбнои самоволѣ. — Сенаторъ Гиресъ ѳткрывъ въ управѣ туркестаньского краю великій непорядокъ ще зъ часѳвъ ген. Кауфмана. Кажутъ, що коли жовнѣрѣ мерзли пѳдъ лѣтнымъ шатрами, ген. Кауфманъ ставлявъ инши будынкѣ для офицерѳвъ и заводивъ биржи, котрій не приносили жадного хѳсна, а въ котрыхъ ѳтбувалися лишь аматорскій представленя. — Министеръ внутрѣшныхъ дѣлъ заборонивъ продажу „Петерб. Листка" поодинокими числами.

Франція. Якъ коли бъ въ Франціи ще за мало було претендентѳвъ до престола, що знову одинъ зголошуеся и выдае манифестъ до народа. Симъ новымъ претендентомъ есть не кто инший, якъ звѣстный въ исторіи сынъ годинникаря Карль Вильгельмъ Наундорфъ. Онъ выдавъ 18 грудня м. р. манифестъ до французского народу, въ котрѳмъ такъ ѳтзываеся: „Людникъ Карль зъ Бурбонѳвъ, найстаршій сынъ Людвика XVII, тронутый вашимъ въ исторіи нечуваным нещастьемъ подае вамъ руку и хоче васъ двигнути". Дальше называе Орлеанѳвъ улицетвореною революцію и розвиває цѣлу програму, котру его „желѣзна рука" хоче перевести въ дѣйстность. Онъ бажае укрѣпити самостѳйность папы на непоколебимыхъ основахъ, хоче завести рѳвность всѣхъ, позносити всѣ надъужитя, зменшити податки, стерегчи рѳльництво, старатись о роботниковъ и т. д. „Я есмь закономъ, я довго ожиданый керманичъ" такъ кѳнчитъ сей претендентъ свѳй манифестъ, котрый, розумѣеся, выкликавъ въ Франціи лишь насмѣшки.— Положенье въ Египтѣ не позостало безъ вплыву и на Францію, котра якъ звѣстно не може того позабути, якъ безчестно усунено ей вплывъ и значенье въ сѣмъ краю. Якъ бы не то, що Франція мае звязани руки противъ Англіи въ Тонкинѣ, она бы вже давно була чинно выступила въ Египтѣ. Поки що думаютъ въ Франціи надъ тымъ, яке становище мае она занята въ Египтѣ. О сѣмъ ходятъ двояки вѣсти. Одни розказуютъ, що представитель Франціи въ Каирѣ, Камиль Барерь, дораджуе своему правительству помагати чинній интервенціи турецкѳй въ Египтѣ, щобы тымъ способомъ англійске вмѣшуваньеся сталося злишнымъ а другій знову кажутъ, що французке правительство постановило такъ довго не мѣшатися до египетскои справы, поки ворохобня въ Суданѣ не перенесеся до самого Египту, а тымъ самымъ не станеся небезпечною для французскихъ интересѳвъ. — Тонкинска справа все ще на порядку дневнѳмъ и трудно ѳтгадати, якій ей буде конець. Агентство Гавасъ доноситъ, що „чорній хоругви" напали недавно на Французѳвъ и ѳтнесли значну побѣду. Офиціозній журналы доказуютъ, що ся вѣсть есть пересадною такъ само якъ и вѣсть, що хинске войско займило Бакъ Нингъ, бо министерство маринарки не мае о сѣмъ жадноі вѣсти. Въ Парижи сподѣваются маркиза Тсенга. Офиціозній журналы однакожъ напираютъ на правительство, щобы оно бѳльше не входило въ переговоры съ Тсенгомъ, позаякъ ѳнъ розголошувавъ ложну вѣсть о поражцѣ Французѳвъ. — „France" доноситъ, що правительство получило вѣдомѳсть, будьтобы Англія старалася о те, щобы Хины згодилися съ теперѣшнымъ положеньемъ въ Тонкинѣ и не ставали Французамъ на дорозѣ въ ихъ акціи въ Тонкинѣ. — Найновѣйша телеграма адмирала Курбета зъ Ганои доноситъ, що ѳтъ часу занята Сонтая повилася въ кѳлькохъ мѣсяцяхъ морскій розбишаки, котрій безъустанно не покоятъ Французѳвъ. Трику доноситъ знову, що молодый король Аннаму, котрый теперь ледве що числитъ 15 лѣтъ и называеся Кіенъ Фукъ пріймавъ его дуже дружно и обѣцявъ, що буде додержувати угоды заключеной съ Французами, але и высказавъ при тѳмъ, що сподѣваеся, що Франція зменшитъ условія угоды.

НОВИНКИ.

— **Торжество Іорданьске** ѳтбулося въ столици Руси съ звычайнымъ ѳбрадовымъ блескомъ и съ достойною повагою, при хорошѳй погодѣ. О 9-тѳй годинѣ рано ѳтслужывъ Прео. еп. Сильвестеръ службу Божу, а потѳмъ двигнувъ похѳдъ пѳдъ проводомъ епископа въ товариствѣ митрата Вир. о. Пелеша, крылошанъ и священикѳвъ въ рынокъ для освященя воды. Въ торжествѣ взяли правдѣ участь и представителѣ властей, але не въ такѳмъ поважнѳмъ видѣ, якъ се бувало давнѣйшими роками. Торжеству попоручала компанія 89 полку. О 4 годинѣ по полудни давъ Прео. еп. обѣдъ.

— **Збѳръ ѳтпоручниковъ деканальныхъ** розпѳчнеся дня 10 (22) сѣчня службою Божою о $8^{1}/_{2}$ годинѣ рано въ церквѣ руской семинаріи духовной. Въ будынку семинаріи (а не въ палатѣ св. Юра) будутъ и ѳтбуватися наради ѳтпоручниковъ.

— **Загальный Збѳръ членѳвъ товариства „Руска Бурса для дѣвчатъ въ Перемышли"** ѳтбудеся дня 22 сѣчня н. с. (на второкъ) с. р. въ полудне, взглядно вечеромъ о 6 годинѣ, въ комнатахъ збору репрезентантѳвъ вдовичо-сиротиньского института, взглядно на Бесѣдѣ. Порядокъ дневный якъ въ §. 17 устава товариства, а надто выбѳръ предсѣдателя и членѳвъ Выдѣлу. При сѣй случайности упрашаеся Вп. членѳвъ о сплату рѳчныхъ датковъ. — Ѳгъ Выдѣлу товариства. Перемышль дня 16 сѣчня 1884. — За предсѣдателя *Дръ Антоневичъ*; Секретарь *Зах. Подлашецкій*.

— **Музикально-деклямаційній вечеринцѣ** съ ѳтчитомъ и при участи славно-звѣстного хору селянъ зъ Денисова и львѳвскихъ спѣвакѳвъ въ памятъ XXII-гихъ роковинъ смерти найбѳльшого поета руского Тараса Шевченка ѳтбудутся дня 20 рус. сѣчня (1 лат. лютого) 1884 въ Тернополи, въ замковѳй (театральнѳй) сали. Запрошеня комитетъ розсылае окремо. Програма вечеринцъ буде пѳзнѣйше оголошена.

— **Зъ Станиславова** пишутъ намъ: Бзунты суть вже и тутъ. На разѣ есть ихъ вже трехъ, мешкаютъ въ найатѳй хатѣ, а ѳтправляютъ въ костелѣ ѳрменьскѳмъ. По що тутъ прійшли, сего нѣкто не знае; єресь не ширится жадна, а для 7000 тутешныхъ католикѳвъ чейже выстарчитъ 16 священикѳвъ всѣхъ трехъ обрядѳвъ, бо тѳлько есть ихъ у насъ, вчисляючи въ тое и катихитѳвъ. Кажутъ, що Єзунты задумуютъ заложити въ нашѳй покутскѳй столици приватну гимназію, подѳбно якъ въ Тернополи!

— **Зъ Коломыі** пишутъ намъ: Дня 20 рус. сѣчня (1 лат. лютого) ѳтбудеся въ Коломыи о 3-тѳй годинѣ по полудни Загальный Збѳръ членѳвъ коломыйскои читальнѣ въ власнѳй комнатѣ съ звычайною програмою.

— **Въ Микулинцяхъ**, якъ доносятъ до „Батькѳвщины", ѳтбувся дня 16 грудня загальный збѳръ тамошнои читальнѣ. Зъ опису членѳвъ выдѣлу видко, що до читальнѣ належатъ и члены лат. обряду, т. зв. „пляки". На зборѣ именовано почетными членами: о. Мих. Павлика, пароха зъ Микулинець, проф. Александра Барвѣньского въ Тернополя и бар. Каз. Конопку. Ухвалено предплатати для читальнѣ „Дѣло" и „Батькѳвщину" и вписано читальню въ члены товариства „Просвѣты" и „им. Качковского". Читальня микулинецка числитъ 30 членѳвъ.

— **Въ Потории** коло Сокаля, завязуеся—якъ намъ доносятъ зъ Сокаля — читальня. Статуты поданѣ вже до ц. к. намѣстництва.

— **Въ селѣ Запытовѣ** въ львѳвскѳмъ повѣтѣ завязуеся читальня. До ея заснованя причиняеся найбѳльше о. Василь Чернецкій зъ Стронятына. Сей патріотъ-священикъ завязуе вже сему читальню до одного року! Яко основателѣ читальнѣ въ Запытовѣ пѳдписалися: о. Чернецкій, учитель п. Ант. Сеница и шѣсть господарѣвъ.

— **Въ Селѣ Гиличнахъ** коло Збаража ѳткрываеся сими днями читальня. Щасть Боже!.

— **Въ селѣ Пѳйлѣ**, коло Калуша, завязуеся заходомъ мѣсцевого душпастыря, о. Богдана Ѳлѣшевского, читальня. На статутахъ, пересланыхъ до намѣстництва черезъ „Батькѳвщину", пѳдписаній кромѣ о. Ѳлѣшевского ще начальникъ громады Дмитро Кобловскій и бѣмь господарѣвъ.

— **Нашѳй молодѣжи** подаемо до наслѣдованя красный примѣръ, якъ може пріятно и съ хѳсномъ для себе и другихъ забавитися. Зъ пѳдъ Надвѳрной доносятъ намъ: Въ Старуни, въ домѣ о. Гордыньского, ѳтграла руска молодѣжь, переважно дѣти и свояки самого пань-отца „Пѳдгѳранъ" Гушалевича. Якъ лише постановлено представити штуку, знайшлися сей-часъ способни руки, котрій пробили оцену, постаралися о всѣ конечній прибори, куртину, будку на суфлера и т. д., ѳттакъ выучилися молодій наши артистки и артисты, кождо зъ нихъ свою ролю на память и зробили кѳлька пробъ. Пѣсни, що тамъ приходятъ, спѣвано при фортепіянѣ. Гра выпала дуже удачно и вдоволила всѣхъ, особливо селянъ мѣсцевыхъ и зъ околицѣ, що не выдѣли ще нѣколи театрального представленя. Правда, що на оценѣ бачили мы Гуцуловъ, а не Пѳдгѳрянъ, бо въ мѣсци лишь таку одѣжъ можна було дѳстати, але на тѳмъ не утерпѣла штука зовсѣмъ, бо въ нѣй нема типѳвъ Пѳдгѳря, противно, акція тая може представити житье-бутье котрого небудь закутка нашого краю; рѳвножъ не будемо робити докору нашимъ молодымъ любителямъ за то, що и въ такихъ ролях, котрій вымагали ѳтъ акторѳвъ пѳдопитаного вѣку и поораного лица, не умѣли затерти нѣчимъ свѣжости и краснѣючого румянца, бо що они винни, — жадне зъ нихъ не мало бѳльше якъ 18 лѣтъ? Танцѣ и спѣвы выпали дуже хорошо. Съ забавою була и добра цѣль получена, бо при тѳй нагодѣ зѳбрано добровѳльными датками 8 зр. на бѣдныхъ рускихъ ученикѳвъ станиславѳвскои гимназіи. Молодѣ наши актори постановили дати ще одно представленье лѣтомъ въ Скитѣ Манявскѳмъ и то въ такѳмъ разѣ, коли пѳдчасъ вакацій выпаде нашимъ львѳвскимъ академикамъ-туристамъ шляхъ на Скитъ, такъ якъ торѳкъ. Нашъ рускій театръ просимо, щобы завитавъ коли зъ Станиславова до Надвѳрной, до Богородчанъ и до Солотвины, хочъ на кѳлька представленъ, а заручаемо, що и мы будемо дуже радѣ и пп. директоры будутъ задоволенѣ.

— **Зъ Богородчанъского** пишутъ намъ: Зарядъ политичный нашого повѣту обнявъ вже повый отаросга, п. Штрисеръ, чоловѣкъ, якъ кажутъ, безсторонный и справедливый. Чей же тѣ добрѣ вѣсти, якѣ до насъ дѳйшли про него, закимъ ще ѳнъ самъ сюды прибувъ, окажутся правдивыми, а въ такѳмъ разѣ може и Русинамъ лекше прійшлось бы ѳтохнути, бо вже обѣ власти повѣтовѣ не выступали бы завзято противъ нашихъ змагань, т. е. и само староство, и рада повѣтова, котра якъ Вамъ вже донесено, узнала оба краевѣ языки урядовыми.

— **Комната радна нарного суду во Львовѣ** ухвалила выпустити журналиста Фрилинга на волю, а п. Мышугу ѳтправила съ жалобою до III секціи делегованого суду. П. Мышуга вже маеся лучше.

— **Въ Кіевѣ**, якъ доносятъ до львѳвскихъ газетъ польскихъ, мала комисія слѣдча ѳткрыти тайну друкарню и 18 лицъ увязнити.

Вѣсти епархіяльній.

Зъ Епархіи Львѳвскои.

Митрополича консисторія 1) донесла п. к. намѣстництву о смерти о. К. Церкевича въ Опришѳвцяхъ и о. Дуткевича въ Єрмакѳвцѣ; 2) вставилася о затвердженье запрезентованого о. Емилія Андроховича на парохію Биткѳвъ, дек. надворняньского.

Завѳзваній до каноничнои институціи оо. 1) Емилій Кушикъ на Ольховець; 2) Мих. Громницкій на Августѳвку; 3) Мих. Бачиньскій на Григорѳвъ.

Душпастырскій посады получили оо. 1) Александеръ Левицкій завѣдательство Єрмакѳвки, дек. кудринецкого; 2) Теодоръ Косевичъ завѣдательство Опришовець, дек. станиславѳвского; 3) Александеръ Стоцкій сотрудництво въ Добротворѣ, дек. буского; 4) Мих. Яцикевичъ сотрудництво въ Крехѳвцяхъ, дек. станиславѳвского; 5) Климентъ Соневицкій сотрудництво въ Яблоновѣ, дек. гусятыньского.

Ново-поставленій пресвитеры получили посады: 1) Теофиль Соневицкій сотрудництво въ Манастырискахъ; 2) Альфредъ Николай Сѣменовичъ сотрудництво въ Кудринцяхъ; 3) Іеронъ Кмицикевичъ сотрудництво въ Мышкѳвцяхъ, дек. тернопѳльского; 4) Александ. Кисѣлевскій сотрудництво въ Надорожнѳй; 5) Іоаннъ Мацакъ сотрудництво въ Коронци, дек. устецкого; 6) Антон. Пѳдлѣсецкій сотрудництво въ Побережи; 7) Титъ Чубатый сотрудництво въ Россохачи, дек. скальского; 8) Володиславъ Нанассій сотрудництво въ Зазулинцяхъ и 9) Петро Шашкевскій сотрудництво въ Семегиновѣ.

Введенй оо. 1) Маркіянъ Соневицкій яко капелянъ въ Велесневѣ; 2) Августинъ Левицкій яко завѣдатель Милованя; 3) Димитр. Микецей яко парохъ въ Делѣневѣ.

Увольненый ѳтъ душпастырства въ Милованю дня 4 л. сѣчня о. Ант. Винницкій.

Президія ц. к. намѣстництва годится на канон. институцію о. Іосифа Цегельского въ Подусовѣ.

Послѣдній вѣдомости.

Вѣдень. Россійскій министеръ справъ заграничныхъ мае пріѣхати сегодня вечеромъ до Вѣдня, а завтра буде на авдіенціи у цѣсаря.

Вѣдень. Маршалокъ дръ Зыблікевичъ бувъ вчера на авдіенціи у цѣсаря. Дръ Зыблікевичъ ревно заходится въ Вѣдни коло того, щобы не допустити до краху рустикального банку, бо въ такѳмъ случаю польскій капиталисты потерпѣли бы страты. Правительство удѣлило банкови краевому 100.000 зр. пожички на $2^{1}/_{2}$ %, щобы ратувавъ банкъ рустикальный. Мимо того на биржѣ вѣденьскѳй листы довжній банку рустикального що разъ ниже падутъ; теперъ стоятъ въ курсѣ 74 за 100.

Римъ. Въ ночи на 18 с. м. замордовали злочинцѣ генерала Бенедиктинѳвъ, кс. Цезара Монтепердзино въ его власнѳмъ помешканю; при тѳмъ зрабували его маетокъ.

Курсъ львѳвскій зъ дня 19. л. сѣчня 1884.

	платятъ	жадаютъ
	австр. валютою	
	р. кр.	р. кр.
1. Акціи за штуку.		
Желѣзн. Кар. Людв. по 200 р.	293 —	296 —
„ львѳв.-черн.-пн. по 200 р.	170 —	173 —
Банку гип. галиц. по 200 р.	298 —	302 —
2. Листы заст. за 100 р.		
Общ. кредит. галиц. по 5% ав.	98 40	99 40
„ „ „ по 4% ав.	90 25	91 25
„ „ „ по 6% ав. перпод.	98 40	99 40
Банку гип. галиц. 6% ав.	101 40	102 40
Листы дов. гал. рустык. банку п. 6%	— —	— —
3. Листы довжній за 100 р.		
Общ. ролн. кред. Завод. для Гал. и Буков. 6% доссов. въ 15 лѣтъ	— —	— —
4. Облиги за 100 р.		
Индемнизаціи галиц. 5% м. к.	98 65	99 65
Облиги комунальній Гал. банку рустик. 6%	— —	— —
Пожички кр. въ р. 1873 по 6%	101 50	102 50
5. Льосы мѣста Кракова	17 50	19 50
„ „ Станиславова	22 50	24 50
6. Монеты.		
Дукатъ голесадерскій	5 62	5 72
„ цѣсарскій	5 64	5 74
Наполеондоръ	9 56	9 66
Швемперіялъ	9 87	9 97
Рубель россійскій срѣбный	1 54	1 64
„ папировый	1 16¼	1 18¼
100 марокъ нѣмецкихъ	59 5	59 75
Сребро	— —	— —

Цѣны текучого куп. безъ куpony

Переписка Редакціи и Администраціи.

Дописувателю зъ Конюхъ, пов. бережанського. Допись Ваша о загребленю церковного пѣнязи черезъ заступника нѣйта и присяжного за те, що свѣтивъ въ ночи свѣтло (где?) и учивъ дѣтей співу церковного, — есть такъ некона, що не можемо ся помѣстити, хаба зъ якъ одержимо близший поясненя.

Конкурсъ.

Выдѣлъ комитету занимаючогося будовою новои гр. кат. церкви въ Монастыриськахъ пошукуе кольканайцять колектантовъ съ денною платнею по 1 зр. до 2 зр. 50 кр. и кошта подорожи.

Отъ убѣгаючихся о тіи посады вымагаесь:

1. Народность польска, руска, ческа або нѣмецка;
2. Вѣкъ отъ 24—50 лѣтъ;
3. Вправность въ письмѣ и читаню въ двохъ языкахъ, именно:

въ языцѣ { польскомъ / рускомъ / ческомъ } и нѣмецкомъ.

4. Моральна и матеріяльна порука;
5. Крѣпке здоровье и добрый выглядъ.

Зголошеня письменнй съ поданьемъ повысшихъ датъ и близшихъ отношень личныхъ, треба внести безпроводочно, а найдальше до конца сѣчня 1884 до Выдѣлу комитету въ Монастыриськахъ, по чѣмъ найлучше уквалифікованій и на тую посаду поручені компетенты будутъ покликаній до служby.

Монастыриска, дня 15 сѣчня 1884.

За секретаря *О. Левъ Семиковичъ*, гр. к. нарохъ. Предсѣдатель *Іосифъ гр. Млодецкій.* (1—3)

Желѣзничій поѣзды.

Отъ 1 червня 1883 пѣсля годинника львівского.

Отходятъ зъ Львова.

ДО КРАКОВА: о год. 10 мин. 50 вечоромъ поѣздъ поспѣшный, о год. 4 мин. 5 рано поѣздъ особовый, о год. 5 мин. 9 по пол. поѣздъ мѣшаный и о год. 6 мин. 35 рано поѣздъ льокальный.

ДО ЧЕРНОВЕЦЬ: о год. 6 мин. 30 рано поѣздъ поспѣшный, о год. 12 мин. 15 по пол. и о год. 11 мин. 10 въ ночи поѣздъ мѣшаный.

ДО ПОДВОЛОЧИСКЪ: зъ головного двірця, о год. 6 рано поѣздъ поспѣшный, о год. 12 мин. 38 по пол. и о год. 10 мин. 31 веч. поѣздъ мѣшаный.

ДО СТАНИСЛАВОВА: на Стрый, рано о год. 7 мин. 5 поѣздъ мѣшаный; веч. о год. 7 мин. 10 поѣздъ омнибусовый и о год. 11 мин. 20 передъ пол. поѣздъ льокальный Львівъ-Щирецъ.

ДО ПОДВОЛОЧИСКЪ: зъ двірця Підзамче о год. 6 мин. 10 рано поѣздъ поспѣшный, о год. 1 мин. 4 по пол. и о год. 11 веч. поѣздъ мѣшаный.

Приходятъ до Львова.

ЗЪ КРАКОВА: о год. 5 мин. 40 рано поѣздъ поспѣшный; о год. 9 мин. 27 веч. поѣздъ особовый; о год. 11 мин. 40 передъ пол. поѣздъ мѣшаный, о год. 7 мин. 54 веч. поѣздъ льокальный.

ЗЪ ЧЕРНОВЕЦЬ: о год. 10 веч. поѣздъ поспѣшн.; о год. 3 мин. 52 по пол. поѣздъ мѣшаный.

ЗЪ ПОДВОЛОЧИСКЪ: на дворецъ головный львовскій, о год. 10 мин. 30 веч. поѣздъ поспѣшный; о. год. 3 мин. 5 рано и о год. 4 мин. 16 по пол. поѣздъ мѣшаный.

ЗЪ СТАНИСЛАВОВА: (на Стрый), рано о год. 8 мин. 20 поѣздъ омнибусовый; веч. о год. 8 мин. 32 поѣздъ мѣшаный и о год 1 мин 53 по пол. поѣздъ льокальный Щирецъ-Львівъ.

ЗЪ ПОДВОЛОЧИСКЪ: на дворецъ Підзамче о год. 10 мин 17 веч. поѣздъ поспѣшный; о год. 2 мин. 31 рано и о год. 3 мин. 48 по пол. поѣздъ мѣшаный.

65 штукъ лишь за зр. 8.50

Начиня зъ срѣбра-Britannia

съ патентованымъ стемплемъ фабричнымъ.

Необходній для кождои родины!

Правдиво англійскій, незнищимый патентованый **сервисъ для ѣды и на десеръ** зъ нетлѣющого, тяжкого, масивного **срѣбра Britannia**, котре може майже зрѣвнатисе съ праздничымъ срѣбромъ и **позістае бѣлымъ** навѣкъ по 25-лѣтнѣмъ уживаню; на жаданье даю за тое **письменну поруку**. Той гарнитуръ стоявъ впередъ **надъ 30 зр.** а теперь продаесе за **найменшу часть дѣйстком вартости**

Цѣлый гарнитуръ складаесе зъ:

6 штукъ добрыхъ зъ Britannia-срѣбра	ножбъ	зр.	2.25
6 штукъ тяжкихъ	виделокъ	зр.	1.20
6 штукъ масивныхъ зъ	ложокъ	зр.	2.20
6 штукъ деликатныхъ зъ	подкладокъ подъ ножѣ	зр.	1.—
1 штука масивна зъ	кохлѣ до зупы	зр.	1.10
6 штукъ масивныхъ зъ	ложочокъ до кавы	зр.	0.70
1 штука масивна зъ	кохлѣ до молока	зр.	0.60
6 штукъ добрыхъ зъ	ножѣвъ десеровыхъ и для дѣтой	зр.	2.—
6 штукъ тяжкихъ зъ	виделокъ десеровыхъ	зр.	1.—
6 штукъ добрыхъ зъ	ложокъ десеровыхъ	зр.	1.—
6 штукъ деликатныхъ зъ	пуґарнібвъ на яйцѣ	зр.	1.20
6 штукъ деликатныхъ зъ	ложочокъ до лесць	зр.	0.60
1 штука деликатного зъ	ящика на перець	зр.	0.30
1 штука хорошои зъ	сбльнички	зр.	0.25
1 шт. деликат. 30 цм. довг.	тацы	зр.	0.60
65 штукъ		зр.	15.—

Всѣ 65 штукъ, заосмотреныхъ въ повысшій стемпель фабричный, коштуютъ

лишь зр. 8.50

Тіи предметы розсилаются такожь частями по назначеныхъ въ горѣ цѣнахъ кождому замовляючому; але той кто замовитъ всѣ 65 штукъ, достане ихъ замѣсть за цѣну 15 зр.

всѣ разомъ лишь за 8 зр. 50 кр.

Порошокъ до чищеня мого Britannia-срѣбра за коробку .... 15 кр.

Пересторога! Срѣбро-Britannia треба лишь тогды уважати правдивымъ, коли заосмотрене повышшою охоронною маркою.

Замовленя выконуеся лишь або по попередабй присылцѣ належности або за послѣплатою — а замовляти належитъ у

Bertha Zucker's Britanniasilber-Hauptdepot,
Wien, II., Pfeffergasse Nr. 1.

Кому гарнитуръ не подобаесе, тому грошѣ безъ переполы отдадутся, — докажъ реального предпріемства.

Илюстрованый выказъ цѣнъ за дармо. (2—?)

Ао Высокоповажныхъ Панъ народности польскои, рускои, ческои и нѣмецкои!

Для мужчихъ поручителя функцій въ трехъ доброчинныхъ заведеняхъ въ Галичинѣ пошукуеся колька дистинґованыхъ Панъ за **мѣсячною платою** по 60 зр. и коштами подорожи.

Отъ убѣгаючихся Вп. Панъ на повышій посады вымагаесся:

1. Вѣкъ отъ 20—35 лѣтъ,
2. Вольный станъ,
3. Зручность въ письмѣ, читаню и мовѣ,
4. въ двохъ языкахъ, въ польскимъ и нѣмецкомъ, въ рускомъ и нѣмецкомъ, або въ ческомъ и нѣмецкомъ,
5. Моральна и матеріяльна порука,
6. Крѣпке здоровье и добрый выглядъ.

Зголошеня письменнй, съ поданьемъ повышшихъ датъ, близшихъ отношень личныхъ, мѣсця замешканя и послѣдной почты, належитъ внести до 14 днѣвъ на руки

а) Вп. Максиміліяна Гельденбурга, ц. к. нотаря въ Монастыриськахъ, або

б) Вп. Іосифа Фрайнда, ц. к. почмайстра и бурмистра въ Новомъ-мѣстѣ, — по чѣмъ убѣгателькы одержатъ письменно близшій подробности, дотычащій тыхъ посадъ. (1—3)

Муштарда - Естрагонъ

въ патентованомъ опакованю.

Викторъ Шмидтъ и Сыны.

Вѣденьска спеціяльность

найлѣпша тутешна марка 1/8, 1/4, 1/2 кильовій слоики праздній лишь съ фірмою и охоронною маркою можъ достати въ всѣхъ складахъ, торговляхъ корѣнными товарами и деликатесами.

Торговля знарядовъ, иконъ, книгъ и ризъ церковныхъ

В. СТАХЕВИЧА И СЫНА

ВЪ ТЕРНОПОЛИ

поручае свій ново отъкрытый въ обильный выборъ заосмотреный складъ:

Товаровъ золотыхъ, ювилерскихъ, срѣбныхъ и зъ китайского срѣбра

по дешевыхъ цѣнахъ. (10—15)

„СТАТУТЪ ЧИТАЛНѢ“

вразъ съ

поданьемъ до ц. к. Намѣстництва

выдало товариство „Просвѣта“ и продае по слѣдуючихъ цѣнахъ: 5 примѣрниковъ Статутовъ и 1 примѣръ. поданя до ц. к. Намѣстництва (безъ пересылки почт.) 20 кр.

Товариство „Просвѣта“

ул. Скарбкувска ч. 2.

Жадне средство до нынѣ не показалося такъ спасительнымъ **противъ кашлю, хрыпки, замуленя флегмою, нежиту** и т. д., якъ зъ вуйциковатои бабки роблений и задля свого певного и скорого наслѣдку высоко цѣненый

Бонбоны бабковй

Виктора Шмидта & сыновъ

въ Вѣдни. (5—12)

Правдивій только въ Аптикахъ **и у Кароля Баллабана и Ст. Маркевича во Львовѣ.**

„Школьна Часопись“

письмо педагогично-наукове, появляеся вже пятый рокъ два разы на мѣсяць. Редагована старанно знатокомъ народныхъ школъ и ихъ потребъ, загально звѣстнымъ народолюбцемъ и педагогомъ, п. Григоріемъ Врецьоною, заслугуе на якъ найприхильнѣйшу подмогу въ дорозѣ предплаты. На сю часопись звертаемо особенну увагу Всеч. Духовеньства, Учительства, мѣсцевыхъ Радъ школьныхъ и всѣхъ другахъ народолюбцевъ и институцій, бужаючихъ для учителевъ здоровои лектуры и практичного подручника. Стоитъ рочно **3 зр.** а повроцно **1 зр. 50 кр.** Предплату можна посылати або до *редакціи „Школьной Часописи“, при улици Орменьскій, ч. 3,* або черезъ всѣ другій редакціи рускихъ газетъ у Львовѣ.

ЗНАЙДЕНЕ!!!

По неутомимыхъ студіяхъ пощастилося наконецъ Дру ф изъ **Бенденъ** зложити

Помаду на волосье

о котрій съ повнымъ правомъ можна твердити: она сповняе свою правдиву цѣль Въ зовсѣмъ короткомъ часѣ выговрює так помада повный и сильный волосъ на бородѣ и головѣ и не допускае выпадати волосію. **Выналодчикъ гарантуе за безъусловный успѣхъ.**

Цѣна за фляконъ 2 зр.

Можна набувати за попередною присылкою належитости лишь у выналодчика Дра ф изъ **Бенденъ**, Прага, Salmgasse, 7. (2—24)

Fabryka KAWA OSZCZĘDNOŚCI (Span Caffee) KAWA GALICYJSKA (Galiz: Caffee)

NAJLEPSZE DOMIESZKI DO KAWY ARABSKIEJ MOŻNA NABYĆ W KAŻ„ DYM HANDLU KORZENNYM.

+

Найблизше тягненье 1-го марта с. р.

ЛОСЫ ЧЕРВОНОГО КРЕСТА УГОРСКІЙ

головна выграна 50.000.

Продае по дневномъ курсѣ

АВГУСТА ШЕЛЛЕНБЕРГА

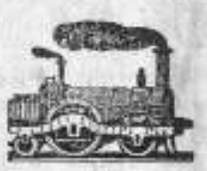
домъ банковый и контора вымѣны во Львовѣ.

Поборовй квиты на пять тыхъ Лосовъ въ 19 мѣсячныхъ ратахъ по зр. 2 при правѣ сей часъ выграти. (1—6)

Товариство ц. к. управ. желѣзницѣ Львовско-Черновецко-Ясскои.

(Линія Австрійска).

Ч. 1164/V

Достава всякихъ матеріяловъ.

Достава всякихъ матеріяловъ краєвыхъ буде роздана за офертами на рокъ 1884.

Оферты належно заосмотрений въ стемплѣ, опечатаній и съ поставленою написею „Оферта на доставу всякихъ матеріяловъ“ належитъ внести найдальше до 31-шого Сѣчня сего року до годины 11-цятои передъ полуднемъ въ Зарядѣ головный у Вѣдни (I Elisabethstrasse 9), въ Комитетѣ зариджуючій въ Букарештѣ (Strada scaunele 49), або въ Дирекцію руху во Львовѣ або въ Яссахъ; рочасно же, однакожь окремо, зложити при касѣ одного зъ повысше поименованыхъ мѣсць вадіюмъ въ высотѣ 10% предкладанои доставы.

Подробній выказы и близшій условія доставы може кождый убѣгатель переглянути въ бюрахъ одного зъ повысше поименованыхъ мѣсць, або такожь по зложеню оплаты почтовои можутъ бути ему присланій.

Товариство застерѣгае собѣ право принимати оферты въ цѣлости або лишь въ частяхъ. Предкладанй цѣны повинній бути обчисленій вже съ доставою до якои небудь зъ станціи або якого небудь зъ складовъ желѣзничихъ, — съ дочисленьемъ всякихъ выдатковъ.

Оферты внесенй по уплывѣ повысше поименованого речинца або если не будутъ отповѣдати вымогамъ нынѣшного розписаня доставы, — не будутъ увзгляднений.

Во Львовѣ въ Сѣчни 1884.

Дирекція руху.

НАЙНОВѢЙШЕ ВЫНАЙДЕНЫЙ АПАРАТЪ ДО РОБЛЕНЯ ДЫРОКЪ ВЪ ПОЛОТНѢ И СУКНѢ

выробляе на годину 60 дырокъ.

Найновѣйшій и поправлений

МАШИНЫ ДО ШИТЯ

съ гварантіею 5 лѣтъ.

Тыжневй раты 1 зр.,

або пѣсля умовы.

Кольна сотъ где инде купленыхъ машинъ пересылае рокъ рочно до мене Н. Т. Публика для замѣны на машины практичній и поправній.

Шумній анонсы заграничныхъ фирмъ и множество агентовъ, котрій крутятся по краю, зводятъ **неосторожныхъ** тандитными машинами подъ назвою „Оригинальній“, хоть така машина вопреусь — межь си ище й сплатитеи (ратами), але тяжко и **шкодитъ здоровью.** (35—52)

СКОРОХОДЫ

(Велоципеды)

для хлопцѣвъ 5-ти до 15-ти лѣтъ.

Скороходы сѣ суть съ трема колесами, цѣлій желѣзній, дуже тревалій, хорошій и густовній; можъ ихъ ужывати и въ комнатѣ и на дворѣ — и суть дуже корыстній для выробленя снагъ фізичныхъ у молодѣжи.

Цѣна зр. 14, 16, 18.

При высылцѣ 50 кр. за опаковане.

Замѣну и всяку направу машинъ до шитя всѣхъ системовъ, човенця, части складовй, голки, оливу до машинъ поручае

Іосифъ Иваницкій

механикъ и спеціялистъ во Львовѣ, въ готелю Жоржа.

Выдавець и редакторъ: Антонъ Горбачевскій.

Зъ друкарнѣ Тов. им. Шевченка подъ зар. К. Беднарского.

Ч. 4. Львôвъ, Вторникъ 10 (22) сѣчня 1884. **Рочникъ V.**

Выходитъ во Львовѣ що Вторника, Четверга и Суботы крôмъ рускихъ святъ) о 4-ôй год. попол. Литер. додатокъ „Библіотека найзнам. повѣстей" выходитъ по 2 печат. аркушѣ кождого 15-го и послѣдного дня кождого мѣсяца.

Редакція, администрація и експедиція пôдъ Ч. 44 улиця Галицка.

Всѣ листы, посылки и реклямаціи належитъ пересылати пôдъ адресою: редакція и администрація „Дѣла" Ч. 44 ул. Галицка.

Рукописи не звертаютъ тôлько на попереднє тестере жонъ.

Поодинокє число стоитъ 12 кр. а. в.

Оголошенія принимаютъ по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ одной строчки печатной.

Реклямаціи неопечатаній вôльнô ôтъ порта.

Предплату належитъ пересилати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администрація часописа „Дѣло" ул. Галицка, Ч. 44

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло" *для Австріи:*
на цѣлый рôкъ . . 12 зр.
на пôвъ року . . 6 зр.
на чверть року . . 3 зр.
съ дод. „Библіотеки":
на цѣлый рôкъ . . 16 зр.
на пôвъ року . . 8 зр.
на чверть року . . 4 зр.
на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . зр. 5·—
на пôвъ року . зр. 2·50
на чверть року . зр. 1·25

для Россіи:
на цѣлый рôкъ . . 12 рубл.
на пôвъ року . . . 6 рубл.
на чверть рок. . . 3 рубл.
съ дод. „Библіотеки":
на цѣлый рôкъ . . 16 рубл.
на пôвъ року . . . 8 рубл.
на чверть рок. . . 4 рубл.
на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . . 5 рубл.
на пôвъ року . . . 2 50кр.

Для Заграницы, скрôмя Россіи:
на цѣлый рôкъ . . . . 15 зр.
на пôвъ року . . . . 7·50 зр.
на чверть року . . . . 3·75 зр.
съ дод. „Библіотеки: на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . 19 зр. на цѣлый рôкъ . . 6 зр

Запросины до предплаты

на рôкъ 1884.

Съ новымъ 1884 рокомъ розпочинаемо пятый рôкъ выдавництва *„Дѣла"*. Съ поновленими силами, съ надѣєю на дальшій успѣхъ нашои працѣ на народнôй нивѣ, съ повною вѣрою въ громадну моральну и матеріяльчу пôдмогу зъ стороны всѣхъ нашихъ П. Т. Родимцѣвъ — пôднимаємося дальшихъ трудôвъ для добра нашои Руси.

„Дѣло" и **„Библіотека найзнаменитшихъ повѣстей"** будутъ выходити въ р. 1884 въ такôмъ самôмъ объемѣ и въ такôй же порѣ, якъ сего року. *„Дѣло"* що вторника, четверга и суботы, а *„Библіотека"* два разы въ мѣсяць кождого 15-го и послѣдного по 2 аркушѣ друку.

Предплата на **„Дѣло"** выноситъ на рôкъ **12 зр.**, на пôвъ року **6 зр.**, на чверть року **3 зр.**, на мѣсяць **1 зр.** Предплата на **„Библіотеку найзнам. повѣстей"** выноситъ: на рôкъ **5 зр.**, на пôвъ року **2 зр. 50 кр.**, на чверть року **1 зр. 25 кр.** *Предплатники „Дѣла"* платятъ за „Библіотеку найзн. пов." на рôкъ лишь 4 зр., на пôвъ року 2 зр., на чверть року 1 зр.

Для Россіи предплата „Дѣла" выноситъ на цѣлый рôкъ 12 рублѣвъ, на пôвъ року 6 рубл., на чверть року 3 рублѣ. На **„Дѣло"** вразъ съ „Библіотекою" на рôкъ 16 рубл., на пôвъ року 8 руб., на чверть року 4 руб. На саму „Библіотеку" на рôкъ 5 руб., на пôвъ року 2 руб. 50 коп.

Новоприступаючій Предплатники „Библіотеки найзн. пов." дôстануть даромъ початокъ славнои повѣсти Мавриція Іокая *„Золотый человѣкъ"*, котра зачала печататись вже 1883 року.

Предплату слѣдуе пересылати (найдогôднѣйше переказомъ почтовымъ) до **„Администраціи Дѣла во Львовѣ".**

При письменнôмъ замовленю „Дѣла" або „Библіотеки" просимо все точно подати адресу замовляючого, часъ, до якого маѣ часопись посылатися и часъ сплаты належнои предплаты.

Рôвножъ просимо всѣхъ Вп. нашихъ Предплатникôвъ, у котрыхъ маємо ще залеглости, щобы чимъ скорше ихъ надôслали, бо съ кôнцемъ року редакція муситъ вырôвнати всѣ свои рахунки.

Редакція и Администрація „Дѣла".
ул. Галицка ч. 44.

Зъѣздъ ôтпоручникôвъ деканальныхъ.

Вже ôтъ позавчера почали съѣздитися ôтпоручники деканальнѣ, а вчера вечеромъ вôбралося ихъ около 60 въ обохъ епархій въ „Народнôмъ Домѣ" для попереднього порозумѣня. О 6-тôй годинѣ ôткрывъ засѣданье выбраный однодушно предсѣдателемъ о. Іосифъ Заячкôвскій въ Лопушки. Въ вступнôй промовѣ своѣй пôднѣсъ предсѣдатель свôй жаль, що ôтпоручники ще до сеи хвилѣ не знаютъ програмы вôбору, бо ви не оповѣщено въ нѣякôй рускôй часописи, и доперва прибувши до Львова довѣдуются щось о програмѣ въ польскихъ часописяхъ. (Вчерашный „Dziennik Polski" дôставъ информаціи о програмѣ, — що всѣхъ ôтпоручникôвъ дуже здивувало). По промовѣ предсѣдателя явивъ о. Мардаровичъ въ Волчиця, що ôнъ сегодня будучи у св. Юра не мôгъ нѣякъ довѣдатись, яка буде завтрѣшна програма. Ôттакъ о. Данило Таничкевичъ въ Закомаря внѣсъ, щобы выбрати комисію въ 11 членôвъ, котрôй кождый ôтпоручникъ предкладавъ бы свои внесеня; тая комисія маѣ формулувати и предкладати внесеня цѣлому вôбраню. Внесенье се принято и выбрано комисію; предсѣдателемъ выбравъ вôборъ о Іос. Заячкôвского, а членами о. Д. Таничкевича, о. Левицкого въ Пѣтричъ, о. Винницкого въ Бурштына и др. При кôнци вôборъ ухваливъ, щобы на завтрѣш. дъ вôборѣ приняти на денный порадокъ тôлько справу дотаціи, бо ôтпоручники лишь на тов дôстали мандатъ ôтъ кодеканальныхъ, такъ якъ въ курендѣ митроп. Ординаріяту було сказано, що вôборъ буде застановлятися „надъ справою дотаціи и надъ другими предметами"; який се мають ôути предметы, нѣкто не знавъ, отже и ôтпоручники не дôстали дотычно тыхъ „другихъ" предметôвъ нѣякихъ мандатôвъ. По выборѣ комисіи забравъ голосъ о. Ник. Винницкій въ Бурштына и пояснивъ вôбраным генсау завтрѣшного вôбору ôтпоручникôвъ. Бесѣдникъ бувъ въ лѣтѣ минувшого року кôлька разôвъ у министрôвъ Земляковского и гр. Таффе и тѣ сказали ему, що правительство хоче знати желаня клира рускаго дотычно регуляціи конгруы. Мин. Земляковскій заявивъ бесѣдникови, що клиръ може вôбратися на нарады тôлько за призволенъемъ власти краевои. Бесѣдникъ удався отже въ тôй справѣ до намѣстника. Намѣстникъ обѣцявъ за кôлька днѣвъ дати ôтповѣдь и справдѣ давъ ей — призволяючи на вôборъ, але пôдъ условіемъ, що ôнъ ôтбудеся въ салях консисторскихъ. Мин. Земляковскій заявивъ ще, що вôборъ може выслати депутатôвъ до Є. В. цѣсаря, але нехай выбере людей, котрѣ не були замѣшанѣ въ политичнѣ справы... Того оповѣдання о. Винницкого слухали ôтпоручники, котрѣ о тôмъ всѣмъ не мали нѣякои вѣдомости, съ великимъ зацѣкавленъемъ... О 9-тôй годинѣ вечеромъ засѣданье скôнчилося. Ôтпоручники розôйшлися и кождый цѣкаво глядѣвъ „Dziennik-a Polsk-ого", щобы въ того органу поинформуватися бліше о програмѣ завтрѣшного вôбору...

Зъ „Dziennik-a Polsk-ого", добре поинформованого, довѣдався кождый ôтпоручникъ, чого впередъ нѣ въ ôтки не мôгъ знати, що въѣздъ буде тревати два днѣ, що кромѣ справы регуляціи конгруы, буде ще на порядку дневнôмъ адреса до Є. В. цѣсаря, адреса до св. отця, регуляминъ нарадъ соборчикôвъ деканальныхъ, справа вдовичо-сиротиньского фонду и доповняючій выбôръ чотырохъ членôвъ до комисіи управляючои, и т. д. „Dziennik Pol." мôгъ навѣть завѣрити, що „ординаріятъ рѣшивъ не допустити до дебаты нѣякои справы политичнои, не обнятои програмою". Дальше доноситъ „Dzien. Pol." „зъ доброго жерела", що б. митр. Іосифъ Сембратовичъ небавомъ вже дôстане капелюхъ кардинальскій, а преосв. еп. Сильвестеръ буде именованый митрополитомъ; що Впр. дръ Полешъ маѣ вôстати епископомъ въ Станиславовѣ, а на дотацію его призначенѣ добра Цѣтона въ чортôвскôмъ повѣтѣ. „Witamy szanowne duchowieństwo unickie (не руске!) w murach naszego (!) miasta, życząc mu, aby... spełniło zakreślone mu zadanie w duchu bratniej miłości." Оттакими то медоточивыми словами ôтзываются польскій газеты до рускаго духовеньства въ передодень его вôбору, коли иншимъ разомъ оно для нихъ „na wekrós przesiąknięte carosławijem, prawosławijem" и т. д.! Дарма праця ваша, панове перекинчики! „Говорила небôженька до самои смерти" — отся припôвѣдка якъ-разъ немовь про васъ вложена... А якъ то въ пору прийшовъ и ôтчитъ кс. Калинки „Sprawa ruska na sejmie czteroletnim", держаный въ недѣлю! Въ понедѣлокъ якъ-разъ могли его читати наши ôтпоручники. „Соймъ чотиролѣтный" — по выводахъ кс. Калинки — радъ бувъ направити историчнѣ ôлуды Польщѣ, котра понижала руске духовеньство, але було вже „зарôзно"... Ôтъ того часу дальше вже сотка лѣтъ мине, а чи въ тôмъ взглядѣ що получилося? Чи панове, що такъ торжественно святкуютъ памятку чотиролѣтного сойму, може зреклися права патронату надъ рускимъ духовеньствомъ, може не понижаютъ его, якъ передъ тымъ славетнымъ соймомъ? Може ôбуты (и Змартыхвстанцѣ) такъ само, якъ во время оно, не беруть насъ въ свою опѣку? Просимо о ôтповѣдь, кс. Калинко!

Сегодня рано при ôтгомонѣ давонôвъ въ вежи семинарскои церкви поступивъ Преосв. еп. Сильвестеръ въ церковь и ôтправивъ богослуженье при численнôй асистѣ. Церковь наповнилась ôтпоручниками, котрыхъ число доходитъ 200. Правительство заступае сов. намѣстництва п. Децыкевичъ. По богослуженю удалися всѣ до музею на нарады. Ôтчитано програму:

а) О 8½ год. служба Божа въ церквѣ гр. к. семинаріи духовноі зъ котроі Всч. ôтпоручники удадутся до музея IV року богословôвъ, где впишутъ свои имена на аркушахъ приготовленыхъ съ выраженъемъ декапату, зъ котрого выбраній.

б) Ôткрытье зôбрання вступною бесѣдою.

в) Выборъ 4 секретарѣвъ.

г) Предложенье о конгруѣ.

д) Предложенье проекту адресы до св. Отця.

е) Предложенье начерка адресы до Є. В. Цѣсаря.

ж) Предложенье статутôвъ вдовичо-сиротиньского фонда потвержденыхъ Выс. ц. к. намѣстництвомъ.

з) Предложенье загальныхъ правилъ для успѣшного уладженя ôтбуваня соборчикôвъ деканальныхъ.

к) Предложенье къ управильненю ôтношень межи парохомъ а сотрудникомъ при декладнôмъ означеню частей доходôвъ сотрудникамъ зъ стороны парохôвъ удѣлятися маючихъ.

л) Предложенье для означеня найспособнѣйшого часу для каноничныхъ институцій на бенефиція съ установленъемъ певныхъ правилъ, якихъ при подѣлѣ межи обнимаючими посады а переносячимися держатись належало бы.

м) Поданье певныхъ загальныхъ нормъ, якій бы при проектованôмъ подѣлѣ декапатôвъ увзглядняти належало.

н) Выборъ комисій для обохъ адресôвъ пôдъ д) и е) наведеныхъ по 15 членôвъ для кождои, выборъ комисіи для уложеня меморіялу до Выс. ц. к. правительства зъ 15 членôвъ, комисіи статутовои зъ 15 членôвъ Всч. духовеньства архіепархіи, выборъ комисіи для справъ внутрѣшныхъ пôдъ з) к) л) и м) наведеныхъ зъ 24 членôвъ въ посередъ Всч. ôтпоручникôвъ архіепархіи; выборъ депутаціи до Вѣдня зъ 5 членôвъ.

Примѣтка: Всякій внесеня не належачій до выше наведеныхъ справъ маютъ подаватися на письмѣ до комисіи призначенои ad hoc тутешнымъ Ординаріятомъ и бути заосмотреными пôдписами найменше 25 ôтпоручникôвъ.

Ôтъ гр. к. Ординаріята митрополичого.
Львôвъ 21 сѣчня 1884.
Сильвестеръ, Епп. Юл., Ап. Адм.

Розпочалися дебаты. Мѣжъ ôтпоручниками видко искраву рôжницю думокъ въ самôй насѣдничôй справѣ: чи брати пôдъ обрады лишь справу конгруы, чи такожъ иншій потребы руского духовеньства. Перша сторона рѣшучо переважае.

Становище Полякôвъ въ Австріи.

IV.

Признаючи вповнѣ правдивôсть всего того, що дописуватель „Münch. Allg. Zeitung" говоритъ о „аристократичнôй организаціи" польскихъ послôвъ до рады державноі, мы хочемо теперь застановатися надъ тыми здобутками польскими для Галичины, о котрыхъ той же дописуватель (гл. ч. 1 „Дѣла") такъ широко розводится.

Що до правно-политичныхъ здобутковъ, якій поробили Поляки въ Галичинѣ ôтъ часу упадку бюрократичноі реакціи Баха, то мы справдѣ мусимо признати, що ту осягнено майже все, чого могли легально жадати Поляки, а навѣть осягнено ще й ôбльше, именно, дякуючи клисовôй организаціи галицкои шляхты. Бо коли въ мысль основныхъ правъ конституційныхъ тôлько въ вахôдньôй Галичинѣ належалася польскому елементови цѣлковита перевага въ школахъ и урядахъ, а въ всходньôй Галичинѣ повинень бувъ елементъ польскій гдекуды подѣлитися своимъ вплывомъ съ елементомъ рускимъ, а гдекуды й зовсѣмъ уступити сему послѣдному, — то на дѣлѣ выйшло такъ, що елементъ польскій и въ всходньôй и въ вахôдньôй Галичинѣ дôставъ повну перевагу. На осягненье того тріюмфу складалися и вплывы польскои шляхты въ вѣденьскихъ рѣшаючихъ сферахъ, и систематичне та згôдне поступованье польскои шляхты по краю, польскои журналистики въ столицяхъ и польскихъ властей автономичныхъ, и въ кôнци страшна немôчность та недовѣрлôвость политична елементôвъ опозиційныхъ: Русинôвъ и въ загалѣ цѣлого селяньства. А разъ здобувши позицію за позиціею и въ вѣденьскихъ сферахъ и въ краевôй автономіи, Поляки, опять таки дякуючи слабости елементôвъ опозиційныхъ а не ихъ власноі мудрости административноі и политичноі, удержалися и доси на занятыхъ становищахъ и держатися будутъ на нихъ такъ довго, доки опозиція не дорасте до рôвноі съ ними силы.

Дописуватель монахійскои „Allg. Zeitung" очевидно жалуе, що давнѣйшій централистичній правительства завчасу не утвердили за собою нѣчного панованя въ Австріи, надаючи Галичинѣ таке саме ôтрубне становище супротивъ Долитавіи, яке маѣ Хорватія до Угорщины. А то теперь — твердитъ ôнъ — рада державна не маѣ на Галичину майже нѣякого вплыву, а Галичина маѣ великій, майже переважаючій вплывъ на дѣла цѣлои Долитавіи. Въ тôмъ твержденю безперечно много пересады, хочь маневръ, якій по думцѣ дописувателя повинні були зробити съ Галичиною давнѣ централисты, есть справдѣ дуже вручный ôтъ становища партійного. Бо коли бы було давнѣйшимъ правительствамъ ходило тôлько о забезпеченье своеи власти за всяку цѣну, навѣть съ ущербомъ для интересôвъ монархіи, — такъ якъ нынѣшнымъ централистамъ идеть о здобутье утраченого становища такожъ за всяку цѣну, — то они певно були бы се зробили. Але давнѣйшій правительства дуже добре знали, що въ Галичинѣ не жіютъ нѣякій „Галиціяне", якъ твердитъ дописуватель „Münch. Allg. Zeitung", але два хочь братній тôлько далеко не згôдній съ собою народы, Поляки и Русины, — и що даючи Галичину въ повну власть Полякамъ, австрійске правительство тымъ хитрымъ маневромъ выграло бы лишь тôлько, що ôтпихнуло бы на завсѣгды ôтъ себе бôльшу половину людности галицкои, именно своихъ „всходныхъ Тирольцѣвъ". Давнѣйшій правительства, знаючи добре, що за великимъ крикомъ у польскои шляхты реальноі силы есть дуже не богато, видѣло ясно, що съ опозиційными елементами въ Галичинѣ шляхта тая, навѣть маючи цѣлковите верховодство, ôтъ разу не буде могла покôнчити, — але за то дуже легко може довести до розрухôвъ и непорозумѣнь, котрыхъ наслѣдкомъ бувъ бы загальный економичный и суспôльный упадокъ одного въ найôбльшихъ краѣвъ коронныхъ. И для того то тѣ давнѣйшій правительства не хапалися того способу, якого задумали вхопитися теперѣшнѣ централисты.

Що въ теперѣшнôй хвили вѣденьска рада державна не маѣ на Галичину майже нѣякого вплыву въ питаныхъ правно-политичныхъ, се рѣчь дуже проста, — бо нѣякій такій питаня теперь передъ децизію рады державноі въ Галичаны не выходятъ. Але се ще не значитъ, що вѣденьска рада державна не маѣ на Галичину нѣякого въ загалѣ вплыву. Въ питаныхъ економичныхъ вплывъ той аж надто тяжко давъ разъ въ разъ чути въ Галичинѣ. Ухвалена передъ двома роками тарифа нафтова руйнуе майже до основы головно галицкій промыслъ нафтовый; майже на кождôмъ поли державноі инціятивы и субвенціи, якъ н. пр. пôдъ взглядомъ дотацій университетôвъ и школъ середныхъ, регуляціи и сплавности рѣкъ, обсады и дотаціи урядникôвъ, учителѣвъ и пр. есть Галичина, якъ мы вже неразъ пôдносили и цифрами статистичными стверджували, зовсѣмъ не въ мѣру до плаченыхъ податковъ упослѣджена супротивъ другихъ краѣвъ коронныхъ. И коли Нѣмець-дописуватель съ такою емфазою говоритъ о користяхъ, якій осягнули Поляки

для Галичины и на поли економичнôмъ, то мы въ виду премногихъ фактôвъ можемо зовсѣмъ противно сказати, що именно для свого вилыву политичного Поляки безъ оглядно посвячаютъ найжизненнѣйшѣ економичнѣ интересы цѣлого краю.

А прецѣ жь Нѣмцѣ и Чехи а за ними и дописуватель „Münch. Allg. Zeitung“ голосно нарѣкаютъ на то, що теперѣшне правительство робитъ Полякамъ частѣ и не малѣ концесіи въ справахъ економичныхъ! На те треба сказати, що концесій тыхъ зовсѣмъ не есть такъ богато, а по друге, що реальнѣ користи, сплываючѣ зъ тыхъ концесій, побираютъ майже выключно тѣ панове, що то „stoją i stać chcą“ въ кухни при рожнѣ. Такъ було съ желѣзницею траневерзальною и звѣстными 625.000 зр. лапового та Schweiggeld-ами; такъ було и съ регуляціею податку грунтового, на котрôй добре выйшли тôлько пановешляхтичѣ, бо имъ удалося велику часть тягару податкового перевалити зъ своихъ грунтôвъ на грунты хлопскѣ и маломѣщаньскѣ. Тѣ и тымъ подôбнѣ „обрывки“, якѣ спадаютъ часъ ôтъ часу на нашихъ корифеѣвъ зъ стола высокои политики, пôддержуютъ до якоись поры ихъ надшарпанѣ финансы, хочь и теперь уже политика „подвôйнои крейдки“ починае тяжко метитися на нихъ, бо, якъ намъ пише одинъ дуже поважный и въ тôмъ дѣлѣ компетентный знатокъ зъ провинціи, жиды при теперѣшныхъ тяжкихъ часахъ почуваютъ далеко бôльшій апетитъ до набуваня зъ пôдъ молотка або и „въ вôльнои руки“ (при помочи тысячныхъ своихъ штучокъ) дôбръ табулярныхъ, належачихъ до бôльшихъ посѣдателѣвъ, нѣжь до набуваня грунтôвъ хлопскихъ, а то задля тои причины, що паньскѣ грунты суть далеко лекше оподатковань, нѣжь хлопскѣ! Чи не пронія исторіи? Такъ само проблематична для Галичины есть и користь въ тыхъ желѣзниць, котрѣ ту будуются коштомъ державнымъ (на будову желѣзницѣ трансверзальнои Галичина, якъ звѣстно, дала 1 милiонъ зр.). Вже вышь пôвтора року Поляки галицкѣ пишутъ по газетахъ и брошурахъ, домагаются въ Вѣдни при помочи многихъ депутацій, жебраютъ по бюрахъ та канцеляріяхъ министеріяльныхъ о т. зв. „децентрализацію зарядôвъ желѣзничихъ“, т. е. о перенесенье заряду галицкихъ желѣзниць до Галичины. Дѣло се на око такъ невинне и такъ немноговажне, що не одному може дивнымъ выдатись, по що ту тôлько крику и заходу? Ба навѣть послѣднои осени польскѣ газеты поставили своимъ посламъ въ Вѣдни родъ ultimatum-а: або вертайте съ децентрализацію желѣзниць, або й зовсѣмъ не вертайте! Кôлька разôвъ по газетахъ оббѣгали слухи, що на точцѣ децентрализаціи мае наступити навѣть криза кабинетова, трохи не революція. Полякамъ очевидно дуже и дуже ходитъ о ту децентрализацію. „Nowa Reforma“ минувшого року въ обширнôй статіи вычисляла тысячнѣ користи, якѣ сплыли бы на Галичину разомъ съ тымъ добродѣйствомъ, — але намъ здаесь, що найновѣйшѣ заходы о децентрализацію були непропорціонально до тыхъ сподѣваныхъ користей имретичнѣ и горячковѣ, и що ту затымъ ходило Полякамъ не такъ дуже о матеріяльну, якъ о политичну концесію. Сказано бо, що особливо гдеякѣ галицкѣ желѣзницѣ маютъ переважно стратегично-политичне значенье. Мати у себе въ краю ихъ зарядъ, то значитъ — мати въ рукахъ дуже важну позицію въ разѣ якого небудь конфликту, — и о те, здаесь, Полякамъ найбôльше ходитъ. До тои цѣли змѣряла и поговôрка о польскôй армiи и по части навѣть планъ централизаціи капиталôвъ громадскихъ въ повѣтахъ, выдуманый п. Вротновскимъ, комичнымъ участникомъ повстання 1863—64 рокôвъ. Але именно на тôй децентрализаціи якось запяли панове Поляки и доси помимо всѣхъ обѣцянокъ и заходôвъ не могутъ ей добитися. Разъ мин. Таффе обѣцюе Полякамъ ту сатисфакцію, то вновъ мин. Пино противится концесіи. Самъ цѣсарь передъ депутацiею вѣденьскои рады мѣскои зовсѣмъ недвозначно высказуесь, що о нѣякôй децентрализаціи желѣзницѣ, котра пошкодила бъ интересамъ столицѣ, нема нѣякои бесѣды, — а Поляки помимо того не перестаютъ добиватися и — надѣятися.

Бачимо затымъ, що тѣ економичнѣ концесіи даней нѣбы-то Галичинѣ, котрѣ дописувателеви-централистови суть солею въ оцѣ, — при блашôмъ оглядѣ розплываются въ нѣщо, а по крайнôй мѣрѣ являются не концесіями для Галичины яко краю, але хиба концесіями для тыхъ панôвъ, що ôтдаютъ свои услуги теперѣшнôй системѣ, — являются, говорячи по просту, скромною ремунерацiею за услуги и за численнѣ уступки на коштъ цѣлого народа.

(Конецъ буде.)

ДОПИСИ.

Зъ Шельпакъ.

Заобзваный дати мое мнѣнье въ справѣ конгруы, не знавъ я, читаючи голосы, появившѣ ся по газетахъ, чи ôтзываватися, чи чекати, най зберется зъѣздъ и кождый выскаже гадки свои чи свого деканата, бо я и такъ мôгъ бы ино сказати, чого надѣятися маемо и можемо. Голосы, якѣ я читавъ до теперь, одинъ хотѣли бы всѣ справы порушити нараз, хочь многѣ зъ нихъ не стоятъ въ тѣсноѣ связи съ получшеньемъ конгруы, и ще довго, а може и на завсѣгды кладенѣ будутъ межи pia desideria рускаго священьства; другѣ н. пр. жадаютъ комасаціи грунтôвъ церковныхъ, котра безъ загальнои комасаціи перепровадитись не дасть, а до тои ще далеко, або зниженя ошацованя грунтôвъ мѣсцевостей прилученыхъ, отже новаго катастру, где вже на теперь клямка запала, и т. д. Не маючи нового предложеня правительства, чи комисiи пôдъ рукою, годѣ менѣ о тôй справѣ рѣчево говорити; знаючи однакожь хôдъ переправъ давнѣйшихъ, не можна покладати великихъ надѣй на поправу. Справа се не нова; „тягнеся она майже ôтъ установленя конгруы за Iосифа II. Щобы однакъ не сягати за далеко, скажу ино, що епископы австрiйскѣ зôбранѣ у Вѣдни пôднесили тую справу въ рр 1849, 1856 и пôзнѣйше, але не осягали бажаныхъ наслѣдкôвъ зъ причины порожныхъ касъ державныхъ. Одинъ бувъ тôлько наслѣдокъ: зрôвнанье гр. к. духовенъства съ латиньскимъ въ засадѣ, чого однакъ не переведено въ практицѣ знова задля причинъ повыщихъ. Яко другiй наслѣдокъ можна бы уважати и тое, що правительство въ р. 1872, где роботы около поправы конгруы ще много часу вымагали, зажадало на запомоги для клира и отримало кредиту додаткового 500.000 зр., котрѣ до 1875 р. роздѣляло. Тымъ часомъ наказало було правительство намѣстникамъ доходити, яка бы конгруа по краяхъ була ôтповѣдна? Намѣстники вложили свои справованя, а именно намѣстникъ въ Галичины подавъ: 600 зр. парохамъ, 500 капелянамъ, 400 и 300 сотрудникамъ. Зъ повыщихъ справованъ показалося, що на таке пôдвышенье треба було на Австрiю 2,049 927 зр. бôльше платити, якъ дотеперь, а на саму Галичину надъ 1,014.730 зр.

Правительство, выходячи въ засады, що церковь и держава повинна до удержаня клира конкурувати, постаралося въ р. 1874 о уставу, въ силу котрои богатшiй клиръ есть обовязаный платити ôтъ маетку датки (Religionsfondbeiträge), зъ котрого то жерела до фондôвъ религiйныхъ иншихъ провинцiй вплывае 560.000, а до галицкого ледви 39.553, где ту выдатки прелиминованѣ якъ выше сказано на 1,014.730 зр. Того правительство налякалося, бо показалося, що въ Галичинѣ бôльше якъ 3000 стацiй духовныхъ потребуе помочи зъ фонду религiйного, а до того ще много сотрудникôвъ, и що анѣ мыслити, щобы фондъ религiйный мôгъ поносити такъ великiй додатокъ для краю, въ котрого такъ мало до того фонду вплывае. Правительство сказало дальше: „Галичины не можна мѣрити одною мѣрою, якъ иншѣ краѣ: тамъ треба мѣръ выняткowыхъ“ — и поручило намѣстництву львôвскому шукати способôвъ для збôльшеня доходôвъ мѣсцевыхъ, щобы зменшити датки въ фонду религiйного.

Тымъ часомъ въ 1874 предложило правительство въ радѣ державнôй внесенье о регуляціи конгруы провизорично, где въ справованю говорилося: „Нужда клира дôйшла до степени, где держава въ власного интересу помôчь несть муситъ. При недоли многихъ гôдныхъ душпастырѣвъ терпитъ такожь повага и интересъ державы. Вымѣръ конгруы бувъ вже въ початкахъ недостаточный и ставси до теперь черезъ подорожанье живностей и для рôжныхъ тягарôвъ, ще бôльше не выстаючимъ. Подôбнѣ поводы були причиною до пôдвышеня платы урядникôвъ въ 1873 р. Тожь и при духовенъствѣ держава справедливости опиратися не може. Рôжница однакожь заходитъ въ тôмъ, що держава не есть ту, якъ при урядникахъ, обовязаною. Въ першôй линiи обовязана церковь, а ей датки до фонду религiйного вже приписанѣ. Що ту буде хибувати, буде обовязкомъ державы причинятися, о кôлько на тое средства выстанутъ.“

По тыхъ словахъ можна було сподѣватися, що правительство на правду думае долю клира полѣпшити, але слухаймо що говорилося дальше. Въ згаданôмъ справованю стояло: „Въ кождôмъ случаю держава обовязана дбати о удержанье клира. Понеже однакъ той обовязокъ есть тôлько другорядным, то коли бъ обставины настали, где держава цѣлого объему своихъ обовязкôвъ выполняти не буде въ силѣ, то тогды дасть она первенъство въобовязанямъ первороднымъ, залишивши другорядни. Додатки до конгруы отже могли бы устати.“ Таке порôвнанье съ урядниками! Можна жь тутъ о квинквенiяхъ думати?!

Якъ вже высше сказано, въ цѣли зниженя датковъ зъ фонду религiйного сказано було въ справованю: „Въ Галичинѣ не можна поминути нѣякихъ мѣръ, котрѣ бы до зниженя доплатъ причинилися.“ Ту знайдено, особливо у всхôднôй части краю много душпастыревъ малыхъ — якъ що до объему такъ и що до числа душъ; длятого ту треба взятися до аредукованя мѣсць душпастырскихъ. Правительство буде управнене кождôй ôтъ него за непотрѣбну узнанôй стацiи ôтняти додатокъ зъ фонду религiйного. Понеже ту потрѣбне мнѣнье епископа, то его засягнеся, але министеръ безъ взгляду на тое дотычно ôтягненя конгруы зробитъ, що буде уважавъ за потрѣбне, а епископа тôлько завѣдомитъ.

Що до вымѣру конгруы, то слова въ справованю правительства въ оригиналѣ звучали такъ: „Den niedrigsten Stand erreicht die Congrue in Galizien, wo der ausserordentliche Bedarf verbunden mit einer minimalen Bedeckung — ganz exceptionelle Massregeln erheischt. Es ist nämlich hier die Auflassung einer grossen Anzahl von Seelsorgestationen ins Auge gefasst; diese Stationen sollen auch nicht mehr in die Massregel der Aufbesserung einbezogen werden. Diesen Stationen ist dann noch eine weitere Klasse von Curatien angereiht, bei denen die Verhältnisse, die durch finanziele Rücksicht gebotene Ausschliessung von einer Aufbesserung gestatten.“ Ведля тыхъ мотивôвъ предложивъ бувъ министеръ вѣроисповѣдань свою скалю конгруы, де для Галичины стояло:

а) въ Краковѣ и Львовѣ пар. 1000, сотр. 400 зр.,
б) въ давныхъ мѣстахъ циркулярныхъ и надъ 10.000 людност. пар. 700, сотр. 350 зр
в) въ мѣстахъ надъ 5.000 и купелянхъ пар. 500 сотр. 300 зр.
г) решта всюда пароxи 400, сотрудники 250 зр. — Що ведля тои скалѣ и плану треба бы для Галичины, для всѣхъ трехъ католицкихъ обрядôвъ 238.000 зр. Отъ чого можемо сподѣватися! Теперь маютъ пароxи звычайно 315 зр. При пôдвышенiю на 400 зр. чи при пôднесенiю опшцованя грунту, при замѣренôмъ втяганю до инвентаря доходôвъ канцеляpiйныхъ, замѣренôмъ такожь пôдвышенiю правъ стулы, чи то буде подвышеньемъ конгруы? О тôмъ самъ кождый осудитъ. Капелянiи устануть, за тое велика часть священикôвъ зôстане безъ додатковъ въ фонду религiйного, а може и безъ хлѣба. Виправдѣ то давне успособленье правительства, але думаю, що оно такъ не много змѣнилося.

Правда, що пароxи по мѣстахъ репрезентуютъ нашъ обрядъ и въ того взгляду можна бы имъ дати бôльше; але що до твердженя, будьто-бы въ мѣстахъ житье було дорожше, и того не замѣчаю. Пароxъ въ мѣстѣ мае дома школы, доктора, аптику, може самъ взявши палицю въ руки всѣ свои орудки по урядахъ залагодити... А що то все пароxа въ села коштуе, вѣдомо. Впрочѣмъ сельскiй пароxъ не може жити тымъ, що село дае; ôнъ потребуе такожь мяса и иншихъ артикулôвъ въ мѣста, по котрѣ все посылати и ихъ перепачувати муситъ.

Стефанъ Качала.

„Honor obywatelski.“

Справа Ветлиньска ще не вмерла! Хочь загаджена на дѣлѣ, она, якъ правдивый опиръ и по смерти своѣй не дае спати тымъ, у кого — нечиста совѣсть. Особливо не дае она спати п. Едмундови Кранiньскому, котрый отсе вже другiй разъ, якъ той правдивый Донъ Кихотъ, вырушивъ въ поле съ цѣлымъ приборомъ давно влежалои и запѣснѣлои рицарскои збруѣ, щобъ боронити „honoru obywatelskiego“ гр. Конарского. И коли бъ кто на силу хотѣвъ повѣрити, що гр. Конарскiй въ тôй справѣ чистый якъ новонароджене дитя и що цѣла справа Ветлиньска була тôлько невинною цюцюбабкою, то оборона п. Кранiньского мусѣла бы въ умѣ его породити сумнѣвы.

Въ своѣй допискѣ „Z Sanockiego“ въ ч. 14 „Gaz. Narodowej“и. Кранiньскiй бересся розказати намъ про самъ процесъ мiжь громадою Ветлинною а дворомъ, котрый опôсля стався причиною незабутнои лицитацiи и продажи 219 моргôвъ лѣса громадского за 60 кр. Але властиво въ допискѣ п. Кранiньского о самôмъ процесѣ сказано тôлько, що й нѣчого, а за то наговорено „три мѣхи правды“ на давнiй системы бюрократичнiй и на — Русинôвъ. Стрѣбуемо дати нашимъ читателямъ хочь яке-таке понятье о логицѣ п. Кранiньского.

Правительство Баха старалося въ Галичинѣ сѣяти незгоду мiжь хатами а дворами. Головнымъ средствомъ до того були сервитуты. Бахъ надавъ сервитутамъ въ Галичинѣ ночуваный де пиде характеръ. Въ р. 1848 цѣсарь увôльнивъ селянъ безплатно ôтъ панщины, а 1853 министеръ Бахъ увôльнивъ ихъ ôтъ оплаты за сервитуты; такимъ способомъ въ мыслъ того розпорядженя не хлопы мали платити панамъ за уживанье паньского грунту, але паны мусѣли хлопамъ платити именно тыми сервитутами за давну панщину. До того ще Стадiонъ съ початкомъ 1849 року упривилеювавъ въ всхôднôй Галичинѣ рускiй языкъ, запроваджуючи его въ школахъ и урядахъ, такожь на злôсть панамъ. Не диво, що такъ подвôйно упривилеюванѣ хлопы мусѣли стратити вѣру въ святôсть и нетыкальнôсть чужои власности. Мiжь народомъ темнымъ и дикимъ выробилося страшенне понятье, що всхôдна Галичина есть земля руска и що лѣсы та пасовиска суть для селянъ потрѣбнѣ. Почалися бунты и процесы. Подôбныѣ бунты були и въ Ветлинѣ, где селяне убили паньского гасового Нѣмчевского и за то, якъ додае съ сатисфакцiею п. Кранiньскiй, сидѣли въ криминалахъ.

Такiй есть „историчный“ вступъ п. Кранiньского. Онъ бувъ бы зовсѣмъ правдивый, коли бъ тôлько въ нѣмъ не було гдеякихъ недокладностей. А именно: 1) Цѣсарь нѣколи не дарувавъ панщины безплатно, але заразъ въ першôмъ патентѣ сказавъ выразно, що оплата за панщину дана буде панамъ зъ скарбу державного. 2) Розпорядженье министра Баха що до даремного уживаня сервитутôвъ нѣколи не було выконане, бо инакше не були бъ мали найменшои пôдставы процесы а навѣть и бунты хлопôвъ по всѣй Галичинѣ за лѣсы и пасовиска.

Але зъ дальшого оповѣданя про саму Ветлиньску справу показуеся, що вступъ той бувъ ту зовсѣмъ непотрѣбный, бо процесъ Ветлины съ гр. Конарскимъ походивъ зовсѣмъ зъ иншого жерела. „Передъ 1848 рокомъ — повѣдае дословно п. Кранiньскiй, и слова тѣ варто въ золото оправити — панувала мiжь дворомъ а громадою така гармонiя (о певно! така самесѣнька, якъ мiжь нагаемъ а пріймаючимъ его удары тѣломъ!), що сталася причиною(!) замѣны далекихъ пасовискъ рустикальныхъ за близшѣ до села парцелѣ доминикальнѣ. Контрактъ той замѣны, зроблены пôсля всѣхъ формъ правныхъ, бувъ корыстный для селянъ(?) и зôставъ затвержденый властею циркулярною въ Сяноцѣ.“

Не дуже то мусѣла бути для селянъ корыстною та замѣна, зроблена пôсля всѣхъ формъ правныхъ пôдъ грозою панщиняного бука, скоро въ кôлькандцять лѣтъ опôсля громада розпочала процесъ съ дворомъ о те пасовиско. П. Кранiньскiй звалюе вину инiцiятивы того процесу на вôйта ветлиньского Сыча, котрый 1861 р. бувъ выбраный посломъ до сойму краевого и тамъ належавъ до политичныхъ противникôвъ п. Кранiньского и ему подôбныхъ. Чи и якiй вплывъ мавъ Сычь на розпочатье процесу, сего мы очевидно не знаемо, — але всежь таки певна рѣчь, що коли бъ громада не чула була потребы пасовиска и коли бъ не чулась була покривдженою тою замѣною зъ передъ 1848 року, — то ледви чи и десять Сычôвъ могло було наклонити ей до такъ упертого, коштовного и довголѣтного процесу.

Але найцѣкавѣйше въ цѣлои допискѣ п. Кранiньского есть ей закôнченье. „Справа Ветлиньска, — говоритъ патетично п. Кранiньскiй — не есть справою чисто мѣсцевою, але есть ее одинъ епизодъ зъ боротьбы „wrogich państwu i kościołowi żywiołów“ супротивъ правдиво консервативнымъ (а нынѣ вже дуже ослабленымъ!) елементамъ краевои шляхты! А позаякъ ее не була справа Ветлиньска, то гр. Конарскiй мавъ немовь бы публичный обовязокъ екзекувати зъ громады присуджений ему кошты правнѣ, щобы не тôлько громаду, але и въ загалѣ цѣле селянство всхôднои Галичины навчити, що не повинно слухати ложныхъ пріятелѣвъ, котрѣ попыхаютъ его до процесôвъ и наражуютъ на

страты". Та отъ якъ властиво стоитъ дѣло. П. Конарскій чисто зъ почуття „obywatelskiego honoru" купивъ лѣсъ громадскій за 60 кр.! Онъ хотѣвъ тымъ, справдѣ безприкладнымъ въ исторіи и дуже агитаційнымъ поступкомъ навчити селянъ, „кто имъ стрыкъ, а кому коломъ въ бокъ"! И навчивъ, такъ навчивъ, що науку его селяне нашій певно не швидко забудутъ! Але коли такъ, коли гр. Конарскій зробивъ только свій обовязокъ и то головно для агитації, для науки загалу, то чого жь ему ще треба? Адже жъ въ такомъ разѣ газеты, розголошуючи по цѣлій Европѣ его рицарскій поступокъ, зробили ему только прислугу, выповнили его интенцію. И чого бы въ такомъ разѣ п. Кравньскому брати на себе невдячну и безцѣльну працю — непрошеного и неплаченого защитника?

Вѣденьскій убійцѣ.

Два страшній злочинъства не только що передъ кількома днями потрясли до глубины цѣлымъ Вѣднемъ, але страхъ и сумъ рознесли по всему свѣту. Лодви що вѣденьскій полиціи удалося въ особѣ Шенка открыта убійцю нещастныхъ жертвъ, що въ подружю бажали знайти щастье и рай на земли, якъ вже нове, нечувано зухвале убійство майже подъ самымъ окомъ полиціи наповнило цѣлый Вѣденъ страхомъ, зъ котрого не скоро ще опамятаєся. Але якъ страшнымъ и зухвалымъ есть розбійничій нападъ при улици Марілгильфъ на Айзерта, властителя конторы замѣны и на его родину, то все таки онъ есть нѣчимъ супротивъ тыхъ убійствъ, якій систематично и съ всякимъ обчисленьемъ отъ кількохъ лѣтъ доконувавъ Шенкъ вразъ съ своими помочниками якъ у Вѣдни такъ и въ его окрестностяхъ. Есть то може одинокій случай въ криминалистицѣ, котрый доказує, якъ человѣкъ ставшися дикою звѣрюкою закладае цѣлу сѣть на свои жертвы и свого человѣчества уживае лишь на те, щобы въ ню звабити свого ближнѣго одного по другомъ, высосати кровь зъ него, а останками подѣлитися съ другими бодай чи не лѣпшими отъ него звѣрями.

Отъ кількохъ вже лѣтъ були въ Вѣдни случаѣ, що старшій дѣвчата именно зъ класы служниць пропадали безъ вѣсти. Першій такій случай бувъ въ червню 1879 р., а послѣдный 4 серпня минувшого року, коли пропала кухарка Тереса Кетерль. Довго слѣдила полиція за тымъ, що могло приключатися пропавшимъ безъ вѣсти дѣвчатамъ и мимо того, що способъ, въ якій они пропадали, бувъ майже однаковый, то однакъ полиція не була въ силѣ выкрыти щось певного. Аж случай навѣвъ на открытье страшного злочинъства. Се такъ було.

Въ грудню минувшого року достала полиція въ Росавъ у Вѣдни донесенье, що Катерина Тималь и ея сестрѣница Іосифина Тималь выѣхали лѣтомъ 1883 р. съ якимсь Гугономъ Шенкомъ — якъ онъ себе называвъ — инжинеромъ отъ желѣзницѣ, до Кракова и доси не дали нѣчого знати о собѣ. Донесенье тое подали сестры Іосифины Тималь. Якъ лишь полиційный совѣтникъ Брайтенфельдъ довѣдався о томъ, прійшла ему заразъ на гадку кухарка Кетерль и онъ розпочавъ заразъ слѣдство. Показалося, що І. Тималь служила покоєвою у якоись старухи вразъ ще съ другою дѣвчиною. Обѣ дѣвчата були дуже порядній и мали трохи ощадженыхъ грошей. Перша зъ нихъ мала щадничу книжку на 750 зр. а друга на 500 зр. Обѣ дѣвчата постановили выйти за-мужъ и подали въ тій цѣли анонсъ до одной вѣденьской газеты; въ анонсѣ ще сказали, що маютъ трохи готовки. Въ два днѣ потому достала Іосифина Тималь листъ подписаный именемъ Шенка, въ котромъ сей просятъ ея, щобы съ нимъ побачилася. Опосля прійшовъ на жаданье Тималь до ея помешкання, представився ѣй за инжинера и сказавъ, що теперь не має мѣста, але въ короткомъ часѣ достане, а крѣмъ того сподѣваєся ще получити значне наслѣдство по своій тѣтцѣ. Не довго потому зажадавъ Шенкъ, щобы Тималь покинула службу и поѣхала съ нимъ до его родины. Она выповѣла службу и 25 мая 1883 выѣхала съ Шенкомъ. Въ короткомъ часѣ потому появився Шенкъ у Катерины Тималь сестры Іосифины Тималь, котра була кухаркою, продставився ѣй за шурина ея и просивъ, щобы она занялася у него господарствомъ. Катерина Тималь згодилася на те и выѣхала съ Шенкомъ буцѣмъ то до своей сестры и пропала безъ слѣду. Показалося опосля, що Катерина Тималь мала книжку щадничу на 1100 зр., котру то суму выняв зъ щадницѣ якійсь незнакомый человѣкъ. Слѣдство выкрыло, що симъ человѣкомъ бувъ Кароль Шенкъ, братъ згаданого убійцѣ Шенка. Полиція скоро довѣдалася, що убійца есть той же самый торговельникъ вугля, що подъ именемъ Гугона Шенка мавъ складъ вугля на Леопольдштатѣ и що онъ есть родомъ зъ мѣсцевости Чехъ въ Моравіи и сыномъ предсѣдателя окружного суду въ Тѣшинѣ. Шенкъ бувъ вже разъ каный за обманне сватанье двома роками тяжкой вязницѣ. Онъ обманувъ въ той способѣ Тересу Бергеръ, котра однакожь на только була щаслывою, що не поѣхала съ нимъ, якъ онъ того хотѣвъ.

Що до особъ, котрій сталися жертвою убійцѣ, то дослѣдила полиція, що коло моравского Вайскирхенъ найдено въ галявѣ недалеко отъ Гефатерлохъ трупа женщины, котрой бѣлье позначено було буквами І. Т. и другій рѣчи, по которыхъ познано труна Іосифины Тималь. Дальше найдено коло Пехларнъ въ Дунаю тѣло женщины съ розбитою головою, а до ея шиї бувъ привязаный 15 килограмовъ тяжкій камѣнь. Коло нея найдено хусточку съ буквами S. K.; бувъ то трупъ Катерины Тималь. Коло Пасрбахъ въ лѣсѣ найдено знову въ червню 1879 р. тѣло женщины съ розтрѣсканою головою отъ пять выстрѣловъ. До теперь не можна було що дослѣдити, кто есть убита. Четвертою жертвою була кухарка Тереса Кетерль. Гуго Шенкъ и братъ его Кароль застрѣлили ей а потому кинули въ воду. Пятою жертвою Шенка и его спольника Шльосарека сталася Роза Ференчи, 30 лѣтна дѣвчина служница, котра, якъ показалося, мала 800 зр. готовкою, золотый годинникъ и другій цѣнній рѣчи. Убійство се открыто такъ. Дня 2 с. м. донесъ лѣсничій гр. Батіяніого судови до Прешбургу, що его донька вертаючи 31 грудня м. р. до дому, побачила надъ берегомъ Дунаю кровь и слѣды на снѣгу. Зъѣхала полиція и дослѣдила, що въ Вольфсталь коло Гайнбурга заѣхали були до гостинницѣ „подъ червонымъ воломъ" два мужчины и женщина и що 1 сѣчня с. р. оба мужчины вернули до тои гостинницѣ, але женщины вже съ ними не було. Сов. Брайтенфельдъ выслѣдивъ, що мужчинами тыми були Гуго Шенкъ и Шльосарекъ а женщиною Роза Ференчи. Дальшими жертвами були дѣ дѣвчины Іосифа Едеръ, комнатна служница у пані Мальфати въ Гицингъ коло Вѣдня и Емилія Гехсманъ. Для сихъ бувъ однакожь Шенкъ больше прихильный, бо звабивши ихъ до себе, дарувавъ имъ житье. Першу удержувавъ онъ въ Линцу и заѣжджавъ часто до нея, а другій канявъ зъ разу помешканье въ Вайдлингавъ, а потому въ Сальцбургу.

Крѣмъ того спадае ще на Шенка и его спольниковъ вина двохъ розбійничихъ нападовъ. Такъ звабивъ онъ мельника Подберу до Базенцъ, а потому повѣзъ его лѣсомъ буцѣмъ то до млына, котрый хотѣвъ ему продати. Тутъ напавъ на него и раннивъ его; але Подберъ ставъ боронитися револьверомъ и прогнавъ розбишаку. Подобно звабили Шенкъ и Шльосарекъ возника Бавера, обѣщуючи ему мѣсце въ Вайдлингавъ за заложеньемъ 300 зр. кавціи. Шльосарекъ вѣвъ Бавера а Шенкъ дожидавъ его въ лѣсѣ. Они дали Баверови напитися горѣвки, отъ котрои сей безъ памяти упавъ на землю, а тогды розбишаки забрали отъ него грошѣ. Слѣдство открыло ще слѣдуючій розбоѣ: Антикарь Поергоферъ въ Вѣдня донесъ, що коли торокъ ишовъ съ жѣнкою лѣсомъ коло Вайдлингавъ, видѣвъ, якъ якійсь человѣкъ зовсѣмъ подобный до Шенка, здоймавъ дѣвчинѣ, що лежала на земли, панчоху зъ ноги. Коли побачивъ идучихъ, крикнувъ: „Ратуйте! я бѣжу по лѣкаря!" и побѣгъ въ лѣсъ. Антикарь приступивъ до дѣвчины и побачивъ, що она була занаркотизована. Онъ привѣвъ ея до памяти и она встала, убралася и отъ сего часу не дала нѣчого знати о собѣ анѣ не заявила полиціи о розбою. Зъ Люденбургу доносить полиція, що тамъ въ 1880 р. пропавъ безъ вѣсти слуга судовый Яковъ Балтин; онъ мавъ кілька сотъ зр. готовкою, котрій носивъ завсѣгды при собѣ и всюды о томъ розказувавъ. Въ томъ часѣ перебувавъ тамъ Шльосарекъ. Въ червню минувшого року задумали були Шенкъ, его братъ Кароль и Шльосарекъ убити листоноса въ Марбахъ, подобно якъ свого часу убійца Францескони въ Вѣдни. Въ тій цѣли казали прислати собѣ зъ Вѣдня отъ ювелеровъ богато дорогоцѣнныхъ рѣчей за посылатою. Листоносъ вертаючи зъ почты, що находится на двориці желѣзной дороги, мусѣвъ переходити черезъ лѣсъ и тутъ хотѣли они его убити. Щастье однакожь хотѣло, що до листоноса прилучився ще слуга судовый, а Шльосарекъ, котрый якъ бы отъ нехотя мавъ прилучатися до листоноса, не мавъ вже отваги и скончилося на нѣчѣмъ. — Гамбурска полиція доносить знову, що тамъ бувъ свого часу человѣкъ зовсѣмъ подобный до Шенка и проживавъ тамъ въ однѣмъ готелю съ якоюсь дѣвчиною; онъ познѣйше выѣхавъ, не заплативши за готель, а дѣвчина пропала. Вѣденьска полиція и къ сѣмъ случаю розпочала слѣдство.

О самомъ Шенку и его товаришахъ довѣдуємося що слѣдуе. Гуго Шенкъ есть, якъ вже згадано, сыномъ бувшого предсѣдателя окружного суду въ Тѣшинѣ. Онъ родився 1849 въ селѣ Чехи, скончивъ низшу гимназію и вступивъ въ 16 роцѣ до войска яко кадетъ. Насампередъ бувъ при артилеріи, а потому перенѣсся до пѣхоты, где однакожь не справувався добре и бувъ здеградованый зъ фельдфебля; въ короткомъ часѣ потомъ пошовъ въ отставку. Якъ разъ въ томъ часѣ т. е. при концѣ 1869 р. познакомився онъ въ Оломуцу съ вдовицею Крчекъ и старався о руку ея доньки. Тымъ способомъ выманивъ отъ нея 1600 зр. и съ сими грошми поѣхавъ до Африка. Тамъ бувъ въ Каирѣ и Александріи, а потому вернувъ до Европы и ѣздивъ до Лондону, Парижа, Гамбурга, Монако и оперся на послѣдокъ въ Австріи. Бувъ также въ Вроцлавѣ, где познавъ свою жѣнку Ванду, котра була гувернантков у якогось фабриканта. Коли полиція слѣдила вже за Шенкомъ, щобы его увязнити, бувъ онъ тогды въ Линцу. Сов. полиц. Брайтенфельдъ поѣхавъ туды, але довѣдавшися, що Шенкъ отъѣхавъ до Вѣдня, телеграфувавъ заразъ, щобы тамъ за нимъ слѣдили. Онъ мавъ въ Вѣдни три помешканя. Полиція отже довѣдалася, що онъ перебувае у Шльосарека, и цѣлый день пильнувала въ далеку его хаты. Но пѣзночи надѣшли сюды два мужчины; бувъ то Шенкъ и его братъ Кароль. Шенкъ попрощався съ братомъ а потому зад вонивъ и скоро вѣйшовъ до хаты. Полиція ждала ще цѣлу годину, доки Шенкъ не заснувъ. Доперва около 5 год. рано вѣйшла полиція, розбудила Шенка, приказала ему убратися и закованого отвезла на полицію. Братъ его, котрый бувъ слугою въ бюрѣ заходной желѣзницѣ, не знавъ нѣчого о томъ; его увязнено доперва пѣзнѣйше. Шльосарекъ знову есть машинистою, родомъ зъ Айзенбродъ въ Чехахъ, мае 28 лѣтъ и оженився недавно. Въ помешканю его найдено множество рѣчей, котрій стоятъ въ связи съ убійствами. Доси можна то лишь сказати, що Шенкъ бувъ причиною всѣхъ убійствъ, онъ вышукувавъ свои жертвы, обдумувавъ всѣ пляны и мѣсце убійства а навѣть, якъ бы якій стратегикъ, ѣздивъ и вышукувавъ мѣсця найдогодніѣшій для убійства.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(*Австрійске министерство торговли*) огголосило вже въ урядовой Wien. Ztg. свое розпорядженье съ означеньемъ объему дѣланя новоименованыхъ инспекторовъ промысловыхъ. Цѣла область Долитавія подѣлена на 9 округовъ. Першій округъ становитъ районъ полиційный вѣденьскій; другій: Австрія низша съ выключеньемъ Вѣдня, Австрія горѣшна и велике княжество зальцбургске; третій, четвертый и пятый округъ Чехи; шестый Моравія и Шлезія; семый Галичина и Буковина; до осьмого належатъ: Тироль съ Форарльбергомъ и Каринтія, а до девятого: Стирія, Крайна, Трієстъ съ Побережемъ и Далматія. Инспекторомъ для Галичины и Буковины мае бути именованый Арнольфъ Навратиль и буде мешкавъ во Львовѣ.

(*Економичный упадокъ селянъ въ Краини*) заинтересувавъ собою щиро-словеньскихъ патріотовъ а краева власть законодавча взяла инициятиву въ справѣ получшеня долѣ селянъ, препоручаючи выдѣлови краевому прослѣдити причины сего сумного явища а поставити отповѣдній внесеня. По мысли ухвалы краевого сойму розославъ недавно краньскій выдѣлъ краевый окружникъ до духовеньства, въ котромъ взывае священниковъ, щобы высказалася про теперѣшне положенье селянъ и поставили зъ своеи стороны предложенья, въ якій способъ належитъ ратувати станъ селяньскій отъ руины. До окружника долучені отповѣдній питаня змѣряючій до розъясненя сеи справы. Передовсѣмъ бажавбы выдѣлъ красвый сконстатувати, чи и о скольо змѣнялися отношеня на селѣ въ остатныхъ десяти лѣтахъ. Дальше маютъ священники отповѣсти на питанье: чи селяне не маютъ кромѣ гипотекованыхъ довговъ ще другихъ и на якій процентъ они затягненій? Для розъясненя причинъ некористного економичного положенй маютъ послужити питаня: кто купуе грунты продавій на лицитаціи; чи пильство взмагаеся въ приходѣ; чи культура земна поступае на передъ и чи часто лучаются процесы и чи черезъ нихъ не впадаютъ селяне въ довги? — Въ особной рубрицѣ маютъ бути замѣщенй рады и внесеня.

(*Ситуація въ Угорщинѣ*) сотворена несподѣваным результатомъ голосованя высшои палаты въ справѣ супружествъ межи христіянами и жидами ще дотеперь нерозъяснилася а розличній вѣсти розширюваній прасою про замѣры президента министровъ Тиссы, належатъ пріймати дуже осторожно. Моральна програна Тиссы справдѣ велика се однакожь ще не оправдуе такихъ заключень, будто бы онъ мавъ ратуватися компромисомъ съ опозиціею, якъ се комбинуютъ гдеякій газеты, котрій думаютъ, що наступитъ реконструкція кабинету а на ея основѣ двохъ членовъ зъ сторонництва умѣреной опозиціи получитъ министеріяльній портфелѣ. Причину до такихъ вѣстей дало се, що Тиссa конферувавъ въ парламентѣ съ начальниками опозиціи: Силагіемъ и Ираніемъ. Органы угорскои прасы стоячій въ близькихъ отношенахъ до Тиссы дементуютъ всѣ вѣсти про компромисъ президента министровъ съ опозиційными фракціями а „Nemzet" отгрожуеся навѣтъ угорскимъ радикаламъ, що можутъ перерахуватися кокетуючи съ фендалами. Конференціи Тиссы съ провѣдниками опозиціи относилися пѣсля урядовыхъ заявленъ лишь до закона о мѣшаныхъ супружествахъ и не обѣймали нѣякихъ дальшихъ отпуляцій. — Що до дальшои судьбы самого закона о супружествахъ, нема на разѣ также нѣякои певной вѣсти. Пѣсля донесень зъ рѣжныхъ сторонъ, мавъ Тиссa на теперь понехати пляны внесеня сегожь закона третый разъ въ высшой палатѣ, а официозна „Polit. Corresp.", що принесла тую вѣдомость зъ Пешту додае ще, що имовѣрно также предложенье до закона о реформѣ высшои палаты не прійде на дневный порядокъ сеи сесіи парламенту. Наколи бы тѣ вѣсти потвердилися, було бы се ознакою зворотного походу Тиссы, котрый за кожду цѣну старався обминути кризу. — Що Тиссa задумуе ребити, буде онъ мѣгъ ажь втогды заявити, коли выслане для своихъ пляновъ призволенье короны. Коли такъ правительство угорске знаходится въ дуже прикромъ положенію, его противники заохочені побѣдою стараются вызискати ситуацію и розвиваютъ дуже живу агитацію по поводу близькихъ выборовъ. Сторонництво консервативныхъ магнатовъ зъорганизувало на тую цѣль екзекутивный комитетъ, съ котрымъ маютъ солидарно дѣйствувати антисеміты якъ также фракція опозиційній подъ проводомъ Соміша и Бито. — Чи до сего аліянсу приступлятъ также Силагій и Пульскій на разѣ не знати, на кождый случай однакожь солидарне дѣланье опозиціи скрѣпленои елементами, що дотеперь зовсѣмъ пасивно захованися, може захитати теперѣшною системою а що найменше ослабити въ краю великій вплывъ, якимъ дотеперь тѣшився Тиссa.

ЗАГРАНИЦЯ.

Англія. Относно до египетской справы пише „Times:" „Здѣся, що чужій правительства лѣпше спознали, який будутъ наслѣдки нашои второчной интервенціи въ Єгиптѣ нѣжь наше правительство, котре доперва теперь побачило, якъ далеко сягае египетске питанье. Одна лишь Франція робитъ выимокъ, котра розгнѣвана за те, що стратила свій вплывъ въ Єгиптѣ, готова нашу политику горше осудити, якъ бы належало. Але Франція нехотѣла поносити съ нами кошты интервенціи и для того не може нынѣ жадати большихъ правъ, якъ яка небудь друга европейска держава выняв лишь права и привилегіи товариства Суецкого каналу. Въ сѣмъ взглядѣ ведутся ще переговоры, а правительство увзгляднитъ певно дотичну угоду. — Борба межи націоналистами и оранжистами въ Ульстеръ все ще не втихае. Парнелиты постановили зробити велику демонстрацію, подъ часъ котрои кількохъ послововъ буде мати бесѣду. Оранжисты довѣдалися о томъ и розослали отозву до всѣхъ протестантовъ въ околици, щобы они — наколи правительство не заказе збиратися Парнелитамъ — зобщилися на той день, коли мае бути згадана демонстрація, до Бляклонъ. Въ Дублинѣ выйшовъ знову проектъ завязати противъ лиги народной т. зв. лояльну лигу съ филіями по всѣй Ирландіи. Въ загалѣ знатоки англійскихъ отношень кажутъ, що теперѣшне внутрѣшне положенье Англіи есть для нея далеко небезпечнѣйше, якъ всякій ея клопоты чи то въ Єгиптѣ, чи деиебудь въ далекихъ ея колоніяхъ.

Єгипетъ. Доходятъ вѣсти, що всѣ жителѣ по обохъ бокахъ синого Нилю станули по сторонѣ Магдіого. Связь съ сими краями вже зовсѣмъ зорвана. Небезпеченьство для залоги въ Картумѣ зъ дня на день стаесь большимъ; здаеся, що для нея нема вже выходу. Трипольтаньскій „Богомъ посланый" шейкъ Сенусси иде зъ Триполису, щобы злучитися съ Магдіомъ. Ходитъ поголоска, що вже цѣлый край межи синимъ и бѣлымъ Нилемъ есть въ рукахъ Магдіого. Въ Каирѣ завязався синдикатъ для забезпеки торговельныхъ интересовъ въ Суданѣ. Онъ мае внести до Кедива и ген. консулѣвъ протестъ противъ полишеня Судану ворохобникамъ, бо тамъ жіе 15000 христіянъ и 40000 египтянъ, котрій въ Суданѣ мають значній маетки.

Румунія. Жидамъ лишь въ Галичинѣ не то що гаразд, але просто рай, а всюды инде бѣда и нещастье. Теперь знову въ Румунія найшла на нихъ бѣда. Румуньске правительство именно зъ уваги на те, що тамошній жиды-купцѣ — по найбольшой части зъ Галичины и Угорщины — допускаются великого шахрайства, выдало законъ, пѣсля котрого лишь два разы до року вѣльно зовсѣмъ выпродавати товары, именно при кінци року и тогды, коли купець зовсѣмъ перестае займатися торговлею. Се право вымѣрено противъ тыхъ жидовъ, що на короткій лишь часъ откривали крамницѣ, а потому въ цѣли добре вырахованого обманьства выпродували товары. Нѣкому не вѣльно также брати товары въ комисъ, якъ лишь купцямъ. Дальше заборонило правительство по всѣхъ громадахъ мѣскихъ розносити товары по домахъ, черезъ що найбольше потерпитъ т. зв. „ганделеосы", котрыхъ въ самомъ Букарештѣ есть звышь 1000. Всѣ они внесли прошенье до сенату, щобы змѣнивъ той законъ; тое однакъ правдоподобно не наступитъ.

НОВИНКИ.

— **Поминальне богослуженье за упокій душѣ бл. п. Володимира Барвѣньского** отбудеся дня 21 сѣчня (2 лат. лютого) с. р. въ Успеньскій церквѣ во Львовѣ На выголошенье проповѣди запрошеный славнозвѣстный нашъ проповѣдникъ о. Данило Танячкевичъ зъ Закомаря. Великій заслуги рано для насъ згасшого бл. п. Володимира Барвѣньского живо отзываются въ серцяхъ кождого щирого Русина; они и нѣколи не пійдутъ въ непамять, бо имя сего борця за права Руси, за славу и добро народне — буде вписане въ карту нашои исторіи. Тожь сподѣватися треба, що на поминальномъ богослуженю за упокій великои душѣ того нашого незабутного борця и труженника явится вся львовска Русь принести свою жертву-молитву.

— **Въ перемыскомъ катедральномъ крылосѣ** опорожнений двѣ посады, а именно кустоса або скевофилакса и схолярха. Конкурсъ на тіи посады розписаный съ речницемъ до 22 л. лютого с. р. Въ случаю занята тыхъ посадъ черезъ членовъ крылоса, будутъ черезъ те опорожнений ихъ теперѣшній посады.

— **На катедру пастырского богословія** на университетѣ львовскомъ розписуе митрополичій ординаріятъ конкурсъ съ речницемъ до конца лютого 1884. Подання маютъ вноситися до деканата богословского выдѣлу университетского во Львовѣ.

— **На вечеръ декляматорско-музикальный съ танцями**, котрый устроюе выдѣлъ Руской Бурсы въ Бережанахъ на доходъ тои же Бурсы назначенй цѣны мѣсць: крѣсло 1 зр.; вступъ до салѣ 60 кр.; вступъ на галерію 50 кр.; для учениковъ и войсковыхъ нижшихъ степеней 40 кр. Программу вечера получатъ гостѣ при вступѣ до салѣ. Строй звычайный визитовый. Початокъ о годинѣ 7-мой вечеромъ.

— **Неофитка**. Х. Филипъ, 16 лѣтна жидовка, дочка богатого купца зъ Праги, приняла св. крестъ по греч. кат. обряду въ каплици чч. Василіянокъ во Львовѣ. Чинъ крещенія совершивъ Преосв. еп. Сильвестеръ съ Впр. архидіякономъ Полешемъ. Кумами неофитки були: гр. Володимиръ Руссоцкій и панѣ намѣстникова Залеска. Неофитка одер-

жала при крестѣ имена: Володимира и Елена. Родина неофитки старалася всѣми силами отклонити ей отъ змѣны вѣры, але на дармо. Кажутъ, що жиды черезъ цѣлу ночь того дня, коли панна Филипъ выкрестилася, мучили пѣдъ окнами монастыря порося; се мало значити, щобы душа неофитки по смерти стѣлько терпѣла, що тое бѣдне порося.

— **Пригадуемо**, що сегодня вечеромъ въ сали „Народного Дому“ отбудеся товариска забава заходомъ тов. „Рускихъ Дамъ“.

— **Рудецкій выдѣлъ повѣтовый** ухваливъ внести петицію до выдѣлу краевого, щобы банкъ краевый не обнимавъ интересовъ банку рустикального и не наражавъ черезъ тое на страты оподаткованого загалу жителѣвъ краю, котрый дае за банкъ краевый поруку. Ратувати акціонарѣвъ есть обовязкомъ правительства, котре при бачку мало свого комисаря.

— **Бучацка рада повѣтова** — якъ намъ доносять — розсылае громадамъ рускимъ „Niedziel-y“ и всякій иншій подобній выдання въ ковертахъ (ex offo!) на адресы зверхностей громадскихъ. Можна догадуватися, що такъ само поступаютъ собѣ и другѣ рады повѣтовѣ. „Rząd moralny“ бажае притымомъ полонизовати рускихъ селянъ и вповати въ нихъ пересвѣдченье, що „hierarchia społeczna“ о нѣчѣмъ иншомъ не думае (анѣ о банкахъ, анѣ о концесіяхъ на желѣзницѣ, анѣ о ордерахъ, анѣ о шамбеляньствахъ), — только о томъ, якъ бы то рускихъ селянъ при существующомъ правѣ пропинаціи и правѣ патронату, при существующой уставѣ дороговой, при всякихъ уставахъ конкуренційныхъ и пр. и пр. — зробити щасливыми! Только жь мы вѣримо въ бачность нашои интелигенціи и въ розбуджаючійся здоровый поглядъ нашихъ селянъ и сподѣваемося, що они „Niedziel-y“ вышлютъ на Мазуры, куды то властиво ѣй дорога, а кожда руска громада запише собѣ нашу „Батьковщину“, о котрой навѣть Мазуры, сусѣдуючій съ нашими Русинами говорять, що „za nami chłopkami, stoi...“

— **Рускій народный театръ** подъ дирекціею пп. Биберовича и Грыневецкого дасть въ Бродахъ послѣдне представленье въ недѣлю дня 26 м. сѣчня на доходъ п-нѣ Иванны Биберовичевои. Представленый буде „Ярополкъ I Святославичъ“ К. Устіяновича. Дня 30 м. сѣчня отбудеся вже перше представленье въ Коломыи, куда переѣздитъ нашъ театръ зъ Бродовъ.

— **Трупа театральна п. Бачиньского** дае теперь представленя въ Горлицахъ.

— **Проф. Францъ Миклошичъ** надославъ сими днями товариству „Сѣчь“ слѣдуюче письмо:

„Велештована Господо! Примите израз моје највеће хорности на части, коју сте ми приказали пригодом моје седамдесетьетнице.

У Бечу мјесеца сиječња 1884.

Фр. Миклошич“.

— **Въ Бѣлцѣ** коло Перемышлянъ — якъ намъ доносятъ — завязуеся читальня. Для читальнѣ въ томъ селѣ подготовляе почву вже отъ довшого часу мѣсцевый душпастырь, о. Телишевскій, тожь видѣвшись, що читальня тая при розбудженой охотѣ честныхъ селянъ до читання и при розбудженомъ у нихъ почутю народномъ буде процентати и служити за примѣръ другимъ громадамъ въ окрестности.

— **Урядова „Gazeta Lwowska“** подъ новою редакцією п. Креховецкого не перестае такъ само якъ за редакціи п. Лозиньского бути крайно тенденційною супротивъ Русиновъ. Коли о якомъ небудь найменшомъ проявѣ польскои т. зв. „organiczn-ои prace-ы“ розписуеся широко и агитуючо, то про рускій дѣла, такій, котрій маютъ навѣть для цѣлого краю важный интересъ (якъ прим. „Народна Торговля“) навѣть и словомъ не згадуе. А грошики на „Gazet-y Lwowsk-y“ — и то не малій — идутъ также рускій! Але, правда, на що то не вдутъ тіи рускій грошѣ, грошѣ бѣдного, нужденного руского хлопа, а онъ зъ нихъ не мае користи нѣ за нюхъ табаки!

— **Непокоѣ въ Россіи.** Зъ Кіева пишутъ, що въ мѣсточку Васильковѣ недалеко Кіева въ день Рождества Христ. выбухла межи тамошнимы жителями а жовнѣрами, що стоятъ тамъ по квартирахъ, люта бойка. Жовнѣры почали рубати народъ шаблями, а чимъ больше збѣгалося народа, тымъ больше выходило зъ касарнѣ жовнѣровъ своимъ на помочь. Що було причиною бойки, не знати. — Въ Харковѣ знова на третій день святъ настали погромы жидовъ. Роботники отъ желѣзницѣ почали сходитися товпами и середъ крику: „Бій жида!“ почали розбивати жидовскій домы и выбивати окна, поки не надойшовъ отдѣлъ козаковъ. По поводу того погрому выдавъ харковскій губернаторъ розказъ, щобы фабриканты поучали своихъ роботниковъ о злыхъ наслѣдкахъ непокоевъ и загрозивъ, що на случай повторенія такихъ непокоевъ полиція буде ходити по фабрикахъ и буде робити списъ роботниковъ; котрыхъ не застане, тыхъ буде уважати за виноватыхъ. Такъ само буде уважати за виноватыхъ и тыхъ фабрикантовъ, котрій не дозволяли бы робити спису.

— **Вп. Іосифъ Онишкевичъ**, нотарь въ Зборовѣ, жертвувавъ на цѣли „Кружка правниковъ у Львовѣ“ 5 зр. а. в. Выдѣлъ кружка складае на сѣмъ мѣсци прилюдну подяку Вп. Іосифу Онишкевичу за его щедрый даръ и при сѣй случайности занѣрае всѣхъ своихъ П. Т. Прихильниковъ, що его найгорячѣшимъ бажаньемъ есть — своими трудами оправдати всѣ покладаній на нѣмъ надѣи. „Кружокъ Правниковъ“ не перестае трудитися головно надъ укладомъ терминологіи рускои, а прихильность и запомога моральна и матеріяльна, якои дознае отъ Вп. Родинцѣвъ, только скрѣпляе его въ вытревалости и вѣрѣ въ щасливый успѣхъ своихъ трудовъ.

Вѣсти епархіяльнѣ.

Зъ Архіепархіи Львовскои.

Испытователями при испытахъ на выдѣлѣ богословскомъ призначенѣ (на ординаріятскихъ комисарѣвъ): 1) Богословія пастырского Впр. дръ Пелешъ; 2) моральнои крыл. Вас. Фаціевичъ; 3) Библіи нового завѣта крыл. І. Величко; 4) Догматики загальнои крыл. А. Бѣлецкій; 5) Права каноничного крыл. Левъ Готеровскій; 6) Исторіи церковнои крыл. Ант. Петрушевичъ; 7) Догматики спеціяльнои крыл. Мих. Сѣнгалевичъ; 8) Исторіи откровенія крыл. Величко.

Введеній въ душпастырскій посады оо. 1) Ант. Стефановичъ яко парохъ Дмитра; 2) Левъ Луцкій яко парохъ Великополя; 3) Стеф. Кобляньскій яко завѣдатель Супрановки.

Увольненый отъ завѣдательства Великополя о. Никита Хоркавый.

Презенту на Горошову, дек. кудринецкого получивъ о. Несторъ Сопевацкій.

Рада школьна именувала дра Іосифа Комарницкого катихитомъ при школѣ св. Елисаветы во Львовѣ.

Зъ Епархіи Перемыскои.

Именованье. О. Александеръ Сембратовичъ, мѣстодеканъ могачѣвскій и парохъ въ Новомъ селѣ, именованый школьнымъ ординаріятскимъ комисаремъ до надзору науки богочестія въ школахъ того жь деканата.

Консисторія вставляется до президія ц. к. намѣстництва дотычно каноничного поставленя о. Іосифа Котецкого, дотепершного завѣдателя парохіи Дыдьова, дек. затварницкого, на парохію въ Лютовискахъ того самого деканата.

Завѣдательство въ Майданѣ, дек. ярославского, получивъ о. Димитрій Ухнакъ, дотепершный сотрудникъ парохіи въ Курылувцѣ, дек. канчуцкого.

ПОСМЕРТНІЙ ВѢСТИ.

О. Іоанъ по монашески Юліянъ Скобельскій, еромонахъ чина св. Василія Великого упокоився скоропостижно въ суботу минувшого тыждня въ Бучачи. Покойный проживъ 41 лѣтъ а 17 лѣтъ служивъ Богу яко монахъ. Вѣчна ему память!

Марія зъ Саверовъ Сембратовичева, жена ц. к. адъюнкта судового у Львовѣ, упокоилася въ 25-омъ роцѣ житя. Вѣчна ѣй память!

Послѣдній вѣдомости.

На зборѣ отпоручниковъ дек. дръ Юліянъ Пелешъ державъ прекрасный 1½-годинный отчитъ про историчный ходъ регуляціи конгруы. Знаменитый отчитъ и внесеня дра Пелеша приняли всѣ зобрани дуже прихильно. Потомъ Пр. еп. Сильвестеръ въ довшой бесѣдѣ выкладавъ хосенность адресъ. До комисіи конгруальной выбрано 15 членовъ, 8 зъ львовскои а 7 зъ перемыскои епархіи. Зъ львовскои оо.: Залозецкій, Стотанчикъ, Лопатыньскій, Гаморакъ, Ленкавскій, Ник. Стисловскій, Залучковскій и Лесевичъ; зъ перемыскои оо.: Сѣнкевичъ, Дръ Никоровичъ, Крушиньскій, Яворскій, Нѣмцевъ, Сев. Тороньскій и Ропицкій. Епископъ запросивъ всѣхъ членовъ на обѣдъ въ рефектаряхъ семинаріи. О 2 год. засѣданье закрыто. Завтра о 10 год. рано слѣдуюче засѣданье.

Переписка Редакціи и Администраціи.

Всч. С. Г. въ Целтвеч. Зъ присланыхъ грошей записали мы 1 зр. за 1883 р., а 2 зр. на рокъ 1884. — *Всч. Н. М. въ Сухоставъ.* Зъ присланыхъ грошей записано 4 зр. за 1883 р., а 2 зр. на 1884 рокъ. — *Всч. В. Д. въ Волцневъ.* За рокъ 1883 ще належитося намъ 1 зр. „Дѣло“ посылаемо на замовленье дальше. — *Всч. Г. В. въ Топорбовцяхъ.* „Дѣло“ высылаеся правильно; чи може не доходитъ? — *Вп. А. Г. въ Снятынѣ.* До р. 1883 остаете ще довжній 11 зр. Чи цѣлу повѣсть „Фромонтъ“ Вамъ выслати, чи лишь где-якій аркушѣ? Просимо въ реклямаціи точно подати, то вышлеся. — *Всч. І. К. въ Бандровѣ.* „Дѣло“ высылаеся правильно; просимо зарекламувати числа, котрій не дойшли, а вышлеся въ друге. Дасть высылаеся початокъ повѣсти „Золотый человѣкъ“. — *Вп. А. Іар. въ Тернополи.* За р. 1883 довжній Вы ще 2 зр. 40 кр. Чи посылати Вамъ и въ сѣмъ роцѣ?

☛ **Отъ Администраціи.** Просимо П. Т. читателѣвъ якъ найскорше поспѣшити съ надсылкою предплаты або хочь письменно замовити „Дѣло“ на сей рокъ, щобы не послѣдувала перерва въ высылцѣ часописи и щобы мы могли управильнити накладъ.

Черезъ редакцію „Дѣла“ прислали

— **На рускій Правотарь домовый**: Вп. о. Дудровичъ въ Бережанахъ 1 зр., Руска Читальня въ Комарнѣ 3·25 зр., о. Балтаровичъ въ Серетци 3·25 зр., о. Ю. Чубатый въ Острові 3·25 зр., честна громада Опольско 3·25 зр.

— **На Словарь Е. Желеховского** Вп. о. Дудровичъ въ Бережанахъ 1 зр., Вп. І. Ганичакъ въ Жинци 3·75 зр.

— **На творы пок. Вол. Навроцкого** Вп. С. Дубранскій въ Стрыю 2 зр., о. І. Гераснмовичъ въ Зарубинцахъ 2 зр.

— **Для бѣдныхъ ученикѣвъ рускои гимназіи** Вп. дръ М. Бучиньскій І зр., панѣ З. Бучиньска 1 зр., о. Е. Менцѣньскій въ Новосѣлцяхъ 1 зр.

— **На III томъ Библіотеки Онышкевича**: Библіотека рускои гимназіи 1·50 зр., о. Ю. Чубатый въ Острові 1·50 зр.

Подяка.

Дня 1 сѣчня н. с. 1883 неумолима смерть выдерла менѣ подругу житя, Теодору Ольгу зъ Стрыйскихъ осиротивши мене и дѣтей. Въ тяжкомъ горю не бракло менѣ на людехъ щирого серця, котрій свое сочувство менѣ словомъ и дѣломъ оказали. Тому почитую собѣ за святый обовязокъ зложити на сѣмъ мѣсци прилюдну подяку оо. І. Трильовскому, Е. и Ю. Дрогомирецкимъ, котрій помимо лихои дороги прибули совершити сумный обрядъ похоронный, о. Мисулѣ зъ Русова, котрый въ красноречивомъ надгробномъ словѣ искру потѣхи влявъ въ опечалений серця родины; такожь п. Николаеви Дрогомирецкому изъ Снятына, котрый помимо великихъ занятій въ урядѣ не щадивъ трудовъ и щиро заявивъ потребами до похорону. Особенно жь дякую моимъ честнымъ парохіянамъ, котрій своею численною присутностею звеличили похороны Покойной и въ приготованю до нихъ оказали свою щиро руску сердечность.

Стецева въ сѣчни 1884.

Іер. Кирилъ Гаморакъ.

(Надѣслане.)

(За рубр. „Надѣслане“ Редакція не бере на себе отвѣчальности.)

Въ ч. 1 „Нов. Пролома“ зъ 2 сѣчня 1884 помѣщена статя, въ котрой зовсѣмъ безподставно обкидано мене болотомъ, подобно якъ о. Стефановича... Въ прилюдной оборонѣ моеи чести мушу заявити, що слѣдуе: Не продаю я своеи чести и свого народу за паньскій грошѣ; скольке и зробивъ добра межь своими парохіянами, о се можна ихъ спытати. Свѣдкомъ есть цѣлый Яворовъ, чи я нарочно туда приѣхавъ зъ Белза съ женою и съ 5 тыжневою дитяною. Я мусѣвъ бы на добъ упасти, щобы 16-милеву дорогу накладатя для обходу чужои памятки. Слабуючи на груди отъ року, поѣхавъ я съ женою до батькивъ своихъ коло Яворова. Приѣхавши тутъ, я отправливъ службы божій за свою матѣрь, брата и сестры въ церквѣ, помимо того, що половина мого роду была лат. обряду. Въ той часъ обходжено памятку Собескаго и на прошенье Впр. о. крыл. Лозиньского зъ Яворова дѣконувавъ я разомъ съ о. Низовымъ при службѣ Б. за здоровье Є. В. цѣсаря и цѣлого дому Габсбурского, якъ се Всесв. Консисторія наказала. Чиста неправда отже, що написано въ „Н. Проломѣ“, будто-бы „во время юбилея отправляно въ Яворовѣ относительное богослуженіе лишь въ лат. костелѣ.“ Рѣвножь чистою неправдою есть, якобы я проповѣдавъ по польски. Пробощъ лат. зъ Яворова мавъ проповѣдь по польски, а о. Н. по руски, — а про мою бесѣду я дотеперь самъ нѣчого не знаю. Цѣль мого житя служити Богу и своему рускому народови.

Юрій Мартиновичъ, гр. к. сотрудникъ въ Белзѣ.

Конкурсъ.

Выдѣлъ комитету занимаючогося будовою новои гр. кат. церкви въ Монастырискахъ пошукуе кольканайцять колектантовъ съ денною платнею по 1 зр. до 2 зр. 50 кр. и кошта подорожи.

Отъ убѣгаючихся о тіи посады вымагаеся:

1. Народность польска, руска, ческа або нѣмецка;
2. Вѣкъ отъ 24—50 лѣтъ;
3. Вправность въ письмѣ и читаню въ двохъ языкахъ, именно:

въ языцѣ { полскомъ / рускомъ / ческомъ } и нѣмецкомъ.

4. Моральна и матеріяльна порука;
5. Крѣпке здоровье и добрый выглядъ.

Зголошеня письменній съ поданьемъ повышихъ датъ и близшихъ отношень личныхъ, треба внести безпроволочно, а найдальше до конца сѣчня 1884 до Выдѣлу комитету въ Монастырискахъ, по чѣмъ найлучше уквалифікованій и на тую посаду поручені компетенты будутъ покликаній до служби.

Монастырска, дня 5 сѣчня 1884.

За секретаря *О. Левъ Семиновичъ*, гр. к. парохъ.

Председатель *Іосифъ гр. Млодецкій.* (2—3)

Дръ Л. Лубиньскій

адвокатъ краевый

ВЪ СТАНИСЛАВОВѢ

перенесъ свое бюро

до дому **при улици Казимировской** (колись Брукована звана) **ч. 40** въ Станиславовѣ. (3—4)

Лѣченье радикальне

всѣхъ

ХОРОБЪ нервовыхъ и епилептичныхъ

и ХОРОБЪ ТАЙНЫХЪ

всякого рода

моею одинокою методою безъ ушкодженя здоровя.

Гонорарь платится аж по цѣлковитомъ выздоровленю.

Dr. Prof. **A. MALASPINA**

членъ многихъ товариствъ науковыхъ

236, Rue de Bercy, à PARIS

Порозумѣватися черезъ кореспонденцію.

До Высокоповажныхъ Панъ народности польскои, рускои, ческои и нѣмецкои

Для панночихъ поручитися функцій въ трехъ доброчинныхъ заведеняхъ въ Галичинѣ пошукуеся колька дистингованыхъ Панъ за мѣсячною платою по 60 зр. и коштами подорожи.

Отъ убѣгаючихся Вп. Панъ на повышій посады вымагаеся:

1. Вѣкъ отъ 20—35 лѣтъ,
2. Вольный станъ,
3. Зручность въ письмѣ, читаню и мовѣ,
4. въ двохъ языкахъ, въ польскимъ и нѣмецкомъ, въ рускомъ и нѣмецкомъ, або въ рускомъ и нѣмецкомъ,
5. Моральна и матеріяльна порука,
6. Крѣпке здоровье и добрый выглядъ.

Зголошеня письменній, съ поданьемъ повышихъ датъ, близшихъ отношень личныхъ, мѣсця замешкання и послѣдноі почты, належитъ внести до 14 днѣвъ на руки

а) Вп. Максимиліана Гельденбурга, ц. к. нотаря въ Монастырискахъ, або

б) Вп. Іосифа Фрайнда, ц. к. почмайстра и бурмистра въ Новомъ-мѣстѣ, — по чѣмъ убѣгателькы одержатъ письменно близшій подробности, дотычащій тыхъ посадъ. (2—3)

„ДЫМЪ“,

повѣсть Ив. Тургенева. Цѣна 1 зр. 50 кр., съ пересылкою 1 зр. 70 кр.

Достати можна въ администраціи „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигійскій.

На вѣденьскій всесвѣтній выстави отзначена 2 медалями поступу за 8 выбитыхъ и выставленыхъ дзвонѣвъ для Votivkirche у Вѣдни. — На низшо-австрійскій выставѣ промысловій у Вѣдни 1880 отзначена золотымъ медалемъ.

Цѣс. кор. **надворна отливарня дзвонѣвъ и металю**

Петра Гильцера въ Винеръ-Найштадтъ

(Peter Hilzer in Wr.-Neustadt) (1—24)

поручаеся для **замовлень дзвонѣвъ всякои величины и звучности.** За попередъ означеный звукъ або чисто-гармоніяный акордъ цѣлого подзвону гарантуеся.

Подзвонъ дзвонѣвъ припрестольныхъ, на чотыри голосы гармонійно настроеный, въ одній металевій рукояти отполученый, дае повисша фирма за 15 зр. а. в.

Тая отливарня существуе отъ 1838 року и досе выляла 3620 большихъ дзвонѣвъ въ вазѣ 1,018.450 килогр. — **Сплата также на раты.**

ЗБОРНИКЪ ПРАВЪ

(1—3)

и

розпорядженъ финансовыхъ

Часть I.

„О податкахъ прямыхъ“

уложивъ (въ польскомъ языцѣ)

дръ Юстинъ Блинскій.

Книжочку тую, для оплачуючихъ податки дуже потрѣбну, получити можна въ книгарняхъ по цѣнѣ 1 зр. 50 кр. за примѣрникъ — а безпосередно отъ автора (комисаря при ц. к. краевой Дирекціи финансовой во Львовѣ), за надѣсланьемъ належитося переказомъ почтовымъ по зниженой цѣнѣ 1 зр. за примѣрникъ.

Въ администраціи „Дѣла“ можна достати слѣдуючій працѣ бл. п. **Володимира Барвѣньского:**

1. СКОШЕНЫЙ ЦВѢТЪ (выпимокъ зъ Галицкихъ образковъ), цѣна . . . . . 1 зр.
2. БЕЗТАЛАННЕ СВАТАНЬЕ, образокъ зъ Галицкого житя, цѣна . . . . . 80 кр.
3. ОТЧИТЪ ВЪ 100-ЛѢТНІЙ РОКОВИНЫ ЦѢСАРЯ ЙОСИФА II. 17 (29) падолиста 1880, цѣна . . . . 25 кр.
4. БЕСѢДА ВЫГОЛОШЕНА НА НАРОДНОМЪ ВѢЧУ РУСИНОВЪ 18 (30) падолиста 1880 о экономичныхъ справахъ, цѣна . . . . . 15 кр.

Доходъ зъ першого твору призначуе Родина покойника на памятникъ нагробный, зъ дальшихъ же трехъ працъ на стипендію им. Володимира Барвѣньского. (9—?)

Выдавець и редакторъ: **Антонъ Горбачевскій.**

Зъ друкарнѣ Тов. им. Шевченка подъ зав. К. Бединарокого.

Ч. 5. Львôвъ, Четверъ 12 (24) сѣчня 1884. **Рôчникъ V.**

Выходитъ во Львовѣ що Вторника, Четверга и Суботы крôмъ русскихъ святъ) о 4-ôй год. попол. Литер. додатокъ „Бібліотека найзнам. повѣстей" выходитъ по 2 печат. аркушѣ кождого 15-го и послѣдного дня кождого мѣсяца.

Редакція, администрація и експедиція пôдъ Ч. 44 улиця Галицка.

Всѣ листы, посылки и реклямація належитъ пересылати пôдъ адресою: редакція и администрація „Дѣла" Ч. 44 ул. Галицка.

Рукописи не звертаются тôлько на попередне застережене.

Поодинокє число стоитъ 12 кр. а. в.

Оголошенія принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ одного строчки печатной.

Реклямація неопечатаній вôльній ôтъ порта.

Предплату належитъ пересылати грошми (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администрація часописи „Дѣло" ул. Галицка, Ч. 44.

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло" *для Австріи:* *для Россіи:*
на цѣлый рôкъ . . 12 зр. на цѣлый рôкъ . . 12 рубл.
на пôвъ року . . 6 зр. на пôвъ року . . . 6 рубл.
на чверть року . . 3 зр. на чверть рок. . . 3 рубл.
съ дод. „Бібліотеки": *съ дод. „Бібліотеки":*
на цѣлый рôкъ . . 16 зр. на цѣлый рôкъ . . 16 рубл.
на пôвъ року . . 8 зр. на пôвъ року . . . 8 рубл.
на чверть року . . 4 зр. на чверть рок. . . 4 рубл.
на самъ додатокъ: *на самъ додатокъ:*
на цѣлый рôкъ . зр. 5·— на цѣлый рôкъ . . 5 рубл.
на пôвъ року . зр. 2·50 на пôвъ року . . . 2 50кр.
на чверть року . зр. 1·25
Для Заграницъ, окрôмъ Россіи:
на цѣлый рôкъ . . . . 15 зр.
на пôвъ року . . . . 7·50 зр.
на чверть року . . . . 3·75 зр.
съ дод. „Бібліотеки: *на самъ додатокъ:*
на цѣлый рôкъ . 19 зр. на цѣлый рôкъ . . 6 зр

ВП. Читателѣвъ въ Россіи просимо мати на увазѣ, що въ вымовѣ *п*—**ji**, *б*, *ŭ*—**і**, *и* (въ серединѣ и на кôнци слôвъ)—**ы**, *и* (на початку слôвъ и по самогласныхъ) = **і**, *б* (на початку слôвъ) — **ні**.

Съ днемъ 1 (13) сѣчня 1884 розпочали мы пятый рôкъ выдавництва „Дѣла". Просимо П. Т. Предплатниковъ поспѣшатись съ присыланьемъ предплаты або хочь съ самовленьемъ, щобъ мы могли управильнити наклядъ нашои часописи и не потребували перерывати ей высылку. Рôвножь просимо всѣхъ нашихъ довжниковъ чимъ скорше выровнати съ нами рахунки, бо мы все мусимо платити готôвкою. Условія предплаты на „Дѣло" и „Бібліотеку" поданій на заголовку листа.

Оглядъ на рôкъ 1883.

III. Выборы до сойму.

Найважнѣйшимъ фактомъ политичного значеня для Русинôвъ були въ минувшôмъ роцѣ выборы до сойму. Якъ выборы тіи выпали, звѣстно. Тутъ попередъ всего мусимо сказати, що дуже хибно понимавъ бы рѣчь той, кто бы результатъ торôчныхъ выборôвъ до сойму уважавъ фактомъ случайнымъ, а не консеквентнымъ выплывомъ нашихъ ôтношень и нашихъ дѣлань, попередившихъ выборы. Таке хибне розумѣнье було бы для насъ дуже шкôднымъ, бо не позволило бъ намъ розслѣдити причинъ нашого упадку при выборахъ и взятися до основнои працѣ надъ направою нашихъ нещастныхъ ôтношень и надъ безнастаннымъ усуваньемъ неприхильныхъ або и ворожихъ намъ вплывôвъ.

Мы, галицкій Русины, репрезентованій сегодня ледви девятьма своими заступниками на найже пôвтора сотки заступниковъ польскихъ, — **мусимо терпѣти** существуючій станъ. Мусимо терпѣти, якъ терпитъ слабшій борець пригнетеный до землѣ колѣнами и руками сильнѣйшого борця, — доки не удасться ему натуживши всѣ свои силы и страсти цѣлымъ своимъ тѣломъ звергнути сильнѣйшого. Передъ тою щасливою хвилею пригнетеный може нарѣкати на хитрôсть и пôдступъ противника, на тяжке гнетенье, — але остаточно муситъ терпѣти, муситъ переносити на собѣ тяжку конечнôсть. Оттакъ и съ нами Русинами. Мы нынѣ терпимо, бо **мусимо**. Але мы протестуємо противъ нашого пригнетеня, протестуємо що хвили и збираемось натужити всѣ свои силы — звергнути противника. Мы знаємо, що мы панами на своѣй земли, тожь и наше повинно бути въ нѣй верховодство и наша верховола. Мы не признаємо справедливою для насъ ординаціи выборчои въ загалѣ— и все, хочьбы навѣть намъ удалось выбрати и всѣхъ 48 нашихъ послôвъ до сойму, мы не можемо признати справедливости ординаціи выборчои, котра вже въ засадѣ не дає намъ можности мати бодай рôвнôсть въ соймѣ нашои землѣ. Тымъ бôльше мусимо мы протестувати противъ зредуковання громады нашихъ заступниковъ въ соймѣ до такого микроскопійного числа, яке мы маємо нынѣ. Протестъ той Русины вже и выголосили, назвавши Вѣче всенародне — своимъ соймомъ.

Вину нашого упадку при послѣдныхъ выборахъ мы мусимо приписати въ головнôй мѣрѣ нашимъ противникамъ. Коли бъ не польске верховодство у насъ, коли бъ не ихъ незаконній агитаціи и коли бъ правительство не було мѣшалося въ звѣстный спôсôбъ до выборôвъ, — мы не були бы такъ упали. При польскôмъ верховодствѣ не перебиравшôмъ въ средствахъ и при вплывѣ правительства, попираючого Полякôвъ, — мы мусѣли упасти. А мусѣли мы упасти за для многихъ причинъ нашои знôвъ слабосильности, зъ котрыхъ наведемо бодай кôлька важнѣйшихъ. По перше, задля досыть ще низького степеня просвѣты и политично-національного выхованя загалу нашого простого народа; по друге, задля его великои економичнои и суспôльнои зависимости ôтъ капиталистôвъ-жидôвъ и феодалôвъ-панôвъ та пôдпанкôвъ польскихъ; по трете, задля суспôльнои зависимости нашои интелигенціи и выплываючихъ зъ того хоробъ, (патронатъ, и т. п.); по четверте, задля слабосильнои организаціи политичнои Русинôвъ in capite et membris; по пяте, задля недостачи фондôвъ грошевыхъ, того nervus rerum при всякихъ выборахъ, — и т. д. Коли бъ не тѣ головній высше наведенй причины нашои слабосильности, мы могли були о много успѣшнѣйше сточити боротьбу выборчу съ обома противниками. Тымъ часомъ годѣ було — и мы упали. Приходится отже намъ терпѣти, бо мусимо. Питанье теперь, чи мы по упадку добуваемо всѣхъ нашихъ силъ, щобы на будуще выйти побѣдоносно, звергнути зъ себе гнетучихъ противникôвъ?

Нещастя и терпѣня, якъ для одиницѣ-чоловѣка такъ и для народôвъ та суспôльностей людскихъ суть великою школою. Нещасливый результатъ торôчныхъ выборôвъ не остався — стверджуємо се съ радостею — безъ науки для насъ. Всѣмъ намъ отворилися очи и мы добре спôзнали, що мы слабосильній, що намъ пôмочи нѣ зъ ôтки глядати якъ лишь у себе самыхъ, що для нашои працѣ безмежне лежитъ ще облогомъ поле — нашъ простый народъ. И мы, руска интелигенція, „пôшли въ народъ", почали роботу зъ долины. Читальнѣ по селахъ и мѣсточкахъ а по части и хоры спѣвацкій — маютъ ширити мѣжь народомъ просвѣту и маютъ выховувати его политично и національно. Зъ другои зновъ стороны народній торговлѣ, касы пожичковій и шпихлѣрѣ маютъ высвободити его ôтъ економичнои неволѣ. Отсе видимій вже спасенній наслѣдки нашого упадку при торôчныхъ выборахъ, оттутъ оправданье приповѣдки „нема злого, щобы и на добре не вышло". Духовеньство наше, той пень нашои интелигенціи, мовь той орелъ съ пôдтятыми крылами старается взбитися въ горѣшній круги зъ падолу понижаючого и вижучого его — нещасливого положеня матеріального, права патронату, и т. п. Зъ тыхъ змагань нашого духовеньства всѣмъ намъ Русинамъ треба лишь радуватись и въ загальнôмъ интересѣ народнôмъ треба якъ найгорячѣйше бажати, щобъ его змагания принесли о скôлько можливо якъ найлучшій результаты...

Навѣвши ôтрадній обявы въ нашôмъ народнôмъ житю по торôчнôмъ упадку нашôмъ, мусимо зъ другои стороны съ жалемъ стверднти, що въ однôмъ дуже важнôмъ взглядѣ, потребуючôмъ конечно нашого усильного заходу, не бачимо нѣякого поступу. Мы думаємо про нашу слабу организацію политичну зъ горы ажь до долу. Незадовго вже ôтбудутся выборы до рады державнои; а мы не такій могучій средствами, якъ Поляки и правительство, щобъ могли, якъ они, пôфорсувати въ послѣднôй хвили и выграти. Наша машина не повинна спочивати въ межи-актахъ выборчихъ; она повинна все дѣлати. А чи она теперь дѣлає? Намъ бодай про яку небудь дѣяльнôсть въ напрямѣ нашои организаціи политичнои ôтъ часу послѣдныхъ выборôвъ нѣчого не звѣстно. А чи се не дѣется съ великою для насъ шкодою? Надъ тымъ повинень ктось застановитися!

Становище Полякôвъ въ Австріи.

V.

Пригляньмося теперь тôй дволичнôй програмѣ, якои держатся Поляки въ Вѣдни. Зъ одного боку — выкористувати для себе свое становище яко явычокъ политичнои ваги партій австрійскихъ, пôддержувати або повалювати певній системы правительственній не въ мѣру ихъ потрѣбности и хосенности для державы и для поодинокихъ краѣвъ, але въ мѣру ихъ бôльшои або меншои щедрости для польскои шляхты, — а въ другого боку працювати консеквентно и систематично въ Вѣдни — для Польщѣ въ давныхъ границяхъ. Съ интересами австрійскои державы мае той програмъ двѣ точки спôльній, а именно: яко явычокъ политичнои ваги Поляки не можутъ стоятн при одной якôйсь системѣ правительственнôй, при однôй засадѣ политичнôй, але муснтъ въ конечности мѣжь борючими ся партіями и засадами хитатися то на сей то на той бôкъ, пôддержуючи въ кождôмъ данôмъ случаю тую партію и тую засаду, котра мае якій небудь шансы до переваженя чи то черезъ симпатію двора чи черезъ матеріяльну перевагу; яко експозитура польскои національности, заступаюча въ Вѣдни интересы фиктивнои Польщѣ въ давныхъ границяхъ Поляки о тôлько можуть бути на руку Австріи при комбинаціяхъ политики загранпчнои, що правительство австрійске, повыскуючи собѣ симпатію цѣлои польскои національности, може вважати ту національнôсть яко родъ оборонного валу мѣжь собою а Россією. Се есть лицева сторона польского становища въ Австріи, — и мы мусимо признати, що она може где въ чôмъ импонувати особливо тымъ политикамъ старого авторамснту, котрій вѣрятъ и доси, що исторія краѣвъ и народôвъ робится въ бюрахъ министеріальныхъ та въ кабинетахъ цѣсарскихъ. Але на нещастье кожда рѣчь — якъ говорятъ польскій гумористы — мае свою „шатензайту". Становище Полякôвъ въ Австріи и ихъ высше выражена дволична програма мае такихъ „шатензайтъ" ажь кôлька! Що пôддержуванье кождочасной системы правительственной и вѣчне хитанье помѣжь супротивными партіями, вѣчный торгъ о концесіи и вѣчне жебранье ласки не можуть выйти на хосенъ австрійскому конетитуціонализмови, се мы за дописувателемъ „Münch. Allg. Zeitung" охотно признаємо. Не менше охотно признаємо и то, що така политика польска, выходяча на хосенъ одной верствѣ суспôльнôй, котра своею класовою организацією здужала захопити въ свои руки монополь политичного провôдництва, заразомъ муситъ выходити на шкоду иншихъ партій, иншихъ народôвъ австрійскихъ и иншихъ верствъ суспôльныхъ въ самôй Галичинѣ, якъ мы вже бачили яркій примѣръ сего на регуляціи податку грунтового. Що и систематична полонизація Русинôвъ, систематичне заперечуванье намъ приналежныхъ правъ народныхъ, упослѣдженье або анектованье нашого народа належитъ такожь до тои дволичнои програмы Полякôвъ, — сего й выказувати не треба; але що таке поступованье съ Русинами, за нѣдомостею и волею кождочасного правительства не есть въ силѣ породити въ Русинахъ „bratniej miłości" до Полякôвъ анѣ вытворити мѣжь ними тревалого союза, анѣ въ кôнци пôддержувати данну руску „преданнôсть" и „улеглôсть" — — — се такожь рѣчи, котрыхъ широко доказувати нема потребы. А якій же результатъ може выйти въ того поступованя Полякôвъ въ внутрѣшнôй политицѣ австрійскôй? Очевидно, що не иншій, якъ тôлько загальне невдоволенье и загальный розстрôй теперѣшныхъ партійныхъ ôтношенъ, а попередъ всего цѣлковите взаємольованье Полякôвъ посередъ народôвъ славиньскихъ живучихъ въ Австріи. „Чисте дѣло вымагае чистыхъ средствъ", — и коли Полякамъ иде о яке небудь чисте дѣло въ внутрѣшнôй политицѣ австрійскôй, то они попередъ всего повинні будутъ покинути свои дотеперѣшні кертичі ходы та манôвцѣ та закулисовій шепты, а ити прямо и отверто до цѣли.

Але жь цѣль Полякôвъ — Польща въ давныхъ границяхъ! Съ тою цѣлею — якъ сказавъ дръ Билиньскій, — у Вѣдни прилюдно выступити не можна. Глядѣмо жь, якій благодати стягае на Австрію таемна, закулисова робота Полякôвъ для тои цѣли! Попередъ всего Поляки знаютъ добре, що пляны ихъ не дадутъ осягнутися безъ конфликту мѣжь Австрією а Россією, и длятого отсе вже кôлька лѣтъ систематично пруть Австрію до вôйны, хочь въ хвиляхъ бôльшого заострена ôтносинъ политичныхъ систематично ôтпираются и ôтпекуются тыхъ своихъ тенденцій. А щобъ на случай вôйны мати шансы за собою, невтомимо и съ пожертвованьемъ всѣхъ економичныхъ интересôвъ податниковъ у всѣхъ краяхъ голосуютъ въ радѣ державнôй и въ делегаціяхъ за побôльшуваньемъ военнои силы австрійскои, причиняючися такимъ способомъ дуже значно до вытворенѣ того страшного тягару милитаризму, якій теперь виситъ надъ Австрією и пригнетае економичный розвôй ей краѣвъ коронныхъ, а особливо економично найслабшои и найбôльшого покрѣплени та супокою вымагаючои Галичины.

Але на тôмъ не конець. Поляки радѣ бы мати на случай конфликту якъ найбôльшій шансы до користного выступленя въ своихъ власныхъ рукахъ, щобъ могли, маючи Австрію въ ôтводѣ, начати або провадити рѣшучу акцію на свою власну руку. Що именно до тои цѣли змагаютъ многій и цѣканій ихъ заходы въ послѣдныхъ часахъ, се мы вже потроха и натыкнули, а ширше надъ тымъ розводитися не бачимо потребы.

Чи може на добро для Австріи выйти сей вовсѣмъ чутный токъ въ ей внѣшнôй политицѣ, о тôмъ на разѣ судити не можна, — будучибсть покаже. То тôлько певна рѣчь, що мира и спокôйного, легального розвою внутрѣшныхъ ôтношень Австріи Поляки не маютъ на оцѣ.

А въ якôмъ же свѣтлѣ представляеся можнôсть угоды Полякôвъ съ централистами-Нѣмцями, пôсля котрои Поляки дôстали бы цѣлковите пановане въ Галичинѣ а централисты въ прочôй Долитавіи? Зô всего, що доси було сказано о програмѣ и засадахъ Полякôвъ въ австрійскôй политицѣ, кождый ясно побачитъ, що можнôсть такои угоды не есть выключена. Теперѣшне правительство, хочь поробило Полякамъ гденкій бôльше блыскучи нѣжь реально хосенній концесіи, все таки покавуєсь не дуже склоннымъ до концесій, особливо економичныхъ. Децентрализація желѣзниць може статися тымъ клиномъ, котрый буде въ силѣ розсадити слабій обручѣ, держачій при купѣ теперѣшну бôльшôсть и пôддержуючій теперѣшне правительство. Для достиженя своихъ властилюбныхъ цѣлей теперѣшній централисты не завагувались бы и въ тôмъ взглядѣ вробити волю Полякамъ, и такимъ способомъ грунтъ до порозумѣня бунъ бы зрôбнаный. Такъ само не треба забувати, що розбуджуючій ся послѣдными роками чимъ разъ сильнѣйше рускій народный рухъ также не дае спати многимъ польскимъ корифеямъ и що они ôтъ давна, бо ще ôтъ 1868 р. бажаютъ такои автономіи, яку имъ теперь показуютъ Нѣмцѣ и котра бы имъ дозволяла зовсѣмъ самовладно запанувати въ Галичинѣ.

Певна рѣчь, що заключенье такои угоды, мѣжь Поляками и Нѣмцями було бы для насъ Русинôвъ великимъ нещастьемъ, — але смѣемо твердити, що оно було бы бодай чи не бôльшимъ ще нещастьемъ для цѣлои Австріи и особливо — для самыхъ Полякôвъ. Оно здискредитувало бы до крайности ихъ политику, — а користи, якій они осягли бъ черезъ притискъ Русинôвъ, при розбудженôмъ почутю національнôмъ нашого народа навѣть въ найлѣпшôмъ разѣ остались бы все таки дуже проблематичными.

ЗЪѢЗДЪ ôТПОРУЧНИКôВЪ ДЕКАНАЛЬНЫХЪ.

Вô второкъ дня 10 (22) сѣчня о год. 8½ рано голосный звукъ звонôвъ екликанъ попажныхъ рускихъ гостей до церкви рускаго сѣменища. Сегодня духовній пастырѣ рускаго народа мали пôднести рѣшучій голосъ въ своѣй жизненнôй справѣ. И сегодня на голосъ звона почали товпитись выбранники галицко-

рускаго клира до храму божаго. Преосв. еп. Сильвестеръ въ цѣлимъ блескомъ рускаго обряду отчитавъ литургію при прегарномъ спѣвѣ рускихъ питомцѣвъ. О 10 годинѣ зобрались отпоручники въ III сали мусѣвъ семинарскихъ. Саля була биткомъ наповнена. Супротивъ мѣсця еп. Сильвестра (яко предсѣдателя) и правительственного комисаря, супротивъ мѣсць, якѣ заняли члены капитулы львовскои, густыми рядами засѣло около двохъ сотень поважныхъ отпоручниковъ деканальныхъ обохъ епархій. Цѣлый зобѣръ мавъ видъ незвычайно импонуючій. Въ воздусѣ було немовь чути ваготу тои гнетучои мачохи-долѣ, котра зо всѣхъ концѣвъ галицкои Руси вела труженниковъ народныхъ въ одно мѣсце для спольнои нарады-отрады. Преосвящ. еп. Сильвестеръ ствердивши достаточне число звбраныхъ, откривъ засѣданье сердечнымъ привѣтомъ. Дальше представивъ зборови правительственного комисаря п. Децыкевича и предложивъ выбрати 4 членовъ зъ епархіи львовы, а 2 въ перем. на секретарѣвъ. Выбрано въ львовскои оо.: Стеткевича, Лушпиньского, Слюзаря и Костецкого, а въ перемыскои оо.: Сѣнкевича и Ропкевича. По выборѣ забравъ голосъ Преосв. предсѣдатель:

„Всечестнѣйшій Отцѣ и во Христѣ Браття! Поставленый великимъ и неизреченымъ милосердіемъ Божимъ во служенію клира и принявши на себе довжность стоити на стражи добра духовного и земского, я той моѣй довжности совѣстно ажь до конци мого урядованя задосыть учинити хочу. Тому скоро лишень довѣдався я, що незадовго въ думѣ державнои справа регуляціи конгруы мае бути предложена, постановивъ я всякій можливій кроки починити, щобы тую справу, такъ важну для всего клира якъ найкористнѣйше переведено. Понеже однакъ я уважавъ сю справу яко найважнѣйшу, тому и не отважився ви самъ рѣшати, а памятный на слова Спасителя: „Идѣже есть 2 или 3 во имя мое, тамо и азъ есмь посредѣ нихъ“ постановивъ я ви розсмотрити за спольнымъ порозумѣньемъ цѣлого рускаго духовеньства; а понеже она есть однаково важна для обохъ епархій, тому отнѣсся я до Преосв. еп. Іоана, а той мое мнѣніе благоволивъ одобрити и заявивъ, що завзяве свое духовеньство на спольне засѣданье, и тымъ сталося, — такъ провидѣнье Боже зарядило, — що отъ непамятныхъ часовъ весь клиръ рускій зобрався разомъ, котрого поновно витаю и поздоровляю! (*Всѣ встали; голосы: славно!*) Тѣ були причины и поводы, для котрыхъ возвавъ я насъ, и тымъ закончивъ бы я свою бесѣду, але для улекшеня предложу свѣтл. зобраню програму, яку уложили старшій въ клира на консисторскомъ засѣданю дня 19 грудня 1883 року.

„Перше дѣло упорядкованя конгруы. До того запрошено архид. дра Пелеша, и онъ тутъ буде мати першій голосъ. Застановитись треба, чи бы не було добре выбрати комисію або делегацію и поручити ѣй, щобы въ имени клира предложила меморіалы Его Величеству, министрови-начальнику, министрови просвѣты и думѣ державнои. Мою довжностею есть предложити, а вы потвердите. Комисія въ 19 грудня ухваливши выслати депутацію до Его Вел. не могла — для отвореня всякихъ упрекновъ — поминути того, щобы и св. Престолови зложила свое почитанье на руки нунція апостольского. Подаю предложенье, щобы для кождои справы выбрати комисію, котра бы по своихъ обрадахъ своє мнѣніе Свѣт. зборови предложила смѣло и отверто, безъ всякого упереджения, о выголошеныхъ тутъ точкахъ.— Такожь предложу тутъ точку, котру не могъ и выравити въ курендѣ, бо ажь 19 грудня прійшла комисія до вѣдомости, що будутъ одобренѣ статуты вдовично-сиротиньского фонда. Передъ колькома днями Выс. правительство завѣдомило насъ о томъ. За благословеньемъ божимъ есть тая справа на укончено. Веч. клиръ выбере комисію, поручитъ ѣй веденье тои справы, а если она ще не есть врѣлою, то прошу сказати, на коли; але пѣсля мого мнѣнія тая справа не терпитъ зволоки. Референтомъ ви Впр. о. Павликовъ. — Ординаріятъ увнавъ отъ клира о дуже великои ваги справахъ, о котрыхъ ординаріятъ не могъ бы самъ рѣшати. Есть то: 1) Многообразный способъ отбуваня соборчиковъ деканальныхъ. Соборчики — то велика и важна справа для пѣдненеся добра и образованя клира а навѣтъ и народа, если належито и добре будутъ отбуватися. 2) Въ урядованю архидіецезальномъ неравъ чую жалѣ, що перенесеня душпастырѣвъ не суть отповѣдни. 3) Предложено такожь питанье, якъ упормувати отношеня сотрудниковъ до пароховъ и наконець 4) подѣлъ деканальный. Що до тои точки, я думаю, що она ще не на часѣ, бо то залежитъ не лишь отъ ординаріяту и отъ Веч. клира, але и отъ Выс. правит., тожь думаю, що тая точка не може еще остаточно бути рѣшена. — Впрочѣмъ не остае менѣ бѣльше сказати, якъ лишь тое, щобы Веч. зобранье благоволило на тое памятати, щобы въ бесѣдахъ и розправахъ якъ найкоротше говорити, бо часъ короткій. Упрашаю Веч. зобранье, щобы крѣмъ наведеныхъ — инпихъ точокъ не ставляло. А если бы кто уважавъ конечнымъ внести яку справу, то прошу подати до комисіи на папери, а пѣдпишеся найменше 25 отпоручниковъ. Наконець прошу, щобы всякій розправы шли въ порядку на доказъ, що Веч. клиръ отличався тактомъ, благоразуміемъ и христіяньскимъ намащеньемъ.“ (*Голосы: славно!*)

О. Таничкевичъ: Въ выложенѣй програмѣ суть справы, о котрыхъ отпоручники не мали часу поразумѣтися, та и не мають повномочія до ихъ рѣшаня; други, суть то справы нашои епархіи — а тутъ маемо зобѣръ отпоручниковъ обохъ епархій. Смѣю отже запытати Преосв. предсѣдателя, чи ся програма може бути змѣненою, бо якъ безвзглядно уложена и приказана, то не ма що и говорити; если жь можлива змѣна, то мы порѣшили бы лишь справу конгруы, а для другихъ справъ розъѣхались и порадились на ново.

Предсѣдатель: Я вже въ моѣй бесѣдѣ сказавъ, що першою и найважнѣйшою справою есть конгруа, а проче буде залежати отъ того, якъ Веч. зобранье благополитъ. (*Голосы: славно, добре!*)

ВПр. дръ Пелешъ выступивши на трибуну здае дуже займаючій и основно оброблены референтъ о дотаціи клира. Напередъ говоритъ о способѣ удержаня священиковъ въ данныхъ часахъ, згадуе за утрату рускихъ земель церковныхъ въ минувшихъ столѣтяхъ, а дальше представляе, що въ тои справѣ зроблено за часовъ австрійскихъ. Ту обговорюе широко системъ Іосифиньскій, старани правительства и епископовъ австрійскихъ що до реформы того систему отъ початку сего столѣтя ажь до найновѣйшихъ часовъ. Въ конци навязуючи до теперѣшного проекту въ радѣ державнои, ставитъ внесеня, котрѣ въ одной стороны увзглядняютъ потребы рускаго клира, а въ другои стороны числятся въ обставинами. И такъ: 1) высказуеся правдѣ загально противъ концентраціи приходовъ, однакожь въ виду становиска правительственного предкладае внесенье деякихъ меншихъ приходовъ и експозитуръ близько бѣльшихъ мѣстъ и отпустовыхъ мѣсць, а за тое поставленье бѣльшого числа сотрудниковъ въ тыхъ мѣсцихъ; 2) внесетъ, щобы при фасіонованю грунтовъ вчисловано значну часть чистого доходу на администрацію, 3) выказуе неотвѣтность теперѣшныхъ доходовъ епитрахильныхъ, и конечность нового патенту, 4) предкладае зровнанье духовеньства що до пенсіи съ урядниками 8—11 ранги.

(О сѣмъ референтѣ згадуемо лишь дуже коротко, бо незабавомъ зможемо подати нашимъ читателямъ повне содержанье сего займаючого сліборату).

По сѣмъ взывае епископъ делегатовъ до выбору комисіи въ 15 членовъ, котра бы надъ внесенями дра Пелеша застановилася.

О. Лисковацкій подноситъ, що въ нарадахъ бере участь такожь клиръ перемыскій, и домагаеся, щобы той клиръ не бувъ упослѣдженый въ комисіи; вноситъ, щобы до комисіи повйшло 8 членовъ въ львовскои, а 7 членовъ въ перемыскои діецезіи.

О. Лопатыньскій (въ Роздолу) гадае, щобы не рѣшати вже теперь о высылцѣ делегатовъ до Вѣдня и о вложеню тамъ рѣжныхъ адресовъ; вноситъ выбрати до тыхъ справъ особій комисіи, и доперва по выслуханю основныхъ референтовъ рѣшати о тыхъ справахъ.

Епископъ подноситъ еще разъ конечну потребу депутаціи и адресовъ; особливо кладе натискъ на важность адресу до папы.

О. Мохъ. Мы чули довгу исторію о змаганихъ до подвышеня дотаціи. Всѣ проекты ишли въ кошъ, а намъ оставалася только надѣя. Добре було бы, щобы мы наше прошенье поперли таки самій; инакше и внуки нашій не узрятъ подвышеня.

Пѣсля того настала довга и горяча дискусія, чи брати подъ обрады тѣ справы, о которыхъ дѣвнався клиръ доперва на зборѣ, чи высылати делегацію до Вѣдня, чи давати ѣй адресы и якій, и чи выбирати до тыхъ рѣжныхъ справъ особній комисіи. Въ дискусіи брали участь оо.: Таничкевичъ, Мардеровичъ, Лисковацкій, Березовскій и др. Въ конци рѣшено выбрати лишь одну комисію конгруальну, и поручити ѣй, щобы застановилася заразомъ, чи выслати делегаціи до Вѣдня, и якій передати ѣй адресы и меморіалы. Въ складъ комисіи вошли въ львовскои діецезіи: оо. крыл. Лѣсевичъ, Заичковскій, Стѣловскій, Ленкавскій, Гаморакъ, Лопатыньскій, Стотанчикъ, Заловецкій, — въ перемыскои діецезіи: дръ Никоровичъ, Яворскій, Сѣнкевичъ, Крушиньскій, Тореньскій (зо Львова), Нѣмцевъ, Ропицкій.

О годинѣ ¾2 закончилося перше засѣданье. Пѣсля того удалили всѣ на обѣдъ въ салѣхъ семинарскихъ, запрошенѣ черезъ епископа. О годинѣ 4 розпочала комисія свое засѣданье подъ предсѣдательствомъ о. Заичковского, продовжаючи свои нарады до 10 год. въ ночи.

(*Конецъ буде.*)

ДОПИСИ.

Зъ Микуличина.

(*Якій хосень Гуцулама зи жандармбва?*) Що въ горахъ потрѣбній суть сторожѣ безпеченьства, особливо въ Карпатахъ, где въ одной стороны темнота (политична, національна и по части религійна) майже крайна, а въ другои пролетаріятъ корчмами выпродукованый и ще все продукованый дальше, — о томъ годѣ сумнѣватися. Самій власти безпеченьства переконалися, що утворенихъ постерункивъ жандармеріи доси що за мало, и радій бы що 26 новыхъ утворити, — але цѣла бѣда въ томъ, що людей до того не мають. Нашій бо Русины и Поляки не спѣшатся до тои службы для того, що она не так прикра своими обовязками, якъ бѣльше невыносимыми секатурами старшихъ надъ молодшими або безнастанною негодою рѣвныхъ съ рѣвными. Тамъ, гѣрше, якъ у войску. За илюстрацію може послужити лишь одинъ приклядъ, въ недавныхъ часовъ въ М* взятый. Буншій комендантъ жандармовъ (провизоричный!) переслѣдувавъ сильно жандарма для того, що признавався до Русиновъ. Не могучи жь его на нѣчѣмъ нелегальномъ имити, заденунціювавъ его разомъ съ пропинаторомъ до ц. к. староства, що онъ соціялистъ! И сей-часъ перекинуло его ц. к. староство ажь глубоко на Мазуры. А треба знати, що покараный жандармъ такъ знавъ за соціялизмъ, якъ я за хиньску мову!

Отожь за для недостачи людей не лишь не можутъ власти 26 новыхъ постерунковъ жандармеріи въ Галичинѣ утворити, але що гѣрше, навѣтъ не мають кимъ иже существующихъ обсадити. Абы жь тому хочь въ части и необходимо зарадити, спроваджуютъ до насъ Чеховъ, Моравановъ, Нѣмцевъ и тымъ подобній елементы. Всѣ они знаютъ съ малыми вынятками языкъ нѣмецкій, але за то анѣ въ вухъ не розумѣютъ по руски або по польски. И кобы жь такихъ людей розділювали бодай по мѣстахъ для ц. к. старостивъ, магистратовъ и полиційныхъ зарядовъ, де менше-бѣльше Нѣмця порозумѣютъ. Але ба! То имъ и не снится. Они всѣхъ тыхъ нѣмыхъ пакуютъ у горы, межи Гуцуловъ, щобы мовь манекины на смѣхъ Гуцуламъ служили. Первѣстно давали на нашъ постерунокъ Русиновъ и Поляковъ. Але новѣйшими часами насылаютъ то Чеховъ то Нѣмцевъ. Теперь н. пр. суть чотыри: одинъ комендантъ В. Стемеровичъ, Полякъ, а 3 жандармы: Заплятѣлекъ въ Чехъ, Маверъ въ высшои Австріи а Крайцеръ въ Каринтіи. Окромъ коменданта прочій нѣчого по руски або по польски не розумѣютъ а Чехъ хиба догадуеся!

Вправдѣ мае комендантъ наказъ такихъ чужинцевъ до колькохъ тыжднивъ научити рускои мовы, але що въ того, коли въ тои теоріи наказуваня до практичного вычуня неавычайно далеко. Отъ вычитъ его такого: „сендобрі“ або „допра-вешір“ и т. д. Але щобы такому нѣмому яку важну мисію повѣрити, щобы могли люде его пожочи запросити, коли требуютъ, о томъ анѣ гадати нема що. Ще где лучится въ селѣ жидъ, то онъ посередничитъ межи партіями, але где его нема, тамъ пусто жандармъ крутится, бо такъ съ нимъ, якъ и безъ него.

Маючи отже на увазѣ, що люде гѣрко оплачуютъ стражь жандармску для свого безпеченьства особы и майна, а вбстаютъ одиноко якъ безъ всякого безпеченьства, бо одинъ комендантъ, розумѣючій людей, не розбдреся на разъ на осмотръ 10 або 12 миль квадратовыхъ въ гѣрскихъ вертепахъ страшенныхъ,— просимо ц. к. команду жандармеріи во Львовѣ, щобы: 1) Нѣмцевъ, нашои мовы нѣ крихты не розумѣючихъ, нашимъ Гуцуламъ не посылала; 2) щобы прикоротила такій переслѣдованя Русиновъ-жандармовъ черезъ Поляковъ-комендантовъ, щобы ихъ высылано безъ всякого переслуханя у глубѣнь Мазуровъ, бо тымъ способомъ непотрѣбно отстрашуеся Русиновъ отъ службы.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(*Угорскій президентъ кабинету Тисса*) прибхавъ 22 л. с. м. до Вѣдня и мае тамже задержатися черезъ два дни. Про тую подорожь Тиссы, котра безперечно мае политичній мотивы, пише офиціозный „Nemzet“ ось що: Бувъ плянъ, щобы puntum палаты панбвъ (въ справѣ мѣшаныхъ супружествъ) поставити на однбмъ зъ найблизшихъ засѣдань палаты посольскои. Въ такбмъ случаю мусѣла бы бути подорожь президента министровъ отложена; коли однакожь въ кількохъ сторонъ заявлено желанье, щобы дебату отложити, то правительство згодилося на се и такимъ способомъ сталася можливою подорожь Тиссы до Вѣдня. Що именно склонило Тиссу ѣхати до Вѣдня саме теперь, коли въ угорскомъ соймѣ ведеся буджетова дебата, годѣ на разѣ сказати, догадуются однакожь, що не только откиненье закона о супружествахъ съ жидами, але такожь отношеня въ Хорватіи будутъ предметомъ конференціи его съ цѣсаремъ. Доля закона о супружествахъ мае вже бути впрочѣмъ запечатана, пише зъ тои причины „N. fr. Presse“, а нема только певности, чи похоронъ мае бути тихій чи величавый.

(*Министеръ Гирсъ*), котрого подорожь до Вѣдня вже давно заповѣдала праса, приязнуючи до нея велике политичне значенье, — наспѣвъ дня 21 л. сѣчня рано на мѣсце. Заразъ въ полудне дня прибзду бувъ Гирсъ на довшбй авдіенціи у цѣсаря, а о 6-тбй годинѣ даный бувъ въ его честь въ цѣсарскомъ дворѣ обѣдъ. Коли министеръ въѣздивъ до цѣсарского замку, сторожа почетна выступила подъ оружіе и витала его войсковыми почестями. Въ часѣ обѣда цѣсарь говоривъ съ Гирсомъ дуже привѣтно. На честь Гирса отбувси такожь обѣдъ у гр. Кальнокого.

(*Закрытье хорватского сойму*), о котрбмъ доносили загребскій телеграмы дня 20 л. сѣчня, становитъ въ тбй хвили одинъ зъ найвидатнѣйшихъ фактовъ на поли внутрѣшнои политики монархіи. Середъ нарадъ надъ здресою до короны надбйшло королѣвске письмо, въ котрбмъ высказано отложенье нарадъ, а позаякъ тамже не подано, до якого часу мае бути соймъ отложеный, то можна вносити, що соймъ буде розвязаный. Такъ розумѣвъ такожь значенье королѣвского письма президентъ сойму, бо отчитуючи рескриптъ сказавъ: „Може вже бѣльше не побачамося“. — Вѣсть про тую выемкову мѣру зробила въ Хорватіи велике враженье, бо хочь въ послѣдныхъ часахъ палата хорватского сойму була ареною ексцесовъ, якій рѣдко лучаются въ парляментахъ и котрій оправдували закрытье сойму, то що на два дни передъ закрытьемъ нарадъ заявивъ бунъ банъ, що о отложеню сойму нема на разѣ бесѣды. — Отложеньемъ сойму займаеся цѣла праса, а деякій зъ хорватскихъ газетъ якъ „Agramer Ztg.“ и „Narodne Novine“ думаютъ, що отложенье наступило зъ причины безплодности хорватского парляментарного тѣла. „Коли стоича надъ сторонництвами корона“ — пишутъ „Narodne Novine“ — що глядѣла на дѣяльность хорватского сойму зъ становища загальныхъ такъ державныхъ якъ и краевыхъ интересовъ не могла добачити нѣкон позитивной працѣ, скористала зъ свого права и рѣшила закрыти соймъ. „Pozor“ думае, що причиною закрытя сойму було внесенье Ивича, домагаючеся предложеня актовъ въ справѣ вывѣсокъ въ Загребѣ и Есегъ. Зъ сихъ писемъ було бы ся показало, що министеръ скарбу Сапари въ угорскомъ соймѣ невѣрно рѣчь представивъ. — „Slobbda“ складае вину закрытя сойму бѣльшости соймовой и высказуе переконѣдченье, що для Хорватіи не може выйти бѣльше нещастье, якъ дотеперь. „Впрочѣмъ замѣчае тая газета: дивѣмся, чекаймо и гаховуймося розумно; бѣльшбсть и ей патроны будутъ и поза соймомъ працювати, щобы выкликати замѣшанье“.

(*Палата посольска рады державной*) пбднала пбсля шестинедѣльной перервы дня 22 н. с. сѣчня на ново парляментарій працѣ, а позаякъ парляментъ вже на першихъ своихъ засѣданяхъ мае занятися справою т. в. внесень языковыхъ, котрій оба головній сторонництва трактуютъ яко справу принципіяльного значеня, то не дивниця, що очи всѣхъ звернені нынѣ на розправы и що въ теперѣшну добу съ бѣльшимъ якъ звычайно интересомъ слѣдитъ ширша публика за ходомъ парляментарной акціи. Перше засѣданье, о скбльки дбвшли насъ про него вѣдомости, не було нѣчимъ интересне, позаякъ его порядокъ дневный выповнили по бѣльшбй части формальности. — Передъ приступленьемъ до властивого дневного порядку предложило правительство кблька проектовъ до законовъ, именно: про змѣну дотеперѣшного закона, що до податку отъ дрбжджевъ прасованыхъ и о пбдвышенье цла довозового отъ дрбжджевъ,

про желѣзницю локальну зъ Ферингъ до Фарштенфельдъ, про амортизацію коштовъ будовы будынковъ заряду трісотеньскои пристани и про участь державы въ коштахъ регуляціи Дравы въ Каринтіи. Оповоля слѣдували отповѣди на интерпеляціи до правительства. Министеръ скарбу отповѣдавъ на интерпеляцію пос. Тапше, що до рекламацій въ справѣ грунтового податку, а министеръ справедливости въ справѣ уложеня листы судій присяжныхъ въ Лицѣ ческой и на интерпеляцію Рехбауера въ справѣ здъюнкта Ротшельда, котрому приказано зложити достоинъство предсѣдателя нѣмецкого товариства школьного. Переведене слѣдство не выкрыло виправдѣ нѣякого карыдостойного дѣла, министеръ уважавъ однакожь зо взглядовъ политичныхъ за потрѣбне возвати сего урядника до зложеня достоинъства. — Оттакъ приступила палата до дебаты надъ внесеньемъ посла Штайдля, що до приписовъ о паленю тѣлъ умершихъ. По короткой дискусіи ухвалено внесенье пересказати особной комисіи. — Комисіи правничой отступлено внесенье Рахтера въ справѣ закона о змѣнѣ приписовъ що до екзекуція на движимости. — Президентъ палаты бажавбы, якъ доносятъ зъ Вѣдня, щобы оба внесеня языковй о. е. внесенье Вурмбранда и Гербота були залагоджени ще сего тыждня, и для того мають що дня отбуватися засѣдання; чи однакожь се удастьоя въ виду великого числа петицій наспѣвшихъ за часъ ферій, котрыхъ отчитанье займе много часу якъ и въ виду того, що въ дебатѣ прійме участь много бесѣдниковъ, такъ зъ стороны автономистовъ, якъ и централистовъ — належитъ сумнѣватися. Въ справѣ становища, яке мають занята поодинокй клюбы парламенту при голосованю надъ сими внесенями, отбувалися въ кождомъ оживлени нарады. Клюбъ Короннёго, до котрого вступили наши послы: Ковальскій и Кулачковскій, буде, здаеся, голосувати противъ внесеню немотивованого переходу до дневного порядку и поставатъ зъ своеи стороны посередне внесенье. Пос. Ковальскій заявивъ, що лишь въ такомъ случаю буде голосувавъ за внесеньемъ пос. Вурмбранда, (котре въ принципѣ мае на цѣли урегульованье отношень межи языками краевыми и застерѣгае лишь языкови нѣмецкому права языка державного) наколи оно не буде въ звязи съ внесеньемъ Гербота.

ЗАГРАНИЦЯ.

Россія. Загальне положенье Россіи въ нѣчѣмъ не змѣнилося; все иде дорогою, якою отъ давна навыкло ходити. Мимо того не можна однакожь сказати, щобы все позоставало въ status quo. Тому то може трохи и несправедливо писали декотрй газеты даючи огляд за минувшій рокъ, що онъ принесъ лишь негативнй результаты. Правда, що въ загалѣ оно такъ и есть, але приглянувшися трохи блише не можемо сказати, щобъ минувшій рокъ не принесъ якихъ и позитивныхъ — хоць правда, що дуже малыхъ — результатовъ. Якъ въ загалѣ въ цѣлой Европѣ, такъ ще больше и въ Россіи даеся тое докладно почути, що часы въ котрыхъ жіемо, суть якйсь переходовй. Якійсь неспокой, якбось неясний бажаня и стремлена даются чути въ всѣхъ верствахъ суспольности; тымъ больше все то отзываеся въ Россіи. Само россійске правительство навѣть чуе то добре и на всѣ стороны шукае выходу. Оно скликуе комисіи, предкладае рожни проекты, заводить економичнй реформы, въ загалѣ чуе, що духъ часу не дае спокою и напирае чимъ разъ сильнѣйше. Були навѣть проекты якоись змѣны державной уставы; они виправдѣ не совершилися, але мимо того видко, що теперѣшне правительство чуе вже тую потребу и не хоче лишь отступити отъ давно утоптаной дороги. Теперѣшне правительство звернуло головно свою увагу на економичне подпесенье державы и тутъ заразъ найлѣпше побачило, що безъ участи народу або хочь одной его верствы не може нѣчого вдѣяти. Коли ходило о назначенье мыта на вуголь камённый, на подпесенье мытовои тарифы правительство не могло тутъ обойтися безъ участи самыхъ же интересованыхъ. Оно въ обохъ случаяхъ относилося до товариства торговельного и промыслового и жадало мнѣня въ обохъ справахъ. Такъ само було такожь и съ закономъ для желѣзниць гр. Баранова, въ котромъ проектуеся желѣзнодорожна рада, до котрои мали бы вступити представителѣ желѣзниць, промысловцѣ и земства. Надъ проектомъ сего закону радивъ конгресъ вложеный зъ людей зовсѣмъ приватныхъ. Зъ сего вже видко, що россійске правительство, хочь ще дуже слабо, починае вже числитися съ мнѣньемъ народу. Правда, що се ще не може вдоволити цѣлого загалу и тому не дивно, що тѣ, котрй чимъ скорше радй бы побачити радикальну змѣну въ Россіи, знову що разъ сильнѣйше выступаютъ. Такъ н. пр. пишутъ до „Times“ зъ Петербурга, що тамъ революціонеры завязали „молоду народну волю“ котра мае на цѣли сполучити въ собѣ всѣхъ молодыхъ людей, що ще не въ силѣ выступати чинно, якъ старшй революціонеры. Легко понати, що чимъ явнѣйше и сильнѣйше выступаютъ революціонеры, тымъ большихъ репресій уживае правительство. Тому то и царь въ своѣй новорочной бесѣдѣ сказавъ, що сподѣвается, що енергичными средствами правительство зможе здержати всякій ворожій рухъ, якій появився подъ конець минувшого року. Якй суть тѣ средства, доносятъ петербургскій кореспондентъ до „Germania“. Онъ каже, що полиція въ трое побольшена а городскій голова мае право заказати не только зборы народній, але навѣть и товариства приватній, торговельній и промысловій. Ген.-губернаторъ мае право назвати кождого, кто ему подозрѣный безъ всякои отвѣчальности. Наколи подозрѣнье покажеся справедливымъ, то мѣсцевій власти мають право кождого увязненого до 24 год. смертею наказати. Власти мають право робити ревизію у всякихъ домахъ и въ кождомъ часѣ и можуть зсылати подозрѣныхъ въ Сибѣрь безъ всякои дальшои переписки; мусять лишь потому заявити о томъ министерству.

Нѣмеччина. Въ прускомъ сойми отогралася послѣдна сцена першои части культурной борбы въ Нѣмеччинѣ; о другой части, котру заповѣвъ министеръ Гослеръ, може незадовго почуемо. Рѣчь малася такъ: Центрумъ прускаго сойму зажадало отъ министра вѣроисповѣдания, щобы правительство пояснило вже остаточно, якъ стоитъ справа церковна съ Ватиканомъ и скольке въ томъ правды, що пруске правительство думае помиритися съ курією. На се питанье забравъ голосъ министеръ Гослеръ и давъ въ сѣй справѣ таке поясненье, котре по такъ остентативныхъ объявахъ куртозіи, якй проявилися подчасъ подорожи нѣмецкого престолонаслѣдника до Риму, не мале мусѣло зробити враженье въ цѣлой Нѣмеччинѣ. Гослеръ заявивъ именно, що пруске правительство нѣякъ вже не думае о якой згодѣ а тымъ меньше о якихъ уступствахъ для курія римскои и що въ дальшой борбѣ культурной хоче само взяти инициативу. Дальше зазначивъ министеръ въ якихъ границяхъ буде вестися та борба. Огже каже, що епископы Познаньскій и Кольньскій нѣколи и подъ жадными условіемъ не повернутъ до своихъ епархій, а министерство готове навѣть зробити зъ того въ данѣмъ случаю питанье кабинету. Епископъ зъ Минстеру може вернути, але лишь подъ тымъ условіемъ, коли самъ буде о тое просити. На таке заявленье министра зорвався Вандеретъ и острыми словами заявивъ, що така система, то система Фалька и що она скорше чи познѣйше доведе державу до руины. Правительство може лишь тогды числити на клерикальне сторонництво, коли безъусловно сповнитъ бажаня курія. На мѣсце епископа кн. Радзивила, котрый у прускаго правительства есть persona ingrata, мае бути кандидатомъ еп. Янишевскій, котрый теперь перебувае въ Краковѣ; здаеся однакожь, що то больше бажаня польскихъ клерикаловъ. — Друга важна и далекосягаюча справа, надъ котрою дебатували въ прускомъ соймѣ, була справа оподаткованя ренты. Противъ оподаткованю выступивъ бувъ пос. Рахтеръ и хотѣвъ всякими способами доказати шкодливость оподаткованя капиталу. Мимо того здаеся, що консерватисты и велика часть центрумъ годятся на оподатковане ренты и що предложенье правительства въ сѣй справѣ перейде. — Італіянський посолъ Греппи, призначеный до Петербурга, приѣхавъ бувъ 18 с. м. до Берлина и конферувавъ тутъ съ Гацфельдтомъ и Дельоней. Межи иншими обговорювалися такожь условія подорожи короля Гумберта до Берлина.

Сербія. Передъ кольком днями предложивъ президентъ министровъ Кристичъ королеви справозданье о пригнетенію ворохобнѣ въ долинѣ Тимока. Справозданье се содержитъ гдекакй займаючй даты. Кристичъ каже, що причиною ворохобнѣ були радикалы и ихъ газеты, а особливо рада, яку они подавали селянамъ, щобы они не отдавали оружія. Въ концы вычисляеся въ справозданю всѣ тѣ случаѣ, якй розбиралися передъ военнымъ судомъ въ Зайчарѣ. Зъ сего показуеся, що 94 особъ зостало засужденыхъ на смерть. Зъ тыхъ увольнено 63 и засуджено ихъ лишь на вязницю, 10 утекло, а 1 отобравъ самъ собѣ життье. 567 особъ засуджено на большу або меншу кару вязниці, 5 зъ тыхъ засуджено на тяжку вязницю а 68 лишь на кольке днѣвъ; 75 увольнено зовсѣмъ. Всего на всего ставало 819 особъ передъ судомъ военнымъ въ Зайчарѣ и въ протягу 38 днѣвъ отбулося не менше якъ 84 розправъ.

Чорногора. „Narodni Listi“ доносятъ, що князь чорногорскій покликавъ до службы 40.000 войска и въ короткомъ часѣ задумавъ обсадити цѣлу область Гусинье, котра мае бути прилучена до Чорногоры, а котру магометаньскій житель не хотятъ отступити. Корпусомъ експедиційнымъ мае доводити Марко Миляновъ.

НОВИНКИ.

— **Управляюча рада „Народнои Торговлѣ“** мала засѣданье дня 9 (21) с. м. Межь иншими дѣлами обговорювала рада дѣло склеповыхъ филій въ краю. По основныхъ и всесторонныхъ оговорахъ того дѣла рѣшила рада открыти сего року филіяльній торговлѣ въ кольохъ большихъ мѣстахъ всходнои Галичины. Подаючи сю ухвалу управляючои рады „Народнои Торговлѣ“, яко весёлу звѣстку до загальнои вѣдомости, позволимо собѣ звернути увагу рады на тое, щобы при выборѣ мѣсць на филіяльнѣ торговлѣ не спускала зъ ока потребы филіяльныхъ торговель на окраинахъ руского народу, где онъ стыкаеся съ мазурско-польскимъ. Тутъ, якъ се кождый легко зрозумѣе, мали бы нашй торговлѣ дуже велике значенье не только економичне, але и политично-народне.

— **Звертаемо увагу Родимцѣвъ нашихъ зъ Тернополь-щины** на „Запрошенье“ на музикально-декляматорскй вечеринцѣ въ Тернополи дня 1 л. лютого с. р.

— **Рускій народный театръ** подъ дирекціею пп. Биберовича и Грыневецкого дасть въ Коломыи въ сали Галицкого готелю перше представленье дня 31 л. сѣчня, въ четверъ. Представлена буде комедіо-драма въ 4 дѣяхъ „Даншевы“ Дюма и Невокого. Зъ Бродовъ пишутъ намъ, що театръ нашъ представивъ тамъ звѣстный Шиллера творъ „Интрига и любовь“ (Kabale und Liebe) дуже хорошо. Въ недѣлю дня 25 л. с. м. буде въ Бродахъ дане представленье „Ярополка I Святославича“ Корн. Устіяновича на бенефисъ п-ѣ И. Биберовичевои. Сподѣваемося, що руска публичность зъ Бродовъ и окрестности поспѣшитъ якъ найчисленѣйше на бенефисъ найулюбленѣйшои нашои артистки.

— **Намѣстникъ п. Залескій** повернувъ вже зъ своеи подорожи до Вѣдня и Парижа назадъ до Львова.

— **Знаменита статія о. Стефана Качалы о питаню жидовскомъ въ Галичинѣ** (въ 2 ч. „Дѣла“ зъ 1884 р.) зробила на розумнѣйшихъ Полякахъ велике впечатлѣнье. „Dziennik Poznański“ посвятивъ ѣй окрему допись и перепечатавъ ей частину, где о. Качала на искрыхъ, живцемъ зъ галицкого життя взятыхъ примѣрахъ показуе, якъ жиды намагаются выкористати шовинизмъ и нерозумъ польскои верховодячои верствы и захопити съ часомъ отъ нея въ свои руки навѣть политичну ролю въ краю, котрою она доси ще держится. „О. Качала — читаемо въ „Dziennik-y Poznańsk-омъ“ — пытае Полякахъ, чи для нихъ питанье жидовске не есть дѣломъ политичнымъ? Польске дневникарство львовске не отповѣдае на тое дражливе питанье, а тымъ часомъ жиды дѣйстно стремятъ съ незвычайною вытревалостею до осуществленя тои своеи программы. Въ р. 1883 жиды закупили въ Галичинѣ столько обширныхъ маетковъ панскихъ, якъ ще доси въ нѣкотромъ роцѣ. Чи не годится застановитися надъ питаньемъ, поставленымъ о. Качалою, провѣдникомъ рускаго клюбу опозиційного въ львовскомъ соймѣ?“

— **Фрклингова**, побавшому палкою п. Мышугу, була засвѣтила зоря надѣи въ холодныхъ мурахъ вязниці, але свѣтло ей показалося ще слабшимъ отъ крейцаровои шабасовки. Якъ звѣстно, комната рады краевого суду карного ухвалила була выпустити его на волю; прокураторъ откликався до высшого суду краевого, а той прихилився на сторону прокуратора. Такъ „палковый герой“ муситъ въ „Ивановой хатѣ“ роздумувати надъ марностею рицарскихъ подвиговъ, навѣть съ такимъ романтичнымъ оружіемъ, якъ „палка“...

— **Гниличчи малй!** — кому зъ насъ не звѣстне имя того села въ нашой Галичинѣ! Не только намъ и нашимъ любымъ сусѣдамъ оно добре звѣстне; ехо назвы того села проносилося недавно и по-за границѣ нашого краю... Гниличчи малй були причиною засуджена не лишь жителя ихъ, ч. Шпундера, але и другихъ его товаришевъ вязниці; они були и причиною процесу гр. делля Скалѣ противъ о. Стеф. Качалы и пок. Волод. Барвѣньского. Нема нынѣ вже гр. делля Скалѣ въ Гниличкахъ, а есть кн. Адамъ Сапега — властиво не онъ самъ, але его офиціялисты. Кн. Адамъ Сапега купивъ тое село, щобы зорвати „leb (выгрѣтой въ польскій фантазіи!) hydrze“, — якъ голосили подъ часъ купна польскй газеты. Не чули мы нѣчо про те, щобы кн. Адамъ зрывавъ хлоб якій тамъ гидрѣ — бо гидры въ Гниличкахъ нѣякои не було. Гниличчи хотѣли мати у себе дома душпастыря, щобы не поносити тяжкихъ тягаровъ конкуренційныхъ до Гниличъ, — отсе бувъ цѣлый ихъ грѣхъ. Теперь они мають вже свого душпастыря въ особѣ о. Пелехатого и отъ якъ собѣ починаютъ. Доносятъ намъ зъ отгамъ, що въ суботу рано минувшого тыждня честный господарь зъ Гниличъ малыхъ, Стефанъ Яворскій явився у о. Пелехатого и жертвувавъ на початокъ **4000** зр. на будову муроваои церкви. Ч. Яворскій вручивъ заразъ 3000 зр. о. Пелехатому, прочихъ 1000 зр. обѣцивъ додати незабавомъ; дальше пробивъ надѣю, що причинится и до внутрѣшного украшеня церкви. Слухайте панове шовинисты польскій! Слухайте вы, що Гниличчи представляли якъ розсадникъ „sxyzmy“! На храмъ — не „sxyzmatycki“, але греч.-католацкій — жертвуе таку книжку суму не князь Сапега, але честный селянинъ, пріятель Шпундера!... Сей фактъ повинѣ здобный отворити намъ очи, що опѣка ваша надъ нами — намъ зовсѣмъ непотрѣбна! День той бувъ радостный для Гниличокъ ще другимъ дуже важнымъ случаемъ: вечеромъ отбулося тамъ открытье читальнѣ въ дуже поважный способъ. Кромѣ о. Пелехатого явилися на томъ торжествѣ ще два нашй патріоты оо. Андрей Качала и Панкратій Бѣлиньскій въ Токовъ. О. Качала выголосивъ на вотупѣ поучаючу рѣчь о великомъ значеню читальнѣ и загрѣвавъ громадянъ до будовы громадского дому, въ котромъ була бы читальня; безъ того читальня не може процвѣтати. О. Пелехатый пояснивъ зобраным статуты читальнѣ, по чѣмъ знову о. Качала пояснивъ велику важность „Народнои Торговлѣ“ для рускихъ селянъ и въ загалѣ для Русиновъ. Той же панъ отець высказавъ похвальну рѣчь для ч. Стефана Яворского и вилесъ въ его честь „многая лѣта“, котре всѣ зобранй приняли съ великимъ одушевленьемъ. Подъ конець торжества о. Качала державъ популярный выкладъ „О вулканахъ“. На торжествѣ були численнй гостѣ зъ Гниличъ великихъ, зъ Нового села, зъ Кошлякъ и зъ другихъ мѣсць. По серденой гостинѣ розойшлися всѣ съ патріотичнымъ настроемъ духа, бажаючи славы и силы Руси та щастя ей дѣтей...

— **Въ Гахъ старобрідскихъ** устроила тамошна читальня руска въ день св. Іоана хрестителя вечеринцѣ съ музикою, спѣвомъ и деклямаціями. Дѣ комнаты школьнѣ пристроила молодѣжь дуже хорошо зеленею и вѣнками. О годинѣ 6-той вечеромъ були обѣ тѣ комнаты заповненй гостями. О годинѣ 9 той прибули численнй гостѣ отъ мѣсцевого пароха, трудолюбивого патріота о. Ивана Сѣрка (котрого именины припадали того жь дня) и забавили колька годинъ на вечеринцяхъ читальнѣ. Програма вечеринць була дуже удачно уложена и выведена вповнѣ хорошо. Хоръ зложеный зъ 24 спѣвакивъ отспѣвувавъ народнй пѣснѣ, дѣ малй дѣвчата-ученицѣ и одинъ старый господарь выголосили деклямаціи, а межь тымъ музика пригравала танцѣ. Цѣкава рѣчь, що читальня въ Гахъ старобрідскихъ мае членомъ одного жида Маркуса Шамбеляна; той незвычайный сынъ Израиля бравъ такожь участь въ вечеринцяхъ. Выдѣлъ читальнѣ дякуе за участь або гостину на вечеринцяхъ гостямъ о. Сѣрка, а дальше оо. Глѣбовицкому зъ Накваши и Чубатому зъ Пониквы малои, п. учителю Чередарчуку зъ Накваши и чч. гостямъ зъ Бродовъ, Пониквы великои, Накваши, Ясеновець, Подгорець, Бучины, Фольварковъ великихъ и малыхъ. Вечеринцѣ читальнѣ въ Гахъ старобрідскихъ дуже всѣмъ сподобались и поднесли патріотичного духа. Честь отже членамъ тои читальни, честь и о. Сѣркови, котрый поставивши тую читальню на такій крѣпкій основы, заходится теперь — якъ намъ пишутъ — коло закладинъ читальнѣ въ селѣ Бучинѣ, належачомъ до его парохіи. Статуты читальнѣ въ Бучинѣ вже готовй и сими днями будутъ высланй до ц. к. намѣстництва до затвержденя.

— **Зъ Городенки** пишутъ намъ: Дня 20 л. сѣчня отбувся у насъ загальный зборъ рускои читальнѣ. О. С. Бурнадзъ яко голова читальнѣ, повитавъ згромадженыхъ членовъ красною бесѣдою, потому отчитавъ статутъ и внесъ на честь цѣсаря „Многая лѣта!“ Зъ справозданя касіера довѣдались мы, що читальня числитъ 109 членовъ и есть надѣя, що въ сѣмъ роцѣ буде больше. Дальше приступлено до выбору нового выдѣлу. О. Бурнадзъ поднякувавъ за предсѣдательство и помимо того, що народъ просивъ его, щобы и дальше позостався, рѣшився зложити той урядъ. П. М. К. поставивъ внесенье, щобы въ такомъ случаю выбрати о. С. Макогоньского, дотеперѣшного завѣдателя парохіи. Зборъ громкими оплесками повитавъ яко предсѣдателя о. Макогоньского, котрый въ такъ короткомъ часѣ зъумѣвъ зъеднати собѣ народъ и дуже ревно занимався церквою и спѣвомъ, черезъ него заложеным. Крѣмъ о. Мак. выбрано до выдѣлу пп. А. Куровицкого на заступника, Фольваркова на касіера, дальше Петра Жибчина, Василя Ковбуза и Петра Котика. Новый предсѣдатель, заявши мѣсце, поднякувавъ зборови за довѣріе и прирѣкъ, що совѣстно буде сповняти тягаръ на него вложеный. Потомъ учитель М. К. мавъ попухярный выкладъ „О круженю землѣ“. Всѣхъ зобраныхъ членовъ було до 80. Сподѣваемося, що о. Стеф. Макогоньскій, ревный дѣятель на поли народномъ, займеся щиро читальнею и ще сихъ мисниць постараеся о устроенье музикально-декляматорского вечерка, а найлѣпша нагода була бы въ день смерти Тараса Шевченка.

— **Зъ Станиславова** пишутъ намъ: Рокъ 1883 сумно скончився для Станиславовщины. Смерть о. Кирила Церковича зъ сусѣдныхъ Опришовець поразила не только круги интелигенціи, але также широкій кругъ нашого сельского народу, котрый у покойномъ оплакуе не только свого вѣрного друга, але и провѣдника однодушно выбраного. Бо коли въ послѣдныхъ рокахъ переповнилася тому народови горести чаша, интелигенцію роздирали споры, а по селахъ на священика затровлено школу и громаду, тогды въ 1880 роцѣ спросивъ великій покойникъ руску интелигенцію обохъ таборовъ до свого гостинного патріотичного дому, а коли потому на зборахъ многолюдныхъ въ Станиславовѣ, сполучеными силами скликаныхъ народъ одноголосно предсѣдателемъ выбравъ покойного и подъ его проводомъ завязалося кольканайцять сельскихъ комитетовъ выборчихъ соймовыхъ, то щезла безъ слѣду распря межи интелигенцію, не зойшла сѣяна межи народомъ вражда противъ священиковъ а народъ до сойму и рады повѣтовои мимо отчаянной агитаціи могучихъ противниковъ выбравъ своихъ заступниковъ. Кто жь забуде тую величаву хвилю, коли межи бесѣдниками забрали голосъ бувшій послы селяне, котрй вже були подготовили свою кандидатуру, заявляючи всенародно, що въ мѣсто себе бажаютъ о. Кирила Церковича видѣти посломъ; той однакожь заявивъ, що уважае конечнымъ, щобы выборъ упавъ на дужого и молодшого, хотяй лично тутъ незнакомого дра Ив. Добрянського, що, помимо, якъ сказано вже, лютого опору противниковъ и дѣйстно сталося. Якъ на кождомъ кроцѣ своеи скоро намъ перетятои жизни такъ и въ урядѣ члена рады повѣтовои Станиславовскои, бувъ покойный безъ перестанку чинным яко заступникъ сельскихъ интересовъ въ борбѣ съ всѣми противниками селянина и его добробыту, а заразомъ не отступаючи анѣ на хвилю отъ рускои програмы: „Въ своѣй хатѣ своя правда“, выборовъ собѣ своею незломною честнотою не только поважанье, але справдѣшне почитанье навѣть межи своими національными, соціяльными и религійными противниками, котрй за тымъ благороднымъ порывомъ идучи наспѣли, щобы честь отдати честному мужу, поручь съ иншими людьми, що съѣхалися, ударити чоломъ на могилѣ патріота рускаго. Однакожь зъ обовязку сучасного лѣтописци не можемо промовчати про сумный диссонансъ, якій на томъ величавомъ обходѣ выкликали передъ лицемъ зобраного народу зъ всеи околицѣ, свѣдка и участника подвиговъ покойного, не противники але рускй священики сослужителѣ, зъ котрыхъ одинъ поляявши въ проповѣди способомъ на похоронахъ священиковъ на нещастье часто практикованымъ мѣсцеву громаду, — бувъ невычерпаный въ запевняваню притомного маршалка повѣтового и прочихъ Поляковъ о улеглости Русиновъ, „тои молодшои братіи“ передъ Поляками яко „братією старшою“, — по-ля чого забравъ надъ гробомъ голосъ сумнозвѣстный зъ часовъ выборчихъ священикъ зъ Пацыкова, котрый заповнивъ всю свою проповѣдь славословіемъ Поляковъ и тыхъ объявовъ ихъ чувствъ братерскихъ для рускаго народу, котрыхъ проповѣдникъ не умѣвъ анѣ явити, анѣ назвати, все ad personam явившихъ ся достойниковъ

повѣтовыхъ. Такъ то величавый обходъ похоронъ патріота рускаго здоставъ пониженый рускимъ сервилизмомъ! Справедливо отже кличе справоздавець-Полякъ въ ч. 2 „Echa z Pokucia“: „Jak mało (sic) potrzeba z naszej strony, aby poczciwe pozyskać serca ruskie!“...

— **Именованя.** Комисарь львовской полиціи Кар. Бляймъ одержавъ титулъ и характеръ надкомисаря. Канцелистъ Викт. Файтъ зъ Мостискъ именованый канцелистомъ при краевомъ судѣ у Львовѣ. Канцелистъ суд. зъ Скалата Іос. Кучера перенесеный до Надворной. Именованій канцелистами: подъофициръ Іос. Войтовичь при окружн. судѣ въ Перемышли; Кресц. Савчиньскій при пов. судѣ въ Мостискахъ; Стан. Пиликовскій и Янъ Пелчиньскій въ Скалатѣ; Сим. Кучиньскій въ Любачевѣ; Казим. Бемъ въ Радеховѣ; Феликсъ Жеребецкій въ Вишнѣвчику; Янъ Деда въ Мостахъ вел.; Конст. Щурка въ Подгайцахъ; Стеф. Кобзевичь (зъ Радехова) въ Богородчанахъ; Доминикъ Дельманъ въ Копычинцахъ; Сим. Брікъ въ Равѣ рус.; Марк. Чернецкій въ Товмачи и Мих. Финиповскій въ Яновѣ.

— **Всч. о. Игн. Телишевскій,** проходникъ въ Бѣлцѣ, пожертвувавъ зобраній на его поѣздку во Львовъ черезъ кодеканальныхъ 3 зр. а. в. для бѣдной учащойся молодѣжи въ рускій гимназіи.

— **Гр. Станиславъ Потоцкій,** властитель Рыманова, умеръ сими днями въ Краковѣ по довголѣтній немочи.

— **Звертаемо увагу** нашихъ П. Т. Читателѣвъ на мѣщеный въ „Дѣлѣ“ инсератъ купця п. К. Ф. Поповича зъ Тернополя. Чинимо се тымъ радше, що зъ кількохъ сторонъ одержали мы таке порученье отъ спотребителѣвъ „5-килевыхъ бочовокъ вина“.

Вѣсти епархіальнѣ.

Зъ АЕпархіи Львовскои.

Въ пропозиціи на парохію при карнѣмъ заведеню въ Станиславовѣ оо.: І. Теодоръ Трачъ зо Збоиска, ІІ. Кириллъ Лукасевичь зъ Мшанца, ІІІ. Александеръ Танчаковскій, сотрудникъ зъ Язловца.

Митроп. консисторія вставляется до ц. к. намѣстництва о удѣленье личного додатку для о. Іоана Весоловского, пароха въ Молодятынѣ.

Душпастырство при карнѣмъ заведеню жѣночѣмъ т. зв. „св. Маріи Магдалины“ во Львовѣ получивъ о. крыл. Андрей Бѣлецкій. Митрополича консисторія вставляется до ц. к. надпрокураторіи о вызначенье платнѣ для душпастыри при тѣмъ заведеню.

6. *Вел. цесарь* зъ найвысшои ласки дозволивъ позволенье ц. к. намѣстництву, щобы о. Івану Кудрыкевичу надати душпастырство яко сотрудника въ архіепархіи. О тѣмъ востала черезъ ц. к. намѣстництво завѣдомлена консисторія.

Президія ц. к. намѣстництва годатся на каноничну институцію о. Іоахима Федюка на Угерско.

Презенту на Рожанку велику получивъ о. Григорій Гуменный.

Сотрудництво при церквѣ Успенія пресв. Д. Маріи во Львовѣ получивъ о. Константинъ Яримовичь.

ПОСМЕРТНІЙ ВѢСТИ.

✝ **О. Каролъ Чемериньскій,** приходникъ въ Луцѣ малой, дек. скалатского, упокоився 7 (19) сѣчня с. р. въ 62-гомъ роцѣ житя а въ 39-тѣмъ священьства. Вѣчна ему память!

✝ **Юлія зъ Огоновскихъ Кульчицка,** жена директора школы головнои въ Коломыи, упокоилася дня 23 с. м. — Вѣчна ѣй память!

Переписка Редакціи и Администраціи.

Всч. Л. Б. въ Красносельц. Проповѣдь о. Танячкевича небавомъ вышлемо. — *Вп. Л. Бил. въ Кра—лѣ.* Евиденцію катастру удержуе геометра евиденційный замешкалый въ мѣстѣ повѣтовомъ и до него належитъ относитнося, если зайде яка змѣна въ особѣ посѣдача грунту, если грунтъ подлягаючій оподатковану подѣленый, або если выказаный хабно родъ управы. Если якій грунтъ зачисленый до высшои класы, годѣ вже теперь що порадити; наколи бы однакожъ зайшла проста похибка належитъ внести рекурсъ до ц. к. уряду податкового.

Запрошенье.

Зъ иниціятивы тутешнои филіи товариства „Просвѣта“ устроює подписаный комитетъ въ пятницю дня 20 сѣчня (1 лютого) 1884 въ замковой (театральной) сали въ Тернополи музикально деклямаційній вечерницѣ съ отчитомъ въ память XXII. роковинъ смерти найбольшого поета рускаго Тараса Шевченка, при благосклонной участи найлучшихъ силъ спѣвацкихъ мужескаго хору селянъ зъ Денисова. Надѣемось, що кождый Русинъ радо поспѣшитъ отдати честь памяти безсмертного рускаго геніа и покрѣпити духа свого родною пѣснею и роднымъ словомъ.

Цѣна одного билету въ двохъ першихъ рядахъ крѣселъ 1 зр. 50 кр., въ дальшихъ рядахъ 1 зр., ложа 5 зр. Вступъ на салю 50 кр., для ученикобъ и селянъ 25 кр. Билеты можна достати въ книгарни Гилечка (давн. Чижика) а отъ 7-ои вечеромъ при касѣ.

Початокъ точно о год. 8 вечеръ. Програма буде оголошена въ часописяхъ и роздавана при входѣ до салѣ.

Въ Тернополи, дня 6 (18) сѣчня 1884.

Ал. Барелькскій, проф. семинарія учит.; *П. Левицкій,* проф. гимн.; *Л. Рудницкій,* проф. гимн.; *Дръ Волод. Зарицкій,* конципіентъ адв.; *Романъ Бачинскій,* конципіентъ адв.

Подяка.

Неумолима смерть забрала менѣ дорогого мужа и найлюбезнѣйшого отця дѣтямъ, Михаила Черепашиньского, котрый упокоився по короткой недузѣ дня 8. лат. Сѣчня. Въ тѣмъ тяжкомъ горю правдивою отрадою було для насъ сочувство, заявлене намъ участею въ похоронномъ обрядѣ достойными особами. Тожъ на сѣмъ мѣсци складаемо прилюдну щиру подяку передовсѣмъ Воч. о. Алексѣю Закиньскому, приходнику въ Старыхъ Богородчанъ, що головно занявся похоронами, якъ также за его теплe прощальне слово надъ тлѣнными мощами покойного. Дальше складаемо щиру подяку Воч. оо. Пачовскому зъ Богородчанъ, Паукови зъ Саджавы, Пандусови зъ Невочина и Евил. Андруховичу зъ Старыхъ Богородчанъ, о. Германови, пароховы лат. зъ Богородчанъ и о. сотрудникови лат. зъ Богородчанъ. Рѣвножъ дякуемо щиро репрезентантамъ корпораціи, якъ Вп. пп. Шветтерови и калькантови отъ завѣдательства добръ богородчаньскихъ, п. Шекѣньскому, маршалкови рады повѣтовои, п. Вуйковскому, начальникови мѣста Богородчанъ, п. Сѣрецкому, директорови и прочимъ пп. професорамъ школы мѣсков, п. почмайстрови Красускому и всѣмъ прочимъ П. Т. Панамъ; дякуемо всѣмъ пѣвцамъ церковнымъ подъ проводомъ о. Пачовского, чч. братствамъ всѣхъ церквей и всѣмъ вѣрнымъ, котрій такъ численно зобрался на той сумный обрядъ.

Старѣ Богородчаны 1 (13) сѣчня 1884.

Тереса Черепашиньска, жена; Михайлъ, Иванъ, Евсевій Черепашиньскій, сыны; Розалія Квасневска, донька; Васильлъ Черепашиньскій, братъ.

Конкурсъ
на творы драматичнѣ.

Въ мысль рѣшеня выдѣлу товариства „Рускои Бесѣды“ у Львовѣ розписуеся симъ конкурсъ на творы драматичнѣ (трагедіи, драмы, кельодрамы, комедіи, на котрій вызначаеся

I-ша премія въ сумѣ 200 зр. а. в. за твѣръ найлучшій,
II-га премія въ сумѣ 150 зр. а. в. за твѣръ взглядно найлучшій.

На першомъ мѣсци стоятъ творы драматичнѣ народнѣ, основуючійся на исторіи, обычаяхъ, переказахъ, въ загалѣ на житю нашого народа.

Преміованѣ творы остаются власностею автора, а „Бесѣда Руска“ позыскуе лишь право представляти ихъ на сценѣ. Але право представленя прислугуе выключно лишь „Бесѣдѣ Рускій.

Кождый авторъ зволитъ тому означити свою працю якимсь особнымъ знакомъ, не подписуючи свого имени а долучаючи тое жъ окремо въ опечатанѣмъ листѣ — и прислати на руки выдѣлу „Рускои Бесѣды“ (Львовъ улиця Скарбковска ч. 2) найдальше до 1 вересня 1884.

Рѣвночасно подае Выдѣлъ „Рускои Бесѣды“ до загальнои вѣдомости, що кождого часу принимае и преміюе такъ взѣрцевѣ переводы писателѣвъ заграничныхъ, великорускихъ, нѣмецкихъ, францускихъ и иншихъ, якъ и творы оригинальнѣ (окромъ конкурсовыхъ) особливо одно- и дво-актовѣ драмы зъ житя народного надаючійся до представленъ по читальняхъ селяньскихъ.

Прочѣ рускій газеты просимо о ласкаве повторенье сего конкурсу.

Отъ Выдѣлу товариства „Руска Бесѣда“. (1—?)

Львовъ 22 Сѣчня 1884.

5 килевѣ

БОЧОВКИ ВИНА

поручае

ТОРГОВЛЯ ГЕГЕЛЯЙСКО-ТОКАЙСКИХЪ ВИНЪ

К. Ф. ПОПОВИЧА

ВЪ ТЕРНОПОЛИ

1	бочовка	Гегелійского столового .	2	зр.	10 кр.
1	„	Гегелійского столового лучшои якости 2 зр. 30 кр. и	2	„ 50	„
1	„	Гелей. стол. ароматичного	3	„ —	„
1	„	Самородного вытравного .	4	„ 30	„
1	„	Ермелеки-Бакаторъ стол.	2	„ —	„

Повыше наведенй цѣны розумѣются празъ съ бочовкою окованою желѣзными обручами и оплаченымъ портомъ почтовымъ, такъ що благосклонный отбиратель жадныхъ больше коштовъ не поноситъ. Купуючи вина особисто только у продуцентовъ ручитъ за здоровій добрій, натуральній и лучшій вина якъ зъ Вершецъ, и проситъ о ласкавій замовленя. (12—?)

МАВРИКІЙ БАЛЛАБАНЪ

во Львовѣ, пляцъ Маріяцкій ч. 8

Поручае свій богатый складъ **полотенъ, столового бѣля** зъ первостепенныхъ фабрикъ также полѣпшеныхъ машинъ до шитя системы Зингера зъ славныхъ фабрикъ Клеменса Миллера и Зайдель & Найманъ въ Дрезднѣ съ 5-лѣтною гваранцією.

Иглы, иитки, бавовна до робленя панчохъ

(3—4) по дуже умѣреныхъ цѣнахъ.

„СТАТУТЪ ЧИТАЛНѢ“

вразъ съ

поданьемъ до ц. к. Намѣстництва

выдало товариство „Просвѣта“ и продае по слѣдующихъ цѣнахъ: 5 примѣрниковъ Статутовъ и 1 примѣрн. подана до ц. к. Намѣстництва (безъ пересылки почт.) 20 кр.

Товариство „Просвѣта“
ул. Скарбковска ч. 2.

До Высокоповажныхъ Панъ народности польскои, рускои, ческои и нѣмецкои.

Для маючихъ поручитися функцій въ трехъ доброчинныхъ заведеняхъ въ Галичинѣ пошукуеся кольска дистингованыхъ Панъ за мѣсячною платою по 60 зр. и коштами подорожи.

Отъ убѣгаючихся Вп. Панъ на повысшій посады вымагаеся:

1. Вѣкъ отъ 20—35 лѣтъ,
2. Вольный станъ,
3. Зручность въ письмѣ, читаню и мовѣ,
4. въ двохъ языкахъ, въ польскимъ и нѣмецкомъ, въ рускомъ и нѣмецкомъ, або въ ческомъ и нѣмецкомъ,
5. Моральна и матеріяльна порука,
6. Крѣпке здоровье и добрый выглядъ.

Зголошеня письменнѣ, съ подаваемъ повысшихъ датъ, бывшихъ отношень личныхъ, мѣсця замешканя и послѣдной почты, належитъ внести до 14 днѣвъ на руки

а) Вп. Максимилияна Гельденбурга, ц. к. нотаря въ Монастырискахъ, або

б) Вп. Іосифа Фрайнда, ц. к. почмайстра и бурмистра въ Новомъ-мѣстѣ, — по чѣмъ убѣгательки одержатъ письменно ближшій подробности, дотычащій тыхъ посадъ. (3—3)

„ДЫМЪ“,

повѣсть Ив. Тургенева. Цѣна 1 зр. 50 кр., съ пересылкою 1 зр. 70 кр.

Достати можна въ администраціи „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигійскій.

Въ администраціи „Дѣла“ можна достати слѣдующѣ праці бл. п.

Володимира Барвѣньского:

1. СКОШЕНЫЙ ЦВѢТЪ (вымокъ зъ Галицкихъ образковъ), цѣна . . . . . 1 зр.
2. ВЕЗТАЛАННЕ СВАТАНЬК, образокъ зъ Галицкого житя, цѣна . . . . . 80 кр.
3. ОТЧИТЪ ВЪ 100-ЛѢТНІЙ РОКОВИНЫ ЦѢСАРЯ ЙОСИФА II. 17 (29) падолиста 1880, цѣна . . . . 25 кр.
4. БЕСѢДА ВЫГОЛОШЕНА НА НАРОДНОМЪ ВѢЧУ РУСИНОВЪ 18 (30) падолиста 1880 о економичныхъ справахъ, цѣна . . . . . 15 кр.

Доходъ зъ першого твору призначуе Родина покойника на памятникъ нагробный, зъ дальшихъ же трехъ праць на стипендію им. Володимира Барвѣньского. (9—?)

„МЕРТВІЙ ДУШЪ“

гумористична повѣсть **Миколая Гоголя** съ портретомъ автора и „Сховомъ отъ Выдавництва“ (278 стороновъ великои 8 ки).

Цѣна 1 зр. 80 кр.; съ пересылкою почтовою 2 зр.

Достати можна въ администраціи „Дѣла“ и въ книгарни Ставропигійскій.

„СВЯТЫЙ ВЕЧЕРЪ“,

повѣсть знаменитого англійского писателя К. Дикенса. Цѣна 30 кр., съ пересылкою 35 кр.

Достати можна въ администраціи „Дѣла“ и въ книгарни Ставропигійскій.

АНТ. ЩЕРБА

МУЖЕСКІЙ КРАВЕЦЬ

во Львовѣ, при ул. Коперника ч. 5.

маc честь поручити Вч. ПТ. Публицѣ и Вч. Духовеньству свою

РОБОТНЮ

МУЖЕСКОЙ ОДЕЖИ

пошля найновѣйшои моды, въ найлучшихъ товарохъ и по цѣнахъ якъ найдешевшихъ, упрашаючи яко Русинъ о ласкавѣ взгляды Вч. П. Т. Публики и Вч. Духовенъства, поручаючи ласкавому покровительству.

Всѣ ласкавій замовлена выконуются въ найкоротшомъ часѣ. (1—12)

Переводы и наслѣдованя

Осипа Шухевича

съ портретомъ и біографіею автора.

(Посмертне выданье.)

Львовъ, 1883.

Можна набути у накладника, проф. Володимира Шухевича (ул. Куркова, ч. 26) або замовити черезъ редакціи рускихъ часописей. Цѣна примѣрника 80 кр., съ пересылкою 85 кр.

52

КОБЗАРЬ

ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

Книжочка I.

Выборъ найкрасшихъ поезій Шевченковыхъ для молодежи рускои (сторонъ 96) съ портретомъ поета и вступнымъ словомъ.

Одинъ примѣрникъ зброшурованый коштуе 30 кр. (съ почт. пересылкою 35 кр.) — оправленый въ полотно 40 кр. (съ почт. перес. 45 кр.)

Кто купуе наразъ 9 прим. за готовку достае 1 даромъ. Замовляти можна черезъ редакціи „Дѣла“, „Зорѣ“, „Батьковщины“ и „Нового Зеркала“. (25—?)

ЗНАЙДЕНЕ!!!

По неутомимыхъ студіяхъ пощастилося наконецъ Другу фонъ **Бенденъ** вложити

Помаду на волосье

о котрій **съ повнымъ правомъ** можна твердити: **она сповняе свою правдиву цѣль.** Въ зовсѣмъ короткомъ часѣ вытворюе тая помада повный и сильный волосъ на бородѣ и головѣ и не допускае выпадати волосю. **Вынаходчикъ гарантуе за безъусловный успѣхъ.**

Цѣна за фляконъ 2 зр.

Можна набувати за попередною присылкою належитости лишь у вынаходчика Дра фонъ **Бенденъ**, Прага, Salmgasse, 7. (3—24)

Выдавець и редакторъ: **Антонъ Горбачевскій.**

Зъ друкарнѣ Тов. им. Шевченка подъ зар. К. Беднарского.

Ч. 6. Львовъ, Субота 14 (26) сѣчня 1884. **Рочникъ V.**

Выходитъ во Львовѣ що Вторника, Четверга и Суботы крѣмъ русскихъ святъ) о 4-ой год. попол. Литер. додатокъ „Библіотека найзнам. повѣстей“ выходитъ по 2 печат. аркушѣ кождого 15-го и послѣдного дня кождого мѣсяца.

Редакція, администрація и експедиція пѣдъ Ч. 44 улиця Галицка.

Всѣ листы, посылки и реклямаціи належитъ пересылати пѣдъ адресою: редакція и администрація „Дѣла“ Ч. 44 ул. Галицка.

Рукописи не звертаются тѣлько на попереднє заплатерженьє.

Поодинокє число стоитъ 12 кр. а. в.

Оголошенія принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. отъ одного строчки печатной.

Реклямаціи неопечатаній вѣлный отъ порта.

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администрациі часописи „Дѣло“ ул. Галицка, Ч. 44.

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло“ для Австріи: для Россіи:
на цѣлый рѣкъ . . 12 зр. на цѣлый рѣкъ . . 12 рубл.
на пѣвъ року . . 6 зр. на пѣвъ року . . . 6 рубл.
на чверть року . . 3 зр. на чверть рок. . . 3 рубл.
съ дод. „Библіотеки“: съ дод. „Библіотеки“:
на цѣлый рѣкъ . . 16 зр. на цѣлый рѣкъ . . 16 рубл.
на пѣвъ року . . 8 зр. на пѣвъ року . . . 8 рубл.
на чверть року . . 4 зр. на чверть рок. . . 4 рубл.
на самъ додатокъ: на самъ додатокъ:
на цѣлый рѣкъ . зр. 5·— на цѣлый рѣкъ . . 5 рубл.
на пѣвъ року . зр. 2·50 на пѣвъ року . . . 2 50кр.
на чверть року . зр. 1·25
Для Заграницы, окрѣмъ Россіи:
на цѣлый рѣкъ . . . . 15 зр.
на пѣвъ року . . . . 7·50 зр.
на чверть року . . . . 3·75 зр.
съ дод. „Библіотеки“: на самъ додатокъ:
на цѣлый рѣкъ . 19 зр. на цѣлый рѣкъ . . 6 зр

Съ днемъ 1 (13) сѣчня 1884 розпочали мы пятый рѣкъ выдавництва „Дѣла“. Просимо П. Т. Предплатниковъ поспѣшатись съ присыланьемъ предплаты або хочь съ замовленьемъ, щобъ мы могли управильнити накладъ нашои часописи и не потребували перерывати єи высылку. Рѣвножь просимо всѣхъ нашихъ довжниковъ чимъ скорше выровнати съ нами рахунки, бо мы все мусимо платити готовкою. Условія предплаты на „Дѣло“ и „Библіотеку“ поданѣ на заголовку листа.

ЗѢѢЗДЪ ѢТПОРУЧНИКѢВЪ ДЕКАНАЛЬНЫХЪ.

(Дальше.)

Дня 23 м. с. сѣчня розпочалося друге засѣданье ѣтпоручниковъ клира по 10 годинѣ рано. Дръ Юл. Пелешъ заявивъ, що Преосв. еп. Сильвестеръ на нынѣшнѣмъ засѣданю явитись скорше не може, якъ о ½12 годины, тому поручивъ на той часъ ему (т. е. дру Пелешу) предсѣдательство нынѣшного засѣданя.

Заявивши отже, що ѣткрывае засѣданье, дръ Пелешъ пояснивъ, що выбрана вчера комисія въ 15 членовъ для тѣснѣйшои нарады и сформулованя внесень въ справѣ конгруальнѣй, теперь предложитъ свѣтл. зѣбраню свое справозданье. Порядокъ, якій и яко предсѣдатель тутъ постановлю, не може бути безъ приволу нарушеный, а кто хоче говорити, муситъ записатися до голосу.

О. Лопатыньскій вступивъ на катедру, яко справозданець комисіи. На вступѣ пояснивъ, що выбрана комисія уконституовалася въ той спосѣбъ, що выбрала одноголосно своимъ предсѣдателемъ о. Ванчковского. Дальше предложивъ о. Лопатыньскій дѣяльность комисіи въ сформулованыхъ внесеняхъ, безъ всякихъ мотивовъ, щобы не терати часу. И такъ: 1. Предложенію правительственному, котре для получшеня дотаціи духовенства поручае дальшу концентрацію парохій, комисія рѣшучо и одноголосно спротивилася.

Дръ Пелешъ: Кто хоче въ тѣмъ дѣлѣ забрати голосъ?

О. Котовичъ почавъ промовляти за внесеньемъ комисіи, але предсѣдатель перервавъ ему, зробивши увагу, щобы не терати часу и щобы промовляли лишь тѣ, що суть противнѣ внесеннымъ комисіи.

О. Сѣнкевичъ радитъ, щобы зѣбранье выбрало собѣ бесѣдниковъ pro и contra и такъ уладило дискусію.

За концентрацію нѣкто не зголосився до голосу. О. Лопатыньскій прочитавъ ще разъ внесенье, що руске духовенство есть противне всякѣй концентраціи парохій. Предсѣдатель пѣддавъ его пѣдъ голосованье черезъ аклямацію. Внесенье принято одноголосно.

О. Лопатыньскій. 2. Внесенье: Средствами до удержаня священика суть доходы въ земляхъ, въ грунтовъ ерекціональныхъ. Если жь той доходъ мае числитись до конгруы, то комисія вноситъ, щобы правительство потрутило 70% чистого доходу въ грунтовъ на режійнѣ выдатки.

О. Ванчковскій пояснюючи внесенье комисіи пѣдноситъ, що тутъ береся взглядъ на ѣттрученье 70% въ доходовъ netto а не brutto, и мотивуе, що священикъ занятый служеньемъ паствѣ и урядованьемъ, не мае часу заниматися господаркою и не мае въ землѣ тѣлько користей, якъ кто другій, длятого справедливѣсть вымагае, щобы имъ цѣлого доходу не вчисловано.

О. Гойданъ думае, що таке торгованье не на мѣсци. „Мы маемо такѣ численнѣ обовязки, що вовсѣмъ не маемо часу заниматився господаркою; отже и противный внесенію комисіи, а стою за тымъ, щобы приходы въ грунтовъ вовсѣмъ не вчислялися. Я мотивую тымъ, що того нѣгде нема; за границею помимо грунтовъ платитъ правительство цѣлу дотацію священьству готовыми грошми, — а намъ цвѣркаютъ, що мы оглядаемося за границю; земля ѣтъ вѣковъ нашою власностею; въ ѣтки приходитъ правительство втягати ей до свого численя. Аджежь коли мы потрѣбнѣ правительству, державѣ, суспольности, если мы служимо для ихъ добра, то нехай насъ вынадгородятъ и то вынадгородятъ въ свого. Мы не потребуемо нѣякои ласки. Наколи безъ насъ обойтися не можутъ,—бо не лишь бѣльше коштували бы урядники на нашомъ мѣсци, але и цѣла организація упала бы,—для чого жь правительство не стараеся само о наше ѣтповѣдне удержанье, а годуе насъ худымъ нужденнымъ религійнымъ фондомъ, а если що свого додае, то каже, що лишь пожичае фонди. (*Славно!*) Я ставлю внесенье, щобы въ доходовъ въ грунту не вчислювано нѣчого до конгруы.

О. Дебельскій. Я приставъ бы на внесенье мого передбесѣдника, але чи можливо, щобы правительство его приняло? Суть „голодовки“, але суть и приходы съ многими землями, якъ Городенка, Зарваница. Чи може правительство пристати, щобы не врахувати землѣ, где есть 300 морговъ? Мы мусимо ставити жадання, якій суть можливѣ. Инша рѣчь, що грунты не приносятъ намъ тѣлько пожитку, що другимъ, тому числѣмъ бѣльше на администрацію. Я вношу: где грунтъ не приноситъ 100 зр. чистого доходу, най не буде вчисленый до доходовъ, бо священикъ не обойдеся безъ коней, безъ слуги на потребы прихода; где грунтъ несе надъ 100 зр., най буде рахованый, щобы не сказано: „Хочете за много, не достанете нѣчого!“

О. Лопатыньскій. Комисія поводувалася взглядомъ, щобы внесенье могло бути принято. Внесенье о. Гойдана не може числити на принятье въ высшихъ сферахъ. Поправка о. Дебельского не выдаеся практичною: чистый доходъ въ землѣ може бути часомъ меншій, а приносити бѣльше пожитку, если земля скомасована и въ одномъ положена мѣсци, а не розкинена въ многихъ кавалкахъ и филіяхъ. Цѣла справа мае свои трудности, однакожь внесенье комисіи дае ще найлѣпшій выходъ изъ нихъ. Щобы не паралізувати дальшій выводы комисіи, опертѣ по бѣльшѣй части на сѣмъ внесеню, предкладаю свѣтл. зѣбраню внесенье комисіи.

При голосованю ѣткинено внесеня оо. Гойдана и Дебельского, а принято внесенье комисіи.

О. Лопатыньскій. 3. Внесенье: Емолюменты въ опалѣ, млывѣ, пасовискахъ и т. д. маютъ бути такожь жереломъ, въ котрого правительство возьме частину средствъ на покрытье дотаціи; они маютъ такъ числитися, якъ се въ инвентари оцѣнено.

О. Ванчковскій пояснивъ, що се внесенье треба було конечно принити, инакше не пристало бы правительство.

О. Цегельскій. Межи тыми емолюментами головне занимае мѣсце опалъ; думаю, що несправедливо числити топливо до инвентаря, наколи священикъ провадитъ приходску канцелярію, котру муситъ опалити, тому вношу, щобы въ емолюментовъ, особливо въ опалу, опустити 10% на приходску канцелярію.

О. Лопатыньскій заявивъ, що справа потребъ канцелярійныхъ прійде пѣзнѣйше въ внесеняхъ комисіи, де ухвалено на нихъ 50 зр. О. Цегельскій ѣтступивъ ѣтъ внесеня.

О. Мерунович (деканъ) пѣдноситъ, що топливо вчисляеся священикови яко дохѣдъ; тымчасомъ оно заспокоюе тѣлько его потребу и есть ему для урядованя такъ конечнымъ, якъ помешканье (въ неопаленѣй хатѣ не запише священикъ въ метрику и т. д.). Не досыть того; топливо не рахуеся всѣмъ однако: одному пару зр., другимъ кѣлькадесять, такъ, що неразъ велика часть платнѣ иде на опалъ. Я вношу, щобы топливо не вчислювано намъ до доходу. Великодушнѣ ктиторѣ призначили давати намъ опалъ безплатно, або поставили за него малѣ богослуженя. Если жь завѣщанье мае всюды якусь вагу и шануеся правомъ цивильнымъ, то повинно бути и у насъ пошановане. Мы повинни упѣмнутися и протестувати противъ тому, що правительство забирае нынѣ всякій фундаціи и числитъ ихъ такъ, якъ бы то оно ихъ давало.

О. Лопатыньскій ѣтповѣдае о. Меруновичеви, що причина, для чого топливо не всюды почислене однако, лежитъ въ тѣмъ, що въ горахъ опалъ далеко таншій, якъ на Подолю або коло Львова; въ тои самои причины не можна бы давати и relutum за топливо. Що до другого, а именно, що право повинно шанувати волю ктиторовъ, то скажу, що въ тои точки врѣня всѣ емолюменты не повинни бы були пѣдлягати обкровню. Однакожь тая точка врѣня ѣтпадае, если взяжимо, що конгруа есть тѣлько доплатою до отвѣтного удержаня житя, що мы самѣ добровѣльно на обкровенье пристаемо. Впрочѣмъ правительство не вчисляе и нынѣ въ доходы того, що въ завѣщаню застережене клявзурою. Вношу принятн предложенье комисіи.

Внесенье комисіи принято.

О. Лопатыньскій. 4. Внесенье: Доходы въ правъ епитрахильныхъ уважаются такожь жереломъ до удержаня священика.

Дикій помѣщикъ.

Сатира М. Е. Салтыкова (Щедрина).

У якомусь царствѣ, у якомусь государствѣ живъ собѣ помѣщикъ, живъ и глядючи на свѣтъ радѣвъ. Усего у него було доволѣ: и людей, и хлѣба, и худобы, и землѣ, и садовъ. И бувъ той помѣщикъ вовсѣмъ дурный, читавъ газету „Вѣсть“ и тѣло маъ мягке, бѣле, пухле.

Тѣлько и ставъ разъ молитися Богу сей помѣщикъ: — „Господи! Усѣмъ я ѣтъ Тебе доволенъ, усѣмъ награжденъ! Одно тѣлько менѣ гидко: дуже вже богато розвелось у нашому царствѣ мужиковъ!“

Але Богъ знавъ, що помѣщикъ дурный, и не слухавъ его. Бачитъ помѣщикъ, що мужиковъ кождого дня не меншае, а усе бѣльшае и бѣльшае; бачитъ и боится, „ану, якъ они у мене все добро зъѣдятъ!..“ Подивився помѣщикъ у газету „Вѣсть“, якъ у свѣмъ разѣ зробити треба, и прочитавъ: „Змагайся!“

— „Одно тѣлько слово написано, — промовивъ дурный помѣщикъ, — а золоте се слово!“ И почавъ онъ змагатися и не абы-якъ, а все по правилу. Чи квочка людска у панскій овесъ забреде, — зараз ей, по правилу, въ юшку; чи дровець мужичокъ нарубае пишкомъ у паньскому лѣсѣ, — зараз отей самѣ дровци у панскій дворъ, а съ мужика, по правилу, „штрафъ“.

— „Найбѣльше и теперь отеими штрафами ихъ допѣкаю!“ — каже помѣщикъ своимъ сусѣдамъ, — „тѣлько се они и втямлятъ!“

Бачатъ мужики, хочь и дурный у нихъ помѣщикъ, а розумъ у него великій. Вкоротитъ онъ ихъ такъ, що и носа нѣкуды выткнути; куды не гляньмо — усе не можно, да не дозволено, да не ваше! Худоба на водопѣй выйде, — помѣщикъ кричитъ: „моя вода!“, квочка за царину выскочитъ, — помѣщикъ кричитъ: „моя земля!“ И земля, и вода, и воздухъ — усе его зробилось! Скалки не стало мужикови на лучину, вѣничья не стало, щобъ хату вымести. Тогдѣ и мужики усѣмъ миромъ почали благати Господа Бога: — „Господи! Лекше намъ пропасти съ дѣтьми съ малыми, нѣжь оттакъ маятися!“

Почувъ Богъ слезку молитву сиротъ — и не стало мужиковъ на усѣй земли дурного помѣщика. Куды пропали мужики, нѣкто того не примѣтивъ, а тѣлько бачили люде, якъ наразъ пѣднялась курява и мовь чорна хмара пролетѣли у воздусѣ мужицкѣ штаны. Выйшовъ помѣщикъ на рундукъ, понюхавъ носомъ и чуе: чистый-пречистый у всѣхъ его земляхъ воздухъ зробився! Звѣстно, востався доволенъ. Думае: „Отъ теперь буду я пестити свое тѣло бѣле! — тѣло бѣле, пухле, мягке!“ И почавъ онъ жити собѣ и ставъ думати, чимъ бы ему свою душу потѣшити.

— „Заведу — думае — театеръ у себе! Напишу до пана Садовского, найкрасшого изъ лицедѣевъ столицѣ: „Приѣзди лишень, любый пріятелю, и бабъ съ собою привези.“ — Послухавъ его Садовскій, самъ приѣхавъ и бабъ привезъ. Тѣлько бачитъ, що въ будынку у помѣщика вовсѣмъ пусто, и ставити театръ и завѣсу подѣймати нема кому.

— Куды жь ты мужиковъ своихъ подѣвъ? — пытае Садовскій помѣщика.

— А, отсе Богъ змилувався да й усѣ землѣ мои ѣтъ мужиковъ ослобонивъ!

— Да й дурный же ты, братику, помѣщикъ! Кто жь тобѣ, дурному, умыватися дае?

— Да я уже ось скѣлька день неумытый ходжу.

— Мабуть печерицѣ на лици садити збираешся? — сказавъ Садовскій, покинувъ его и бабъ своихъ забравъ.

Згадавъ помѣщикъ, що в у него близенько чотыри генералы знаемѣ. Думае: „Що се я усе ворожу да карты розкладаю! Попробую я съ генералами у пятѣхъ програти!“ — Якъ задумавъ, такъ и зробивъ. Написавъ листы, назначивъ день, и пѣславъ по поштѣ. Генералы були хочь и настоящѣ, а всежь голодны, и наразъ таки приѣхали. Приѣхали и нѣякъ не надивуются, ѣтъ чого се такій у помѣщика чистый воздухъ зробився.

— А ѣтъ того се, — хвалится помѣщикъ, — що Богъ змилувався, и усѣ мои землѣ ѣтъ мужиковъ ослобонивъ!

— Ну, да й добре жь отсе! — хвалятъ помѣщика генералы, — значитъ, теперь отсего мужичого духу у васъ вовсѣмъ не буде?

— Зовсѣмъ! — ѣтказуе помѣщикъ.

Граютъ они одну гру, граютъ и другу. Генераламъ вдается, що прийшовъ уже часъ и горѣлки выпити. Они турбуются и озыраются.

— Мабуть вамъ, господа генералы, поснѣдати захотѣлось? — пытае помѣщикъ.

— Да оно бъ треба вже!

Устався помѣщикъ зъ-за стола, пѣдѣйшовъ до поставця и выняв ѣттѣль по одному цукерку и печатному медяннику на кождого чоловѣка.

— Що се таке? — пытаютъ генералы, — вырячивши на него очи.

— А отсе, закусѣть, чимъ Богъ пѣславъ!

— Якъ бы намъ мяса! Мяса бъ намъ!

— Еге! Мяса у мене про васъ нема, господа генералы, бо въ того часу, якъ Богъ мене ѣтъ мужиковъ ослобонивъ, и пѣчь у мене стоитъ не топлена!

Розгнѣвались на него генералы, ажь зубами скрегочутъ.

— А ты жь ѣси що-небудь самъ? — накинулись они на него.

— А такъ, що-небудь сыре ѣмъ да печатнѣ медяники, ще поки я...

— Да й дурный же ты, братику, помѣщикъ! — сказали генералы и не скѣнчивши гры, поутѣкали до дому.

Побачивъ помѣщикъ, що его уже въ-друге дурнемъ величаютъ и хотѣвъ було задуматися, коли наразъ угледѣвъ карты, махнувъ на усе рукою и почавъ ворожити. — „Побачимо, каже, господа генералы, кто кого подужае! Покажу я вамъ, що можна зробити, маючи справдѣшну ѣтвагу душѣ!“ Ворожитъ онъ и думае: якъ три рязы въ-ряду выйде, значитъ, треба змагатися. И якъ на те зло, скѣлько разѣвъ не розложитъ, — усе у него выходитъ, все выходитъ! Переставъ онъ вовсѣмъ сумнѣватися. — „Уже, каже, якъ само щастье велитъ, то мабуть треба вставатися твердымъ до кѣнця. А теперь буде поки-що ворожити; пѣйду лишень, що-небудь зроблю.“

Ось и ходитъ онъ, ходитъ по кѣмнатахъ, потѣмъ сяде и посидитъ. И все думае. Думае, якѣ онъ машины въ Англіи выпише, щобъ усе паромъ, усе паромъ, а мужицкого духу щобъ вовсѣмъ не було. Думае, якъ онъ садъ розведе: отсе тутъ будутъ грушѣ, сливы, ось тутъ морелѣ, осьдечки грецкѣ горѣхи! Подивится у окно, а тамъ уже, якъ онъ задумавъ, усе вовсѣмъ такъ и е! Пѣдъ вагою усѣхъ сихъ яблокъ, грушъ, морелей дерева ломлятся, а онъ знай ихъ машинками збирае да у ротъ кладе! Думае, якихъ онъ коровъ розведе, що нѣ шкуры, нѣ мяса, а усе одно молоко, усе молоко! Думае, якои онъ клубники насадитъ, усе двойкои да тройкои, по пять ягодъ на фунтъ, и скѣлько онъ отсеи клубники у Москвѣ продастъ. Въ-кѣнци утомится думати, пѣйде до веркала, подивится... а жь тамъ пылу у палець насѣло.

— Сенька! — кричитъ онъ забувшися, але потѣмъ згадае и скаже: „Ну, нехай собѣ поки-що и такъ постоитъ! — а вже покажу я отсимъ либераламъ, що можно зробити, маючи справдѣшну ѣтвагу душѣ!“

Тымъ ся отакъ, поки стемнѣе, — и спати! А снятся ему що красшѣ, ще веселѣйшѣ картины. Снится ему, що самъ губернаторъ о та-

Львівська бібліотека
АП УРСР
№ 1725555

Правительство жадає фасіи, много доходу епитр. має священикъ, щобы оттягнути его отъ пенсіи. Фасія тая есть найприкрѣйшою. Сй доходы суть случайнй, зависимй отъ многихъ обставинъ, — разъ бо́льшй, другій разъ меншй; докладне обчисленье ихъ есть неможливе; легко може священикъ або себе скривдити, або поставитися въ прикре положенье супротивъ власти. Впрочѣмъ доходы тй суть подобнй до доходовъ комисійныхъ въ ц. к. урядахъ, котрй однакожь не фасіонуются. Комисія вносить: щобы доходовъ епитрахильныхъ не фасіонувати и не вчисляти священикови до его удержания.

О. Заячковскій. Доходы въ правъ епитрахильныхъ не дадутся урегулювати. Правительство, щобы ощадити фондови религійному, шукає вправдѣ иншы жерела, — оно хотѣло бы и доходы епитрахильнй якъ найвыше почислити. Однакожь подвышенье ихъ есть неможливе, бо съ паденьемъ матеріяльного быту народа упадають що разъ бо́льше и доходы, а поднесенье ихъ выкликало бы роздоръ межи духовеньствомъ и народомъ. Упадокъ тыхъ доходовъ есть лишь пытаньемъ часу, а фасіонованье ихъ дало бы только ворогамъ нашимъ оружье, нывыскувати всяку неприхильность, щобы намъ шкодити и подкопувати нашу повагу. Попираю тому внесенье комисіи.

Крыл. Павликовъ. Доходы епитрахильнй такъ довго мали значенье, поки була панщина; по внесеню панщины и доходы упадають. Нынѣ не можна нѣчого выдерти насильно, а где люде ще дають, то лишь добровольно, съ прихильности до священика. Нѣчого не поможе, хотяй бы и правительство приписало высокй доходы. Я знаю въ практики, не говорю се для хвальбы: не разъ прійде парохіянинъ, каже собѣ дѣло зробити, а не має чимъ заплатити, — не остав нѣчого, якъ зробити за дармо. Если отже доходовъ епитр. поднести не можна, а насильно удержатися не дадутъ, то попираю внесенье комисіи, щобы лишити ихъ природному ходови и не вчисляти священикови.

Внесенье комисіи принято.

О. Лопатыньскій. 5. Внесенье: Фасіи мають подлягати служобы божй фонд., если ихъ есть рочно 160. Бесѣдникъ мотивуе внесенье тымъ, що въ иншихъ краяхъ значно бо́льше число служо́въ фасіонувся, н. пр. въ Нѣмеччинѣ 260.

О. Заячковскій пояснив, що у насъ не може бути только служо́въ божихъ, тому и се внесенье намъ нѣчого не пошкодить.

Крыл. Павликовъ противный внесенію и вносить, щобы загально службы не подлягали фасіи. — Внесенье крыл. Павликова принято.

О. Лопатыньскій. 6. Внесенье: Кождому священикови мае додаватися до конгруы подели числа душ ремунерація отъ 50—100 зр. на потребы канцелярійнй. — Внесенье принято.

О. Лопатыньскій. 7. Внесенье: Що до конгруы узнала комисія отвѣтнымъ начеркъ митр. ординаріята въ р. 1874. Пóсля того мають бути священики дотованй якъ урядники державнй отъ 8—11 ранги, съ усуненьемъ рóжницъ парохій и капеланій, и съ квинквеніями по 100 зр.

О. Заячковскій додав, що если правительство узнав пожиточность клира для державы, то повинно ему помочи, коли бы на тóлько не мав, що слуги урядовй.

О. Н. Огоновскій. Въ имени буковиньского клира ставлю внесенье, щобы его дотація такою була, якъ тамошного клира православного. Тамъ має парохъ 700 зр. и 40 моргóвъ поля; надвышка поля оттягаеся отъ пенсіи або иде для сотрудника. Сотрудникъ побирае 500 зр. Крóмъ того одержуютъ пароxи и сотрудники въ мѣстахъ 200 зр. на хату.

Дръ Пелешъ. Справа буков. клира була вже предкладана въ р. 1874. Для отмѣнныхъ обставинъ можна буде и нынѣ поставити для Буковины осóбне внесенье.

О. Лопатыньскій пояснив, що по́сля внесеня комисіи дотація сотрудниковъ мае выносити 600, 700 и 800 зр., а дотація парохóвъ 1100, 1200 и 1300 зр.

О. Н. Огоновскій. Понеже комисія бо́льше предкладае, якъ я вносивъ, то отступаю отъ мого внесеня.

Внесенье комисіи принято. Въ сали веселость. На многихъ устахъ иронія.

О. Ростковичъ жалуеся, що приходники маючй бо́льше филій, мусять для потребъ церковныхъ держати пару коней; вноситъ, щобы признано за тов якусь надгороду.

Дръ Пелешъ перерывае и каже се внесенье, если буде достаточно поперте, подати до комисіи.

О. Лопатыньскій. Комисія застановлювалася и надъ тымъ, якъ бы тй нашй желания довести до вѣдомости правительства. Она узнала отвѣтнымъ выбрати делегацію, котра бы выготовила меморіялъ, вложила его у стóпъ монархи, була у министрóвъ и послóвъ, и просила ихъ о покровительство для сеи справы. Въ имени комисіи предкладае выбóръ 5 делегатóвъ, а именно трехъ въ епархіи львóвскои: дра Пелеша, Заловецкого и Гаморака, а двохъ въ епархіи перемыскои: дра Никоровича и Яворекого.

О. Заячковскій попирае высланье делегатóвъ. Если нашъ меморіялъ пóйде почтою, кто знае, чи не спóчне онъ въ якóмъ министерекóмъ кошу; если жь живыми словами попремо нашу справу, то найскорше добьемося до нашои цѣли. У насъ нужда такъ велика, що кождый делегатъ зможе о нѣй много, дуже много сказати.

Внесенье що до высланя делегатóвъ и меморіяла принято.

О. Лопатыньскій. Для тои делегаціи потрѣбный меморіялъ. Комисія не могла его такъ скоро составити, длятого вносить выбóръ комитету редакційного складаючого ся въ оо. Пелеша, Никоровича и Гаморака.

Внесенье принято.

О. Лопатыньскій. Комисія призвала отвѣтнымъ, щобы делегація выслана до Вѣдня отнеслася и до апост. нунціятуры, и просила, щобы начальникъ кат. церкви поперъ въ дотычныхъ сферахъ справедливй жадания рускаго клира. При сѣмъ случаю треба выступити съ якоюсь адресою. Комисія рѣшила тому составити адресу до святѣйшого отця....

Въ сали настала гнетуща атмосфера. Въ цѣлóмъ зóбранóмъ клирѣ панувало через оба дни горячкове роздражненье. Причины були рóжнй. Наперед вóзнано клиръ до нарады надъ одною лишь конгруою, а на самóмъ вже засѣданю предложено многй иншй справы, до котрыхъ обрадованя духовеньство анѣ не було приготоване, анѣ не мало отъ своихъ кондеканальныхъ уповажненя. О справахъ тыхъ не могли делегаты еще въ передодень збору нѣчого дóзнатися отъ сесии власти духовнои, а тымчасомъ принѣсъ „Dziennik Polski“ дуже докладну ихъ програму! Иншою причиною була предложена адреса до папы, котра зó справою не мала нѣчого спóльного, а здавалася выходити на побóчнй интересы. Клиръ не був противный и высланю адресы, але бажавъ, щобъ она не ограничувалася лишь на звычайнй пустоголосни слова преданности, котрымъ въ Римѣ звычайно не вѣрятъ, но щобы высказала вже разъ рѣшучо и отверто всѣ кривды, якихъ руска церковь безпастанно дóзнае, и рѣшучо упóмнулася о ихъ усуненье, если має устати зѣкова дисгармонія мѣжь рускою а латиньскою церквою. Тымчасомъ предложено до пóдпису клиру таку сервилистичну и дивоглядну адресу, котра оскорóбила навѣть его природнй чувства... Вправдѣ удалося архидіякону дру Пелешови, въумѣшому за короткій часъ збору позыскати собѣ загальну симпатію клира, переконати въ послѣднóй хвили бóльшость комисіи о прикрыхъ послѣдствахъ отказа адресы, если она уже въ програму взята, и склонити ви до принятя бодай иншои адресы; все жь таки залягало въ цѣлóй сали сильне роздражненье, вѣщуючи не добре о результатѣ цѣлои справы.

Въ такóй тяжкóй хвили выйшовъ на трибуну загально почитаный и любленый, старенькій о. Заячковскій. Въ цѣлóй сали настала глубока тишина, а о. Заячковскій ставъ варушенымъ и тихимъ голосомъ бóльше-менше такъ говорити:

„Любй братя! Ту предкладаютъ намъ адресу до св. отця. Важный се вопросъ: чи выслати ви, чи нѣ. Я гадаю, що намъ користати въ способности. Бо якій же нынѣ часъ? Ой сумный, любенькй брати, сумный! Одинъ другого не розумѣемо: вeюды якiйсь несупокóй и пóдозрѣвання. Тай справедливо; завели насъ въ Вѣдни, завели въ Римѣ, — нѣгдe не маемо приятелѣвъ, а за те вeюды могучихъ и численныхъ ворогóвъ. Тай нынѣшне зóбранье наше — Богъ знае, отки походитъ? Конгруальна справа выйшла, правда, отъ министерства; та инша (здавсь) цѣль нашого скликаня. Дѣвся ту щось укрытого. Отъ сусѣдовъ-побратимовъ бóльше довѣдалисьмося, якъ отъ нашои власти духовнои (притыкъ до оповѣщенои програмы въ „Dziennіku Polskim“ Ред.). Клиръ взогидженый, очерненый въ Вѣдни и въ Римѣ. Але нема на всѣ тй очернена еще доказовъ, щобъ насъ погубити. Тай придумали ось що: кобы насъ вхопити за яке слово, за яке дѣло! Мы зóбралися и просимо о кавалокъ хлѣба, а нашй дорогй братчики настаняютъ намъ адресу, и просятъ-благаютъ Бога, щобъ мы ки не приняли. Мы не маемо бóльныхъ устъ, щобъ высказати свое горе; лишаеся одна дорога черезъ делегацію. Чуемо въ повѣтрю якъ бы яку здраду, а не маемо иншого способу отвернути всякій ворожій замахъ, якъ лишь дорогою увѣрени св. отця о нашóй постоянной преданности. Такъ мы судили въ комисіи, и такъ вамъ зробити поручаю. Любй братя! мовъ вже все одно, що зробится. Я стою, якъ бачите надъ гробомъ, и уже нѣчого ту для себе не надѣюся, анѣ нѣчого и не боюся. Для вашого добра радшу вамъ принятя адресу, коли вже намъ предложена.“ (Загальнй оклики: честь тобѣ отче! слава тобѣ праведнику!) (Кон. б.)

P. S. Закимъ подамо дальшій хóдъ розправъ, скажемо на теперь, що адресы до папы и цѣсаря принято и на делегатóвъ выбрано въ львóвскои еп. оо.: дра Пелеша, Заячковского и Заловецкого; въ перемыскои еп. оо. Гавришкевича и Сѣнкевича.

Катастрофа банку селяньского.

I.

Новый 1884 рóкъ розпочався для нашои Галичины великою финансовою тревогою: банкъ рустикальный захитався на своихъ пóдставахъ; курсъ его листóвъ заставныхъ почавъ нагло падати; въ касѣ банковой показалась недостача готóвки на бѣжучй выплаты; невеличкй пожички въ иншихъ банкóвъ не могли бракови зарадити и въ однóй хвили розплывалися мовь роса на сонци; чiсь воронiче горло пробовкнуло зловѣще слово: ликвидація, — и отъ посыпались на ту тему довгй статіи въ часописяхъ, розбираючй рóжнй евентуальности надходячои катастрофы.

Банкъ рустикальный, заложеный первѣстно Русинами пóдъ проводомъ пок. митрополита Литвиновича, по якóмсь часѣ перейшовъ въ польскй руки и здобувъ собѣ въ послѣднихъ рокахъ свого существованя дуже сумну славу „закладу до обдираня хлопскихъ шкóръ“.

кóй его отказъ довѣдався и пытав у исправника: „Якій-такій стóйкій чоловѣкъ у насъ въ повѣтѣ явився?“ Потóмъ снится, що его за отсю отвагу министромъ зробили и ходитъ онъ весь у звѣздахъ и пише приказы: „бути стóйкимъ и змагатися!“ Потóмъ снится ему, що онъ ходитъ по березѣ рѣкъ Евфрата и Тигра. — „Ева, моя люба!“ — каже онъ. Але и сны уже всѣ переснились, треба вставати. — „Сенько!“ — знов кричитъ онъ забувшись. але зъ-разу згадуе... и хилитъ голову. — „Щó бъ же его зробити таке?“ — пытав онъ себе, — „хочь бы чорта якого-небудь принесло!...“

И зараз по сему его слову привадитъ самъ капитанъ-исправникъ. Обрадувався ему дурный помѣщикъ незнать-якъ, побѣгъ къ поставцю, вынявъ два печатй меданики и думае: сей, певне, зостанется доволенъ!

— Скажѣтъ, будьте ласкавй, пане помѣщикъ, якимъ се чудомъ усѣ вашй мужики наразъ пропали? — пытав исправникъ.

— А ось якъ: Богъ змилувався и всѣ мои землѣ отъ мужикóвъ зовсѣмъ ослобонивъ!

— Гмъ.., а кто жь теперь за нихъ подушне буде платити?

— Подушне? Они! они самй! Се ихъ святый довгъ!

— Еге жь... а якъ же отсе подушне въ нихъ выправити, коли они теперь вашими молитвами по всѣй земли розкиданй?

— Сего я не знаю... а я платити не хочу!

— А чи звѣстно вамъ, добродѣю, що казначейство безъ подушного и повинности, а ще бóльше безъ горѣлочного и соляного збору бути не може!

— Я щó жь... якъ чарку горѣлки... я заплачу!

— Да знаете вы, що черезъ васъ у насъ на базарѣ нѣ куска мяса, нѣ фунта хлѣба купити не можна? Знаете вы, чимъ се пахне?

— Змилуйтесь! Я усе, що можно, дамъ! Осьде цѣлыхъ два печатй меданики!

— Дурный же вы помѣщикъ! — промовивъ исправникъ, повернувся и поѣхавъ.

Задумався на сей разъ помѣщикъ, зовсѣмъ задумався. Отсе вже третій чоловѣкъ его дурнемъ величав, третій чоловѣкъ подивится на него, плюне и отойде. Не вжежь онъ и справдѣ дурный? не вжежь ота отвага, котру онъ пестивъ у души своѣй, одна дурниця? и не вжежь отъ самои его отваги зупинились и подушне и зборы и не можно добути на базарѣ нѣ фунта муки, нѣ куска мяса?... И якъ бувъ онъ помѣщикъ дурный, дакъ ажь зареготався отъ одной думки, яку онъ штуку зробивъ; але потóмъ згадавъ слова исправника: „а знаете, чимъ то пахне?“ — и зовсѣмъ перелякався. Ставъ онъ по своему звычаю ходити въ-задъ и у-передъ по кóмнатахъ и все думае: Чимъ же се оно пахне? Чи не пахне оно „водвореніемъ“ якимъ, къ примѣру въ Чебоксары або у Варкавинъ?

— Хочь бы у Чебоксары, чи що! Тамъ бы увесь свѣтъ побачивъ, що таке твердость душѣ! — каже помѣщикъ, а самъ нишкомъ отъ себе вже думае: — у Чебоксарахъ я може мужикóвъ своихъ любыхъ побачу.

Походитъ помѣщикъ и посидитъ, и знов походитъ. Куда не пóдѣйде, усе, здаеся, такъ и каже: „Да й дурный же ты, пане помѣщикъ!“ Бачитъ онъ, бѣжитъ черезъ кóмнату мышена и крадется до карть, на котрыхъ онъ вороживъ и такъ замасливъ, що мышени взѣвти ихъ захотѣло.

— Кшш! — кидався онъ на мышенятко. Але мышеня було розумне и розумѣло, що помѣщикъ безъ Сеньки нѣякои шкоды ему зробити не може. Оно только хвостомъ навило въ отвѣтъ на гриманье помѣщика и черезъ хвилину вже выглядало зъ пóдъ канапы, немовь кажучи: Стривай дурный помѣщикъ! ще й не те буде! Я не карты только, а и халатъ твой изъѣмъ, коли ты засмалюешь его, якъ слѣдъ!

— Сенька! — скрикнувъ помѣщикъ, але зразъ згадавъ... и заплаканъ. Однакъ отвага душѣ ще не покидала его. Кóлька разóвъ онъ слабѣвъ; але якъ только побачитъ, що серце его починае отходити, зразъ кинется до газеты „Вѣсть“ и ще лютѣйшій зробится.

— Нѣ, краше зовсѣмъ дикимъ зроблюсь, лучше буду съ хижими звѣрями у лѣсѣ бѣгати, только нехай нѣкто не скаже, що рос сійскій дворянинъ, князь Урусъ Кучумъ Кильдибаевъ отъ „принципóвъ“ отступився!

И зробився онъ зовсѣмъ дикій. Хочь тогдѣ на дворѣ и були вже великй морозы, але ему не було холодно. Увесь онъ отъ головы до нóгъ обрóсъ волосьемъ, мовь той Исавъ, а пазурѣ у него зробились якъ зелѣзнй. Сякатися онъ уже давно переставъ, не ходивъ а рачки лазивъ и дивувався, якъ се онъ ще перше не примѣтивъ, що такъ ходити краще, нѣжь на двохъ ногахъ. Онъ забувъ и говорити по людски, а якось немовь свистѣвъ або шипѣвъ. Выйде онъ у свóй садъ, де колись пестивъ свое тѣло мягке, бѣле, пухле, мовь кóть миттю вылѣзе на саму верхню гилю и стереже отто́ль. Пробѣжитъ заяць, стане на задній лапки и слухае, чи нема де чого, — а помѣщикъ зараз на него. Якъ стрѣла вылѣзе въ дерева, учепится у свою здобичу, розбрае ей пазурами да такъ изъ шкурою и всѣми кендюхами и въѣсть. И зробивсь онъ дужій, да такій дужій, що ставъ съ ведмедемъ дружитись, съ тымъ самымъ ведмедемъ, що колись завыравъ до него у окна.

— Хочешь, Михайло Иванович, у купѣ на зайцѣвъ полювати? — пытав онъ ведмедя.

— Да чому жь не хотѣти? — отказуе ведмѣдь, — только на бѣса ты, братику, мужикóвъ своихъ порозганявъ!

— А хиба що?

— А те, що мужика вести красше, нѣжь вашого брата дворанина. И скажу тобѣ прямо: дурный ты помѣщикъ, хочь и пріятель мóй!

А капитанъ-исправникъ, хочь и дуже бувъ добрый до помѣщикóвъ, а все жь не могъ спокóйно дивитися на те, що стóлько мужикóвъ пропало, мовь крóвь землю провалились. Губерніске начальство, довѣдавшись отъ него таки про се, сполохалось и пише ему: „А якъ вы думаете: кто теперь подушне буде платити? кто буде горѣлку у шинкахъ пити? кто буде робити?“ Капитанъ исправникъ отказуе, що казначейство треба внести, а роботы и самй вже звелись, а замѣсть нихъ пóшли у повѣтѣ вдиретва, душегубства; що отсе недавно его, исправника, не то ведмѣдь, не то чоловѣкъ ледви не задушивъ и сей чоловѣко-ведмѣдь бувъ, здаеся, отой самый дурный помѣщикъ.

Стурбувалося начальство и зóбрало раду. Всѣ згодились на те, щобъ мужикóвъ злопити, а дурному помѣщику загадати, щобъ нѣякои дурницѣ не робивъ и грошамъ у казначейство ити не перешкаджавъ.

Якъ наймысне тогдѣ черезъ губернскій городъ летѣвъ рóй мужикóвъ и укрывъ увесь майданъ. Зараз ихъ всѣхъ забрали и погнали у повѣтъ. И наразъ знов запахло въ сѣмъ повѣтѣ мужицкимъ духомъ, але тогдѣ жь на базарѣ и мука и мясо и все зъявилось, а подушного въ одинъ день стóлько наклали, що казначей, побачивши таку купу грошей, тóлько руками ударивъ и скрикнувъ: „И откóль они, сякй-такй, беруть?!“

А що жь сталося съ помѣщикомъ? — спытаютъ мене читателѣ. А на се я вамъ скажу, що его, хочь и на силу, а все жь зловили. Зловивши, зараз высекли, вымыли и пообтинали пазурѣ. Потóмъ капитанъ-исправникъ добре выславъ его, отнявъ газету „Вѣсть“, приставивъ до него Сеньку и поѣхавъ.

Помѣщикъ живе и доси. Ворожитъ, нудится, що й доси не живе у лѣсѣ, умывается только тогдѣ, якъ вилятъ, и деколи реве.

Переклавъ ***К. Хуторянинъ.***

Прилюдна опинія послѣдними роками ненастанно и невтоминмо боролася съ тымъ банкомъ. Всѣ мы тямимо страшнй факты его надъужить, уложенй въ петицій и отчитанй въ соймѣ краевомъ 1882 року, ту потрисаючу хочь дробну частину въ великого образу мартирологія рускаго селянина. Не менше драстичнй факты подносили и иншй часописи (н. пр. „Strażnica“ и „Sztandar“ въ обширнѣй дописи въ Дрогобыча) о превеликихъ стратахъ, якй понесли селяне, затягнувшй пожички въ томъ банку. Не диво затымъ, що на вѣсть о наближаючомъ ся упадку само чувство справедливости будило радость въ кождомъ чоловѣцѣ, котрый бажае нашимъ селянамъ здорового економичного розвою. И коли пронеслась по краю вѣсть, що маршалокъ краевый, дръ Зыбликевичъ въ Вѣдни почавъ пактувати съ компетентными сферами взглядомъ интервенція банку краевого въ интересы упадаючого банку селяньского для запобѣжеия его ликвидація, то сейчасъ рада повѣтова рудецка подала петицію до выдѣлу краевого, просячи, щобъ анѣ банкъ краевый анѣ евентуально край не вдавалися въ справы тои лихвярскои институціи, але робили свое дѣло хочь помалу, та за то на чистоту.

Кождый, кто хочь троха знае исторію банку селяньского, котрого дѣяльность кредитона середъ нашого селянъства найлѣпше може бути порѣвнана съ нападомъ и опустошеньемъ орды татарскои, мусить признати щиру интенцію рудецкои рады повѣтовои. Але приглянувшися ближше теперѣшному станови интересовъ того банку, о колько они въ перегляду книгъ банковыхъ можуть бути познанй, кождый побачить, що дѣло се не такъ легке, якъ въ разу думавъ дръ Зыбликевичъ, що о интервенціи такъ слабои институціи якъ банкъ краевый, для ратованя грубо варваного банку селяньского на равѣ вдасть и мовы бути не може, але въ другого боку самъ упадокъ банку селяньского и его ликвидація може для нашого краю и для нашого селянъства статися страшною катастрофою, ледви чи не бѣльшою, нѣжь була цѣла его дотеперѣшна дѣяльность. Щобъ се порозумѣти, досыть буде застановитися надъ слѣдуючими обставинами.

Пѣсля статутовъ кождый затягаючій пожичку въ банку селяньскомъ мусѣвъ статися его членомъ. Мѣжь обовязками кождого члена банку головне мѣсце занимае обовязокъ — ручити цѣлымъ своимъ маеткомъ за всѣ зъобовязаня банку аж до 5-тирязовои высокости затягненои пожички. То значитъ, що кто затягнувъ въ банку пожичку 100 зр., той за горы могъ мати надѣю, що въ разѣ банкового краху его можуть потягнути на 500 зр. Отже, то такихъ членовъ мае банкъ селяньскій въ теперѣшну пору около 50.000, — такъ що упадокъ банку селяньского значивъ бы для нашого краю рѣвночасно упадокъ 50.000 сельскихъ и маломѣскихъ господарствъ. Бо жь не забуваймо, що вже теперь, при досыть побѣжныхъ и недокладныхъ обрахункахъ сума непокрытыхъ залеглостей банковыхъ, навѣть коли бы всѣ довжники посплачували банкови свои довги, выносила бы вышь пѣвтора милiона, — дальше и то, що интересы банку по части навѣть въ конечности выплываючи въ натуры его дѣловодства суть дуже запутанй и скомпликованй, такъ що ликвидація потягласъ бы кольканайцять лѣтъ, була бы получена съ величезными коштами,—очевидно зъ стратою тыхъ самыхъ нещасливыхъ членовъ — селянъ. А щобъ довжники сплатили такъ напруго банкови свои довги, о томъ на теперь и бесѣды нема, особливо коли зважимо торѣчный неурожай, загальный економичный застой Галичины и суму довгу выносячу на тыхъ 50.000 членовъ вышь 5,600.000 зр.

Зважившися все те, мы приходимо до дуже сумного погляду на справы того банку и всего нашого селянъства. Коли не удасться властямъ краевымъ и правительству (котре прецѣнь мало той банкъ подъ опѣкою, такъ що всѣ операція банковй робилися въ присутности правительственного комисаря и за урядовою порукою) отвернути грозячу бурю, то намъ здавсь, що разомъ съ упадкомъ банку селяньского на край нашь спаде одинъ зъ найтяжшихъ ударовъ, якихъ мы только взнали доси.

(*Дальше буде.*).

Переглядъ часописей.

„Gazeta Narodowa“ и „Dziennik Polski“ дуже вдоволенй въ результату зѣзду отпоручниковъ деканальныхъ. Зъ кождои стрѣчки такъ и видко, що органамъ польскихъ партій зовсѣмъ не ходило и не ходитъ о получшенье быту рускаго духовенъства, але о що иншe, — о „adresy“ et caetera!... „Gaz. Narod.“ пише дословно такъ: „Отбуте въ сихъ дняхъ зобранье отпоручниковъ деканальныхъ обохъ рускихъ епархій въ справѣ регуляція конгруы, *розпочалося середъ признакъ досыть опозицийныхъ*, хочь остаточно, коли горлачѣ (krzykacze) доволѣ выговорилися (wygadali się), загалъ зобраныхъ принявъ ухвалы, свѣдчачй о томъ, що шарлятанерія Наумовича и ему подобныхъ агитаторовъ не маютъ численныхъ прихильниковъ середъ рускаго духовенъства въ Галичинѣ.“ Обговорюючи ходъ дебатъ, замѣчае „Gaz. Nar.“, що „другого дня засѣдання, во второкъ ситуація змѣнилася на лучше.“

Коли читаемо въ газетахъ, якихъ способовъ уживае россійске правительство, щобы о скольке можна повздержати шкодливый вплывъ жидовскихъ вызискувачевъ на христіяньске населенье въ полуднево-заходныхъ губерніяхъ, то здавалось бы, що тамъ вже все такъ уладжене, що жиды не только що стратили вже всякій вплывъ, але сталися навѣть безсильными на всѣ часы. Тымъ часомъ ось що пишуть изъ Овруча до газеты „Волынь“ выходячои въ Житомирѣ:

„Давно вже въ нашомъ повѣтѣ (та и въ другихъ) въ рукахъ жидовъ все, що приносить хочь бы малый хосенъ: торговля, всѣ фабрики, заводы, млины и т. д. У насъ адвокаты — жиды, писарѣ у мировыхъ судіевъ — жиды, всюды жиды и жиды!.. Намъ дворянамъ, помѣщикамъ и селянамъ, осталася лишь одна земля, на котрой мы и працюемо въ потѣ чола. Але жиды вытискаютъ теперь и помѣщиковъ а навѣть и селянъ зъ ихъ землѣ; забрали землю въ свои руки а намъ прійдеся ходити до жидовъ на жебры. Намъ вже стае тяжко жити; жиды-зайды всѣхъ насъ вытискаютъ!.. По селахъ наиножилося повно злодѣевъ; жиды ихъ подержуютъ и добуваютъ зъ того промыслу нечуванй выски. Пора вже, — кончитъ газета, — звернути увагу на мѣсцеве руске населенье и освободити его отъ жидовского ярма.“

Радостнѣйша вѣсть доходитъ насъ изъ-за Днѣпра. Тамъ вже добре почули, що цѣле наше спасенье лежитъ выключно лишь въ просвѣтѣ народа и що лишь за помочею просвѣты можна скоро поддвигнути нашь народъ зъ его матеріяльной и духовои руины. Тому то справедливо домагаются земства тыхъ сторонъ якъ найбольшои и найскоршои просвѣты народа и то просвѣты такои, котра бы змогла отъ разу проникнути цѣлу душу тамошного населеня. Така просвѣта однакожь може лишь подаватася на родной основѣ, на родномъ языцѣ. Для того на зборѣ уѣздного земства въ городѣ Золотоноши за Днѣпромъ высказавъ членъ земства Коссюра, що народови треба книжокъ писаныхъ въ его дусѣ, въ его языцѣ, бо книжки уживанй дотеперь по школахъ не отповѣдаютъ своей задачи. Земство постановило отже одноголосно вызначити нагороду за написанье найлѣпшого подручника и книжки до читаня для школъ въ рускомъ языцѣ и заложити письмо для народа въ его родной мовѣ. На зборахъ губернского земотва ухилено справдѣ сю постанову, але важнымъ и радостнымъ есть той объявъ, що на томъ зборѣ выступивъ членъ переяславского земства, Иваненко, и заявивъ, що на Украинѣ конче суть потрѣбнй подручники школьнй на народной мовѣ, бо книжки въ россійскомъ языцѣ суть для народу зовсѣмъ незрозумѣлй.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(*Про результаты подорожи Тиссы до Вѣдня*), котрой приписуютъ загальне политичне значенье, получила N. fr. Presse ось якй вѣдомости зъ Пешту. „Зъ донесень, якй насшли тутъ вечеромъ про успѣхъ поспѣшнои авдіенціи Тиссы у цѣсаря, кружки сторонництва правительственного дуже вдоволенй. Хочь нема еще подробныхъ вѣдомостей, то уважаютъ певною рѣчею, що кризисъ не истнуе, и що въ томъ случаю, коли бы Тисса мавъ предложити свою димисію, се стадіюмъ въ той хвили вже зовсѣмъ пройшло а п. Тисса мае повне подержанье зъ стороны короны для своеи акціи такъ супротивъ Хорватіи якъ и въ Угорщинѣ. Що до Хорватіи, то для ухиленя бѣльшихъ неспокоевъ на разѣ не предпріймутся нѣякй высшковй мѣры. Спробуютъ управляти безъ сойму а передовсѣмъ администрувати и въ гр. Кюнъ покладаютъ довѣріе, що онъ покажеся дозрѣлымъ сеи задачѣ. Що до закона о мѣшаныхъ супружествахъ, то вже рѣшено его назадъ взяти, а Тисса ще лишь не надумався, якъ сформулювати дотычне заявленье, именно жь не рѣшено ще, чи правительство мае жадати отъ палаты пословъ директивы що до внесеня предложеня про обовязковй шлюбы цивильнй. Певною рѣчею есть дальше, що реформа высшои палаты въ тій сесіи не буде зовсѣмъ подпята. Борба противъ бѣльшости высшои палаты буде пѣсля сихъ диспозицій спочивати аж до дебаты буджетовои, а ся хоче Тисса уважати камѣнемъ пробнымъ, чи коалиція консерватистовъ буде тревала и яку силу она задержитъ. — Пѣсля донесень „N. fr. Presse“, конферувавъ Тисса пѣсля авдіенціи у цѣсаря съ шефомъ секційнымъ Сегеніемъ и съ министромъ гр. Кальнокимъ и Каляемъ.

(*Справа будовы желѣзницъ зъ Стрыя до Мункача*) вступила въ нове стадіюмъ. Пѣсля вѣдомостей зъ Пешту внесло угорске правительство въ соймѣ предложенье закона о будовѣ желѣзницѣ зъ Мункача до Бескида а позаякъ ухваленье предложеного закона есть певне, то не буде вже оттакъ нѣякои перешкоды, щобы зачати будову зъ Стрыя до Бескида. Частина коштовъ будовы преліминована угорскимъ правительствомъ на сей рокъ, выноситъ 2 милiоны а правительство австрійске зажадало лишь 30.000 зр., що разомъ съ кредитомъ ухваленымъ на минувшій рокъ выноситъ 130.000 зр. — Кошта цѣлои угорскои линіи обчислений на 10,400.000 зр. а кошта галицкои линіи преліминочай лишь на 7,240.000 зр. Рѣвночасно съ проектомъ закона о желѣзници зъ Мункача до Бескиду внесло угорске правительство такожь проектъ будовы другои линіи, котра мае бути доповненьемъ отногы галицкои желѣзницѣ подкарпатскои и паколи тая линія буде выкончена, буде она становила безпосередне сполученье желѣзницѣ подкарпатскои съ захѣдно-угорскою дорогою желѣзною.— Проектована дорога мае велике значенье разъ для того, що сполучае Галичину зъ Угорщиною а въ друге и для того, що комуникація Галичины съ Вѣднемъ може отбуватися безъ посередства повнѣчнои желѣзнои дороги им. Фердинанда.

(*Комисія рады державной*) розпочали дни 23 л. сѣчня свои працѣ. Комисія для ненарушимости посольскои вела свои наради надъ тымъ, ак прихилитися до желаня судовъ въ справѣ передачѣ до отвѣчальности судовои послова, рабина Блоха, Решавера и Фюрнкранца и рѣшила выдати судамъ першихъ двохъ послова; комисія буджетова радила надъ роздѣлами: субвенція для желѣзниць и фонды пенсійнй.

ЗАГРАНИЦЯ.

Россія. Зъ новѣйшихъ вѣдомостей довѣдуемося, що министеръ двору гр. Воронцовъ-Дашковъ доставъ отпустку на два мѣсяцѣ и правдоподобно вже не верне на свое становище. Причиною сего мають бути якй съ родинній отношеня, котрй царя и царицю дуже немило вразили. На его мѣсце призначеный ген.-адъютантъ Рихтеръ. — Замордованье Судейкина все ще дае богато матеріялу до рожныхъ вѣстей. Теперь мало открытися, що замордованье Судейкина приготовлялося вже отъ двохъ лѣтъ, т. є. отъ коли Дегаевъ (Яблоньскій) стався правою рукою Судейкина. Онъ, якъ кажутъ, водивъ Судейкина за носъ и наклонивъ его до того, що вынаймивъ въ грудни м. р. помешканье, где его смерть постигла. При помочи Судейкина удавалося Дегаеви спасти не одного зъ своихъ товаришевъ и отправити два днѣ передъ убійствомъ свою жѣнку за границю. — Въ Царствѣ Польскомъ мае бути знесеный дотеперѣшный паперъ штемплевый, котрый доси зовсѣмъ отрожняся своимъ типомъ отъ всякого другого въ цѣлой Россіи и буде зровнаный съ такимъ же папером цѣлои державы. Розумѣеся, що Поляки уважаютъ сю змѣну за новый замахъ на польскій народъ.

Теперѣшне положенье Франціи. Тонкиньска справа, що только наробила шуму, якось притихла, а хочь ся може ще и дуже далеко до конца; то однакожь Франція зъ сего взгляду чуеся досыть безпечною, а кабинетъ Ферріого тріюмфуе и радуеся повнымъ довѣріемъ, хочь вже не цѣлого, то по крайной мѣрѣ большости народу. За то внутрѣшнй справы Франціи збольшаются зъ дня на день и попри отношени ся до сусѣдныхъ державъ стаются чимъ разъ грозньйшими. Велика нужда середъ класъ роботничихъ и справа ревизіи державнои устави зъ одной стороны а репресіи правительства зъ другои, вызвали теперь цѣлый рядъ стрейковъ и митинговъ, такъ що послѣдный часъ можна безпереченно назвати сезономъ стрейковъ и митинговъ въ Франціи. Въ послѣднихъ дняхъ межи иншими заповѣли вже и лахманярѣ великій митингъ. Причину до сего подавъ префектъ Парижа, забороняючи выкидати въ мѣстѣ смѣтье на улицю, якъ то доси бувало, а приказавъ скидати просто на возы, котрыми вывозится его зъ мѣста. Лахманярѣ, котрыхъ въ Парижи есть звышь 30.000 и всѣ разомъ выживляютъ около 70.000 душъ, зробили нараду и выслали до префекта депутацію, котра зажадала, щобы онъ откликавъ сей заказъ. Префектъ отказавъ тое, а лахманярѣ постановили скликати митингъ, на котромъ мають радити, якихъ ужити средствъ, щобъ не гинути зъ голоду. Легко поняти, що таке невдоволенье якои небудь верстви народу дуже на руку анархистамъ, котрй чимъ разъ смѣлѣйше починаютъ подносити голову. Недавно скликали они були митингъ въ Ліонѣ по поводу засудженя анархиста Сивоста и на внесенье якогось Роберта постановили обступити шафотъ и выдерти его зъ рукъ справедливости. На сѣмъ мутингу бувъ комисарь полиціи и онъ познавъ, що Робертъ есть Италіянцемъ, за которымъ италіяньска полиція вже давно слѣдитъ. Приступивъ отже до него и хотѣвъ его арештувати. Анархисты кинулися на комисаря и були бы его убили, якъ бы не численна полиція съ оружіемъ въ рукахъ не була за нимъ вступилася и не помогла арештувати Роберта. Справа ревизіи конституціи дала также поводъ до кольконъ митинговъ. Такъ отбувся 20 с. м. въ Парижи митингъ, на котромъ бесѣдники остро выступали противъ теперѣшнои устави, а одинъ зъ нихъ Мищелинъ величавъ соціяльну революцію. Въ кінци принято резолюцію, въ которій выступаеся противъ самостійнои политики правительства и взываеся послова, щобы зажадали безпроволочнои ревизіи устави. На иншомъ знову митингу отькрыто подписку на памятникъ Делеклиза и другихъ комунистовъ, що були наказаний смертею за повстанье Комуны. — По многихъ иншихъ стрейкахъ наступитъ теперь, якъ здаеся, ще и стрейкъ полицистовъ, бо вже 4000 полицистовъ въ Парижи згодилось на тое. Причиною того мае бути само правительство. Въ французскій палатѣ именно розбиралося теперь предложенье правительства тыкаюче полиціи. Правительство хоче зреформувати полицію и хоче ся зробити державною, обовязуючися поносити всякй выдатки. Доси полиція була громадскою. Подчасъ дебаты на послѣднѣмъ засѣданю зажадавъ давный префектъ полиціи Рейнольтъ, щобы правительство памятало на забезпеченье старости полиційныхъ агентовъ, чого нова змѣна не обѣцюе. Министеръ дѣлъ внутрѣшныхъ Вальдекъ-Руссо почавъ сумнѣватися, чи нова змѣна дѣйстно може бути для агентовъ некористна и внесенье Рейнольта упало. То есть отже причиною стрейку полиціи. Якъ зъ сихъ кількохъ случаевъ выдко, въ цѣлой Франціи невдоволенье и неспокой, стрейки, митинги и депутація до правительства. Справедливо пише одинъ заграничный дипломатъ до „Köln. Ztg.“, що все те заносить революцією и дуже нагадуе часы давнѣйшій передъ-революційнй. Але Ферри приготованый не только на случай революціи; онъ готовый — якъ доносить „Nouvelliste de Lyon“ — стрѣчати навѣть войну съ якою сусѣдною державою, а згадана газета здраджуе навѣть его ordre de bataille. На случай войны выставила бы Франція шесть армій, зъ котрыхъ двѣ становили бы резерву. Зо взгляду на отношеня до сусѣдныхъ державъ положенье Франціи есть также не конче добре. Ненависть до Нѣмеччины и всего, що нѣмецке, не устае и мусить скорше чи пѣзнѣйше довести до явного конфликту. Ненависть тая зростае тымъ больше, чимъ сильнѣйшій вплывъ Нѣмеччины на другй державы а именно въ спорѣдненыхъ Франціи державахъ, якъ Іспанія и Італія. Змѣна министерства въ Іспанія именно выкликала въ Франціи велике негодованье. Скрѣпленье монархичной идеи въ сей державѣ черезъ консервативне министерство уважаютъ въ Франціи дѣломъ и интересами Нѣмеччины а тымъ самымъ справою вымѣреною противъ Франціи. Отношеня Франціи до Англіи доси суть ще дуже неясній; явной вражды нема, але нема такожь и великои дружбы. Интересы обохъ сихъ державъ занадто повязанй съ собою, щобы по крайной мѣрѣ не було хочь бы якого подозрѣня, а французскій конфликтъ въ Тонкинѣ може навѣть дуже скоро выкликати вражду межи обома державами. Вже теперь запитувало англійске правительство французского, що оно думае зробити на случай, коли Хины замкнутъ свои пристанй а черезъ те англійска торговля буде наражена на страту и чи Франція думае завести блокаду на хиньскомъ морі, бо Англія видѣла бы се лишь дуже не радо а ще тымъ больше, коли бы Франція завела блокаду безъ ея вѣдомости. Французске правительство дало на се дуже успокоюючу отповѣдь, але мимо того дивитъ дуже кривымъ окомъ на Англію, котра ще крѣмъ того и въ Єгиптѣ стався самостійною панею. О дѣлахъ въ Тонкинѣ и на Мадагаскарѣ нема вже отъ довшого часу жадныхъ вѣдомостей.

Єгипетъ. Коли сила Магдіого вже такъ зросла, що онъ занявъ Сеннааръ и окружилъ Картумъ, доперва теперь надумалася Англія выступити чинно въ справѣ суданьскій и выслала ген. Гордона 19 с. м. до Судану. Англійске правительство припоручило ему ужити всякихъ способовъ, щобы лишь зробити ладъ въ Суданѣ. Гордонъ мае бути дуже здобный чоловѣкъ и вже въ многихъ войнахъ отзначився. Въ Хинахъ реформувавъ онъ войско, за що достався отъ хиньского цѣсаря „жовтый кафтанъ“. Онъ воювавъ такожь противъ торговельниковъ невольниками, знае дуже добре цѣлый всходъ и есть однѣсенькимъ христіяниномъ, за котрого молятся магометане въ Мекцѣ. Гордонъ мавъ подняти сего дѣла лишь подъ тымъ условіемъ, що онъ буде прямо зависимый лишь отъ англійского правительства. Онъ доказуе такожь, що въ Суданѣ не поможе жадна военна сила, а найскорше лишь грошѣ и пѣсля его обчисленя сума выдана въ той цѣли выносила бы далеко менше, якъ кошты походу. Здаеся, що англійске правительство задумало отлучити Судань отъ Єгипту, бо дозволило Гордонови ввойти съ Магдимъ въ переговоры.

НОВИНКИ.

— **Загальнй зборы рускаго товариства педагогичного** отбудутся дня 1 л. лютого 1884 въ малой салi „Народного Дому“ о 4-той годинѣ по полудни. Въ програмѣ збору выборъ нового выдѣлу и внесеня членовъ. Просится о якъ найчисленнѣйшу участь членовъ.

— **Банкъ рустикальный** вже догорюе. Занѣдуюча рада скликала загальный зборъ отпоручниковъ повѣтовыхъ на 23 л. лютого с. р. для ухвалы и переведеня ликвидаціи. Коли банкъ краевый выцофався, предложено переведенье ликвидаціи банкови гипотечному. Той ще не рѣшився, не знаючи, яку помочь дасть правительство. Здаесь, що рустикальный банкъ ледa день оголосить конкурсъ...

— **Въ Тернополи** отбудутся въ пятницю дня 20 сѣчня (1 л. лютого) с. р. загальнй зборы членовъ товариства „Руска Бесѣда“ о год. 2-ой зъ полу-

дня въ комнатахъ Рускои Бесѣды (въ каменицѣ п. Стахевича, на долѣ), на котрй комитетъ тымчасовый маѣ честь запросити всѣхъ Вп. Членовъ. Порядокъ дневный: 1. Открытье зборовъ. 2. Справозданье тымчасового комитету. 3. Выборъ выдѣлу. 4. Внесеня членовъ. 5. Зголошеня ново-приступаючихъ членовъ. Въ суботу т. е. 2 л. лютого отбудеся рано о 8. годинѣ заупокойне богослуженье за бл. п. Володимира Барвѣньского въ середньой церквѣ.

— **Загальнй зборы Рускаго касина въ Стрыю** скликанй на 10 л. сѣчня, не отбулися задля браку статутами вымаганого комплету. Длятого рѣшився Выдѣлъ скликати новй Зборы на 31 л. сѣчня на 2 год. зъ полудня — и проситъ умильно П. Т. Членовъ, щобъ зволили неперемѣнно на сей часъ явитися въ льокалю товариства. Порядокъ дневный такій самъ, якій бувъ свого часу оповѣщеный. *Отъ выдѣлу Рус. касина въ Стрыю.*

— **Въ Черниховцяхъ** отбудеся дня 2 л. лютого торжественне открытье читальнѣ и посвященье новои мурованои школы. Рано о год. 11½ отправится поминальне богослуженье за бл. п. Володимира Барвѣньского. Въ имени комптету прошу Всеч. Духовеньство и Чч. господарѣвъ зъ окрестности прибути до насъ въ той день у гостѣ. Прошу такожъ Пп. сѣзваковъ, що прѣдутъ зо Львова на вечериицѣ до Тернополя, и интелигенцію нашу зъ Тернополя и Збаража взяти въ нашомъ торжествѣ участь. — *Ник. Сѣчинській*, за комптетъ.

— **Въ селѣ Корчинѣ**, повѣта сокальского, основуеся читальня. Яко основателѣ подписаній на статутахъ (выданыхъ друкомъ черезъ товариство „Просвѣту“) пп. Антоній Сѣрко, Захарій Климочко и Яковъ Салига.

— **Тримаеный кресты** все ще суть дуже страшными кс. Стояловскому! Въ 22 ч. свого „Wieńc-a“ зъ 1883 р. донѣсъ бувъ, що въ К о т о в ѣ, пов. бережаньского, священикъ казавъ поставити на церквѣ тримаеный кресты, а люде такъ страшно збунтувалися, що онъ мусѣвъ ихъ зняти и своимъ коштомъ поставити одноманеній. Нашъ дописуватель зъ тои окрестности, ч. господарь И. В., пише намъ, що въ томъ нема анѣ слова правды. Кресты на церквѣ въ Котовѣ стоятъ тѣ самѣ, що передъ 20 лѣтами! Анѣ тогды анѣ теперь не було нѣякого бунту громады! Кс. Стояловскому забагаеся подбурити людей противъ рускихъ священиковъ и тому выдумуе всякій небылицѣ!

Вѣсти епархіяльній.

Зъ Архіепархіи Львовскои.

Презенту на Подмихайлье, дек. калуского, получивъ о. Мих. Скородыньскій.

Завѣдывавый до канон. институціи о. Мих. Костецкій на Сновидовъ, дек. бучацкого.

Канонічну институцію получивъ о. Софр. Литвиновичъ на Пѣстынь.

Введеный о. Петро Шанковскій яко сотрудникъ въ Семегиновѣ.

Личный додатокъ зъ фонду религ. (100 зр.) удѣлило ц. к. намѣстництво о. Льву Рудницкому, пароху въ Черча.

Душпастырскій посады получили оо.: 1) Исидоръ Лукасевичъ, завѣдательство Григорова, дек. бучацкого; 2) Емилій Левицкій сотрудництво въ Трибуховцахъ, експон., дек. бучацкого; 3) Мах. Костецкій получивъ декретъ на завѣдателя Сновидова, дек. бучацкого.

Консисторія завѣдомила ц. к. намѣстництво о смерти (18 л. сѣчня) о. Кароля Чемериньского, пароха въ Луцѣ малѣй.

Переписка Редакціи и Администраціи.

Всч. М. І. въ *Любни* Зъ 1883 р. ще 1 зр. — *Всч. Ч. Т.* въ *Підгайцяхъ*. Заплачено до 31 грудня 1883. — *Всч. Н. О.* въ *Острові*. 5 зр. на 1884 р. получено. — *Всч. Я.* въ *Поних*. За 1883 все заплачено. — *Всч. З. Н.* въ *Войславі*. Мы перестали були высылати, бо анѣ не отновлено предплаты, анѣ на було замовлено. Присланій грошѣ вписали мы за часъ до 31 грудня 1883. Днесь высылаемо жаданій аркушѣ и будемо высылати и въ семъ роцѣ. — *Всч. Л. В.* въ *Нагор*. За 1883 р. ще 8 зр.

Подяка
для банку взаимн. обезпеченій „Славія“.

Мы низше подписаній члены банку „Славія“ посвѣдчаемо симъ письмомъ на доказъ правды, що по знищеню будынковъ нашихъ пожаромъ дня 13 сѣчня 1884, зразъ дня 21 сѣчня 1884 приѣхали пп. ликвидаторы банку „Славія“ и шкоды нашій найсовѣстнѣйше и фахово поликвидували на совершенне наше здоволенье и дня 22 с. м. отшкодованье совершене выплатили.

За такъ благодатне поступованье банку „Славія“ сердечну подяку складаемо и запрашаемо до якъ найчисленнѣйшого приступленя до того жь банку „Славія“ съ убезпеченими своихъ будынковъ и движимостей.

Въ доказъ правды подписами отверждаемо.

Убинье, 22 сѣчня 1884.

Василій Панькевъ, войтъ за громаду;
Гринько Иванъ Чупѣхъ;
Иванъ Войтовъ;
Симеонъ Т. Свенцицкій, в. р.

Конкурсъ.

Выдѣлъ комптету занимаючогося будовою новои гр. кат. церкви въ Монастырискахъ пошукуе кольканайцять колектантовъ съ денною платнею по 1 зр. до 2 зр. 50 кр. и кошта подорожи.

Отъ убѣгаючихся о тіи посады вымагаеся:

1. Народность польска, руска, ческа або нѣмецка;
2. Вѣкъ отъ 24—50 лѣтъ;
3. Выправность въ письмѣ и читаню въ двохъ языкахъ, именно:

въ языцѣ { полскомъ / рускомъ / ческомъ } и нѣмецкомъ.

4. Моральна и матеріяльна порука;
5. Крѣпке здоровье и добрый выглядъ.

Зголошеня письменній съ поданьемъ повыщихъ датъ и ближшихъ отношень личныхъ, треба внести безпроволочно, а найдальше до конца сѣчня 1884 до Выдѣлу комптету въ Монастырискахъ, по чѣмъ найлучше укваліфікованій и на тую посаду поручені компетенты будутъ покликаній до служби.

Монастыриска, дня 5 сѣчня 1884.

За секретаря *О. Леонъ Съминовичъ*, гр. к. парохъ.

Предсѣдатель *Іосифъ гр. Млодецкій*. (3—3)

Лѣченье радикальне
всѣхъ
Хоробъ нервовыхъ и епилептичныхъ
и хоробъ тайныхъ
всякого рода
моею одинокою методою безъ ушкодженя здоровя.

Гонорарь платится ажь по цѣлковитомъ выздоровленю.

Dr. Prof. **A. MALASPINA**
членъ многихъ товариствъ науковыхъ
236, Rue de Bercy, à PARIS

Порозумѣватися черезъ корреспонденцію.

65 штукъ лишь за зр. 8.50

Начиня зъ срѣбра-Britannia
съ патентованымъ стемплемъ фабричнымъ.

Необходній для кождои родины!

Праздничо англійскій, неринщимый патентованый **сервисъ для ѣды и на дессеръ** зъ вотинного, тяжкого, масивного **срѣбра Britannia**, котре може майже зрѣвнатися зъ праздничымъ срѣбромъ и **позостае бѣлымъ** навѣкъ по 25-лѣтнѣмъ уживаню; на жаданье даю на тое **письменну поруку**. Той гарнитуръ стоявъ впередъ **надъ 30 зр.** а теперь продаемъ за **найменшу часть дѣйстнои вартости**.

Цѣлый гарнитуръ складаеся зъ:

6 штукъ добрыхъ зъ Britannia-срѣбра		вождокъ	зр. 2.25
6 штукъ тяжкихъ	„	вилокъ	зр. 1.20
6 штукъ масивныхъ зъ	„	ложокъ	зр. 2.20
6 штукъ деликатныхъ зъ	„	подкладокъ подъ ножѣ	зр. 1.—
1 штука масивна зъ	„	кохлѣ до зупы	зр. 1.10
6 штукъ масивныхъ зъ	„	ложочокъ до кавы	зр. 0.70
1 штука масивна зъ	„	кохлѣ до молока	зр. 0.60
6 штукъ добрыхъ зъ	„	ножѣвъ десеровыхъ и для дѣтей	зр. 2.—
6 штукъ тяжкихъ зъ	„	вилокъ десеровыхъ	зр. 1.—
6 штукъ добрыхъ зъ	„	ложокъ десеровыхъ	зр. 1.—
6 штукъ деликатныхъ зъ	„	пугариковъ на яйцѣ	зр. 1.20
6 штукъ деликатныхъ зъ	„	ложочокъ до кавы	зр. 0.60
1 штука деликатного зъ	„	яицника на перень	зр. 0.30
1 штука хорошон зъ	„	обльячки	зр. 0.25
1 шт. деликат. 30 цм. довг.	„	тацы	зр. 0.50
65 штукъ			зр. 15.—

Всѣ 65 штукъ, заосмотреныхъ въ повышій стемпель фабричный, коштуютъ

лишь зр. 8.50

Тіи предметы розсылаютъ такожъ частями по назначеныхъ въ горѣ цѣнахъ кождому замовляючому; але той кто замовитъ всѣ 65 штукъ, дастане ихъ замѣсть за цѣну 15 зр.

всѣ разомъ лишь за 8 зр. 50 кр.

Порошокъ до чищеня мого Britannia-срѣбра за коробку .... 15 кр.

Пересторога! Срѣбро-Britannia треба лишь тогды уважати правдивымъ, коли заосмотрене повышшою охоронною маркою.

Замовленя выконуеся лишь або по поперединѣй присылцѣ належности або за посылаткою — а замовляти належитъ у

Bertha Zucker's Britanniasilber-Hauptdepot,
Wien, II., Pfeffergasse Nr. 1.

Кому гарнитуръ не сподобаеся, тому грошѣ безъ переповы отдадутся, — доказъ реального предпріемства.

Илюстрованый выказъ цѣнъ за дармо. (3—?)

Торговля знарядовъ, иконъ, книгъ и ризъ церковныхъ

В. СТАХЕВИЧА И СЫНА
ВЪ ТЕРНОПОЛИ

поручае свой ново отворитый въ обильный выборъ заосмотреный складъ:

Товаровъ золотыхъ, ювилерскихъ, срѣбныхъ и зъ китайского срѣбра

по дешевыхъ цѣнахъ. (11—15)

Отъ дня 1 (13) сѣчня 1884 р. выходитъ во Львовѣ два разы на мѣсяць, кождого 1 (13) и 15 (27) гумористично-сатирична часопись

„НОВЕ ЗЕРКАЛО“

(подъ редакцією *Василя Нагорного*.

Програмою „Нового Зеркала“ есть оборона рускои народности противъ всякихъ постороныхъ напастей и объективна критика пороковъ рускои суспольности.

Предплата на „Н. Зеркало“ выноситъ на рокъ 4 зр. на повроку 2 зр. а. в. Предплату приймаютъ редакція всѣхъ рускихъ часописей и администрація „Нового Зеркала“ во Львовѣ, улиця Скарбковска ч. 2. (1—?)

Збѣрникъ правъ
(1—3) **и**
розпоряджень финансовыхъ
Часть I.
„О податкахъ прямыхъ“
уложивъ (въ польскомъ языцѣ)
др. *Юстинъ Блоньскій*.
Книжочку тую, для оплачуючихъ податки дуже потрѣбну, получити можна въ книгарняхъ по цѣнѣ 1 зр. 50 кр. за примѣрникъ — а безпосередно отъ автора (комисара при ц. к. краевой Дирекціи финансовой во Львовѣ), за надосланьемъ належитости переказомъ почтовымъ по зниженой цѣнѣ 1 зр. за примѣрникъ.

Пшеничнымъ и скорымъ сеть наслѣдокъ вжоды высоко цѣненыхъ, въ дуже удоровляючои рестины знаной **вуколистною бабкою** робленыхъ
Бонбоновъ-бабковыхъ
Виктора Шмидта & Сыновъ,
въ Вѣдни, противъ **кашлю, хрыпки, замуленя флегмою, нежиту** и т. д. **Складъ правдивыхъ лишь** въ аптиках и у **„Кароля Балабана и Ст. Маркевича** во **Львовѣ**.

Великій заробокъ
и высоку провизію приноситъ одинъ всюда веденый интересъ, до котрого по всѣхъ сторонахъ глядаеся Агентовъ. Не потрѣбно при томъ нѣякихъ особливыхъ купецкихъ вѣдомостей и кождый може вести его легко яко побочный интересъ. Убѣгаючи ся зволятъ подати свои точни адресы панови E. Janowitz, 2/B. Tereslengasse I, Wien.

Prawdziwa KAWA OSZCZĘDNOŚCI
(Spar Caffee)
KAWA GALICYJSKA
(Galiz: Caffee)
NAJLEPSZE DOMIESZKI DO KAWY ARABSKIEJ MOŻNA NABYĆ W KAŻ„ DYM HANDLU KORZENNYM.

+
Найблизше тягненье 1-го марта с. р.
ЛОСЫ ЧЕРВОНОГО КРЕСТА УГОРСКІЙ
головна выграна 50.000.
Продае по дневномъ курсѣ
АВГУСТА ШЕЛЛЕНБЕРГА
домъ банковый и контора вымѣны во Львовѣ.
Поборовй квиты на пять тыхъ Лосовъ въ 19 мѣсячныхъ ратахъ по зр. 2 при правѣ сей часъ выграти. (2—6)

!НА КАРНАВАЛЪ!
Магазинъ конфекціи дамскои
КИМАЄРА (Kühmayer) наслѣдники
ч. 4. ул. Гетманьска
одержавъ все, що только наймоднѣйше:
Сукнѣ балевй отъ 10 зр. до 50 зр. (1—6)
„ **шовковй** отъ 50 зр. до 100 зр.
Тоалеты вечерковй отъ 20 зр. до 50 зр.
Entrée de bal отъ 5 зр. до 50 зр.
рознож всякій выборъ матерій шовковыхъ.
Замовленя выконываются въ якъ найкоротшомъ часѣ.

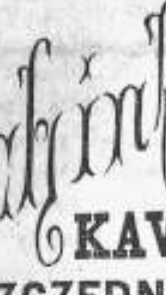
НАЙНОВѢЙШЕ ВЫНАЙДЕНЫЙ АПАРАТЪ ДО РОБЛЕНЯ ДЫРОКЪ ВЪ ПОЛОТНѢ И СУКНѢ
выробляе на годину 60 дырокъ.

Найновѣйшій и поправленій
МАШИНЫ ДО ШИТЯ
съ гварантіею 5 лѣтъ.
Тыждневй раты 1 зр.,
або подѣли умовы.

Кождый есть где инде купленыхъ машинъ пересылае рокъ-рочно до мене П. Т. Публика для замѣны на машины практичній и поправній.

Шумній анонсы заграничныхъ фирмъ и множество агентовъ, котрй крутятся по краю, зводятъ **неосторожныхъ** тандитными машинами подъ назвою „Оригинальній“, хоть така машина зопсуеть — нѣжъ ся еще 8 сплатитеся (ратами), шкодитъ **шкодитъ здоровлю.** (36—52)

СКОРОХОДЫ
(Велоципеды)
для хлопцевъ 5-ти до 15-ти лѣтъ.

Скороходы сѣ суть съ трема колесами, цѣлй желѣзній, дуже тревалй, хорошій и густовий; можъ ихъ ужывати и въ комнатѣ и на дворѣ — и суть дуже корнетій для выробленя силъ физичныхъ у молодѣжи.

Цѣна зр. 14, 16, 18.

При высылцѣ 50 кр. за опаковане.

Замѣну и всяку направу машинъ до шитя всѣхъ системовъ, човенця, части складовй, голки, оливу до машинъ поручае

Іосифъ Иваницкій
механикъ и спеціялистъ во Львовѣ, въ готелю Жоржа.

!НА КАРНАВАЛЪ!
Магазинъ конфекціи дамскои
КИМАЄРА (Kühmayer) наслѣдники
ч. 4. ул. Гетманьска
одержавъ все, що только наймоднѣйше:
Сукнѣ балевй отъ 10 зр. до 50 зр. (1—6)
„ **шовковй** отъ 50 зр. до 100 зр.
Тоалеты вечерковй отъ 20 зр. до 50 зр.
Entrée de bal отъ 5 зр. до 50 зр.
рознож всякій выборъ матерій шовковыхъ.
Замовленя выконываются въ якъ найкоротшомъ часѣ.

Въ администраціи „Дѣла“ можна достати слѣдуючи працѣ бл. п.
Володимира Барвѣньского:
1. СКОШЕНЫЙ ЦВѢТЪ (выимокъ зъ Галицкихъ образковъ), цѣна . . . . . 1 зр.
2. БЕЗТАЛАННЕ СВАТАНЬЕ, образокъ зъ Галицкого житя, цѣна . . . . . 80 кр.
3. ОТЧИТЪ ВЪ 100-ЛѢТНІЙ РОКОВИНЫ ЦѢСАРЯ ЙОСИФА II. 17 (29) падолиста 1880, цѣна . . . . 25 кр.
4. БЕСѢДА ВЫГОЛОШЕНА НА НАРОДНОМЪ ВѢЧУ РУСИНОВЪ 18 (30) падолиста 1880 о экономичныхъ справахъ, цѣна . . . . . 15 кр.

Доходъ зъ першого твору призначуе Родина покойника на памятникъ нагробный, зъ дальшихъ же трехъ праць на стипендію им. Володимира Барвѣньского. (9—?)

Зъ причины змѣны мѣсця побыту маѣ подписаный до збутя дуже много

Образовъ олѣйныхъ,
друковъ и т. под. въ рожныхъ величинахъ и формахъ по низькихъ цѣнахъ.

Блившій поясненя на запытанье удѣлае отворотною почтою.

Иванъ Воляньскій
сотрудникъ въ Нагорянахъ, почта Устьечко.

Выдавець и редакторъ: **Антонъ Горбачевскій.**

Зъ друкарнѣ Тов. им. Шевченка подъ зар. К. Беднарского.

Ч. 7. Львовъ, Вторникъ 17 (29) сѣчня 1884. Рочникъ V.

Выходитъ во Львовѣ що Вторника, Четверга и Суботы рѣдъ русскихъ святъ) о 4-ой год. попол. Литер. додатокъ „Библіотека найзнам. повѣстей“ выходитъ по 2 печат. аркушѣ кождого 15-го и послѣдного дня кождого мѣсяца.

Редакція, администрація и експедиція пбдъ Ч. 44 улица Галицка.

Всѣ листы, посылки и реклямація належитъ пересылати пбдъ адресою: редакція и администрація „Дѣла“ Ч. 44 ул. Галицка.

Рукописи не вертаютсѣ тблько на попереднє застереженье.

Поодинокє число стоитъ 12 кр. а. в.

Оголошенія принимаютсѣ по цѣнѣ 6 кр. с. в. бтъ одного строчки печатнои.

Реклямація неопечатанѣ пбльнй бтъ порта.

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администрація часописи „Дѣло“ ул. Галицка, Ч. 44

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло“ для Австріи: для Россіи:
на цѣлый рбкъ . . 12 зр. на цѣлый рбкъ . . 12 рубл.
на пбвъ року . . 6 зр. на пбвъ року . . . 6 рубл.
на чверть року . . 3 зр. на чверть рок. . . 3 рубл.
съ дод. „Библіотеки“: съ дод. „Библіотеки“:
на цѣлый рбкъ . . 16 зр. на цѣлый рбкъ . . 16 рубл.
на пбвъ року . . 8 зр. на пбвъ року . . . 8 рубл.
на чверть року . . 4 зр. на чверть рок. . . 4 рубл.
на самъ додатокъ: на самъ додатокъ:
на цѣлый рбкъ . зр. 5·— на цѣлый рбкъ . . 5 рубл.
на пбвъ року . зр. 2·50 на пбвъ року . . . 2 50кр.
на чверть року . зр. 1·25
Для Возрожденія, сербія Россіи:
на цѣлый рбкъ . . . . 15 зр.
на пбвъ року . . . . 7·50 зр.
на чверть року . . . . 3·75 зр.
съ дод. „Библіотеки“: на самъ додатокъ:
на цѣлый рбкъ . 19 зр. на цѣлый рбкъ . . 6 зр

Съ днемъ 1 (13) сѣчня 1884 розпочали мы пятый рбкъ выдавництва „Дѣла“. Просимо П. Т. Предплатниковъ поспѣшатись съ присыланьемъ предплаты або хочь съ замовленьемъ, щобъ мы могли управильнити накладъ нашои часописи и не потребували перерывати єи высылку. Рбвножь просимо всѣхъ нашихъ довжниковъ чимъ скорше выровнати съ нами рахунки, бо мы все мусимо платити готбвкою. Условія предплаты на „Дѣло“ и „Библіотеку“ подани на заголовку листа.

Зъѣздъ бтпоручниковъ деканальныхъ.

(*Конецъ.*)

Слова о. Заячковского вробили глубоке впечатлѣнье и бльшбсть стала склонюватися до принятя запропонованои комисіею адресы.

Дръ Пелешь (предсѣдатель) запытує, чи можна бтчитати адресу.

Голосы: Просимо!

Справозд. о. Лопатыньскій читає въ латиньскбмъ языцѣ адресу до папы. Въ нѣй высказує клиръ передовсѣмъ свои чувства вѣрности, и запевняє голову церкви о своѣй преданности для кат. церкви. Згадавши дальше, що вже папа Пій IX вбзвавъ передъ кблькома роками епископа перемыского, щобы здавъ єму справу о матеріяльнбмъ бытѣ рускаго духовенства, складає у стбпъ папского престола подяку за бтявлену стараннбсть и долучає прошенье, щобы св. отець причинився своимъ великимъ вплывомъ у правительства австрійского за рускимъ клиромъ и за полѣпшеньемъ его матеріяльного быту. Въ сѣй адресѣ, хочь и смирнбй, бодай нема вже того дивоглядного сервилизму першои адресы, въ котрбй було сказано, що руске духовенство отрицаєтся рускихъ газетъ, готово бтречися рбдныхъ своихъ, майна, правъ своихъ и народности задля уніи. Предложена же комисією адреса такъ звучала въ латиньскбмъ первовзорѣ:

Sanctissime Pater!

Ad supremum Thronum Vicarii Jesu Christi Dei Summi, Principis Apostolorum Sancti Petri Successoris ad solium Cathedrae Infallibilis Doctoris Magistri et Gubernatoris universae catholicae Ecclesiae et Summi Pastoris Dominici Gregis summa cum devotione, pietate et filiali oboedientia accedunt delegati a Clero utriusque dioecesis Catholicorum ritus graeci Leopoliensis et Premyslensis, ad communia consilia pro melioratione suae sortis Leopoli congregati et Sanctitati Vestrae humillime suae intimae fidelitatis, pietatis et oboedientiae professionem exponunt simulque conscientiose asseverant et spondent, se non tantum ipsos semper in oboedientia et devotione, fidelitate et subjectione permansuros esse, quia sciunt et credunt a Christo Domino concreditas fuisse S. Petro claves regni coelorum et potestatem pascendi non solum agnos sed et oves, non solum greges sed et pastores gregum universos in toto, quam latet, orbe; et hanc fidem non solum ad finem vitae suae se conservaturos, sed et eos, quorum cura nobis concredita est, in ea fide instituturos esse et usque ad finem vitae suae omnes in hac fidelitate et oboedientia S. Sedis Apostolicae Romanae permansuros.

Hanc occasionem arripientes intimas gratias agimus Sanctitati Vestrae pro gratiosa paternaque sollicitudine, qua Illustrissimum ac Reverendissimum Episcopum nostrum Joannem Premyslensem de statu et tristi conditione nostrae nationis et Cleri Rutheni interrogare, ab Ipso relationem desuper expostulare et pro melioratione sortis nostri cleri apud Augustissimum Imperatorem Avstriae gratiosissime efficaciter intercedere dignata est.

Quapropter Paternae benevolentiae et sollicitudini Sanctitatis Vestrae confisi, summa cum reverentia et devotione humillime flagitamus, ut Sanctitas Vestra etiam nunc apud Augustissimum Imperatorem nostrum pro melioratione ac fere incredibiliter lugubris status sortis cleri Rutheni utriusque dioecesis Ruthenae Nationis potentissima et efficassima Tua Auctoritas Apostolica et Paterna Primitialique — Pastor gratiosissime intercedere dignetur.

Nos speramus prouti olim post preces Sancti Prophetae Eliae ad Deum fusas coelum clausum pluviam dedit et sic homines fame tabescentes et pereuntes refoccillavit et totam regionem revivi-scere fecit, ita speramus et per Sanctitatis Vestrae efficacissimas orationes ad Deum et benignissimam interventionem apud Augustissimum Imperatorem lugubrem et ineffabiliter tristem sortem Nationis nostrae Ruthenae per iniquiter confictas calumnias inimicorum nostrorum omnimode injuratae, aggravatae et oppressae non tantum in pristinum suum statum laetiorem et feliciorem commutatum iri, sed etiam per nostram prosperitatem etiam alios allectos extra unicum verum ovile Christi vagantes ad gremium Summi et unici a Deo constituti Pastoris Dominici gregis convolaturos et sic verba b. m. quondam Papae Urbani VIII: „O mei Rutheni, per vos spero orientem totum convertendum!“ in effectum deductum iri.

Quod ut Deus optimus Maximus Sua Benedictione Suprema efficiat, Patrem omnipotentem orabimus et praeterea pro hac superius memorata gratia Sanctitatis Vestrae implorabimus Patrem luminum, a quo omne bonum descendit, ut Sanctitatem Vestram pro gloria incolumitate et dilatatione Ecclesiae verae Catholicae Christi, pro salute et prosperitate ejus ad multos annos sospitem felicem incolumem conservare dignetur in omnibus orationibus et Liturgiis et aliis devotionibus jugiter quotidie exorare nunquam cessabit Natio Ruthena et nos clerus hujus particulae Ruthenae Dominici gregis, nostrae curae commissi, pastores devotissime infra scripti, qui summa cum reverentia, pietate filiali ac devotione singulari usque ad finem vitae suae jugiter se permansuros esse spondent.

Sanctitatis Vestrae pedes osculantur oboedientissimi ac fidelissimi filii Benedictionem Sanctitatis Vestrae exorantes.

Слѣдуютъ пбдписы.

Дръ Пелешь пбддае тую адресу пбдъ голосованьо; адреса принята. Такъ само бтчитано и принято адресу до цѣсаря. Дальше вноситъ дръ Пелешь, щобы адресы до папы и цѣсаря були выготовленѣ въ языцѣ рускбмъ, нѣмецкбмъ и латиньскбмъ; и тое внесенье принято. Пбсля того перервано засѣданье на 10 минутъ, щобъ порозумѣтись дотычно выбору делегаціи. Въ тбй хвили, по закбнченю найдражливѣйшои справы, вбйшовъ до салѣ еп. Сильвестеръ.

По уплывѣ 10 минутъ забирае голосъ директоръ рускои гимназіи о. Ильницкій. „Добре принятье депутаціи у Найвисн. монарха, нунція и министровъ належитъ бтъ лиць, котрѣ будутъ до делегаціи выбранѣ. Вже въ щоденнбмъ житю видимо мы, що успособленье особы склоновси до якогось прошеня пбсля того, чи особа намъ мила, чи нѣ. Хотяй я всѣхъ ту почитаю и поважаю, але думаю, що суть инши особы бльше знанѣ, а вновъ инши менше знанѣ. Гадаю, щобы выбрати особы, котрѣ тамъ суть добре знанѣ будь своимъ становищемъ, будь личнымъ знакомствомъ. Тому предкладавъ бы я нашого архидіякона дра Пелеша, нашого старенького о. Заячковского, котрый ще нынѣ горитъ огнемъ найчистѣйшои любови для нашои справы, и о. крыл. Кобылиньского зъ Коломыи“.

О. Гойданъ предкладае на мѣстце о. Кобылиньского крыл. Павликова. О. Павликбвъ звинився однакъ, що для рбжныхъ перешкодъ не може того выбору принятн.

О. Мироновичъ (зъ Оравы въ Скбльскбмъ) поставивъ внесенье, щобы „крбмъ священикбвъ выбрати до делегаціи двохъ або трехъ мірскихъ людей. Тымъ покажемо, що и голосъ мірскихъ людей есть за полученьемъ нашои долѣ. Се не буде нѣчимъ дивнымъ, бо въ нашбй церквѣ въ давенъ-давна мали вплывъ и засѣдали на синодахъ такожь мірскѣ люде“. — Се внесенье вворушило на хвилю цѣлымъ зборомъ, але дръ Пелешь заявивъ, що ту мае клиръ самъ про себе пбднести голосъ, не пбддавъ сего внесеня пбдъ голосованье.

Приступлено до выбору делегатбвъ въ львбвскои архіепархіи и выбрано оо.: дра Пелеша, Заячковского и Заловецкого.

При выборѣ делегатбвъ перемыскихъ зауважавъ ктось, що слѣдующого дня мае бтбутися въ Перемышли звбранье делегатбвъ Фонда вдовичого, щобы тому звбраню лишити выббръ делегатбвъ. Бльшбсть була однакожь тои гадки, щобы зарав довершити выббръ. Ктось пбднѣсъ хибно, що дръ Никоровичъ, положивши значнѣ заслуги для того збору, врѣкався выбору; длятого выбрано оо.: Гарышкевича (декана потелицкого) и Теофиля Сѣнкевича.

О. Меруновичъ (зъ Львова) вноситъ, щобы упросити епископбвъ обохъ діецезій, щобы обняли провбдъ делегаціи.

Дръ Пелешь вспирае его, мовлячи, що не було бы то на мѣсци, если бы клиръ въ такъ важнбй справѣ самъ бторваный бтъ своихъ владыкъ, пустився передъ найвысшій сферы. — Внесенье о. Меруновича принято.

Епископъ Сильвестеръ оббймае предсѣдательство.

О. Меруновичъ (зъ Львова) приступаючи до другои точки програмы, говоритъ о нещастяхъ, якѣ спадаютъ на мѣста и села черезъ пожары церквей неасекурованыхъ. Выложивши двоякій рбдъ асекурацій, одинъ опертый на акціяхъ а другій на взаимности, ставитъ дуже практичне внесенье взаимнои асекураціи церквей замѣсть дорогои оплаты въ товариствахъ асекураційныхъ — лѣпше було бы оцѣнити въ обохъ діецезіяхъ всѣ рѣчи церковнѣ пбдлягаючѣ огневи; въ случаю же спаленя якои церкви складались бы на ню всѣ парохіи въ бтношеню до вартости ихъ церкви.

Преосв. Сильвестеръ (яко предсѣдатель заявля, що справа тая не буде еще нынѣ рѣшена. Она пбднесена лишь тому, щобы клиръ надъ нею застановився; по основнбмъ обговореню єи на соборчикахъ деканальныхъ, може запасти остаточне рѣшенье.

Дръ Пелешь вноситъ, щобы справу вдовичо-сиротиньского фонда бтложено до мая, до найблизшого зъѣзду бтпоручниковъ.

Совѣтникъ намѣстництва п. Децыкевичъ звернувъ увагу збору, що въ виду потверджена новыхъ статутбвъ черезъ правительство треба конечно приступити до выбору новои комисіи, бо въ новымъ статутомъ згасли мандаты давнои комисіи.

Наслѣдкомъ того заявлена потвердили збранѣ делегаты дотеперѣшныхъ членбвъ комисіи на дальше аж до нового збору бтпоручниковъ.

Въ кбнци мали прійти пбдъ обрады еще слѣдующѣ справы: способъ бтбування соборчиковъ деканальныхъ, означенье часу для замѣны душпастырскихъ мѣсць, отвѣтнѣйшій подѣлъ деканатбвъ и унормованье бтносинъ межи парохами и сотрудниками дотычно доходбвъ. До обговорюваня и рѣшеня всѣхъ тыхъ справъ не були однакожь збранѣ делегаты анѣ приготованѣ, анѣ розположенѣ. Длятого осьвѣдчилися делегаты за бтложеньемъ ихъ до нового съѣзду. Еп. Сильвестеръ склонився до того желаня и закрывъ засѣданье.

На прощанье промовивъ епископъ тыми словами: Складаю на сѣмъ мѣсци подяку напередъ Богу. Потбмъ дякую преосв. епископови Іоанови, що зволивъ запросити всеч. клиръ своеи епархіи для спбльного порѣшеня справъ нашихъ; дальше вамъ, всеч. отцы епархіи перемыскои, що такъ ревно трудилисьтеся съ нами; наконци дякую всѣмъ вамъ, всеч. отцы и брати. Спѣшѣтъ до стадъ вашихъ, крѣпѣтся и бодрствуйте, а я молю Всевышнёго благословенія для васъ, взаимнои любови, щасливои дороги и всякого блага. (Голосы: дякуемо, дякуемо!)

На закбнченье пбднѣсъ еп. Сильвестеръ многолѣтствія епископови перемыскому, клирови перемыскому и львбвскому.

О. Крушиньскій дякує преосв. Сильвестрови за труды, и пбдноситъ многолѣтствіе для еп. Сильвестра, для дра Пелеша и комисіи.

Коли вже всѣ стали розходитись, показалося, що подана вѣсть, будьто бы дръ Никоровичъ резигнувавъ зъ выбору до делегаціи, була ошибочною. Се тронуло тымъ прикрѣйше, що дръ Никоровичъ въ комисіи найбльше трудився. Не було однакожь способу ту похибку направити, бо такъ епископъ якъ и значна бльшбсть делегатбвъ опустили вже були салю. Длятого заявили деякѣ делегаты въ перемыскои епархіи, що пбднесутъ тую справу еще разъ въ Перемышли на засѣданю бтпоручниковъ Фонда вдовичо-сиротиньского, котре мало бтбутися слѣдующого дня (12. р. сѣчня), и переведутъ тамъ выббръ дра Никоровича на заступника епархіи перемыскои.

Р. S. Се и дѣйстно послѣдувало. Якъ доносятъ зъ Перемышля, резигнувавъ на згаданбмъ засѣданю о. Сѣнкевичъ зъ выбору на делегата, а на его мѣсце выбрано дра Никоровича.

Катастрофа банку селяньского.

II.

Въ попереднбмъ числѣ подали мы короткій загальный поглядъ на цѣлу справу банку селяньского; нынѣ прийде намъ застановитись подрббнѣйше надъ теперѣшнымъ становъ згаданого банку, надъ значеньемъ катастрофы, котра ему, а передовсѣмъ его довжникамъ селянамъ грозитъ, — та надъ евентуальною „акціею ратунковою“.

Вже то нашѣ дорогѣ „panowie bracia“, якъ се мы вже не разъ, не десять пбднесли, нѣколи не заникнутся, если лучаєсь яка небудь нагода брызнути чимъ лише можна Русинамъ въ очи, та ще тымъ поспѣшнѣйше, чимъ глубше „kraj“ въ болото втягнутъ, — тымъ поспѣшнѣйше (хочьбы и зовсѣмъ безъ намыслу, щобы лишь съ позоромъ правды), чимъ лекше вдаєсь имъ звалити въ себе всю вину на другихъ. Однакожь се зовсѣмъ не спиная, якъ доси, всюды всѣма силами пхатись, все и всюды „w imię narodowej sprawy“ Русинбвъ выпыхати. „Що, мы революціонеры? — То се они „wrogie żywioły“, они революціонеры!! На судъ съ ними, на роспятіе! — Що, банкъ рустикальный падае? Звышь 40.000 хлопамъ, солидарностею поруки съ долею-недолею банку звязаным, гровитъ руина?!... Та ба, або мы тому що винні? — Се они, Русины всему виннѣ! Они сей банкъ заложили; мы, „bracia“, правда упхались и выдерли его вже передъ кблькома лѣтами Русинамъ, але се зовсѣмъ не за про себе, для свого выску, — мы лишь радѣ були „уратувати“ задовженыхъ хлопбвъ передъ руйнуючими ихъ святокрадцями“... Съ... чельностею гбдною — гбршои справы голосатся нынѣ тое во всеуслышаніе краю!

Правда, властивѣ заложителѣ банку умѣли були выекати для сеи справы такожь кблькохъ Русинбвъ, котрѣ були имъ — на разѣ — потрѣбнѣ для лекшого вловлена въ наставленѣ сѣти селянъ, — правда се. Але не менше правда и то, що Русины тѣ були народовымъ панамъ солею въ оцѣ, та що нынѣ, хиба крбмъ кблькохъ рускихъ слбвъ на купонахъ листбвъ довжныхъ рустикального банку, и слѣду нѣчого рускаго при тбмъ банку нема, що банкъ сей вже бтъ давна треба уважати институцію выключно жидбвско-народовою. На чолѣ єи стоятъ нынѣ польскѣ кавалеры Финансовѣ: кн. Яблоновскій, бар. Ромашканъ, дръ Збышевскій и др., а spiritus movens всѣхъ махинацій та операцій сего банку бувъ въ давна и есть до нынѣ „brat mojeszowego wyznania“ дръ Фридъ. Еще просимо собѣ пригадати бтзывы деякихъ польскихъ послбвъ та деякихъ органбвъ опинии „народовои“, коли въ сеймѣ прилюдно пбднеслись деякѣ операціи сего банку съ довжниками. „Банкъ“, сказавъ тогды одинъ польскій графъ (не знаемо вже котрый, хочь се однако), „нѣчо не винень“, значитъ, мусятъ дерти, и добре мае, що дре, — „але винень самъ ледащо-chłopek, бо не умѣе бути точнымъ, не сплачуе точно ратъ, але политъ пропити грошѣ, — бо не хочесь єму робити!“

Прочитаймо лише послѣднѣ числа краковского „Czasu“, та и бтзывы деякихъ иншихъ газетъ польскихъ на вѣсть о катастрофѣ гровячбй банкови рустикальному. „Съ банкомъ не есть ще такъ зле“, писавъ недавно „Czas“; „рада повѣтова въ Рудкахъ най не мѣшаесь,

коли письма не знає", писавъ недовго потомъ. Поминаємо на теперь звѣстну вже въ части акцію банку краєвого, але подносимъ, що славнозвѣстный въ швайггельдовыхъ сферъ Лендербанкъ (горячо попираный „Сказ-омъ") сейчасъ поспѣшивъ на помочь загроженому банкови съ сумою около 400.000 зр. Вже то часомъ дуже выгодно покрытись всякими взглядами на „кредитъ краєвый", на потребу „ратованя" и т. п. А коли „Ідєпоść" и „Straźnica" вже передъ мѣсяцями енергично домагались интервенціи правительства, а навѣть ц. к. прокураторія въ справы згаданого банку, то всѣ „поважні" органы опиніи народовои нкъ заклятій мовчали, а на биржи вѣденьскій до послѣднои хвилѣ штучно подержувався курсъ паперовъ его на 100 — а навѣть 101 зр.!!... П. комисаръ правительства. гофратъ Карасиньскій що-йно позавчера переконався, що ситуація грѣзна, то постарався о установленье въ уряду заступника интересовъ властителѣвъ паперовъ банку (адв. дра И. Чайковского). Властителѣвъ! — бо довжники-селяне не мають правного средства своєи обороны! Для характеристики теперѣшного положеня рустикального банку треба и се поднести, що курсъ 6%-ныхъ паперовъ заразъ въ першій половинѣ сѣчня упавъ бувъ въ 100—101 (за 100) на 63; потомъ на вѣсть, що правительство хоче помочи банкови, поднѣвся бувъ на 83, а въ послѣдныхъ трехъ дняхъ злетѣвъ на 41 зр. Такій спадъ бувъ можливый, хочь правительство мало неограничене право контролѣ черезъ свого спеціяльного комисаря, а подумавши, що такій спадъ може евентуально (на пр. на 5 міліонівъ номинальнои вартости) значити кругло 2½ мил. зр., вможемо оцѣнити, яке довѣріе має биржа до контролованого правительственымъ комисаремъ билянсу банку и его активовъ.

Билянсъ! — мы згадали билянсъ банку. Приглядьмося поодинокимъ важнѣйшимъ позиціямъ „активовъ" (въ р. 1882):

1 и 2)	Готівки . . .	155.551·23 зр.
	3) Пожички „гипотечні"	6,646.057·15 „
	5) Ефекты . . .	28.712·25 „
	8) „ фонду емеритуры	86.379·47 „
	9) Реальность у Львовѣ	147.925·06 „
13 и 14)	Отсотки залегли .	1,478.373·76 „
	16) „Сальда рожн. рахунк."	1,373.836·70 „

Ударяють насъ великі сумы поз. 3), 13), 14) и 16). При загальній сумѣ активовъ 11,126.994·63 — зникають прочі позиціи.

Поз. 3) т. е. пожички „гипотечні" выносять кругло 6½ мил. зр., а просимо не забувати, що маємо ту дѣла съ банкомъ селяньскимъ. Число всѣхъ довжниковъ банку, т. е. и сихъ, котрі вже сплатили довгъ, выноситъ мало що менше 47-и тысячъ; сплатило 10.252, лишаєсь кругло 36.000 задовженыхъ въ банку селянъ. Подѣлѣмъ загальну суму нестягненыхъ пожичокъ, то припаде на одного довжника-селянина пересѣчно 1900 зр.!!.. Кто знае хочь трохи житье-бутье нашого селянства, сей вже въ того побѣжного рахунку побачитъ зовсѣмъ ясно, що забезпеченье „гипотечне" сумы 1900 зр., котра що найменше изъ трое переходитъ пересѣчну вартость цѣлого селяньского господарства, вразъ съ полемъ и съ хатою, есть дуже а дуже проблематичне,— що отже и тыхъ 6,646.057·15 гипотечныхъ пожичокъ репревентують на дѣлѣ дуже проблематичну вартость. А вважмо ще, що иншій, реальнѣйшій кредитній институціи (отъ на пр. тов. кредит. земске, гал. банкъ гипотечный) въ мыслѣ своихъ статутовъ не можутъ давати ватягаючому довгъ бѣльше, якъ до ¼, ⅓, а вже дуже много до ½ цѣны сеи недвижимости (землѣ, чи каменицѣ), на котрій пожичка має бути загипотекована. Бо жь прецѣ треба увзгляднити выпадокъ, що довжникъ не платитъ рать, що речинцѣ пролонгуются, треба увзгляднити всякі кошты, на пр. екзекуціи, а тогды зровумѣємъ осторожность кредитныхъ институцій. Впадае дальше въ очи, що сѣ пожички селяньского банку прозваній „гипотечными", подъчасъ коли паперы сего банку, хочь и мали сей дивный привилей, що въ урядовомъ листку курсовомъ вѣденьскои биржи нотувались подъ рубрикою листовъ „заставныхъ", були и суть на дѣлѣ листами „довжными"; листы заставній всѣ забезпечені на реальномъ маетку довжника, — довжній же означаютъ лише, що властитель паперу есть на таку а таку суму вѣрителемъ банку. Звважмо ще при томъ, що реальности, на котрі банкъ дававъ пожички (въ 72 повѣтахъ Галичины, а 8 Буковины) не мали, а многі зъ нихъ и доси ще не мають именно своихъ „гипотекъ", т. е. книгъ грунтовыхъ. Тымчасомъ сѣ панове, котрі подъ окомъ ц. к. правит. комисаря вложили помѣжь „активы" величезну суму 6½ мил., зовсѣмъ позабули сказати, кольке въ тій сумѣ есть пожичокъ дѣйстно загипотекованыхъ; дальше не знати, чи всѣ тѣ загипотекованій пожички стоятъ на першомъ мѣсци, т. е. чи въ разѣ лицитаціи претенсіи банку має першенъство, та и сего не знати, чи всѣ пожички брали отъ банку дѣйстній, а не номинальній або мнимій властитель. Зовсѣмъ намъ проте не дивно що теперь, коли катастрофа за плечима, нѣкто: нѣ правительство, нѣ самъ банкъ, нѣ банкъ краєвый, анѣ банкъ гипотечный (коли брались на завозванье правительства „ратувати" загрожене заведенье кредитове) не знали, та и доси, помимо що старались докладно провѣдати и мали до всѣхъ книгъ банковыхъ приступъ, навѣть въ приближеню не знаютъ, якій властиво выпавъ бы евентуальный дефицитъ. Зъ-разу говорено, що дефицитъ нынесе найбѣльше ½ мил., нынѣ говорятъ о 1½ мил., а все ще нѣчого на певно не знати!!... Пригадаймо собѣ ще, що селяньскій банкъ не могъ навѣть всюды мати докладній информаціи о вартости реальностей довжниковъ; що зъ-разу, щобы не отстрашувати селянъ, не роблено при даваню пожичокъ много трудностей та не нагленно съ сплатою рать, числячи собѣ за те грубій „отсотки проволоки" (о томъ повнѣйше); а не забуваймо, що кошты администраціи селяньского банку, вже задля великого числа довжниковъ, та филій по повѣтахъ, мусѣли бути величезній: впрочѣмъ панове директоры и всякій чиновники, якъ знаємо, не щадили для себе „дієтъ" та гонорарівъ. Наслѣдки всего того отъ давна вже проявлялись: коли приходило до лицитацій, показувалось, що нѣкто не хотѣвъ купувати перетяженыхъ понадъ вартость селяньскихъ грунтовъ и мусѣвъ самъ банкъ купувати. Лучалося, що селянинъ, котрому „удалось" затягнути въ банку бѣльшу пожичку, самъ опускавъ свое газдівство, а о отдаваню и о процентѣ анѣ не думавъ. Въ Купновичахъ, рудецкого повѣту, лежитъ споро грунту, власности банку, пусткою! Банкъ деръ, але неразъ въ бѣльшій части деръ для чиновниковъ, съ кривдою самого заведення и властителѣвъ ей паперовъ. Поки можна було, латались кѣнцѣ, платилась „дивиденда", подтримувався штучно высокій курсъ паперовъ, — а п. дръ Фридъ вже давно перенѣсъ свое недвижиме майно на свою родину!

Але идѣмъ дальше. Ефектовъ мавъ банкъ всего (съ кѣнцемъ 1882 р.) 28.712·25 зр. Справедливо пытаєсь „Gaz. Krak.": що супротивъ сего вначать къ пасивахъ: фондъ резервовый 392.557 зр. и особна резерва 115.470 зр.? Де була та резерва? — въ тыхъ 28.712 зр. ефектовъ, чи въ 155.551 зр. готовки? Показуєсь, що обѣ резервы були фиктивній, т. е. ихъ на дѣлѣ не було, що банкъ резервы уживавъ до операцій; тожь не дивно, що коли стало круто, стратили панове директоры голову, бо не стало анѣ готовки анѣ резервы! И все се подъ окомъ ц. к. правительственного комисаря. Кажутъ що, що деякі панове директоры уживали фондовъ банку до операцій на биржи вѣденьскій; если бувъ выскъ, то фонды не вбольшались, але выскъ пшовъ до кишенѣ пп. директоровъ; а була страта, то вписувалась на конто банку! А все се подъ окомъ ц. к. прав. комисаря! Съ фактами сими, якъ и съ тымъ, що теперь въ бѣдѣ п. намѣстникъ горячо взявся справою банку, не стоитъ правдоподобно зовсѣмъ въ звязи „кузиновство" п. бар. Ромашкана съ деякими высокопоставлеными лицями.

Идѣмъ дальше. Ефекты фонду емеритуры = 86.379·47 зр. Фондъ сей бувъ локованый въ держ. рентѣ паперовій, въ листахъ банку гипотеч., въ листахъ тов. кред. земского. Бачимъ, що пп. урядники банку добре знали, якъ локувати свій фондъ емеритальный; добре знали, на сколько певнѣ паперы ихъ власного банку!... Дальше. Залегли отсотки = 1.478.373·76 зр. Если вже сума пожичокъ показуєсь дуже проблематичною, то що жь доперва сказати о залеглыхъ отсоткахъ! Пригадуємо, що отсотки сѣ такъ якъ и раты довгу, залягали лѣтами цѣлыми. Банкъ терпѣвъ, щобы новыхъ довжниковъ выскати, та и для того, що лицитованого нѣкто не купувавъ; за те числивъ собѣ банкъ въ мысль статутовъ дуже значній ⅒-ты проволоки. Въ активахъ бесѣда въ загалѣ о отсоткахъ (залеглыхъ), тожь годѣ знати, кольке въ нихъ отсотокъ властивыхъ, а кольке фиктивныхъ отсотокъ т. зв. прово-локи. Божь если довгъ не мавъ забезпеченя, то вже отсотки, та ще залегли, а вже передовсѣмъ въ пятеро-десятеро побѣльшеній отсотки проволоки — можемо якъ найсмѣлѣйше назвати зовсѣмъ фиктивною позиціею активовъ! А фактичнои резервы при всѣмъ томъ нѣ слѣду! Слава, и паки слава ц. к. правительственному комисареви! Якъ може, наконецъ, фигурувати въ активахъ диноглядна а величезна сума 1,373.836·70 зр. яко „сальда рожныхъ рахунковъ", — се позостає доси тайною пп. директоровъ и ц. к. правит. комисаря. Яка фактична вартость сеи позиціи, его правдоподобно и самъ п. дръ Фридъ при найлѣпшій волі не змогъ бы повѣнити. Въ такихъ позиціяхъ крыются звычайно давно пропавшій та всякій проблематичній претенсіи банку; если бъ ихъ було 50—100 тысячъ, можна бы се ще врозумѣти, але 1½ мил. то не жарть!

Зъ пасивовъ подносимо лише 6.331.900 зр. = 6%-вій листы „заставній"; поминаємо же 5%-вій листы вист. (853.600) и 6%-вій облигаціи комунальній (= 103.300), такъ якъ за два послѣдній паперы нѣкто нѣчого нынѣ не дав. Ближъ 6% листы вист. упали нынѣ на биржи вѣденьскій до 41—50 зр., то тій 6.331.900 зр. репревентують нынѣ несповна 3.300.000 зр.; бачимо, яке довѣріе має биржа до билянсу банку! *(Конецъ буде.)*

ДОПИСИ.

Отъ Подгаєцъ.

Трилѣтна каденція рады повѣтовои въ Подгайцахъ скончилася; наступаютъ новій выборы. Членами сеи рады були въ куріи бѣльшихъ посѣлостей и мѣсточокъ люде взли волѣ противъ всего, що руске. Нашій 12 выборцівъ въ куріи сельскои не держалися купы, не выступали и не промовляли солидарно на засѣданяхъ противъ шкодныхъ внесень выдѣлу. На послѣднѣмъ засѣданю тои рады дня 21. сѣчня с. р. зайшла немила пригода. Тутъ зашпортелювавъ членъ, п. Досинчукъ, для чого выдѣлъ и провесъ п. Едмундъ Лѣтиньскій не выконавъ ухвалу повнои рады зъ 28. сѣчня 1882. и ухвалу зъ 2-го сѣчня 1883 р. дотычно предплаты въ 10 примѣрникахъ „Господаря и Промышленника". Ему отповѣвъ п. провесъ. що „kto wie, czy redaktor nie siedzi w kozie" !... На тов запытавъ п. Досинчукъ: „А для чого кс. Стояловскому, котрый дѣйстно сидѣвъ „w kozie", п. провесъ посылавъ предплату на „Wieniec" и „Pszczół-k-у"?!

Дальше подносъ п. Досинчукъ, що на выдѣлъ повѣтовый и на инжинера внесена була скарга до выдѣлу краєвого дня 10. червня 1883, въ котрій обвиноваченo выдѣлъ о шафованье грошми, а при розправѣ въ судѣ подгаєцкомъ дня 23. падолиста 1883 (ч. 4530) заступникъ провеса п. Заремба мусѣвъ съ скаржителими перепроситися! Таке выступленье страшно не подобалося противной сторонѣ она подняла крикъ, щобы „p. Dosińczukowi udzielić naganę!" Такъ и сталося.

За тыхъ три роки рада повѣтова богато роздала грошей на полонизаційній цѣли, якъ на „Switło", на всякі брошуры польскі, на „Wieniec" и Pszczół-ku", 200-лѣтный ювилей Собеского, на Przytulisko и на Змартвыхвстанцівъ. При томъ запомагала въ повѣтѣ тыхъ учителѣвъ, котрі въ агитаціи стоятъ по сторонѣ польскій... Така то була рада, на котру мы 25.000 зр. рочно платимо!

Отже надъ выборами, котрі небавомъ въ Подгаєччинѣ наступлятъ, здалось бы нашимъ людямъ подумати, щобы не лишь изъ селъ 12 совѣстныхъ радныхъ выбрати, але щобы переперти хочь одного въ мѣстѣ, котрый бы попиравъ нашу справу. Тымъ бѣльше належитъ теперь выборовъ дописывати, коли по цѣсарскій санкціи соймовои ухвалы, рада має выбиратися вже не на 3, а на 6 лѣтъ.

M. B.

Нове убійство въ Вѣдни.

Шѣсть недѣль минуло, якъ въ недалеко отъ Вѣдня лежачомъ Флориздорфѣ полиційный концепистъ Глюбекъ стався жертвою до нынѣ ще незвѣстного убійцѣ, а вже 25 с. м. постигла подобна смерть полиційного агента Бьехя въ бѣлый день, бо о 8 годинѣ рано. Симъ разомъ удалося зловити убійцю; кто онъ есть, не знати, бо не хоче нѣчого о своій особѣ выявити и уперто мовчитъ на всѣ питаня. О самомъ убійствѣ и зловленю убійцѣ довѣдуємося, що слѣдуе:

Недалеко отъ Флориздорфу стоятъ кольканадцять хатокъ, т. зв. Мальшаттель. Тутъ живъ у родичівъ своєи жены Фердинандъ Бьехъ, одинъ зъ найздобнѣйшихъ агентовъ полиціи. Згаданого дня выйшовъ онъ о ¾8 год. зъ дому и пустився до комисаріату въ Флориздорфѣ коротшою дорогою черезъ зарѣнокъ межи Дунаємъ а Флориздорфомъ. По серединѣ сего зарѣнка есть велика яма, черезъ котру треба переходити. Тутъ въ сій ямѣ зачаився убійця на свою жертву; онъ, видко, мусѣвъ добре знати, коли Бьехъ выходитъ зъ дому. Коли Бьехъ лишь надбѣшовъ, кинувся на него убійця и стрѣливъ до него зъ револьвера. Бьехъ видко нераненый ще хотѣвъ боронитися и добувъ свій револьверъ, але закимъ могъ ще выстрѣлити, убійця стрѣливъ до него шѣсть разівъ разъ по разъ. Бьехъ смертельно раненый, упавъ на землю. Тогды прискочивъ убійця до него, забравъ єму годинникъ, нотесъ и револьверъ и побачивши, що на выстрѣлы починаютъ збігатися люде, ставъ утѣкати черезъ зарѣнокъ. Перший надбѣгъ швець Цикеръ; онъ познавъ убитого и почавъ гонити за убійцею. Сей утѣкавъ однакожь дуже скоро. Въ томъ надбѣгъ ктось съ великимъ псомъ, котрый догнавъ убійцю и кинувся на него; убійця задержався хвильку, отогнавъ пса и бѣгъ чимъ скорше до старого русла Дунаю, въ котромъ есть трохи воды. По другомъ боцѣ русла було кольохъ роботниковъ, що набирали рѣки. Коли почули крикъ и дознались въ него, що то погонь за убійцею, чекали лишь, коли онъ перейде на той бокъ. Якъ лишь убійця появився, они кинулися на него; але сей подоймаючи револьверъ крикнувъ: „Пустѣть мене, я стаю въ вашій оборонѣ! Кто лишь зблизится до мене, того застрѣлю на мѣсци!" Роботники однакожь не полякались и кинулися на убійцю. Тогды онъ выстрѣливъ два разы и раниввъ небезпечно роботника Мельона въ ногу а потому хотѣвъ ще разъ выстрѣлити, але спотыкнувся. Тогды прискочили роботники до него, зловили его и отобрали єму револьверъ. Якъ-разъ надбѣшла буда на тое поліція и кольохъ поліціянтовъ взяли убійцю подъ ескорту. Онъ здавався бути спокойнымъ. Ледви що уйшли 100 крокивъ, коли убійця сягнувъ не значно до кишенѣ якъ бы по хустку, выймивъ щось зъ нея и цѣлою силою кинувъ на землю. Якъ познѣйше показалося, була то пушка съ динамитомъ ваги одного килограма. На щастье она не експлодувала, бо була бы страшного наробила нещастя. На поліціи зрезигновано убійцю и найдено при нѣмъ три револьверы, 70 набоївъ и штилетъ, котрого конецъ здався затроеный. Крѣмъ того найдено ще двѣ фляшинки, зъ котрыхъ въ одній бувъ родъ якоись живицѣ, за помочею котрои убійця прилѣпивъ бувъ собѣ бльондъ бороду а въ другій була сливовица. Его отставлено заразъ до Вѣдня. И тутъ не хотѣвъ онъ сказати свого имени, а коли его спытали, за що убивъ Бьеха, отповѣвъ: „бо онъ многихъ зъ насъ угналъ въ бѣду." Передъ президентомъ поліціи оказавъ знову: „Знайдутся таки, що помстятся за мене". Убійцю отфотографовано и замкнено заразъ до вязниці; фотографіи розослано всюды для розпознаня особы. Зъ тыхъ кольохъ речень высказаныхъ въ поліціи вносятъ, що убійця есть або сфанатизованымъ соціялистомъ або орудіемъ тайного соціялистичного комитету екзекутивного. Задля сеи послѣдней причины выслано до Флориздорфъ кольканадцять компаній войска и сильный отдѣлъ поліціи. Декто догадуєся, що убійця сей есть може участникомъ убійства Айзерта въ Вѣдни, а другій знову допускаютъ, що онъ певно убивъ 16 груд. м. р. поліц. концип. Глюбека або по крайній мѣрѣ знае о томъ убійствѣ. Дальше слѣдство выкрые певно не маловажній рѣчи и цѣла справа розъяснится.

ПЕРЕГЛИДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(Interviéw съ Гирсомъ.) Въ часѣ дводнового пробувани россійского министра справъ заграничныхъ въ Вѣдни мавъ одинъ зъ редакторовъ N. fr. Presse съ нимъ розмову, а замѣтивъ ей, котрый понявше подавъ, становитъ цѣкавый причинокъ для оцѣненя теперѣшнои политичной ситуаціи въ загалѣ а спеціяльно отношень межи Австрією а Россією. — Гирсъ заявивъ, що дуже вдоволёный принятьемъ приготовленымъ для него въ Вѣдни. Теперѣшну подорожь предприявъ министеръ лишь въ замѣрѣ отвѣдати въ Монтрё свою хору доньки и бажавъ держатися зъ далека отъ всякихъ урядовыхъ дѣлъ. Коли однакожь получивъ отъ кн. Бисмарка запрошенье, щобы его отвѣдати въ Фридрихсруге, не мѣвъ онъ откинути сего подхлѣбного запрошеня и отъѣхавъ зъ Фридрихсруге

дуже вдоволеный отношенями съ Нѣмеччиною. Въ Монтре завѣдомивъ его посолъ кн. Лобановъ, що цѣсарь Францъ Іосифъ бажавъ бы его бачити въ Вѣдни, а Гиросъ тымъ охотнѣйше сповнивъ се желанье, що съ гр. Кальнокимъ сполучаютъ его давнѣйшій пріязнї отношеня. Зъ тои причины зачалися въ прасѣ споры на тему, чи министеръ получивъ запрошенье отъ монарха чи нѣ. По думцѣ въ одномъ и другомъ есть правда. „Наколи бъ приватный чоловѣкъ заявивъ желанье, про яке завѣдомивъ мене кн. Лобановъ — сказавъ Гиросъ — то ждавъ бы я ще формального запрошеня, коли однакожъ монархъ, якъ австрійскій цѣсарь, съ котрымъ мой панъ и владѣтель живе въ пріязни, заявляе таке желанье, то се значитъ только, що запрошенье, котрого я дуже радо полухавъ.“ — На замѣтку журналиота, що онъ уважае сю подорожъ гарантіею мира, отповѣвъ Гиросъ, що ей належитъ держати доказомъ мира и що впрочемъ отношеня межи обома державами були и суть якъ найлучшї. Ситуація европейска есть въ загалѣ того рода, що нема обавы нарушеня мира зъ якои небудь стороны. Гиросъ объявивъ себе щирымъ а навѣть фанатичнымъ прихильникомъ мира, а коли розмовляючій съ нимъ журналистъ поднѣсъ, що мимо того публична опинія есть дуже дражливою на точцѣ удержана мира, и що многї политика суть тои гадки, що мусятъ прійти до войны межи Австрією и Россією, отповѣвъ Гиросъ съ усмѣхомъ на лици ось що: „Я не можу собѣ сего вытолковати хиба тымъ, що такои войны нѣколи не було. Такъ дѣйстно Австрія нѣколи не вела войны съ Россією; бо еизодъ зъ часовъ Наполеона не може тутъ зовсѣмъ входити въ рахубу. Исторія не знае войны межи Австрією и Россією основуючоися на суперечности интересовъ. Суть гдеякї рожницѣ въ интересахъ и они будутъ завсѣгды. Но чомужь мы не малибыся кождымъ разомъ порозумѣти? Въ минувшости стрѣчаемъ хвилѣ, въ котрыхъ дѣйстно стояли великій перешкоды въ удержаню гармонія межи Австрією и Россією, мудрости монарховъ и мужѣвъ стану удавалося завсѣгды довести до порозумѣня, вказуючи на найважнѣйшї интересы обохъ державъ, котрї приказуютъ ити съ собою рука въ руку. — Политикою россійскою не кермуе Гиросъ, якъ се инпутувавъ ему редакторъ „N. f. Presse“ адресуючи до него похвалу за направленье политики, лишь царь, а министеръ дѣлъ заграничныхъ и всѣ прочї дипломаты суть лишь его орудіями. Но що тая политика перенята мирными интенціями, се признае Гиросъ. „О томъ знае и цѣсарь Францъ-Іосифъ и министеръ Кальноки — сказавъ Гиросъ а въ сихъ мирныхъ интенцій выйшла такожъ моя визита въ Вѣдни“.

(*Дебата надъ внесеньемъ Вурмбранда*) зачалася дня 24 м. сѣчня, а переповнений публикою галерія свѣдчили о томъ найлучше, съ якою нетерпеливостею всѣ круги столицѣ державы на ню ждали. Першій забравъ голосъ справоздавець бѣльшости комисіи пос. Мадейскій, котрый поставивъ внесенье переходу до дневного порядку. Онъ говоривъ дуже коротко и застерѣгъ собѣ отповѣдь на выѣзды бесѣдниковъ меншости на конець дебаты. Оттакъ говоривъ справоздавець меншости комисійнои др Штурмъ и мотивуючи внесенье пос. Вурмбранда заявивъ, що оно мае на цѣли не только специяльнї интересы нѣмецкои народности, але и цѣлои державы. До генеральнои дебаты записалося 14 бесѣдниковъ противъ внесеня бѣльшости комисіи а 18 за внесеньемъ. Дискусію розпочавъ пос. др Томащукъ и заявивъ, що Нѣмцѣ стаютъ въ оборонѣ единства державы и жадаютъ, щобы интересы державнї стояли передъ интересами краёвъ. Въ Австрія жие бѣльше національностей а въ виду того есть необходною рѣчею, щобы языкъ державный въ дорозѣ законодавчой бувъ близше означеный. Бесѣдникъ критикуе теперѣшну систему, котра протегуе индивидуальности на некористь культурнои спольности державы, и выводитъ, що въ мѣру того, якъ зменшаеся знанье нѣмецкои мовы, слабне такожъ почутье австрійского горожанства. Языкомъ державнымъ въ Австрія може бути лишь языкъ нѣмецкій, бо нѣякій другій языкъ, хочьбы вже зъ причины уловій географичныхъ не надаеся до того, щобы его принятї за языкъ поточный. Дръ Томащукъ вказуе дальше на то, що языкъ нѣмецкій мусятъ бути задержаный яко языкъ центральныхъ властей и армія и кончитъ свою бесѣду выѣздомъ, що для зреализованя програмы помиреня нема лучшого средства, якъ законъ языковый (Sprachengesetz.) Пѣсля Томащука говоривъ гр. Гогенвартъ. Онъ зазначуе, що бѣльшость узнае отъ давна необходность нѣмецкои мовы. Въ Австрія однакожъ отъ 16 лѣтъ хибно интерпретуеся понятье языка краёвого а въ виду того булобы рѣчею небезпечною, черезъ установленье языка державного сотворювати новый предметъ спору. Арт. XIX основныхъ законовъ не вымагае нѣякихъ близшихъ интерпретацій законодавчихъ, бо высказуе лишь загальный правный принципъ. Тои гадки були также всѣ правительства отъ р. 1867., бо нѣяке не видѣло можности якого закона выконуючого до сего XIX арт. — Бесѣдникъ полемизуе оттакъ съ справозданьемъ меншости комисійнои и доказуе, що меншость комисія не може навести нѣ одного факту, котрый бы свѣдчивъ о замѣрѣ обмеженя становища нѣмецкого языка, а самї видній представителѣ и провѣдники Славянъ признали се, що нѣмецка мова покликана сполучати многозычнї австрійскї народы. По думцѣ бесѣдника було бы небезпечно писанымъ закономъ установляти то, що на основѣ далеко сильнѣйшого права существуе отъ вѣковъ яко рѣчь конечна въ державѣ. Въ интересѣ самого нѣмецкого народу голосуе Гогенвартъ за переходомъ до дневного порядку. Пѣсля Гогенварта пос. Линбахеръ говоривъ за потребою унормованя въ дорозѣ особного закона языка державного и старався поставити дефиницію державного языка. Языкомъ поточнымъ (Verkehrssprache) въ Австрія може бути кождый языкъ, языкомъ державнымъ лишь языкъ нѣмецкій. Бесѣдникъ згодивъ бы ся лишь на таке внесенье посередне, котре не неговало бы языка нѣмецкого и не препоручало краёнымъ соймамъ выконанья арт. XIX основн. законовъ. — Опѣсля забравъ голосъ пос. Грохольскій и поставивъ внесенье т. зв. мотивованого переходу до порядку дневного. Грохольскій говоривъ, що справа тая не належитъ до компетенціи рады державной; значеня нѣмецкои мовы въ житю публичномъ и въ администраціи нѣкто не заперечуе, а позаякъ права ей такъ черезъ правнодержавне сполученье краёвъ и спольность интересовъ, якъ черезъ добровольне узнанье достаточно загарантованї, то палата переходитъ надъ внесеньемъ п. Вурмбранда до порядку дневного. Бесѣдою Грохольского, котра, якъ доносятъ польскї газеты, мала зробити велике вражене, закончився першій день дебаты надъ языковыми внесеньями. Чія бесѣда отнесла въ першихъ дняхъ побѣду, годѣ справдѣ сказати; бо коли зъ одной стороны польскї газеты видятъ лишь Грохольского и славлятъ его ораторскій талентъ и згадуючи отъ нехотя про бесѣду Ригера, сокрушаютъ безпощадно бесѣдниковъ лѣвицѣ, то зъ другои стороны Чехи вказуютъ на простоту выслову и силу акценту въ бесѣдѣ свого провѣдника. Читаючи справоздани газетъ нѣмецкихъ, выносимо знову инше враженье: Тутъ славится логична консеквенція бесѣдниковъ сполученои лѣвицѣ, а вытыкаеся брак парляментарного такту противной стороны.

(*Высмкоей мэры противъ соціялистовъ.*) Фактъ послѣдного убійства, доконаного на агентѣ полиціи вѣденьскои, про котрй знайдутъ читателѣ близшій данї въ окремомъ артикулѣ, отвернувъ загальну увагу отъ бѣжучихъ справъ политичныхъ и заинтересувавъ собою не лишь жителѣвъ Вѣдня, але и правительство. Зо взгляду на то, що на томъ самомъ мѣсци въ короткомъ отповѣдно часѣ доконано вже друге убійство на органѣ публичного безпеченьства, рѣшилося правительство выступити енергично противъ терористичной агитаціи и задумало — якъ доносятъ гдеякї вѣденьскї газеты — по примѣру нѣмецкого закона противъ спеціялистовъ внести предложенье до подобного закона. Що фактъ сей не лишится безъ наслѣдковъ се певно, здаеся однакожъ що правительство не выступитъ съ нѣякимъ специяльнымъ закономъ противъ соціялистовъ, бо законъ въ дня 5 мая 1869 о заведеню стану выенкового дае правительству далеко ширше позиомочіе, якъ нѣмецкій законъ противъ соціялистовъ. Першимъ енергичнѣйшимъ крокомъ правительства въ томъ направленю есть высланье значнѣйшого отдѣлу войска для патрольованя.

ЗАГРАНИЦЯ.

Россія. Зъ Петербурга доносятъ, що министеръ внутренныхъ дѣлъ гр. Толстой постановивъ для введеня реформъ въ россійской державѣ покликати знатоковъ, котрї мали бы розсудити, чи въ загалѣ якї реформы потрѣбнї и якї належало бы завести. Знатоковъ сихъ хоче гр. Толстой самъ назначити и постановивъ давнього покликати шѣсть губернаторовъ и шѣсть предводителѣвъ дворянства. Кохановъ, котрому свого часу було поручено уложити проектъ реформы, противится такому именованю знатоковъ и каже, що найлѣпше було бы, наколи бы земства самї выслали своихъ людей, знаючихъ положенье и потребы краю. Проектъ Кохановa, якъ звѣстно, откинений и онъ его вложивъ въ манускриптѣ до архивумъ. Кромъ сего есть лишь два примѣрники, зъ котрыхъ одинъ у царя а другій у гр. Толстоя. По поводу появившихъся вѣдомостей о реформѣ державной помѣстили „Моск. Вѣдом.“ обширну статю, въ котрой обговорюютъ минувшї часы и потрѣбнуютъ ихъ съ теперѣшнымъ положеньемъ, а въ кінци приходятъ до такого заключенія: „и такъ треба рѣшитися на що небудь: чи маe Россія остатися Россією съ ей церковю, ей державнымъ правомъ, въ котромъ лежитъ ей существо, чи замѣсть знанои намъ Россіи маe наступити щось нового намъ ще незвѣстного. Въ часахъ, якї проживаемо, появляеся одна аномалія за другою и умнї люде тратятъ иногды здоровый розсудокъ; мы иногды видимо нашими очами въ двое, въ трое бѣльше. Замѣсть одного самодержавія, до котрого мы дойшли великимъ трудомъ цѣлои нашои исторіи, передъ нашими очами стае якась мара многихъ самодержавій и все бѣльше и бѣльше укрѣпляеся. Пора вже освободитися отъ сеи мары: до того непотрѣбно нѣ особныхъ змагань нѣ перевороту только отверезити установы заведенї не для фантастичнои Россіи, але для дѣйстнои и погодити ихъ съ россійскимъ державнымъ правомъ, въ систему котрого они повинни входити, доки Россія остаеся Россією. Всѣ дѣла пойдутъ инакше, наколи путанинѣ понятій буде разъ положеный конецъ, коли недосказане буде досказано а неясне розъяснено. Тѣ самї установы будутъ инакше дѣйствувати и тогды лишь буде можна оцѣнити благодать реформъ, що въ минувшихъ часахъ обновили Россію“. — Московске дворяньство, котре 22 с. м. зобралося въ Москвѣ, выслало до царя адресу, въ котрой высказуе ему свою преданность и каже, що буде ему яко цареви и самодержцеви завсѣгды вѣрно и щиро служити. Въ адресѣ высказуе дворяньство дальше свою радость зъ того, що царь въ своѣй правительственной идеѣ зближаеся до двохъ сословій (дворянства и селянства), котрї крѣпко связанї съ собою можутъ статися правдивою подставою внутрѣшного мира. „Правительст. Вѣст.“ каже, що царь приймивъ сю адресу съ великимъ вдоволеньемъ и приказавъ передати московскому дворяньству свою подяку. На зборѣ дворянства въ Москвѣ выголошено бесѣды, котрї не мало наробили шуму въ цѣлой Россіи. „Нов. Врем.“ виносятъ зъ сихъ бесѣдъ, що хочь поки що не видно ще жадныхъ позитивныхъ результатовъ сего збору, то однакожъ показуеся, що суспольность опамиталася и стремитъ явно до того, щобы выдобутися зъ теперѣшного переходового положенья. — Зъ Петербурга пишутъ, що вѣсть голошена заграничными газетами, будьто бы россійске правительство заборонило австрійскимъ жидамъ ѣздити до Россіи и тамъ поселятися, есть неправдивою.

Нѣмеччина. Споры церковнї выкликанї недавно бесѣдою министра Гослера все ще не втихаютъ. Члены центрумъ пруского сойму такъ розъярений, що робятъ министровi закиды, що онъ въ своѣй бесѣдѣ нарушивъ права короны, бо лишь король маe право помилувати усуненыхъ епископовъ зъ Колонія и Познаня. „Nordd. Allg. Ztg.“ знову розлючена на Виндгорста доказуе, що папа такъ довго бувъ суверономъ, якъ довго була церковна держава. Въ Прусахъ, каже згадана газета, не знаемо иншои суверенности якъ лишь державну и не дамо ей тыкати. — Цѣсарь убласкавивъ епископа Бринкманна зъ Минстеру 21. с. м. Епископъ обновъ вже свою епархію. Министерство просвѣты увольнило знову 142 кат. священиковъ въ министерской епархіи высвячены хъ по 1873 отъ культурного испиту а въ оснабрикской епархіи 22, всего разомъ 164 священиковъ. Якъ зъ сего показуеся, починае вже прускe правительство робити кат. духовеньству деякї уступка. — Рада господаротва краёвого приймила до закону о запезпеченю роботниковъ на случай нещастя внесенье, пѣсля котрого всѣ роботники и урядники въ копальняхъ, салинахъ, гутахъ, каменеломахъ и фабрикахъ, а дальше такожъ и всѣ роботняки и урядники у такихъ ремесниковъ, що не займаются направою, можуть бути забезпеченї, наколи ихъ платня або пенсія невиноситъ бѣльше якъ два тысячѣ марокъ.

Сербія. Всѣ сторонництва въ Сербіи занятї теперь лишь приготованями до новыхъ выборовъ до скупштины, що маютъ отбутися 6 лютого. Кабинетъ Кристича розвинувъ сильну агитацію, щобы при выборахъ позыскати бѣльшость прихильну для правительства. Мимо своеи прозорливости поступае собѣ Кристичъ однакожъ не конче добре, коли въ своимъ органѣ „Видело“ дозволяе докладати народови хочьбы отъ такї фразы: „Докажетъ теперь, кто хоче ворохобнѣ а кто противъ нея; кто поддержуе короля а кто противъ него!“ — А коли мимо всякои агитаціи побѣдитъ опозиція, що скаже она на таку безчестну агитацію? Найлѣпше характеризуе теперѣшне положенье въ Сербіи отозва городскои управы до выборцевъ въ Бѣлградѣ, въ котрой подыбуемо на послѣдку такї слова: „наколи выборцѣ въ загалѣ схотятъ въ теперѣшныхъ обставинахъ робити ужитокъ зъ сего права.“

НОВИНКИ.

— **Въ Станиславовѣ** отбудеся дня 9 (21) лютого с. р. въ сали касина мѣщаньского вечеръ съ танцями въ користь Бурсы Братства св. о. Николая. До численной участи въ томъ вечери запрошуютъ П. Родимцѣвъ Впр. о. Теодатъ Шанковскій, предсѣдатель Братства и пп. Юстинъ Малецкій и дръ Молитонъ Бучиньскій въ имени комитету. Початокъ о 8 год. вечеромъ. Билеты для одной особы по 1 зр., для родины до 4 особъ 3 зр. получаются на основѣ одержаного запрошеня въ канцелярiи Бурсы Братства св. о. Ник. въ Станиславовѣ (ул. Середня, ч. 43¾). Туда належитъ надсылати належитость за билеты або непринятї билеты найдальше до 4 (16) лютого, бо въ противномъ случаю билеты будуть уважатися принятыми. Запрошеня комитетъ розсылае; еслы бы кто такого запрошеня черезъ ошибку не получивъ, зволитъ отнестися лично або письменно до канцелярiи Бурсы Братства св. о. Ник. въ Станиславовѣ.

— **Забава съ танцями**, устроена мин. тыждня товариствомъ „Рускихъ Дамъ“ удалася дуже добре. Чистого доходу принесла забава 150 зр.

— **„Руска Рада“** выслала до министерства просѣты меморіялъ зъ причины введеня польскои мовы въ выкладахъ педагогики на богословскомъ выдѣлѣ львовского университету.

— **Отъ одного нашого Всеч. читателя** одержали мы слѣдующу допись: „Щиро просимо нашого неустрашимого патріота о. Стефана Качалу о частѣйшї такъ поучаючій допися, якъ тая въ ч. 146 „Дѣла“ зъ минувшого року. Чей бы такій допися поддержували духа людей, котрї даются ловити поверхностями и позорами „лазунтовъ“! *I. B.*“

— **Громада Самолуски** въ повѣтѣ гусятыньскомъ отворила дня 26 м. сѣчня с. р. касу пожичкову съ тыждневою сплатою, съ маленькимъ капиталомъ 200 зр. а. в., котра то сума зостала зложеною зъ маленькихъ даткивъ громадянъ. Якъ намъ зъ-оттамъ пишутъ, велику заслугу въ томъ дѣлѣ положивъ начальникъ громады, ч. Николай Турецкій. Тая громада замышляе также при ревномъ заходѣ мѣсцевого священика и учителя заложити читальню.

— **Читальня въ Иванѣвцѣ** коло Теребовлѣ уконституовалася — якъ намъ зъ оттамъ пишутъ — при кінци грудня минувшого року. До выдѣлу выбранї: о. Иневичъ, предсѣдатель, пп. В. Ковальчукъ заступникъ предсѣдателя, Е. Левицкій секретарь, Ф. Овчарь библіотекарь, Т. Кузыкъ касіеръ, Семко Вербицкій и Гнатъ Овчарь. Всѣхъ членовъ числитъ читальня 35.

— **Пожары.** Зъ Турчаньского пишутъ намъ, що въ Волчу дня 15 с. м. погорѣвъ о. Ю. Ганкевичъ; спалилисъ економичнї будынки, запасы збожя, сѣна и орудія господарскї. Шкода була забезпечена въ банку „Славіи“. — Зъ подъ Задвбра пишутъ намъ, що въ Убиню погорѣло 19 господарѣвъ, будынокъ парохіяльный и корчма. Есть подозрѣнье, що огонь подложили жиды. Зъ погорѣвшихъ були убезпечени 3 господарства и будынокъ парохіяльный въ „Славіи“, 2 господарства въ „Аціендѣ“ а корчма въ краковскомъ товариствѣ убезпечень.

— **Зъ Рогатына** пише намъ одинъ мѣщанинъ: „Чи есть що красшого и принятнѣйшого, якъ видѣти чоловѣка працюючого съ правдивымъ посвященьемъ для добра свого народа! До такихъ людей повныхъ посвящени для народнои справы належитъ Вп. Юліанъ Насальскій, проф. гимн. береж., ревный оборонъ Бурсы руской! Треба було бачити его збираючого жертвы на той розсадникъ руской народолюбной интелигенціи, треба було бачити тую радость на его щирому лици, яка малювалася тогды, коли кто жертвувавъ яку лепту для бѣдныхъ рускихъ дѣтей, и тую вдячность для жертвуючихъ! Такихъ людей, якъ Вп. Юл. Насальскій дай намъ Боже якъ найбольше, а щастье завитае въ нашу убогу хату!“

— **Испыты учительскї.** Дня 28 лютого розпочнутся передъ львовскою комисією испыты учительскої на школы народнї и выдѣловї. Подани о припущенье до тыхъ испытовъ вносити треба до радъ школьныхъ окружныхъ; кандидаты мусять выказатися тридѣтною, а кандидатки двоѣтною практикою въ школѣ публичной або узнанои публичною. Испытъ на школы выдѣловї може складати лишь той, кто маe вже испытъ на школы народнї. Речинець до вношеня подань назначеный до 6 лютого включно. Кандидаты и кандидатки маютъ зголоситися по одержанье дозволень до дирекціи комисіи екзаминаційной (Хоружчина, улиця Калѣча, ч. 5) въ день 27 лютого.

— **Устнї испыты дозрѣлости** для абитурієнтовъ гимназій львовскихъ зачнутся въ гимназіи академичной дня 3., въ четвертой гимназіи д. 12, въ другой гимназіи д. 17 марта; для абитурієнтовъ школъ реальныхъ въ школѣ реальной львовскої д. 20 марта с. р.

— **Незвычайна повiнь въ природѣ.** Отъ довшого часу запанувала така змѣна въ температурѣ воздуха, що здавалося, якъ бы ще черезъ недѣлю або дѣ такe тепло потревало, то можна вже буде и съ плугами на поле выходити. Не только що снѣгъ майже зовсѣмъ згинувъ, але ще и падавъ дощь якъ бы на весну. Змѣна тая, видко, нагадала весну не только людямъ, але и звѣрятамъ и ростинамъ. Такъ доносятъ зъ долѣшной Австрія, що въ Росацъ надъ Дунаемъ зловивъ сими днями тамошный учитель живого хруща-рогача а коло Потеншатайнъ найдено цвѣтучій вересень (Erica), первенець (Primula) хрестовникъ (Polygala), суницѣ и другї цвѣты, въ котрыхъ вроблено спорый букетъ и приелано до Вѣдня.

— **Справа жидовъ Риттеровъ** о убійство христіянскои дѣвчины, доси ще не скончилася. Якъ звѣстно, судъ присяглыхъ засудивъ Риттеровъ; они однакожъ внесли рекурсъ. Высшій судъ покликавъ ще разъ лѣкарѣвъ до розбору сего факту. Лѣкарѣ зажадали откопаня трупа, щобы переконатися, чи на костяхъ хребетныхъ, а особливо на хрящахъ шиевыхъ нема слѣдовъ рубаня або рѣзаня. Выдѣлъ лѣкарскій зажадавъ также розслѣдженя духового стану Стохлиньского, котрый первѣстно признався до убійства и яко спольниковъ того страшного дѣла вказавъ цѣлу родину Риттеровъ, але подъ часъ розправы цѣлкомъ отперся первѣстного зознаня.

— **Коронованї головы идутъ въ поеты.** Коронованымъ головамъ стало вже, якъ видко, нудно занятися неприманчивыми справами державными и они отъ якогось часу не только що почали занятися перомъ, але берутся вже навѣть до такихъ рѣчей, котрыми давнѣйше лишь тымъ вольно було занятися, котрыхъ судьба назначила була на голодъ и холодъ; они идутъ въ поеты. Такимъ найновѣйшимъ коронованымъ поетомъ ставъ князь черногорскій. Якъ доносятъ зъ Цетинѣ, отбувся тамъ 15 с. м. аматорске представленье трилоговои драмы „Царица балканьска“, написаной самымъ княземъ Никитою. Представленье выпало дуже хорошо, а князь урадуваный сердечно, подякувавъ представителямъ.

— **Число Єзуитовъ**, пѣсля ихъ власного „Journal de Rome“, выноситъ загадомъ 11.118 членовъ. Зъ того припадае на Нѣмеччину и Австрію помимо „Kulturkampf-у“ 2.875, на Францію 2.798, на Италію 1.558, на Испанію и Мексикъ 1.993.

— **Межь численными стипендіями**, якї роздае галицкій выдѣлъ, есть также стипендія въ фонду имени Юлія Словацкого. Фондъ той повставъ зъ чистого доходу зъ розпродажи „Посмертныхъ писемъ Словацкого“ выданыхъ во Львовѣ; стипендія зъ того фонду призначена въ першомъ радѣ для доцента литературы и языка польского на университетѣ львовскомъ, а коли доцента нема, то для студента выдѣлу философичного, котрый отзначуеся въ студіяхъ польскои литературы и мовы. Сего року стипендію ту въ сумѣ 300 зр. рочно надавъ выдѣлъ Вильгельмови Брухнальскому, студентови университету львовского. Коли то наша бѣдна литература дочекаеся подобнои заохоты до поважныхъ студій?

— **Невыльчена недуга.** Якійсь статистакъ и публицистъ написавъ недавно брошуру противъ гры въ льотерію. Всѣ газеты съ великими похвалами поватали ту розправу, написану переконуючо и вѣщували, що брошура невно покаже спасенный

вплывъ на публичнôсть, що пристрастно грає въ льотерію. Незадовго однакожъ авторъ одержавъ слѣдуючій листъ: „Высокоповажный Пане! Сердечно Вамъ дякую за написанье брошуры, котра принесла менѣ щастье. Брошура має 88 сторінъ, 44 картокъ, а купивъ я ея 27-го бѣжучого мѣсяця. Та три числа поставивъ я на льотерію і выгравъ терно, котре забезпечило менѣ удержанье до самои смерти".

— **Съ новымъ рокомъ** почало выходити 134 новыхъ часописей — въ нѣмецкôмъ языцѣ. Зъ нихъ 34 вже упало, — але все таки число нѣмецкихъ періодичныхъ выдань въ бѣжучôмъ роцѣ есть о 81 бôльше ôтъ минувшого року. Мѣжъ ново-повставшими есть такожъ необхôдный въ нашихъ часахъ „Звязокъ антисемитокій" и яко антидотъ противъ него „Дневникъ для Жидôвъ".

— **Министерство вôйны**, якъ чути, має заборонити лѣкарямъ войсковымъ заниматився приватною практикою лѣкарскою, хотячи такимъ способомъ запобѣгти, щобы войсковій лѣкарѣ не покидали по якимсь часѣ лѣкарскои служby при войску.

— **„Якъ Матѣйко признавсь до свого чеського походженя."** Такъ пишуе ческа газета „Svĕtozor" и наводитъ власнѣ слова Матейка, писаній по при инщôмъ въ листѣ до Чеха Фр. Дворского. Ось они: „Небôщикъ, отець мôй, Францішокъ Матьейка (Matějka), въ Польщи призваный *Matejko*, походивъ зъ Чехъ, якъ видно зъ свѣдоцтва школьного, находячогося въ моихъ рукахъ, а выданого въ Градцу Королѣвскôмъ (Krôlovú Hradce)".

— **Пôсля найновѣйшихъ выслѣдôвъ статистичныхъ** найбôльшій процентъ идіотôвъ выказуе Ломбардія (122·29 на 10 тысячъ), а найменше Швеція (3·92 на 10 тыс.); Нѣмеччина числитъ ихъ 14·37, Франція 11·40, Австрія 8·43 на 10 тысячъ.

— (**Дрôбны вѣсти.**) Совѣтникъ львôвского высшого суду Миклашевскій перенесеный въ станъ спочинку, при чôмъ цѣсарь поручивъ выразити ему свое признанье за довголѣтну службу. — Сынокъ банкера Айзерта, смертельно раненый нôдъ часъ рабôвницкого нападу Понграца и спôльника на канторъ Айзертôвъ, умеръ въ кôнци по довгихъ мукахъ, въ кôлька днѣвъ по смерти батька. — Въ Празѣ умеръ отець провôдника Молодочехôвъ, депутата Грегра. — Кошты удержаня вязниць въ Россіи на бѣжучій рôкъ предимновани на 13,426.000 руб. срѣбныхъ, т. е. майже тôлько, кôлько выноситъ цѣлый буджетъ министерства просвѣты. — Юнилейне выданництво творôвъ Иги. Крашевского принесло чистого доходу 39.948 руб. 76 коп.

— **Для „Народнои Торговлѣ во Львовѣ** прислали на руки нашои редакціи: Вч. сс. Іосифъ Тымиńський зъ Завадова коло Стрыя 55 зр. и Юліянъ Федусевичъ катихитъ зъ Стрыя 11 зр. а. в. на вписове и удѣлы.

— **На соборчику въ Иваню** дня 15 сѣчня с. р. зложили для бѣдныхъ ученикôвъ руского гимназіи сс. А. Волиньскій 1·05 зр., Алексевичъ 1 зр. и И. В. 1 зр. — разомъ 3·05 зр., котрій Дирекція гимназіи съ вдячностею приняла ôтъ о. А. Волиньского зъ Нагорянъ коло Устьечка.

— **Выказъ удѣленыхъ запомогъ товариствомъ „Рускихъ Дамъ"** ôтъ 1 (13) сѣчня 1883 р. до 31 грудня 1883 (12 сѣчня 1884) р., Юлія и Марія Похôвскимъ 40 зр., Юлія Шашкевичъ 10 зр., Саломея Конюшевскôй 5 зр., Целестинѣ Яворокôй 14 зр., Теофили Гречаньскôй 3 зр., Емилія и Маріи Витковицкимъ 10 зр., Александрѣ Тучапскôй 10 зр., Елеонорѣ, Гонорія, Маріи, и Ант. Глинковскимъ 20 зр., Аннѣ Мохнацкôй 5 зр., Евфрозинѣ и Софіи Киндей 11 зр., Александрѣ Трещаковскôй 5 зр., Олимпіи Левицкôй 3 зр., Розаліи Галайко 5 зр., Евгеніи Лисъ 3 зр., Каролинѣ и Маріи Чорнôй 3 зр., Петронелѣ Сарабай 3 зр., Теклѣ Соботовскôй 6 зр., Іоаннѣ Левицкôй 17 зр., Аннѣ Ковальскôй 6 зр., Аркадіи Порубальскôй 5 зр., Апполоніи Гоцкôй 10 зр., Маріи Товотôй 4 зр., Аннѣ Бѣлиньскôй 2 зр., Петронели Іонасъ 6 зр., Катаринѣ Кунцильманъ 6 зр., Франц. и Катаринѣ Лозиньскôй, 13 зр., Еленѣ Косовичъ 2 зр., Еленѣ и Маріи Дольнôй 6 зр., Маріи Колодѣй 2 зр., Аннѣ и Маріи Мончакъ 4 зр., Маріи Гораковскôй 4 зр. Роздалося на одноразовій запомоги разомъ 233 зр. Кромѣ сихъ запомогъ удѣляеся вже четвертый рôкъ на удержанье Емилія Желехôвскоя, сироты по священику теперь ученица IV тои класы дѣвочои школы въ Яворовѣ по 10 зр. мѣсячно на рôкъ шкôльный, и Іосифѣ Гулинъ воспитанницы у Васіліанокъ во Львовѣ ôтъ 1-го жовтня 1883 р. по 5 зр. мѣсячно.

Ôтъ Выдѣлу товариства „Рускихъ Дамъ".

Черезъ редакцію „Дѣла" прислали

— **Для кружка правникôвъ:** Вп. І. Онишкевичъ, ц. к. нотарь въ Зборовѣ 5 зр.

— **Для бѣдныхъ ученикôвъ руского гимназіи:** Воч. И. Телиховскій въ Бѣлцѣ 3 зр.; женихи прихода Олексинцѣ и Шершенôвцѣ 2 зр.; зъ коляды въ книжôвскôмъ 1 зр. 60 кр.

— **На рускій Правотаръ домовый:** о. А. Зубрицкій въ Сокали 3 зр. 25 кр.

— **На дѣвоче воспиталище во Львовѣ:** о. М. Чайковскій и чест. Братство церк. въ Верхобужи 2·50 зр.

— **На церковь катедральну въ Перемышли:** о. М. Чайковскій и чест. Братство церк. въ Верхобужи 2 зр. 50 кр.

— **Для „Академ. Братства"** о. П. Гиль въ Шершенôвцяхъ 1 зр.

— **Для „Шкôльнои Помочи":** о. І. Тарнавскій въ Ямници 50 кр.

Вѣсти епархіяльній.

Зъ Архіи Львôвскои.

На конкурсъ розписана капел. Дебеславцѣ, дек. коломыйского, надани ординаріятского съ річницемъ до 20 л. марта 1884.

Завѣдательство душпастырства при карнôмъ заведеню въ Станиславовѣ получивъ о. Андрей Грыбъ.

Мянятися за иншій приходъ поручила духовна власть о. Терешкевичу, пароху зъ Загôря.

Гуляшыньскій уряд декапальный получивъ наказъ передати завѣдательство ex currendo Чабарôвки и метрики о. Еманулу Лисинецкому зъ Васильковець при немôчнôмъ пароху о. Елiясевичу, бо о. Головацкій завѣдательства не обнявъ.

Митроп. ординаріятъ завѣдомляе о. Иполита Погорецкого, що его принято до архіи львôвскои.

Ц. к. намѣстництво годится на канон. инстытуцію о. Атаназія Юркевича на Сухорѣче.

Митроп. консисторія вставлялася до президія ц. к. намѣстництва о згоду на запрезентованыхъ сс. 1) Нестора Соневицкого на Горошову; 2) Мих. Скороданьского на Пôдмихайле и 3) Григорія Гуменного на Рожанку в.

Просьба

до Высокоповажаныхъ Родимцѣвъ Патріотôвъ!

Въ Чернôвцихъ на Буковинѣ заснували рускій мѣщане при гр. кат. парохіяльнôй церквѣ „Братство св. Апост. Тадея", котре має мѣжъ иншимъ на цѣли: старатися о помноженье величности гр. к. церк. обряда; помагати грошеными датками убогôй учащôйся рускôй молодѣжи; старатися о выбудованье власного дому и основанье руской бурсы. — Що се цѣль высока и для Буковиньскои Руси необходима, — о тôмъ не стане певно нѣкто сумнѣватися; но осягнути ю не такъ легко, бо ново-зъорганизоване Братство не розпоряджае ще ôтповѣдными средствами.

До Васъ отже Высокоповажаній Родимцѣ патріоты — вѣрній сыны широкои и далекои Руси, котрâ такъ славно звѣстій всему свѣтови зъ своеи щедроты и жертволюбности, — заносимо укланно нашу просьбу, благаючи о руку помôчну въ отсѣмъ задумянôмъ, великôмъ дѣлѣ. А коли оно удастьси довершити, буде се для Тебе, жертволюбива Руси, нова нѣколи не забута слава, бо живуча въ серцахъ вѣрныхъ твоихъ сынôвъ, котрâ будутъ ю вдячно передавати одна другимъ ôтъ рода въ родъ.

Имена В. Пов. Добродѣевъ, котрâ и найменшимъ даткомъ зволятъ ласкаво причинитися до осягненя повышеои цѣли Братства, будутъ ôтъ часу до часу въ нашихъ рускихъ часописяхъ оголошуватися.

Вселаскавѣйшихъ Дателѣвъ просимо надсылати всякій датки або просто до „Братства св. Апостола Тадея въ Чернôвцахъ" (на руки старшины Антонія Лисинекого, улица Фонтанна 55.) або посредствомъ Всехнальныхъ Редакцій рускихъ часописей, котрыхъ усердно просимо принити ласкаво ce посередництво.

Чернôвцѣ 16. (28.) сѣчня 1884.

Ôтъ Братства Св. Ап. Тадея.

М. Котецкій, секретарь. — *Антонъ Лисинскій*, старшина.

(Надôслане.)

(За рубр. „Надôслане" Редакція не бере на себе отвѣчальности

I.

Вп. от. В. Т-ого въ Я. приневоленый я, вычерпавши мирій средства, спытатись сею дорогою, що сталося съ легатами бл. п. Л. М. Т-оя на богоугодній заведеня, именно на бурсу стрыйску 200 зр., на дѣвоче воспиталище нôдъ зарадомъ монахинъ Ч. С. В. В. во Львовѣ 100 зр., на бурсы: станиславôвску, коломыйску и золочѣвску по 50 зр., котрій то квоты въ банкнотахъ ав. вал. вручивъ я ему въ мѣсяцю липню 1881 р. для передачи зарядамъ згадныхъ институцій? Зъ тыхъ лишь одна бурса станиславôвска — ведля осягненыхъ информацій — получила свôй легатъ въ квотѣ 50 зр. — а прочій всѣ легаты остались по нынѣ не сплачений.

Наколи бъ сей ôтзывъ остався безуспѣшнымъ, буду змушеный выявити прилюдно повне имя Reverendi interpellati.

Юліянъ Романковскій.

V.

Дlячого они лучшій?

якъ всякій иншій средства? Таке пытанье мы чули часто, коли зôйшла бесѣда на т. зв. швайцарскій пигулки антикара Р. Брандта. По просту длятого, що они не такъ якъ соли, гôркій воды, микстуры и пигулки нагле и остро врушуютъ, кишки ослабляютъ и черезъ тое ще бôльше выкликуютъ затвердженье, але они не дражнятъ кишокъ бôльше, якъ треба, скрѣпляютъ мускулы и поволи чинятъ ужитокъ лѣкарства въ загалѣ непотрѣбнымъ. Коробка 70 кр. въ звѣстныхъ антикахъ.

При купнѣ треба на тое уважати, що на кождôй коробцѣ есть этикета: бѣлый крестъ на червонôмъ полѣ и пôдписъ имени Rich. Brandt. Во Львовѣ можна дôстати въ антикахъ Жигм. Рукера и пôдъ „Золотымъ Слономъ".

Переписка Редакціи и Администраціи.

Вп. И. Слав. въ Термополи. За р. 1883 Вы ще не заплатили нѣчо; жадаете точности, будьте жь и Вы точній. — *Вч. І. Б. въ Поршибй.* За рôкъ 1883 належится намъ ще 3 зр.

Увѣдомленье

Докторъ Качковскій, лѣкарь-гомеопатъ, выѣздитъ для поратованя здоровля на необмеженый часъ и упрашае Вп. клієнтôвъ о надбланье зъ попереднихъ лѣтъ залеглыхъ гонорарôвъ на руки сына, директора школы музычной, ул. Орменьска, число 27.

Дѣкарями-гомеопатами во Львовѣ суть пп. Бельскій, Докупиль, Фіялковскій, Келеръ и Мадейскій. (1—1)

ЛѢЧЕНЬЕ РАДИКАЛЬНЕ

всѣхъ

ХОРОБЪ нервовыхъ и епилептичныхъ

и ХОРОБЪ ТАЙНЫХЪ

всякого рода

моею однокою методою безъ ушкодженя здоровя.

Гонорарь платится ажь по цѣлковитôмъ выздоровленю.

Dr. Prof. **A. MALASPINA**

членъ многихъ товариствъ научныхъ

236, Rue de Bercy, à PARIS

Порозумѣватися черезъ кореспонденцію.

!НА КАРНАВАЛЪ!

Магазинъ конфекціи дамскои

КИМАЄРА (Kühmayer) наслѣдники

ч. 8. ул. Гетманьска

одержавъ все, що тôлько наймоднѣйше:

Сукнѣ балевій ôтъ 10 зр. до 50 зр. (2—6)
„ **шовковій** ôтъ 50 зр. до 100 зр.
Тоалеты вечерковій ôтъ 20 зр. до 50 зр.
Entrée de bal ôтъ 5 зр. до 50 зр.
рôвножь всякій выборъ матерій шовковыхъ.

☛ Замовленя выповинются въ нихъ найкоротшôмъ часѣ.

„МЕРТВÎ ДУШЂ"

гумористична повѣсть **Миколая Гоголя** съ портретомъ автора и „Словомъ ôтъ Выдавництва" (278 сторінъ великои 8 ки).

Цѣна 1 зр. 80 кр.; съ пересылкою почтовою 2 зр.

Дôстати можна въ администраціи „Дѣла" и въ книгарни Ставропигійскôй.

„СТАТУТЪ ЧИТАЛНѢ"

вразъ съ

поданьемъ до ц. к. Намѣстництва

выдало товариство „Просвѣта" и продае по слѣдуючихъ цѣнахъ: 5 примѣрниковъ Статутôвъ и 1 примѣръ. подани до ц. к. Намѣстництва (безъ пересылки почт.) 20 кр.

Товариство „Просвѣта"

ул. Скарбкôвска ч. 2.

ЗНАЙДЕНЕ!!!

По неутомимыхъ студіяхъ пощастилося наконець Дру фонъ Бенденъ зложити

Помаду на волосье

о котрôй съ повнымъ правомъ можна твердити: она сповняє свою правдиву цѣль. Въ зовсѣмъ короткôмъ часѣ вытворюе тая помада повный и сильный волосъ на бородѣ и головѣ и не допускае выпадати волосю. Вынаходчикъ гарантуе за безъусловный успѣхъ.

Цѣна за фляконъ 2 зр.

Можна набувати за попередною присылкою належитости лишь у вынаходчика Дра фонъ Бенденъ, Прага, Salmgasse, 7. (4—24)

Женщина

до заряду дому вдôвця урядника и до надзору надъ 7-лѣтною дитиною. Ôтъ убѣгаючихъ ся вымагаеся:

1. Вѣкъ надъ 40 однакъ низше 50 лѣтъ.
2. Рускій рôдъ.
3. Середна интелигенція и господарнôсть.
4. Рекомендація що до морального поведеня.

Зголоситися належитъ на адресу:

А. Заячкôвскій, ц. к. инспекторъ податковый въ Бялôй.

Заразомъ належитъ означити близшій условія. (1—3)

„БЕЗТАЛАННЕ СВАТАНЬЕ",

образокъ зъ галицкого житя, написавъ Василь Барвѣнокъ, стор. 356 въ 16-у. Цѣна 80 кр., съ пересылкою 90 кр.

Дôстати можна въ администраціи „Дѣла" або въ книгарни Ставропигійскôй.

„СВЯТЫЙ ВЕЧЕРЪ",

повѣсть знаменитого англійского писателя К. Диккенса. Цѣна 30 кр., съ пересылкою 35 кр.

Дôстати можна въ администраціи „Дѣла" або въ книгарни Ставропигійскôй.

„ВЪ ОБОРОНѢ ЧЕСТИ",

повѣсть Г. Раймунда въ трехъ частяхъ. Цѣна 2 зр. 50 кр., съ пересылкою 2 зр. 70 кр. (Повѣсть тая стоитъ въ оригиналѣ нѣмецкôмъ 8 зр. 40 кр.)

Дôстати можна въ Администраціи „Дѣла".

ОБЩЕ РОЛЬНИЧО-КРЕДИТОВЕ ЗАВЕДЕНЬЕ

для Галичины и Буковины,

зарегистроване общество съ неограниченою порукою.

купуе и продае Листы довговій, точно по днêвнôмъ курсѣ; есконтуе купоны тыхже листôвъ, купоны листôвъ державныхъ навѣть передъ речинцемъ и векслѣ; удѣляе пожички и задатки на гипотеку; принимае грошевй вкладки:

а) на **книжки щадничй** по 6%,
б) на **бѣжучій рахунокъ** (conto corrente) за 30, 14, и 3-дневнымъ выповѣдженьемъ по 6%, 5% и 4%.

Заставниче ôтдѣленье того Заведеня удѣляе пожички на заставы, а именно: цѣнній ефекты, дорогоцѣнности, выробы фабричній и ремѣсничій и всякій предметы, маючій цѣнность. (1—24)

Бюро Заведеня въ власнôмъ домѣ при улицѣ Ôрменьскôй н-ръ 2, на I-ôмъ поверсѣ.

Выдавець и редакторъ: Антонъ Горбачевскій.

Зъ друкарнѣ Тов. им. Шевченка пôдъ упр. К. Беднарского.

Ч. 8. Львôвъ, Четверъ 19 (31) сѣчня 1884. **Рôчникъ V.**

Выходитъ во Львовѣ що Вторника, Четверга и Суботы крôмъ руских свят) о 4-ôй год. попол. Литер. додатокъ „Библіотека найзнам. повѣстей“ выходитъ по 2 печат. аркушѣ кождого 15-го и послѣдного дня кождого мѣсяца.

Редакція, администрація и експедиція пôдъ Ч. 44 улиця Галицка.

Всѣ листы, посылки и реклямація належитъ пересылати пôдъ адресою: редакція и администрація „Дѣла“ Ч. 44 ул Галицка.

Рукописи не звертаютсѣ тôлько на попередне застереженье.

Поодинокое число стоитъ 12 кр. а. в.

Оголошенія принимаютсѣ по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ одного строчки початок.

Реклямація неопечатаній вôльній ôтъ порта.

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ перекавомъ) до: Администрациѣ часописи „Дѣло“ ул. Галицка, Ч. 44

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло“ *для Австріи:* *для Россіи:*
на цѣлый рôкъ . . 12 зр. на цѣлый рôкъ . . 12 рубл.
на пôвъ року . . 6 зр. на пôвъ року . . . 6 рубл.
на чверть року . . 3 зр. на чверть рок. . . 3 рубл.
съ дод. „Библіотеки“: съ дод. „Библіотеки“:
на цѣлый рôкъ . . 16 зр. на цѣлый рôкъ . . 16 рубл.
на пôвъ року . . 8 зр. на пôвъ року . . . 8 рубл.
на чверть року . . 4 зр. на чверть рок. . . 4 рубл.
на самъ додатокъ: на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . зр. 5·— на цѣлый рôкъ . . 5 рубл.
на пôвъ року . зр. 2·50 на пôвъ року . . . 2 50кр.
на чверть року . зр. 1·25

Для Заграницѣ, скрôмь Россіи:
на цѣлый рôкъ . . . . 15 зр.
на пôвъ року . . . . 7·50 зр.
на чверть року . . . . 3·75 зр.
съ дод. „Библіотеки: на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . 19 зр. на цѣлый рôкъ . . 6 зр

Съ днемъ 1 (13) сѣчня 1884 розпочали мы пятый рôкъ выдавництва „Дѣла“. Просимо П. Т. Предплатниковъ поспѣшатись съ присыланьемъ предплаты або хочь съ замовленьемъ, щобъ мы могли управильнити накладъ нашои часописи и не потребували перерывати єи высылку. Рôвножь просимо всѣхъ нашихъ довжниковъ чимъ скорше выровнати съ нами рахунки, бо мы все мусимо платити готôвкою. Условія предплаты на „Дѣло“ и „Библіотеку“ поданѣ на заголовку листа.

Катастрофа банку селяньского.

III.

Крики розпуки проносятся по всѣй польскôй краєвѣ: кредитъ краевый загроженый, доля 36.000 (иншѣ вновъ кажутъ 40.000) селянъ загрожена, 200.000 людей станутся жебраками. Одно жаль: нѣгде не чуємо и не бачимо пічнѣйшихъ позитивныхъ даныхъ, чи то о теперѣшнôмъ станѣ заведенія, о высотѣ евентуального дефициту, о причинахъ катастрофы, що и кто ей вину поноситъ, колько и якихъ довжниковъ мавъ банкъ, яка порука довгôвъ, щô чекае на сей або той случай сихъ довжниковъ. Не знаючи всего того або знаючи лише недокладно, годѣ не одно добре порозумѣти; вновъ же, судячи въ деякихъ признакъ и даныхъ, — дивлячись на конвульсійнѣ змагання деякихъ сферъ, щобы „ратувати кредитъ краевый и селянъ-довжниковъ“, читаючи деякѣ пеєнѣ намеки и недомовки польскои „поважной“ прасы, — починаютъ дивнѣ предивнѣ думки снуватись по головѣ.

Розглянъмося по трохи въ статутахъ банку, а може проясняться намъ деякѣ причины катастрофы, поясниться ситуація теперѣшна для селянъ-довжниковъ, поясниться голосна акція ратункова*). Може побачимо, чи и сколько могли завинити самѣ довжники-селяне, що нынѣ банкъ упадая, що кредитъ краевый наражений, що 40.000 селянамъ грозитъ руина Бо жь прецѣ, якъ мы вже разъ замѣтили, вѣдомо цѣлому правовѣрному мирови, що не кто иншій, лишь ледащо-chłopki своею непунктуальностею всему клопотови „краю и обывательства“ та и пана намѣстника дали причину. Передовсѣмъ же звертаємо увагу на властиву фирму упавшого банку; мае ôнъ (арт. 99) право уживати цѣсарского орла и называтись: „Ц. к. уприв. галицке селяньско-кредитне заведенье“ а папиры его (арт. 34.) маютъ важность листôвъ заставныхъ (зак. зъ 24. цвѣт. 1874, Д. з. д. 48) и можутъ уживатись для локацій всякихъ фондôвъ и въ загалѣ пôсля зак. зъ 2 лип. 1868, Д. з. д. 93. Правительственный комисарь (арт. 98.) мае контролювати цѣлу администрацію и всѣ операції банку, чи не переступаются въ чѣмъ статуты; мае бути присутнымъ на генеральныхъ зборахъ и на засѣданіяхъ рады завѣдуючои; мае право здержувати ухвалы тамъ запавшій; розумѣется, що и замкненье рахункôвъ пôдлежитъ нѣчимъ неограниченôй контроли ц. к. правит. комисаря; також выданье листôвъ довжныхъ пôдлежатъ его контроли (арт. 57.). Чимъ бôльшій права надзору, чимъ бôльше взаангажованый интересъ краю и державы, тымъ и ôтповѣдь бôльша. Ту ходило о майно десятокъ тысячей селянъ и ихъ цѣлыхъ родинъ, а банкъ мавъ право покрывати авторитетомъ цѣсарского орла — и то передъ селянами.

Цѣла банкова организація мае въ мысли статута опиратись на повѣтахъ, а властиво на повѣтовыхъ товариствахъ задатковыхъ (landwirthschaftliche Vorschuss-Vereine), съ центромъ во Львовѣ (арт. 1. и 19.). Поминаємо ту тыхъ, котрѣ ставались тôлько „членами“ банку и платили удѣлы (Stammantheile) по 5 зр., щобы въ мѣру числа удѣлôвъ участвувати въ выскахъ; насъ обходятъ передовсѣмъ довжники банку. Кто хотѣвъ затягнути довгъ, мусѣвъ статися також членомъ банку, найменше съ однымъ удѣломъ; пожички давались лише въ тыхъ мѣсцевостяхъ (але зарядъ банку мôгъ також лучити двѣ або бôльше мѣсцевостей въ одну администрацiйну), де найменше 30 властителѣвъ землѣ було его членами; всѣ члены одного повѣта творятъ одно товариство задаткове (але и повѣты можна стягати въ одинъ). Члены (отже и всѣ довжники) банку ручатъ солидарно: 1. всѣ (зъ цѣлого краю) за зъобовязани, котрѣ банкъ на себе принявъ взглядомъ третыхъ особъ (на пр. властителѣвъ папировъ банку) своими удѣлами (по 5 зр.); 2. всѣ члены одного повѣта за розданѣ въ повѣтѣ пожички аж до пятикратной сумы удѣловъ (також по 5 зр.); значитъ, одинъ довжникъ ручитъ евентуально своею шкôрою за суму даной ему пожички враз съ всякими ôтсотками + удѣлъ (супротивъ вѣрителѣвъ банку — т. є. 5 зр.) + 5 разôвъ по 5 зр. за довжниковъ свого повѣта. При членахъ банку не-довжникахъ ôтпадае очевидно довгъ. Але (арт. 17.) навѣть тіи, що вже не суть членами (отже и всѣ довжники, щô вже довгъ сплатили), ручатъ ще черезъ три роки за банкъ, и то такъ само якъ члены; въ тôмъ змыслѣ уложене и „заявленье приступленя“ (Beitritts-Erklärung, стор. 40). Цѣкаво було бы знати, колько то не-членôвъ селянъ ручитъ ще за банкъ. Ôтсотки ôтъ пожичокъ числились до кôнця мая 1878 по 12 ôтъ 100, съ $^0/_0$ проволоки ôтъ несплаченыхъ ратъ 15 ôтъ 100; значитъ, къ 6—7 лѣтахъ двоився довгъ. Потôмъ до 1881 р. знижено обѣ ôтсотки на 10, а ôтъ 1881 р. на 8 и 9 (пров.). На пôдставѣ достаточно обезпеченыхъ пожичокъ мôгъ банкъ выдавати листы довжній ($6^0/_0$-овій, ôтъ 1881 р. и $5^0/_0$), але номинальна вартôсть выданыхъ листôвъ не могла переходити загальной сумы дуже певно (арт. 14.) обезпеченыхъ пожичокъ + „Фонду выплаты“ (утвореного пôсля арт. 56; бувъ ôнъ коли? — въ активахъ о нѣмъ нема нѣ слова), а крôмъ того до 100.000 зр. наперед (auf später zu erwerbende Forderungen). Бачимо, що порука членôвъ була немала, а и обезпеченье листôвъ довжныхъ выстарчаюче; бачимо, що банкъ мавъ доволѣ средствъ выссати все, що лишь далося, зъ довжниковъ, евентуально членôвъ; що уживавъ сихъ средствъ скôлько лишь мôгъ, деръ що силы, — о тôмъ всѣ аж надто добре знаємо; и се знаємо, що не одинъ при тôмъ збогатився пôтомъ хлопскимъ, та и властителѣ листôвъ довжныхъ не могли нарѣкати за $6^0/_0$ и добрѣ дивиденды; брали добрѣ дивиденды и тіи, що вкладаючи удѣлы спекулювали на выскъ; богатились и панове директоры и агенты, брали добру платню панове урядники, „цензоры“ банку, суды... Не пекуча то пронія, що въ статутахъ банку говорится мѣжь прочимъ, що фонды резервовій можутъ також бути ужитô на удержанье и закладанье шкôлъ рôльничихъ (арт. 94, а)?!... Доброю ôнъ бувъ „школою рôльничою“ той банкъ! Мы згадали фонды резервовій; о нихъ въ статутахъ много говорится; якій они були на дѣлѣ, мы вже въ попередньôмъ числѣ бачили. Згадаємо ще арт. 27; за обовязаня, котрій банкъ принимае, ручатъ: 1. все майно банку; ту замѣтимо, що на каменици банку во Львовѣ тяжитъ вже 200.000 зр. на конто банку краевого; 2. резервы (!), 3. довжники и 4. удѣлы.

Мы пôзнали важнѣйшій постановы статутôвъ. Загрожений вѣритель банку маютъ вже установленого въ уряду куратора; чи довжники маютъ також якій способъ правнои обороны супротивъ банку? Колько не думаємо надъ тымъ, все до одного вертаємо: не маютъ нѣякои! ихъ положенье повсѣмъ безвыходне. Они ручатъ цѣлымъ майномъ своимъ, они належатъ повсѣмъ ôтъ вѣрителѣвъ банку, а було бы наивностею припускати, що вѣритель тій (головно за границею краю, въ Тиролю, Зальцбургу, на Моравѣ) будутъ ихъ жалувати. Коли вже дôйшло до катастрофы, то чи курсъ листôвъ довжныхъ высокій, чи низькій, — се повсѣмъ однако. Що лише дасться стягнути въ перетяженыхъ довжниковъ, се — чи въ сей, чи въ другій способъ — напевно буде стягнене.

Що жь значатъ крики про „акцію ратункову“? О якій же то ратунокъ властиво ходитъ? Кто завинивъ, що банкъ маючій тôлько средствъ обезпеки своихъ интересôвъ, перевѣвшій тôлько лицитацій, зруйнувавшій тôлько селянъ — самъ нынѣ зруйнованый?

IV.

Выпадае намъ ще приглянутись послѣднымъ смертельнымъ судорогамъ конаючого банку, нѣмъ скажемо наше послѣдне слово о теперѣшнôмъ станѣ цѣлои сеи въ многихъ взглядôвъ цѣкавои и важнои справы.

Коли пронеслася вѣсть о смертельнôй хоробѣ сего сердечного опѣкуна селяньства, можна було сейчасъ въ такъ званыхъ „высшихъ“ и „мѣродайныхъ“ сферахъ достеречи велике зворушенье и занепокоенье,—але тôлько въ нашихъ краевыхъ сферахъ... Бо хочь вдались въ дѣло якъ политичный начальникъ

*) Не маючи ще пôдъ рукою статутôвъ рустик. банку, закралася у насъ въ I-ôй статіи похибка що до солидарной поруки довжниковъ-селянъ, котру понизше простуємо. Матеріялъ въ загалѣ дуже недоступный; но довгôй просьбѣ, удалось намъ дôстати статуты, але обговорюючи билянсъ зъ 1882 р. мусѣли мы корнотуватися польскими часописями; чи за р. 1883 есть яке замкненье рахункôвъ, — не знаємо. Додамо ту ще, що „гриндерами“ банку були: митр. Литвиновичъ, кн. Каролъ Яблоновскій, бар. Николай Ромашканъ, бар. Августъ Ромашканъ (оба Ôрмены), Юліянъ Лавровскій и дръ Фридъ. Бачимо, чистои крови „святоюрцѣ“ (sic!)

Листы зъ Полтавщины.

II.

Поваторôкъ на обширѣ Полтавщины зъорано и засѣяно такимъ зерномъ, що иде на ѣду людямъ, 1,800.000 десятинъ землѣ. Урожай бувъ плохій, однакъ всего зерна зôбрано пѣсть и пôвъ миліона четвертей (четв. = 8 мѣрокъ). Коли бъ усе отсе зерно роздѣлити рôвно на всѣхъ жителѣвъ, то на кождый ротъ довелось бы тогдѣ по 20 мѣрокъ. Значитъ, на кожду душу выпало бы тôлько якъ-разъ въ обрѣзъ, щобъ прокормитись не купуючи до нового. Тымъ часомъ выходитъ ось якій чудный рахунокъ: ôтъ того, що пôшло на годôвлю людей и перегнано на горѣлку, лишилося ще въ запасѣ на 1883 рôкъ 460.000 четвертей. Якъ же се оно сталося такъ?

Не уважаючи вже на той хлѣбъ, що перегнано на горѣлку, выходитъ, що 23 000 ротôвъ нѣчого не ѣли и ôтъ нихъ полишилося 460.000 четвертей. Але скаже менѣ читатель: Змилуйтесь! де жь таки се видано, щобъ люде, да ще така сила якъ 23.000, сидѣли цѣлый рôкъ не ѣвши? Згоджаюсь, що сего нѣгде не видано и сего не може бути, але цифры такъ показуютъ; и показуютъ хочь и правду, та далеко що не всю; на самôмъ дѣлѣ оно выходитъ ще гôрше. Ось слухайте. Те зерно, що пôшло на горѣлку (а пôшла его велика сила, бо горѣлки поваторôкъ выкурено бôльше нѣжь на 2 мілiоны рублѣвъ) и те, що показано высокомъ, можна сказати — вырвано въ голодныхъ народныхъ ротôвъ: разъ тыхъ ротôвъ, що ихъ голодъ и недоля примусили iти на заробôтки, або въ-другe, що повсѣмъ кинули рôдный край и выселились. Знôвъ же на горѣлку и въ продажъ ишовъ хлѣбъ ôтъ панôвъ та ôтъ кулакôвъ, а народъ нѣчо не мавъ продавати; навпаки — народъ мусѣвъ купувати и купити не менше того, що пôшло на горѣлку и що лишилося на 1883 рôкъ, бо якъ и вже сказавъ въ горѣ, въ Полтавщинѣ вродило хлѣба нѣ трохи не бôльше того, скôлько треба, щобъ прогодуватись усѣмъ жителямъ, не купуючи до нового.

Треба ще звернути увагу и на те, що се ôтносится до всеи Полтавщины, але коли мы глянемо осôбно по повѣтамъ, такъ побачимо картину далеко гôршу: прим. въ вѣнькôвскому повѣтѣ бувъ такій недорôдъ, що на прокормъ усѣхъ повѣтовыхъ жителѣвъ не дородило 55.000 четвертей верна, въ константиноградскому 65.000, а въ полтавскому 70.000. Чимъ же кормитися народови? де ему добути „купила“ на хлѣбъ? — а добути треба.

Чи вжежь таки на такôй великôй обширѣ съ такими благодатными грунтами, якъ въ Полтавщинѣ, не можна знайти заробôткôвъ? А фабрики? заводы? иншій промыслы? скаже мôй читатель.

Гай, гай! Якій жь тамъ въ Полтавщинѣ у насъ такій фабрики и заводы або промыслы, щобъ на нихъ могли собѣ добути заробôтки сто тысячъ голодныхъ ротôвъ! Всѣ чисто фабричній, заводскій и иншій промыслы въ Полтавщинѣ рôкъ за рокомъ падаютъ, вменшаетсѣ и потреба робочихъ людей; а вже въ того самого вменшаетсѣ и заробôтна платня. Не буде влишнымъ сказати колька слôвъ про деякій въ головнѣйшихъ нашихъ фабричныхъ и заводскихъ промыслôвъ.

На першому мѣсци въ давныхъ давенъ стояли у насъ винокурнѣ; се вже прямо залежало ôтъ хлѣборобского характеру нашого краю. Бувъ колись у насъ той часъ, що гнати горѣлку було вольно кождому. Лѣтъ 50 назадъ почали скручувати на Украинѣ виниицтво; скручуванье ишло повагомъ, поки не прийшло до теперѣшного акцизного закону, выданого здаєтся въ 1862 р. Сей законъ въконецъ убивъ виниицтво яко нѣтку сѣльского господарства и за симъ закономъ стали змагатисѣ, щобы виниицтво вробити монополемъ кулакôвъ и поставити яко самостайну промыслову вѣтку. Виниицѣ почали скрôзь у краю никати и дойшло до того, що поваторôкъ на всю Полтавщину були тôлько 74 виниицѣ, а лѣтъ 25 назадъ ихъ було може въ десятеро бôльше. Конечно, горѣлки женутъ теперь рôвно богато, але вся сила въ тôмъ, що вся користь въ виниицѣ розходилась мѣжь семи стами властителѣвъ, а теперь мѣжь семи десятками! Крôмъ того техника виниицтва за остатнѣ лѣта вробила такій великій поступъ, що число потрѣбныхъ робочихъ рукъ теперь идe на половину менше и тогдѣ оно розходилось на 700 виниицъ, недалеко ôтъ своихъ хаты, а теперь на 70, такъ що робочому въ-далека не наручно и робити. Тижкій вплывъ крôмъ заробôткôвъ вробило скручуванье виниицтва и загаломъ на сѣльске господарство: дуже добра годôвля для рогатои скотины — барда (брага) теперь не иде на користь такого числа господарѣвъ, якъ колись; черезъ се скрôзь у господарѣвъ стало менше скоту, а черезъ те и менше гною. Зъ землѣ стали люде вытягати остатню родючу силу а земли и радѣ бъ они вертати ви гноємъ, дакъ на лихо и гною нема... Теперь очевидно стали у насъ по Полтавщинѣ плохѣ урожаѣ и все частѣйше и частѣйше недороды хлѣба. Отже се ще не все. За остатнѣ роки почали складатися такѣ обставины, що и на монопольныхъ виниицяхъ выкурятся менше горѣлки; доволѣ сказати, що позаторôкъ выгнали горѣлки на пôвъ миліона менше, якъ въ 1881 р.

Ще гôрше сталося у насъ съ салитровымъ промысломъ. Лѣтъ 20—30 назадъ салитры добували въ Полтавщинѣ на 400—500.000 карбов., а въ 1881 р. тôлько на 23.000, а поваторôкъ на силу тôлько на 12.000. И сей промыслъ цѣлкомъ залежавъ ôтъ числа коней и кôньскихъ заводôвъ. Коней въ краю за остатнѣ роки стало на половину менше, ба и тѣ, що е, тôлько слава, що конѣ, такѣ они

краю, такъ и начальникъ автономіи, — п. намѣстникъ и п. маршалокъ, — и хочь оба они удавались сейчасъ ажь до Вѣдня съ представленьемъ до центрального правительства, то всежь рѣшаючій вѣденьскій сферы держались якось дивно зреверновано; правительство готово було помочи грошми, але только въ формѣ добре обезпеченои позички, на чій небудь рахунокъ, кобы лишь съ достаточною порукою; о запомозѣ для банку правительство не хотѣло чути, хочь польска праса на се нарѣкала и пригадувала, якъ то по 1873-роковомъ краху ухвалювались миліоны на „санацію“ рожныхъ скрахованыхъ (переважно нѣмецкихъ) институцій. Розумѣвсь, що запомога мусѣла бы була бути ухвалена радою державною и не було бы при томъ обойшлось безъ безвзглядноі критики жидовеко-ормеиьеко-польскои институціи, а правительство мае прецѣ ажь въ надто добрій памяти всякій лендербанковій и траневерзальній аферы. Мусимъ однакожь тымъ, котрій взывали правительство до „ратованя“ кредиту краю и селянъ, замѣтити, що остаточно грошѣ выданій на ратунокъ, чи то въ краевыхъ чи державныхъ фондовъ, заплатили бы въ переважній части самій жь селяне, только що въ формѣ податку.

Такъ отже правительство отцуралось; лишились краевій сферы. Такъ що жь, ту знову показався сукъ: нѣкто не знавъ, якій властиво покажесь дефицитъ въ рахункахъ банку. П. маршалокъ Зыблкевичь оцѣнивъ бувъ въ-разу той дефицитъ на $^1/_2$ миліона и задумавъ бувъ мабуть въ той способъ порадити банкови, щобы всѣ его претенсіи перенести на банкъ краевый; заразомъ бувъ бы банкъ краевый принявъ на себе обовязки рустик. банку супротивъ властителѣвъ его листовъ довжныхъ, въ той змѣненій формѣ, що листы тій змѣнились бы на иншій, съ отсотками зам. 6 — по 4 або $4^1/_2$ отъ ста и съ продовженымъ речинцемъ амортизаціи. Отъ, и такъ сей банкъ „краевый“ — доси якось властиво безъ... занятя; хочь безперечно неменше „краеви“ потрѣбный, якъ децентрализація и obrona krajowa и Macierz... на народовій цѣли. Може ще й думалось п. маршалкови, що банкъ народовый уратуе не только кредитъ и гоноръ... народовый, але ще и самъ несогорше при томъ заробитъ. Але гарній мрѣѣ швидко розвѣялись; дефицитъ показався большій, властиво „неизглубимый“; нынѣ говорятъ вже о 2 миліонахъ! П. намѣстникъ удався ще до банковъ гипотечного и кредитного, але и сій не хотѣли здоровои головы пойдъ рустикальне евангеліе класти та прійняти на себе неизслѣдимыхъ „активовъ“ и пасивовъ рост. банку. Умыли руки и банкъ краевый, и гипотечный и кредитный. Почались парады, анкеты, комитеты, — а все за ініціятивою патріотичного п. намѣстника... Банкъ тымчасомъ ратувався позичками, а вконець скликавъ генеральный зборъ (на 23 лютого).

Але отъ стало вже вонсѣмъ круто. Въ рост. банку можна було також локувати капиталы на асигнаты; такихъ асигнатъ выдавъ банкъ на больше якъ $^3/_4$ миліона. Та се бѣда, що такій асигнаты треба за выповѣдженьемъ выплачувати. Отже съ купонами платными на 1 сѣчня с. р. и съ вылосоваными листами довжныма давъ собѣ банкъ якось (при помочи позичокъ) раду, але выповѣджений асигнаты добили его. Грошей не було, позичити на вдогадъ буряковъ нѣкто не хотѣвъ, а ту треба платити. Настала фаза невыплатимости; стався неминучій конкурсъ, котрого також гдеякій невспокоенй интересанты стали домагатись.

Вправдѣ теперь читаемо въ польскихъ газетахъ, що въ правничихъ кружкахъ и мѣродайныхъ сферахъ переважила думка, що щó до рост. банку конкурсъ неможливый, позаякъ банкъ заснованый въ часѣ, коли дотычныхъ законныхъ установъ ще не було. На се мы только констатуемо, що арт. 97 статутовъ банку предвиджуе конкурсъ. Що жь дѣяти? П. намѣстникъ скликавъ пп. совѣтниковъ на раду и пр. и пр., и рѣшено: розвязати банкъ! Кураторомъ банку именованый адв. др. Мархвицкій, и сей обнявъ отъ вчера весь зарядъ банку, отобравъ при судовій асистенціи всѣ книги банковій. Отже теперь на мѣсце банку став его кураторъ, на котрого всѣ функціи дирекціи переходятъ, и котрый въ порозумѣню съ кураторомъ листовъ довжныхъ переведе чинъ погребенія банку. Чуемо голосы, що при конкурсѣ були бы конечній значній кошты судовій; намъ здаесь, що и такъ безъ значныхъ коштовъ не обойдесь, а вже рѣвночасно чуемо о значныхъ ремунераціяхъ для евентуальныхъ ликвидаторовъ. Только жь правда, конкурсъ — то дорога судова, доходженя, слѣдства... А ту треба ратувати селянъ...

Яко причина розвязаня подаеся переступленье статутовъ; чи се переступленье буде предметомъ розслѣдовъ свѣтлои ц. к. прокураторіи, чи нѣ?! На се просимо рѣшучои отповѣди! Ту йде о великій сумы, легкомысно администрованій, о кредитъ краю, о майно селянъ! Хочемо знати, кто завинивъ.

Мы вже сказали, що сякъ чи такъ, а селяне-довжники будутъ мусѣли все, що-йно буде въ нихъ можна стягнути, заплатити. И дѣйстно, „Gaz. Nar.“ и „Dzien. Pol.“ вже напоминаютъ довжниковъ, щобы не дивились на се, що банку вже на дѣлѣ нема, але щобы платили, точно платили, dla łatwiejszego rozwikłania sprawy, grożącej ruiną tysięcy włościan... Що одно цѣкаве. „Gaz. Nar.“ говорячи о порукѣ членовъ банку каже, що удѣлы (à 5 зр., о которыхъ мы говорили вышше) выносятъ въ заг. сумѣ 600.000 зр.; а позавкъ члены банку (отже и довжники) ручатъ и удѣлами и 5-кратною сумою удѣловъ, то мусѣли бы włościanie заплатити евентуально о 3.000.000 больше. Але придивѣмся сему блише. Припустѣмъ, що загроженыхъ селянъ есть 40.000. Отже тыхъ 40.000, будучихъ членами банку, вложили разомъ удѣловъ $5 \times 40.000 = 200.000$ зр.; а дежь 600.000? Та ба; удѣлы вкладали не лишь селяне, але и паны-спекулянты, на выскъ, и въ отти то взялось о 400.000 зр. больше; бо жь членами банку могли бути и не-довжники. Селяне-довжники и такъ перетяженій самымъ довгомъ и отсотками, а больше, якъ мають, чейже въ нихъ нѣкто не въ силѣ взяти! Hinc illae lacrimae. А вже селянамъ вонсѣмъ а вонсѣмъ рѣвнодушно, кому заплатятъ, або кто ихъ влицитуе, чи комисія ликвидаційна, чи самъ бл. п. банкъ. Рѣвнодушно имъ и се, чи и колько стратятъ властителѣ листовъ довжныхъ. То певне, що досыть они на сей банкъ своіи працѣ вложили.

Ярке свѣтло кидае на „акцію ратункову“ ще и „синдикатъ“, котрый сими днями „при соучасти фаховыхъ финансовыхъ силъ и najcelniejszych z obywatelstwa naszego“ завязався; предсѣдателемъ его есть кн. Сапѣга, секретаремъ п. дръ А. Згурскій, директоръ банку краевого. Мае сей синдикатъ бути родомъ посередника при ликвидаціи межи довжниками и вѣрителями банку. Вже дивлячись на все тое, кождый готовъ присягою ствердити щирость и сердечность hierarchii społecznej для загроженыхъ chłopków, (котрій ще й самій провинились своѣй бѣдѣ!)... Та ще вонсѣмъ безъ якои небудь заплаты, — чисте якъ слеза officium boni viri! Мы дуже цѣкавій на дѣяльность сего синдикату.

(Конець буде.)

Въ оборонѣ чести.

Кому въ читателѣвъ „Дѣла“ невѣстна тая трагично-комична роля, яку отгравъ п. Панталеймонъ Кулѣшъ передъ двома роками въ Галичинѣ? Читателямъ „Дѣла“ она найлучше звѣстна, бо „Дѣло“ слѣдило якъ найпильнѣйше за шкодливою дѣяльностею Кулѣша въ Галичинѣ, кождый крокъ его публичного выступленя розбирало критично и безпощадно съ становища руской идеи народной. — „Дѣло“ все перше осуджувало Кулѣша почавши отъ першого его выступлени съ „Хуторною Поезією“ и „Крашанкою“ а скончивши на его замыслѣ выдавати спольно съ звѣстнымъ п. Иваномъ Емиліяновичемъ Ленцкимъ, бувшимъ секретаремъ „тов. им. Качковского“, газету украиньску за польскій грошѣ подъ заг. „Хуторъ“. Въ рочнику „Дѣла“ въ 1882 р. читателѣ нашій знайдутъ цѣлый рядъ статей, вымѣреныхъ противъ Кулѣша за его злощастній, безпаматній починанья въ Галичинѣ (чч. 25, 26, 27, 37, и пр.). Такій жь самій статіи засуджуючій Кулѣша знайдутъ нашій читателѣ и въ другихъ рускихъ часописяхъ сучасныхъ, въ „Зорѣ“, „Зеркалѣ“ и пр. Кулѣшъ бувъ нами вонсѣмъ сокрушеный, — и, що важнѣйше, бувъ вонсѣмъ обезъруженый. Мы знали, що анѣ „Хуторна Поезія“, анѣ „Крашанка“, анѣ „Хуторъ“ не знайдутъ отгомону въ галицко-рускій публичности, — и мы були увѣренй, що грошѣ, якій дадутъ ему польскій магнаты и шовинисты, щезнутъ безслѣдно, мовь та мрака на веномъ сонци. Впрочѣмъ Кулѣшъ, якъ звѣстно, не выдержавъ до конца своеи ролѣ. Выѣхавши зо Львова до Вѣдня онъ выдавъ тамъ брошуру подъ заг. Die Vergewaltigung der Basilianer durch die Jesuiten“, брошуру, котра дуже не на руку була тогды Полякамъ и котру прокураторія вѣденьска сконфискувала. Що больше, Кулѣшъ показався навѣть несподѣвано завзятымъ супротивъ Поляковъ, бо по сконфискованю его брошуры у Вѣдни, онъ бажавъ ей конче напечатати въ Нѣмеччинѣ, але Поляки и Єзуиты постарались вже о тое, що нѣяка фирма не схотѣла дати накладу, — и тогды то Кулѣшъ запытавъ саркастично въ одній россійскій газетѣ: „Де властиво кончится Азія?“... Яка була причина такъ наглои змѣны Кулѣша по выѣздѣ зо Львова, намъ наверно не було звѣстно, бо къ Русиновъ групуючихся коло нашихъ народныхъ часописей и товариствъ съ Кулѣшемъ нѣкто не живъ анѣ не переписуваня; звѣстно прецѣ, що Кулѣшъ не важився навѣть прійти на музикальный вечеръ въ память роковинъ смерти Тараса Шевченка, обавляючись демонстрацій противъ себе въ стороны Русиновъ, устроюючихся вечеръ. Польскій газеты подняли були прецѣ тогды крикъ, що Русины отъ „Просвѣты“ и „Дѣла“ *выклялы* Кулѣша и заборонили ему вступу на вечеръ въ память Шевченка! Се находимо доятого, щобы показати, що мы не мали съ Кулѣшемъ нѣякихъ зношень, навѣть чисто личныхъ, — отже и не могли знати: съ кимъ именно въ Полякахъ онъ веде переговоры и якій, кто у него бувае, що говоритъ, чому онъ выѣхавъ до Вѣдни и для чого тамъ наразъ змѣнився? Мы судили и осудили Кулѣша по дѣламъ его, а до мыслей его, до приватныхъ розмовъ въ чотырохъ стѣнахъ хаты его мы не мали доступу, — впрочѣмъ мы и не старалися о тов. На шпѣгованье, на подступне вдираньеся въ чужу душу и въ чуже домашне огнище — мы неспособній!

Нынѣ жь бачимо, що знайшлися прецѣ такій люде, що въ „Варшавскомъ Дневнику“ и въ „Нов. Проломѣ“ выспѣвали всѣ и найтайнѣйшій мысли и поступки Кулѣша, — очевидно були его найсердечнѣйшими другами и повѣрниками. Дописователь „Варш. Дневника“ знае, що Кулѣшъ вжедавъ на друкарню и на газету отъ кн. Юрія Чарторыйского 14.000 зр. въ фондовъ „Oświaty Narodowej“, отъ кн. Ад. Сапѣги 6.000 зр. на першій рокъ, а въ прочихъ рокахъ по 4.000 зр., що конферувавъ съ Фр. Смолькою и Земяковскимъ. Редакція „Нов. Пролома“ зновъ обовязуеся доказати, що кн. Романъ Чарторыйскій отвѣдавши першій разъ Кулѣша принѣсъ ему 12 бутилокъ рустеру а кн. Пузына вдавшовши въ хату Кулѣша першимъ словомъ перепросивъ его, що „dostatecznie nie włada ruskim językiem“. Редакція „Нов. Пролома“ мае въ рукахъ рукопись Кулѣша „Литературный универсалъ“, текстъ просьбы Кулѣша до ц. к. намѣстництва о концесію на друкарню и письмо Кулѣша до Смольки.

Мы не сумнѣваемося, що всѣ поданій въ „Варш. Дневнику“ и въ „Нов. Проломѣ“ факты суть правдивій. Бо коли редакція „Нов. Пролома“ обовязуеся доказати, що кн. Чарторыйскій давъ Кулѣшеви 12 бутилокъ рустеру, то вжежь мусимо вѣрити, що се бувъ рустеръ а не шампань. Рѣвножь мусимо вѣрити, що редакція мае листъ Кулѣша до Смольки, котрый Кулѣшъ нѣсъ на почту и на дорозѣ загубивъ, а п. редакторъ „Нов. Пролома“ идучи слѣдъ въ слѣдъ за Кулѣшемъ знайшовъ; бо щобы п. Смолька приславъ ред. „Нов. Прол.“ листъ Кулѣша до можливого ужитку — о томъ сумнѣваемося. Рѣвножь вѣримо у всѣ прочій факты, якій — поминувши способъ, въ якій дойшли до публичної вѣдомости, бо понятье о „честномъ и моральномъ“ не може бути у всѣхъ людей однаке, — мають для насъ посередну важность, — кажемо посередну, бо по рѣшучомъ зборанню Кулѣша съ Ляхами безпосередної важности для насъ не мають; злощастна Кулѣшева дѣяльность въ Галичинѣ була подобна до того стовпа пороху на улици, вибитого вихромъ, що покрутився и пропавъ безслѣдно.

Але не въ томъ дѣло, не въ томъ причина нынѣшної нашої бесѣды про Кулѣша и про „Нов. Проломъ“, съ котрымъ, якъ нашій читателѣ добре знаютъ, мы дуже рѣдко и дуже нерадо розправляемося. Нынѣ мы мусѣли отозватися, бо „Нов. Проломъ“ въ статіи про Кулѣша выступивъ съ тенденційными и злобными инвективами противъ „народовцевъ или украинцевъ“, противъ „Просвѣты“ и пр. Кулѣша зробивъ онъ нашимъ „пророкомъ“, а цѣлу его „несостоявшуюся затѣю“ кладе въ связь съ „народовцями“, котрыхъ „головы“ держали конференціи съ Кулѣшемъ въ его хатѣ... Въ цѣлои статіи пробиваеся вонсѣмъ выразно, що „затѣя“ Кулѣша выкрываеся только для того, щобы безсовѣстно оклеветати, обметати грязею Русиновъ, котрій, якъ вже въ горѣ сказано, перший выступили съ рѣшучимъ засудомъ Кулѣша въ своихъ органахъ и отреклися всѣхъ беззаконныхъ его путей и дѣлъ! Якъ въ початкахъ 1860-тыхъ роковъ „Слово“ перше печатало стихи Кулѣша фонетикою (гл. ч. 2. „Слова“ въ 1862 р.), якъ тогды не кто иншій писавъ „оду“ до Кулиша, якъ той, кто минувшого

хирявій та слабосилій. А заводы конькій трохи не вонсѣмъ зникли...

Теперь черга за тютюномъ. Позаторочный законъ про акцизъ въ тютюну наложивъ руку и на се дѣло; цѣлкомъ отбивъ его въ руки дѣтей Израиля, варшавскихъ, рижскихъ и московскихъ, скупщиковъ-кулаковъ. Позаторокъ въ цѣлой Полтавщинѣ зобрано було тютюну больше нѣжь на миліонъ карбов., цѣна стояла добра, — а слѣдомъ за новымъ закономъ цѣна на тютюнъ упала больше нѣжь въ двое! Той самый скупщикъ-жидъ що позаторокъ купувавъ у селянъ въ роменскому повѣтѣ по 1 руб. 75 коп., торокъ на силу давъ по 60—70 коп. за пудъ (пудъ = 40 фунтовъ)! Отъ вы и уважайте, скольки то втерятъ на одному тютюнѣ селяне, и якъ добре, дякуючи новому законови, нагрѣютъ руки жиды и инчій скупщики-кулаки.

Коли въ остатныхъ фабричныхъ и заводскихъ промыслахъ мы нагадаемо ще про цукернѣ та про круподернѣ, дакъ нѣ про що и говорити! На всѣхъ 864 заводахъ и фабрикахъ добутки ихъ только за одинъ 1882 рокъ поменшали о 650.000 карбов. Вже одного сего досыть, щобъ читатель зрозумѣвъ, що невеликого хлѣба даютъ въ Полтавщинѣ робочему людови фабрики и заводы; и щобы картина була ще яснѣйша, додамъ, що всѣ полтавскій заводы и фабрики потребуютъ рочно не больше 6200 робочихъ обохъ половъ... Тамъ, де всѣхъ жителѣвъ повтрети миліона, де повтора ста тысячъ ротовъ просить хлѣба и роботы, тамъ задовольненье роботою 6200 душъ столько мае паги, скольки крапля воды, влита въ Днѣпро!

Отъ тымъ то народъ и выселяется въ чужину; дома нѣ хлѣба у него, нѣ роботы. Переселенье — се дѣло не нове для Полтавщины; только торокъ оно дойшло до того розвою, що высшій урядъ мусѣвъ завернути переселенцѣвъ: одныхъ въ Харкова, другихъ въ Москвы, а инчихъ ажь зъ Нижнего Новгороду и разомъ съ тымъ заборонити саме переселенье. Емиграція скровь на свѣтѣ есть велике зло, якъ задля самыхъ емигрантовъ такъ и задля краю, въ котрого люде емигруютъ. Европа хочь и доволѣ думала про емиграцію, але ще й доси нѣчого не пригадала, щобъ выкоренити сю народно-економичну болячку. Все жь таки въ Европѣ завели люде сяку-таку помочь и организацію емиграціи; але и тамъ переселенцѣ такъ бѣдуютъ, що ихъ смѣло можна назвати великомученикамі, жертвами, котрій неповинно отповѣдаютъ собою, покутуютъ чужій грѣхи и непорядки громадско-економичного строю.

Коли такъ въ Европѣ стоитъ неупорядковано дѣло емиграціи, дакъ що жь сказати про полтавску емиграцію? Ей можна хиба прирѣвнати до тыхъ старовѣровъ, що самій себе палили на огнищахъ. Тій, не змогши вытерпѣти утисковъ за вѣру, палили себе на огни; нашій новій мученики, не выносячи мукъ нужды и голоду, идутъ за тысячѣ миль, не знаючи самій куды; идутъ на вѣрну смерть. Але при такому порѣванню мы знайдемо и велику рожницю: муки старовѣровъ на огни кончились — куды швидше, нѣжь муки переселенцѣвъ зъ Полтавщины отъ голоду, холоду и недуговъ и въ дорозѣ и тамъ, куды они занесуть свои костки. Старовѣры умираючи утѣшали себе великою надѣею на те, що за такій муки на земли — ихъ жде велика нагорода на небѣ, ихъ жде царство небесне. Полтавскій жь емигранты не мають нѣякои надѣѣ. Нехай же змѣряе теперь самъ читатель, якій то муки треба вытерпѣти, щобъ знятися съ семьею въ рѣдного батьковского кубла и йти въ свѣтъ за очи, ити пѣшки тысячѣ миль, переносячи холодъ и всяку негодь, ити безъ шага за душею, годуючись усю дорогу тымъ, що выпросятъ подъ окнами „ради Христа прохожому!“... *(Конець буде.)* ***Семенъ Жукъ.***

року написавъ „оду“ до Собеского, — такъ и въ 1882 році не кто инакшій пивъ у Кулѣша рустеръ кн. Чарторыйского, не кто инакшій конферувавъ съ Кулѣшемъ и доконферувавъ до того, що Кулѣшевй пляны, листы и рукописи забѣгли до редакціи „Нов. Пролома“. Если якій „головы украинцевъ“ конферували съ Кулѣшемъ, то нехай редакція „Нов. Пролома“ зробитъ ласку и скаже, котра то „голова“ занесла ѣй Кулишевй листы и рукописи?!

Тенденція „Нов. Пролома“ занадто ясна и видима. Въ ложномъ представленю отношень нашихъ до Кулѣша въ 1882 р. дѣйшовъ онъ до апогея — сказавши лагодно — злобы. Всѣ прецѣ памятаютъ дуже добре тое, що дѣялось передъ двома роками, памятаютъ статіи „Дѣла“, „Зеркала“, „Зорѣ“ и др. Але що то шкодитъ забавитись въ клевету и денунціяцію? — Semper aliquid haeret!

И спытаймо, на що властиво все то обчисленe? Яка цѣль народна, яке добро народне маеся на оцѣ? Есть очевидна цѣль: розъединити руску интелигентну суспольность, творити и вдбурювати противъ себе партіи, — руйнувати тое дѣло, котре отъ кольконь лѣтъ стався що разъ крѣпшимъ —— а все то хиба для якихсь матеріялистичныхъ видовъ...

Во истину, безконечно лекше усмалити сѣрчисту сенсаційну але при томъ и невручну денунціяцію на „народовцевъ“, нѣжь написати одну розумну и основну статію въ жизненныхъ нашихъ дѣлъ народныхъ, котра зъентузіязмувала бы всѣхъ Русиновъ до спольного неустрашимого дѣланя на нивѣ народной для добра руского народа!...

Sapienti sat.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(*Рада державна.*) На другій день с. е. 25 н. с. сѣчня говорилъ въ оборонѣ внесеня меншости комисіи пос. Беръ. Онъ полемизуе съ Гогенвартомъ и застерѣгаеся противъ подозрѣню, будто бы упормованье языка державного було результатомъ политики подбурюваня одной народности противъ другой. Дръ Ригеръ подноситъ, що внесенье языкове робитъ таке враженье, якъ бы мало замѣръ выкликати занепокоенье середъ людности. Бесѣдникъ звертаеся противъ компетенціи рады державной и полемизуе съ Томащукомъ и Линбахеромъ. Мова нѣмецка маe фактичну перевагу въ Австріи, где нема одностайного языка, бо органы державнй говорятъ до обывателѣвъ такимъ языкомъ, якій они розумѣютъ. Лѣвицѣ парламенту не ходитъ зовсѣмъ о то, щобы права другихъ языковъ були упормованй, бо пропоновано, щобы въ внесеня выкинути слова: „съ застереженьемъ языка нѣмецкого яко державного“, а лѣвица не хотѣла на то пристати. — Австрія мало що завдячуе Нѣмцямъ, бо она повстала черезъ то, що Чеха и Угры покликали династію на тронъ. — Дальше говорилъ внескодатель гр. Вурмбрандъ. Онъ заявляе, що мотивованый порядокъ дневный далеко неприхильнѣйше буде принятый его сторонництвомъ якъ звычайный переходъ до дневного порядку. Внесенье бесѣдника маe на цѣли забезпечити рѣвноправность всѣхъ народностей а загарантованье нѣмецкой мовѣ становища языка державного маe на цѣли уморити роздраженье Нѣмцевъ. — Пос. Клямъ доказуе, що арт. XIX законовъ основныхъ не допускае нѣякого закона выконуючого, позаякъ сей арт. нормуе загальный принципъ рѣвноправности народностей и съ нимъ мусятъ числитися такъ законодавство державне якъ и краеве. — На засѣданю отбувшомся въ суботу дня 26 сѣчня забирали голосъ лишь три послы въ справѣ языковой. Пос. Рехбауеръ заявивъ, що внесенье бѣльшости комисіи не прямуе до заострена непорозумѣнь межи народностями, але противно маe на цѣли ихъ устороннти и сотворити правильній отношеня, щобы въ будучности парламентарна дѣяльность не стрѣчала на перешкоды. Питанье языкове муситъ бути рѣшене на основѣ вольности и рѣвности, а внесенье Вурмбранда вказуе властиву до сего дорогу. Опосля забравъ голосъ начальникъ сторонництва молодоческого пос. дръ Едвардъ Грегеръ, а бесѣда его зробила, якъ признае цѣла праса велике враженье въ палатѣ. Чехи, говорилъ Грегеръ, подали въ своимъ часѣ законъ о языкахъ, позаякъ сторонництво вѣрно конституційне невластиво интерпретувало арт. XIX основныхъ законовъ, не подносилося однакожь нѣколи съ стороны ческой жаданье языка державного. Наколи бы принято внесенье Вурмбранда, було бы се причиною отрубного групованя народностей; а огодошенье языка нѣмецкого языкомъ державнымъ потягнуло бы за собою германизацію. Коли меншость покликуеся на Іосифа II и славитъ его германизаторомъ, то робитъ ему велику кривду. Що не удалося сильному абсолютизмови въ часахъ пригнана почуття національного, то надармо хочутъ теперь осягнути въ часѣ народного ентузіязму. Нынѣ Австрія знаходитъ жерело своеи мисія въ самой собѣ, а перероблювати на на державу нѣмецку було бы для неи небезпечно. Австрія се величавый будынокъ, на котрый складаютъся прехорошй граниты; а тѣ граниты се народности, що знаходятъ въ величной будовѣ правну охорону. Не ослабляйте сего переконаня, говорилъ Грегеръ до лѣвицѣ, бо черезъ те ослабите правдиве сполученье державы. Сторонництво вѣрноконстатуційне бажало бы придавити политичныхъ противниковъ своихъ и отзискати гегемонію, котру утратило для того, що сироневѣрилось принципови свободы. Чи жь не упормовалисьте, кличе бесѣдникъ правъ политичныхъ поля аркуша податкового и деревъ родовыхъ? Чи жь загальне право голосованя не есть першимъ параграфомъ кождого либерального катехизма? А якъ стоитъ дѣло съ правомъ товариствъ и згромаджень? А дорога економична, по котрой прамувалисьте, чи не пересекла она слезами вдовъ и сиротъ, що за часовъ економичного розцвѣту утратили свое майно и добро? Свободу посватили вы жадобѣ панованя и въ той способъ стратилисьте всѣ: свободу и панованье. Колись прійде часъ, що либеральне сторонництво отграе ролю, але се сторонництво буде складалося зъ инпихъ мужѣвъ и буде кермуватися иншими якъ ваши тенденціями. Оно буде складалося зъ мужѣвъ всѣхъ народностей, що выберутъ своимъ окликомъ: „Рѣвнй права для всѣхъ!“ — Пос. Магъ навязуючи до бесѣды дра Грегра выражае бажанье, щобы Грегеръ не попадавъ самъ въ тй хабы, котрй самъ гудитъ. Жалуватися на германизацію въ Австріи значитъ перечити историчну правду. Бесѣдникъ вказуе, якъ обходятся съ языкомъ державнымъ въ другихъ краяхъ, где живутъ мѣшанй народности и заявле, що онъ и его сторонництво узнае права народовъ що до уживаня своихъ языковъ, но противники не хочутъ признати, що съ правами народовъ вже всѣ зостало вычерпане и що державѣ нѣчого не лишаеся. — Дня 28 л. сѣчня забравъ голосъ въ справѣ внесени языкового пос. Гавзнеръ. Дотеперѣшнй розправы, говорилъ бесѣдникъ, выказали, що большость парламенту высказала безъусловне узнанье для нѣмецкои мовы, а черезъ то отперла инсинуацію, будто бы була для Нѣмцевъ непріязно успособлена. Дискусія выказала дальше, що до принципу либералізму признаются рѣшучо навѣть люде, що инакше думаютъ, а инакше говорятъ; бо Вурмбрандъ сказавъ недавно, що вольность и рѣвность въ практичномъ житю державномъ маe лишь взглядну вартость. Дальше звертаеся Гавзнеръ до выводовъ бесѣдниковъ лѣвицѣ и доказуе, що мимо постановъ арт. XIX законовъ основныхъ нѣмецка мова маe все таки першенство передъ языками другихъ народностей въ Австріи. — По промовѣ Гавзнера пос. Клянчъ поставивъ внесенье на замкненье дискусіи, а Шенереръ зажадавъ поименного голосованя, котрого результатъ був такій, що 171 голосовъ було за а 169 противъ замкненю дискусіи. Отакъ отчитавъ президентъ нові внесеня, относячйся до той справы, а именно внесеня: Наймаера, Коронинёго, Шенерера и Ельца, зъ котрыхъ два перші буди достаточно поперті. Внесенье, щобы зачати на ново дискусію, упало 174 голосами противъ 168. Бесѣдниками генеральными выбрано кн. Чарторыйского и дра Плянера. Позаякъ послѣдный передъ замкненьемъ дискусіи говорилъ пос. Гавзнеръ противъ внесеня Вурмбранда, забравъ теперь слово пос. Плянеръ. Навязуючи до отбутыхъ недавно двохъ именныхъ голосованъ вказуе бесѣдникъ на нихъ яко на характеристику теперѣшнои системы и ситуаціи политичной, котрй спочиваютъ на хитkихъ основахъ, коли треба прибѣгати до именного голосованя, якъ ходитъ о якусь важнѣйшу справу. Политика помирена занавгуроеана передъ 4-ма роками выкликала внутрѣшный розкладъ. Що есть языкъ державный, на то не треба нѣякои дефиниціи, бо се кождый знае. Въ Галичинѣ есть урядовымъ языкомъ языкъ польскій и тому Поляки можутъ легко собѣ представати, чимъ маe бути урядовый языкъ нѣмецкій въ державѣ. Борба межинарода въ Чехахъ выбухла наслѣдкомъ розпорядженя языкового новою поломѣнею. Внесенье Вурмбранда бажае ратувати останки единьства и характера нѣмецкого. Арт. XIX говоритъ лишь о рѣвноправности народностей межи собою, а не дотыкае отношень державы до народностей. Рада державна есть по думцѣ бесѣдника компетентна рѣшити се питанье и справа сія не може бути лишена власти выконуючой. На томъ закончено дебаты дня 28 сѣчня. — На другій день отповѣдавъ пос. Чарторыйскій Плянерови, котрый питанье языка державного представляе питаньемъ власти и бажае устороненя роздору межи народностями верховодствомъ нѣмецкого елементу. Внесенье Вурмбранда противится арт. XIX. осн. законовъ и многимъ другимъ законамъ державнымъ и краевымъ. Зъ сполыности цивилизаціи Нѣмцевъ и Славянъ, на котру покликувався пос. Томащукъ не выплываe що конечность нѣмецкои мовы. Бесѣдникъ есть за мотивованымъ порядкомъ дневнымъ Грохольского. — Справоздавецъ меншости комисіи пос. дръ Штурмъ полемизуе съ замѣтами, будтобы внесенье Вурмбранда мало служити средствомъ агитаційнымъ при выборахъ, и доказуе, що рада державна маe право выдати законъ выконуючій до XIX. арт. зак. осн. Бесѣдникъ полемизуе съ Ригеромъ, Грегромъ и Гавзнеромъ и выражае сожалѣнье, що правительство не объявило въ той справѣ своеи гадки, и заявле, що нѣмецкій языкъ державный выйде въ будучности побѣдно. — На конци говоритъ референтъ большости комасіи пос. Мадейскій. Онъ заперечуе компетенцію рады державнои, критикуе дефиниціи языка державного и выводитъ, що кождый языкъ въ Австріи есть въ принципѣ языкомъ державнымъ. Пытанья межинародни могли бы въ радѣ державной бути полагоджени лишь одноголосно або значною бѣльшостею голосовъ, а на се не може рахувати нѣякe зъ предложеныхъ внесень. — По закончену дискусіи приступила палата до голосованя, котрого результатъ бувъ такій, що анѣ внесенье Вурмбранда, анѣ нѣякe посередне внесенье не получило абсолютнои бѣльшости голосовъ. Девять членовъ палаты а межи ними министры вздержались отъ голосованя.

(*Конференція угорского сторонництва либерального*) згодилася на предложенье Тиссы, щобы законъ о мѣшаныхъ супружествахъ усунути зъ дневного порядку и завозвати правительство, щобы для порѣшеня сеи справы предложило отповѣдный проектъ до закона. — Тисса заявивъ при той случайности, що его послѣдна подорожь до Вѣдня относилася въ першомъ радѣ до питаня хорватского, при томъ однакожь здававъ Тисса справу що до мѣшаныхъ супружествъ. Твердженье будьтобы онъ не мавъ довѣрія у короны, есть безъосновне, позаякъ президентъ министровъ получивъ въ томъ отношеню успокоюючій увѣреня.

ЗАГРАНИЦЯ.

Англія. Въ короткомъ часѣ зберется знову англійскій парламентъ, а министерство отбуваe теперь правильно нарады надъ справами, що маютъ прійти подъ обраду. Одною зъ найголовнѣйшихъ справъ, що маютъся розбирати въ парламентѣ, маe бути справа выборовъ и розширенья права выборчого на людей менше заможныхъ, котрй доси не мали сего права. О скольконь можна судити въ бесѣдѣ, выголошеныхъ сими днями промовныхъ случаяхъ, то надходяча сесія парламентарна буде немало тажка для правительства. Здаеся, що министерство буде мусѣло також здати справу зъ свого поступованя въ справѣ суданьскій, що ему немало наробитъ клопоту, позаякъ вже теперь загальне мнѣнье народу есть дуже противъ него задля его выжидаючого становища въ сей справѣ. Майже всѣ журналы доказуютъ, що такъ позне вмѣшанье англійского правительства въ справу суданьску не доведе до жадныхъ добрыхъ наслѣдковъ а по крайной мѣрѣ буде коштувати много жертвъ. Самъ Гордонъ не вѣритъ въ добрый успѣхъ и выбараючися до Єгипту мавъ сказати: „Я иду, щобъ оттяти собацѣ хвостъ; але не моя буде вина, коли онъ знову выросте; я тому не поражу.“ То значитъ другими словами, каже „P. M. Gazette“, що онъ ѣде до Африки, щобы отлучити Суданъ, що черезъ 60 лѣтъ належавъ до Єгипту; але коли ему приказано полишити всходну часть сего краю своѣй судьбѣ, то онъ робитъ се противъ свого переконаня. По Лондонѣ розбѣглася погголоска, що правительство постановило уоружити 10.000 войска и приготовити отповѣдне число кораблѣвъ, щобъ бути приготованымъ на всяку потребу въ Єгиптѣ. — Въ Лондонѣ перебуваe теперь депутація боеровъ зъ Трансвальскои республики, котра угоджуеся съ англійскимъ правительствомъ о розмежене границѣ и заведенье вздовжь неи торговельного гостинця. — Вицекороль Ирландіи заказавъ зборы народнои лиги, що мали отбутися въ Паркѣ слѣдуючого четверга такъ само заказавъ також зборы оранжистовъ. — Въ мѣсточку Дерабегъ отбулося заупокойне богослуженье за О'Доннеля, котрого страчено за убійство зрадника Керея. На богослуженье явилося дуже богато селянъ, котрй по богослуженю понесли на кладовище домовчну и зложили: ей въ родинномъ гробѣ О'Доннелевъ. По сей церемоніи зложили селяне 35 фунт. штерл. на памятникъ для страченого и постановили подякувати письменно пріятелямъ О'Доннеля въ Америцѣ и Викторови Гюго, що подчасъ процесу вставлялися за убійцю.

Туреччина. Соборъ межи Портою а патріархою ще не полагодженый и здаеся, що не заразъ прійде до згоды. Здавалося, що султанъ готовъ вже полагодитася, бо хотѣвъ подобно якъ его попередники подписати патріархе бератъ запевнюючій ему всѣ привилеѣ и отославъ цѣлу справу до Порты, щобы она ей ще разъ добре розобрала. Здаеся, що бѣльшость министровъ есть за тымъ, щобы позостати при теперѣшной политицѣ и не признати патріархе жадныхъ привилеѣвъ. — Христіяньскій жителѣ Креты выслали до Порты телеграму, въ котрой кажутъ, що поступованье Порты дуже ихъ вразило и що они мимо димисіи патріархи все уважаютъ его головою и защитникомъ церкви и грецкого народу. — Немало клопоту робятъ Порті вѣсти зъ Судану. Въ министерстві отбулося вже кольконь нарадъ и постановлено выслати до державъ окружникъ, щобы звернути увагу ихъ на положенье въ Суданѣ и Египтѣ и запротестувати противъ всякои змѣны въ управѣ ихъ краевъ безъ дозволеня Порты. Дальше постановила рада министерства выслати ноту до кедива, щобы не важився розпорядкуватися хочь бы лишь частею Судану безъ дозволеня султана. Турецкій газеты доносятъ, що министеръ войны постановивъ выслати до Джеддахъ войско, бо якаеся тамъ ворохобнѣ арабскихъ племенъ, котрыхъ посланники лжепророка легко можутъ збунтувати. — До англійскихъ газетъ доносятъ зъ Константинополя, що Россія напираe на Туреччину, щобы заплатила останокъ сумы за отшкодованье войны. Поля угоды повинна Туреччина що року платити по 350.000 фунт. штерл. Першу рату мала она заплатити ще 31 грудня м. р. Тымъ часомъ заплатила она лишь одну трету першои раты, а Россія жадае, щобы она заплатила ще и решту готовкою. Порта знову выслала ноту до сербского правительства съ выговоромъ, що Сербія не додержуе сплаты за выкандрувавшихъ магометанскихъ властителѣвъ земель.

Швеція. Процесъ норвегскихъ министровъ въ короткомъ часѣ вже скончится. Шведскій король выѣзджае до Христіяніи, щобы тамъ бути подчасъ засуду министровъ. Того сподѣвалися въ Норвегіи вже давно. Щобы отже тому перешкодити, выслано передъ чотырнайцяти днями грозяче письмо до короля, въ котромъ сказано, що сейчасъ его застрѣлятъ, якъ лишь отважится пріѣхати до Норвегіи. Полиція почала слѣдити за авторомъ сего письма и открыла, що авторомъ сего письма есть швець повернувшій недавно зъ Америки, котрый осѣвъ недалеко мѣста Драммень. Шевця увязнено и отставлено до Христіяніи. Здаеся, що письмо се выслане було зъ волѣ тайного политичного товариства. Чи такъ дѣйстно було, покаже слѣдство.

НОВИНКИ.

— **Пригадуемо**, що въ суботу дня 21 сѣчня (2 лютого) с. р. отбудеся о год. 9-той рано въ Успеньскій церкви заходомъ выдавництва „Дѣла“ поминальне богослуженье за упокой души бл. п. Володимира Барвѣньского, на котре всѣхъ почитателѣвъ заслугъ покойного запрошуеся.

— **Позавчера прибито едиктъ** на будынку банку селяньского о 5 годинѣ по полудни. На касѣ банку прибито едиктъ того самого дня (вовторокъ) въ рана.

— **Зъ Бережанъ** доносятъ намъ: Вечеръ въ користь руской Бурсы въ Бережанахъ заповѣдженый на 17 (29) сѣчня с. р. отбувся подъ кождымъ взглядомъ прехорошо. Гостѣ зобралися численно и забавлялися охочо до 6 год. рано. Доходу вилынуло около 400 зр. Подробности донесемо позднѣйше.

— **Єзуитска педагогія.** Кс. Генрикъ Яцковскій, провинціялъ Єзуитовъ оголошуе, що зъ многихъ причинъ задумуе перенести конвиктъ тернопольскій въ мѣсце догодне, а именно до закупленои вже маетности Баньковичъ коло Хирова. Задля недостачѣ фондовъ обертаеся кс. провинціялъ до цѣлои суспольности (конечно до польскои, бо руска чей же не буде подпомагати Єзуитовъ!) съ просьбою о добровольнй датки, удѣлы спофундаторскій выносячій по 1.000 зр. и фундація стипендійнй по 3.000, 6.000 и 12.000 зр. Якъ бачимо, патры Єзуиты въ послѣдныхъ часахъ богато научилися, навѣтъ у насъ въ Галичинѣ, и задумали свое педагогичне предпріемство пустити на акціи! Бо прецѣ тй „удѣлы спофундаторскій“ по 1000 зр. не суть нѣчимъ иншимъ, якъ только акціями, отъ которыхъ акціонерамъ въ мѣру зросту конвикту буде пти не только добрый процентъ, але — надѣятись — и грубй выски. Бо предпріемство есть заложене съ цѣлою єзуитскою рафинерією на зыскъ и стараеся дойти до тои цѣли звычайнымъ у тыхъ патровъ способомъ— подхлѣбляваньемъ найнизшимъ инстинктамъ людскои натуры. Бо отъ якими рожевыми красками малюе кс. провинціялъ будущй педагогичнй благодати задуманого конвикту. „Въ закладѣ томъ загадуемо помѣстати съ часомъ конвиктъ тернопольскій и отворити заразомъ другій конвиктъ для молодѣжи меншезаможной... Гдеякій особы, щиро поспираючи нашъ намѣръ, высказували обаву, чи сполученье двохъ конвиктовъ въ одномъ закладѣ не покаже некористного вплыву на згоду помѣжь молодежею, що маеся въ нѣмъ выховувати. Але не важаючи на те, що въ подобный способъ уряженый закладъ въ Фельдкирхъ, стоячій подъ зарядомъ нашого закону, выдае дуже добрй наслѣдки, надѣемось на Г. Бога, що противно, тымъ способомъ межь обома конвиктами розбудится благородне супорництво, котре спасенно вплыне такъ само на поступъ въ наукахъ, якъ на поведенье ученикovъ, тымъ больше, що ученики обохъ отдѣловъ будутъ здыбуватися только въ клясахъ и въ костелѣ. Надѣемося, що при отповѣдномъ провадженю дойдемо до того, щобы молодѣжь навчасу научилася належно розумѣти рожницю, яку въ соціяльномъ положеню вытворюе бѣльшій або меншій маетокъ“. На такихъ то основахъ задумали хитрй патры построити свою педагогичну будову! Все те, що нынѣ становитъ подвалину педагогіи: щобъ молодѣжь выховувати только на основѣ рѣвности, вповати въ ню сильне переконанье, що не маетокъ, але личнй заслуги становлятъ нынѣ вартость человѣка, якъ найстараннѣйше выполювати зъ молодыхъ серць почутье рожницѣ уроджени и мастку, зъ котрого опосля выростае только ненависть веретъ суспольныхъ взглядомъ себе, а въ дальшомъ наслѣдку грозній суспольній катастрофы, — все те патры Єзуиты любѣсенько выпадаютъ за плотъ, а натомѣсть выдобуваютъ зъ потьмы забуття давно закинену засаду, котру нынѣшня педагогія и многй сумнй досвѣды показали яко крайне шкодливу и небезпечну. Чи Христосъ, котрый умеръ на крестѣ за свою науку о рѣвности всѣхъ людей, признавсь бы до тои доктрины, котру подъ его именемъ голосятъ нынѣ патры Єзуиты?

— **Загальный зборъ членовъ руского товариства педагогичного** отбудеся завтра т. е. 1 л. лютого о 4 год. по полудни въ „Народномъ Домѣ“, Пригадуючи Вп. членамъ товариства часъ збору, сподѣваемося, що возьмутъ въ нѣмъ якъ найчисленнѣйшу участь.

— **Цесарь удѣливъ** зъ своихъ приватныхъ фондовъ громадамъ Шутятичѣ въ городецкомъ повѣтѣ и громадамъ Бѣлоголовы, Взовица и Олѣевъ въ золочевскомъ повѣтѣ, потерпѣвшимъ минувшого року отъ градобитя, по 100 зр. запомоги.

— **Намѣстникъ** перенѣсъ ветеринарѣвъ повѣтовыхъ: Кароля Миру зъ Бялои до Снятына, Едм.

Сохацкого зъ Бродôвъ до Равы, и Дионизія Гарасимовича зъ Равы до Бродôвъ.

— **Знову одно убійство въ Відни**, вправдї не такъ великихъ розмірôвъ якъ попередній и безъ великихъ знаменъ политичныхъ, але не менше страшне и вказуюче на великій розстрій и сумне положенье суспільности по великихъ містахъ, коли навіть родинні звязи не въ силї здержати людей ôтъ такъ страшныхъ проступкôвъ. Новымъ убійцею єсть отець, що забивъ власного сына по тôй лишь одній причинї, що сынъ бувъ для него тягаремъ и перешкодою въ бурлацкôмъ житю. Убійца назывався Шаффекъ и єстъ кональ скимъ челядникомъ. По смерти своєи жінки, котра удержувала цілу родину, ôтдавъ ôнъ бувъ свои дїти 13-лїтну дівчину и 5-лїтного хлопця до чужихъ людей, обіцюючи за нихъ платити. Не додержуючи однакожъ угоды, мусівъ бувъ дїти ôтобрати и удержувати ихъ при собї. Настала велика нужда; Шаффекъ не хотівъ робити, пустився на жебры и розпився страшно. Донька утекла ôтъ него до якихось своякôвъ а малый хлопчина мусівъ ходити съ батькомъ на жебры. Вечеромъ 26 с. м. вернувъ ôнъ до одного купця, де часто перебувавъ, вылізъ на пôдъ надъ стайнею и вытягнувъ туды хлопця, котрый — якъ бы передчувавъ, що его чекае, — ставъ плакати и не хотівъити. Якъ були на подї, охопивъ Шаффекъ хлопця и острымъ ножемъ ôтрізавъ ему майже зовсімъ голову а потому накрывъ соломою а самъ пôйшовъ дальше пити. Два днї блукавъ ôнъ по улицяхъ мїста и рôжныхъ шинкахъ а потому ставився самъ передъ полицією.

— **„Tribüne“ перестала вже выходити** — якъ каже въ ôтозвї до своихъ предплатникôвъ — задля рôжныхъ непредвидженыхъ обставинъ, а въ дїйстности задля недостачи предплатникôвъ. Всімъ ей предплатникамъ буде высилатися „Politik“ на цілый часъ предплаты.

— **Ц. к. краєва рада шкільна** именувала Илію Кравчишина дїйстнымъ учителемъ стат. школы въ Мостискахъ, Николая Боднара дїйств. учителемъ стат. школы въ Хотинци; Дмитра Іосипяку дїйстнымъ учителемъ управляючимъ филіяльною школою въ Флоринцї а Петра Сподара управителемъ школы етатовои въ Тартаковї.

— **Цісарь австрійскій** бавивъ кôлька днівъ въ Монахіюмъ, столици баварскôй. Дня 28 сїчня ôтъхавъ цісарь до Вїдня.

— **Зъ причины частыхъ уличныхъ скандалівъ**, а такожъ множачихъ ся въ застрашаючôй прогресіи убійствъ и рабôвницкихъ нападôвъ у Вїдни, рішило правительство побільшити сторожу безпеченьства въ столици монархіи.

— **Археологичне товариство въ Атенахъ задумало** въ затоцї Саляминьскôй зарядити пошукування на днї морскôмъ за останками потопленои величезноі фльоты перскои въ битві пôдъ Саляминою въ р. 483 передъ Христомъ.

— **На Угорщинї**, якъ звістно, належать поєдинки также до парляментарныхъ доказôвъ. Сими днями зновъ одинъ посолъ сойму пештеньского, Олл, стававъ до поєдинку на шаблї съ наджупаномъ мїста Бая, Янковичемъ. Янковичъ легко раненый.

— **Про сумный для науки и для цілого интелигентного світа** фактъ донесли телеграмы зъ нїмецкого университетского мїста Гетингенъ. Славный астрономъ и одинъ зъ першихъ повагъ въ сучасній науцї метеорологіи, проф. Клинкерфуесъ, застрілився въ своїй астрономичній обсерваторіи.

✝ **О Ілія. Урбанъ**, капеланъ въ Гуменци. дек. щирецкого, упокоився сими днями въ 73-тôмъ роцї житя, а въ 43 тôмъ священьства. Вічна єму память!

Вісти епархіяльні.

Зъ АЕпархіи Львівскои.

Декреты увольненя ôтъ исп. конк. получили оо. 1) Теоф. Задорецкій, кап. въ Выпискахъ; 2) Илар. Руденьскій, пар. въ Побережи; 3) Алекс. Левицкій, пар. въ Ольхôвци; 4) Маковиил. Крушельницкій, пар. въ Назбрюй; 5) Еміх. Вілецкій, пар. въ Вороцевї; 6) Володим. Климковичъ, кап. въ Скопôвцї; 7) Ник. Рыбакъ пар. въ Шумлянахъ; 8) Іоанъ Юркевичъ пар. въ Германовї.

Совітниками консисторскими съ ôтличіями крылошаньскими именовані оо.: дръ Омелянъ Огоновскій и Богданъ Пюрко, духовникъ семин. дух. у Вїдни.

Сотрудництво приватне въ Білôмъ Камени получивъ о. Теоф. Вопрскій, священикъ въ холмскои епархіи.

Ц. к. надпрокураторія держ. затвердила при карнôмъ заведеню для женщинъ т. зв. Марія Магдалены во Львовї, крыл. о. Андрея Білецкого.

Завідваный до канон. институціи о. Петро Сосенко на Плаучу велику, дек. бережаньского.

Ординаріятскимъ школьнымъ комисаремъ для гимназій, школы реальной, семинарій учительскихъ и школъ въ карныхъ заведенахъ во Львовї именованый на мїсце *бл. п.* крыл. Володислава Бачиньского — крыл. о. І. Величко.

Введені. 1) о. Никита Хоркавый въ завідательство Милошовичъ, дек. щирецкого; 2) о. Винкент. Кузыкъ въ завідательство ex currendo парохіи Білобожницї.

Каноничну институцію получивъ о. Іосифъ Кучаньскій на пар. Парище, дек. надвірняньского.

Куренда (ч. 9.221) зъ 28 сїчня 1884 постановляе, що увольненя ôтъ испыту конкурсового маюгъ важність на 6 лїтъ, если получившій декретъ увольненя не получивъ институцію на посаду пароха або капеляна; если же получивъ институцію, то важність декрета заразъ гасне и убігатель о нашу душпастырску посаду мусить постаратися о нове увольненье.

Переписка Редакціи и Администраціи.

Всч. И. Л. въ Половцяхъ. Зъ присланыхъ грошей записано 4 зр. за р. 1883 а 4 зр. на 1884 р. — *Всч. И. П. въ Махівци.* Д. 30 падолиста получили мы на „Дїло“ 8 зр., для „Просвіты“ 2 зр., а 23 сїчня знову 4 зр.; такъ заплачено до кôнца 1883 р. — *Вп. п-т М. Д. въ Новосілкахъ.* За рôкъ 1883 прійде ще 4 зр. за 3 тій чверть-рôкъ. — *Всч. І. Л. въ Гущанкахъ.* „Дїло“ съ „Библ. повістей“ коштуе чверть-рôчно 4 зр.; початокъ повісти вышлемо и просимо ще 1 зр. прислати. — *Всч. М. К. въ Нагачевї.* и *Всч. В. С. въ Кам. нов.* „Дїло“ коштуе чверть-рôчно 3 зр.; просимо отже ще 1 зр. прислати. — *Всч. М. Ц. въ Рожнятовї.* За рôкъ 1883 прійде намъ ще 1 зр. — *Всч. А. О. въ Высôцку.* Заплачено до 3 грудня 1883. — *Всч. Ю. С. въ Кулаковцяхъ.* Заплачено до 31 грудня 1883. — *Всч. К. Я. въ Лôтôй.* Получилисьмо 28 зр. 25 кр. на „Дїло“ „Батькôвщину“, „Господаря“, „Правотаря“ и для „Просвіты“. — *Всч. И. Ш. въ Мизуни.* До 31 марта прійде ще 2 зр. — *Всч. І. Б. въ Баворові.* Зъ присланыхъ 18 зр. записали мы на 1883 рôкъ 5 зр., а на 1884 рôкъ 12 зр., а 1 зр. лишався до Вашои розпорядимости. — *Всч. Л. К. въ Мистковичахъ.* Мы высилали „Дїло“ безъ перервы, завинила почта въ Самборї, днесь высилаемо вдруге и вносимо жалобу до дирекціи почтъ.

Дръ Л. Лубиньскій

адвокатъ краєвый

ВЪ СТАНИСЛАВОВІ

перенісъ своє бюро

до дому **при улици Казимировскôй** (колись Брукована звана) **ч. 40** въ Станиславовї. (4—4)

Найбôльшій складъ нотъ

до грання и до співу

НА ПРОДАЖЬ И ДО ПОЖИЧАНЯ

НАЙСВІЖІЙШІ НОВОСТИ

въ Читальни

ГУБРИНОВИЧА и ШМИДТА

пôдъ зарядомъ

К. ВИЛЬДА

во Львовї,

улиця Академична ч. 3.

1—?

КОБЗАРЬ

ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

Книжочка I.

Выбôръ найкращихъ поезій Шевченковыхъ для молодежи руском (сторôнъ 96) съ портретомъ поета и вступнымъ словомъ.

Одинъ примірникъ зброшурованый коштуе 30 кр. (съ почт. пересылкою 35 кр.) — оправленый въ полотно 40 кр. (съ почт. перес. 45 кр.)

Кто купуе наразъ 9 прим. за готôвку дôстае 1 даромъ. Замовляти можна черезъ редакціи „Дїла“, „Зорї“, „Батькôвщины“ и „Нового Зеркала“. (26—?)

---

5 килевї

БОЧÔВКИ ВИНА

поручае

ТОРГОВЛЯ ГЕГЕЛЯЙСКО-ТОКАЙСКИХЪ ВИНЪ

К. Ф. ПОПОВИЧА

ВЪ ТЕРНОПОЛИ

1	бочôнка	Гегелайского столового .	2 зр.	10 кр.
1	„	Гегелайского столового лучшои якости 2 зр. 30 кр. и	2 „	50 „
1	„	Гелел. стол. ароматичного	3 „	— „
1	„	Самородного вытравного .	4 „	30 „
1	„	Ермезаки-Бакаторъ стол.	2 „	— „

Повыше наведеній цїны розуміются разъ съ бочôнкою окованою желізными обручами и оплаченымъ портомъ почтовымъ, такъ що благосклонный ôтбиратель жадныхъ бôльше коштôвъ не носить. Купуючи вина особого тôлько у продуцентôвъ ручить за здоровій добрї, натуральній и лучшій вина якъ зъ Вершецъ, и просить о ласкавій замовленя. (13—?)

На вїденьскій всесвітній выставі ôтзначена 2 медалями поступу за 8 выліт ыхъ и выставленыхъ дзвонôвъ для Votivkirche у Вїдни. — На нижньо-австрійскій выставі промысловій у Вїдни 1880 ôтзначена золотымъ медалемъ.

Цїс. кор. **надворна ôтливарня дзвонôвъ** и **металю**

Петра Гильцера въ Викеръ-Найштадтъ

(Peter Hilzer in Wr.-Neustadt) (3—24)

поручаеся для **замовленъ дзвонôвъ всякои величины и звучности.** За попередъ означеный звукъ або чисто-гармонійный акордъ цілого подзвону гарантуеся.

Подзвонъ дзвонôвъ приперстольныхъ, на чотыри голосы гармонійно настроєный, въ одній металевій рукояти сполученый, дае повыша фирма за 15 зр. в. в.

Тая ôтливарня существуе ôтъ 1838 року и доси вылила 3620 бôльшихъ дзвонôвъ въ вазї 1,018.450 килогр. — **Сплата также на раты.**

Дешевше нїжь выданье Петерса!

За 1 зр. 20 кр.

высилаеся 2 туры Вальцівъ, 2 Мазуры, 3 Кадрилї, 1 Коломыйокъ, 2 Польки и 1 Полонезъ або Маршъ на фортепіянъ

разомъ 10 зошитôвъ танцівъ

любимыхъ композиторôвъ якъ: Штрауса, Тымольскій, Малуровича, Ернести, Тыца, Роковецкій, Пангласа и т. д. а

за 2 зр. а. в.

подібне число, отже

20 зошитôвъ танцівъ.

Высилаеся также (1—6)

за 2 зр. 10 утворôвъ салоновыхъ

Кесслера, Кароля гр. Залуского, Гунсвича и т. д

Адресъ:

Складъ и выпожичальня нутъ

Губриновича & Шмидта

пôдъ зарядомъ

Кароля Вильда

во Львовї ул. Академична ч. 3.

N. B. Кто замовляе повысшій моты, зволитъ довести якій маз въ огологошуваныхъ въ минушôмъ роцї, щобы не получивъ котрого зъ танцівъ другій разъ.

Тамъ суть также на складї: **Найновійшій оперетки и танцї на мясницї 1884.** Каталога даромъ.

(1—6) **ч. 3 ул. Академична ч. 3.**

Дешевше нїжь въ Відни або Гамбурзї! Дешевше нїжь въ Берлинї!

„СТАТУТЪ ЧИТАЛЬНІ“

вразъ съ

поданьемъ до ц. к. Намістництва

выдало товариство „Просвіта“ и продае по слідуючихъ цінахъ: 5 примірниковъ Статутôвъ и 1 примірникъ, подана до п. к. Намістництва (безъ пересылки почт.) 20 кр.

Товариство „Просвіта“

ул. Скарбôвска ч. 2.

ПОХÔДЪ СОБІСКОГО

пôдъ Вїдень р. 1683.

Написавъ Стефанъ Качала.

Цїна 20 кр.

Дôстати можна въ администраціи Дїла.

„МЕРТВІЙ ДУШІ“

гумористична повість **Миколая Гоголя** съ портретомъ автора и „Словомъ ôтъ Выдавництва“ (278 стор. рôвъ великои 8 ки).

Цїна 1 зр. 80 кр.; съ пересылкою почтовою 2 зр.

Дôстати можна въ администраціи „Дїла“ и въ книгарни Ставропигійскôй.

„БЕЗТАЛАННЕ СВАТАНЬЕ“,

образокъ зъ галицкого житя, написанъ Васылемъ Барвінкомъ, стор. 356 въ 16-у. Цїна 80 кр., съ пересылкою 90 кр.

Дôстати можна въ администраціи „Дїла“ або въ книгарни Ставропигійскôй.

„СВЯТЫЙ ВЕЧЕРЪ“,

повість знаменитого англійского писателя К. Дикенса. Цїна 30 кр., съ пересылкою 35 кр.

Дôстати можна въ администраціи „Дїла“ або въ книгарни Ставропигійскôй.

„ДЫМЪ“,

повість Ив. Тургенева. Цїна 1 зр. 50 кр., съ пересылкою 1 зр. 70 кр.

Дôстати можна въ администраціи „Дїла“ або въ книгарни Ставропигійскôй.

МАВРИКІЙ БАЛЛАБАНЪ

во Львовї, пляцъ Маріяцкій ч. 8

Поручае свій богатый складъ **полотенъ, столового бїля** зъ первостепенныхъ фабрикъ также полїпшеныхъ машинъ до шитя системы Зингера зъ славныхъ фабрикъ Клеменса Миллера и Зайдель & Наймана въ Дрездні **съ 5-лїтною гваранціею.**

Иглы, нитки, бавовна до робленя панчохъ

(4—4) по дуже умірены хъ цінахъ.

Выдавець и редакторъ: **Антôнъ Горбачевскій.**

Зъ друкарнї Тов. им. Шевченка пôдъ зар. К. Беднарского.

Ч. 9. Львôвъ, Субота 21. сѣчня (2 лютого) 1884. **Рочникъ V.**

Выходитъ во Львовѣ що Вторника, Четверга и Суботы крôмъ русскихъ святъ) о 4-ôй год. попол. Литер. додатокъ „Библіотека найзнам. повѣстей" выходитъ по 2 печат. аркушѣ кождого 15-го и послѣдного дня кождого мѣсяця.

Редакція, администрація и експедиція пôдъ Ч. 44 улица Галицка.

Всѣ листы, посылки и реклямаціи належитъ пересылать пôдъ адресою: редакція и администрація „Дѣла" Ч. 44 ул Галицка.

Рукописи не вертаютсѣ тôлько на попередни взгляды жевъе.

Поодинокe число стоитъ 12 кр. а. в.

Оголошенія принимаютсѣ по цѣнѣ 6 кр. а. в. отъ одного строчки печатнои.

Реклямаціи неопечатанѣ вôльнѣ ôтъ порта.

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше дочтовымъ перекàзомъ) до: Администрація часописи „Дѣло" пл. Галицка, Ч. 44.

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло" для Австріи: на цѣлый рôкъ . . 12 зр. на пôвъ року . . . 6 зр. на чверть року . . 3 зр. съ дод. „Библіотека": на цѣлый рôкъ . . 16 зр. на пôвъ року . . . 8 зр. на чверть року . . 4 зр. на самъ додатокъ: на цѣлый рôкъ . . 5 зр. на пôвъ року . . 2·50 на чверть року . 1·25

для Россіи: на цѣлый рôкъ . . 12 рубл. на пôвъ року . . . 6 рубл. на чверть рок. . . 3 рубл. съ дод. „Библіотека": на цѣлый рôкъ . . 16 рубл. на пôвъ року . . . 8 рубл. на чверть рок. . . 4 рубл. на самъ додатокъ: на цѣлый рôкъ . . 5 рубл. на пôвъ року . . . 2 рубл.

Для Заграницы, окрôмъ России: на цѣлый рôкъ . . . . 18 зр. на пôвъ року . . . . 7·50 зр. на чверть року . . . . 3·75 зр.
съ дод. „Библіотека": на самъ додатокъ: на цѣлый рôкъ . 19 зр. на цѣлый рôкъ . . 6 зр

Съ днемъ 1 (13) сѣчня 1884 розпочали мы пятый рôкъ выдавництва „Дѣла". Просимо П. Т. Предплатниковъ поспѣшатись съ присыланьемъ предплаты або хочь съ замовленьемъ, щобъ мы могли управильнити накладъ нашои часописи и не потребували перерывати ей высылку. Рôвножъ просимо всѣхъ нашихъ довжниковъ чимъ скорше выровнати съ нами рахунки, бо мы все мусимо платити готôвкою. Условія предплаты на „Дѣло" и „Библіотеку" поданій на заголовку листа.

Сумнѝ роковины.

Завтра якъ-разъ минаѐ рôкъ, якъ не стало мѣжь живыми бл. п. Володимира Барвѣньского, якъ велика душа ѐго покинула утле тѣло въ 33 роцѣ житя, въ самôмъ розгарѣ мужескои силы до величныхъ патріôтичныхъ подвигôвъ, до литературныхъ и политичныхъ трудôвъ для руского народа, а посередно и для великои родины Славянъ.

Завтра, якъ-разъ минаѐ рôкъ, якъ вѣсть о великôй утратѣ крѣпкого, неутомимого ажь до самопожертвованя и неустрашимого труженника и борця за честь и за права руского народа — розпеслася блискавицею по цѣлôй Руси и тяжкою печалею проняла всѣ патріôтичнѝ серця рускѝ. Печаль була тяжка и загальна — и оправдана. За звычайными людьми, хочь и патріôтами выдержавшими прапоръ народный въ крѣпкôй руцѣ ажь до самои своеи кôнчины, — цѣлый народъ такъ тяжко, якъ за пок. Володимиромъ Барвѣньскимъ, не тужитъ. Пок. Володимиръ Барвѣньскій бувъ мужемъ незвычайнымъ; всѣ се бачили и спôзнали — и для того печаль по нѣмъ була така тяжка, а вдячнôсть за ѐго подвиги проявилася и нынѣ въ повнôй незменшенôй силѣ проявляѐси по цѣлôй нашôй Руси въ тыхъ почестяхъ, якѝ ѐго незабутнôй памяти зъ щирого серця ôтдаютъ всѣ Русины, безъ рôжницѣ на степень образованя.

Якимъ есть розбите ворогомъ войско, що въ найтяжшôй хвили озираѐся на всѣ боки за кимсь, кто бы ѐму давъ провôдъ и зôбравъ ѐго въ одинъ могучѝ строй боевый, — такою була наша интелигенція въ хвили, коли пок. Володимиръ Барвѣньскій зъявився — и смѣло выголосивъ той окликъ боевый, котрый ободривъ кождого, хочь бы и найбôльше усомнившого ся, котрый переконавъ кождого, що се окликъ ѐдино-спасительный, що се ѐдине побѣдоносне оружье на ворога, и котрый потягнувъ за собою всѣхъ воѐвниковъ и запалювъ ихъ серця горячою любовію и повнымъ довѣрiемъ до зъявившогося смѣлого и честного провôдника.

„*Во имя всепрощенія, во имя братолюбія подаймо всѣ—сыны одной Матери—собѣ руки — и односердно та одношушно працюймо и борѣмся!*" Се бувъ той окликъ пок. Вол. Барвѣньского, котрый ôнъ не тôлько выголосивъ, але устоявъ при нѣмъ честно и бездокôрно до кôнца — и, що важнѣйше, за короткій часъ успѣвъ при своихъ великихъ свойствахъ духа и серця — такъ ѐго утвердити, що сегодня ôнъ невзрушимый, що всѣ замахи противъ него, зъ якои стороны они не выходили бы, показуются вповнѣ безсильными унати ѐму хочьбы частину ѐго загально признаноп спасаѐмости и святости.

И ось задля того память бл. п. Володимира Барвѣньского для всѣхъ насъ такъ дорога, ось задля того память ѐго буде переходити ôтъ рода въ родъ!

Катастрофа банку селяньского.

V.

Банкъ розвязаный. Не входимо въ стôйнôсть правныхъ мотивôвъ такого рѐшения гордійского узла, котрѝ то мотивы и нѣдеськôй „Wien allg. Ztg." не выдаютсѣ вповнѣ ясными и оправданными, такъ якъ и „розвязанье" не о много користнѣйшимъ ôтъ конкурсу дотычно коштôвъ. Возьмѣмъ причину розвязаня, т. е. переступленье статутôвъ. Сего переступлена мала допуститись рада завѣдуючаго банку черезъ се, що выдано листôвъ довжныхъ о 600.000 зр. бôльше, нѣжь выносила статутами означена обезпека. Мы вже згадали, що пôсля статуту можна було выдати лише о 100.000 зр. бôльше — „на маючѝ бути пôзнѣйше набутыми претенсіи". Ну, анѣ слова, — выдати о 600.000 зр. бôльше листôвъ довжныхъ, нѣжь можна ихъ евентуально заликвидувати, се справдѣ переступленье статутôвъ, и то не мале; се просте обманьство купуючои публики, котра покладаючись на обезпечаючѝ ей интересы статуты купуе за добрѝ, готовѝ грошѝ — нѣчимъ не обезпеченый папѣръ. Се ще и кривда властителѣвъ попередно ематованыхъ листôвъ довжныхъ, бо листы тѝ не обезпечаютсѣ кождый въ особна, а 600.000 зр. лихого папиеру звижаютъ розмѣрно вартôсть всѣхъ паперôвъ банку. Се — наконець — легкомысне нараженье членôвъ банку, отже и довжниковъ-селянъ, котрѝ прецъ ручатъ своимъ майномъ за въобовязаня банку супротивъ третыхъ осôбъ. Ц. к. правит. комисарь дуже справедливо звернувъ увагу на таке переступленье статутôвъ и удався по интервенцію до высшихъ властей; чи ц. к. прокураторія вже займаѐся тою справою, доси не знаемо, але не сумнѣваемось, що намѣстникъ постараѐсь о енергичне доходженье въ справѣ такого легкодушного веденя дѣлъ бл. п. руст. банку всякими Ромашканами, Фридами et Comp.*) Не сумнѣваемось также, що буде повôдомъ порушена и справа укладаня хибного билянсу, и справа гры на биржи фондами банку въ такій способъ, якъ мы ее выше згадали. Не сумнѣваемось тымъ бôльше, що, якъ довѣдуемось въ „N. Ref.", вже разъ булô выточене въ деякихъ подôбныхъ справахъ слѣдство судове противъ п. директора Фрида et Comp., хочь въ другои стороны певно що дуже насъ серце болитъ, що въ такѝ немилѝ справы замѣшанѝ такъ многѝ „celniejsi z obywatelstwa naszego". Не сумнѣваемось тымъ бôльше, що прецъ знаемо въ досвѣду, якъ строго доходилися ѐдного часу справы трансверзальнои желѣзницѣ, швайгельдôвъ, дефравдацій въ деякихъ касахъ повѣтовыхъ, въ Выдѣлѣ краевôмъ. Не сумнѣваемось, бо мы прецъ переконанѝ, що и самъ новозаложеный чôльными обывателями синдикатъ постараѐсь — въ интересѣ загроженыхъ довжниковъ селянъ — о се, щобы въ судовôй дорозѣ пошукати бодай частину ôтшкодованя на пп. директорахъ.

Обовязкомъ обохъ пп. куратôровъ буде передовсѣмъ уложити правдивый, фактичный билянсъ банку, справдати ѐго актива и пасива, щобы вже разъ дôзнатись, якъ высокій належитъ дефицитъ банку. Дальше, що належало бы обдумати по можности короткій, практичный способъ ликвидацій, хочь ту дарма ôтдаватись якимъ великимъ надѣямъ, особливо, що нынѣ вже дефицитъ обчисляютъ на пôвтрети миліона. Отъ, яка то шкода, що ц. к. правительственный комисарь ажь около 15 м. м. довѣдався о такôмъ равичôмъ переступленю статутôвъ; лишь було придивитись бливше билянсови въ 1882 р. та дещо додати а потôмъ ôттягнути. Отъ такъ на пр.: 6%-выхъ листôвъ довжныхъ выдано на 6,331.900 зр. + 5%-выхъ л. д. на 853.000 зр. + 103.000 зр. 6%-выхъ облигъ комунальныхъ = 7,287.900 зр. Обезпеченье жь сихъ паперôвъ: пожички „гипотечнѝ" — 6,646.057·15; 7,287.900 — 6,646.057 = 641.843; отже необезпеченыхъ паперôвъ (бо о „фондѣ выплаты", Tilgungsfond нема въ активахъ въ 1882 р. нѣякого слѣду) около 650.000 зр. l.. Якъ-разъ майже тôлько, якъ теперь! А 1882 р. все таки стоявъ банкъ безперечно лѣпше, якъ теперь, де не стало нѣ готôвки, нѣ ефектôвъ, нѣ грошей вложеныхъ на асигнаты та и на каменицы 200.000 довгу, а на покрытье дефициту есть лише около 6 мил. на пожичкахъ.*) Будь що будь, хочемо вже разъ знати докладнѝ даты про финансовый станъ банку, число и якôсть довжниковъ. Fiat lux. Хочемо также дещо знати про кошты ликвидаціи.

*) „Strażnica" вычисляе тыхъ финансіерôвъ руот. банку pleno titulo: дръ Фридъ — кавалеръ ордеру Францъ Іосифа; бар. А. Ромашканъ — ц. к. шамбелянъ, кав. орд. цѣсарокои короны III кл.; бар. З. Ромашканъ — ц. к. шамбелянъ; дръ Вайгартъ — посолъ; Корытовскій Ю. — кав. орд. св. Іоана зъ Єрусалима и пр. Ц. к. комисарь мешкавъ въ каменицы банку.

*) При поспѣшномъ розчисленю загальнои суммы пожичокъ на довжниковъ зайшла (въ II-ôй статіи) похибка; на одного довжника припадае лише **190 зр.** (пôсля билянсу зъ 1882 р.); черезъ се вартôсть сихъ пожичокъ стаеся значно бôльша. Однакожь що до якости пожичокъ треба отъ що замѣтити. Банкъ ôтъ довшого часу не дававъ бôльше новыхъ пожичокъ, — отягавъ лишь давнѝ; розумѣесь, що такѝ давнѝ пожички, котрыхъ ажь до нынѣ годѣ було стягнути, помимо що речницѣ сплаты були звычайно дуже короткѝ, суть дотычно своеи вартости дуже непевнѝ, особливо, що пожички затягали въ далеко переважаючôй части лишь бѣднѝ, неразъ и безъ того передовженѝ селяне. Цѣкаво, що пересѣчна пожичка выносила въ 1877 р. лише 154 зр., отже около 30—35 зр. менше, якъ въ 1882 р.; теперь буде оно безъ сумнѣву що гôрше, бо и въ 1883 много повнѣйшихъ довжниковъ сплатило. Впрочѣмъ довжники не однакѝ, одниѝ залягаютъ съ цѣлыми довгами (и тыхъ буде значно бôльше), иншѝ съ частинами довгу. Съ лихими довжниками радивъ собѣ банкъ въ сей способъ, що вчислювавъ залегли раты до капиталу и нѣбы дававъ нову пожичку (т. зв. регуляційну, на новый окрытъ), не додаючи на дѣлѣ анѣ крейцара. Зъ того беремъ рôкъ-рôчно збôльшуваньеся пересѣчнои пожички. О скôлько такѝ регуляційнѝ пожички маютъ право фигурувати въ активахъ, се легко оцѣнити. Всѣ прочѝ примѣтки що до активôвъ банку, остаются въ повнôй силѣ.

Листы зъ Полтавщины.

II.

(*Конецъ.*)

Емиграція въ Полтавщины, кажу я, ведетсѣ давно. Колись, якъ були ще „Палаты государственныхъ имуществъ", они завѣдували переселеньемъ и для переселенцѣвъ була хочь абы-яка организація. Знесли палаты и того не стало; а тымъ часомъ недостача землѣ и заробôткôвъ стала що року бôльше и бôльше тиснути народъ; дожились люде до того, що довелось свиней держати на припонѣ, бо нѣкуды выпустити: выпасôвъ нема, скрôзь панська земля; а выбѣжитъ она въ поле, то за яку и найдрôбнѣйшу шкоду счистятъ зъ тебе такій штрафъ по таксѣ, що и сама свиня съ щетиною не варта ѐго.

Позаторôкъ по кобеляцкому и константиноградскому повѣту наче громовиною пролетѣла говôрка, що Амурскій губернаторъ*) закликае до себе на Амуръ переселенцѣвъ зъ Полтавщины; що тамъ на Амурѣ ôнъ надѣлитъ на душу по 60 десятинъ доброго чернозему и по 100 карбованцѣвъ, а кто схоче ще прикупити собѣ въ казенныхъ земель, дакъ цѣна на землю по три карбов. за десятину та ще й выплату сихъ грошей казна розстрочуе на 25 лѣтъ. Така говôрка мала пôдъ собою реальну основу; бо справдѣ есть законъ про заселенье Амурского краю, въ головныхъ линіяхъ схожій съ говôркою. Найшовся одинъ чи два чоловѣки, що написали листы до Амурского губернатора и одержавши ôтъ него прихильну ôтповѣдь, принялись вавывати людей на Амуръ. Пôднявся страшенный рухъ въ народѣ, особливо въ селѣ Варварôвцѣ константиноградского повѣта. Рухъ обхопивъ велику частину кобеляцкого и полтавского повѣтôвъ. Пустились люде спродувати хаты, земельнѝ надѣлы и все, що було въ господарствѣ. Видима рѣчь, що при великôй численности продавцѣвъ а при малôй купцѣвъ — цѣны давали нѣкчемнѝ, кулаки и ѐвреи народнѝ грѣли руки и раювали. А якѝ низькѝ, дешевѝ цѣны стояли, можна судити отъ зъ того: плугъ добрыхъ воловъ, корова, кобыла, 6 овець и 5 свиней продавали за 120 карбов., коли за такѝ грошѝ не можна по справдешнôй цѣнѣ купити пары третяковъ. Щобъ ще яснѣйше було видно, якій великій рухъ пôднявся „на Амуръ" въ лѣтѣ торôкъ, я покажу переселенческѝ даты за позаторôкъ, коли ще не було завиву „на Амуръ".

Въ 1882 р. въ Полтавщины выселилось и выписано въ громадъ 1058 семей а въ нихъ 6387 душъ обохъ полôвъ; мѣжь ними трохи не половина (2830) душъ дѣтворы до 15 лѣтъ. Примѣтѣтъ, що мѣжь сею громадою переселенцѣвъ не буде и десятка ремесниковъ, усе хлѣборобы! Щобъ знали вы, яка се голота переселялася, примѣтѣтъ, що у нихъ всѣхъ було надѣлено землѣ 583 десятинъ, а власнои 2067. Въ першому листѣ я казавъ, що на те, щобъ семья могла перебуватися своимъ хлѣбомъ и вести господарство, треба на семью не менше 6 десятинъ, а тутъ припадае тôлько по 2½ въ загалѣ. Въ усѣхъ отсихъ семей тôлько у 934 були свои хаты, а у прочихъ нѣ кола, нѣ двора: нагъ яко блягъ! Доброю илюстрацією економичного побыту сихъ переселенцѣвъ будутъ ще отсей даты: у всѣхъ нихъ було 586 коней, 514 воловъ и 717 дрôбного товару. Доволѣ!... За те они повинни були платити рôчно рôжныхъ податкôвъ 9960 карбов. И се ще не все: на переселенцяхъ лежало великимъ тягаремъ казенныхъ недоимокъ и приватныхъ довгôвъ 12.800 карбованцѣвъ.

Крôмъ сихъ переселенцѣвъ, котрѝ выписалися въ громадъ, позаторôкъ выселилось зъ Полтавщины ще 2.374 семей а въ нихъ 12.300 душъ. На сихъ жебракахъ було довгôвъ приватныхъ и въ казну бôльше 48.000 карбов. Таке тяжке и злидenne житье довело сѝ 2.374 семьѣ до того, що они, не вымоливши собѣ выписки въ громадъ, спродали все, що мали, и взявши паспорты, переселилися въ далеку чужину. Живучѝ ôтъ рôдного краю за тысячѣ миль, сѝ люды офиціяльно уважаются на папери жителями Полтавщины и мусятъ высылати казенныѝ, земскѝ и мірскѝ податки у тѝ волости, до котрыхъ були приписанѝ въ Полтавщинѣ. Высылати мусятъ точно, бо инакъ имъ не перешле волость паспортôвъ, а въ такому разѣ на мѣсци ихъ нового житя начальство по закону може ихъ объявити бродягами и по етапу вернути назадъ въ Полтавщину.

Дакъ отъ коли позаторôкъ безъ завыву выселилось зъ Полтавщины 20.000 душъ, то въ сего самъ читатель домыслится, якій то великій рухъ пôднявся торôкъ по завыву „на Амуръ!" По-веснѣ, заразъ послѣ Великодныхъ свитъ потяглись ватаги переселенцѣвъ. Ажь тутъ у цѣтни — гулькъ! — министерство велѣло: тыхъ, котрѝ ще не выходили зъ домôвъ, не пустити, а котрѝ выйшли, завернути. И отъ голоднѝ ватаги обôрванцѣвъ потяглися назадъ зъ Харкова, Москвы, Нижнего-Новгорода и др. Начальство мусѣло выряднти окремого урядника, здаетсѣ зъ Кіева, щобъ въступивъ переселенцѣвъ. Хвала Богу, що урядникомъ попався чоловѣкъ съ серцемъ и не съ довгими руками, такъ що нѣ канчуки нѣ рôзги не полосували тѣла безталанныхъ старцѣвъ-переселенцѣвъ... Але и безъ того, що то за драма, тяжка, невымовно тяжка драма, — якъ въ цѣлому такъ и въ частинахъ, — лежала въ тому торôчному переселенію! Треба бути великимъ художникомъ, щобъ на-

*) Амурскій край у Сибѣри коло Охотского Моря по межи съ Китаемъ. Головне мѣсто Благовѣщенокъ ôтъ Полтавщины бôльше, нѣжь на 1500 миль (миля = 7 верстовъ). До Сибѣри можна переѣхати желѣзницями и водою, але на се треба чимало грошей, котрыхъ у переселенцѣвъ нема. Тымъ то они и простуютъ въ Полтавщины ажь до самого нового мѣсця пѣшки. — *С. Ж.*

Що же до синдикату, то добре бы знати, якă гарантіи дає ôнъ вѣрителямъ банку, яке становиско займає супротивъ него правительство. Чи хоче пріймити на себе якă претенсіи и обовязки банку, — чи може має лише фигурувати для замылення очей? Противъ такого officium boni viri, такого ратованя чи тамъ покрываня зовсѣмъ кого иншого, якъ селянъ, мусимо рѣшучо застеречися. Цѣкава рѣчь, чи, если бъ такъ ишло о руску институцію, може такожь ѣздили бы п. намѣстникъ и п. маршалокъ до Вѣдня, чи скликувались бы анкеты, завязувались синдикаты? Судъ, прокураторія! — розносились бы оклики. „Patrz ludku", казали бъ „якъ тобѣ прислужились твои патріоты!" Мы дуже добре розумѣемо, чому то теперь народовă панове мовь на шпилькахъ вертятся, скликують зборы властителѣвъ асигнатъ, и пр. Они жь мусятъ на интересы вѣрителѣвъ банку уважати мовь на вбите яйце, бо вѣритель сă — власть имѣютъ, можутъ дуже немило прислужитись народовôй справѣ. Але чи жь то не иронія говорити о „możliwych ulgach dla włościan" при такôмъ колосальнôмъ дефицитѣ упавшого банку и то ще въ тôй самôй хвили, коли „Слав" отъ що пише: „Ani na chwilę nie należy zostawiać w błędzie zadłużonych. Od tego (sic!) zacząć się powinna pomocnicza (sic!) akcja powiatowych komitetów. Demoralizacyi prawnej ludu należy kres położyć, bo... najpierw odbiłaby się (ona) na całej akcji hipotecznej banku krajowego... (т. е. ôтстрашити селянъ, або заохотити ихъ до неточнои сплаты, а евентуально и пôдкопати народовый банкъ). Одно намъ дивно: якă то великă мусѣли бути кишенѣ тыхъ, котрă по при рустикальнôмъ банку „зреализували" для себе тôлько людскои працѣ!...

Можлива буде коли повна исторія рust. банку? Довѣдаємось коли цѣлои правды о нѣмъ? Послухає кто голосу нашого? Наколи бъ однакожь не прійшло до належитого розъяснення причинъ упадку банку, то справа ся буде вповнѣ заслугувати, щобы нею занялися въ своѣмъ часѣ нашă депутованă. Не маємо найменшои причины щадити народовыхъ финансіерôвъ, помѣтуючихъ ся грошемъ селянъ. Дивує насъ лише, що деякимъ съ менше опытныхъ нашихъ собратій по перу такъ спѣшилось выражати „признательность акціи сферъ"...

Одинъ банкъ упавъ; лишилось десять другихъ. Мы вже неразъ пôдносили важный фактъ, якъ страшно въ нашôмъ краю поступає наперед вывлащенье такъ малои якъ и великои власности повемельнои, а якъ непорадно,— або и замыкаючи по просту очи та гоняючись за Богъ-вѣсть якими народовыми фантомами— заховуются супротивъ сихъ грôзныхъ фактôвъ нашă домородна польскă политиканы. Le roi est mort, vive le roi; най жіе — банкъ „краевый", най жіе политика „краева"! Слава ôратимъ „Полякамъ", пп.: Фридови, Лазарусови, Колишерови, Симонови и иншимъ „celnym" обывателямъ. А залѣземо въ болото, то скличемо анкеты и пр. або заложимо синдикаты. Най собѣ „bracia mojżeszowego wyznania" дальше спокôйно голятъ край, — абы лише во благо — narodowej sprawy...

ДОПИСИ.

Зъ Станиславôвщины.

(*Таємниця за за кулісся патронатського свята.*) Священики рускă внемлите! Два священики рускă подълися були недавно на парохію, котру презентує лат. парохъ въ Н. Н. Подалося тамъ вправдѣ бôльше, але сă два були наймôцнѣйшă въ-за того, що оба мали дуже добрă, майже рôвнă инстанціи. Очевидно, колляторъ бувъ заклопотаный, якъ вымотатися въ тои колизіи? Ну, инакше не мôгъ, якъ выбрати собѣ одного. Але ба! Якъ же ту оправдатися передъ упрямыми инстанціонерами другого? Га, треба якось оправдатись! Тонъ замѣсть написати коротко: понеже той а той менѣ лѣпше подобався, то я его запрезентувавъ, крутитъ ôнъ менше-бôльше такъ: „Kochani Bracia Rodacy! Prezentę podpisałem temu a nie waszemu księdzu z dwóch przyczyn: po pierwsze, zaprezentowany ksiądz przyczynił się nie mało do utwierdzenia unii tem, że był pomocnym (по нашому услужнымъ) swemu sąsiadowi, łacińskiemu proboszczowi z N. N., a wasz faworyt tego świadectwa chlubnego niema; po drugie, mój wybraniec (zaprezentowany) to istny typ staropolskiego szlachcica!

И паки паки внемлите! Добре наша пословиця каже: „Не мавъ чимъ, та лыкомъ". Такъ и ту: не мавъ що колляторъ другому священикови закинути, то бодай тымъ его драпнувъ по трохи, що ôнъ нѣôы не пôдиравъ унiи за-спôвъ зô своимъ лат. сусѣдомъ. А ôнъ певно и не знавъ сирота, що бѣдному рускому попови 5—6 миль австр. до лат. сусѣда, а тамтому може и милѣ не було? Впрочѣмъ люде безъ польскихъ окулярôвъ не видѣли и не прикажутъ, щобы они оба выслуговувалися коли не своимъ. Питанье то такожь велике, чи той славословимый поклонникъ унiи есть справдѣ istnym typem staropolskiego szlachcica, а не типомъ якого старорускога козарлюги? Але про мене, най и такъ буде. Поляки хотятъ и въ тѣни мѣсяця видѣти Польщу,— то най же имъ тѣниста Польща и до вѣку снится!

Досыть, що зъ повышои утопіи польскои выходитъ двоика для рускихъ священикôвъ наука, а именно: 1. щобы для презенты будували унію, scilicet шапкували лат. священикамъ, имъ новинки а якъ удасться и выгады доносили, панамъ organistom кланялися, и въ иншій можливый способъ выслугувалися; 2. треба для паньскои ласки конечно бути шляхтичемъ, и то пôсля всѣхъ силъ своихъ staropolskim, бо руске шляхотство не walorne. Но ту власне цѣла бѣда для рускога попа демократа: въ ôтки ему гербу, шляхотства добути? Ей маловѣре! почто усомнился еси? почто отчаваешь? Чи ты не знаешь въ гимназіяльныхъ або и въ академичныхъ лѣтъ у Львовѣ славного на пôвъ Европы Бодека коло „Народного Дому"? Чи ты не заходивъ нѣколи до его книгарнѣ, галянтерійнѣ etc. etc? Чи ты не чувъ нѣколи, що у того Бодека есть величезне „herbarjum"? Пôйди лише до него, шепни ему на ухо, а зараз будешь мати гербъ, якій тобѣ по твоихъ предкахъ цѣлкомъ справедливо належится, съ короною и безъ неи, съ холявою або съ чимъ забажаешь!... Отъ и клинъ выбитый. Чого журитися. Для того брата ереѣ почтений, внемлите собѣ и уразумѣвайте, что есть воля коляторская...

Зъ Добрôвлянъ (пов. дрогобыцкого).

У насъ есть дѣдичемъ дрогобыцкій польскій пробощъ о. Игнатій Терлецкій. Много клопотôвъ мае громада съ тымъ польскимъ кендзомъ. Коли тôлько прійде якій датокъ конкуренційный, ôнъ нѣколи не хоче его заплатити. Все треба его скаржити або и довше процесуватися, коли ходитъ о щось грубшого, якъ н. пр. о матеріялъ на будову мостôвъ. Може пôвтора року тому назадъ закôнчився процесъ громады съ обшаромъ дворскимъ, розумѣеся на некористь громады. Волѣлася той процесъ через три роки а ходило о выставленье моста на дорозѣ громадскôй. Дорогу сю громадску узнано вкôнци приватною, хочь она не зовсѣмъ приватна та и сусѣдни громады при комисіяхъ зôзнали, що имъ тая дорога дуже потрѣбна особливо при выливахъ, котрă заливаютъ дорогу повѣтову. громада мусѣла выставити мôстъ своимъ коштомъ. Набѣдувалася наша громада тяженько безъ моста, стратила троха срѣбла на процесъ и наконець мусѣла таки сама мôстъ поставити.

Прийде платити датокъ конкуренційный на школу, наша громада знов мае клопôтъ съ ксендзомъ-дѣдичемъ. Прийдуть люде до него, а ôнъ звычайно не пускае ихъ до покою, тôлько крѣзь дверѣ крикне: „Co chcecie? Ja wszystko płacę do kasy" — тай дверѣ замыкае. Тогды мѣсцева рада шк. пише до окружнои дня 5. грудня 1883: „Пôсля ореченя ц. к. краевои рады шк. зъ дня 31. мая 1881 мае громада платити на удержанье учителя 150 зр. а обшаръ дворскій 11 зр. 64 кр., котрă то грошѣ мѣсцева рада шк. мае стягати, а пôсля розпорядженя окружнои рады шк. зъ дня 26. серпня 1882 въ мѣсячныхъ ратахъ въ горы — и до ц. к. уряду податкового въ Дрогобычи ôтзвати. Мѣсцева рада шк. ôтписала вже всю свою належитôсть за рôкъ 1883 до уряду податкового, але ôтъ обшару дворского въ Добрôвлянахъ не отримала зъ тыхъ 11 зр. и 64 кр. за рôкъ 1883 анѣ одного крейцаря. Понеже обшаръ дворскій т. е. кс. Иги. Терлецкій нѣчого дати не хоче, упоминаючимся ôтповѣдае „Ja płacę do kasy wszystko" и утѣкае, то рада шкôл. добрôвлянська просить ц. к. окружну раду шк. о ласкаве завдаванье обшару дворского въ Добрôвлянахъ, щобы конкур. датокъ за р. 1883 на удержанье учителя въ квотѣ 11 зр. и 64 кр. якъ найскорше зложивъ радѣ шк. мѣсцевôй въ Добрôвлянахъ. А если той же конкур. датокъ тôлько на папери мае стояти, а обшаръ дворскій платити его не обовязаный, то упрашае ся окружну раду шк. ласкаво завѣдомити о тôмъ раду шк. мѣсцеву въ Добрôв., щобы она при укладаню прелиминаря фонду школьного той датокъ навѣть до рахунку не затягала." — Той конк. датокъ заплативъ кс. дѣдичъ зараз по тôмъ донесеню, тôлько не мѣсцевôй радѣ шк. въ Добрôвлянахъ якъ належало, але пану инспектору школьному.

Въ нашôй громадѣ було давнѣйше много осадъ рим. кат. обряда, бо майже цѣла полуднева сторона. Були то спровадженă колонисты мазурскă. Належали они колись до польскои парохіи дрогобыцкои, але вже давно всѣ перейшли то по части, то наконець громадно на нашъ обрядъ и повозятъ всѣ тягарѣ для нашои церкви. Минувшого року задумали Поляки въ Дрогобычи репарацію звонницѣ на бôльшă розмѣры. Комитетъ парохіяльный завдававъ нашихъ громадянъ, котрă колись були рим. кат. обряда, через ц. к. староство до конкуренціи. На тôй пôдставѣ ц. к. староство прислало до нашои громады завдаванье, щобы урядъ громадскій зарядивъ выбôръ повномочника для розправы конкуренційнои и приспособивъ для него повномочіе. Громада на то ôтповѣла, що тутъ нема жадного Полякa. Ц. к. староство прислало другій разъ таке саме завдаванье дня 22. марта 1883 з при тôмъ „Spisy metrykalne rz. kat. parafian z Dobrowlan", выставлений через лат. парох. урядъ въ Дрогобычи. Громадскій урядъ завдававъ всѣхъ тыхъ парохіянъ выраженыхъ въ метрикальнôмъ списѣ, зробивъ съ ними протоколъ, при котрôмъ кождый звознавъ, що ôнъ Русинъ гр. кат. обряду, поносить всѣ тягары парохіяльнă для тутешнои церкви и не дае голосу на выбôръ повномочника. При тôмъ спостерѣгъ урядъ громадскій въ списѣ метрикальнôмъ богато величезныхъ блудôвъ въ датахъ уродженя, — зроблено отже порôвнанье. Показалося, що деякій умерший въ списѣ метрикальнôмъ фигурували за живыхъ, а деякій породилися о 30 лѣтъ скорше або пôзнѣйше; н. пр. Петро Альберда уродився пôсля спису 4 серпня 1813 р. а дѣйстно 8 сѣчня 1842 р.; Иванъ Лѣхъ урод. пôсля спису 9 вересня 1873, а дѣйство 10 мая 1848 и т. д. Урядъ громадскій ôтповѣвъ ц. к. староству 6 цѣтня 1883, а мѣжь иншимъ такъ написавъ: „Якимъ способомъ тіи добрôвляньскій Поляки вôстали повтиганă до дрогобыцкои польскои метрики,— се рѣчь цѣлкомъ непонятна; многă особы, котрă въ вытягѣ метрикальнôмъ рим. кат. уряду парох. въ Дрогобычи повинна бути старыми, суть ще молодыми, а котрă внову повинна бути молодыми суть вже старыми; дальше тіи, що пôсля Дрогобыцкои польскои метрики вже повмирали, жіють ще, а тіи, котрă тамъ въ метрицѣ жіють, повмирали вже въ Добрôвлянахъ. — Зъ того показуеся, що *якъ они правдиво въ польскôй метрицѣ записани — такими правдивыми суть они Поляками!*" (Тутъ слѣдувала порôвнуюча табелька).

Якъ се дѣло скôнчится, що не знати, але кс. Терлецкій мае великій гнѣвъ на громаду, а особливо на нашого честного писаря, що на пôдставѣ метрикального спису доказавъ, якій то Поляки суть въ Добрôвлянахъ...

малювати отту безкровну драму аграрныхъ и соціяльныхъ непорядкôвъ. На лихо, я сего не въумѣю. Моѣ дѣло говорити сухою прозою сухихъ цифровыхъ датъ. На сей сухій, прозаичный бôкъ я и обортаюсь.

Перше мѣсце по численности выходцѣвъ въ Полтавщины належало позаторôкъ полтавскому повѣту (1.358 семей); за нимъ идутъ: прилуцкій (1.281), золотоношскій (1.112), переяславскій (1.024); найменше выйшло зъ лубенского повѣта (105 семей). Причины такого розподѣлу выходцѣвъ мѣжь повѣтами легко вбачати разъ въ гущинѣ жителѣвъ, а въ другe: въ малоземелю. Найбôльша гущина жителѣвъ впадае якъ-разъ на тѣ повѣты, зъ котрыхъ найбôльше выйшло переселенцѣвъ а найменша на лубенскій повѣтъ; такъ само и численность землѣ: тамъ менше ви на душу, де бôльша емиграція проявилась позаторôкъ и торôкъ. Тѣ жь самă добутки даютъ намъ и цифры робочихъ, котрă мусѣли на сторонѣ шукати собѣ заробôткôвъ. Позаторôкъ усѣхъ паспортôвъ людамъ, котрă выходили на заробôтки, выдано 103.000; паспорты брались на рôкъ, на пôвъ року и на мѣсяцѣ. Перевѣшимхъ всѣ на одинъ срокъ, на рôкъ, — добудемо, що въ 1882 р. зъ Полтавщины выйшло на заробôтки на цѣлый рôкъ бôльше нѣжь 36.000 душъ.

Теперь давайте, читателю, рахувати, скôлькимъ то душамъ Полтавщина не змогла позаторôкъ дати нѣ хлѣба нѣ роботы, котрă нуждою и голодомъ приневолена кинути семью, родный край и шукати хлѣба въ чужинѣ! Читатель домыслится и самъ вже про те, скôлько край терпя зъ того, що на цѣлый рôкъ выходитъ въ чужину стôлько робôтниковъ! Нехай кождый робôтникъ тôлько найменше два тыждня втерпя на те, доки доберется до пункту роботы да вернется назадъ: кладѣтъ зо 12 такихъ днѣвъ, хочь по четвертаку на день то добудете всеи потери неменше якъ 105.000 карбованцѣвъ.

Здаеться, въ отсихъ двохъ листахъ я довольнѣ подавъ самыхъ вѣрныхъ датъ, щобъ читатель мôгъ намалювати собѣ вѣрну картину народного економичного побыту въ Полтавщинѣ, котра уважается въ Россіи за самый благодатный хлѣборобскій край! Теперь намъ треба глянути ще на духовый побытъ, на народню просвѣту, — але се вже нехай въ третёму листѣ.

Семенъ Жукъ.

Переглядъ часописей.

Въ кôлькохъ першихъ числахъ нового рôчника „*Одесскаго Вѣстника*" напечатаный рядъ вступныхъ статей п. н. „Ретроспективный взглядъ на славянскую жизнь въ 1883 году". Обговоривши житье Полякôвъ и Чехôвъ, авторъ статіи доходитъ въ ч. 13 до галицкихъ Русинôвъ, о котрыхъ пише, якъ слѣдуе:

„Хочь галицка Русь въ минувшôмъ роцѣ була сильно побѣджена при выборахъ до львôвского сойму, але на дѣлѣ она въ быборчôй боротьбѣ морально побѣдила. Народъ выславъ до львôвского сойму всего девять своихъ послôвъ, котрă смѣло и съ талантомъ обстаютъ за интересами рускаго народа въ Галичинѣ. Въ минувшôмъ роцѣ загаломъ въ народнôмъ и суспольнôмъ житю галицкихъ Русинôвъ доконався переломъ, котрого признаки показувались вже послѣдными роками. Переломъ той — се глубоке переконанье интелигенціи, що, якъ выражаеся „Дѣло", треба зачати будованье національного будынку не ôтъ даху, надъ котрого двигненьемъ дармо мучились галицкă мѣнителѣ, — але ôтъ пôдвалинъ. Выходячи зъ того погляду, галицко-руска интелигенція въ минувшôмъ роцѣ дбала передовсѣмъ о просвѣту народнои масы. По селахъ, мѣстахъ и мѣсточкахъ разъ на-разъ ôткривалися новă читальнѣ. Майже въ кождôмъ числѣ галицко-рускихъ газетъ доношено о ôткрытю новыхъ читалень, до котрыхъ селяне починаютъ горнутися съ великою охотою. Переломъ показався и въ тôмъ, що галицкă Русины почали менше заниматися спорами и сварами и взялися до слѣджена тыхъ причинъ, котрă спиняютъ ихъ народный зрôстъ. Безперечно, народный зрôстъ галицкои Руси спиняютъ попередъ всего внѣшнă обставины — той гнетъ, котрымъ придавлюютъ ея Поляки, маючи свою сильну народну (а властиво кастову, шляхотску — *Ред.*) организацію. Для того то дуже тяжкою есть боротьба для народа мужичого, не находячого пôдмоги нѣ ôтъ правительства, нѣ ôтъ капиталистôвъ, котрă теперь въ державнôмъ житю занимаютъ головне мѣсце". За тымъ авторъ цитуе зъ „Дѣла" статю о. Качалы о питаню жидовскôмъ въ Галичинѣ, на доказъ, якъ велике небезпеченьство для громадского и политичного житя якъ Русинôвъ такъ и Полякôвъ въ Галичинѣ грозитъ зъ стороны жидôвъ капиталистôвъ.

„Але есть — пише ôнъ дальше — и внутрѣшнă перешкоды, спиняючă взрôстъ народный Русинôвъ. Есть то безперечна суперечка двохъ партій, малорускои и общерускои. Въ засадѣ обѣ партіи годятся на то, що для просвѣты народа треба уживати народнои мовы, и въ загалѣ говорятъ дуже розумно, доки стоятъ на фактичнôмъ, народнôмъ грунтѣ; але якъ скоро дѣло дôйде до принципôвъ, сейчасъ розгараеся вôйна за бѣлу и червону рожу середъ нечисленной интелигенціи. Треба однакожь запримѣтити, що въ послѣднôмъ часѣ газеты обохъ партій ôтносятся до себе съ великою толеранціею".

Авторъ статіи „Одесскаго Вѣстника" певно бувъ бы въ тôмъ взглядѣ змѣнивъ свою думку, коли бъ бувъ прочитавъ не въ пору горячă напады „Слова" и „Нов. Пролома" на „украинофилôвъ" и особливо на „Дѣло", якă посыпались такъ щедро съ новымъ рокомъ.

Дальше представляе авторъ — черпаючи матеріялъ зъ „Дѣла" — сумный станъ угорскои Руси, вказуе на „Карпатъ", якъ на безпримѣрный куріозъ, якъ на „одиноку на весь свѣтъ газету, котра не дбае о нѣяку граматику и пише жаргономъ походячимъ вповнѣ зъ его власнои фабрики", — и въ кôнци додае дуже важну и уваги годну раду: „Галицкимъ Русинамъ належало бы подумати о своихъ братахъ, погибаючихъ зъ тамтого боку Карпатъ. Бувъ часъ, коли угорска Русь служила пристанищемъ для Украинцѣвъ, що втѣкали ôтъ польскихъ панôвъ за карпатскă горы; нынѣ та окраина рускаго народа дôзнала всякихъ національныхъ и економичныхъ притисконъ, и сыны ея шукаютъ новаго пристанища — въ Америцѣ".

Вповнѣ годячись на слова автора, що галицкимъ Русинамъ треба бы подумати и о своихъ загôрныхъ братахъ, мы заразомъ мусимо высказати надѣю, що чей же будуючася теперь желѣзница зъ Стрыя до Мункача переломитъ розмежаючă насъ горы и внесе такожь на бѣдну, занедбану угорску Русь свѣжу струю живого духа и нового народного та громадского житя.

Ôтрадно якось робится на души, читаючи такă щирă и розумнă слова, якъ высше наведенă „Одесского Вѣстника", — ôтрадно особливо въ виду тыхъ небратерскихъ и неславянскихъ замахôвъ, якими въ нашôй бѣдноѣ Галичинѣ Русины одни другимъ стараются пробити житье по мож-

ности нестерпимымъ и працю для народа неможливою.

За то хочь не такъ ôградно, але далеко бôльше на смѣхъ и на иронію збираєся, читаючи иншій ôтзывы о Галичинѣ, а особливо о галицкôй шляхтѣ. Лѣкарѣ справдѣ говорятъ, що ироничный смѣхъ не есть здоровымъ смѣхомъ, котрый пôсля нѣмецкого речення „stärkt Herz und Nieren“, — але щожь дѣяти, — насъ Русинôвъ цѣла наша минувшôсть не навчила иншого смѣху, якъ тôлько ироничного, — а смѣятися, хочь и иронично, все жь таки лѣпше нѣжь плакати! А до такого смѣху въ высокôй степени може побудити слѣдующа оказія. Есть въ Галичинѣ Полякъ, демократъ и помѣщикъ, Іосифъ Рогошь, колись повстанець и журналистъ, а нынѣ lumen мѣжь галицко-польскими повѣстярями. Той п. Рогошь почавъ недавно замѣщати дописи въ Галичины въ петербурскôмъ „Kraj-у“. Заразъ въ першôй дописи въ д. 10 сѣчня п. Рогощь съ сердечнымъ сокрушеніемъ розповѣдае фактъ: „О кôлька миль ôтъ Коломыѣ, въ земли урожайнôй и гарнôй околици лежитъ „маєтнôсть“ (не село! п. Рогошь за маєтностею села зовсѣмъ не бачитъ! Ред.) Голоскôвъ, где колись уродився и писавъ свои поезіи Фр. Карпиньскій. Властитель тои маєтности, п. Добровольскій, не можучи удержатися на нѣй, задумавъ ся продати, але не мôгъ найти ôтповѣдного купца, бо жадавъ 100.000 гульд., а давали ему ледво 90.000 г. Тôлько жиды давали троха бôльше, але съ ними п. Добровольскій навѣть торгу не хотѣвъ зачинати. Обдумавши свое положенье и бачучи, що якійсь часъ ще може удержатися при грунтѣ, навѣдуеся до Мазурôвъ въ заходнôй Галичинѣ, до тыхъ, що то землѣ и хлѣба идутъ шукати аж за море, спроваджуе 80 родинъ до Голоскова, роздѣлюе мѣжь нихъ майже цѣлу маєтнôсть и „resultat okazał“, що въ той способъ одержавъ не 100, але звыжь 120 тысячь гульд., и крôмъ того стався добродѣемъ 80-ти родинъ!“ Але якимъ же добродѣемъ! — скрикне певно кождый зъ насъ. П. Добровольскій очевядно здеръ зъ кождои родины пересѣчно по 250 зр. бôльше, нѣжъ ему належалося, — а демократъ и авторъ „Matuscieli“ п. Рогошь, не румянѣючись, величае его за таке геройство добродѣемъ селянъ! Що подумати о такôй суспôльности, въ котрôй навѣть въ головахъ ся чôльныхъ представителѣвъ до тои степени перемѣшалися всѣ понятя моральні? Мимоволѣ скажешь съ великорускимъ сатирикомъ Щедриномъ: „Въ прежнія времена былъ стыдъ, а теперь его нѣтъ!“

Нѣкто не заперечитъ, що о нашъ слухъ що днины, що годины ôтбиваеся найрôжнороднѣйша музика, зложена зъ найрôжнороднѣйшихъ тонôвъ. Крахъ банку рустикального и дебата языкова въ Вѣдни; львôвскій никники, концерты и маскарады, котрыхъ що-день повный есть „Kurjer Lwowski“ и сумовитый голосъ познаньскихъ Поляковъ, мовь голосъ пробудженои совѣсти закидае польскôй интелигенціи маркотратство, пристрасть до пустого блеску и житье надъ стань и завзывае до умѣренности, ощадности и — додамо ôтъ себе — бôльшои працьовитости до бѣдного, обдертого и голодного брата, — все те хиба жь не сотъ музика, тай то така музика, котра не згôрше твоеи оперы потрафитъ вхопити за серце уважного слухача!... Але не о тôй музицѣ хотѣли мы говорити, але о музицѣ нашого славного земляка *Лисенка*, о котрого оперетцѣ „Чорноморцѣ“ ось якъ ôтзываеся „Одесскій Вѣстникъ“ въ ч. 2. зъ сего року. „Зъ нимъ приступимо до розбору „Чорноморцѣвъ“, скажемо кôлька слôвъ о самôмъ характерѣ творчости п. Лисенка. Здаеся, я не помылюся, кажучи, що имя Лисенка мало-що не такъ само дороге и знакоме кождому интелигентному Украинцеви, якъ и имя незабутного Т. Шевченка. Тай справдѣ, кому не знакома прекрасна народна украиньска музика п. Лисенка? Съ талантомъ працювавъ п. Лисенко надъ вывченьемъ и обробленьемъ украиньскои музики, тыхъ пѣсень и думъ, въ котрыхъ цѣла душа украиньского народа. Ясно, що „Збôрникъ украиньскихъ пѣсень“ Лисенка стався майже такою самою популярною книгою, якъ „Кобзарь“ Шевченка. Выражаючи въ повнѣ духа и характеръ народноі музики, творы Лисенка суть рôвночасно и найкрасшими памятниками украиньскои музики, обнимаючи въ цѣлости всѣ найдорожшій и найхарактернѣйшій прикметы народного житя. Для того то досыть сказати, що въ „Чорноморцахъ“ помѣщено цѣлкомъ дуже богато пѣсень зъ Лисенкового „Збôрника“, щобъ ôтъ разу означити характеръ тои оперety. Музика „Чорноморцѣвъ“ глубоко народна, а для того проста и сердечна.“

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(*Въ палатѣ послôвъ рады державноі*) зачалася въ четверъ дня 31. н. с. сѣчня дебата надъ внесеньемъ дра Гербста жадаючимъ внесеня звѣстного розпорядженя о языцѣ урядовôмъ въ Чехахъ. До голосу записало ся 17 послôвъ: 10 противъ внесеня бôльшости комисіи, жадаючого переходу до дневного порядку, а 7 за симъ же внесеньемъ. Пос. Кравсъ подае статистичнй данй о ôтношеняхъ языковыхъ въ Чехахъ и заключае, що розпорядженье несправедливе. Бесѣдникъ выводитъ зъ наведеныхъ примѣрôвъ сильный зрôстъ елементу славиньского ôтъ 100 лѣтъ и говоритъ, що змаганя до приданлення Нѣмцѣвъ въ Чехахъ оскорбляютъ честь нѣмецку. — По Кравсѣ забравъ голосъ пос. Янса, котрый стававъ въ оборонѣ ческого народу. Нѣмцѣ, говоривъ Янса, маютъ поруку свого розвитя въ своеи цивилизаціи въ державнôй организаціи и положеню топографичнôмъ, а Чехи мусятъ гарантію свого существованя доперва сотворити. Розпорядженье языкове ôтповѣдае духови обовязуючихъ законôвъ и для того бесѣдникъ голосуе за переходомъ до дневного порядку. Пос. Гальвихъ говоритъ, що аж до XV вѣку всѣ права въ Чехахъ були нѣмецкій, а теперь посады урядниковъ роздаются лишь такимъ, що знаютъ оба языки краевй, хочь въ гдеякихъ сторонахъ не живутъ зовсѣмъ Чехи. Розпорядженье протавится основнымъ аргинуламъ и пôдноситъ, що въ гдеякихъ мѣшаныхъ округахъ не втягнено Нѣмцѣвъ зовсѣмъ на листы присяжныхъ. По бесѣдѣ Гальвиха перервано дальшу дебату надъ внесеньемъ Гербста, до вечѣрного заседання, а президентъ кабинету завѣдомивъ палату о заведеню выемковыхъ мѣръ, котрй умотивованй случившимися въ послѣдныхъ часахъ злочинствами. Щоразъ сильнѣйше проявляются агитація загрожаючй перевôротомъ державного и суспôльного ладу, а правительство не може при помочи звычайныхъ средствъ дати собѣ рады. Близше выложенье мотивôвъ застерегае собѣ правительство при трактованю сеи справы въ радѣ державнôй. Въ вечеръ продолжалася дальша дебата надъ внесеньемъ Гербста.

(*Въ угорскôмъ парламентѣ*) мае Тасса поставити внесенье, щобы въ протоколѣ палаты послôвъ було занотовано, що въ виду двократного ôткиненя закона о мѣшаныхъ супружествахъ палатою панôвъ, палата посольска не ôтсылае теперь закона до высшои палаты, але переснѣдчена о конечности урегулованя сего питаня, сподѣваеся, що правительство въ пригожôмъ часѣ внесе ôтповѣдный проектъ до закона.

(*Президентъ долитавского габинету гр. Таффе*) мавъ заразъ по поворотѣ цесаря зъ Монахіюмъ авдіенцію у монарха, на котрôй розбирано справу выемковыхъ мѣръ противъ соціалистôвъ и узыскавъ вже на нихъ призволенье. Урядова „Wien. Ztg.“ оголосила въ слѣдъ за тымъ розпорядженье цѣлого министерства зъ дати 30. л. сѣчня, въ силу котрого на основѣ закона въ дня 5. мая 1869 заводятся выемковй постановы для округôвъ судовыхъ: Вѣдень, Корнайбургъ и Винеръ-Найштадъ. Тй заряджения розтягаютося рôвночасно на пôдозрѣнй листы и друки загрожуючй публичному спокоеви. Дальше розпорядженье контрасигноване всѣми членами кабинету завѣшуе институцію судôвъ присяжныхъ въ округахъ судовыхъ Вѣдень и Корнайбургъ.

(*Комисія промыслова рады державноі*) радила сими днями надъ питаньемъ формального трактованя закона о забезпеченю роботниковъ. Гр. Белькреди поставивъ внесенье, щобы сейчасъ выбрати референта, а пос. Мачеко жадавъ, щобы впередъ перевести загальну дискусію, щобы можна довѣдатися о поглядахъ правительства на законъ. Пос. Зисъ заявивъ, що такъ довго не буде принимавъ участи въ обрадахъ комисійныхъ, поки не буде мавъ поруки, що министеръ буде приходивъ на засѣдання пленарній комисіи. Комисія приняла внесенье гр. Белькреди и выбрала референтомъ кн. Алойзія Лихтенштайна. — Меншôсть комисіи вздержалася ôтъ голосованя.

(*Комисія для закона карного*) занимаеся теперь закономъ прасовымъ и приняла таку стилизацію §. 28. сего закона, котра гарантуе свôбоду прасы що до справозданъ о обрадахъ и бесѣдахъ державныхъ въ соймѣ, радѣ державнôй и делегаціяхъ. Пôсля стилизаціи сеи постановы ухваленои комисію не пôдлягаютъ, анѣ вѣрнй и правдивй, хочьбы лишь въ выгягахъ поданй референты о обрадахъ рады державноі, соймахъ и делегація, якъ и умѣщенье позаднокихъ бесѣдъ державныхъ въ ихъ корпораціяхъ карному доходженю.

(*Результатъ голосованя въ справѣ внесеня пос. Вурмбранда*) становитъ предметъ дискусіи цѣлои майже австрійскои прасы. Органа всѣхъ парламентарныхъ сторонництвъ застановляются въ передовыхъ статяхъ надъ ôтношеньемъ ôтданыхъ голосôвъ и выводятъ зъ него заключени о теперѣшнôй политичнôй ситуаціи. Сторонництво сполученои лѣвицѣ мае причину радуватися: бо хочь не принято внесеня Вурмбранда, то все таки замѣтный фактъ, що парламентъ ôткинувъ и всѣ внесеня противнои стороны. Головный органъ сеи партіи „N. fr. Presse“ упоминае либеральныхъ Нѣмцѣвъ, щобы не приймалися за политику абстиненцийну, бо зъ послѣдного голосованя выростае надѣя, и кличе до лѣвицѣ: „Gloria victis!“ — „Deutsche Ztg.“ думае, що правица парляменту запише сей епизодъ чорными буквами позаякъ при голосованю показалася ей безсильнôсть, а „N. Wien. Tagblatt“ заключае, що правица знаходится въ теперѣшнôй хвили бôльше якъ коли въ рукахъ министерства. Ческій органъ „Politik“ признае въ вступнôй статіи п. з. „Consumatum est“, що дебата языкова закôнчилася не такъ, якъ сего бажали Чехи и сторонництво автономистичне въ загалѣ, и потѣшаеся тымъ, що хочь упало внесенье Грохольского, котре мало бы становити мовьбы запору для всякихъ дальшихъ аспирацій сполученои лѣвицѣ, щобы рада державна занималася на будуще нормованьемъ питаня языкового, то все таки упало и внесенье Вурмбранда, черезъ що рôвноважится негативный результатъ голосованя. Въ результатѣ не ôтнесло нѣяке сторонництво парламентарне видныхъ користей а зыскало може лишь саме правительство, котре скорыстало зъ ситуаціи, щобы показати, що стоитъ надъ партіями. Довга дебата скôнчилася на нѣчôмъ и зовсѣмъ справедливо замѣтивъ цесарь въ розмовѣ съ президентомъ палаты Смолькою, що се було „пустымъ траченьемъ слôвъ“.

(*Статутъ организаційный*) для желѣзниць державныхъ, котрому будутъ пôдлягати всѣ линіи желѣзнодорожнй знаходячйся въ адмунистраціи державы мае бути пôсля донесень „Fremdenblatta“ вже выкôнченый и предложеный цесареви до затвержденя. Интересованй министры пододавали до статута свои замѣтки, въ котрыхъ выразили свою гадку о цѣлôй праци и назначили свое становище. „Fremdenblatt“ довѣдуеся дальше що пôсля статута мае бути утворена генеральна дирекція австрійскихъ желѣзныхъ дорôгъ державныхъ пôдлягаюча яко особна секція министерству торговлѣ, котра мае рѣшати и выдавати розпорядженя въ всѣхъ справахъ техничныхъ, торговельныхъ, тарифовыхъ и оборотовыхъ. Органами выконуючими мають бути дирекціи желѣзныхъ дорôгъ въ Вѣдни, въ Львовѣ, въ Праѣ и Трієстѣ, котрй будутъ розпадалися на высшій и низшій уряды або инспектораты. Може бути що подрôбности ще змѣнятся въ загалѣ, однакожь представляеся статутъ одноцѣльною нормою административною для всѣхъ австрійскихъ желѣзниць, котра вводитъ централизацію о стôлько, — скôлько сего вымагае безъусловно интересъ службы.

ЗАГРАНИЦЯ.

На Балканьскôмъ пôвостровѣ все ще тлѣе невыгаслый пожаръ и часъ ôтъ часу выбухае бôльшими або меншими огневыми языками. И такъ до „Narodni Listy“ доносятъ зъ Скутары, що гôрскій племена Готти, Груди, Кастрати и Клименти пôдъ проводомъ гусиньского Алибашѣ вхопили за оружье. Лига альбаньска здобула собѣ мѣжь племенами альбаньскими цѣлковиту перевагу и опанувала цѣлый край. Начальники ей скликали дня 15 сѣчня велику раду, на котрôй постановлено силою опертися прилученю Гусиньи и Крайны до Черногоры.

Франція. Министерство маринарки дôстало 10 с. м телеграму зъ Га-Ноя, зъ котрои показуеся, що французке войско въ Тонкинѣ пôдступило було пôдъ Бакъ-Нингъ, але побачивши, що мѣсто сильно обсаджене непріятельскимъ войскомъ, мусѣло съ нѣчимъ вернути. Рекогносковане цѣлои области аж по се мѣсто доказало, що въ цѣлôмъ краю спокôй. Дальшій военній роботы мусѣли Французы занехати, поки не надôйде зъ Европы помôчь; сподѣваются ей доперва при кôнци мѣсяця марта. Тымъ часомъ хиньскій цесарь выславъ дипломатичну ногу до своихъ послôвъ въ численныхъ европейскихъ державахъ, въ котрôй доказуе свое право до Анаму и вычисляе всякій добродѣйства, якій край сей ôтъ „небесного царства“ получавъ. Дальше каже ôнъ въ своѣй нотѣ, що Французы корыстали зъ малолѣтности анамского короля и заключили съ нимъ угоду, поминаючи въ нѣй зовсѣмъ Хины. На послѣдокъ каже ôнъ, що цѣлый свѣтъ видитъ, по чіёй сторонѣ правда, и наколи Франція схоче ужити силы, то Хинамъ нѣчого не позостае, якъ лишь силу силою ôтпирати. Ще важнѣйшою есть ôтозва губернатора Кантону, въ котрôй сей заявляе всѣмъ чужесторонныимъ, щобы завчасу помѣстили где свои товары, бо може бути що вже въ близькôмъ часѣ буде мусѣло правительство забрати чужесторонній корабли, а тогды не буде ôтповѣдало за товары на нихъ. „Pol. Corr.“ доноситъ, що французкій посолъ въ Лондонѣ мавъ заявити лордови Гранвилеви, що Ферри не хоче дальше вести переговоры съ маркизомъ Тсенгомъ по поводу его статіи оголошеной въ „Deutsche Revue“. Французке правительство постановило чекати, доки не скôнчится военна операція въ Тонкинѣ, а потому буде переговорювати съ самымъ хиньскимъ правительствомъ. Лордъ Гранвиль годится зовсѣмъ съ симъ поглядомъ кабинету Ферріого. Пôсля офиціозного „Paris“ французскій кружки правительственій суть переконанй, що непокои, якій не давно були появилися середъ полиціи, були лишь штучно выкликанй черезъ монархистôвъ, котрымъ за орудіе служивъ одинъ прогнаный полицистъ. Монархисты хотѣли выкликати невдоволенье въ полиціи и перестрашити тымъ жителѣвъ. Тымъ часомъ се имъ не удалося, бо межи полицистами запанувавъ вже спокôй. Справа захманярѣвъ ще не залагоджена, хочь сталася була предметомъ дебаты, въ котрôй особливо остро выступивъ бувъ Рошфокульдъ.

НОВИНКИ.

— **Нынѣ рано въ Успеньскôй церквѣ** ôтправилось торжественно поминальне богослуженье за упокôй бл. п. Володимира Барвѣньского, б. редактора „Дѣла“ при незвычайнôй участи нѣрныхъ обого пола. Близше справозданье подамо слѣдуючимъ разомъ.

Сумна наспѣла до насъ вѣсть зъ за кордону:

Павло Чубиньскій

одинъ зъ найвѣрнѣйшихъ сынôвъ Руси-Украины, ревный дѣятель ôтъ початку 1860-ыхъ аж до кôнця 1870-тыхъ рокôвъ, членъ петербургского географичного товариства и заступникъ предсѣдателя б. кіевского географичного товариства, авторъ многихъ знаменитыхъ праць етнографичныхъ и статистичныхъ, ôтзначеный трема медалями ôтъ товариства географичного и медалемъ ôтъ межинародного конгресу въ Парижи, умеръ сими днями по пятилѣтнôмъ невылѣчимôмъ недузѣ въ Кіевѣ. Смерть сего много-заслуженого для нашои науки мужа мусить выкликати въ кождôмъ Русинѣ великій жаль и тлжку скорбь. Сподѣваючись, що наши браты зъ Кіева не забудутъ подати намъ Галичанамъ близшу вѣдомôсть про житье и труды нашого згасшого брата-Украинца, кôнчимо нынѣшну коротеньку нашу згадку про Покôйника щирымъ братнымъ споминомъ и бажаньемъ нѣчого Ему памяти мѣжь всѣми нами!

— **Редакція „Дѣла“** выслала на вчерашный день до Тернополя свого члена-ôтпоручника на поминальне богослуженье за бл. п. Володимира Барвѣньского, и на торжество ôткрытя „Рускои Бесѣды“, спольученого съ музикально-декляматорскимъ вечеромъ.

— **Вечерницѣ въ честь бл. п. Володимира Барвѣньского.** Въ честь свого щирого друга бл. п. Володимира Барвѣньского устроюютъ товариші „Академичного Братства“ д. 29 сѣчня (10 л. лютого) с. р. въ недѣлю о 7 год. вечеромъ въ великôй сали „Народного Дому“ музикально-деклямаційній вечерницѣ съ ôтчитомъ, на котрй маемо честь запросити всѣхъ нашихъ Вп. Родимцѣвъ. Щобы почтити належно память ревного нашого патріота и вдоволити Вп. нашу Публику, постаралися мы о добôрну програму въ надѣѣ, що Вп. Родимцѣ возьмутъ найчисленнѣйшу участь въ нашихъ вечерницяхъ, тымъ бôльше, що чистый дохôдъ призначеный на стипендію имени В. Барвѣньского. Програму и цѣны мѣсць подамо пôзнѣйше. — Ôтъ Выдѣлу „*Академичного Братства*“.

— **Читальня въ Комарнѣ** устроюе дня 10 л. лютого въ честь бл. п. Вол. Барвѣньского спѣвацко-деклямаційній вечерницѣ, на котрй запрошуе всѣхъ рускихъ патріотôвъ зъ окрестности. — За Выдѣлъ: *М. Прухницкій*. (*Прим. Ред.* Жаль, що вечерницѣ въ Комарнѣ ôтбудутся того самого дня, що во Львовѣ и черезъ те Львовяне не будутъ могли поѣхати до Комарна).

— **О. Стефанъ Качала**, старенькій нашъ патріотъ, загостивъ бувъ сими днями не добровôльно до Львова. Потрудившись „на гору“, мавъ довшу розмову съ Преосв. сп. Сильвестромъ, котра стôлла въ связи съ звѣстною статіею о. Качалы въ 146. ч. „Дѣла“ зъ минувшого року. На другій день нашъ неустрашимый писатель и дѣятель — о. Стефанъ повернувъ благополучно до Шельпакъ. Се уважаемо потрѣбнымъ подати для вѣдомости нашихъ Родимцѣвъ длятого, щобы не дались баламутити донесеними деякихъ газетъ, котрй подаютъ, будто-бы о. Качала мавъ „толкуватися“ зъ якогось „дѣла о Єзуитахъ и Змартвыхвстанцихъ“, коли тымъ часомъ окремого дѣла выключно лишь въ тôмъ предметѣ о. Качала доси не написавъ а бодай не оголосивъ печатно.

— **Н. Венедиктъ Площаньскій**, редакторъ „Слова“, розпочавъ вчера ôтбувати свою 5-мѣсячну кару вязниці въ краевôмъ судѣ карномъ. О. Наумовичъ и пп. Шаундеръ и Залускій, ôтонджуючй вже ôтъ мѣсяця свои кары, тѣшатся добрымъ здоровьемъ — и особенно о. Наумовичъ уживае всякихъ выгодъ, якихъ тôлько вязень може уживати.

— **Впреосв. Іосифъ Сембратовичъ** проживаючи въ Римѣ не забувае на далекôй чужинѣ про нашу Русь галицку, въ котрôй стôлько лѣтъ посвящавъ свои силы добру руского народа и оборонѣ его ôтъ всякихъ ворожихъ напастей. Вос. о. Мартинъ Пакишъ, прокураторъ при столици Апостольскôй, при случаю пересылки предплаты ôтъ Впреосв. Іосифа, такъ намъ пише: „Дуже ся тѣшимо, що нашъ народъ процвѣтае и такъ сильно до самостоятельности стремитъ. Ваша часопись много ся причинила до соединеня силъ рускихъ, для того просимо Бога, щобы покрѣпивъ силы дѣятелѣвъ Вашои часописи на многй лѣта!“

— **Зъ Перемышля** пишутъ намъ: На передмѣстю Перемышля Вовче ставитъ нову церковь; громада постаралася о дозвôлъ збирати складки въ окрестности. Выбрай два збирачѣ ходили по христіяньскихъ домахъ въ Перемышли — и коли бъ мы хотѣли описати все, чого они дôзнали, пôдъ часъ той своеи мисіи въ римско-католицкихъ домахъ, а навѣть въ капитулѣ польскôй, то прійшлось бы намъ описати волову шкôру. Епископъ польскій ôтправивъ ихъ съ нѣчимъ словами: „Idźcie dalej“; такъ само съ нѣчимъ ôтправивъ ихъ еп. суфраганъ кс. Лобозъ, а зъ крылошанъ одинъ лишь кс. Глязеръ (наймолодшій) давъ 50 кр. Деяки Полякѣ пытали ихъ: „Czy mało jeszcze wam tych *szyzmatyckich* cerkwi?“ и просто ругали збирачѣвъ. Отсе для вѣдомости Русинôвъ, котрымъ такъ часто деруть очи всякого рода колектанты на польскій косцьолы та клиштôры...

— **Нова Читальня** завязуеся въ Дмигровѣ, селѣ пов. каменецкого заходомъ селянъ а при закохотѣ о. Козюка. Щасть Боже!

— **Въ Сераетѣ** згорѣвъ д. 30 н. с. сѣчня будынокъ дирекціи окарбу. Регистратура и каса, мѣстячи въ собѣ близько до миліона зр., уратований.

— „Komitet szlachetnych mężów“, читаемо въ нын. „Gaz. krak.“ завязаный для помóчнои акціи по розвязаню рост. банку, мавъ зъ-разу намѣръ зложити великій сумы для єдино успѣшнои въ сѣмъ разѣ приватнои помочи. Але переконавши ся о неможности такъ великои приватнои жертвы, рѣшивъ — на жаденъ случай не розвязуватись, але помагати (?) Выдѣлови красвому, если бъ сей схотѣвъ акцію ратункову въ свои руки взяти“. Ну, не довго треба було дожидати на „дѣяльность“ синдикату. А що жь буде съ загрожепымъ гоноромъ народовымъ?

— **Обще рóльничо-кредитове Заведенье для Галичины и Буковины** не стояло въ нѣякихъ звязкахъ съ упавшимъ банкомъ рустикальнымъ, тожъ и не потерпѣло нѣ найменшихъ стратъ. Се для вѣдомости нашихъ Родимцѣвъ маючихъ звязи съ Заведеньемъ для Галичины и Буковины.

— **Жидóвска хитрóсть заздѣйска** проявляеся часомъ въ такій оригинальній способы, акій бы нѣкто и не придумавъ. До „Gazet-ы Narod.“ пишутъ зъ Станиславова, що тамъ выловили жидка-ученика на крадѣжи листóвъ зъ почтовыхъ скринокъ. Зробивъ онъ собѣ пригóдній до скринокъ щипцѣ и довгій часъ выймавъ ними листы. А на що жь онъ се чинивъ, чи щобы читати листы, мѣжь котрыми могли бути деякій того рода, що давали бы цѣкавому Jüngeles-ови? Нѣ, онъ зъ выкраденыхъ листóвъ о-дѣплювавъ почтовій марки и наклеювавъ ихъ въ свою почтово-щадничу книжочку! Otoe Geschäft! Щось подóбного мóгъ выдумати у насъ хиба лишь жидъ!...

— **Патры Змартвыхвстанцѣ** тѣшатся немалою симпатіею въ ультрамонтаньскихъ кругахъ Полякóвъ познаньскихъ. Редакція „Kurjer-a Poznańsk-ого“ невтомимо збирае складки на тыхъ бѣдныхъ „bojowników dla przyszłości Polski“. И такъ въ послѣднóмъ числѣ „Kur. Pozn.“ доносить, що на дóмъ Змартвыхвстанцѣвъ во Львовѣ зложено доси на руки редакціи 496 марокъ (около 300 зр.), а на мисію Змарта. въ Болгарію 359 марокъ.

— **Дирігенса хору польскаго въ Познани**, пóдъ котрого проводомъ хоръ той дня 13 вересня минувшого року мѣжь иншимъ отспѣвавъ такожь пѣсню „Boże coś Polskę“, засудивъ судъ карный познаньскій на 300 марокъ кары! Есть се дальна и выпрактикована политика пруского правительства — за провины патріотичнѣ бити Полякóвъ — по кишени!

— **Соціялиста Мендельзона**, знавого и зъ галицкихъ (краковскихъ) процесóвъ соціялнотичныхъ, а засужепого въ Прусахъ на пóвтора року вязницѣ, теперь по отсидженю тои кары отставило пруске правительство на границю конгресовои Польщѣ, т. е. выдало его Россіи.

— **Помимо двократного запереченя зъ Петербурга** „Варшавскій Дневникъ“ таки потверджуе вѣдомость, що жидамъ австрійскимъ заборонено оселюватись въ Россіи.

— **Звѣстный французскій славистъ, проф. Люи Леже** (Leger) знайшовъ въ университетскóй библіотецѣ мѣста Лейденъ въ Бельгіи кóлька рукописей старославяньскихъ и староческихъ. Старославяньскій рукописи суть переважно религійного содержаня; староческій говорятъ о астрологіи и алькиміи; есть мѣжь ними такожь цѣлый ческій перекладъ компиляціи „Пандектóвъ“ Оттона зъ Брумфельсъ. Рукописи тѣ заграбили Шведы пóдъ часъ трійцатьлѣтнои вóйны и занесли до Бельгіи, де попалися въ руки ученого Изаака Фоссіуса, по котрóмъ унаслѣдила ихъ библіотека лейденьска.

— **Староста въ Сокали**, п. Діонизій Тхоржевскій, дóставъ отъ цѣсаря титулъ и характеръ совѣтника намѣстництва.

— **Для кушнѣрóвъ зъ Старого Санча** розпочався сей рóкъ доброю надѣею. Жителѣ того мѣсточка занимаются переважно кушнѣрствомъ и достарчаютъ кожухóвъ на цѣлу околицю. Але заробокъ ихъ не бувъ такъ великій, щобы промыслъ ихъ можна було назвати цинтучимъ. Теперь желѣзница Кароля Людвика, котра доси оровадживала всякій доставы для своихъ слугъ и урядникóвъ зъ Вѣдня, обѣцяла старосандецкимъ кушнѣрамъ, що буде отъ нихъ брати цѣлу достану кожухóвъ для своеи службы. Теперь залежитъ тóлько отъ ихъ совѣстнои працѣ, щобъ удержати той не злый заробокъ въ своихъ рукахъ.

— **Для бѣдныхъ ученикóвъ руской гимназіи** прислали: о. Иванъ Волиньскій зъ Устечка 3·05 зр; женихи въ Олексинцахъ 2 зр.; Дръ Косакъ зъ Ярослава 2 зр.; панѣ Махницка 3 зр.; о. Лопачиньскій зъ Выспы отъ себе и отъ жены 5 зр. — Датки тѣ доказуютъ, що въ нашóмъ народѣ живе духъ благородный, бажаючій пóдпомагати бѣдныхъ ученикóвъ въ надѣѣ, що зъ нихъ выйдутъ умнѣ и честнѣ мужѣ на пожитокъ и славу руского народа. Спаси Бóгъ Вамъ Добродѣѣ! *В. И.*

— **Петербургскимъ правительственнымъ театрамъ** въ р. 1883 не повелося добре. Мѣсячникъ „Свѣтъ“ доносить, що справозданье генерального директора театрóвъ правительственныхъ за рóкъ 1883 выказуе два милióны рублѣвъ дефициту.

— **Вывóзъ муки американьскои до Европы** збóльшуеся съ кождымъ рокомъ. Въ послѣднихъ 11 мѣсицахъ вывезено ей до Европы зъ Америки за 118 милióновъ доларóвъ (около 236 мил. зр.) вартости.

— (**Дрóбній вѣсти.**) Въ помешканю маляра Макарта въ Вѣдни выбухъ бувъ минувшои середы пожаръ, котрый наробивъ значнои шкоды.

Вѣсти епархіальній.

Зъ Архіепархіи Львóвскои.

Презенты получили оо. 1) Іоаннъ Безъушко на Рокитно, дек. львовско-загород.; 2) Петро Жолевичъ на Курники, дек. городецкого.

Душпаст. посады получили оо. 1) Емил. Левицкій сотрудництво въ Долинѣ; 2) Нет. Шанковскій сотрудн. въ Дашавѣ; 3) Аполин. Калужняцкій сотрудн. въ Трибухóвцяхъ-Пышковцяхъ; 4) Юл. Дорожиньскій завѣдательство Ваваріи, дек. щирецкого.

Введеный о. Александ. Кисѣлевскій въ сотрудництво въ Надорожнóй.

Канонічну институцію получили оо.: 1) Іосифъ Кучиньскій на Парыще; 2) Петро Сосенко на Плаучу велику; 3) Илар. Пачовскій на Пикуловчѣ, дек. львовско-загородского.

Переписка Редакціи и Администраціи.

Всч. И. Д. въ Радеховѣ. Зъ присланыхъ грошей вписали мы 4 зр. за р. 1883 а 4 зр. на р. 1884. Взглядомъ давнѣйшихъ рóчникóвъ „Зорѣ“ просимо отнестися до редакціи „Зорѣ“. — *Всч. Ю. Р. въ Рудскóму.* Вамъ высылаеся „Дѣло“ правильно; чи не доходитъ?

Черезъ редакцію „Дѣла“ прислали

— **Для „Народнои Торговлѣ“** о. Федусевичъ въ Стрыю 11 зр., о. Тышиньскій въ Завадовѣ 51 зр., Пчт. Старше Братство церковне въ Волцневѣ 31 зр., Пчт. Молодше Братство церковне въ Волцневѣ 21 зр.

— **Для ученикóвъ въ бурсѣ „Народного Дому“** панѣ Іоанна Чубатова въ Скалѣ 1 зр.

Подяка

Дня 23 *я* сѣчня с. р. покликавъ Богъ мою найщирѣйшу подругу житя и найлюбезнѣйшу матѣръ дѣтей, Юлію зъ Огоновскихъ Кульчицку до вѣчности. Тяжкимъ горемъ прибатый, знайшовъ я велику отраду въ неложнóй сердечности добрыхъ людей, що насѣяли на похороны Покóйницѣ и заявили тымъ свое сочуство для мене и для дѣтей дрóбныхъ. Тронутый тою сердечностею складаю щиру подяку Вп. оо. крыл. И. Кобыляньскому, крыл. обр. л. Жигм. Павловскому, катихитови Лецкому, катихитови обр. лат. Лабаени, сов. конс. Шмериковскому зъ Печенѣжина, Мих. Левицкому зъ Вербѣжа, Билинкевичу зъ Корнача, Рожцѣ зъ Никитинець и Р. Ступницкому зъ Коломыѣ; дальше ч. Братству церк., п. дир. гимн. Вольфови, пп. учителямъ и учителькамъ, не менше и молодѣжи гимназ. и п. Дудыкови укóнч. богословови, пóдъ котрого проводомъ хоръ молодѣжи гимн. причинився до звеличаня сумного обряду. Въ кóнци дякую Вп. Публицѣ мѣцовои и всѣмъ кревнымъ и знакомымъ, що и зъ по-дальшихъ сторóнъ явились на похоронахъ. Пріймѣть Вп. Добродѣѣ велике щиро-руске „спаси-Бóгъ“!

Въ Коломыи дня 26 Сѣчня 1884.

Григорій Кульчицкій, мужъ, Олександеръ, Климентій, Станиславъ, Михалина, Марія, Стефанія, дѣти.

ЗБÓРНИКЪ ПРАВ
(2—3) и
розпоряджень финансовыхъ
Часть I.
„О податкахъ прямыхъ“
уложивъ (въ польскóмъ языцѣ)
др. ***Юстинъ Блоньскій.***
Книжочку тую, для оплачуючихъ податки дуже потрѣбну, получити можна въ книгарняхъ по цѣнѣ 1 зр. 50 кр. за примѣрникъ — а безпосередно отъ автора (комисара при ц. к. краевóй Дирекціи финансовóй во Львовѣ), за надосланьемъ належитости переказомъ почтовымъ по зниженóй цѣнѣ 1 зр. за примѣрникъ.

!НА КАРНАВАЛЪ!
Магазинъ конфекціи дамскои
КИМАЕРА (Kühmayer) наслѣдники
ч. 4. ул. Гетманска
одержавъ все, що тóлько найновѣйше:
Сукнѣ балевій отъ 10 зр. до 50 зр.
шовковій отъ 50 зр. до 100 зр.
Тоалеты вечерковій отъ 20 зр. до 50 зр.
Entrée de bal отъ 5 зр. до 50 зр.
рóвнож всякій выборъ матерій шовковыхъ.
Замовлени львовянокъ въ якъ найкоротшóмъ часѣ
(3—6)

Дешевше нѣжь выданье Петерса!
За 1 зр. 20 кр.
высылаеся 2 туры Вальцѣвъ, 2 Мазуры, 2 Кадрилѣ, 1 Коломыйокъ, 2 Полькы и 1 Полонезъ або Маршъ на фортепянъ
разомъ 10 зошитóвъ танцѣвъ
любимыхъ композиторóвъ якъ: Штраусъ, Тымольовій, Мазуровичъ, Ервести, Тыкъ, Раковецкій, Ланганезъ и т. д. а
за 2 зр. а. в.
подвóйне число, отже
20 зошитóвъ танцѣвъ.
Высылаеся такожь (1—6)
за **2** зр. **10** утворóвъ салоновыхъ
Коселора, Кароля гр. Залуского, Гуновича и т. д.
Адресъ:
Складъ и выпожичальня нутъ
Губриновича & Шмидта
пóдъ зарядомъ
Кароля Вильда
во Львовѣ ул. Академична ч. 3.
N. B. Кто замовляе повысшій ноты, зволитъ довести яки маеъ зъ отложуваныхъ въ минувшóмъ рощѣ, щобы не получивъ потрого зъ танцѣвъ другій разъ.
Тамъ суть такожь на складѣ: **Найновѣйшій оперетки и танцѣ на мясницѣ 1884.** Каталоги даромъ.
(2—6) **ч. 3 ул. Академична ч. 3.**
Дешевше нѣжь въ Берлинѣ!
Дешевше нѣжь въ Вѣдни або Гамбурзѣ!

ЗНАЙДЕНЕ!!!
По неутомимыхъ студіяхъ пощастилося наконецъ Дру фонъ **Бенденъ** зложити
Помаду на волосье
о котрóй съ повнымъ правомъ можна твердити: она сповняе свою правдиву цѣль. Въ зовсѣмъ короткóмъ часѣ выгворюе тая помада повный и сильный волосъ на бородѣ и головѣ и не допускае выпадати волосю. **Вынаходчикъ гарантуе за безъусловный успѣхъ.**
Цѣна за фляконъ 2 зр.
Можна набувати за попередною присылкою належитости лишь у вынаходчика Дра фонъ **Бенденъ**, Прага, Salmgasse, 7. (5—24)

+
Найблизше тягненье I-го марта с. р.
ЛОСЫ ЧЕРВОНОГО КРЕСТА УГОРСКІЙ
головна выграна 50.000.
Продае по дневнóмъ курсѣ
АВГУСТА ШЕЛЛЕНБЕРГА
дóмъ банковый и контора вымѣны во Львовѣ.
Поборовій квиты на пять тыхъ Лосóвъ въ 19 мѣсячныхъ ратахъ по зр. 2 при правѣ сей часъ выграти. (3—6)

Tarkinka
KAWA
OSZCZĘDNOŚCI
(Spar Caffee)
KAWA
GALICYJSKA
(Galiz: Caffee)
NAJLEPSZE DOMIESZKI DO KAWY ARABSKIEJ MOŻNA NABYĆ W KAŻ„ DYM HANDLU KORZENNYM.

Найновѣйшій и поправленій
МАШИНЫ ДО ШИТЯ
съ гварантією 5 лѣтъ.
Тыдневій раты 1 зр.,
або пóсля умовы.
Кóлька сотъ где инде купленыхъ машинъ пересылае рóкъ-рóчно до мене П. Т. Публика для замѣны на машины практичній и поправній.
Шумній апонсы заграничныхъ фирмъ и множество агентóвъ, котрѣ крутятся по краю, вводятъ **неосторожныхъ** тандотными машинами пóдъ назвою „Оригинальній“, хоть така машина обпеуесь — нѣжь ей еще й сплатитеи (ратами), шие тижко и **шкодитъ здоровью.** (37—52)

НАЙНОВѢЙШЕ ВЫНАЙДЕНЫЙ АПАРАТЪ
ДО РОБЛЕНЯ ДѢРОКЪ ВЪ ПОЛОТНѢ И СУКНѢ
выробленя на годину 60 дѣрокъ.

СКОРОХОДЫ
(Велоципеды)
для хлопцѣвъ 5-тя до 15-тя лѣтъ.
Скороходы сей суть отъ трема колесами, цѣлй желѣзній, дуже тревалій, хорошій и густовый; можна ихъ уживати и въ комнатѣ и на дворѣ — и суть дуже користній для выробленя силъ физичныхъ у молодѣжи.
Цѣна зр. 14, 16, 18.
При высылцѣ 50 кр. за опакованье.
Замѣну и всяку направу машинъ до шитя всѣхъ системóвъ, човенця, части складовій, голки, оливу до машинъ поручае
Іосифъ Иваницкій
механикъ и спеціялистъ во Львовѣ, въ готелю Жоржа.

Торговля знарядóвъ, иконъ, книгъ и ризъ церковныхъ
В. СТАХЕВИЧА И СЫНА
ВЪ ТЕРНОПОЛИ
поручае свóй ново отъкрытый въ обильный выборъ заосмотреный складъ:
Товарóвъ золотыхъ, ювилерскихъ, срѣбныхъ и зъ китайского срѣбра
по дешевыхъ цѣнахъ. (12—15)

Сирота по священику
пошукуе мѣсця
до заряду господарства.
Близша вѣдомость **въ школѣ народнóй въ Ляшкахъ, п. Мостиска.** (1—?)

ПОХОДЪ СОБЕСКОГО
пóдъ Вѣдень р. 1683.
Написавъ Стефанъ Качала.
Цѣна 20 кр.
Дóстати можна въ администраціи Дѣла.

ЛѢЧЕНЬЕ РАДИКАЛЬНЕ
всѣхъ
ХОРОБЪ нервовыхъ и епилептичныхъ
и ХОРОБЪ ТАЙНЫХЪ
ВСЯКОГО РОДА
моею одинокою методою безъ ушкожденя здоровя.
Гонорарь платится ажь по цѣлковитóмъ выздоровленю.
Dr. Prof. **A. MALASPINA**
членъ многихъ товариствъ науковыхъ
236, Rue de Bercy, à PARIS
Порозумѣватися через корреспонденцію.

Выдавецъ и редакторъ: Антóнъ Горбачевскій.

Зъ друкарнѣ Тов. им. Шевченка пóдъ зар. К. Беднарского.

Ч. 10. Львôвъ, Вторникъ 2 (5 лютого) 1884. **Рôчникъ V.**

Выходитъ во Львовѣ що Вторника, Четверга и Суботы крôмъ руских свят) о 4-ôй год. попол. Литер. додатокъ „Библіотека найзнам. повѣстей“ выходитъ по 2 печат. аркушѣ кождого 15-го и послѣдного дня кождого мѣсяца.

Редакція, администрація и експедиція ôдъ Ч. 44 улиця Галицка.

Всѣ листы, посылки и рекламаціи належатъ пересылати ôдъ адресою: редакція и администрація „Дѣла“ Ч. 44 ул. Галицка.

Рукописи не звертаются тôлько на попереднє застереженіе.

Поодинокє число стоитъ 12 кр. а. в.

Оголошенія принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ одной строчки печатной.

Рекламаціи неопечатанè вôльнè ôтъ порта.

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше Почтовымъ переказомъ) до: Администрація часописи „Дѣло“ ул. Галицка, Ч. 44

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло“ *для Австріи*: *для Россіи:*
на цѣлый рôкъ . . 12 зр. на цѣлый рôкъ . . 12 рубл.
на пôвъ року . . 6 зр. на пôвъ року . . . 6 рубл.
на чверть року . . 3 зр. на чверть рок. . . 3 рубл.
съ дод. „Библіотеки“: съ дод. „Библіотеки“:
на цѣлый рôкъ . . 16 зр. на цѣлый рôкъ . . 16 рубл.
на пôвъ року . . 8 зр. на пôвъ року . . . 8 рубл.
на чверть року . . 4 зр. на чверть рок. . . 4 рубл.
на самъ додатокъ: на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . зр. 5·— на цѣлый рôкъ . . 5 рубл.
на пôвъ року . зр. 2·50 на пôвъ року . . . 2 50кр.
на чверть року . зр. 1·25
Для Заграницѣ, окрôмъ Россіи:
на цѣлый рôкъ . . . . 15 зр.
на пôвъ року . . . . 7·50 зр.
на чверть року . . . . 3·75 зр.
съ дод. „Библіотека“: на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . 19 зр. на цѣлый рôкъ . . 6 зр

Съ днемъ 1 (13) сѣчня 1884 розпочали мы пятый рôкъ выдавництва „Дѣла“. Просимо П. Т. Предплатниковъ поспѣшатись съ присыланьемъ предплаты або хочь съ замовленьемъ, щобъ мы могли управильнити накладъ нашои часописи и не потребували перерывати ей высылку. Рôвножь просимо всѣхъ нашихъ довжниковъ чимъ скорше выровнати съ нами рахунки, бо мы все мусимо платити готôвкою. Условія предплаты на „Дѣло“ и „Библіотеку“ подани на заголовку листа.

О. Ст. Качала а митр. Ординаріятъ.

Завôзванье Впр. о. Стефана Качалы черезъ Преосв. епископа-администратора Сильвестра Сембратовича до Львова въ справѣ написанои о. Ст. Качалою а умѣщенои въ 146 ч. „Дѣла“ зъ 1883 року дописи „зъ Шельпакъ“ — мусѣло зробити на всѣхъ Русинôвъ дуже велике впечатлѣнье. Що бôльше, той фактъ пôднесли також чужѝ, польскѝ та вѣденьско-нѣмецкѝ дневники, яко signum temporis...

И справдѣ! Завôзванье о. Ст. Качалы черезъ Преосв. епископа єсть многозначущимъ знакомъ часу, — знакомъ нынѣшнои тяжкои добы, яку судилося переживати рускôй церквѣ и рускому народови въ Галичинѣ... Фактъ сей треба брати въ звязи съ нынѣшнимъ великимъ вплывомъ патрôвъ Єзуитôвъ, Змартвыхвстанцѣвъ и всякого рода духовныхъ и свѣтскихъ ультраонтанôвъ на дѣла нашои галицко-рускои церкви и галицко-руского народу. Всѣ тіи „сердечнѝ“ пріятелѣ и опѣкуны нашѝ стараются — дѣлаючи явно и зъ укрытя — придавити всякій щиро-рускій вплывъ противный ихъ завѣтному бажаню: черезъ знищенье самостôйности рускои церкви и черезъ латинизацію нищити и самостôйность рускои народности черезъ полонизацію... Се стремленье нашихъ „сердечныхъ“ другôвъ мы замѣчаємо не ôтъ нынѣ; оно якъ червона нитка снуєся черезъ столѣтя нашои исторіи до нынѣшного дня.

Однакъ мусимо на нашу честь народну признати, що въ исторіи нашôй нѣколи не було такои хвилѣ, щобы зъ стороны рускаго народа не пôдносився рѣшучій протестъ противъ того нашôй церквѣ и народности убійчошкôдливаго стремленя. Бували всякѝ протесты: свого часу лилася кровь, — нынѣ льеся слово, горяче слово любови до своєи церкви и народности, слово жалю за самостôйностею дѣланя нашои гіерархіи духовнои, дѣланя въ мысль идеи народно-рускои, горячо прочувствованои всѣми верствами галицко-руского народу.

Однимъ зъ першихъ нынѣ такихъ борцѣвъ съ оружіемъ горячого слова любови и науки, єсть нашъ старенькій и слабосилый вже тѣломъ, але ще молодечо-крѣпкій духомъ о. Стефанъ Качала. Много-досвѣдный сей мужъ вже неразъ, опираючись на исторію и на живѝ факты нынѣшнього часу, пôдносивъ свôй смѣлый и певный голосъ въ оборонѣ нашои церкви съ ея гіерархіею и нашого народа ôтъ Єзуитôвъ и Змартвыхвстанцѣвъ, — а чинивъ и чинитъ ôнъ се тôлько зъ безмежнои любови для свого народу, для своєи церкви и свого обряду. Єго книга „Polityka Polaków względem Rusi“, єго славна бесѣда въ сойми противъ удѣленю 10.000 зр. запомоги пп. Змартвыхвстанцамъ, показуютъ се якъ найяснѣйше. Навѣть мѣжь здорово глядячими Поляками суть многѝ, що признаютъ правду выводамъ о. Ст. Качалы, — а вже навѣть найтяжшѝ вороги єго не посмѣютъ учинити ему замѣту, що зъ пôдъ єго пера або зъ єго устъ выходитъ нещирôсть, выходитъ якась хитрôсть, вымѣрена противъ уніи рускои церкви съ Римомъ. Подôбного замѣту нѣкто не посмѣе учинити о. Ст. Качалѣ, тому Качалѣ, котрый при ухвалѣ конфесійныхъ законôвъ въ вѣденьскôй радѣ державнôй 1874 р. и яко консисторскій ôтпоручникъ въ Гличкахъ занявъ въ дѣлѣ уніи таке розумне народно-руске становище. Не на инакшôмъ становищи ставъ о. Качала и въ своєй инкриминованôй нашимъ Ординаріятомъ дописи въ 146 ч. „Дѣла“. Не противъ уніи, але противъ тыхъ, що пôдтинаютъ у насъ корѣнь уніи, выступивъ о. Качала въ своєй знаменитôй дописи, знайшовшôй такій щирый ôтгомôнъ въ цѣломъ рускôмъ духовенствѣ и народѣ, — противъ Єзуитôвъ та Змартвыхвстанцѣвъ выступивъ о. Качала, що взяли монастырь Добромильскій, що вытискаютъ руске духовенство ôтъ вплыву на рускій народъ, на выхованье рускои молодѣжи, що втискаются въ найвысшѝ круги нашои гіерархіи и — самѝ невидимѝ людскому оку — проявляютъ своє звѣстный вплывъ на церковнѝ и народнѝ дѣла рускаго народа. Дивна рѣчь, що прихильники уніи не можутъ порозумѣти, що о. Качала выступаючи противъ Єзуитôвъ та Змартвыхвстанцѣвъ, чинитъ тымъ самымъ прислугу уніи. Рѣчь бо певна и вповнѣ оправдана, що факты зъ послѣднихъ рокôвъ, якій звершилися въ уніятскôй галицкôй Руси, якъ н. пр. ôданье Єзуитамъ Добромиля, усуненье митрополита, введенье Змартвыхвстанцѣвъ, и т. п. — дуже некористно вплываютъ на успособленье цѣлого Всходу до порядкôвъ римскои церкви. Ба, що бôльше, факты тѣ не тôлько служатъ пострахомъ для Всходу, але и охолоджуютъ ревнôсть Русинôвъ-уніятôвъ для уніи... Годѣ бо нынѣ — се було бы крайнымъ абсурдомъ — замыкати очи на те, що кождый народъ жіе не тôлько религійнымъ житьемъ, але и житьемъ народнымъ, національнымъ, — и що народъ уважае грѣхомъ зрѣкатися своєи народности. Се впрочѣмъ показалося дуже выразно на недавнôмъ зъѣздѣ ôтпоручниковъ галицко-рускаго клира, котрый рѣшучо ôткинувъ предкладану ему адресу до св. отця, въ котрôй було сказано, що Русины задля уніи готовѝ посвятити свою народнôсть! Такъ учинивъ бы впрочѣмъ кождый народъ образованый, понимаючій значенье народности. Зъ того понимания выходитъ, що нашъ народъ бажае мати такожъ и владыками та достойниками своєи церкви не тôлько ревныхъ католикôвъ-уніятôвъ, але и ревныхъ народныхъ патріотôвъ. Унія утвердилася у насъ за бл. п. митрополитôвъ Левицкого и Яхимовича, а тіи, звѣстно, були щирыми — кождый на свою пору — рускими патріотами и не допускали такого вплыву Єзуитôвъ на нашѝ дѣла церковнѝ и народнѝ, якъ се дѣеся сегодня. Яхимовичевѝ часы не такъ то давнѝ; традиція ихъ переховуєся свято нашимъ священьствомъ и народомъ, — тожъ и не диво, що змѣненѝ декораціи всѣхъ Русинôвъ безмѣрно дивуютъ и болятъ, — бо тіи новѝ декораціи — ой, дуже они противнѝ почутю народному, нагадуютъ тяжкѝ историчнѝ драмы... А чи они зможутъ загрѣти Русинôвъ до уніи? Надъ тымъ нехай добре застановляться — правительство вѣденьске и римскій престолъ!

Отсей нашъ покликъ — то властиво не нашъ, то покликъ кождого духовного чи свѣтского рускаго щирого патріота, — то выразный покликъ и нашого о. Стефана Качалы. За той щирый остерегаючій покликъ, вôзвавъ Преосв. епископъ старенького о. Стефана до Львова. И що жъ за оправданье мôгъ дати о. Стефанъ Качала свому владыцѣ? Не инакше, якъ слова: „Я щирый католикъ-уніятъ, але и щирый патріотъ рускій. Єзуиты и Змартвыхвстанцѣ посягаютъ на нашъ обрядъ и народнôсть, — отже моя совѣсть каже менѣ для добра вѣры и народности рускои остерегати народъ рускій передъ грозячимъ ôтъ нихъ небезпеченьствомъ“. Отповѣдь щира и свято-правдива. Мы вже и нынѣ бачимо передвѣстникôвъ того небезпеченьства — не тôлько для нашои народности, але и церкви. Жаль сказати, а годѣ замовчати, що навѣть мѣжь ординаріятами галицко-рускими зарысовуєся незгôднôсть въ ихъ дѣланяхъ, въ капитулѣ львôвскôй проявляеся незгôднôсть поглядôвъ а мѣжь епископомъ и епархіяльнымъ клиромъ незгôднôсть въ самыхъ основныхъ питаняхъ становища галицко-рускои церкви до престола римского... А чи все тое не передвѣстники великого нещастя для рускои народности и уніи? Мы кажемо, що оно дѣйстно такъ єсть — и мы разомъ съ о. Ст. Качалою бажали бы тому запобѣгчи...

Не думаємо входити въ тое питанье, якій мотивы склонили нашого Преосв. епископа взывати старенького о. Ст. Качалу. Пôднесемо однакъ той фактъ, що ординаріятъ латиньскій не взывавъ нѣколи ad audiendum verbum кс. Едв. Подольского, котрый черезъ довгій лѣта въ своємъ „Przegląd-ѣ“ нѣвечивъ и огидивъ руске духовенство и руску капитулу, а еп. Моравскій ôтповѣвъ минувшого року Преосв. Сильвестрови, що кс. Стояловскому, яко редакторови „Pszczółk-и“ не може заборонити агитацій календарскихъ! Можутъ польскѝ ксендзы навѣть клеветы кидати на нашъ цѣлый клиръ — нехай же буде вôльно и о. Ст. Качалѣ высказати слово правды о Єзуитахъ и Змартвыхвстанцахъ, — тымъ бôльше, що єго голосъ — то голосъ цѣлого галицко-руского народа, бажаючого спокôйного и самостôйного національного и церковного житя.

Пропинація мѣста Бродôвъ.

Вже въ минувшôмъ рôчнику „Дѣла“ мали мы случай говорити обширно о жидôвскôй господарцѣ мѣста Бродôвъ, котра остаточно довела до дивовижного и у насъ доси нечуваного факту — банкротства цѣлого мѣста. Тогды то мѣжь иншими довгами, котрѝ тяготѣютъ на Бродахъ въ рôжныхъ грошевыхъ институціяхъ галицкихъ и вѣденьскихъ, згадували мы також про довгъ въ сумѣ 105.000

Павло Чубиньскій.

Допись зъ Кіева.

Позавчера, 16 (28) сѣчня умеръ въ Кіевѣ многострадальный Павло Платоновичъ Чубиньскій. Покôйникъ належавъ до тои не вельми численнои громады украинофилôвъ, котрѝ выйшовши на працю для рôднаго краю и народа въ 1860 роцѣ, не покидали свого дѣла, своєи меты, нѣ разу не зрадили своимъ кореннымъ поглядомъ и нѣ разу не змылили на службѣ народного добробыту. Народня освѣта на народнôй мовѣ, пôднесенье економичного побыту Украины и ей народа и выволенье симъ способомъ народа и его працѣ въ кревацтва народныхъ експлоататорôвъ, — одно слово, боротьба свѣта съ темнотою и оборона просвѣтою темного люду ôтъ народныхъ пивокъ, — отъ той окликъ, котрый стоявъ на скрижаляхъ украинофильства 1860 р. и котрому служивъ щиро и честно Павло Чубиньскій, поки служило ему здоровье, поки недугъ не зваливъ его въ нôгъ и не вложивъ у лôжко ще въ 1878 роцѣ, послѣ чого Чубиньскій вже не пôдводився до працѣ и промучившись пять лѣтъ, перейшовъ на вѣчный спочинъ въ „хату-домовину“.

Родився Павло Платоновичъ 14 (26) сѣчня 1839 року въ мѣстечку Боришполѣ, переяславского повѣта въ Полтавщинѣ. Скôнчивши гимназію у Кіевѣ а потôмъ въ 1861 роцѣ университетъ по правничому факультетѣ съ степенію кандидата, Чубиньскій ставъ займатись учительствомъ у Кіевѣ и тымъ часомъ працювавъ надъ своєю освѣтою, готуючись взяти катедру исторіи россійскихъ законôвъ. Не довелося одначе ему выконати своихъ замѣрôвъ. Маючи вôльный часъ, ôнъ ôтдававъ его на народню просвѣту въ недѣльныхъ школахъ и самъ завѣвъ таку школу въ своєму рôдному Боришполѣ.

Нѣ на що у насъ нема и не було такого доброго врожаю, якъ на ворогôвъ народнои просвѣты. Видима рѣчь — въ народнôй просвѣтѣ кождый експлоататоръ ясно вбачае свого ворога и пильнуе знищити коли не самого сего ворога — просвѣту, дакъ хочь тыхъ, руками котрыхъ льется свѣтъ въ темнѝ народнѝ масы. На такихъ гасителѣвъ свѣта нѣгде недостачи не буває. Не диво, що и Чубиньского окрыло хмарище ворогôвъ и добились они того, що Чубиньскій въ осени 1862 року мусѣвъ переѣхати до Пинеги, малесенького повѣтового мѣста въ Архангельщинѣ. Тутъ его наряднли слѣдователемъ. Архангельщиною на той часъ правивъ человѣкъ гуманный и освѣченый и ôнъ не мôгъ не запримѣтити доброи освѣты и талановитости Чубиньского и черезъ рôкъ дозволивъ ему перебратися въ Архангельскъ. Тутъ живъ Чубиньскій до самого выволеня своего въ заслання, ажь до 13 (25) сѣчня 1869 р.

Молода сила и жвавôсть не давали Чубиньскому сидѣти згорнувши руки на заслано въ далекôй и холоднôй Пôвночи; за шѣсть лѣтъ жита на заслано ôнъ зробивъ для Архангельщины стôлько, що инчѝ „ученѝ“ не зробили и за шѣстнайцять! Єго литературнѝ працѣ про ярмарки въ Архангельщинѣ, про смертнôсть за десять лѣтъ, єго етнографичнѝ и статистичнѝ выслѣджуваня Корельского народу въ Архангельщинѣ, описанье Печерского краю, а особливо єго працѣ про урожаѣ и торгъ хлѣбомъ у бельми пôвнôчныхъ губерніяхъ Россіи принесли велику користь и показали головнѣйшѣ потребы краю.

Перебравшися зимою 1869 року въ Петербôургъ, Чубиньскій працювавъ въ редакціи „Спб.-Петербôургскихъ Вѣдомостей“, котрѝ выдававъ тогдѣ Коршъ. Въ цѣтню того року Географичне товариство пôслало експедицію на Пôвнôчь, а потôмъ и въ полуднево-вахôднѝ край Россіи. Въ сѣмъ дѣлѣ найôбльша праця припала на Чубиньского. Етнографичнѝ и статистичнѝ працѣ его, надрукованѝ въ семи великихъ томахъ, дали цѣнный матеріялъ для пôзнаня краю.

Пôдкопане здоровье Павла Платоновича вымагало, щобъ ôнъ осѣвся жити на Полудни. Другѝ причины вказали ему, що ôнъ мусить оселитися въ Кіевѣ. Послѣ смерти ôтця Чубиньского лишилося майно, на котрôмъ була сила довгôвъ; до того у Павла Платоновича пôшла семья, а достатковъ не було; треба було працювати ради насущного. Одначе осѣвшись у Кіевѣ, ôнъ не покидавъ працювати для краю крôмъ статистичныхъ его робôтъ, крôмъ працѣ надъ переписею кіевскихъ жителѣвъ, — по думцѣ Чубиньского и за его приводомъ заложилося у Кіевѣ Географичне товариство — яко выдѣлъ петербôургского, — въ котрому Чубиньскій бувъ спершу секретаремъ а потôмъ помôчникомъ головы.

Стрепенулись знôвъ давнѝ вороги Чубиньского; до табора ихъ пристали и новѝ, „молодіи“ силы! Чого-чого тôлько не клеветали на Чубиньского и его працѣ! Тяжко и бридко згадувати той часъ.... Досыть сказати, що лѣтомъ 1876 року кіевске Географичне товариство скасовано, а Чубиньскій не по своєй воли перебрався въ Петербôургъ. Сей случай — и ставъ головною причиною, котра звалила Чубиньского въ могилу; выѣздъ зъ Кіева до краю, де самъ воздухъ шкодивъ его здоровю, выѣздъ по неволи — вже и самѝ по собѣ не могли не зробити тяжкого вплыву на моральну сторону Чубиньского, а до того сей выѣздъ изъ економичного боку ставъ банкротствомъ Чубиньскому. На силу примостився ôнъ до працѣ въ Петербôургъ — и тôлько що дôставъ собѣ заробôтки, якъ постигъ его тяжкій недугъ, въ котрого ôнъ вже и не поправлявся. Въ сѝ остатнѝ роки недугуючи Чубиньскій бувъ справдѣ великимъ мученикомъ за идею, котрôй ôнъ служивъ не змыливши.

За статистичнѝ и етнографичнѝ працѣ Чубиньскому, Географичне товариство дало

зр., затягненый въ банку гипотечнôмъ для сплаченя директорови тогожь банку, а заразомъ властителеви Бродôвъ, п. М. Лязарусови, вартости пропинацiи, котру нѣбы то купило мѣсто ôтъ того властителя. Рôвночасно сказали мы, що пропинацiя та есть доси ще рѣчею спорною мѣжь горожанами мѣста и дворомъ и що оцѣненье ей вартости на 105.000 зр. есть що найменше десять разôвъ за велике, бо пропинацiя, навѣть коли бы була и безспорною власностею п. Лязаруса, не вартує теперь и 10.000 зр. Однакожь пануюча въ Бродахъ жидôвска клика покапилася за таку солону цѣну купити ту пропинацiю ôтъ п. Лязаруса и сейчасъ по заключеню контракту купна п. Лязарусъ покапився на довгъ мѣста Бродôвъ пôднати въ банку гипотечного цѣлу суму 105.000 зр., котра теперь, при банкротствѣ мѣста, грозитъ причинити банкови гипотечному велику страту. Въ такôмъ критичнôмъ положеню щó чинятъ п. Лязарусъ и пануючiй въ Бродахъ жидки? Ото подаютъ до банку краевого о пожичку 200.000 зр., нѣбы то для „урегулёваня довгôвъ мѣста Бродôвъ“, а на дѣлѣ для сплаченя банкови гипотечному тои сумы, котру взявъ въ его касы п. Лязарусъ и для цѣлковитого запогребеня его нечистои пропинацiйнои справки.

Кажемо „нечистои“, и кажемо се не безъ пôдставы. Уже сама сквапнôсть, съ якою тѣ панове радѣ бы необскубаний вымотатися въ тои исторiи, обскубавши до чиста цѣле, до недавна ще найбогатше въ Галичинѣ мѣсто, показуе, що совѣсть у нихъ не мусятъ бути чиста. Документнѣ доказы тои нечистоты напечатанѣ въ чч. 9 и 16 сегорôчнои „Gazet-ы Narodow-ои становлятъ самѣ по собѣ такъ цѣкавый причинокъ до исторiи нашихъ мѣскихъ ôтношень, що читателѣ чейже не возьмутъ намъ за зле, коли перескажемо своими словами содержанье документôвъ, а властиво исторiю бродскои пропинацiи въ послѣдныхъ 40 лѣтахъ.

Ще въ XVI стол. надали польскѣ королѣ численными привилеями мешканцямъ мѣста Бродôвъ право роблення и продажѣ горячихъ напоѣвъ, и привилеѣ тѣ кôлька разôвъ були потверджуваны такожь австрiйскимъ правительствомъ. Але, якъ звѣстно, въ початкахъ XIX стол. шляхта польска, а взглядно властителѣ бôльшихъ посѣлостей почали via facti присвоювати собѣ всюды право пропинацiи. То само сталося и въ Бродахъ, где дѣдичѣ силувалися ôтобрати мѣщанамъ те право. Споры о пропинацiю почалися тамъ ще 1830 р., коли декретомъ бувшои надворнои канцелярiи въ д. 11 серпня 1830 ôтослано обѣ спорячѣ стороны на дорогу права. Процесъ о пропинацiю бродску, одинъ въ найцѣкавѣйшихъ того рода процесôвъ, тягнеся ôтъ того часу ще й доси, т. е. круглыхъ 54 роки, а до полагодженя его ще далеко. Провизорично вôставъ ôнъ полагодженый декретомъ надв. канцелярiи въ д. 3 вересня 1840 р. въ такiй спосôбъ, щобы до остаточного полагодженя тои справы на дорозѣ судовôй — право пропинацiи бродскои подѣлити по рôвнôй части мѣжь дворомъ а мѣстомъ, а то въ той спосôбъ: зарôвно мѣсто якъ и дворъ мають право установлювати и держати по 80 шинкарѣвъ. Шинкарѣ дворскѣ залежнѣ будуть ôтъ двора и мають выконувати право шинкованя на пôдставѣ угоды съ дворомъ заключеной; шинкарѣ мѣскѣ мають бути ôтъ двора зовсѣмъ незалежнѣ и выконувати шинкованье тôлько за попереднымъ одержаньемъ лиценцiи ôтъ властей полицiйныхъ; властитель пропинацiи не мае до нихъ нѣякого права, и вôльно имъ спровадживати напоѣ, ôтки схочутъ. Припись того декрету надв. канцелярiи, кôлька разôвъ опôсля затверджуваный рескриптами министерiяльными, тревавъ ажь до кôнця 1881 року.

Цѣкаво глянути, якъ выглядала бродека пропинацiя въ тыхъ часахъ, пôдъ дѣланьемъ сего, хоць въ засадѣ справедливого, але въ принеровленю до пропинацiи дуже дивогляднего декрету. Властителемъ доминiи Бродôвъ и цѣлого бродского ключа въ 1840-ыхъ рокахъ бувъ п. Молодецкiй, котрого головне старанье вдаесь було — одержанй въ спадку величезнй добра якъ найскорше промотати. Що въ тôмъ дѣлѣ дуже ему були помôчнй рôжнй жидки-фактоpы, се розумѣеся само собою. Але жидкамъ сего було за мало; они прецѣ тогды вже верховодили въ Бродахъ и постаралися право пропинацiи, котре чинивъ собѣ п. Молодецкiй въ Бродахъ, вробити вовсѣмъ илюзоричнымъ. Мѣщане й справдѣ держали ôтъ себе 80 шинкôвъ, котрй, не звязанй нѣякими умовами анѣ цловыми границями, не тôлько робили добрй интересы, але до-разу пôдкопали двôрскихъ шинкарѣвъ. П. Молодецкiй, щобъ не врѣкатися фактично свого спôрного права, державъ безъ нагляду на доходъ, а нераз навѣть съ стратами, всего тôлько 4 шинки въ Бродахъ замѣсто 80, якй мавъ бы бувъ право держати. Правда, нераз ôнъ порывався заводити и бôльше шинкôвъ, н. пр. 20, 30 або хоць 10, але они нѣколи не могли довго держатися. Жидки бродскй змовившися, лавою стояли противъ двора, не допускали нѣкого бути шинкаремъ въ двôрскихъ шинкахъ, ôтганяли ôтъ тыхъ шинкôвъ людей, а нераз навѣть силою нападали на двôрскй шинки, розганяючи людей и ломлячи, що попало. Такимъ спосôбомъ пропинацiя п. Молодецкого въ Бродахъ була чисто привратна и въ найлѣпшôмъ разѣ могла нести ему 500—600 зр. рôчно, — тай то ще приходилось дворови давати своимъ шинкарямъ рôжнй приватнй улекшени та користи, якъ н. пр. безплатну хату, паливо и т. д. Якъ отже бачимо, самй жиды бродскй систематично довели до того, що двôрске право пропинацiи въ Бродахъ, навѣть коли бъ було признане судомъ въ такôй самôй мѣрѣ, якъ провизоричнымъ декретомъ надв. канцелярiи въ р. 1840., варто було нѣкъ не бôльше ôтъ 10.000 зр. Дуже добре знавъ се п. Молодецкiй и неразъ старався довести съ мѣстомъ до угоды: хотѣвъ продати свое право за 15, потôмъ за 10 а то й 8 тысячь зр., але жидки не хотѣли, надѣючись, що своимъ хитрымъ спосôбомъ доведутъ Молодецкого до цѣлковитои резигнацiи въ того права.

Мѣжь тымъ сталося инакше. П. Молодецкiй, сповнивши свою шляхетну мисiю — розтраты дôбръ, вôйшовъ вô сцены, а Броды перейшли въ руки жидôвъ — Лязаруса и спôлки. Теперь дѣло пôшло инакше. Жидôвска клика, тягнучи одну руку съ Лязарусомъ, опанувала бродску раду мѣску. Пропинацiя не приносила Лязарусови нѣякого доходу, — противно, неперный процесъ о право пропинацiйне вымагавъ коштôвъ, — чи не лѣпше кинути разомъ два грибы въ борщъ, продати право пропинацiи и вымотатися ще съ выскомъ изъ невыгôдного положеня? А ту ще при данôй констелiяцiи въ радѣ мѣскôй лучилася якъ найкрасша спосôбность — продати кота въ мѣшку за готовй грошѣ. И п. Лязарусъ продавъ!

Въ р. 1881 рада мѣска въ Бродахъ выбрала и уповномочила 5 своихъ членôвъ (мѣжь ними лишь двохъ жидôвъ) до заключеня контракту купна пропинацiи съ п. Лязарусомъ и спôльниками во Львовѣ. Контрактъ мавъ стати на тôмъ, що громада мѣста Бродôвъ купуя у п. Лязаруса и спôлки за 105.000 зр. право пропинацiи въ Бродахъ, такъ якъ коли бъ п. Лязарусъ справдѣ мавъ те право, неоспорime и цѣле. Контрактъ справдѣ заключено въ присутности ц. к. нотари Вольского, и п. Лязарусъ сейчасъ взявъ собѣ въ банку гипотечного, котрого есть директоромъ, 105.000 зр. на довгъ мѣста Бродôвъ.

Теперь, коли на Броды прiйшовъ крахъ и банкови гипотечному захотѣлось мати сплаченый свôй довгъ, п. Лязарусъ штуркнувъ своихъ бродскихъ союзникôвъ, щобъ якъ найскорше пожичили 200.000 зр. въ банку краевого и покрыли ними довгъ въ банку гипотечнôмъ, т. е. властиво щобъ покрыли ними его и свои грѣшки. О кôлько знаемо, банкъ краевый доси не давъ вломитися на ту полову и п. Лязарусъ мусѣвъ стратити надѣю — такъ гладко и дешево вымотатися въ тои замотанои справы.

Переглядъ часописей.

(*Кара за чары въ Тираспольскôмъ уѣздѣ и безкарнй чары въ Галичинѣ. П. Тшецескiй антиреволюцiонеръ и Кн. Сапега революцiонеръ.*)

Чары тай чары по свѣтѣ! Всякй дива окружаютъ насъ, мы гляднмо на нихъ що день и такъ уже привыкли до нихъ, що починаемо и не вважати ихъ за дива. А прецѣ досыть тôлько приглянутися имъ близше, щобъ переконатися, що тѣ на око зовсѣмъ звычайнй факты носятъ на собѣ всѣ прикметы фактôвъ „пресотественныхъ“, т. є. походятъ не знати ôтки и змагаютъ не знати до чого.

Якъ-разъ передъ вчера въ нашôмъ „Етнографичнôмъ Кружку“ велася досыть ожившена дебата надъ чарами и чарôвницями, а вчерашнiй „Одесскiй Вѣстникъ“, немовь чародѣйскимъ способомъ прислухавшися ѣй, забирае и ôтъ себе голосъ и подае яко причинокъ до тои дебаты страшный и потрясаючiй фактъ — кары за чары. „Въ селѣ Слободзеяхъ, тираспольского уѣзда херсонскои губернiи, оженився цыганъ Галяль съ молодою циганкою Марфою. Ôтъ самого весѣля черезъ цѣлый рôкъ завважали сусѣды, що родина Галялѣвъ якось дивно обходится съ невѣсткою. Ей держали майже пôдъ ключемъ, нѣкуды не выпускали саму, а коли она н. пр. выходила по воду, то за нею якъ вартовй йшли два циганчуки-дѣверѣ. Такъ то тяглося ажь до осени 1882 року. Дня 21 жовтня вечеромъ почули сусѣды страшный крикъ изъ хаты Галялѣвъ и прибѣгши туды, застали дверѣ замкненй. Розломали дверѣ, и тогды ихъ очемъ представився страшный видъ. До стовпа на земли була привязана Марфа; спекоръ ей Тимофѣй ôтрѣзавъ ѣй ножицями одно ухо а друге надгризъ, — ôттакъ заповѣтивъ свѣчку и пôдпаливъ нею волосье на головѣ Марфы, пôдтыкаючи поломѣнь свѣчки ажь пôдъ самй очи нещасливои. Мужъ Марфы Андрѣй Галяль тымчасомъ кусавъ зубами жѣнку въ лице и выплювувавъ ôткушенй кусники тѣла, а свекруха била ей кулаками. Слѣдство карне выдано лишь старому Тимофѣеви Галилеви. На допросѣ ôнъ сказавъ, що Марфа чарôвница, що кидала въ страву пѣрье и волосье, щобъ причинити своему мужови придобачку (надучу болѣзнь). Пôзнѣйше ôнъ говоривъ, що не тямитъ нѣчого, бо дôставъ бувъ помѣшанье розуму, — а коли лѣкарѣ сконстатували, що ôнъ зовсѣмъ здоровъ, то оказавъ, що Марфу карали за невѣрнôсть. Судiи присягли въ Тирасполи признали его виннымъ и судъ засудивъ его съ облекшеньемъ кары на 10 мѣсяцѣвъ до арештантскихъ ротъ.“

Такъ розказуе „Одесскiй Вѣстникъ“ о карѣ надъ чарôвницею и карѣ надъ ей карателемъ. Що подôбнй чары, якъ робила бѣдна циганка Марфа, именно метанье волоса и всякого смѣтя, а навѣть плюванье въ кашу, роблятся не тôлько въ Слободзеяхъ, але и въ многихъ иншихъ мѣсцяхъ и уходятъ зовсѣмъ безкарно, сего, здаесь и доказувати не треба. Адже жь львôвска рада мѣска ось уже кôлька лѣтъ безкарно плюе въ кашу Русинамъ съ рускою школою, — и кто ѣй за то що зробитъ? А патры Змартвыхвстанцѣ, хиба жь они не навмысно поселилися во Львовѣ въ тôй цѣли, щобъ систематично кидати Русинамъ волоски и пѣрье и всяку нечисть въ страву, — а прецѣ жь Русины не то що не выкусили имъ ще й кусника миса съ лица, але противно, ставлятъ по радахъ повѣтовыхъ внески о спомаганье тыхъ „волшебникôвъ“. Та ба, навѣть нашй власнй брата-Русины починаютъ пускатися на ту саму дорогу и починаютъ досыпати до нашихъ отравъ такй чужоземнй, заальпейскй и загôрскй (vulgo ультрамонтаньскй) ингредiенцiи, котрй дуже легко можутъ набанати насъ неулѣчимои придобачки, котра бы кидала насъ ниць пôдъ стопы рôжныхъ — неприятелей. Коли бъ у насъ Русинôвъ зôбралась колись родинна рада для суду надъ тыми нашими домашными чарôзниками, то я, хоць зъ роду человѣкъ не кровожадный, подавъ бы свôй немѣродайный голосъ за тымъ, щобъ ôтрѣзати имъ ухо — „най мають знакъ“.

Порôвно съ чарами занимаютъ умы сучасныхъ людей два инши, въ своѣмъ родѣ такожь чародѣйскй слова: „революцiя и реакцiя“. Що лѣпше, сôль чи перецъ? — те саме питанье можна бы приложити й до тыхъ двохъ острыхъ ингредiенцiй всесвѣтнои исторiи. Конечно, при добрôй страви и одно и друге добре, а неразъ навѣть потрѣбне. Але дѣдичъ Дынова, п. Тшецескiй, „szlachcic z dziada pradziada“, думае очевидно инакше. Все фурда, а пропинацiя грунтъ! И отъ п. Тшецескiй для того свого идеалу добровôльно вербуеся въ ряды анти-революцiонерôвъ и — пише доносъ на кс. Крушку, котрый мавъ ôтводити народъ дынôвскiй ôтъ пiянства и пропинацiи. Чи кс. Крушка бувъ справдѣ червоный революцiонеръ, чи може въ якôй иншôй цѣли казавъ дыновскôмъ хлопамъ носити окремого фасону шапки, сего мы не знаемо, — але досыть того, що, якъ пише познаньскiй „Orędownik“, справа его скôнчилася. Часъ рекурсу противъ засуду староства минувъ, и хоць кс. Крушку въ Галичины не выкинутъ, то про то п. Тшецескiй такого небезпечного чоловѣка до Дынова не пустятъ. „Тымъ буде царемъ п. Тшецескiй, а жидъ шинкарь его министромъ скарбу и просвѣты, буде людей розгрѣвати и розношувати, а пану Тшецескому за те зносити грошѣ. А ôттакъ такй Тшецескй будутъ выбранй на послôвъ и почнутъ въ соймѣ деклямувати „z szlachtą polską polski lud“, будутъ выголошувати довгй бесѣды „о обовязкахъ старшои братiи надъ молодшою“, т. е. надъ хлопомъ, дальше о просвѣтѣ того жь хлопа, — такй Тшецескй будутъ „посвячатися“ для народа такъ довго, якъ довго той народъ спокôйно пье у жида, а жидъ зноситъ имъ народнiй грошѣ! А що буде опôсля?“

Якъ коли бъ на перекôръ п. Тшецескому иншiй панъ польскiй, знаный въ широкихъ галицкихъ кругахъ пôдъ назвою „червоного князя“ задумавъ передъ кôльканайцятьма днями забавитися въ революцiонера, хоць бы такимъ, впрочѣмъ нѣкому нешкôдливымъ способомъ, що на банкетѣ въ двайцяту першу рôчницю повстання 1863-го року пивъ „вѣчную память“ повѣшаныхъ и пострѣляныхъ революцiонерôвъ. И се щось значитъ! „Sztandar polski“ дае съ того поводу цѣкаву характеристику „червоного князя“, котрою мы дѣлимося съ читателями. „Въ послѣдныхъ 21 лѣтахъ князь той бувавъ и бувае часами страшно червоный. Але то ему нѣчого не перешкаае часомъ въ мѣру потребы запановувати надъ своимъ огнемъ и бути бѣленькимъ якъ крейда або й сѣрымъ, якъ до поры и часу. Коли есть бѣлый або сѣрый, то представляе дуже добрый барометръ, що вѣщуе погоду въ его сферахъ и свободу всякихъ „реальныхъ“ т. е. спекуляцiйныхъ рухôвъ: въ ту пору высоко стоятъ акцiи „organizanej pracy“ а просперуютъ „человѣколюбнй“ банки. Але скоро тôлько яка-небудь хмарка покажеся на видокругѣ политичнôмъ, то князь сейчасъ червонѣе, — и чимъ хмара робится чорнѣйшою, проносятся грохôтъ громôвъ и рыкôтъ блыскавиць, — то й книже лице стаесь що-разъ червонѣйше — ажь до кровавого кармазину“. „Sztandar“ отже въ того факту, що „червоный князь“ въ теперѣшнôй хвили бавится въ „червоного“, выводитъ то, що „coś się święci“, що щось приготовуесь таке, о чѣмъ многй люде знаютъ а нѣкто голосно не говоритъ. Мы свого часу натякали о тыхъ „темныхъ хмарахъ“, и ширше о нихъ розводитися не бачимо поки-що нѣякои потребы.

одну золоту и двѣ срѣбнй медалѣ. На парискому межинародному географичному конгресѣ въ 1875 роцѣ Чубиньскому дано медаль 2-гои клясы. Зъ правничихъ праць покôйника и доси мае свою вагу „Очеркъ юридическихъ обычаевъ Малороссiи“. Смѣло можна сказати, що коли бъ лиха доля не скрутила ще въ молодыхъ лѣтахъ Чубиньского, — въ него бы выйшовъ ученый европейскiй, бо природа щедрою рукою надѣлила его и розумомъ и жвавостею и инчимъ добромъ, потрѣбнымъ честному ученому.

Не заборонила природа Чубиньскому и въ поетичному дарѣ: першй его поезiи друкувалися въ „Основѣ“ (ôнъ пôдписувавъ ихъ „*Павлусь*“), а въ 1871 роцѣ свои невеличкй поетичнй творы ôнъ выдавъ осôбною книжечкою пôдъ назвою „*Сопѣлка*“.

Тяжкiй жаль, щира скорбь, що така велика сила була зломана и утерана, не даюши Украинѣ того, що мусѣла бы дати при инчихъ умовахъ и обставинахъ... Свѣжа ще могила — не дае менѣ вымовити критичный оглядъ друковыхъ праць Чубиньского. Я подамъ читателямъ одинъ стишокъ Чубиньского, де въ пôдъ его власного пера вылилося его житье. Ось ôнъ:

До моеи Катрусѣ.

Ще не багато лѣтъ проживъ,
А вже сивѣе чорный волосъ;
Ще не дождавъ своихъ я жнивъ,
Ще не жовтѣе колосъ...

Я въ свѣтѣ щиро працювавъ,
Я сѣявъ те, що Богъ послався.

Багато гôркихъ сльозъ проливъ
И горя я дôзнавъ чи мало,
Людей и правду я любивъ,
За те мене и зневажали, —
И молодй лѣта свои
Я скоротавъ на чужинѣ.

Теперь съ тобою ôтдыхаю,
Теперь прийшла моя весна,
Я мовь по смерти оживаю
И ты мовь зôронька ясна
Менѣ присвѣчуешь; съ тобою
Я вже не знаюся съ нудьгою.

Свѣти жь менѣ, поки я бачу,
Поки до працѣ я берусь, —
Я марне працѣ не потрачу
И жнивъ своихъ таки дôждусь:
Зберу, що сѣявъ, и веселый
Пôйду на вѣчную оселю...

Не такъ сталося! Не довелося страждальцеви навѣть навтѣшатися своею семьею, „дôждати жнивъ“ у своѣй семьѣ; недугъ лишивъ его и сего щастя! Въ отсй тяжкй лѣта (ôтъ 1879 р.) его „Катруся“ (дружина) справдѣ стала ему „ясною зорею“, котра „не заходила“ для него, не ôтходила ôтъ его ложа болѣзни до остатного часу... Тôлько жѣночe, щиро любяче серце спосôбне вынести пятилѣтный доглядъ биля постелѣ безнадѣйно недужого!...

Миръ тобѣ, брате! Спочивай тамъ, де не досягне тебе нѣякiй доносъ, нѣяка клевета душепродавцѣвъ!

О. Я. К–ій

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрiйско-Угорска Монархiя.

(*Въ палатѣ послôвъ угорского сойму*) розпочалася дня 31 м. с. сѣчня дебата надъ nuntium палаты панôвъ въ справѣ мѣшаныхъ супружествъ. Президентъ кабинету Тисса предложивъ и коротко умотивувавъ завѣтне свое внесенье, пôсля котрого предложенье закона о мѣшаныхъ супружествахъ мало бъ бути взяте зъ дневного порядку. Надъ сею справою велася въ початку досыть спокôйно дискусiя, опôсля зачала она щоразъ заострюватись и ставатись интереснѣйшою, а въ кôнци прибрала такiй тонъ, съ якимъ рѣдко стрѣчаемося въ парламентарныхъ корпорацiяхъ. Забравъ голосъ антисемитъ Истоци, котрый въ своѣй бесѣдѣ звернувся противъ сторонництву либеральному и скрайнôй лѣвици, и заявляе, що позаякъ парламентъ не занавъ ясного становища въ питаню жидôвскôмъ, то народъ самъ буде мусѣвъ его порѣшити. Не пощадивъ бесѣдникъ такожь и сторонництва Кошута, котрому закидае, що убралося въ антисемитску львину шкôру лишь на то, щобы въ найблизшôмъ соймѣ знôвъ вти

рука въ руку съ жидами. Пос. Гофманъ зъ сторонництва прихильного правительству попирае внесенье Тиссы, а Германъ зъ сторонництва скрайной лѣвицѣ робитъ правительству замѣтъ, що оно забираеся теперь до ôтвороту, хочъ традиційной политицѣ Тиссы належитъ завдячити теперѣшну ситуацію. Бесѣдникъ стае въ оборонѣ аристократіи противъ нападистей прасы и кôнчитъ середъ оплескôвъ палаты завôзваньемъ до жидôвъ, щобы выступили, заявили артикулы своей вѣры и подôбно другимъ вѣроисповѣданиямъ склыкали соборъ. Пôсля Германа забравъ слово Августъ Пульскій. Ôнъ выступивъ противъ Источому и Германови и доказуе, що питанье жидôвске не существуе. Бесѣдникъ не похвалае однакожъ такожъ и тактики правительства въ тôй справѣ и жадае предложеня о супружествахъ цивильныхъ. Зголосившійся опôсля до слова Силагій критикуе становище министра Павлера, а при тôмъ выступае дуже остро противъ президента министрôвъ Тиссы. Тисса — говоривъ Силагій — хотѣвъ бы всяку справу, котра ему не на руку, ôтсунути на бôкъ и зовсѣмъ не дбае о репутацію мужа стану, бо его цѣлею есть задержанье свого портфелю. Вчера було ему предложенье потрѣбне, нынѣ вже его не потрѣбуе, черезъ те ôнъ стративъ право бути проводникомъ партіи. Коли наконець пôдпéся Тисса, щобы ôтповѣсти на замѣты попередныхъ бесѣдникôвъ, далися чути зъ стороны лѣвицѣ грôмкій протесты, а въ сали зробилося замѣшанье, такъ що Тиоса доперва по кôлькохъ минутахъ прійшовъ до слова. Бесѣду Тиосы перерывала часто опозиція, а коли министеръ перестав говорити, принято его свистомъ и шумомъ, котрый заглушивъ оплески сторонництва прихильного правительству.

(Клюбъ аграрный.) Звѣстна ôтозва Линбахера и Фукса, котру они порозсылали до членôвъ майже всѣхъ клюбôвъ правицѣ, ôтнесла успѣхъ о стôлько, що дотеперь приступило вже до аграрного клюбу 15 послôвъ, що належатъ въ части до центрумъ, а въ части до правого центрумъ. Клюбъ аграрный розпочавъ вже свои наради а пос. Линбахеръ зазначивъ на зборахъ его становище до другихъ парламентарныхъ клюбôвъ. Пытанье се порѣшивъ основатель нового клюбу такъ, що его ухвалы нѣкого не вяжуть и що кождый зъ его членôвъ маe свобôдну руку пôддатися на случай колизіи ухваламъ свого политичного або національного клюбу. Линбахеръ не жадавъ для того формальной организаціи клюбу аграрного пôсля образца клюбôвъ политичныхъ або національныхъ, и не вносивъ навѣть на выбôръ предсѣдателя а застерѣгъ собѣ лишь запрошувати членôвъ для нарадъ, наколи бы знайшовся ôтповѣдный предметъ. Органы чеcкій, подаючи о тôмъ справоздане, заключаютъ, що акція Линбахера направлена на то, щобы ослабити клюбы правицѣ.

(Въ дальшій дискусіи надъ внесеньемъ дра Гербста) забравъ на вечѣрномъ засѣданю рады державной зъ дня 31 сѣчня министеръ справедливости дръ бар. Пражакъ. Министеръ заявляе, що для належного оцѣненя розпорядженя, противъ котрого вымѣрене внесенье Гербота треба пригадати и порôвнати желанія меморіялу чеcкихъ послôвъ, якъ и контрмеморіялу послôвъ нѣмецкихъ. Ще за министерства Штремаера выдано розпорядженье, пôсля котрого въ Чехахъ можна було вносити подане въ обохъ языкахъ, и они мусѣли бути заладжени въ тôмъ языцѣ, въ якôмъ ихъ внесено. Министеръ доказуе, що розпорядженье языкове ôтповѣдае духови законôвъ, а се мусить признати и справоздавець меншости комисіи. Знанье обохъ языкôвъ много значитъ для удержаня мира. Мимо розпорядженя языкового много урядникôвъ авансуе, хочъ не знаютъ чеcкого языка; правительство увзглядняе заслуги урядникôвъ, але и числится также съ потребами населеня. Правительство не можe згодитися на подѣлъ Чехъ, а проектъ такого подѣлу есть лишь средствомъ агитаційнымъ, прямуючимъ до того, щобы удержувати невдоволенье въ краю. — Пос. Кусы навязуючи до дебаты о языцѣ державнôмъ полемизуе съ Линбахеромъ и доказуе, що ôтъ судій належитъ конечно жадати знання чеcкой мовы. Чехи не надякаются нѣколи нѣякои репресіи и не возьмутъ назадъ своихъ нарокôвъ. Опôля говорили ще: пос. Веберъ за, и пос. Гевера противъ внесеня Гербота, а ôттакъ выбрано генеральными бесѣдниками Гербота и Трояна. Дебата скôнчилася дня 1. н. с. лютого, якъ можна було предвидѣти ôткладеньемъ внесеня Гербота. Переходъ до дневного порядку ухвалено 175 голосами противъ 161. За внесеньемъ Гербота голосувала кромѣ лѣвицѣ также часть клюбу Коронинѣго, а межи прочими ôтдали также свои голосы члены сего клюбу послы Ковальскій и Куначковскій. Пос. Озаркевичъ голосувавъ съ правицею противъ внесеня.

ЗАГРАНИЦЯ.

Сербія. Не такій то ще дуже давній часы, коли Сербія стогнала пôдъ ярмомъ турецкимъ, а теперь коли бы ѣй найкрасше процвитати и розвиватися власній люде накладаютъ на ню нове ярмо тымъ тяжше, бо походяче зъ рукъ ей власныхъ сынôвъ. Тяжко стае на свѣтѣ! Реакція не то що смѣлымъ крокомъ почынае чимъ разъ скорше поступати въ середнôй Европѣ, але навѣть и въ такихъ славяньскихъ, и съ часто славяньскимъ устроемъ державахъ якъ Сербія починае впровадзувати чужій варварскій порядки и все буцѣмъ то для добра народу, буцѣмъ то зъ великои любви для него. Та не мала то любовь, бо така, що такъ сильно пригортае до груди, поки не задушитъ! Видко, що передовій люде въ Сербіи не дурно ѣздили въ гостину до Нѣмци, великого учителя, бо вже и выучилися, якъ по своему вклады дати дитинѣ, що домагаеся ѣсти, розворку мѣжъ зубы, щобъ ей крику нѣкто не почувъ. Мы доносили вже, що около 6 с. м. маютъ ôтбутися выборы до новои скупштины и якъ ôтносится до нихъ правительство а якъ сербскій народъ. Теперь читаемо въ „Nordd. Allg. Ztg.“, що сербске правительство приготовуе новій законы, котрій маe предложити скупштинѣ. Побôчь буджету и реформы податковои хоче правительство предложити новый законъ, ôтносячійся до змѣны политичнои управы. Право се маe обмежити громадску самоуправу и ôтдати вильнъ и надзôръ надъ громадами правительству, котрыхъ оно доси зовсѣмъ не мало. Дальше маe змѣнитися право прасове установлене сторонництвомъ поступовцѣвъ а маe навестися объективне поступованье черезъ конфискату газетъ остереженье и застановленье выдавництва. Крôмъ того маютъ дуже значно збôльшитися кары за прасову провину. Рôвночасно задумало министерство старатися о то, щобы скупштина надала ему право вносити всякій товариства и зборы, такъ щобы лишь министерство мало на будучность право дозволяти завязувати товариства и склыкувати зборы и то, якъ понятно лишь такій, якій ему до вподобы. Видко, що министерство Кристича добре заходится коло новыхъ выборôвъ, коли вже нынѣ лагодитъ такій законы и маe надѣю, що нова скупштина ихъ прійме.

Франція Въ французскôмъ парламентѣ ведеся теперь дуже важна дебата надъ економичнымъ положеньемъ народу и хочъ не деведе певно до позитивныхъ результатôвъ, то однакъ поясните не одну доси темну справу и принесе немало интересовного матеріялу. Особливо бесѣда предсѣдателя министрôвъ Феррого доказуе, що французке правительство не обмежаеся лишь на пустыхъ фразахъ, але стараеся обзнати положенье въ краю въ его всякихъ подрôбностяхъ. Ôнъ доказуе, що всяка соціальна змѣна можe лишь наступити при участи, и за ініціативою кождои одиниці и самъ рôжнится погляды французкого министра якъ найяскравѣйше, ôтъ такъ званого державного соціялизму кн. Бисмарка. Дальше доказуе Ферри въ своей бесѣдѣ, що держава не повинна заховуватися пасивно супротивъ положеня робочихъ класъ, але она не можe розвязати соціального питаня, лишь можe его спомагати наукою и свободами. Тая думка, каже Ферри дальше, що держава покликана до обмежуваня економичнои дѣяльности и до розвязуваня соціальныхъ питань, згубила 1848 и французку республику. — Въ подôбный способъ говоривъ Ферри дальше, а по нѣмъ ставъ знову говорити Клемансо, котрый хочъ радикально, то однакожъ не менше объективно выступае въ справѣ буджету и высокихъ податкôвъ. Дебаты ведутся ще дальше.

Італія. Касаційный трибуналъ въ Римѣ розрѣшивъ 29. сѣчня немало займаючій спôръ Ватикану съ правительствомъ о недвижимій добра конгрегація de propaganda fide выносячій около 10 міліонôвъ и постановивъ конвертувати его на державну ренту. По сей причинѣ выславъ папа окружникъ до всѣхъ нунціевъ, въ котрôмъ каже, що буде протестовати противъ сего засуду, бо институція якъ congregatio de propaganda fide не есть лишь чисто церковною, але она займаеся такожъ культурою и цивилизацією. Папа покликуеся на тое, що вже Наполеонъ I., котрый не вино не дуже бувъ прихильный церквѣ, не посмѣвъ тыкати сеи институціи. Лондонскій анархисты удалися съ прошеньемъ до Чезара Орсиніого, щобы ôнъ дозволивъ привезти тѣло его брата Феликса до Италія. Анархисты задумали самъ очевидно выкликати непокои въ Романи и поставити правительство въ прикре положенье. Орсини ôткazавъ, що хотяй тлѣнній остатки его брата ему дорогій, то ôнъ однакожъ не хоче выкликувати непокоевъ въ рôднôмъ краю.

НОВИНКИ.

— **Поминальне богослуженье за бл. п. Володимира Барвѣньского** згромадило въ суботу въ Успеньскôй церкви цѣлый цвѣтъ руской интелигенціи львôвскои, а простора церковь, де мы витали также ôтпоручникôвъ Русинôвъ зъ провинціи, ледво могла помѣстати почитателѣвъ рано згасшого патріота. Службу ôтправивъ въ сослуженю оо. Стефановича и Гробельского крыл. о. Павликôвъ. До звеличеня сумного торжества причинився хоръ академикôвъ. По заупокôйной службѣ вступивъ на проповѣдницю звѣстный нашъ проповѣдникъ о. Данило Танячкевичъ зъ Закомаря. Хорошо обдумане его слово, въ котрôмъ вказавъ ôнъ на высоке пôсланництво цѣлои интелигентнои суспôльности руской и на задачѣ ей супротивъ церкви и народа, зробило велико вначатѣнье на слухателѣвъ, а уступъ его бесѣды, въ котрôмъ завызвавъ ôнъ рускихъ женщинъ, щобы любовію, яку хоронятъ въ своей груди до родины, обняли цѣлый свôй забутый и поневѣряный народъ, ôтповѣдавъ найкрасше поважнôй хвили сумного торжества. Поминальный обхôдъ закôнчився парастасомъ, до котрого станули кромѣ служившихъ службу б. ще кôлькохъ другихъ священикôвъ, а сумно поважный звукъ дзвонôвъ роздавшійся зъ вежи церковной, звѣщавъ „вѣчну память“ одного зъ найлучшихъ сынôвъ нашои Руси.

— **Пригадуемо**, що завтра дня 6 л. лютого ôтбудеся въ комнатахъ „Руской Бесѣды“ (ул. Скарбкôвска, ч. 3) загальный зборъ товариства „Просвѣты“. На порядку дневномъ справозданя: выдѣлу, касіера, економа и комисіи контрольной; выбôръ нового выдѣлу; внесеня выдѣлу и членôвъ; а наконець ôтчитъ и снѣвъ хоральный. — Початокъ о год. 3 по полудни.

— **XXIII. роковины смерти Т. Шевченка и ôтирытье „Руской Бесѣды“ въ Тернополи.** Минувшого тыждня въ пятницю обходивъ Тернопôль дня величавій торжества. О 2-гôй годинѣ по полудни ôтбулося насамперед торжественне ôткрытье „Руской Бесѣды“ въ домѣ п. Стахевича, купця въ Тернополи. На ôткрытье Бесѣды явилося досыть значне число членôвъ, и по вступнôй рѣчи проф. Барвѣньского выбрано предсѣдателемъ дра Лучаковского и приступлено по короткôй дебатѣ до выбору выдѣлу. По скôнченôмъ выборѣ розбѣшлися члены чимъ скорше, щобы приготовитися до другого торжества, именно до вечерниць въ память Т. Шевченка отличихъ въ певнôй связи съ „Бесѣдою“, бо маючихъ приспорити ѣй ôтповѣдного капиталу. Точно о 8-мôй годинѣ вечеромъ мали розпочатися вечерницѣ, однакожъ гостей явилося такe число, що передъ входомъ до салѣ театру тернопôльского, де ôтбувалися вечерницѣ, настав такій отискъ, така толочня, що трудно було добитися до салѣ. Що особливо такъ потягало гостей — то бувъ Денисôвскій хоръ селянъскій, котрый выступивъ на вечерницяхъ. На нынѣ мусимо однакожъ обмежитися лишь на сей короткôй згадцѣ про Тернопôльскій торжества; при найближшôй знагодѣ поговоримо о нихъ обширнѣйше.

— **Загальный зборъ товариства педагогичного**, котрый мавъ ôтбутися въ пятницю мин. тыждня, зôставъ на жаданье учителѣвъ школъ народныхъ ôтложеный на день 2 л. марта с. р.

— **Реченець для рукоположагання** укôнченыхъ богословôвъ львôвскои архіепархіи призначаесь обѣжникомъ на 11 л. марта 1884.

— **Конкурсъ на опорожнену посаду професора пастырского богословія** съ выкладовымъ языкомъ руcкимъ на университетѣ львôвскôмъ розписуе перемыска консисторія руска съ речинцемъ до послѣдного лютого 1882 р.

— **Въ селѣ Небыловѣ** коло Перегиньска — якъ намъ пишутъ зъ ôттамъ — выбухъ о 11-тôй годинѣ въ ночи зъ 2-го на 3-го л. лютого пожаръ и знищивъ до тла 25 хатъ съ загородами. Въ пожарѣ згинула одна баба, котра мешкала сама одна въ хатинѣ; тѣло ей спалилося на уголь. Згорѣло такожъ кôлька штукъ худобы. Асекурованій були тôлько три чи чотыри хаты. Ратунокъ бувъ неможливый, бо всѣ домы, якъ звычайно на Пôдгôрю, кладени зъ смôльного дерева. Вѣтеръ вѣявъ тôлько на одну часть села; коли бъ не тое, то цѣле село було бы пôшло съ дымомъ. Для погорѣлцевъ потрѣбно швидкои и великои помочи.

— **Почутье потребы самопомочи** проявляеся мѣжъ нашимъ сельскимъ народомъ що-разъ частѣйше. Зъ Скалатского доносятъ намъ, що въ селахъ Орѣхôвци и Чернелôвцѣ заложили громадяне крамницѣ христіянъскій. На заложенье крамницѣ въ Орѣхôвци зложились два господарѣ по 100 зр., а въ Чернелôвцѣ чотыри господарѣ по 50 зр. Обѣ крамницѣ маютъ виды на успѣшный розвôй, бо христіяне-громадяне держатся солидарно и попираютъ руcкій крамницѣ.

— **Читальня въ Старомѣщинѣ** коло Пôдволочискъ, розвиваеся дуже хорошо, — якъ оповѣдавъ намъ одинъ проѣзжій, гостившій въ тôй читальни. Читальня въ Старомѣщинѣ числитъ 47 членôвъ.

— **Въ память Ивана С. Тургенева** ôтбудеся у Вѣдни заходомъ славяньскихъ студентôвъ торжество дня 27. руск. сѣчня, при участи п-ѣ Банки, В. Степановои, Вѣнцковскои, п-а Брулика, К. Григоровича и славяньского товариства співацкого. Початокъ торжества о $7^1/_2$ годинѣ вечеромъ.

— **Руско-народный театръ** пôдъ дирекцією пп. Биберовича и Грыневецкого давъ въ Коломыи доси вже три представленя, именно: „Данишевы“, „Чорноморцевъ“ и „Олесю“. Всѣ три представленя выпали пôдъ взглядомъ касовымъ дуже слабо. Бô второкъ представленый буде „Фіякковый герой“, въ четверъ нова оригинальна комедія „На доброчинний цѣли“ и оперетка „Яношъ Иштингази“, въ суботу Шиллера „Интрига и любовь“ и въ недѣлю „Бойки“ образъ народный съ співами и танцами. Якъ бачимо, репертоаръ нашого театру въ Коломыи дуже добôрный и мы дивуемось, длячого на першихъ представленяхъ участь публики руcкои була слабою. Сподѣваемось, що на дальшій представленя Русины коломыйскій будутъ учащати численнѣйше.

— **Засѣданье „Етнографично-статистичного Кружка“** ôтбулося минувшои недѣлѣ при досыть невеликôмъ числѣ участникôвъ. Читавъ тов. Лукашевскій дуже цѣкаво обробленый рефератъ о чарахъ и чарôвникахъ, въ котрôмъ выпровадивши вѣру въ чары зъ первѣстной несвѣдомости человѣка законôвъ природы, згадавъ про вѣру въ чары и ворожбы у давныхъ Грекôвъ и Римлянъ, обширнѣйше розказавъ про становище до тои вѣры христіянъ и про середновѣковій безчисленній процесы и палення чарôвниць, а въ кôнци перейшовъ до мѣсця, яке займали и займаютъ чары та чарôвниці въ свѣтогляді исторія нашого народа. На пôдставѣ документôвъ, зведеныхъ у Чубиньского и обробленыхъ Антоновичемъ, прелегентъ выказавъ думку, що погляды на чары бувъ у нашого народа не такъ демонологичный якъ у народôвъ романьскихъ и германьскихъ и що затымъ въ процесахъ противъ чарôвникôвъ судіи лишаютъ звычайно самій чары на боцѣ, а доходятъ тôлько, чи и о кôлько дѣяльность пôдсудного пошкодила другому. Прелегентъ скôнчивъ намаркованьемъ основной рôжницѣ мѣжъ судами св. инквизиціи а давными судами у насъ, а на остатку тою замѣткою, що ажъ впровадженье Езуитôвъ и контрреформаціи до давной Польщѣ привело и у насъ въ тôмъ взглядѣ змѣну. Установлена въ XVI в. инквизиція въ Польщи довела остаточно до спаленя кôлькохъ чарôвниць, хочъ фактôвъ такихъ було у насъ на цзотье дуже мало. Надъ тымъ ôтчитомъ вывязалась дискусія въ котрôй брали участь тов. Сосенко, Андр. Косъ и Ив. Франко.

— **Цѣсарь** дарувавъ громадѣ Пôдбôрцѣ въ повѣтѣ львôвскôмъ 50 зр. запомоги на докôнченье школы.

— **Рабунокъ.** Позавчера передъ 10 годиною вечеромъ вôйшовъ якійсь мужчина съ женщиною до одного мешкання при улици Курковôй, въ котрôмъ була дома сама лишь служниця. Вôйшовшій мужчина почавъ служницю бити, але тая опиралась досыть завзято, бо навѣть ôткусила ему палець. Коли се дѣялося, товаришка рабôвника забирала тымъ часомъ рѣчи. Служниця зачала кричати и рабôвники съ зрабованымъ рѣчами утѣкли. Полиція рѣчи ôтнайшла въ сусѣднôмъ огородѣ въ альтанѣ, але рабôвникôвъ не выслѣдила.

— **Клясифікація питомцевъ Руской Бурсы въ Коломыи за I-шій курсъ** 1883/4. *Зъ IV кл. кормальной:* 1) Дорошъ Володимиръ, сынъ дяка въ Ракôвци I. кл. *Зъ I кл. гимназіи:* 2) Бурчакъ Иванъ, сынъ селянина въ Пѣстынѣ, I кл., лок. 15 на 47 ученикôвъ; 3) Гушманъ Теофиль, сынъ дяка въ Шешорѣ, I кл., лок. 18 на 47 уч.; 4) Ковальчукъ Иванъ, сынъ заробника зъ Сорокъ, I кл. съ ôтзначеньемъ лок. 3 на 47 уч.; 5) Коляковскій Олекса, сынъ писаря громадского зъ Пѣстынѣ, I кл., лок. 8 на 47 уч. *Зъ II кл. гимназ.:* 6) Кернацкій Михаилъ, сынъ кушнѣра зъ Снятина, I кл., лок. 12 на 28 учен.; 7) Павлюкъ Василь, сынъ заробника зъ Снятина, I кл., лок. 6 на 28 учен.; 8) Щербатюкъ Василь, сынъ заробника зъ Саджавки, I кл. съ ôтзначеньемъ лок. I на 28 учен.; *Зъ III кл. гимназ.:* 9) Баричко Михаилъ, сынъ ткача въ Кутѣ, I кл. съ ôтзнач. лок. 2 на 30 учен.; 10) Дудыкъ Омелянъ, сынъ дяка зъ Вôльокъ мазовецкихъ, I кл., лок. 7 на 30 учен.; 11) Федюкъ Иванъ, сынъ селянина зъ Россохача, I кл., лок. 5 на 30 учен.; 12) Плешканъ Илія, сынъ селянина зъ Тулавы, I кл., лок. 9 на 30 уч.; 13) Рудницкій Антôнъ, сирота по священику зъ Кропивника, I кл., лок. 11 на 30 учен. *Зъ IV кл. гимназ.:* 14) Великорицкій Матѣй, сынъ селянина зъ Серафиньця, I кл., лок. 7 на 38 учен.; 15) Гавришъ Іосифъ, сынъ ткача зъ Коссова, I кл. лок. 9 на 38 учен. *Зъ VIII кл. гимназ.:* 16) Андрейко Дмитро, сынъ селянина зъ Трудовичъ, I кл., лок. 8 на 24 зр. (Сей питомець бувъ заразомъ домовымъ учителемъ и надзирателемъ бурсакôвъ.) — Три питомцѣ, именно: Баковскій Корнило и Коляковскій Левъ зъ I кл. гимназ. и Давидовичъ Ероним зъ II кл. гимназ. получили степень II — есть однакожъ надѣя, що въ слѣдующôмъ курсѣ поправятся.

— **Евгеній Руеръ (Rouher)**, умеръ дня 3 л. лютого въ Парижи. Руеръ, звôтный бонапартистичный дипломатъ, горячій прихильникъ и права рука Наполеона III родився 1814 р. въ Ріонъ. Рôкъ 1848 заставъ Руера здôбнымъ въ справахъ карныхъ адвокатомъ. Ôтъ того часу, зôставши депутованымъ, поступавъ що-разъ высше по драбинѣ карієры, при помочи Наполеона. Ще передъ coup d'état Людвика Наполеона зъ 2 грудня бувъ министромъ справедливости; потôмъ знôвъ обнявъ тую теку. Въ р. 1863 бувъ президентомъ министрôвъ. По упадку Наполеона III Руеръ бувъ головою бонапартистôвъ, що безъуспѣшно працювали надъ зниценьемъ республики а привернѣньемъ цѣсарства. Для бонапартистôвъ смертъ зручного дипломата Руера — есть великою стратою.

— **Гальмаеръ (Gallmayer)**, славна акторка вѣденьска, умерла сими днями у Вѣдни.

— **Надбсване.** Всч. о. Юліянъ Менцѣньскій и зверхность громадска громады Корытники удаесь черезъ нашу Редакцію съ просьбою до всѣхъ добросердныхъ П. Т. Родимцевъ, щобы зволили запомочи бувшого учителя Стефана Пасславского, котрый попавъ знôвъ въ тяжку болѣзнь и безъ занятя та помочи терпитъ страшенну нужду и муку. — Редакція зъ своеи стороны попираe тую просьбу и принимае жертвы для нещаслывого страдальця.

— **Діяментове вѣнчанье** обходивъ дня 2 л. лютого львôвскій мѣщанинъ Ив. Добровольскій по 60-лѣтнôмъ житю въ супружествѣ съ Евою зъ Кубалевичѣвъ.

— **Перший баль публичный польскій** сихъ мясниць ôтбувся дня 3 л. лютого заходомъ техникôвъ въ касинѣ мѣскôмъ. Въ бали взяли участь пп. намѣстникъ съ женою и дочками и Єго кор. Выс. кн. Вюртембергскій. Доходу принесъ баль до 2.000 зр.

— **Въ „Kur. Pozn.“ знаходимо цѣнаву статистику** одного повѣта польскои Познаньщины, где представлено взрôстъ людности того повѣту ôтъ 1858 до 1883 р., головно пôдъ взглядомъ вѣроисповѣдань. Знаючи, що евангелики тамъ Нѣмцѣ, а католики Поляки, можемо выробити собѣ понятье о взростѣ германизаціи въ тôмъ повѣтѣ. Въ 25 лѣтахъ вся людность повѣту взросла о 18%. Въ р. 1858 Поляки становили 81·60% всеи людности повѣту, а въ 1883 р. 82·60%, отже о 1% бôльше. За то Нѣмцѣ становили 1858 р. 14·40%, а въ р. 1883 лишь 13·40% всеи людности. Беручи абсолютно, взросло въ тыхъ 25 лѣтахъ число Полякôвъ о 17·90% а число Нѣмцевъ о 10%. Якъ бачимо, вынародовленье Полякôвъ въ Познаньщинѣ не поступае такъ нагло, якъ бы сего бажало пруске правительство.

— **Комисія установлена для перегляду правъ** тыкаючихъ жидôвъ въ Россіи — на послѣднôмъ своемъ засѣданю въ Петербурзѣ, рѣшила зобрати и выдати матеріялы ôтносячій ся до пытаня жидôвского, особливо на Украинѣ. Надѣятись, що выданье те послужитъ цѣннымъ причинкомъ до пôзнаня нашого краю, становлячого пôдъ взглядомъ пытаня жидôвского одинъ зъ найцѣкавѣйшихъ краевъ на свѣтѣ, такъ якъ велике нагромадженье жидôвства на нашôй земли, а заразомъ историчій обставины, котрій спиняютъ розширюванье жидôвъ въ

землѣ великорускій, компликують всѣми розвязку жидівского питання на Украинѣ. Надѣятись треба, що совѣстна и докладна статистика ясно выкаже хибы правного устрою жидівъ на Украинѣ и що немилосердні цифры порівно съ грізными противожидівскими розруханами вплынуть на користну для нашого народа змѣну того стану.

— **Статистика рода людского підъ взглядомъ вѣроисповѣдань.** Число всѣхъ истот рода людского, заселяючихъ нашу планету, обчисляє статистика въ приближеню на 1.445 міліонівъ душь, т. є. майже на півтора міліярда. Зъ того числа підъ взглядомъ вѣроисповѣдань єсть:

Буддистівъ-Конфуціонистівъ (Хинчиківъ)	380	міліонівъ
Поганцѣвъ рѣжныхъ религій .	230	„
Католиківъ	212	„
Музулманівъ	200	„
Браминистівъ	163	„
Протестантівъ	124	„
Православныхъ	84	„
Буддистівъ-Синтоистівъ . .	36	„
Буддистівъ правовѣрныхъ . .	7	„
Жидівъ	7	„

— **Борба съ опрышками.** Якъ собѣ мусять радити власти турецкі съ опрышками въ Малій Азіи, показує фактъ, якій случився съ кінцемъ м. р. недалеко Смирны. Славного опрышка Юрукъ Османа и его 6 товаришівъ уласкавили були власти підъ условіемъ, щобы вступивъ до жандармерія. Маючи выборъ межи стрычкомъ а мундуромъ въ службѣ султана, не нагадувалися бандиты довго, понатягали мундуръ, и підъ его охороною дальше провадили своє давне ремесло и накладали гарачь на спокійныхъ мешканцівъ. Але о тімъ довѣдався смирнеьскій „вали“ и наказавъ Каймаканова, въ котрого повѣтѣ дѣялися тѣ злочинства, щобы Юрукъ ставився съ своими товаришами у самого вальо. Коли прийшли, прийнявъ ихъ дуже ласкаво и гостинно и запровадивъ підъ позоромъ, що хоче ихъ почестувати снѣданьемъ, на подвірье палаты. Тутъ обскочила ихъ компанія войска въ силѣ 80 людей, а офицеръ возванъ ихъ, щобы підділись. Теперь зрозумівъ Юрукъ, що попався въ засѣдку, стрѣлявъ зъ револьвера до офицера, але хибявъ и зраненъ побочь стоячого жовнѣра, та небавкомъ повалився самъ отъ кулѣ. Такою смертею згинули такожь два его товаришѣ, почімъ прочій піддались. Вали выдавъ острый наказъ до всѣхъ своихъ Каймаканівъ, щобы розпочали съ розбишаками борбу на житье и смерть и щобы ихъ нищили всѣми способами. Тое здивовало дуже мешканцівъ провинціи, бо они навѣть не сподівались подібної енергіи и мусѣли звычайно оплачуватись опришкамъ и жандармамъ.

— **Товариство съ цѣлею ратованя потопаючихъ** въ Англіи, котре носитъ имя „Товариство народовыхъ човнівъ ратунковыхъ“ удержує зъ складокъ и добровільныхъ жертвъ, т. є. зъ одинокого жерела своихъ доходівъ, 274 суденъ ратунковыхъ на найнебезпечнѣйшихъ точкахъ побережа Вел. Британіи. Осада тыхъ суденъ, зложена переважно зъ убогихъ рыбаківъ, выратувала въ минувшімъ році 956 потопаючихъ людей. Отъ свого основаня выратувало товариство вжь 29.628 людей. Красне число!

Вѣсти епархіальній.

Зъ Епархіи Львівскои.

Декреты похвальній по поводу каноничного архіерейского осмотру получили оо. 1) Григорій Ганкевичъ, парохъ Синькова; 2) Іоанъ Лушпинъскій, парохъ Кривча; 3) Исидоръ Ганкевичъ, парохъ Пановець; Платонъ Сѣчинъскій, парохъ Ивання пустого.

Грамоту похвальну архіерейску за ревність и отличність получивъ о. Теофиль Лисинецкій, деканъ кудринецкій.

Душпастырскій посады получили оо.: 1) Іоанъ Волянъскій получивъ завѣдательство Луки какои, дек. скалатского; 2) Іоанъ Кудрикевичъ получивъ сотрудництво въ Ныркові, дек. залѣщицкого; 3) Емилій Гжібовицкій получивъ завѣдательство Нѣмшина, дек. галицкого; 4) Ант. Носковскій получивъ сотрудництво въ Горожанцѣ дек. підгаецкого; 5) Зенонъ Сѣменовичъ получивъ завѣдательство Болехова; 6) о. Калинецъ завѣдательство Мечищева.

Намѣстництво годится на каноничну институцію о. Корнила Соловского на парохію Перемышляны, дек. бобрецкого.

Консисторія вставляєся до намѣстництва, щобы згодилося на о. Іоана Безъушка, запрезентованого на Рокитно.

До каноничної институції на Сухорѣче завізваный о. Атаназій Юркевичъ.

Настоятелемъ деканата бучацкого поставленый о. Николай Дрогомирецкій.

Мѣстодеканомъ збаражскимъ именованый о. Григорій Чубатый, парохъ въ Ступкахъ.

Введені въ душпастырскі посады оо. 1) Альфредъ Сѣменовичъ въ сотрудництво въ Кудринцахъ; 2) Титъ Чубатый въ сотрудництво въ Росохачи.

Увольнені отъ сотрудництва оо. 1) Павло Герасимовичъ въ Конюхахъ и 2) Александеръ Стоцкій въ Яблоновѣ.

Каноничну институцію на Ольховець получивъ о. Емилій Кушикъ.

Зъ Епархіи Перемыского.

До каноничної институції на парохію Диковъ, дек. олешицкого, завізваный о. Іосифъ Дуркотъ, парохъ въ Бахурѣ, дек. порохницкого.

Душпастырство получили оо.: 1) Евгеній Горницкій, дотеперѣшный сотрудникъ въ Бронищи, дек. мокрянъского, получивъ завѣдательство парохіи Долгомостиска, дек. судово-вишенъского; 2) ново-поставленый пресвитеръ Николай Нычай получивъ завѣдательство парохіи Черхава, дек. самбірского; 3) Келестинъ Кульчицкій получивъ самостійне сотрудництво въ Вислоку гор., дек. ясліского.

Деканъ ярославскій о. Северинъ Максимовичъ, парохъ въ Кальниковѣ, поднікувавъ задля підъупалого здоровля за службу деканьску, а на его місце именованый завѣдателемъ тогожь деканата о. Анг. Матюкъ, парохъ въ Ляшкахъ.

Въ пропозицію на парохію Чайковичѣ, дек. комарнянъского принятій: 1) Турянъскій Лука, капелянъ въ Чаплях, дек. старо-сольского, 2) Фидикъ Василій, парохъ Розлуча, дек. жукотынъского, 3) Коростенъскій Ромуальдъ, парохъ Турыньска, дек. ясліского; дальше: 4) Лазуркевичъ Левъ, капелянъ въ Бенковій Вишни, дек. комарнянъского, 5) Стецівъ Мих., кап. Березки, дек. комарнянъского, 6) Савула Теодоръ, кап. Шоломиничъ, дек. комарнянъского, 7) Ильницкій Генр., капелянъ въ Унятычахъ, дек. дрогобыцкого, 8) Венгриновичъ Ант. кап. Борынѣ, дек. высочанъского. 9) Кокотайло Василь, завѣдатель въ Чайковичахъ.

— **На памятникъ бл. пам. Володимира Баревіньского** зложили: Вон. о. Д. Третякъ въ Заболотцяхъ 30 кр.; Вон. Панѣ Іоанна Чубатова въ Скалѣ 1 зр.; Вон. п. Станіславъ де Пухъ Рогальскій 2 зр. 50 кр. — Разомъ въ попередными **1198 зр. 50 кр.**

— **На фондъ стипендійный бл. п. Володимира Баревіньского** зложили: Зъ представленя театрального п. Каттнера въ Копычинцахъ 8 зр.; Вп. п. Дыкаленко въ Армовирѣ 42 кр.; Вон. Братство церковне въ Хлопівцѣ 1 зр.; Вон. Д. Третякъ въ Заболотцяхъ 50 кр.: Вон. о. И. Бобикевичъ въ Викторовѣ 2 зр.; Вон. панѣ Іоанна Чубатова въ Скалѣ 1 зр. Разомъ съ попередными: **833 зр. 45 кр.**

— **На Руску Бурсу въ Коломыи** жертвували въ мѣсяцяхъ грудню 1883 и сѣчню 1884 р.: 1) Впр. о. Мих. Понель, парохъ зъ Чернелицѣ 10 зр. 2) Вп. п. П. Горбачевскій зъ Кудринець 40 кр.; 3) Достохв. Братство и сестрицѣ церкви городеньскои зъ коляды 20 зр.; 4) Достохв. Братство церковне зъ Черемхова 2 зр.; 5) Складка въ церквѣ св. Троицѣ въ Снятинѣ 1·64 зр.; 6) Вп. п. Петро Корчиньскій, комисарь стражи финансовои въ Бжозовѣ 2 зр.; 7) Вон. о. М. Романовскій, прих. Живачева 4 зр.; 8) Вон. о. Дм. Вахнякъ, прих. Глинки 1 зр.; 9) Дост. Братство церковне въ Глинкахъ 1 зр. и сестрицѣ церкви въ Глинкахъ 1 зр.; 10) Достохв. Институтъ Ставропигійскій отсотки отъ капиталу бл. п. Косака 29·83 зр. За всѣ тіи даткй складае Зарядъ Вп. Добродѣямъ прилюдну подяку.

Переписка Редакціи и Администраціи.

Вп. І. Г. въ Будинцѣ. Вамъ высилалося „Дѣло“ правильно; рекламованій числа выслано въ-друге. — *Вп. И. А. Б. въ Дрогобычи.* Вчера прісланій 6 зр. записали мы за 1883 рокъ. Чи посилати дальше? — *Нчт. Касимо въ Зворот.* прісланый 1 зр. записаный за сѣчень. — *Вон. М. Б. въ Потоцискахъ.* Прісланій 3 зр. виписано за 1883 рокъ. Высилаємо дальше. — *Вон. Ф. С. въ Доброгостові.* До р. 1883 ще 1 зр.

Подяка.

Дня 27 сѣчня с. р. упокоївся нашъ отецъ Антоній Лотоцкій по короткій а тяжкій болѣзни, прожившій 65 лѣтъ а трудившися 40 лѣтъ въ душпастировництвѣ въ капелянії Тростянець. Тяжкимъ жалемъ тронутій дѣти дякують Всечестнымъ отцямъ: о. деканові Стеткевичу зъ Божикова, о. Крайковскому зъ Литвинова за щире поминальне слово, о. Рыбаку зъ Шумлянъ, о. Винницкому зъ Підгаець и о. Турулі зъ Бережанъ, що благоволили, не зважаючи на злу дорогу и инші перешкоды, прибути и отдати послѣдну услугу, — щирымъ рускимъ словомъ „Спаси Богъ“!

Тростянець дня 4 лютого 1884.

Володимиръ и Анастазій, сыны, въ имени цѣлои родины.

Желѣзничі поѣзды.

Отъ 1 червня 1883 посля годинника львівского.

Отходятъ зъ Львова.

ДО КРАКОВА: о год. 10 мин. 50 вечеромъ поѣздъ поспѣшный, о год. 4 мин. 5 рано поѣздъ особовый, о год. 5 мин. 9 по пол. поѣздъ мѣшаный и о год. 6 мин. 35 рано поѣздъ льокальный.

ДО ЧЕРНОВЕЦЬ: о год. 6 мин. 30 рано поѣздъ поспѣшный, о год. 12 мин. 15 по пол. и о год. 11 мин. 10 въ ночи поѣздъ мѣшаный.

ДО ПОДВОЛОЧИСКЪ: въ годовного двірця о год. 6 рано поѣздъ поспѣшный, о год. 12 мин. 38 по пол и о год. 10 мин. 31 веч. поѣздъ мѣшаный.

ДО СТАНИСЛАВОВА: на Стрый, рано о год. 7 мин 5 поѣздъ мѣшаный; веч. о год. 7 мин. 10 поѣздъ омнибусовый и о год. 11 мин. 20 передъ пол. поѣздъ льокальный Львівъ-Щирець.

ДО ПОДВОЛОЧИСКЪ: въ двірця Подзамче о год. 6 мин. 10 рано поѣздъ поспѣшный, о год. 1 мин. 4 по пол. и о год. 11 веч. поѣздъ мѣшаный.

Приходятъ до Львова.

ЗЪ КРАКОВА: о год. 5 мин. 40 рано поѣздъ поспѣшный; о год. 9 мин. 27 веч. поѣздъ особовый; о год. 1 мин. 40 передъ пол. поѣздъ мѣшаный, о год. 7 мин. 54 веч. поѣздъ льокальный.

ЗЪ ЧЕРНОВЕЦЬ: о год. 10 веч. поѣздъ поспѣшн.; о год. 3 мин. 52 по пол. поѣздъ мѣшаный.

ЗЪ ПОДВОЛОЧИСКЪ: на дворець головный львівскій, о год. 10 мин. 30 веч. поѣздъ поспѣшный; о. год. 3 мин. 5 рано и о год. 4 мин. 16 по пол. поѣздъ мѣшаный.

ЗЪ СТАНИСЛАВОВА: (на Стрый), рано о год. 8 мин. 20 поѣздъ омнибусовый; веч. о год. 8 мин. 32 поѣздъ мѣшаный и о год 1 мин. 53 по пол. поѣздъ льокальный Щирець-Львівъ.

ЗЪ ПОДВОЛОЧИСКЪ: на дворець Подзамче год. 10 мин. 17 веч. поѣздъ поспѣшный; о год. 2 мин. рано31 и о год. 3 мин. 48 по пол. поѣздъ мѣшаный.

(Надісланє.)

Аптика РУКЕРА во Львовѣ
поручає
препараты зъ гумы и выробы кавчуковй
для потребъ хирургичныхъ и иншихъ подібныхъ.

ЛѢЧЕНЬЕ РАДИКАЛЬНЕ
всѣхъ
ХОРОБЪ нервовыхъ и эпилептичныхъ
и ХОРОБЪ ТАЙНЫХЪ
всякого рода
моею одинокою методою безъ ушкодженя здоровя.

Гонорарь платится лишь по цѣлковитомъ выздоровленю.

Dr. Prof. **A. MALASPINA**
членъ многихъ товариствъ науковыхъ
236, Rue de Bercy, à PARIS

Порозумѣватися черезъ корестонденцію.

Всѣхъ наукъ лѣкарскихъ
Дръ Щастный Сельскій
бувшій асистентъ професора болѣзней жѣночихъ университету вѣденьского, Дра бар. К. Рокитаньского
переселився до Львова
и ординує яко спеціялистъ въ жѣночихъ болѣзняхъ и операторъ отъ 2-гои до 3½ годины по полудни въ своімъ помешканю **при улици Чарнецкого ч. 2,** (1—3)

Свѣтло церковне
всякои величины, вироблює въ фабрики желающимъ высылане, при отборѣ найменше 30 кил. вачисляє
по 90 кр. отъ кил. за I сортъ
„ 80 „ „ „ „ II „
(фрахтъ оплачує купуючій, а выносить 5, 6 и 7 зр. отъ 100 кил., залежне отъ того, чи близше, чи дальше на востокъ Галичаны; пачка чвелится дуже дешево)
Народна Торговля во Львовѣ
(улиця Орменьска, ч. 2.)

80 сотнаровъ меду
чистого, крученого мае на продажъ въ бочкахъ по **50 зр.** отъ 100 ко. netto;
НАСѢНЬЕ
конюшины червоной насѣнье, о скілько запасу теперѣшного стане, по 85 зр. за 100 кил., горше по 60 зр. за 100 кил.
Бочки зъ вина около 100 литровъ по 2 зр.
(1—?) „ 200 „ „ 3 „

Курсъ львівскій въ дня 1. л. лютого 1884.

	платятъ	жадаютъ
	австр. валютою	
	р. кр.	р. кр.
1. Акціи за штуку.		
Желѣзн. Кар. Людв. по 200 р.	295 50	299 —
„ львів.-черн.-ясс. по 200 р.	171 75	175 —
Банку гип. галиц. по 200 р.	298 —	302 —
2. Листы заст. за 100 р.		
Общ. кредит. галиц. по 5% ав.	98 —	99 —
„ „ „ по 4½ ав.	90 25	91 25
„ „ „ по 5% ав. період.	98 —	99 —
Банку гип. галиц. 6% ав.	100 30	101 30
Листы дов. гал. рустик. банку п. 6%	— —	— —
3. Листы довжні за 100 р.		
Общ. роль. кред. Завед. для Гал. и Буков. 6% льосов. въ 15 лѣтъ	— —	— —
4. Облиги за 100 р.		
Индемнизаціи галиц. 5% м. к.	99 35	100 35
Облиги комунальній Гал. банку рустик. 6%	— —	— —
Ложички кр. въ р. 1873 по 6%	101 50	102 50
5. Льосы мѣста Кракова	17 50	19 50
„ „ Станіславова	22 50	24 50
6. Монеты.		
Дукатъ голендерскій	5 62	5 72
„ цѣсарскій	5 64	5 74
Наполеондоръ	9 58	9 68
Цѣсаримперіялъ	9 87	9 97
Рубель россійскій срѣбный	1 54	1 64
„ папировый	1 16¼	1 18¼
100 марокъ нѣмецкихъ	59 10	59 80
Срѣбро	— —	— —

Курсъ збожа
въ дня 1 л. лютого 1884.

Цѣна за 100 кильограмовъ.

	зр.	кр.	зр.	кр.
Пшеница червона	8	90	9	65
Жито	6	70	7	5
Ячмѣнь	5	95	6	50
Овесъ	6	15	6	40
Гречка	6	15	6	45
Кокорудза стара	5	75	6	50
„ нова	—	—	—	—
Просо	—	—	—	—
Горохъ до варки	8	—	9	—
„ пас.	5	60	7	25
Сочевиця	—	—	—	—
Фасоля	7	—	14	50
Бобъ	—	—	—	—
Вика	5	50	6	—
Конюшина (передна)	46	—	60	—
Анижъ	—	—	—	—
„ плоскій	—	—	—	—
Кминъ	—	—	—	—
Рѣпакъ зимовый	—	—	—	—
„ лѣтный	—	—	—	—
Ржій (Львівка)	—	—	—	—
Насѣнье льняне	—	—	—	—
Насѣнье конопляне	—	—	—	—
Хмѣль за 100 кил.	150	—	180	—

НОВЕ ЗЕРКАЛО“

Отъ дня 1 (13) сѣня 1884 р. выходитъ во Львовѣ въ два рази на мѣсяць, кождого 1 (13) и 15 (27) гумористично-сатиричній часопись

подъ редакцією *Василя Нагаркого.*

Програмою „Нового Зеркала“ есть оборона руской народности противъ всякихъ посторонныхъ напастей и объективна критика порокивъ русскои суспольности.

Предплата на „Н. Зеркало“ виносить на рокъ 4 зр. на півроку 2 зр. а. в. Предплату приймаютъ редакція „Нового Зеркала“ и администрація „Нового часописей и адміністрація „Нового Зеркала“, улиця Скарбківска ч. 2. (2—?)

Мушгарда - Естрагонъ
въ патентованімъ опакованю.
Викторъ Шмидтъ и Сыны.
Вѣденьска спеціяльность
найлѣпша тутешна марка ½, ¼, ⅛ кильовій слоики правдивій лишь отъ фирмою и охоронною маркою можь достати въ всѣхъ склепахъ, торговляхъ корѣнными товарами и деликатесами.

Сирота по священику
пошукуе місца
до заряду господарства.
Близша вѣдомость **въ школѣ народній въ Ляшкахъ, п. Мостиска.** (2—?)

!НА КАРНАВАЛЪ!
Магазинъ конфекціи дамскои
КИМАЄРА (Kühmayer) наслѣдники
ч. 4. ул. Гетманьска
одержавъ все, що только наймодніше:
Сукнѣ балеві отъ 10 зр. до 50 зр.
„ **шовковій** отъ 50 зр. до 100 зр.
Тоалеты вечерковій отъ 20 зр. до 50 зр.
Entrée de bal отъ 5 зр. до 50 зр.
ровножь всякій выборъ матерій шовковыхъ.
Замовленя выповняются въ якъ найкоротшомъ часѣ (4—6)

Найбольшій складъ нотъ
до граня и до співу
НА ПРОДАЖЪ И ДО ПОЖИЧАНЯ.
НАЙСВѢЖѢЙШІ НОВОСТИ
въ Читальни
ГУБРИНОВИЧА и ШМИДТА
2—? підъ зарядомъ
К. ВИЛЬДА
во Львовѣ,
улиця Академична ч. 3.

Жадне средство до нынѣ не показалося такъ спасительнымъ противъ **кашлю, хрыпки, замуленя флегмою, нежиту и т. д.**, якъ зъ **вускомистном бабки** робленій и задла свого певного и скорого наслѣдку высоко цѣненій
Бонбоны бабковій
Виктора Шмидта & сыновъ
въ **Вѣдни.** (6—12)
Правдивій только въ Аптикахъ
и у Кароля Баллабана и Ст Марковича во Львовѣ.

Выдавець и редакторъ: **Антонъ Горбачевскій.**

Зъ друкарні Тов. им. Шевченка підъ зар. К Беднарского.

Ч. 11. Львôвъ, Четверъ 26 сѣчня (7 лютого) 1884. **Рôчникъ V.**

Выходитъ во Львовѣ що Вторника, Четверга и Суботы рôвъ рускихъ святъ) о 4-ій год. попол. Литер. додатокъ „Библіотека найзнам. повѣстей“ выходитъ по 2 печат. аркушѣ кождого 15-го и послѣдного дня кождого мѣсяца.

Редакція, администрація и експедиція пôдъ Ч. 44 улица Галицка.

Всѣ листы, посылки и реклямаціи належитъ пересылати пôдъ адресою: редакція и администрація „Дѣла“ Ч. 44 ул. Галицка.

Рукописи не звертаютсѧ тôлько на попереднє застереженье.

Поединоке число стоитъ 12 кр. а. в.

Оголошенѧ принимаютсѧ по цѣнѣ 6 кр. а. в. отъ одного строчки печатнои.

Реклямаціи неопечатаній зôлтый бôтъ порта.

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ перекàзомъ) до: Администрації часописи „Дѣло“ ул. Галицка, Ч. 44

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло“ *для Австрії:* *для Россіи:*
на цѣлый рôкъ . . 12 зр. на цѣлый рôкъ . . 12 рубл.
на пôвъ року . . 6 зр. на пôвъ року . . . 6 рубл.
на чверть року . . 3 зр. на чверть рок. . . 3 рубл.
съ дод. „Библіотеки“: *съ дод. „Библіотека“:*
на цѣлый рôкъ . . 16 зр. на цѣлый рôкъ . . 16 рубл.
на пôвъ року . . 8 зр. на пôвъ року . . . 8 рубл.
на чверть року . . 4 зр. на чверть рок. . . 4 рубл.
на самъ додатокъ: *на самъ додатокъ:*
на цѣлый рôкъ . зр. 5·— на цѣлый рôкъ . . 5 рубл.
на пôвъ року . зр. 2·50 на пôвъ року . . . 2 50кр.
на чверть року . зр. 1·25

Для Заграницы, окрôмъ Россіи:
на цѣлый рôкъ . . . . 15 зр.
на пôвъ року . . . . 7·50 зр.
на чверть року . . . . 3·75 зр.
съ дод. „Библіотеки: *на самъ додатокъ:*
на цѣлый рôкъ . 19 зр. на цѣлый рôкъ . . 6 зр.

Съ днемъ 1 (13) сѣчня 1884 розпочали мы пятый рôкъ выданництва „Дѣла“. Просимо П. Т. Предплатникôвъ поспѣшатись съ присыланьемъ предплаты або хоч съ замовленьемъ, щобъ мы могли управильнити наклàдъ нашои часописи и не потребували перерывати ей высылку. Рôвножь просимо всѣхъ нашихъ довжникôвъ чимъ скорше вырôвнати съ нами рахунки, бо мы все мусимо платити готôвкою. Условія предплаты на „Дѣло“ и „Библіотеку“ поданій на заголовку листа.

Austro-„Slavismus“

Ein frommer Knecht war Fridolin...

Мы мали вже нагоду займатися теперѣшнею политикою „великого“ мужа стану, желѣзного канцлера, князя Бисмарка, обговорюючи потрôйный союзъ и погрозы журнала „Post“, голошений пôдъ адресою Франціи. Нынѣ зневоляє насъ забрати голосъ въ тôй же справѣ выголошена недавно въ австрійскôмъ парламентѣ бесѣда нѣмецкого посла зъ Чехъ, деп. Плènера.

Якъ звѣстно, потрôйный союзъ инавгурувавъ новый зворотъ въ внѣшнôй политицѣ кермованои Бисмаркомъ Нѣмеччины, а радше Прусъ, тѣснѣйшои ôтчины сего политика, щó то вже кôлька разъ готовъ бувъ уступити, та все — смотрячи на сивоголового свого монарха — рѣшався остати, а навѣтъ, якъ самъ прилюдно заявивъ, постановивъ вконець вытревати при своѣмъ панови до смерти. Получивши союзомъ Нѣмеччину съ Австро-Угорщиною и Італією, занявъ желѣзный канцлеръ грôзне, трохи не провокуюче становиско супротивъ Франціи; вказуючи цѣли австрійскôй политицѣ на балканьскôмъ пôвъостровѣ и пручи ей до ривализаціи съ иншою державою, тамъ же заангажованою, позбувсь ôнъ не тôлько давного завзятого и небезпечного ворога зъ Нѣмеччины, але обезпечивъ дуже сильною резервою всходнй ей границѣ; не згадуємо вже подорожи нѣмецкого престолонаслѣдника до Испаніи, та успѣшныхъ заходôвъ пруско-нѣмецкои политики въ Сербіи, въ Румуніи и пр.

Потрôйный союзъ, а передовсѣмъ Австро-Угорщины съ Нѣмеччиною, акцентували безъ ропоту — бо мусѣли — всѣ сторонництва нашого парламенту. Наколи однакожъ одинъ хочъ въ части застерѣгались (такъ н. пр. Чехи черезъ уста деп. Габлера), другій (Поляки) бачили въ нѣмъ будь-що-будь средство, уможливляюче воскресенье бодай частины историчнои Польщи на руинахъ Россіи, — то т. зв. сторонництво „сполученои лѣвицѣ“ посувалось майже до безвзглядноі апотеозы сего союза, называючи его своею „справою серца“ (Herzenssache); нѣмецкій депутованій „сполученои лѣвицѣ“ бачили въ тѣснôмъ союзѣ Прусъ съ Австрією, Гогенцолерôвъ съ Габсбургами, запоруку нѣмецкои гегемониі въ Европѣ. Одно лише дивувало и гнѣвало ихъ: офиціальный и пôвъофиціальный органы кн. Бисмарка отверто ставали по сторонѣ гр. Таффе, рѣзко и съ ѣдкимъ насмѣхомъ выступаючи противъ сполученого сторонництва нѣмецкихъ депутованыхъ. Се було неразъ причиною, що „либеральнй“ нѣмецки журналы по змозѣ ôтгрызались; се було такожь головною причиною рѣзкого выступленя деп. Плènера противъ „австро-славизму“ и противъ кн. Бисмарка.

Теперѣшну внутрѣшну политику графа Таффе, — бувъ змыслъ дотычноі части бесѣды п. Плènера, — мотивуютъ деякій тымъ, що треба позыскати Славянъ австрійскихъ, щобы бути ихъ певными на случай вôйны съ Россією; домагаєсь „рôвноуправненя“ Славянъ въ Австріи, такожь мисія Австріи на балканьскôмъ пôвъостровѣ, ей prestige нѣжь балканьскими Славянами. Сю теорію политичну назвавъ п. Плènеръ австро-славизмомъ, и пôсля него она не тôлько що неоправдана, але по-просту шкôдна. „Ческій и галицкій полки“ — каже — „и безъ того мусѣли бы сповнити свôй обовязокъ чи то супротивъ Россіи, чи де небудь“, а режимъ графа Таффе скрѣплює лишь непотрѣбно становиско Славянъ въ Австріи, пôдносить ихъ буту, дражнатъ Нѣмцевъ, и пре ихъ що-разъ дальше на выключно нѣмецке становиско. Що се послѣдне значитъ, легко зрозумѣти, пригадавши собѣ отверто прусофильске выступованье посла Шенерера. Политика кн. Бисмарка, аргументуе дальше п. Плènеръ, дволична. Обезпечуючись на-разѣ противъ Россіи а пошираючи провокуючу Нѣмцевъ политику въ Австріи, приготовляє ôнъ не що иншого, якъ ôторванье нѣмецкихъ краевъ коронныхъ ôтъ Австро-Угорщины, наколи бъ очевидно близший цѣли его политики, остаточне покореньѣ Франціи и побѣда надъ Россією — стались фактами. Намъ выдаются тіи съ пристрастною отвертостею высказаній слова п. Плènера дуже важными; се цѣнна пересторога для всѣхъ Славянъ.

Не входимо въ се, чи дѣйстно политика кн. Бисмарка стремитъ впростъ до ôторванія австрійскихъ Нѣмцевъ; се не выдаєсь намъ зовсѣмъ правдоподôбнымъ, а въ кождôмъ разѣ осуществленье такихъ плянôвъ лежало бы въ дуже далекôй, попросту необчислимôй будучности, наколи мы привыкли бачити въ кн. Бисмарку дуже практичного политика; можна такожь дуже сумнѣватися, чи кн. Бисмаркъ уважавъ бы се користнымъ для династіи Гогенцолерôвъ, если бы вмѣсто одной, двѣ славянськй (одна — хиба славяньско-угорска) державы станули противъ Нѣмеччины. Для насъ важне хиба признанье скрайныхъ австро-нѣмецкихъ націоналôвъ, що ходитъ имъ передовсѣмъ о власть надъ не-нѣмецкими племенами, въ першôй линіи: надъ зненавиджеными Чехами, хочъ бы навѣтъ прійшлось на-разѣ дати Галичинѣ „ôтрубне становиско“.

Однакожъ хочъ мы вповнѣ розумѣемо сердитôсть „полученои лѣвицѣ“ и вѣримо въ щирôсть ей сердечного бажаня згнетеня Чехôвъ, то все таки не выдаєсь намъ аргументація деп. Плènера оправданою. Плènеръ безъ причины боится австро-славизму; зъ другои-жъ стороны не тôлько що выдаєсь намъ именно сей австро-славизмъ дуже пригôдным средствомъ для внѣшнои политики въ рукахъ „вѣрного“ а хитрого политика Гогенцолерôвъ, але мы бачимо въ нѣмъ аналогію до теперѣшныхъ внутрѣшныхъ обставинъ въ Нѣмеччинѣ. Анѣ въ Нѣмеччинѣ анѣ въ Австріи не опираєсь правительство на парламентарнôй бôльшости; ролю національныхъ славяньскихъ партій въ Австріи ôтграваєть въ Нѣмеччинѣ католицке центрумъ вразъ съ фракцією Поляковъ. Въ Нѣмеччинѣ и въ Австріи отверто голосится, що причиною упадку „либерального“ правительства було неповиновеніе коронѣ (въ конституційныхъ державахъ!), — въ Австріи провинились „либералы“, опираючись окупаціи Босніи. Въ Австріи и Нѣмеччинѣ мирятся партіи феодальній и всякого рода консерваты съ ультрамонтанами. Се направленье внутр. политики проявляєсь и въ Сербіи и въ Испаніи, — оно signum temporis. Щобы австро-славизмъ не переступивъ зъ горы вызначеной ему границѣ, о се буде вже кому дбати.

На двѣ рѣчи, здаєсь намъ, позабувъ п. Плènеръ закидаючи кн. Бисмаркови дволичнôсть; одна, се конечный (на теперь бодай) взглядъ на деякій внутрѣшни обставины нашои державы, — друга (и са важнѣйша), се потреба утревалея не нѣмецкои анѣ не славяньскои, але монархичнои власти не лишь на внѣ, але и во внутрь, котрои то потребы кн. Бисмаркъ — якъ все отверто заявляє — нѣ на хвилю не опускаєсь зъ очей. Поминаємо вже дуалистичный устрôй Австро-Угорщины, котрый поки-що, на дуже довго унеможлививъ „культурну мисію“ Нѣмцевъ межь Уграми. Екстирпаційна политика п. Плènера була бъ не тôлько дуже несимпатичною для поученыхъ досвѣдôвъ Угрôвъ, але крôмъ того не дала бъ на теперь зовсѣмъ осуществитись безъ выключеня вплыву Полякôвъ на внутрѣшній справы Долитавіи, и надана Галичинѣ звѣстного „ôтрубного“ становиска, и то такого, якъ его Поляки розумѣютъ. Коли чуємо голосы нѣмецкихъ министрôвъ противъ Полякôвъ, если придивимось поступованію Прусъ въ Познаньщинѣ, то зрозумѣємо, що кн. Бисмаркови далеко менше залежитъ на тôмъ, щобы пп. Плènеръ et comp. запанували по своему въ Чехахъ, якъ на тôмъ, щобы разъ на все унеможливити осуществленье польскихъ реставраційныхъ плянôвъ. Хочь Поляки ажь присягаютъ, що не пристали бъ на ôтрубне положенье Галичины, то ще менше приставъ бы на скрѣпленье польскихъ вплывôвъ кн. Бисмаркъ. Поляки поки-що потрѣбній и пожиточній его политицѣ (розумѣєсь тôлько въ Австріи); впрочемъ и здавити бъ ихъ теперь ще годѣ. Але нѣ на хвилю не можна сумнѣватись, якъ задивлюются на польскй пляны вѣденьскй и берлинськй мѣродайній сферы. Поляки маютъ ôтограти ролю — der Handlanger, и нѣчо бôльше. И дѣйстно, сей такъ немилый п. Плènерови австро-славизмъ показавсь на дѣлѣ дуже практичнымъ. Славяньскй сторонництва лякаютъ, ели треба, поворотомъ до правительства нѣмецкихъ „либералôвъ“, и они попираютъ гр. Таффе; для Полякôвъ выстарчаютъ — Русины, и они такожь попираютъ теперѣшне правительство. И такъ то удержуєсь гр. Таффе — при повнôмъ довѣрію короны — „надъ сторонництвами“. А вжежь и сего не можна заперечити, що австро-славизмъ и въ внѣшнôй политицѣ мае своє значенье.

А потôмъ, що буде потôмъ?... Кто бы бувъ такъ наивный демаскуватись передъ часомъ! Та ще не можутъ нарѣкати теперѣшній польскй политики, щобы при теперѣшнôмъ станѣ рѣчей не кашнуло дещо на конто ихъ кастовыхъ та личныхъ интересôвъ. Закрываючи собѣ очи на грозу будучности, на сумнй обставины теперѣшности, у головахъ польскихъ политикôвъ одній все мрѣе вертятся, а „исторична“ Польща все ще уважаєсь догмою. Чи п. Грохольскій съ своимъ „колôмъ“ богато попхне справу народову напередъ, се покаже часъ, але се есть дуже сумнымъ фактомъ, що одно лише славяньске племя готово для своихъ мрій жертвувати долею другихъ славянськихъ племенъ, якъ сего доказомъ централистичній министерства.

Утвердитись сильно на внѣ, а не забувати притôмъ и на внутрѣшну политику, — отсе политика заинавгурована потрôйнымъ союзомъ. А сй внутрѣшній обставины на хвилю не спускаются зъ очей. Католицизмъ лучится съ консерватизмомъ — на услуги политика Гогенцолерôвъ; австрійскимъ Славянамъ-католикамъ даровуются св. Кирилъ и Методій. А на дѣлѣ дѣлится въ парламентѣ партіи якъ-разъ на двѣ половины, нехай другія що силы; выголошуются бесѣды, котрыхъ правительство не слухае, — ставлятся внесеня, котрй лише тогды переходятъ, если правительство хоче. Поволи сходитъ парламентаризмъ и конституціонализмъ на „нѣ се, нѣ те.“ Divide et impera, и за прось то такъ потрѣбный австро-славизмъ. Прійде часъ и на Чехôвъ и на Полякôвъ, — и на „либерального“ п. Плènера. Анѣ либеральна, анѣ консервативна — теперѣшна внутрѣшна политика въ Австріи и въ Нѣмеччинѣ; она чисто династична, а треба признати, що практична. А вже жь зовсѣмъ безъ причины лякався п. Плènеръ австро-славизму, — сего, щобъ Чехи и Словенцѣ запанували коли въ Австріи. Вже само „коло“ польске постараєсь, щобъ се не сталося.

Въ жизни державъ суть свои законы, котрыхъ не опрокине воля и найхитрѣйшого выслужника-дипломата. Однакожъ придивляючись уважно всякимъ заходамъ, можна опинути много похибокъ, опрокинути въ часъ много перепонъ, кладеныхъ свобôдному и здоровому розвоєви народôвъ и суспôльностей.

Зъ галицкого Подôля.

Отвореньѣ „Рускои Бесѣды“ и XXIII. роковины смерти Т. Шевченка въ Тернополи. Читальня въ Чернихвецяхъ.

„Отъ де, люде, наша слава
„Слава Украины!
„Безъ золота, безъ каменю,
„Безъ хитрои мовы
„А голосна та правдива
„Якъ Господа слово.“

Т. Шевченко въ посл. „До Основяненка“.

Сими словами великого народного генія починаємо справоваданье подаючи звѣстку про два величавй торжества, якй 1 и 2 с. м. праздновалися на галицкôмъ Подôлю.

Не першій разъ того дня святкували галицкй Русины память великого поета, не першу того дня закладали они читальню, а однакожь оба сй торжества маютъ для насъ велику вартôсть, бо показуютъ намъ наглядно, до чого мы при нашихъ слабôыхъ силахъ але добрôй воли и охотѣ вже добилися и що можемо ще осягнути, сповняючи совѣстно и щиро завѣтъ, переказаный намъ великимъ и незабутнымъ Тарасомъ. Оба подôльскй торжества можутъ послужити найлѣпшимъ доказомъ нашого народного и культурного розвою а заразомъ и показати, якъ самопôзнанье, що такъ скажемо, силою пары поступае въ нашôмъ народѣ. Торжества сй суть найлучшою ôтповѣдею всѣмъ тымъ, що безъустанно лишь голосятъ: нема Русинôвъ, а всяка руска гадка, що лишь денебудь пôднесеся, то тôлько „польска“ або „московска“ интрига; они найкрасшимъ доказомъ и для тыхъ слабодухôвъ Русинôвъ, що нетямущй гледятъ рôвнодушно на все, що докола нихъ дѣеся и недовѣрчиво слухаютъ толкôвъ про жианенну силу двайцити-мілiонового народу. Всѣмъ симъ игнорантамъ и всякои породы ворогамъ рускаго народа и рускаго слова откажемо словами великого генія: „Схаменѣтся будьте люде!“ Гляньте на наше галицке Подôлье и его столицю! Подивѣтся на той народъ, що свѣдомый вже нынѣ себе и своихъ силы, вольнымъ и ясным окомъ гляднтъ вамъ у вашу душу и видитъ, куды вы стремите! „Схаменѣтся, будьте люде, бо лихо вамъ буде!“

Але звернѣмося до красшои стороны нашого народного житя и загрѣймо наше серце красшимъ видомъ народныхъ святъ.

День першого лютого останеся довго въ памяти тернопôльскихъ Русинôвъ. Дня того цѣлый Тернопôль бувъ заворушивея. Русины лагодилися празнувати отворенье „Рускои Бесѣды“ и память великого поета, а Поляки якъ бы недовѣряючи глядѣли на все, що дѣеся, и дожидали, яка то буде „демонстрація“. Поляки тернопôльскй именно думали, що Русины хотятъ выправити противъ нихъ велику демонстрацію. Причиною сего було отворенье „Рускои Бесѣды“. Тернопôльскй Русины вже давно чули потребу якогось спôльного огнища, котре бы всѣхъ ихъ разомъ вязало и около котрого громадилась бы вся, якъ мѣсцева такъ и замѣсцева руска интелигенція. Въ Тернополи есть такожь ресурса мѣщаньска, до котрои належали такожь и Русины. Коли однакожь въ одной стороны тернопôльскй Русины вже давно носилися съ гадкою заложеня Рускои Бесѣды а въ другои стороны Русинамъ въ ресурѣ майже приписувано, якй мають читати газеты, то они выступили и завязали „Руску Бесѣду“. Се було бы може ще не дуже немило вплынуло на часпôвъ ресуры, але коли ще и кôлькохъ прихильныхъ Русинамъ — Полякôвъ вписалося до Рускои Бесѣды, огôр-

ченье дійшло вже до крайности. Се сталося причиною, що не знаючи отношень, мѣсцевій Поляки почали говорити о якійсь демонстраціи и уважали именно за таку, отворенье „Бесѣды“. Якъ легко догадатися, ихъ догады не сповнилися. Отворенье „Рускои Бесѣды“ отбулося дуже поважно и мирно. Около 2 год. по полудни зійшлися члены „Рускои Бесѣды“ въ ей льокалю въ домѣ Русина-купця п. Стахевича и по вступній бесѣдѣ проф. Барвѣньского, въ котрій онъ назначивъ цѣль и становище Рускои Бесѣды, залагоджено ще кількa поменшихъ справъ и выбрано выдѣлъ. На сѣмъ и закінчилося отворенье „Рускои Бесѣды“. При сій способности мусімо ще сказати, що якъ се въ загалѣ дѣється въ цѣлій Галичанѣ, такъ такожь сталося — якъ мы довѣдалися, и тутъ, що найбільшу неприхильність для Русинівъ заявили при сій случайности не правдивій Поляки, але люде, котрыхъ годѣ назвати ихъ правдивымъ именемъ — або сполячені Нѣмцѣ, або подібні до нихъ Русины. Мимо всихъ однакожь перепонъ Руска Бесѣда двигнулася на ноги: має дуже хорошій льокаль, вкусне умебльованье и значне число добірныхъ газетъ. Есть надѣя, що при такімъ дальшімъ сповъудѣлѣ своихъ членівъ тернопільска Бесѣда буде хорошо розвиватися на честь и славу галицкои Русы и тыхъ мужівъ, що ей заложили.

По отворенію Бесѣды наступили вечеромъ о 8. годинѣ вечерницѣ въ память незабутного кобзаря. Комитетъ устроюючій вечерницѣ и не допускавъ, що только вбереся гостей и що вечерницѣ выпадутъ такъ хорошо. Безперечно найбільше причинився до сего Денисівскій хоръ селянський. Кождый хотівъ побачити и послухати сихъ сѣльскихъ артистівъ. Тернопільска публика польска, що держалася трохи въ реверві, почала теперь горнутися масами на вечерницѣ. Зъ сусѣдныхъ селъ въѣхалося множество рускои интелигенціи а особливо селянъ; — декотрій въ сихъ послѣдныхъ привѣдали навѣть 8—10 миль въ далека. При вступѣ до салѣ театральной, де отбувалися вечерницѣ, настала така толочня, що годѣ було достатися до салѣ. Ледви черезъ півъ годины змогли мы добитися до салѣ. Тутъ побачили мы вже всѣ мѣсця занятій. Треба було замкнути салю, щобъ не наставъ ще більшій стискъ. Много гостей такъ мѣсцевыхъ якъ замѣсцевыхъ мусѣло отойти безъ нѣчого, а въ сали вібралося около 600 людей. Побічь священиківъ и урядниківъ сидѣли або стояли мѣщане и селяне а всюды панувала якъ найбільша гармонія и видко було, якъ глубока вже и мѣцна есть звязь мѣжь нашою интелигенціею а селянами та мѣщанами.

На хорошо пристроене підвышенье передъ бюстъ великого поета прибраный въ цвѣты выступивъ проф. Вахнянинъ и въ словахъ звернених головно до селянъ подавъ коротку але дуже займаючо представлену біографію Т. Шевченка.

По отчитѣ наступивъ співъ. На підвышенье выступило 12 хлопцівъ Денисівскихъ однаково убраныхъ въ хорошо вышиваній свиты съ хусточками на шіи, а за ними выступивъ ихъ высокоповажаный учитель Всч. о. Витошиньскій.

По сали роздався шумъ и шепотъ а на лицяхъ гостей малювалося незвычайне розчаруваннье. Чи се може бути, — пытавъ одинъ другого, — щобы тій селяне, котрыхъ ще до недавна цѣлый свѣтъ уважавъ за темныхъ и неспособныхъ до всякои культуры, щобы тій селяне нынѣ выступали прилюдно якъ артисты и всему свѣтови доказували и смѣло заявляли, що не вмерла ще наша Русь?

Видъ такъ численной и образованой публики не могъ, якъ понятно, не отдѣлати и на моторныхъ Денисівскихъ співаківъ. Они почали співати „Поклінъ козака“ Вербицкого и въ першій хвили вжахнулися. Але скоро они перемогли перший вражени и співъ пійшовъ дальше якъ не може бути краще. По скінченю співу публика не могла успокоитися; оплески не переставали: „славно, браво!“ не втихали, доки хоръ Денисівскій не отспівавъ другои пѣсні. Нашій співаки повыскали собѣ цѣлу симпатію публики. Всѣхъ очи звернені були лишь на співаківъ, всѣ лишь о нихъ говорили. И дѣйстно, слухаючи співъ Денисівского хору и дивлячись на высоко-поважного дириґенса о. Витошиньского, не знати було, що подивляти — чи прехорошій співъ хору чи неутомимый трудъ и безкористну працю та патріотизмъ чоловѣка, що въ-далека отъ свѣта тихо и мирно працює на рідній нивѣ. Честь и слава мужеви, що такъ щиро полюбивъ свій народъ и лишь для него всѣми своими силами працює! Слава и Денисівскому хорови, що увеличавъ память нашого великого кобзаря-поета и всему свѣтови заявивъ „чіи то мы дѣти!“ На вѣчну згадку першого Денисівского хору и въ взоръ для другихъ громадъ рускихъ най намъ вільно буде подати тутъ имена Денисівскихъ співаківъ. Сопраны: Петро Дѣдичъ, Иванъ Дубельтъ, Петро Филима, Никола Китюхъ; альты: Никола Дубельтъ, Стефанъ Павлишинъ, Дмитро Василякъ; теноры: Кость Самиця, Василь Варениця, Осипъ Старушокъ; басы: Иванъ Овчарь, Петро Самиця.

(*Конецъ буде.*)

Переглядъ часописей.

(*„Народна торговля“ и ей польскій попереднице. Клинкерфисъ-астрономъ-самоубійца и обходъ памяти шевця Килиньского.*)

Есть на свѣтѣ рѣчи липкій якъ смола, до котрыхъ разъ доткнешся, то самій тягнутся за пальцями. До такихъ рѣчей належить и оснавлена „praca organiczna“ нашихъ братей Поляківъ. Разъ мы о нѣй мимоходомъ згадали, — и вже за тою згадкою тягнутся мовь смола цѣкавій факты, котрій мы подыбали въ найновѣйшімъ и-рѣ „Sztandar-y polsk-ego“. Стрѣчаємо въ нѣмъ дуже симпатичну статейку о „Народній Торговли“, въ котрій особливо цѣкаве для насъ оповѣданье про польскій попереднице нашои торговельной институціи:

„Въ кількохъ послѣдныхъ рокахъ понароджувалось во Львовѣ съ причины запалу до „organiczn-oi prac-y“ кількоро невинныхъ младенцівъ. Яко мати ихъ фигурувала „Spójnia“, обдъ котрои опікою мала рости и розвиватися краєва торговля. Зъорганизовано зарядъ, раду завѣдуючу, именовано презеса, скарбника и т. д. и т. д., отбуто множество засѣдань и списано не менше того протоколівъ, було бюро и великій шильдъ, а яко апостолъ и дуже позитивна сила и духъ опікунъ „Spójni“ — именованый зобставъ економичнымъ проводиремъ цѣлои аферы п. дръ Іосифъ Верещиньскій, посолъ на сеймъ и членъ выдѣлу краєвого. Але майже отъ року вже въ „Spój-n-i“ попускали всѣ храбры, шви и кілки, а коли очевидно не стало и клійстру, то и скінчилася фушерка самообічнимъ способомъ, а крімъ стирты протоколівъ и хвалы розтрубленои по львівскихъ „таймсахъ“ на честь п. Верещиньского, остався тілько яко археологичный забутокъ знаменитои „працѣ органичной“ въ Галичинѣ — шильдъ „Spój ni“ на штахетахъ передъ палацомъ Уланецкихъ при плацу Галицкімъ. Забутокъ той поручено старанности консерватора старовины всходнои Галичины. Другій младенецъ, окрещеный довгимъ именемъ „zakładanie sklepów wiejskich“, котрого батьківство повѣрене було ексцеленціи Русоцкому, умеръ на задавку, закимъ ще квилити почавъ. Отожь теперь есть нашъ обовязокъ донести, що и братя Русины, бачучи, що наша торговля зовсѣмъ пропадае и що не тілько бѣдній люде по селахъ и мѣсточкахъ суть вызискуваній, але и во Львовѣ то само дѣється, постановили ратуватися власными силами. Безъ крику, безъ фаєрверківъ, безъ списуваня фоліялівъ протоколівъ, заледво озвались: ось мы! — вже и зробили свое дѣло. „Народна торговля сталася довершенымъ фактомъ, — не богата, безъ шуму и гуку, безъ рожевыхъ надій, але ведена совѣстно, розважно, где на центы звертается таку саму увагу якъ инде на тысячѣ або й сотки тысячъ. Склепъ „Народнои Торговлѣ“ при улици Ормеськой во Львовѣ, якъ осередокъ працѣ на вись Львова, головно звернений на села и мѣсточка, хоць не давно, бо передъ кількома мѣсяцями заснованый, — розвивается правильно и чимъ разъ більше позыскуе прихильниківъ. Добрій и добірній товары, совѣстна услуга при скромномъ зыску, при найощаднѣйшій администрациі, остаючій въ рукахъ чистыхъ и честныхъ, мусятъ запевнити тому патріотичному дѣлу розвій и поважанье“.

Въ такихъ — якъ кождый признасть, яркихъ — барвахъ представляется Полякови контрастъ мѣжь тымъ, що Поляки шумно окричали „pracą organiczną“, а тымъ, що Русины называютъ „роботою“. И есть таки рожница!

Отъ рѣчей такъ чисто земныхъ, якъ „Народна Торговля“ и преславный шильдъ „Spójni“ на штахетахъ при плацу Галицкімъ зъ самои конечности духа людского потребуючого для себе вѣчныхъ контрастівъ позволимо собѣ скочити въ далеку краину — Нѣмеччину, въ городъ Геттинген, где, якъ мы доносили свѣдущій въ сферахъ небесныхъ дръ Клинкерфисъ отобравъ собѣ житье. Кто бувъ Клинкерфисъ и що онъ зробивъ для людскости? — спытае не одинъ. У насъ справдѣ, при малесенькімъ розвою нашои учености, имя его мало кому попадалось на очи, — але въ Нѣмеччинѣ було оно знане и популярне. Не такъ его спеціяльній астрономичній працѣ и открытя, якъ радше его обсервациі метеорологичній и передсказуваня бурь та погоды зробили его имя знакомымъ навѣть для простого народа. Въ серіозныхъ и гумористичныхъ часописяхъ часотенько тамъ попадалося се дивоглядне имя; берлинській „Kladderadatsch“ намалювавъ разъ збіранье богівъ на Олимпѣ, передъ котрымъ Юпитеръ Дождевикъ кричитъ розлюченый: „Але скажѣтъ же менѣ до бѣса, кто тепер на свѣтѣ робитъ слоту и погоду, чи я чи Клинкерфисъ?“

Въ найновѣйшій „Neue freie Presse“ помѣстивъ ученикъ покійного астронома, дръ Маеръ, дуже цѣкавый фелетонъ его памяти, зъ котрого мы не вагаємось подати деякій уступы читателямъ „Дѣла“ для характеристики того зовсѣмъ для насъ чужого и незнакомого свѣта — нѣмецкихъ ученыхъ и ихъ працѣ.

„Якъ горячо — пише дръ Маеръ — дожидавъ я, молодый университетскій студентъ — тои хвилѣ, коли то менѣ першій разъ дадутъ до рукъ правдивый телескопъ. Я бувъ певный, що се буде чарівне зѣлье, котре отъ разу розкрые передъ моими очима всѣ тайнаки небесъ. Я вже въ душі шибався мѣжъ мілионами мглавицъ, где то новій свѣты повстаютъ, где пылъ свѣтовый згущаєсь, сплиткувато скручуєсь и укачуєсь въ кулѣ, — и я не сумнівався анѣ на хвилю, що ось ось дізнаюся зовсѣмъ докладно, якъ то он фабрикуе en gros сонця, мѣсяцѣ и звѣзды. Але дѣло вийшло зовсѣмъ инакше. Попередъ всего заборонено менѣ уживати якого небудь иншого струменту крімъ высше згаданого „переходового“ телескопу. Але крізь него ледви чи видно було більше звѣздъ, якъ голымъ окомъ, та й то анѣ не яснійшій, анѣ не більшій, нѣжъ и безъ него. Онъ служивъ тілько на то, щобъ докладно означувати хвилину, въ котрій яка небудь звѣзда доходитъ до найбільшого похилення на полудне. Якъ се робится, те можу цѣкавому читателеви дуже легко выяснити. Въ телескопѣ суть зъ горы на долину понапинані звычайній нитки. Скоро звѣзда, отбуваючи свій щоденный рухъ зъ восходу на заходъ, прійде въ видокругъ телескопу, то муситъ подвигатися передъ нашимъ окомъ поза тій ниточки, отъ одной до другои. Треба затымъ якъ найдокладнѣйше приноготувати моментъ, въ котрімъ она стане за одною ниткою, отткаъ за другою, третою и т. д. Щобъ се зробити, не можна, розумѣється, хапатись до кишенѣ и глядѣти на годинникъ, коли вже моментъ давно утікъ, — але треба мати годенну мѣры въ головѣ, що найбільше на яку десяту часть секунды докладно. Се можна зробити тілько надслухуючи ухомъ за тиканьемъ близького стѣнного годинника а вплившы очи недвижно въ телескопъ. При томъ треба числити: съ початкомъ минути нуль, далѣ одинъ, два, три, ажъ до шістьдесять, а затымъ знова da саро. Сказано менѣ, що якъ такъ черезъ якого півъ року що ночи перерахую секунды черезъ 5—6 годинъ, то опісля перейду може до цѣкавійшихъ рѣчей въ практицѣ астрономичній. Выгляды були потѣшаючій, нѣчого сказати! Я скрѣпивъ серце и числивъ що силы, холодный вѣтеръ свистівъ и праживъ крізь отворъ полудниковый, куды выстирчавъ телескопъ на дворъ, и нерізъ приходилося при десяти степеняхъ морозу недвижно стояти або лежати підъ телескопомъ, — але мене огрівало могуче чутье, що именно въ хвили тои обсерваціи черезъ саму середину мого тѣла переходитъ геттингенскій полуденникъ и що якъ-разъ на томъ самомъ мѣсци колись стоявъ а властиво лежавъ також преславный Гавсъ. Але щобъ те занятье такъ надто сповнило мои идеалы, сего я не можу сказати“.

Середъ такихъ обставинъ Маеръ пізнавъ директора обсерваторіи, Клинкерфиса, котрый принявъ его дуже ласкаво и по товарискы, отступивъ ему часть своеи хаты и старався додати ему охоты. „Бувъ се одинъ зъ найгеніяльнійшихъ людей а заразомъ найдивачнійшихъ святыхъ въ невеличкомъ цеху астрономівъ. Первістно роботникъ при желізници, дався случайно пізнати зъ своего незвычайного математичного таланту знаменитому Гавсови, котрый принявъ его до обсерваторіи. Ту робивъ онъ дуже швидкій и значній поступы, выробився на знатного математика и астронома, здавъ докторскій екзаменъ, зобставъ при Гавсѣ обсерваторомъ а по его смерти директоромъ геттингенскои обсерваторіи.

Але съ однымъ ограниченьемъ, що сталося жереломъ его безконечного горя. Обсерваторію подѣлено на дві окремій части, зъ котрыхъ кожда мала своего директора. Мѣжъ Клинкерфисомъ а его безпосереднымъ сусѣдомъ Шерингомъ прійшло до сварокъ а далѣ й до ненависти. Противники почали интригувати, и правительство почало вменшувати Клинкерфисови пенсію и довело ей до такого минимумъ, при котрімъ годѣ було нѣ жити нѣ вмерти. Клинкерфисъ почавъ занедбуватися: и въ одежи и въ житю и въ наукѣ; — далѣ розпився смертельно и дійшовъ до такого положеня, зъ котрого выходъ бувъ тілько одинъ — самобійство.

Се есть коротка а сумна исторія одного зъ знатнійшихъ ученыхъ сучасной Нѣмеччины. Рівно коротка, хоць и не такъ сумна буде инша, близша намъ исторія, яка отбувалася дня 28. січня въ Станиславовѣ. Тамъ обходжено „uroczystość Kilińskiego“, знатного шевця варшавского, одного зъ инціяторівъ революціи польской 1794 року. На томъ обходѣ читавъ п. Фуксъ, урядникъ тов. задаткового, о заслугахъ Килиньского и доказавъ, якъ пише „Gaz. Nar.“ зъ д. 5. лютого, „że tenże wygłosił piezbite przekonanie o obowiązkach każdego prawego syna ojczyzny, bez różnicy stanu“. Коли й цѣлый отчитъ п. Фукса бувъ такъ ясный и розумѣлый, якъ повыше о нѣмъ реченье „Gaz. Nar.“, то мы зовсѣмъ не маємо чого завидувати его слухачамъ. Впрочімъ о самомъ Килиньскомъ прелегентъ, здавсь, говоривъ не багато, а більше говоривъ о революціи р. 1863 и о темі „Polska nie zginęła i nigdy nie zginie“. Впрочімъ найцѣкавѣйшій на томъ обходѣ були не отчиты, але — тосты. „Рядъ тостівъ розпочавъ знаный зъ накладанія „podatku obywatelskiego“ на веденье выборівъ п. Брыкчиньскій и то за здоровье „солидарности“. Не знаємо, якои и съ кимъ бажае солидарности п. Брыкчиньскій, але мабуть не съ рускимъ народомъ, середъ котрого жіе и противъ котрого такъ усердно працювавъ при послѣдныхъ выборахъ. Въ подібну нуту загравъ и дръ Лубинський, вznосячи старопольскій а нынѣ зовсѣмъ збанкротованый тостъ „kochajmy się!“ „Масній слова“ такихъ панівъ опянили й нашого брата (не першого!) війта зъ Пацикова, затягненого на той патріотичный обходъ, и онъ давай и собѣ выливати передъ панами свои чувства. „Онъ зазикнивъ — пише „Gaz. Nar.“ братну любовь (?!) мѣжъ Русинами и Поляками, запевняючи що Поляки и Русины то браття, щобы тілько третього межи нами не було“. Цѣкаво бы знати, кто то есть той третій, якъ не менше цѣкаво знати, отъ коли то п. війтъ зъ Пацикова такъ твердо переконався о братерскій любви Поляківъ до насъ? Певно отъ послѣдныхъ выборівъ, коли то браття Поляки зъ надто великои деликатности задумали ощадити Русинамъ труду въ соймѣ красвомъ, а принати весь той трудъ на себе „nie reprezentując ani jednego Rusina“. Ехъ, пане війте зъ Пацикова, — Русь велика и про одного козака війна буде, — але хибажъ вамъ не встыдно бути знарядомъ тісноглядныхъ шовинистівъ, будуючихъ и величаючихъ Польщу — на рускій земли!...

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(*Клубъ сполученои лѣвицѣ въ радѣ державній*) скрѣпивъ свои ряды принятьемъ пос. Вурмбранда, Леблиха, Поша и Чога (Zoholi), котрій належали вже попередно до сегожъ клюбу, однакъ задля становища більшости его членівъ при голосованю надъ предложеньемъ признаючимъ право выбору т. з. Fünfguldenmänner выступили були зъ него.

(*На засіданю выдѣлу будженотового*) отбувшомся въ суботу дня 2 н. с. лютого дискутовано межи прочими надъ станомъ выемковымъ. Пос. дръ Едвардъ Зисъ зажадавъ отъ правительства выясненъ, на що заявивъ гр. Таффе, що правительство готове цѣлый матеріялъ, якій має до диспозиціи предложити выдѣлови, поставивъ однакожъ зъ своеи стороны условье, що члены всѣхъ сторонництвъ задержатъ тій выясненя въ тайнѣ. На томъ самомъ засіданю поставивъ пос. Штурмъ внесенье, жадаюче побільшеня сторожи безпеченьства въ Вѣдни и окрестности. Внесенье выкликало довгій розправы, а при голосованю принято всѣми голосами противъ чотыромъ.

(*Станъ выемковый*), введеный звѣстными розпорядженями правительства будитъ загальный интересъ всѣхъ (не лишь безпосередно интересованыхъ) жителівъ державы и стоятъ яко фактъ найбільшои въ теперішній хвили досяглости на порядку дневномъ журналистичнои дискусіи. Всѣ газеты розбираютъ значенье заряджениыхъ мѣръ и пытаютоя: що дальше буде? — Мѣры заряджений министерствомъ доцовняе розпорядженье намѣстництва нижшои Австріи, котре постановляе, що підпадутъ карѣ всѣ, котрій знаючи о томъ, що якесь индивидуумъ выдалене зъ округа, на котрый розтягався станъ выемковый, не дали о томъ сейчасъ знати власти безпеченьства. Дальше

будутъ карані такожъ тѣ, що въ случаяхъ натовпівъ по улицяхъ не послухаютъ власти взываючи до розходу, и тѣ, що въ публичныхъ мѣсцяхъ будутъ поводилися демонстративно або будутъ носили демонстративні ознаки. Выконуючи выємковій розпорядженя, арештували власти многихъ роботниковъ, многихъ выдалили, а передовсѣмъ засистували выдавництво соціялистичної газеты „Zukunft“. Цѣкаве свѣтло на справу выємкового стану, а именно на мотивы, якими руководилося правительство, оповѣщаючи выємковій мѣры, и на ихъ тенденцію, кидае репродукована вѣденьскими газетами розмова гр. Таффе съ вѣденьскимъ кореспондентомъ лондоньского „Standard-a“. Пôсля реляцій кореспондента, мавъ сказати гр. Таффе, що австрійске правительство ôтъ давна слѣдило за соціялистичными агитаціями, поздержувалося однакожъ до послѣдної хвилѣ съ заведеньемъ стану выємкового. Въ послѣдныхъ часахъ получило правительство такій информацій, що спонукали его до рѣшучого выступленя. Правительство уважало першимъ своимъ обовязкомъ станути на сторожи житя и майна всѣхъ обывателівъ, бо одно и друге було ту передовсѣмъ загрожене. Якого рода були информаціи, що получило правительство, не уважавъ гр. Таффе ôтповѣднымъ близше поповняти и заявивъ, що и въ часѣ розправъ парляменту не буде мôгъ всего сказати. О чѣмъ довѣдалося правительство, се скаже президентъ министровъ лишь въ комисіи интимно. Особного закона противъ соціялистовъ не выдало правительство, бо его ухваленье забрало бы дуже много часу, а ту розходилося о то, щобы сейчасъ выступити рѣшучо. Правительство мае готовый законъ въ 5 мая 1869 р., котрый оказався зовсѣмъ достаточнымъ, щобы зарадити въ потребѣ. Правительство не хотѣло заявити, що выємковій мѣры мають дотыкати лишь роботниковъ, бо черезъ то сталась бы кривда честнымъ и лояльнымъ роботникамъ. Противъ либерализмови и журналистицѣ правительство не хотѣло и не хоче выступати. До такого надужитя законовъ выємковыхъ гр. Таффе заявивъ себе не способнымъ. Теперь ôнъ не бачитъ потребы сего, но наколи бы дѣйстно потреба така заходила, то министеръ пошовъ бы простою дорогою. Що до роботниковъ, то пôсля пересвѣдчена правительства ще не кôнчится его робота на тôмъ, щобы забор нити згромаджень и замкнути имъ ротъ. Передовсѣмъ правда, треба думати о привернени спокою и порядку, опôсля однакожъ треба взятися за лѣченье зла. Правительство выслухае съ найбôльшою безсторонностею всѣхъ жалобъ и жалобъ роботниковъ и буде старатися о то, щобы вволити ихъ волю. Справа выємковыхъ заряджень прійшла вô второкъ дня 5. л. лютого на дневный порядокъ палаты пословъ. Гр. Таффе мотивуваvъ законъ выємковый въ такій самый способ, якъ се представивъ кореспондентъ „Standard-a и пôднесъ межи иншими те, що передъ убійствами въ Флориндорфѣ, получила були урядники, несимпатичні въ сферахъ роботничихъ, листы съ погрозами. Дръ Конъ не вірить въ успѣшность законовъ выємковыхъ и покликуеся на примѣръ Россіи, где полиційна система выробляе новыхъ фанатиковъ. Бесѣдникъ ставитъ внесенье, щобы законъ выємковый ôтступити комисіи въ 24 членовъ, котра бы до 8 днѣвъ здала справу. Гр. Гогенвартъ спротивлялся речинцеви а Шенереръ называе заявленье гр. Таффе, що ôнъ ужие своеи власти противъ опозиціи, обманьствомъ, за що президентъ взываe его до порядку. Внесенье Шенерера жадаюче вставленя въ буджетъ 10 милiонôвъ на фондъ рентъ для роботниковъ, упало.

ЗАГРАНИЦЯ.

Нѣмеччина. До недавна ходила въ Берлинѣ поголоска, що пôдчасъ приѣзду италiянського короля до Берлина мае прiѣхати такожъ австрійскій цѣсарь съ наслѣдникомъ престола. „Nat. Ztg.“ заперечуе теперь тому енергично, хочь знае, що минувшого мѣсяця поголоска тая не була безосновною, бо въ кругахъ дворскихъ говорено о сѣмъ досыть явно. Коли италiянський король прiѣде, не знати; речинець ще не вызначеный. — Зъ Дрездна доносятъ, що соціялистичні послы Бебель и Либкнехтъ получили ôтъ екзекутивного комитету грозячі листы. Подôбні листы одержали такожъ ще и другі особы. — Евгеній Рихтеръ мавъ на зборахъ либералистовъ бесѣду, въ котрôй доказувавъ, що правительство постановило зажадати ôтъ рады державної продовженя закону выняткового, вымѣреного противъ соціялистовъ и сказавъ, що рада державна правдоподôбно згодится на то, бо въ противнôмъ случаю правительство постановило розвязати раду и вызначити новій выборы вже въ маю. На зборѣ сѣмъ не обôйшлося и безъ непокоѣвъ. Велика товпа соціялистовъ именно напала до салѣ и выступила зачѣпно противъ поступовцѣвъ. Доперва, коли надôйшла полиція и ужила силы, вернувъ знову спокôй. — Янковскій, редакторъ „Gońca Wielkop.“ въ Познани, зôставъ засужденый на два лѣта вязницѣ за то, що выславъ адресу до еп. Ледуховского, въ котрôй называе его примасомъ польскимъ и каже, що мае надѣю, що епископъ сей буде ще короновати польского короля.

Англія. Парламентъ англiйскій ôткрытый вже вô второкъ; якъ можна виносити зъ передступныхъ роботъ, сесія буде дуже оживлена и займаюча. Бесѣда престольна ще не звѣстна, але дехтрі журналы подаютъ вже ей содержанье. Пôсля того говорится въ бесѣдѣ, що взглядомъ трансвальского пытаня були переговоры съ послами трансвальской республики и що справа та закôнчится скоро съ хôсномъ для Англiи. Въ справѣ Єгипту мае бути сказано въ бесѣдѣ, що якъ давнѣйше такъ и теперь постановлено ôткликати англiйскі войска, скоро лишь дѣла въ Єгиптѣ трохи полѣпшатся. Сей послѣдный уступъ бесѣды дасть правдоподôбно въ парламентѣ богатый матеріялъ до дебатъ и острого выступленя противъ правительства, бо передъ отвореньемъ парляменту критиковано поступованье правительства въ справѣ єгипетскôй дуже остро. Особливо сильно выступивъ бувъ лордъ Салисбури въ своеи бесѣдѣ въ консервативнôмъ клюбѣ въ Гертфортъ. Ôнъ назвавъ місію Гордона, щобы побѣдити Магдіого за помочею 40000 фунт. штерл., дуже оригинальною и единою въ своимъ родѣ и зазначивъ, що такого оредства уживаютъ лишь слабі мѣста, або державы, що хилятся до упадку. — Дебаты надъ адресою, здаеся, потягнутся не вже колька днѣвъ, але колька недѣль, бо заповѣджено до нея много поправокъ.

Італія. Въ палатѣ пословъ запытувавъ пос. Бернини министра дѣлъ заграничныхъ въ справѣ убитого италiянського рыбака на австрійскôмъ побережу, а дальше такожъ и въ справѣ рыболовства. Манчини ôтказавъ, що сумный сей случай не есть зовсѣмъ сего рода, щобы мôгъ выкликати пражду межи Австрією а Италією. При сей способности заявивъ Манчини, що всѣ благомыслячі люде въ Италiи суть того мнѣня, що удержанье добрыхъ ôтношень съ Австрією и Нѣмеччиною есть конче потрѣбнымъ. — Италiянське министерство стоитъ нынѣ сильнѣйше, якъ коли небудь мимо того, що буйні министры старалися всякими силами змусити его до димисіи. — „Polit. Corr.“ доноситъ, що день збору найблизшого консистора папского ще не назначеный и що всѣ донесеня газетъ о кандидатахъ на кардиналôвъ суть зовсѣмъ безъосновными комбинаціями.

Франція. Пôдчасъ послѣдної дебаты надъ економичнымъ положеньемъ дôзналъ кабинетъ Феррого подвôйної поражки, бо такъ въ сенатѣ якъ и въ парламентѣ. Коли именно въ парламентѣ Рувіе поставивъ внесенье, щобы надъ економичнымъ питаньемъ перейти до порядку дневного, на що згодився и министеръ внутренныхъ дѣлъ, то палата пріймила се внесенье, але рôвночасно пріймила также бôльшостею пяти голосôвъ внесенье Клемансо, котрый жадавъ, щобы выбрати анкету, котра мала бы розслѣдити роботниче питанье. Сему внесеню противилося правительство и не хотѣло нѣкъ згодитися на него. Мимо того оно удержалося. Въ сенатѣ знову прійшло пôдъ обраду внесенье министерства, щобъ установити законъ, пôсля котрого кôлькомъ товариствамъ роботницкимъ вôльно въ цѣли якогось предпріемства получитися въ одно товариство. Сенатъ ôткинувъ се внесенье по тôй причинѣ, що оно за надто сильно пахне соціялизмомъ и могло бы въ другихъ веретвахъ суспôльныхъ выкликати лишь негодованье а може навѣть и неспокôй. Якій вплывъ на кабинетъ зробила ся поражка не знати; допускаютъ однакожъ — и въ Парижи удержуеся та поголоска — що Феррі хоче податися до димисіи хочь бы лишь для доказаня свого невдоволеня. Димисія его була бы особливо теперь для правительства дуже не на руку, позаякъ оно розписало значну нову пожичку. Кажутъ также, що бôльшость въ парламентѣ своимъ поступованьемъ хотѣла демонстративно доказати правительству, що оно не завсѣгды може на нію безъусловно числити. — Въ ночи въ 1 с. м. на 2 порозлѣплювано плякаты зазываючі полиційну службу и „голодныхъ роботниковъ до революціи“.

Туреччина. Въ спорѣ грецкого и ôрменьского патріярхату съ портою настала теперь тишина. Ôрмене выслали були въ своѣй справѣ подôбне меморандумъ якъ патріяхъ Іоахимъ. Порта переглянула его, поробила свои уваги, и ôтослала до канцелярiи палаты, де ôнъ довго буде мусѣвъ чекати на остаточне порѣшенье. Въ Фанарѣ знову зôбралася була въ послѣдныхъ дняхъ сѣчня мѣшана рада, и постановила не приступати скорше до выбору нового патріярхи, доки не будутъ зневсѣй причины усунена патріярхи. Дальше постановила рада збиратися що тыждня на засѣданя, але бôльше въ офиціознôй формѣ, позаякъ ѣй не достае законної голôвы и она не може безъ неи нѣчого установляти. До патріярхи надходятъ разъ въ разъ адресы зъ провинцій. Порта зъ своеи стороны хоче, здаеся, полишити цѣлу ту справу рѣшенію судьбы; она, видко, постановила чекати, хто при такихъ обстанонахъ довше выдержитъ. — Становище Туреччины въ єгипетскôй справѣ теперь трохи розъясняеся. „Turquie“ доноситъ, що Порта справдѣ не ставала на перешкодѣ англiйскому правительству въ Єгиптѣ, але она не може теперь дивитися рôвнодушно на теперѣшне положенье въ Єгиптѣ, бо видатъ, що лишь суверенні права калифату можутъ тамъ якій-такій ладъ завести.

Сербія. Пытанье, де и коли мае зôбратися нова скупштина порѣшитося остаточно на радѣ министровъ, котра мае зôбратися съ кôнцемъ сеи недѣлѣ. Министерство приняло дуже строгі мѣры, щобъ не допустати при выборахъ якого небудь вплыву чи агитаціи зô стороны правительственныхъ органовъ. Кажутъ що народъ въ декотрыхъ сторонахъ симъ дуже вдоволеный и выслано зъ сеи причины до министерства кôлька телеграмôвъ съ подякою. За незаконну агитацію, приказало правительство арештувати много урядниковъ и кôлькохъ учителѣвъ. Въ опозиційныхъ кругахъ сподѣваются такого результату выборôвъ: 60 до 70 либералôвъ, 25—30 радикалôвъ, поступовцѣвъ и безбарвныхъ 34—40. Се дало бы — вчисляючи вже и 44 пословъ правительственныхъ — абсолютну бôльшость опозиціи. — Въ Нишу выбухла бома и здаеся що по сей причинѣ скупштина не буде скликана до Нишу. — Правительство вызначило було комисію для ревизіи городскои касы въ Бѣлградѣ. Она скôнчила вже свою роботу и ôткрыла дефицитъ ôтъ року 1881 до 1883 выносячій звыжь 12 милiонôвъ двѣста тысячъ франкôвъ.

Єгипетъ. Зъ Каиро доносятъ, що орды Магдіого напали на укрѣпленый городъ Свакимъ и по одногодиннôй борбѣ ôтступили ôтъ мѣста. 600 мурынôвъ вымашерувало, щобъ получитися съ Бакеръ-пашою. Залога Синкату выйшла була зъ мѣста щобъ шукати поживы; непріятель напавъ ей и всѣхъ вырубавъ въ пень.

НОВИНКИ.

— **Загальный збôръ членôвъ товариства „Просвѣты“** ôтбувся вчера по полудни въ Львовѣ при численнôй участи членôвъ и въ способѣ незвычайно поважный, бо навѣть смѣло скажемо — импонуючій. Обширнѣйше справозданье подамо слѣдуючимъ разомъ, на теперь лишь згадаемо, що головою товариства выбраный и на 1884 рôкъ Вп. о. дръ Омелянъ Огоновскій. Одноголосный выбôръ сего много-заслуженого для товариства мужа выкликавъ у всѣхъ участниковъ збору правдивый ентузіязмъ.

— **Справа регуляціи конгруы духовеньства** була спини днями предметомъ оговорôвъ на засѣданю екзекутивного комитету правницѣ рады державної. На засѣданье запросивъ комитетъ также справоздавця того дѣла гр. Ришарда Клямъ Мартиница. Дебата велася довго а наконець комитетъ рѣшивъ, щобы справа конгруы була залагоджена ще пôдъ часъ теперѣшнои сесіи. — Кобы лишь — якъ то звычайно бувае — не зайшла знову яка перешкода!...

— **Комитетъ поминального богослуженя** за бл. п. Володимира Барвѣньского складае симъ щиру подяку всѣмъ Впрепод. и Всеч. оо.: Павликову, Стефановичу, Гробельскому, Городецкому, Тороньскому, Рейтеровскому и Данилови Танячкевичу за ихъ безкористну участь въ поминальнôй службѣ б. и парастасѣ. Рôвножъ выражае комитетъ подяку Вп. пп. академикамъ и другимъ участникамъ хору за ихъ трогаючій спѣвъ въ часѣ богослуженя и дякуе особливо о. Данилови Танячкевичеви за его патріотичне слово.

— **Програма музикально-декляматорского вечера въ память бл. п. Володимира Барвѣньского** устроюваного товариствомъ „Академичне Братство“ въ великôй салѣ „Народного Дому“ въ недѣлю дня 29 сѣчня (10 лютого) 1884: 1. Вступна рѣчь. 2. Дуетъ на фортепяно и віолончелю. 3. *Даргомыжский*: „Старый капралъ“, сольо басове. 4. Деклямація. 5. *Вахнянин*: „Наша жизнь“, хоръ. 6. *Лишт*: Соловей, фортепянъ; *Мендельзонъ*: Пѣсня, фортепянъ. 7. *Козловъ*: „Когда бъ я зналъ“, сольо сопранове; *Мейерберъ*: Арія зъ Роберта Діявола, сольо сопранове. 8. *Лисенко*: „На бôй!“, хоръ. — Початокъ о год. 7 вечеромъ.

— **Вечерниці читальнѣ въ Комарнѣ** не ôтбудутся — якъ намъ зъ ôттамъ пишутъ — дня 10-го але 14-го л. лютого, по причинѣ, що 10-го ôтбуваются вечерницѣ во Львовѣ и Вп. лица обѣцявшій свôй приѣздъ до Комарна, суть тымъ вже перешкоджені. Програму вечерниць комарняньскихъ подамо въ слѣдуючôмъ числѣ „Дѣла“.

— **Заходомъ „Академического Кружка“** буде ôтслужена дня 14 (26) лютого зауз кôйна литургія въ львôвскôй православнôй церквѣ за Т. Шевченка, а вечеромъ того дня буде даный въ его честь музикально-декляматорскій вечеръ. Такій же вечеръ буде уортосный тымъ же товариствомъ дня 4 л. марта, въ день смерти Ник. Гоголя.

— **Зъ Черновець** пишутъ намъ, що тамъ же въ комнатахъ „Рускои Бесѣды“ (ул. Сиенього ч. 7) ôтбудутся дня 17 л. лютого с. р. вечерницѣ. Початокъ о год. 8 вечеромъ. Строй домашный. Вступъ для членôвъ рускихъ товариствъ и для ихъ родинъ по 60 кр. а для не-членôвъ по 1 зр. ôтъ особы.

— **Баль „Академического Кружка“** ôтбувся дня 5. л. лютого въ сали „Народного Дому“ и выпавъ славно. До I. кадрили и мазура ставало до 50 паръ. Симъ однакожъ разомъ — рѣчь дивна — львôвска публика руска зôстала по-заду провинціональной, бо коли бъ тая не зволила була численнѣйше пріѣхати, то зъ самого Львова ледви було бъ зложилося 10—12 паръ. Коломыйку въ 12 паръ ôттанцювала наша молодѣжь съ запаломъ; потôмъ слѣдували дальшій танцѣ, аж галопада закôнчила забаву о 5½ год. рано. Всѣ присутнiй опустили салю съ вдоволеньемъ, а декто може и съ „надѣею на красшу будучность“. Тоалета жѣночa — мусимо се сконстатувати, — була дуже выставна, — выставнѣйша може, якъ на балю технаковъ... и се може була причина, що часть Львовянокъ рускихъ волѣла зъ галерiи приглядатись охочимъ танцямъ на сали. Де було тôлько глянути, декода атласъ то рожевый, то бѣлый (сѣ барвы переважали), а нашимъ панямъ и панночкамъ бувъ дуже до лица. Кому бы призвати пальму красы? De gustibus non disputandum, — але пишучій сѣ строчки зачувавъ зъ рôжныхъ сторôнъ, якъ при котильонѣ по тиху признавано сю пальму панночцѣ досыть высокого росту, темно-русявôй, въ бѣлôй атласовôй сукни. Vox populi — vox Dei. Насъ тѣшитъ лишь се, що пальма дôсталась красѣ рускôй, бо и хорошихъ Польокъ, навѣть Мазурокъ зъ Кракова, було кôлька...

— **Зъ пôдъ Роздолу** пишутъ намъ: „Доносимо черезъ „Дѣло“ веселу вѣсть цѣлому рускому сві тови. При новыхъ выборахъ до рады громадскои христіяне Роздолу славно выграли! Намѣстництво уневажнило выборъ зъ II колеса, въ котрôмъ адскими махинаціями були побѣдили жиды. При поновленôмъ выборѣ 23 л. сѣчня христіяне держалися солидарно и крѣпко и честь имъ, що послухали голосу своихъ панъ-отцѣвъ; — честь нашому молодому патріотови, о. Петру Петрицкому, котрый жваво и ревно заходився при сихъ выборахъ! На 30 радныхъ мае теперь Роздôлъ 23 христіянъ — чого доси не бувало!“ Слава Роздолови!

— **Зъ Тернополя** пишутъ намъ, що тамошна окружна рада шкôльна выслала до львôвскои митр. консисторіи письмо завѣдомляюче, що слѣдуючимъ катихитамъ рускимъ признано ремунерацію за науку религіи: катихитови при 8-класовôй школѣ женьскôй въ Тернополи 63 зр. 33 кр. а при 4-класовôй мужескôй школѣ 50 зр.; катихитови же при 4-класовôй школѣ въ Збаражи 60 зр.

— **На теперѣшнôй наденціи суду присяжныхъ** ôтбудеся дня 16 л. лютого розправа въ дѣлѣ о. Александра Стефановича противъ пп. О. Маркова, редактора „Нов. Пролома“ и Бодака Музика, автора дотычної статіи, о оскорбленье чести (зъ §. 487 зак. карн.) Обжалованыхъ буде боронити дръ М. Король, адвокатскій кандидатъ. Пôзнѣйше ôтбудеся разправа въ дѣлѣ о. Витошиньского зъ Глубокого противъ п. О. Маркова рôвножъ о оскорбленье чести. О. Витошиньского заступае адвокатъ дръ Ф. Яцковскій.

— **Зъ Горлицъ** пишутъ намъ: Въ нашôмъ мѣстѣ есть читальня вже ôтъ 20 лѣтъ и мае библіотеку обнимаючу до 900 дѣлъ. Съ новымъ рокомъ выбрано новый выдѣлъ, а въ его складъ вôйтовъ и одинъ Русинъ зъ свѣтскои интелигенціи. Читальня горлицка мае цѣль запомагати ремѣсничі и сельскі читальнѣ книжками. Выдѣловый Русинъ поставивъ на выдѣлѣ внесенье, щобы и рускій громады въ окрестности надѣлювати книжками и то рускими зъ товариства „Просвѣты“. При голосованю выдѣлъ принявъ тое внесенье.

— **Зъ Ступницъ** пôдъ Самборомъ пишутъ намъ: „И въ нашôмъ закутку, въ бѣдноѣ Ступници згадали мы пок. Вол. Барвѣньского. Дня 2 л. с. м. ôтправивъ нашъ панъ отецъ поминальне богослуженье съ парастасомъ при асистѣ выдѣлу и членôвъ нашои читальнѣ, котрі съ свѣчами окружали тетраподъ и творили шпалеръ вздовжь церкви. На тетраподѣ стоявъ въ золоченыхъ рамахъ портретъ покôйного. Члены читальнѣ звеличили сумнiй поминки своимъ краснымъ тужливымъ спѣвомъ. По парастасѣ слѣдувало краснорѣчиве слово мѣсцевого душпастыря. — Честь Вамъ пановe Ступничане, честь Тобѣ, Всеч. душпастырю, що такъ широ и достойно спомянули нашого незабутного патріота-дѣятеля!

— **Зъ Коломыѣ** одержуемо допись, въ котрôй розказано, що учитель исторіи и географіи въ коломыйскôй гимназіи Дръ Кубишталь пôдъ часъ годинъ школьныхъ бавится „въ политику“ въ звѣстнôмъ напрямѣ. При тôмъ доходитъ часами аж до абсурдôвъ. Такъ н. пр. минувшого мѣсяця на годинѣ географіи розказувавъ ученикамъ, що мѣсто Львôвъ приняло свою назву не ôтъ руского князя Льва, але ôтъ львôвъ, котрі давно находились громадно въ околичныхъ лѣсахъ Львова! Отъ аж до якого абсурда може довести шовинизмъ! Звѣстно, що въ историчныхъ часахъ о львахъ въ Европѣ навѣть згадки нема! По що жъ такъ баламутити молодѣжъ?!

— **Почтовій порядки въ Галичинѣ.** Мимо того, що дѣла почтовій въ Австрiи доволѣ хорошо упорядкованій, у насъ въ Галичинѣ лучаются въ почтовôмъ дѣлѣ такій непорядки, о якихъ нѣкто и не подумаvъ бы. Не смѣемо вину складати на головный зарядъ почтъ и на высоко поважаного и справедливого директора почтъ п. Шнѣнера, але низшій почтовій урядy допускаются великои вины на шкоду людей маючихъ зношеня почтовій. Такъ н. пр. тов. „Просвѣта“ выслало зô Львова дня 13 грудня 1883 р. друки до касы громадскои въ Полянахъ суровичныхъ на почту въ Ясиноках. Въ два днѣ т. с. 15 грудня адресатъ мавъ вже листъ супровôдный, а до 24 грудня, отже въ 10 днѣвъ пôзнѣйше, самои посылки въ Ясиноках ще не було. Адресатъ реклямувавъ два разы на почту въ Дукли, але на дармо. Почмайстеръ же въ Ясиноках толкуеся, що ôнъ держитъ пѣшу почту, то пôсланець не хоче носити пакунковъ! Але якъ же се може бути; въ ôткы адресатъ до того приходитъ, поносити такій страты? Es ist etwas faul... въ нашôмъ почтовôмъ дѣлѣ по глухихъ закуткахъ...

— **Зъ Кіева** пишутъ намъ: „Въ середу минувшого тыждня кіевскій Украинцѣ выносили въ церкву тѣло П. П. Чубиньского, великого дѣятеля на поли науковôмъ и политичнôмъ, автора украиньского гимну народного „Ще не вмерла Украина“. На другій день тѣло мало ôтпровадитись въ Борышполь, де родився покôйникъ. При выносѣ тѣла було богато учащося молодѣжи, зôбравшося ôтдати послѣдне „прощай“ бувшому колись провôднику. — Убійство Судейкина въ Петербурзѣ ôткликнулось также въ Кіевѣ частыми арештами молодѣжи. Зъ кôнця минувшого року до теперь заарештований: *студенты университету*: Мельниковъ, Дорожиньскій, Крушиньскій, Семяновскій, Айбергъ, Врочиньскій, Калмансонъ, Забѣлло, Залкиндъ; *курсистки*: Зильбергъ, Цвѣткова, Репикова, Іосифина Лавровска и три сестры Вроблевскі; *роботники*: Ронсевичъ, Ольшевскій, Дангуби; *служащій на желѣзницяхъ*: Войковскій и Гортыньскій; *москаль* (воякъ): Шульга, Черепиньскій, Мазарюкъ и купецкій сынъ Ôатѣевъ; *безъ „опредѣленыхъ занятій“*: Корнѣенко, Конашевичъ и Афанасьевъ. Коли прилучити до сего числа увязненыхъ ще лѣтомъ: Малѣваного, Присѣцкого, Борисова, Миколаеву, студ. Козловского, бувш. студ. Мушкина, був. куроностку Іорданьску и сектанта-раціоналиста Жоли, — то выйде увязненыхъ то въ тюрмѣ, то въ крѣпости 36 людей“.

— **Найвысшій трибуналъ касаційный у Вѣдни** ôткинувъ д. 4 лютого зажаленье неважности внесене адъюнктомъ суд. п. Решетылôвичемъ, засудженымъ во Львовѣ за офалшованье тестаменту пок. сов. Хомяньского.

— **Олекса Залуский**, ôтонджуючій теперь кару вязниць во Львовѣ, перейшовъ, якъ доносить „Слово“, на православіе пôсля всѣхъ законныхъ формъ.

— **Поединокъ** ôтбувся не давно во Львовѣ въ „Czytelń-и Akademick-ôй“ мѣжь б. прозесомъ ев а однымъ зъ членôвъ.

— **Въ справѣ Мышуга contra Фрилингъ** ôтбувається сегодня розправа въ судѣ делег. секція III.

— **Въ Чесникахъ**, въ пов. рогатыньскôмъ, пожаръ знищивъ двôрский будынки господарскій, а при тôмъ згорѣло 28 коней.

— **Нова академія наукъ.** „My lubimy Rusinów!“ — Стара байка! И то навѣть не субвенціонована красными грôшми, хочь и зовсѣмъ не безплатна! Яка благодать для нашои темпои Галичины! И ктожь бы то бувъ мôгъ надѣятися въ ту пору, коли пок. Тадей Василевскій, бувшій віцемаршахъ становый, при кôнци 30-ыхъ рокôвъ нашого столѣтя докладавъ всѣхъ силъ и стараń для основання „Кредитового товариства немского“, котре пôсля его планôвъ повинно було обезпечити економично галицку шляхту, а заразомъ причинитися до улекшеня долѣ мужикôвъ галицкихъ и въ дальшôй линіи причинитися до утвержденя гармонія мѣжь веретвами суспôльными и мѣжь народностями Галичины, — кто бы мôгъ бувъ тогды надѣятися, що та сама, его змаганями здвигнена институція кредитова по 40 рокахъ почне „рукою властною“ ширити мѣжь Русинами таку „гармонію“, котра ледви чи належитъ до его компетенціи.

Мы не думаємо унимати „Товариству кредитовому земскому“ великихъ его заслугъ около пôддержаня — не говоримо о пôднесеню — економичного стану галицкои шляхты. Але всежь таки осмѣлюємось запримѣтити, що товариство те въ великôй части стоитъ и *на рускихъ* грошехъ. Особливо велика часть рускихъ церковныхъ фондôвъ єсть зложена именно въ тôмъ товариствѣ. Очевидна рѣчь, що мы такожь не хочемо ще зъ того вытягати нѣякихъ далеко йдучихъ выводôвъ, бо остаточно всякій грошѣ єсть рѣчь пôдъ пезнымъ взглядомъ интернаціональна и при льокаціи ихъ масся головно взглядъ на певнôсть и на стопу процентову, а не на языкъ конверзаційный. Але въ другого боку — „sunt certi denique fines“ и рускôй покôрности, особливо коли само товариство починає ребромъ ставити именно пытаня не банковй, а языковй, а то й часто азбучній! Практика цѣлого свѣта показуе, що банки суть звычайно (бодай повинні бути) *для* публичности и стараются своёй публичности догоджувати во всѣмъ, що не нарушуе ихъ чисто банковыхъ справъ. Великій французкій, англійскій и нѣмецкій банки держатъ кореспондуючихъ урядникôвъ зо всѣхъ народностей, съ котрыми мають дѣла, щобъ тѣ могли залагоджувати зо всѣми народностями всякій кореспонденціи на ихъ власныхъ мовахъ. Правда, можна закинути, що галицке „Товариство кредитове земске“ до такихъ первôрядныхъ, межинародныхъ банкôвъ не належитъ, — але не забуваймо, що головными стовпами того товариства суть именно корифеи галицкои шляхты, тѣ самѣ, котрѣ то такъ голосно передъ свѣтомъ любятъ выкрикувати: „My lubimy Rusinów“, або навѣть въ напздѣ доброго гумору: „My wszyscy jesteśmy Rusini!“ А мѣжь тымъ просимо послухати, якими то фактами манифестуеся тая любовь до „braci Rusinów“!

Священикъ, котрого парохія має грошѣ церковній вложеній въ „Тов. кред. земскôмъ“, для побраня ôтъ нихъ рôчнои пропизіи посылає до Львова квитъ, написаный — horrendum! — по руски. Жде тыждень и другій — пропизіи нема, але за то приходитъ его власный квитъ съ замѣткою ôтъ заряду товариства, що квитъ маe бути написаный *по польски*. Священикъ, зачудуваный тымъ категоричнымъ наказомъ, ôтписуе, що по польски писати не буде и посылає той самъ квитъ назадъ. Товариство змякло, пропизію выплатило, але въ додатку прислало упертому Русинови слѣдуючу глубоко учену увагу: „Dla uniknienia zwłoki w wypłacie prowizyi upragza się o napisanie kwitu nie koniecznie po polsku, jeżeli ten język jest obcym — lecz (znakami) alfabetem łacińskim, który jako pochodzący od fenickiego jest wspólnym greckiemu i — odmianie jego — słowiańskiemu czyli cyrylickiemu — jest kosmopolityczným“.

А що, не правда — klar wie Schuhwichs! Позадъ латиньскій альфабетъ походитъ ôтъ фенікійского, а грецкій такожь, а славяньскій ôтъ грецкого, — то вы, Русины, повинні писати латиньскимъ альфабетомъ! А для чого не грецкимъ або й не фенікійскимъ? Ученій филодоги „Towarzystwa kredytowego ziemskiego“ очевидно не подумали, що палка, котрою хотѣли побити руске письмо, маe два кôнцѣ и що ихъ ученôсть часто смѣшна и що Русины замѣсть слова признання для того дотепу можутъ сказати непатентованôй академіи хиба тôлько безсмертнй слова небôжчика Квѣтки: „Швець знай свое шевство, а въ кравецтво не мѣшайся!“

— **Зъ пôдъ Белза пишутъ намъ:** „Недавно була въ „Дѣлѣ“ коротка звѣстка о смерти гр. Станислава Потоцкого зъ Олещиць. Сей покôйный Лахъ, мужъ звѣстнои прихильницѣ Русинôвъ Анны зъ Дзялыньскихъ, бувъ жичливымъ рускому народови и на справу руску глядѣвъ зъ становища правды и справедливости а не зъ становища якого тамъ „Czas-у“ або „Gazet-ы Narodow-ои“. Гр. Стан. Потоцкій родився на Волыни 1831 р., зжився тамъ съ рускимъ словомъ и рускою думкою и хочь переселився до нашои „Галиціи“ и стрѣтився ту съ обскурантными поглядами на справу руску, не переставъ думати о Руси такъ, якъ перше. Въ его салонѣ часто можна було почути руске слово, нимъ ôтзывався ôнъ до родины, а владавъ нимъ знаменито; усѣвши до фортепіяна найлюбѣйше ôтгрывавъ тужни думки або рицарскій пѣснѣ рускій; въ его библіотецѣ мѣжь творами польскои и французкои словесности були и книжка та часопись рускій, котрымъ вазстигель дуже интересувався. Мѣжь народомъ ширивъ покôйный просвѣту и добробытъ. Въ Олещицяхъ и въ окрестныхъ селахъ позавязувавъ або дававъ инiціятиву до завязування товариствъ задатковыхъ; статуты для тыхъ товариствъ друковавъ въ языцѣ рускôмъ. Христіянська крамница въ Олещицяхъ ще передъ 16-ти лѣтами тамъ заложена покôйнымъ. Де ходило о тое, щобы яку институцію гуманну основати або пôдвигнути, тамъ не щадивъ нѣ труду анѣ накладу, доки гадка не перейшла въ дѣло. Покôйный прибувъ до Галичины въ 1867 р.; быстрымъ поглядомъ обнявъ зарязъ цѣлу ситуацію краю и озлобився на всю горѣшну политику польскихъ шовиністôвъ, що веде край и народъ до моральнои и матеріяльнои руины. На згадку о всякихъ выборахъ ôтвертавъ съ обурѣньемъ свое лице и нѣякъ не мôгъ стерпѣти того, що польска интелигенція до всякихъ нечестивыхъ способôвъ при выборахъ прибирае собѣ на грудіе — жидôвъ-нехристôвъ, щобы лишь Русинôвъ поконати. Тому то зъ-далека держався ôтъ всякихъ выборôвъ. Не диво отже, що смерть гр. Станислава Потоцкого вызвала у Русинôвъ, котрй его знали, щирый жаль по честному Лахови!

— **Смерть залюбленои пары.** Въ Краковѣ стався сими днями таній трагичный случай. Молодый 24-лѣтный студентъ 5 року медицины Кленскъ, здавшій вже два ригороза, залюбився въ кôльканайцяти-лѣтнôй панночцѣ, всюды поважанôй. Панночка такожь его любила. Але до неи залицявся товаришъ ей милого — и мѣжь обома соперниками прійшло до американьского поединку. Чорну кульку вытягнувъ Кленскъ, — до 24 годинъ отже мусѣвъ стратитися. И дѣйстно ôнъ се учинивъ — але не самъ а разомъ съ панночкою. Обоє опожили цiянъ-кали. Знайшли ихъ обоє мертвыми, его клячучого при ей ногахъ. Обоє лишили записки, въ котрыхъ просятъ, щобы ихъ поховати въ однôй могилѣ.

НАУКА, ШТУКА И ЛИТЕРАТУРА.

— **Споминки про житье и дѣяльнôсть Володимира Барвѣньского.** Пôдъ такимъ заголовкомъ выдала „Просвѣта“ 1-шу книжочку за р. 1884, обнимаючу 134 стороны и портретъ Вол. Барвѣньского. Цѣна 28 кр. О книжочцѣ тôй пôзнѣйше поговоримо обширнѣйше.

Вѣсти епархіяльній.

Зъ Епархіи Львôвскои.

Введенй: 1) въ занѣдательство Ляцкого по увôльненю о. Андрея Грыба о. Павло Гарасимовичъ; 2) о. Емануллъ Лисинецкій въ управительство капелянiи Чабарôвки, дек. гусятыньского по поводу немочи о. Елiясевича.

Президія намѣстництва годится на кан. институцію оо. 1) Емил. Андроховича на пар. Быткôвъ, дек. надвôрнянського; 2) Льва Лонцкого на пар. Девятники.

Канонічну институцію получили оо.: 1) Мих. Бачиньскій на Григорôвъ, дек. журавеньского и 2) о. Мих. Костецкій на Сновидôвъ, дек. бучацкого.

Переписка Редакціи и Администрациі.

Всч. М. Г. въ Чортвецци. У насъ есть за рôкъ 1883 записано 23 сѣчня 3 зр., 15 цвѣтня 3 зр., 10 падолиста 3 зр., а днешнй 3 зр. будутъ за 4 кварталъ 1883. Чи згôдно? — *Всч. И. О. въ Явору.* Теперь заплачено до 31 марта 1884. — *Всч. І. Ш. въ Братковцяхъ.* Д. 4 лютого дôстали мы на „Дѣло“ 6 зр., на „Н. Зеркало“ 2 зр. — *Всч. В. Б. въ Испасу.* Повѣсти „Золот. Чол.“ розôслано доси 4 аркушѣ На Вашу почту вносимо жалобу до Дирекціи.

(Надôслане.)

Антика РУКЕРА во Львовѣ
поручає

Специяльности и универсальній средства французкій и нишй, якъ черезъ нію такъ и черезъ нишй фирмы оповѣщуванй.

Желѣзничій поѣзды.

Ôтъ 1 червня 1883 пôсля годинника львôвского.

Ôтходятъ зô Львова.

ДО КРАКОВА: о год. 10 мин. 50 вечеромъ поѣздъ поспѣшный, о год. 4 мин. 5 рано поѣздъ особовый, о год. 5 мин. 9 по пол. поѣздъ мѣшаный и о год. 6 мин. 35 рано поѣздъ льокальный.

ДО ЧЕРНОВЕЦЬ: о год. 6 мин. 30 рано поѣздъ поспѣшный, о год. 12 мин. 15 по пол. и о год. 11 мин. 10 въ ночи поѣздъ мѣшаный.

ДО НÔДВОЛОЧИСКЪ: зъ головного двôрца о год. 6 рано поѣздъ поспѣшный, о год. 12 мин. 38 по пол. и о год. 10 мин. 31 веч. поѣздъ мѣшаный.

ДО СТАНИСЛАВÔВА: на Стрыя, рано о год. 7 мин. 5 поѣздъ мѣшаный; веч. о год. 7 мин. 10 поѣздъ омнибусовый и о год. 11 мин. 20 передъ пол. поѣздъ льокальный Львôвъ-Щирецъ.

5 килевй

БОЧÔВКИ ВИНА

поручає

ТОРГОВЛЯ ГЕГЕЛЯЙСКО-ТОКАЙСКИХЪ ВИНЪ

К. Ф. ПОПОВИЧА

ВЪ ТЕРНОПОЛИ

1	бочôвка	Гегелайского столового .	2	зр.	10 кр.
1	„	Гегелайского столового лучшои якости 2 зр. 30 кр. и	2	„ 50	„
1	„	Гелеп стол. ароматичного	3	„ —	„
1	„	Самородного вытравного .	4	„ 30	„
1	„	Ермелеки-Бакаторъ стол.	2	„ —	„

Повыше наведеній цѣны розумѣются враз съ бочôвкою окованою желѣзными обручами и оплаченымъ портомъ почтовымъ, такъ що благосклонный ôтбиратель жадныхъ бôльше коштôвъ не поносить. Купуючи вина особисто тôлько у продуцентôвъ ручитъ за здоровй добрй, натуральній и лучшій вина якъ зъ Вершець, и проситъ о ласкавй замовленя. (14—?)

ЗНАЙДЕНЕ!!!

По неутомимыхъ студіяхъ пощастилося наконецъ Дру фонъ **Бенденъ** зложити

Помаду на волосье

о котрôй **съ повнымъ правомъ** можна твердити: **она сповняє свою правдиву цѣль**. Въ зовсѣмъ короткôмъ часѣ вытворюе тая помада повный и сильный волосъ на бородѣ и головѣ и не допускае выпадати волосю. **Вынаходчикъ гарантуе за безъусловный успѣхъ.**

Цѣна за фляконъ 2 зр.

Можна набувати за попередною присылкою належитости лишь у вынаходчика Дра фонъ **Бенденъ**, Прага, Salmgasse, 7. (6—24)

Дешевше нѣжь выданье Петерса!

За 1 зр. 20 кр.

высылаеся 2 туры Вальцѣвъ, 2 Мазуры, 2 Кадрилѣ, 1 Коломыйка, 2 Польки и 1 Полонезъ або Маршъ на фортепіянъ

разомъ 10 зошитôвъ танцѣвъ

любимыхъ композиторôвъ яки: Штраусъ, Тымольскій, Мадуровичъ, Ернести, Тышъ, Ракоецкій, Ланганекъ и т. д. а

за 2 зр. а. в.

подбйне число отже

20 зошитôвъ танцѣвъ.

Высылаеся такожь (3—6)

за **2** зр. **10** утворôвъ салоновыхъ

Кеслера, Кароля гр. Залускаго, Гупевича и т. д. а

Адресъ:

Складъ и выпожичальня нутъ

Губриновича & Шмидта

пôдъ зарядомъ

Кароля Вильда

во Львовѣ ул. Академична ч. 3.

N. B. Кто замовляе позыскій ноты, зволитъ донести яки маe зъ оголошуваныхъ въ минувшôмъ роцѣ, щобы не получивъ котрого зъ танцѣвъ другій разъ.

Тамъ суть такожь на складѣ: **Найновѣйшій оперетки и танцѣ на мясницѣ 1884.** Каталоги даромъ.

ч. 3 ул. Академична ч. 3.

Дешевше нѣжь въ Вѣдни або Гамбургѣ!

Дешевше нѣжь въ Берлинѣ!

АНТ. ЩЕРБА

МУЖЕСКІЙ КРАВЕЦЬ

во Львовѣ, при ул. Коперника ч. 5.

маe честь поручити Вч. ПТ. Публицѣ и Вч. Духовенъству свою

РОБÔТНЮ

МУЖЕСКОИ ОДЕЖИ

пôсля найновѣйшои моды, зъ найлучшихъ товарôвъ и по цѣнахъ якъ найдешевшихъ, упрашаючи яко Русинъ о ласкавй взгляды Вич. П. Т. Публики и Вч. Духовенъства, поручаючи ласкавому покровительству.

Всѣ ласкавй замовленя выконуются въ найкоротшôмъ часѣ. (2—12)

Пошукуесь

Женщина

до заряду дому вдôвця урядника и до надзору надъ 7-лѣтною дитиною. Ôтъ убѣгаючихъ ся вымагаесь:

1. Вѣкъ надъ 40 одинакъ низше 50 лѣтъ.
2. Рускій рôдъ.
3. Середна интелигенція и господарнôсть.
4. Рекомендація що до морального поведеня.

Зголоситися належитъ на адресу:

А. Заячкôвскій, ц. к. инспекторъ податковый въ Бялôй.

Заразомъ належитъ означити близшій условія. (3—3)

Сирота по священику

пошукуе мѣсця

до заряду господарства.

Близша вѣдомôсть **въ школѣ народнôй въ Ляшкахъ, п. Мостиска.** (3—?)

ОБЩЕ РОЛЬНИЧО-КРЕДИТОВЕ ЗАВЕДЕНЬЕ

для Галичины и Буковины,

зарегистроване общество съ неограниченою порукою.

купуе и продае Листы довговй, точно по дневнôмъ курсѣ; **есконтуе купоны тыхже листôвъ**, купоны **листôвъ державныхъ** навѣть передъ речинцемъ и **векслѣ**; **удѣляе пожички** и **задатки** на гипотеку; **принимае грошевй вкладки**:

а) на **книжки щадничй** по 6%,

б) на **бѣжучій рахунокъ** (conto currente) за 30, 14, и 3-дневнымъ выповѣдженьемъ по 6%, 5% и 4%.

Заставниче ôтдѣленье того Заведеня **удѣляе пожички** на заставы, а именно: цѣнній ефекты, дорогоцѣнности, выробы фабричній и ремѣсничй и всякй предметы, якочй цѣнnôсть. (2—24)

Бюро Заведеня **въ власнôмъ домѣ при улицѣ Ôрменьскôй** н-ръ 2, на I-ôмъ поверсѣ.

Выдавець и редакторъ: **Антôнъ Горбачевскій.**

Зъ друкарнѣ Тов. им. Шевченка пôдъ зар. К. Беднарского.

Ч. 12. Львôвъ, Субота 28 сѣчня (9 лютого) 1884. **Рôчникъ V.**

Выходитъ во Львовѣ що Вторника, Четверга и Суботы рôмъ руских спитъ) о 4-ôй год. попол. Литер. додатокъ „Библіотека найкѣпам. повѣстей" выходитъ по 2 печат. аркушѣ кождого 15-го и послѣдного дня кождого мѣсяца.

Редакція, администрація и експедиція пôдъ Ч. 44 улиця Галицка.

Всѣ листы, посылки и рекламаціи належатъ пересылати пôдъ адресою: редакція и администрація „Дѣла" Ч. 44 ул. Галицка.

Рукописи не вертаютсѣ тôлько на попередне застереженье.

Поодинокє число стоитъ 12 кр. а. в.

Оголошенія принимаютсѣ по цѣнѣ 6 кр. а. в. отъ одної строчки печатної.

Реклямаціи неопечатанй вôльнй отъ порта.

Предплату належитъ пересылати єдинно (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администрації часописи „Дѣло" ул. Галицка, Ч. 44

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло" *для Австріи:* *для Россіи:*
на цѣлый рôкъ . . 12 зр. на цѣлый рôкъ . . 12 рубл.
на пôвъ року . . 6 зр. на пôвъ року . . 6 рубл.
на чвертъ року . . 3 зр. на чвертъ рок. . . 3 рубл.
съ дод. „Библіотеки": съ дод. „Библіотеки":
на цѣлый рôкъ . . 16 зр. на цѣлый рôкъ . . 16 рубл.
на пôвъ року . . 8 зр. на пôвъ року . . . 8 рубл.
на чвертъ року . . 4 зр. на чвертъ рок. . . 4 рубл.
на самъ додатокъ: на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . зр. 5·— на цѣлый рôкъ . . 5 рубл.
на пôвъ року . зр. 2·50 на пôвъ року . . . 2 50кр.
на чвертъ року . зр. 1·25
Для Заграницѣ, окрôмъ Россіи:
на цѣлый рôкъ . . . . 15 зр.
на пôвъ року . . . . 7·50 зр.
на чвертъ року . . . . 3·75 зр.
съ дод. „Библіотеки": на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . 19 зр. на цѣлый рôкъ . . 6 зр

Съ днемъ 1 (13) сѣчня 1884 розпочали мы пятый рôкъ выдавництва „Дѣла". Просимо П. Т. Предплатникôвъ поспѣшатись съ присыланьемъ предплаты або хочь съ замовленьемъ, щобъ мы могли управильнити накладъ нашои часописи и не потребували перерывати єи высылку. Рôвножь просимо всѣхъ нашихъ довжникôвъ чимъ скорше вырôвнати съ нами рахунки, бо мы все мусимо платити готôвкою. Условія предплаты на „Дѣло" и „Библіотеку" поданй на заголовку листа.

Бесѣда д-ра Ом. Огоновского

при ôткрытю Заг. Збору членôвъ „Просвѣты".

Минуло вже трийцять лѣтъ ôтъ того часу, якъ епископъ Григорій Яхимовичъ, предсѣдатель головнои Рады рускои, сказавъ таку казку про руского женця: „Лѣто було, самй жнива; — всюды жнуть пильно, тôлько Русинъ спитъ въ самъ часъ роботы, и про-те смѣются зъ него сусѣды. Коли-жь пробудився и протеръ очи, то дôзнався ôнъ, що сонце вже гегъ высоко; ôттакъ зôрвався на ноги, перехрестився, вхопивъ за серпъ, та й ставъ жати. Оглядаются сусѣды и говорятъ: Переспавъ ôнъ найлѣпшій часъ, не догонитъ ôнъ вже насъ. Але-жь Русинъ на те не зважае, та все пильно жне й жне; якъ ся сонце похилило, съ сусѣдами въ рôвни ставъ, а нѣмъ єще заходило, вже всѣхъ женцѣвъ перегнавъ! Такихъ Русинôвъ намъ треба, бо сонце стоитъ высоко, бо сусѣды давно въ поли; а чимъ довше смо заспали, тымъ пильнѣйше ся хватаймо, щобъ ся зъ насъ не насмѣвали, щобъ мы съ ними въ рôвни стали."

Се важнѣйшй слова казки знаменитого патріота, котрого память въ Руси галицкôй не загине нѣколи. Такъ отже минуло 35 лѣтъ ôтъ того часу, якъ рускій женець, бувши приголомшеным неволею и тяжкою недолею и заспавши зъ чужои вины найкрасшій часъ ранѣшній, вхопивъ за серпъ, та ставъ жито жати. Въ 1848 роцѣ здавалось великому нашому провôдникови, що рускій женець справдѣ до вечера перегонитъ другихъ женцѣвъ, що Русинъ, справляючи ниву просвѣты рôднои, не стане зъ-заду за другими народами славянскими. Однако реальна дѣйстнôсть выказала иншй результаты супротивъ идеалôвъ молодечихъ. Русинъ вхопивши за серпъ ставъ де-що жати, але поконвѣчна щербата доля опять запоморочила єго, — ôнъ кинувъ серпъ о землю и не видячи выходу свому безталанію, положився зновъ спати. Русинъ побачивъ, що єго нива поросла стоколосою, жежи-тымъ коли поле сусѣдôвъ дорôдною красувалось пшеницею. Та-жь то тая нива батькôвска, що за панщины на прихапци справлялась и засѣвалась при свѣтлѣ негрѣючого мѣсяца пôсля тяжкого дневного труду на панскôмъ ланѣ, — та-жь то нива засѣяна горемъ, зрошена слёзами, нива тяжкого лихолѣта! Не дивно отже, що рускій женець не сповнивъ идеалу великого покôйника Яхимовича, — єму годѣ було вдарити лихомъ объ землю, бо се поконвѣчне лихо знемогло єго зовсѣмъ, хоть позбувся ôнъ кайданôвъ неволѣ. Та й справдѣ не знавъ жнець, що дѣяти съ такою занапащеною нивою, — треба було батькôвске поле на ново зъорати и засѣяти, — засѣяти не тымъ зерномъ, що єго давъ панъ мужикови, але зерномъ саморôднымъ, свôйскимъ, що взявъ єго хлѣборобъ рускій изъ свого засѣку.

Такимъ-то свôйскимъ, здоровымъ зерномъ засѣваютъ рôдну ниву руснй сѣвачѣ ôтъ 1869 р., коли засновано товариство Просвѣты народнои. Та вже-жь нѣгде правды дѣти, що рускій сѣвачѣ ще якійсь часъ и по тôмъ роцѣ сѣяли своє зерно въ рôлю не зовсѣмъ добре справлену, бо-жь то трудно було въ кôлькохъ лѣтахъ усунути зъ ниви батькôвскои тое хабазье, що нагромадилось на нѣй черезъ сотки лѣтъ недолѣ. Справедливо отже сказавъ первый нашъ просвѣтитель словесный Маркіянъ Шашкевичъ: „Судилось намъ послѣднымъ бути. Бо коли другій Славяне вериика ся дохапляютъ, и если не вже, то небавкомъ побратаются съ новымъ, ясымъ сонцемъ, намъ на долинѣ въ густôй, студенôй мрацѣ гибѣти." — Та кобы нашъ людъ хоть по освобожденю зъ пôддянства не зазиравъ долѣ начинивои, то й справа просвѣты єго поступала-бъ скоро напередъ. Но намъ судилось таки послѣднымъ бути, — а пропинація и жидôвска лихва впихала въ высохлй руки руского хлѣбороба костуръ жебрущого! Дôйшло було до такихъ злидньвъ, що на поконвѣчнôй нашôй батькôвщинѣ розверталась сумна руина...

Але Провидѣнье боже не оставило насъ, — „побачивъ Богъ изъ-за хмары нашй слёзы-горе". Се пробудився рускій женець у-друге и розглянувся по нивѣ, котру засѣявъ своимъ питомымъ, здоровымъ зерномъ. Теперь вже нѣхто не зупинитъ того женця въ єго невсыпущôмъ трудѣ...

Братя-земляки! чей вже небавкомъ усмѣхнеся заплакана наша мати: нашъ простый людъ стямився въ самъ часъ, стоячи надъ пропастею, въ котру летѣвъ стрôмголовъ, — ôнъ пôзнавъ вже, що въ своѣй хатѣ свои правда, що тôлько тверезôсть и наука доведутъ єго до лѣпшои долѣ. Именно читальнѣ, якй теперь безъ перестанку основуются тямущими людьми по селахъ и мѣсточкахъ, суть доказомъ пробуджена изъ сну вѣкового, — суть порукою самостôйного розвою житя народного. Читальнѣ — се головный засновокъ просвѣты и будущого гаразду народа.

Коли-жь положено вже камѣнь угольный пôдъ святыню народнои просвѣты, коли нашъ людъ самъ проситъ у насъ пômочи науковои, то не зупинаймося въ нашихъ почынахъ для хôсна непросвѣченыхъ нашихъ братій. Мы бо, що чванимося назвою интелигенціи, не вдѣемо самій нѣчого спасенного для добра Руси, если не прійде намъ въ помôчь велитъ-народъ, що довшій часъ бувъ ôтъ насъ залишеный и саметеперь прочунявъ ôтъ вѣкового лихолѣта.

До дѣла отже, братя-земляки! Наукою, саможертвою и трудомъ невсыпущимъ поборемо нашихъ противниковъ, що хотѣли-бъ на нашôй батькôвщинѣ по своему газдувати и насъ въ безхатныхъ комôрникôвъ обернути. Борѣтеся отже оружіемъ правды и науки!

„Борѣтеся — поборете,
Вамъ Богъ помагае:
За насъ сила, за насъ воля
И правда святая!"

Загальный збôръ
рускаго товариства педагогичнаго

ôтложено на желанье народныхъ учителѣвъ на день **2 н. ст. марта** с. р.

Родимцѣ! Пора вже зôбратись намъ числено во Львовѣ та выбрати новый дѣятельнѣйшій выдѣлъ, бо дотеперѣшный выдѣлъ лишився безъ головы и безъ силы. Предсѣдатель дотеперѣшного тымчасового выдѣлу, дръ Анвр. Яновскій занедужавъ и змушеный бувъ поѣхати на полудне до приморскихъ купелей для поратованя здоровя. Заступникъ єго, дръ Фр. Костекъ упоконився. Упоконився такожъ одинъ зъ дѣятельнѣйшихъ членôвъ выдѣлу, загально-звѣстный народолюбець, Володимиръ Барвѣньскій. Ôтъ довшого часу задля недуга не може брати участи въ дѣлахъ товариства и четвертый дѣятельный членъ выдѣлу, дръ Корнило Сушкевичъ! Прочй члены выдѣлу обтяжений рôжнородными занятями, не можутъ утворити комплету, тожь въ Вашихъ рукахъ, Родимцѣ, спочивае теперь судьба и будучнôсть одного зъ молодшихъ товариствъ нашихъ загально пожаданого и потрѣбного Рускаго товариства педагогичнаго, котре по нынѣшный день числитъ вже высше 350 членôвъ!

Числячи на загально-звѣстный патріотизмъ П. Т. Братей нашихъ зъ всѣхъ сторôнъ галицкои Руси, надѣемося якъ найгромадньйшого першого зъѣзду и найчисленнѣйшого першого збору членôвъ товариства во Львовѣ, въ великôй сали „Народного Дому".

Засѣданье участникôвъ Загального збору зачнесь о 2-ôй годинѣ зъ полудня. На порядку дневнôмъ буде: 1) Справозданье зъ дѣяльности дотеперѣшного выдѣлу; 2) справозданье зъ маєткового стану товариства; 3) выбôръ нового выдѣлу; 4) внесеня поодинокихъ членôвъ.

Ôтъ Выдѣлу Рускаго Товариства педагогичнаго во Львовѣ.

Зъ галицкого Подôля.

Отвореньє „Рускои Бесѣды" и XXIII. роковины смерти Т. Шевченка въ Тернополи. Читальня въ Чернихôвцяхъ.

(*Конецъ.*)

По спѣвѣ наступила гра на фортепиянѣ. П. Раковецкій зô Львова ôтогравъ „Фантазію на тематы италіяньскй". По сѣмъ наступила деклямація. П. К. Устіяновичъ, славно-звѣстный нашъ поетъ-артистъ, ôтдеклямувавъ поему Т. Шевченка „Посланіе". Декляматоръ выголосивъ свою рѣчь съ такимъ знаньемъ, съ такою прецизіею, що слова вѣщого Тараса мусѣли хочь бы и на кого вробити велике враженье. Тожь вдячна публика грôмкими оплесками подякувала ему за єго деклямацію и зневолила єго ôтдеклямувати ще поему Шевченка „Чигиринъ". По деклямаціи ôтспѣвавъ сольо п. Славичекъ вѣсню „Наша доля", а дальше выступивъ знову Денисôвскій хоръ. Теперь ôнъ вже бувъ любимцемъ публики; за кождымъ выступленьемъ не минали єго грôмкй оплески и оклики „слава!" Особливо видко було по селянахъ, якъ дуже на нихъ ôтдѣлавъ спѣвъ Денисôвского хору, бо поза рядами крѣселъ, де найбôльше стояло селянъ, оплески не хотѣли устawати, доки помученй вже трохи спѣваки не почали знову спѣвати. Такъ ôтбувалася програма, точка за точкою, поки около 11. год. веч. не закôнчилися вечериць. Кождый вертавъ урадованый и веселый до дому, не могучи ще по дорозѣ досыть нахвалитися Денисôвского хору.

Пôдчасъ вечериць надôйшли були въ рôжныхъ сторонъ Галичины и зъ поза Галичины слѣдуючй телеграмы:

1) Ôтъ „Товариства имени Шевченка": Святкуючимъ память безсмертного Тараса честь и слава!

2) Ôтъ товариства „Просвѣты": Сердечный привѣтъ дорогимъ родимцямъ, що въ столици Подôля зôбралися нынѣ помянути память безсмертного нашого кобзаря, сего найлучшого сына безталанной Руси-Украины, мученика за народну волю, апостола правды и братнои любови, творця нашого нового житя народного. Духъ єго нехай витае мѣжь нами и загрѣвае насъ до невсыпущои працѣ около просвѣты народа, щобъ ôнъ власными силами вспѣвъ вже разъ выцвигнутися и доказавъ всему свѣтови, що и въ єго хатѣ своя правда и сила и воля!

3) Ôтъ „Рускои Бесѣды" во Львовѣ: Витаемъ Васъ сердемъ! Нехай духъ народного генія Руси получатъ руки всѣхъ Русинôвъ до мирнои жизни, до спôльнои працѣ!

4) Ôтъ членôвъ читальнѣ въ Старомѣщинѣ: Щастъ Боже розпочатому дѣлу. Держѣмся, крѣпѣмся, а слава наша не вмре, не поляже!

5) Ôтъ перемыскихъ богословôвъ: Честь вамъ Тернопôльцѣ, що перший складаете вѣнець на могилѣ незабутого кобзаря!

6) Ôтъ львôвскихъ богословôвъ: Достойна громадо Тернопôльска! Честь и слава Тобѣ, що такъ ревно збираешь поважныхъ отцѣвъ та сынôвъ подôльскои Украины пôдъ святый праворъ, завѣщеный намъ незабутымъ сыномъ степу, Тарасомъ. Пôднесѣтъ дорогй братя хоруговь чисто-народну, розвинѣтъ ей надъ все широке Ваше Подôлье, а забудеся давна сромотна година и оживе добра слава, слава Украины.

7) Ôтъ товариства „Сѣчь" въ Вѣдни: Честь Вамъ, що поминаете найбôльшого поета Руси-Украины; слава Вамъ, що щиро працюете на народнôмъ поли!

8) Ôтъ „Академичного Братства": Слава Вамъ братя Подоляне, що порушили вѣщу струну безсмертного кобзаря. Гомôнъ ей и до насъ доходитъ и лучитъ сéрця нашй съ Вашими!

9) Ôтъ Русинôвъ львôвского семинаря учительского: Въ такъ важнôй хвили шлемо Вамъ сердечный привѣтъ и радуемося, що взумѣли вете звеличати память незабутого Тараса!

10) Ôтъ золочѣвскои молодѣжи: Честь Вамъ умѣючимъ приналежно почтити память незабутого Тараса!

11) и 12) Ôтъ станиславôвскои молодѣжи двѣ телеграмы: I. Духомъ съ Вами празднуютъ свято въ честь велнкого кобзаря патріоты-гимназіясты. II. Честь Вамъ, що такъ славно поминаете въ столици Подôля память безсмертного генія Тараса!

13) Ôтъ коломыйскои молодѣжи гимназіяльнои:

„Досыть вже горя й нашои недолѣ:
Борѣмося, добудемо и щасти и волѣ!"

По вечерницяхъ ôтбувся пиръ, на котрый запрошено около 60 осôбъ межи тыми Денисôвскій хоръ и кôльканайцять селянъ. Скоро по вечери розпочалися и тоасти. Проф. О. Барвѣньскій внѣсъ тоастъ на честь всѣхъ тыхъ, що причинилися до звеличаня вечериць а тымъ самымъ и до подвигненя „Рускои Бесѣды" въ Тернополи, повавъ значный дохôдъ въ вечериць призначеный для нея. Проф. Вахнянинъ внѣсъ тоастъ въ честь п. О. Барвѣньского, котрому приналежитъ головна заслуга якъ основаня Бесѣды, такъ такожъ и величаво ôтбувшихся вечериць. Дальше внѣсъ тоастъ п. Кахникевичъ, ôтпоручникъ редакціи „Дѣла", за ягоду и однодушну працю рускои интелигенціи около подвигненя свого народа. Въ хорошихъ словахъ внѣсъ тоастъ о. Іосифъ Барвѣньскій въ честь о. Витошиньского зъ Денисова, зазначаючи, що тогды нашъ народъ стане высоко, коли чувствомъ до чувства промовляти будемо, якъ то робитъ основатель славного Денисôвского хора. Взношено ще много иншихъ тоастôвъ, въ котрыхъ ще лишь згадаймо тоастъ А. Пасевича, майстра столярского и купца въ Городищи въ честь рускои интелигенціи, котра вже теперь — якъ сказавъ бесѣдникъ — выробила собѣ повне довѣрье въ народѣ — и дуже щиру и симпатичну подяку п. Раковецкого за тоастъ внесеный п. Шеховичемъ на честь присутныхъ на пирѣ кôлькох Полякôвъ и Чехôвъ. — За ініціативою проф. Вахнянина вложили гостѣ на руки п. Кахникевича 29 зр. призначеныхъ на фондъ стипенд. им. Шевченка.

Пиръ потягнувся далеко за пôвночь, бо доперва около 4 год. рано розбѣшлися всѣ домôвъ.

Зъ Тернополи поѣхали мы въ Чернихôвцѣ, щобъ бути присутными вправдѣ вже меншому але такожъ немалои ваги торжеству, бо ôткрытю читальнѣ. Ажь серце радуеся, коли бачишь якъ нашъ народъ чимъ разъ сильнѣйше добиваеся свѣтла правды и науки, якъ ôнъ горнеся до просвѣты. На видъ сей справедливо можна сказати словами нашого вѣщого поета: „Отъ де слава, слава Украины!"

Коли мы праѣхали, народъ вже бувъ зôбрався въ великôй мурованôй школѣ и съ своимъ душпастыремъ Вп. о. Ник. Сѣчиньскимъ и многими гôстьми въ сусѣдныхъ селъ и въ Збаража дожидавъ гостей зô Львова. Наступило торжественне отвореньє читальнѣ а потому ôтчиты и деклямаціи переплѣтанй спѣвами. Проф. Вахнянинъ въ хорошôй бесѣдѣ розказавъ на историчныхъ примѣрахъ колишню славу Русинôвъ а п. Устіяновичъ деклямувавъ кôлька поезій. По торжествѣ наступила спôльна вечера. На цѣлôмъ торжествѣ не видко лишь було мѣсцевого учителя, бо налякався бѣдолаха письма п. инспектора Михаловского, котрый потягнувъ єго до отвѣчальности за те, що ôтступивъ школу пôдъчасъ вакацій на отвореньє читальнѣ. Дивна консеквенція п. инспектора: торôкъ дозволивъ бувъ, щобъ ôтбувся баль въ тôй же самôй

школѣ; сего року отбуваются балѣ въ школьныхъ будынкахъ въ Клеванѣвцѣ и Кійданѣвцѣ и се рѣчь можлива, але читальню въ школьнѣмъ будынку откривати, борони Боже! Чи вы, п. инспекторъ, ставите баль высше просвѣты?

Ось одинъ трохи обширнѣйшій примѣръ, якъ заходятся наши люде, интелигенція спольно съ селянами, около подвигнена нашои народности. Ще кольна лѣтъ такои щироі, вытревалои працѣ а слава наша не вмре, не поляже!

„Симпатичный“ швиндель.

...To się zowie organiczna praca!

Обговорюючи катастрофу рустикального банку старались мы, о скольно се можна було рускій часописи, прослѣдити причины катастрофы и вказати ей виновниковъ, котрій не только що и въ сѣй кузни „органичноі працѣ“ добре самій нагрѣлися, але по-при томъ селяньство наше на необчислимій страты наразили. Мы тогды позволили собѣ поспытатись, чи не належало бъ причинами и виновниками катастрофы рост. банку занятись передовсѣмъ — свѣтлій ц. к. прокураторіи, щобы можна хочь що-то розтраченого майна селянъ отшукати на сихъ именно, котрій нимъ обловились, — або и на сихъ, котрій — хочь мали власть въ рукахъ — другимъ обловитись позволили. И отъ — мы скоро дождались отповѣди на наше пытанье. Въ крак. „Czas-ѣ“ въ 8 л. лютого отъ що читаемъ ех re упадку банку:

...Do łagodzenia surowej krytyki za pretekst mogłaby służyć chyba ta okoliczność, że nie ma pewnie nikogo (! розумѣешь, межь народовыми менерами). kto by *nie ubolewał* nad tem, że właśnie tak sumienny, szanowany i ceniony powszechnie radca dworu p. Karasiński (котрый бувъ правит. отпоручникомъ при рост. банку) nazwiskiem swojem jest *splątany* (обѣдный!) ze sprawą banku włościańskiego. *Gdyby nie względy na taką sympatyczną* (Боже, Боже!) osobistość, której nawet zarzut *nieoględności* trafić nie może, *sprawa nadzoru rządowego* w bankach w ogóle, a *w banku włościańskim w szczególności nie byłaby tak pobłażliwie traktowaną. Ale ostatecznie wszystkiego zamilczeć niepodobna. Taki nadzór, jaki dziś istnieje, nie może być dłużej tolerowany* (розумѣешь въ иншихъ банкахъ, бо за рост. банкъ вже предцѣ пропало!).

Якъ поважно и розумно „прорекъ слово“ крак. официйный мониторъ морального „rządu“! Якій золотій слова высказавъ при конци!! Отже жь такъ: понеже п. Карасиньскій „симпатичный“ и пр., то слѣдуе въ того (се жь ясне якъ сонце), що належитъ бути поблажливымъ и съ нимъ самымъ, и съ тыми, що хибный билянсъ въ свѣтъ пускали, и съ солидарною порукою сорока тысяча селянъ. Фразами о ратованю „włościan“ та идиличнымъ синдикатомъ пустится мирови христіяньскому тумана въ очи, а по тихо стягнеся, що треба, въ селянъ и заспокоится вѣрителѣвъ. Безъ конкурсу, безъ доходжень, — отъ по staropolsku! Бо жь, се ще разъ съ притискомъ подносимо, бо льше якъ можна, въ селянъ не возьмутъ; але певно стягнутъ все, що буде можна!

Сказавъ бы кто може, що коли п. сов. Карасиньскій и „огладный“ бувъ и совѣстный, и очи мавъ, — а не бачивъ, не чувъ нѣчого, и до катастрофы дойти позволивъ, то бы его — правду сказавши — мимо всего поважаня для его характеру, належало що найменше brevissima manu „отпустити со миромъ на пенсію“; бо що жь сказати о такомъ надворѣ надъ справами банку! Въ кождомъ разѣ, належало бы бодай заряднти доходженье. Та ба, — коли бо се „sympatyczna osobistość“! Только жь на подставѣ нашихъ информацій, и якъ се впрочѣмъ доволѣ голосно во Львовѣ говорятъ, не лишь симпатія, але ще и якесь тамъ... „кумовство“ п. бар. Ромашкана вплывало потрохи на акцію сферъ...

Слова „Czas-у“ не потребуютъ довшого коментаря; они жь надто ясній. Мы навели ихъ дословно для удокументованя... дбалости морального „rządu“ о славу polskiego imienia.

Переглядъ часописей.

Розмова кореспондента „Нового Времени“ съ п. Ковальскимъ. Централизмъ, консерватизмъ и лояльность п. Ковальского и Zwiespalt der Natur. Розмова кореспондента „Kraj-у“ съ п. Озаркевичемъ.)

Нынѣшный „Переглядъ часописей“ бажали бъ мы посвятити розмовамъ двохъ кореспондентовъ двохъ петербургскихъ газетъ съ двома рускими послами и сопоставленямъ поглядовъ обохъ тыхъ пословъ на державній а особливо на краевій руській справы. Попередъ всего увага. Чи фактъ, що кореспондентамъ двохъ петербургскихъ газетъ (одной польской а другой панславистично-новъ-урядовой) разомъ прійшла охота переговорюватися съ нашими послами, есть якесь signum temporis? Чи значитъ оно, що въ Петербурзѣ звертаютъ на насъ особливу якусь увагу и що рожній тамошній партіи стараются „засягнути языка“ межь Русинами для выкористаня насъ въ якихсь своихъ цѣляхъ? Конечно, документно на те пытанье отповѣсти намъ годѣ, але вже само то, що дописуватель кождои съ высше названыхъ газетъ выбравъ собѣ именно такого рускаго посла, отъ котрого могъ надѣятися поглядовъ отповѣдаючихъ поглядамъ его газеты, есть свого рода signum, а особливо дуже непождхлѣбне signum о роздвоеню межь Русинами и о политичной недозрѣлости ихъ найвысшои репрезентаціи. Бо або Русины въ Галичинѣ „едыно суть“, або нѣ. Коли „едыно“, то всѣ подрядній, рожнячій ихъ пытаня повинній бути чисто домашными справами, о котрій вольно имъ перечитися у себе дома, але которыхъ не годится выставляти на верхъ передъ людьми чужими, съ которыхъ не годится робити якихсь отрубныхъ прапоровъ, розъединаючихъ насъ на два окремій и собѣ ворожій таборы. А коли те розъединенье справдѣ есть фактомъ, коли Русины справдѣ у всѣхъ принципіяльныхъ пытанях идутъ въ рожныхъ напримахъ и стоятъ ворожо противъ собе, то тогды они — нуль и политична и громадска и національна, — тогды не варто и говорити о Русинахъ, бо Русиновъ властиво нема. Се годилось бы знати и тямити попередъ всего нашой найвысшой репрезентаціи въ Вѣдни. Припускаючи двойность Русиновъ въ Галичинѣ они прецѣжь подрываютъ самій подъ своими ногами всякій грунтъ.

Почнемо отъ розмовы п. Ковальского съ кореспондентомъ „Нового Времени“. Розмова та подана была въ дословномъ перекладѣ въ львовскомъ „Kurjer-ѣ Lwowski-мъ“ зъ середы сего тыжня и благополучно выйшла въ свѣтъ; того самого дня перепечатавъ ей „Нов. Прохомъ“ и она зостала чисто оконфискована. Що се значится? Авторъ нынѣшного перегляду въ виду такои дивнои пригоды находится въ клопотѣ и не знае, якъ ему зреферувати погляды п. Ковальского, щобъ и вовкъ сытый и коза цѣла, т. е. щобъ и отъ правды не отокочити и ц. к. прокураторіи подъ ножицѣ не подпастися. Одинокій выходъ, здаесь, буде, — зреферувати тѣ погляды такъ, якъ то насъ учили въ низшой гимназіи — „своими словами“.

П. Ковальскій намѣрявъ голосувати за внесеньемъ Вурмбранда, жадаючимъ введеня мовы нѣмецкои яко мовы державнои. Коли кореспондентъ „Нов. Вр.“ запытавъ его, для чого се робитъ и выступае такимъ способомъ противъ прочихъ Славянъ австрійскихъ, отповѣвъ п. Ковальскій, що робитъ се только для Руси галицкои, щобъ тою дорогою довести до реализіи точки XIX. основного закона конституційного, а затымъ и до осягненя рѣвноправности для рускои мовы въ Галичинѣ. Значится, п. Ковальскій не централистъ зъ переконаня, але только зъ потребы; на дѣлѣ жь онъ таки галицко-рускій автономистъ.

Дальше спытавъ кореспондентъ п. Ковальского, яка есть цѣль тои галицко-рускои политики, котру онъ заступае. П. Ковальскій отповѣвъ, що цѣль „rusińskiej polityki“ (якъ выражаесь „Kur. Lw.“; не знаемо, чи вольно се зацитувати, чи нѣ?) полягае только на захованю и оборонѣ нашои вѣры, мовы и литературы. Але коли той же кореспондентъ запытавъ его, що се за мова и яке ей становище до великорускои, — п. Ковальскій отповѣвъ, що она розвиваеся имено въ напрямѣ зближеня до великорускои и що й самъ онъ помагавъ розвивати ей, выдаючи 1852 р. свою читанку. Значится, п. Ковальскій не такій снѣжно бѣлый консерватистъ, за якого самъ выдаеся, — противно, онъ собѣ хочь и умѣренный, а все жь таки — поступовець.

И ще одно „двосмысленне“ пытанье завдавъ кореспондентъ п. Ковальскому, пытанье досыть дразливе а тыкаюче дуже деликатнои точки — лояльности. „Мы присягали на вѣрность австрійскому орлови, — признаесь п. Ковальскій, — и остаемось вѣрній зложеной присязѣ, — але хиба жь мы можемо не чути и не узнавати нашого духового звязку съ великою Россіею?“ Якій звязокъ маe на думцѣ п. Ковальскій, сего мы знати не можемо; если самый только духовый, т. е. интелектуальный, котрый проявлялся въ книжкахъ, часописяхъ и взаимномъ порозумѣню на поли интересовъ культурныхъ, то мы Галичане спеціально на дѣлѣ большій звязокъ удержуемо съ Нѣмцями, нѣжь съ великою Россіею, бо по библіотекахъ, читальняхъ и домахъ нашихъ певно далеко больше находится нѣмецкихъ духовыхъ плодовъ, нѣжь россійскихъ. А що до Россіянъ самыхъ, то й ту, на жаль, они менше нами интересуются, нѣжь н. пр. Нѣмцѣ, а навѣть Французы та Англичане. Якъ бачимо затымъ, п. Ковальскій супротивъ кореспондента „Нов. Времени“ поступивъ собѣ дуже дипломатично, бо на всѣ его головній пытаня отповѣдавъ въ дусѣ знаной приповѣдки: „На двое баба ворожила, або вмре, або буде жила“.

Зовсѣмъ о що инше розпытувавъ кореспондентъ „Kraj-у“ другого нашого посла, о. Озаркевича. Головный вузелъ розмовы були относины руско-польскій въ Галичинѣ. Кореспондентъ „Kraj-у“, Полякъ Г. Смульскій напиравъ на о. Озаркевича, щобъ сформулювавъ жаданя Русиновъ. Вспом. посолъ повторивъ передъ п. Смульскимъ той програмъ, котрый онъ розвинувъ бувъ въ своѣмъ справозданю позольскомъ въ Коломыи, и котрый мы свого часу помѣстили були въ „Дѣлѣ“. Мы подаемо ту сей програмъ въ такій стилизаціи, яку удѣлавъ о. Озаркевичъ п. Смульскому.

А) Часть загальна:

1) Непохитна вѣрность для Австріи, бо народъ нашъ маe найбольшій гарантіи для національного розвою подъ конституційнымъ скиптромъ цѣсаря Франц Іосифа;

2) взглядомъ кабинету долитавского треба намъ занати становище правно-политичной опозиціи для того, бо правительство не вдоволяе нашихъ народныхъ домагань. Але се не значитъ, щобъ мы робили правительству опозицію для опозиціи и заховувалися непріязно супротивъ справъ тыкаючихъ другихъ Славянъ въ загалѣ, або перепинали полагодженье справъ маючихъ на цѣли матеріяльне и моральне поддвигненье нашого краю.

3) не вязатися съ нѣмецкою лѣвицею, але противно удержувати приязній зносины съ правицею, але поки-що, для певныхъ важныхъ причинъ, не солидаризуватися съ нею выразно. Натомѣсть треба намъ допоминатися на подставѣ засадъ автономичныхъ при помочи Славянъ и клубовъ правицѣ рѣвноправности народной, а именно въ дусѣ арт. XIX основного закона державного.

Б) Спеціяльній домагання отъ Поляковъ:

1) Всѣ урядники безъ рожницѣ въ всходной Галичинѣ повинній докладно знати мову руску, що бъ могли въ нѣй урядувати и въ загалѣ порозумѣватися съ сторонами. Подання рускій повинній бути залагоджуваній рускою мовою.

2) Зъ того выплывае потреба, що бъ у всѣхъ середныхъ школахъ наука рускаго языка була обовязковою.

3) Въ околицяхъ замешканыхъ выключно Русинами, не треба зо взглядовъ педагогичныхъ заразъ уже въ першій класѣ елементарній учити примусово польского языка; можна се зачати аж въ другій (sic!) класѣ.

4) Заложенье другои школы народной съ выкладовымъ языкомъ рускимъ во Львовѣ.

5) Модификація патронату выконуваного черезъ властителѣвъ земскихъ яко коляторовъ церквей при обсаджуваню гр. кат. парохій, — въ концѣ

6) признанье Русинамъ хочь бы одного (!) мѣсця въ выдѣлѣ краевомъ.“

Мы не думаемо поддавати подъ сумнѣвъ щиру и добру волю о. Озаркевича, але що до его програму мусимо запримѣтити, що онъ не може вдоволити насъ анѣ зъ принципіяльного анѣ зъ практичного боку. Не бачимо въ его принципіяльній части попередъ всего высказаня тыхъ засадъ, на котрыхъ основуесь и муситъ основуватись вся народна политика Русиновъ, яко народа самостойного середъ Славянщины. Чей же бо перша точка програму о. Озаркевича не може бути такимъ принципомъ анѣ для насъ анѣ тымъ менше для тыхъ Русиновъ, що живутъ за кордономъ Галичины, анѣ навѣть для Русиновъ угорскихъ. А практичній домагання о. Озаркевича ще менше можутъ насъ вдоволити. Такій практичній pacta conventa нѣколи не можутъ и не повинній ставитися яко програмы. Они можутъ бути только выплывомъ практичныхъ угодовыхъ переговоровъ людей компетентныхъ; яко выплывъ хвилевыхъ, практичныхъ потребъ они можутъ мати только хвилеве — нѣколи програмове — значенье.

Великій ще жаль, що оба наши послы не порозумѣли ще одной рѣчи, котру повинній бы твердо тямити. И кореспондентъ „Нов. Времени“, и кореспондентъ „Kraj-у“ розпытували своихъ интерлокуторовъ о „партіяхъ рускихъ“. Коли бы рускій послы докладно були порозумѣли свое становище, яко одинокои парламентарной репрезентаціи не только всѣхъ Русиновъ галицкихъ, але й цѣлого рускаго народа, то на таке безпардонне втыканье кореспондентского носа въ наши чисто домашній справы повинненъ бувъ и одинъ и другій сказати по просту: „А вамъ що до того, чи у насъ есть партіи и якъ тій партіи относятся одна до другои? Се наше домашне дѣло, до котрого просимо васъ не мѣшатися!“ Се була бы по нашой думцѣ тактовна отповѣдь на пытанье о нашихъ партіяхъ. Рускій послы — яко такій — не суть и не повинній бути репрезентантами нѣякихъ партій, они повинній бачити только рускій народъ и его жизненій интересы! А межь тымъ оба наши послы отворили „вси сокровенная своя“ передъ кореспондентами — заграничными кореспондентами!..

ПЕРЕГЛИДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(*Въ угорскомъ соймѣ*) закончилася сими днями розправа надъ punktum высшои палаты въ справѣ мѣшаныхъ супружествъ, а конфликтъ межи обома палатами уважаеся хочь поверхонно закинченымъ. Предложенье Тиссы, щобы взяти проектъ закона зъ дневного порядку, ухвалено большостею 40 голосовъ. Саме голосованье було о только интересне, що съ опозиціею голосували духовній члены либерального сторонництва, переважна часть семигородскихъ Саксонцѣвъ и другій національній послы при чимъ 10 пословъ духовныхъ зъ партіи либеральной вздержалися отъ голосованя. Зъ абстиненціи либеральныхъ священниковъ заключаютъ, що клиръ не переносъ опозиціи на политичный грунтъ и що клерикальній члены правительственной партіи при другихъ нагодахъ пойдутъ рука въ руку съ правительствомъ.

(*Програма праць парляментарныхъ.*) Въ послѣднихъ дняхъ велись межи комитетомъ екзекутивнымъ правицѣ а правительствомъ нарады въ справѣ програмы праць парляменту. Большость палаты пословъ бажае покончити нарады передъ великодними святами а правительство зъ своеи стороны кладе также велику вагу на прискореные праць. Въ виду того запало рѣшенье, щобы пленарній засѣдання рады державнои отъ теперь отбувалися лишь два разы въ тыждень, а черезъ то такъ комисія буджетова якъ и всѣ прочій выдѣлы будутъ мали больше часу для полагодженя переказаныхъ собѣ справъ. Сподѣваются що нарады комисій буджетовои надъ преліминаремъ будутъ отсюда скорше поступали а розправа буджетова буде могла зачатися при концѣ лютого. — Въ кружкахъ парляментарныхъ кружила до недавна вѣсть про розвязанье рады державнои; „N. f. Presse“ довѣдуеся однакожь зъ Праги що въ томъ взглядѣ не запало ще нѣяке рѣшенье а противитися маютъ сему проектови члены польского „кола“, позаякъ Поляки пѣсля коштовныхъ выборовъ до сойму не хотѣли бы розпочинати такъ скоро новои выборчои акціи.

(*Въ справѣ вѣмкового стану*) запало на засѣданю рады державнои отбутомъ дня 5 п. м. лютого рѣшенье: выбрати комисію зъ 24 членовъ, котра мала бы розобрати близше внесене правительствомъ предложенье и здати о томъ палатѣ справу. Комисія уконституювалася, выбравши предсѣдателемъ пос. Джованелли а заступникомъ дра Штурма. Референтъ буде имовѣрно порученый пос. Тонкли. Екзекутивный комитетъ правицѣ рѣшивъ бувъ, щобы референтъ отдати комусь зъ ей членовъ, а рефлектовано при томъ на члена ческого клубу. Въ томъ дѣлѣ склыкавъ Ригеръ засѣданье клубу, на котромъ постановивъ внесенье, щобы референтъ поручити дрови Досталѣви. Противъ сего однакожь задемонстрували Молодо-Чехи а наслѣдкомъ того принято внесенье Трояна, щобы нѣкто зъ Чеховъ не принимавъ референту. Аналогичне рѣшенье запало также въ колѣ польскомъ. По уконституованю отбула комисія засѣданье, на котромъ були присутній гр. Таффе, дръ Пражакъ, шефъ секційный бар. Кубинъ, президентъ полиціи Кртичка съ своимъ заступникомъ и сов. двора зъ министерства справедливости Краль. Комисія рѣшила подробности своихъ засѣдань держати въ тайнѣ. — Сполучена лѣвиця, якъ се можна вырозумѣти хочьбы зъ бесѣдъ Копа и Шенерера, выголошеныхъ въ радѣ державнои не дуже прихильно повитала предложенье правительства выемковыхъ заряджень, бо подозрѣвае, що станъ выемковый съ всѣми зарядженями вымѣреный посередно противъ сторонництву репрезентованому опозиціею парляменту. Съ самъ вяжеся внесенье, поставлене въ радѣ мѣсковій Вѣдни, котре жадало высланя до рады державнои петиціи, щобы станъ выемковый въ практицѣ бувъ обмеженый. Большость радныхъ не подѣлала поглядовъ внескодателѣвъ, позаякъ внесенье откинено 65 голосами противъ 31.

(*Планъ абстиненційной политики кѣмецко-либеральныхъ послѣвъ*) все ще не сходитъ зъ дневного порядку а бодай въ послѣднихъ часахъ зачали интересованій кружки его на ново розбирати. Пѣсля информацій „N. fr. Presse“ мало въ послѣднихъ часахъ надойти до клюбу сполученои

лѣвицѣ много завозвань, щобы нѣмецкій послы выступили въ рады державной, но справа ще не выяснена и начальство сторонництва поставить по всесторонньомъ вычерпаню дискусіи позитивний внесеня. „N. fr. Presse“ думае однакожь, що клюбъ буде противный абстиненціи, позаякъ розпоряджения о станѣ выенковомъ становлятъ найлучшій доказъ, що въ радѣ державной опозиція доконче потрѣбна; хочь и не перепре нѣякого свого внесени, то все таки сей аргументъ переконуе навѣть тихъ пословъ, що радѣ бы послухати своихъ выборцевъ и бажали бъ выступити зъ рады державной.

(*Комисія для ненарушимости посольской*) згодилася на то, щобы звѣстного рабина Блоха, выбраного на мѣсце Шрайбера а завозваного передъ судъ за рожній факты нарушеня чести, отдати судовымъ властямъ. — Рефератъ въ той справѣ поручено дрови Янса.

(*Банъ хорватский*) пробуваe отъ колькохъ днѣвъ въ Пештѣ, зъ отки маe поѣхати до Вѣдня. Недавно бувъ онъ на засѣданю либерального сторонництва угорского парламенту, где довшій часъ отбуваvъ конференціи съ Тиссою, съ министромъ скарбу гр. Сапари и министромъ Бедековичемъ. Предметомъ конференціи мала бути справа буджету и скликаня хорватского сойму. Въ кружкахъ компетентныхъ думаютъ, що сойм буде скликаный доперва съ концемъ марта або въ першихъ дняхъ цѣтна и кромѣ звычайныхъ справъ буде мавъ занатися выборомъ депутаціи регникольярной. Посады шефовъ секційныхъ въ Загребѣ, котрій теперь опорожненій, маютъ бути лишь провизорично обсаджений а именно въ такій способъ, що начальство департаменту справъ внутрѣшныхъ буде поручене совѣт. секц. Мигаличеви, а справы судовництва обойме Станковичъ.

(*Договоръ торговельный съ Францією*). Сими днями маются закончити переговоры межи австро угорскимъ а французскимъ правительствомъ въ справѣ торговельного трактату и отпоручники интересованыхъ державъ або заключатъ дефинитивный договоръ або продовжатъ на якійсь часъ обовязуючу теперь провизорію. Дотеперѣшна умова провизорична гасне съ концемъ сего мѣсяця, а поки буде можна оголосити ей правну санкцію, муситъ она перейти ще черезъ парламентъ. Пѣсля вѣстей, насшѣвшихъ зъ Пешту маe бути провизорачный трактатъ заключеный на оденъ рокъ. Въ томъ часѣ, здаeся, подоймутся на ново переправы що до ввозу австрійскои худобы до Франціи, котрій становивъ дотеперь найбольшу трудность заключеня трепалого договору и може бути, що удастьсся выровнати заходячій рожниць.

ЗАГРАНИЦЯ.

Россія. Россійска управа военна звернула теперь цѣлу свою увагу на скоре посыланье войска въ часѣ войны, позаякъ организація войска вже укончена. Листа официровъ, котрій на будучность маютъ мати надзоръ надъ посылкою войска чи то желѣзницями, чи водою, вже готова. Найвысшу команду въ сей службѣ въ цѣлой державѣ поручено генералъ-лейтнанту Анненкову. Цѣла держава подѣлена въ сей цѣли на чотырнайцать особныхъ повѣтовъ, котрій стоятъ подъ управою призначеныхъ до сего директоровъ. — Не давно доносили мы, що министеръ двору Воронцовъ-Дашковъ по поводу якихсь родинныхъ отношень, попавъ у царя въ неласку и маe уступити. Теперь довѣдуемося зъ нѣмецкихъ газетъ, що князь мавъ забити одного зъ своихъ слугъ, що живъ въ близькихъ отношеняхъ съ его женою. Россійскій газеты однакожь а особливо „Нов. Время“ заперечуютъ тое енергично. Подобно заперечуютъ они вѣсть подану знову англійскими газетами, будь то бы въ Харковѣ убили жандармского официра Соболева, а полиція по ей причинѣ увязнила много особъ. Такъ само ложною есть вѣсть, що на Украинѣ приготовуеся ворохобня селянъ. — Петербургскій журналы доносятъ, що ген. Гурко перебуваe въ Петербурзѣ, де предоставлялся цареви и царици. Онъ перебуде тамъ ще около шѣсть недѣль. Теперь конферуе дуже часто съ гр. Толстымъ. — Правительство займаeся теперь дуже пильно справою переселюваня селянъ, котре отъ якогось часу — особливо на Украинѣ — почало проявятися въ застрашаючій мѣрѣ. Проектъ выготовленый въ сей справѣ сов. Вагоновымъ есть за зовсѣмъ свободнымъ переселюваньемъ ся селянъ.

Англія. „Standard“ каже, що самі першій члены ирландско американьского товариства динамитового збираются теперь въ Парижи. Межи ними есть богато такихъ, за котрыми слѣдитъ полиція. До сихъ належитъ капитанъ М'Кафертъ; его подозрѣваютъ, що онъ есть тымъ, що подложивъ свого часу динамитъ на подземну желѣзницю въ Лондонѣ. Онъ бравъ также участь въ фенійськой ворохобни 1867 р. и бувъ засужденый на смерть. Тайна полиція думаe, що Фенияне въ Парижи приготовляютъ новый замахъ на великій розмѣры. Послѣдного сѣчня увязнено коло Бристоля одного арендатора именемъ Донне, котрый хотѣвъ убити наслѣдника престола. Въ палатѣ князя найдено письма съ погрозою. Се було причиною, що полиція предприняла всякій средства осторожности подчасъ послѣдной подорожи князя Валіи. Донне хвалився въ Бристоли явно, що убіе наслѣдника престола. Коли его увязнено, найдено при нѣмъ револьверъ и набоѣ.

Сербія. О выборахъ въ Сербіи не ма ще докладныхъ вѣстей, бо зарадъ телеграфичный не выдае депешъ присыланыхъ зъ провинціи до особъ приватныхъ и газетъ. Въ Вальево и окрестности арештовано около 180 особъ. Пѣсля приватныхъ донесень мадо выйти зъ выборовъ до скупштины всего 108 кандидатовъ прихильныхъ правительству. 14 радикаловъ и 6 прихильниковъ Ристича. — Членовъ радикального комитету центрального засужденыхъ судомъ военнымъ привезено до бѣлградскои цитадели.

Болгарія. Зъ Софіи доносятъ, що агитація противъ министерства Цанкова розпочалася тамъ вже на добре. Особливо сильно починаютъ выступати противъ нему радикалы подъ проводомъ Каравелова и Славейкова и хочь они доси немаютъ великои популярности, то однакожь всѣми силами стараются ставити министерству всякій можливій перешкоды въ справѣ ревизіи державнои уставы. Консерватисты приготовуются также до сильнои акціи а Іонинови удалося вже навѣть выкликати певне непорозумѣнье межи ними а министерствомъ. Непорозумѣнье се направдѣ залагоджене, але все таки доказуе то, що теперѣшне министерство маe не мало и не абы якихъ противниковъ. — Замѣтну вѣсть подае „Presse“ зъ Софіи. До сеи газеты доносятъ именно зъ отти, що зъ стороны болгарскои а властиво россійскои розпочалася сильна агитація зъ взгляду на выборы до сербскои скупштины. — Кольканадцять днѣвъ тому назадъ выдалило болгарске правительство колькохъ россійскихъ поддаиыхъ зъ Софіи, а съ ними также и редактора газеты „La Boulgarie“. Газета си однакожь не перестала выходити; редакцію еи обойменъ бувшій приватный тайный совѣтникъ князя Константиновичъ. Выдалений внесли протестъ противъ сего поступованя, котрый однакожь нѣчого не помогъ, бо правительство приказало всѣмъ до 48 годинъ выбратися зъ Софіи. — Собранье постановило знести корпусъ драгоновъ заснованый ще ген. Каульбарсомъ, котрый доси служивъ больше для цѣлей агитаційныхъ при всякого рода выборахъ. Въ корпусѣ томъ служили по найбольшой части люде наемній и се дало поводъ до его розвязаня. — Займаючій и не мало характеристичный слѣдуючій случай подае „Pol. Cor.“ зъ Софіи. Недавно святковали въ цѣлой Болгарії память першого вступленя россійскихъ войскъ до Болгарії. Мѣсто Казанлыкъ въ турецкой Болгарії выслало отже подячну телеграму до кн. Александра, котрый свого часу вабйшовъ першій до Болгарії съ авангардою ген. Гурки. Урядникъ телеграфичный не конче зважавъ на содержанье телеграмы и передавъ еи до Софіи. Незадовго надбійшла подяка отъ кн. Александра, котру телеграфистъ хотѣвъ передати городскому головѣ. Тымъ часомъ довѣдався о томъ губернаторъ Богоридесъ и не дозволивъ передати телеграмы а необачного урядника приказавъ строго наказати.

Испанія. Французскій журналы доносили недавно, що въ Испаніи маютъ бути знесеній цивильній вѣнчаня. Мадритскій газеты заперечуютъ теперь тому и кажутъ: Теперѣшный предсѣдатель кабинету Кановасъ дель Кастильо старався при приверненю королевства о удержанье религійнои свободы и осягнувъ свою цѣль мимо неохоты другихъ членовъ консервативного сторонництва. Теперѣшный кабинетъ подъ проводомъ тогожь самого головѣка не буде зовсѣмъ реакційнымъ, але буде завсѣгды выступати въ оборонѣ непарушимости монархіи и короля. — Зъ Мадриду доносятъ до „Nat. Zig.“ дуже заневокоюючій вѣсти. Въ Испаніи именно мали прійти на слѣдъ широко розгалуженого заговору и кождои хвилѣ лякаются якои ворохобнѣ. Вѣсть си зробила — особливо въ Нѣмеччинѣ — велике враженье. Давнѣйшими роками Европа глядѣла спокойно и съ заложеными руками на всякій пронунціаменты, але теперь часы минули; Испанія ввойшла въ тѣснѣйшу связь съ Европою, а всякій тамъ непокои могли бы лишь пошкодити рожнымъ справамъ международнымъ и выкликати дуже легко конфликтъ съ якою небудь европейскою державою.

Єгипетъ. Єгипетске войско понесло нову поражку отъ Магді-го. Ворохобники напали на отдѣлъ Бакера-паша, котрый въ 5000 людей пшовъ на помочь до мѣста Токара коло Свакима и побили его на голову. Минувшои суботы приказавъ Бакеръ-паша въ одномъ мѣсци выставити малу крѣпость, въ отки въ понедѣлокъ пустився бувъ пять миль дальше. Онъ думавъ що ще того самого дня дойде до Токара а тамошна залога мала тогды выпасти зъ мѣста и ему помагати. Тымъ часомъ непріятель заскочивъ его скорше. Кореспондентъ „Standard-a“, котрый супроводжавъ англійску колонну, розказуе, що єгипетскій войска, дуже трусливій, сейчасъ розсыпалися на всѣ стороны и тымъ способомъ приспорили поражку. Мѣста Токаръ и Синкатъ не будутъ вже теперь могли устоятися; они, здаeся, будутъ мусѣли ще тымъ скорше поддатися, бо Магди приказавъ отъняти имъ воду до питя. Муринскій войска Цибера-паша переходятъ на сторону ворохобниковъ.

НОВИНКИ.

— **До нового выдѣлу тов. „Просвѣты“** выбраній пп. 1. Дръ Омелянъ Огоновскій (головою); 2. дръ Александеръ Огоновскій: 3. Дръ Омелянъ Калитовскій; 4. Василь Нагорный; 5. Кассіянъ Куницкій; 6. Володимиръ Шухевичъ; 7. Петро Огоновскій; 8. дрдъ Кость Левицкій и 9. Бронславъ Старецкій. Ходъ розправъ загального Збору тов. „Просвѣты“ и его ухвалы подамо — задля недостачѣ мѣсця теперь, — въ найблизшомъ числѣ.

— **Програма вечерниць читалнѣ въ Комарнѣ на день 14 л. лютого:** 1) Вступна рѣчь; выголосить п. Олекса Пеленьскій; 2) Вилинъ нашихъ просвѣтныхъ товариствъ на станъ економичный; выголосить п. Вас. Нагорный; 3) „Тамъ де Дніперъ“; хоръ мѣщанъ; 4) „Красна зоре“; квартетъ подъ проводомъ п. Н. Вахнянина; 5) Деклямація; п. Дмитро Ольховый (авторъ); 6) "Тамъ у лузѣ"; хоръ мѣщанъ; 7) „Гей по горѣ, по высокой“, хоръ подъ проводомъ п. Вахнянина; 8) „Чи я въ лузѣ не калина була“, хоръ; 9) „До чарки“; 10) Свѣтльна вечера въ комнатахъ читальнѣ.

— **Въ вѣденьскій семинаріи дух.** опорожнене мѣсце докторанда для Асп. львовскои. Докторандъ достае мешканье, кормъ и 10 зр. мѣсячно.

— **Бережаньска окружна рада шк.** прислала ремунерацію рус. катихитамъ: въ Бережанахъ 50 зр. 66 кр., въ Подгайцяхъ 31 зр. 60 кр.

— **Станиславовска окружна рада школьна** признала ремунерацію рус. катихитамъ: въ Галичи 63 зр. 30 кр., въ Товмачи 31 зр. 60 кр.

— **Процесъ Мышуги contra Фрилингъ** отбувся вчера въ львовскомъ судѣ мѣсько-делегованомъ; розправу провадивъ судія п. Емисбергеръ. Причина сего процесу звѣстна нашимъ читателямъ. Судія узнавъ п. Фрилинга виновнымъ переступленя зъ §. 411 зак. к. и засудивъ его на мѣсяць арешту. Що до отшкодованя, то отославъ п. Мышугу на дорогу цивильну. Адвокатъ п. Мышуги зажадавъ отшкодованя: за бѣль 1000 зр., зворотъ $^1/_2$ мѣсячной пенсіи 250 зр.; за 6 утраченыхъ выступовъ на сценѣ 60 зр., за лѣки 10 зр., за лѣкаря 60 зр. Адвокатъ заступженого внесъ зажаленье неважности и рекурсъ що до вымѣру кары. Отбудесь отже ще разъ розправа въ кр. судѣ карномъ.

— **Американьскій поединокъ.** Кандидатъ адвокатскій п. Поплавскій, бувшій презесъ „Akademick-on Czyteln-i“, уталанованый молодецъ, стрѣливъ въ себе зъ револьверу въ намѣрѣ самоубійчомъ и поранився страшно и такъ небезпечно, що опечалена родина не нае надѣи на выздровленье самоубійцѣ. „Gazeta Nar.“ стверджуе, що самоубійство було выплывомъ американьского поединку и дорѣкае секундантамъ за нихъ поспѣхъ... Комисія судова два разы хотѣла переслухати раненого, але онъ отмовляe всякои отповѣди. Мимо того ведеся слѣдство. „Gazeta Nar.“ стверджуе дальше, що межь польскою молодѣжею у Львовѣ запанувавъ теперь въ мисницѣ „szał pojedynkowy“, значить, поединковъ есть больше, нѣжь ширшій свѣтъ знае, — и остерѣгае молодѣжь словами: „але вы бавитеся!“... Мы жь на те скажемо „що — чому не бавитися, якъ кому добре дѣеся?!... Не зъ причины американьского поединку, а зъ банкротства покончивъ того самого дня самоубійство 36-лѣтный жидъ-купецъ Гершъ Вайнребъ, женатый, батько 6-ти дѣтей; въ ганку другого поверха скочивъ на брукъ и убився на смерть.

— **Должники банку рустикального** можутъ свои долги сплачувати листами довжными сего банку; позаякъ же тѣ листы теперь упали на 50 зр. за 100, а банкъ при сплатѣ муситъ ихъ приймати al pari (100 за 100), то выходитъ зъ такои сплаты значна користь для должника (вже по обчисленю всякихъ коштовъ ок. 40% цѣлого долгу). Однакожь ту треба замѣтити, що не всѣ долги можна такъ сплачувати, лишь такій, при котрыхъ банкъ выдавъ пожичку листами довжными; кромъ того не приймае теперѣшный куратор рust. банку (др Мархвицкій) сплаты такихъ пожичокъ, котрій були вже судово екзекованій, а и отсотокъ довжн. листами не можна сплачувати: впрочемъ можь съ куратором угодитись. Иншій улекшеня для должниковъ ледви чи можливій, а и повысше згаданье можливе лишь при интелигентной помочи для должника-селянина. Доси сплачено, якъ пишутъ польскій часописи, до 60.000 зр. пожичокъ довжн. листами, але се головно сплачували жиды. Впрочемъ при теперѣшномъ станѣ справы рust. банку годѣ надѣятись много и отъ ханлевои дешевости сихъ довжн. листовъ, бо всѣ капиталисты, котрій въ першомъ переполоху не попродали листовъ довжныхъ рустик. банку, або котрі мали больший капиталы въ сихъ листахъ, теперь напевно рѣшились чекати на конець цѣлои справы и не дадутъ своихъ паперовъ зъ рукъ; лишь незначна ихъ часть курсуе на биржевомъ торзѣ, то жь коли кто хоче въ сей способъ довгъ свой сплатити, муситъ поквапитись. Значнѣйшій капиталы въ листахъ довжныхъ рust. банку маютъ мабуть капитула оломуцка и многій нѣмецкій щадницѣ.

— **О Теодоръ Трачь**, администраторъ въ Збояскахъ, именованый парохомъ въ мужескомъ заведеню карномъ въ Станиславовѣ.

— **Отъ Вп. о. Іосифа Крушиньского въ Селискъ** одержуемо донись, въ котрой простуе неточность дотычачу его особы, подану нашимъ справоздавцемъ зъ зѣзду отпоручниковъ деканальныхъ въ 7 ч. „Дѣла“. Тамъ було сказано: „О. Крушиньскій дякуе Преосв. Сильвестрови *за труды* и подносить многолѣтстве для еп. Сильвестра, для дра Пелеша и *комисіи*“. О. Крушиньскій такъ просуе сю неточность: „Я дякувавъ именемъ присутного клира перемыского Преосв. Сильвестрови *за весьма лестное вниманіе* его для перемыского клира (еп. Сильвестеръ передъ тымъ внесъ бувъ многолѣтство для еп. Іоана и перемыского клира — *Ред.*) и Вп. клирови львовскому за рѣдку предъупередженость, досвѣдчену подъ часъ дводневныхъ спольныхъ нарадъ надъ конгруою,— и съ бажаньемъ, щобы такій спольній зѣзды найчастѣйше отбувалися, подносъ я многолѣтство Вп. клирови львовскому, Преосв. еп. Сильвестру и дрови Пелешови *за его труды въ комисіи*. Тутъ примѣчаю, що на мою просьбу Вен. дръ Пелешъ зволивъ прибути на засѣданье комисіи конгруальной, отъ 3 до 10 год. въ ночи бувъ тутъ присутный и найготовѣйшою помочею своею трудъ комисіи о большу половину зредукувавъ. Для комисіи многолѣтства я не вносивъ. *Іосифъ Крушиньскій*, парохъ въ Селискахъ“.

✝ **Зъ Самбора** пишутъ намъ: Дня 22 сѣчня 1884 упокоився въ Ольшанику, о милю отъ Самбора, о. Антоній Носкевичъ, парохъ того села. Кому не звѣстне було имя того старенького (род. 1810 р.) свѣтлого мужа, широко и далеко въ Самборщинѣ аж по Карпаты? Найлучшій сусѣдъ, ревный пастырь свого стада; великій филантропъ дѣйствуваvъ довгі лѣта успѣшно яко лѣкарь-гомеопатъ; хорій зъ 10—12 миль въ-округи шукали у него помочи. Покойный бувъ роднымъ братомъ помершого въ 1880 р. лѣкаря Носкевича у Львовѣ. Жаль по покойномъ о. Антонію есть загальный, якъ у вдичныхъ парохіянъ и окрестныхъ селянъ, такъ и знавшои его интелигенціи, котра покойного вельми поважала. Вѣчна ему память!

— **Зъ Волѣ Якубовои** коло Дрогобыча пишутъ намъ: Читальня наша святкувала минувшои недѣлѣ д. 3 л. лютого памятку роковинъ смерти бл. п. Володимира Барвѣньского. Въ богослуженю взило участь также много не-членовъ читальнѣ. Съ болемъ серца мусимо сказати, що якъ при заложеню читальнѣ, такъ и при сѣмъ торжествѣ мала читальня ворога въ провизорѣ церковномъ Атанасѣ Зубрицкомъ, котрый осмѣлився заборонити намъ до богослуженя нами справленого свѣтла церковного! *Хлѣборобъ.*

— **Зъ Воробѣевки** пишутъ намъ: Дня 6 сѣчня с. р. на само Богоявленье отбувся загальный зборъ ново основаной читальнѣ громадской въ Воробѣевцѣ пов. тернопольского. Около 6 год. вечеромъ зобрались подъ проводомъ свого душпастыря о. Ант. Чемерыньского въ домѣ ч. господаря Андруха Вовка основателѣ читальнѣ числомъ звышь 20 и численній гостѣ зъ Воробѣевки изъ сусѣдныхъ селъ и о. М. Садовскій зъ Высыповець. О. А. Чемерыньскій открывъ зборъ, представляючи потребу просвѣты, до котрои только черезъ закладанье читалень можна дойти и подносъ той радостный объявъ, що нынѣ народъ самъ узнае потребу просвѣты и завязаня читальнѣ всюды самъ домагаeся. Потомъ приступлено до выбору выдѣлу и выбрано: о. Ант. Чемерыньского головою, п. Петра Петрусяка заст. головы, Сидора Луцишина касіромъ, Ивана Вовка библіотекаремъ, Винкентія Киляра секретаремъ, Федька Кукурузу и Никиту Максимова заступниками выдѣловыхъ. Вооч. о. Мих. Садовскій мавъ красный выкладъ на тематъ: „Кто мы? що маемо дѣлати, щобы въ нашой хатѣ була своя воля, сила и правда“. Заключивъ, що до того только черезъ просвѣту и закладанье читалень дойти можна. Ухвалено предплатити до читальнѣ: „Дѣло“, „Батьковщину“, „Руску Раду“, „Науку“, „Зорю“, „Зеркало“ и также вписати читальню въ члены „Просвѣты“ и тов. „им. Качковского“. За щедрый даръ отъ тов. „Просвѣты“ въ книжочкахъ въ числѣ около 60 выразивъ зборъ свою подяку черезъ повстанье и ухваливъ выразити свою сердечну подяку письменно. Власного будынку до сего часу не маe читальня, а тымчасово принявъ ей ч. господарь Ив. Вовкъ до себе. На веснѣ укончится нова красна мурована школа, а стару школу отступае громада на умѣщенье читальнѣ. По довшомъ розговорѣ о справахъ якъ домашныхъ такъ и загально народныхъ — розойшлися притомній съ великою радостею и одушевленьемъ. — *Одинъ зъ притомныхъ.*

— **Угорскій Русины** — якъ можна догадатися зъ „Карпата“ агитуютъ за тымъ, щобы въ Будапештѣ установити гр. кат. парохію для 4000 гр. католиковъ: Русиновъ, Румуновъ, Словаковъ и Мадировъ гр. к. обряду. Русины радѣ бы мати тамъ и рускаго священника, котрый бы отправлявъ богослуженье по руски, але нема на тое фондовъ. „Карпатъ“ сподѣваeся, що мѣсто Будапештъ, котре що до богатства уважаeся першимъ въ Европѣ, дасть щось гр. к. священикамъ, а решту можуть собѣ заробляти, межь иншимъ „при издаваніи газетъ“. „Карпатъ“ доказуе, що „положеніе главного города даeть всякихъ удобностей и прилежитостей къ дѣятельности“...

— **Зъ Вѣдня** доносятъ, що тамошна полиція заборонила польскому товариству „Zgoda“ на подставѣ закона выняткового грати на предоставленю аматорскомъ комедію „Geldhab“ Фредры. Заказъ той зворушивъ Поляковъ пробуваючихъ у Вѣдни. Якъ телеграфуютъ „Gazet-i Nar.“, Поляки внесутъ навѣть интерпеляцію въ томъ дѣлѣ въ радѣ державной.

— **Др Михаилъ Мартиновичъ**, лѣкарь зъ Хоросткова, именованый лѣкаремъ войсковымъ и переѣздитъ до Вѣдня.

— **Баль польскій у Вѣдни** отбувся позавчера въ салахъ „Musikverein-y“ подъ протекторатомъ архики. Кароля Людвика. На балю томъ зобралось множество князѣвъ, графовъ, бароновъ и шегербовыхъ Поляковъ и Польокъ, а также чимало нѣмецкихъ гостей. До котиліона стануло 150 паръ. Загостили также архикнязь Кароль Людвикъ и Людвикъ Викторъ, а также кн. Наполеонскій и — посолъ хиньскій. Мин. Дунаевскій не взявъ участи въ балю, бо сынъ его въ Венеціи лежатъ безвыходно хорый.

— **Реставраторъ на львовскомъ двори желѣзницѣ черновецкои**, Іонасъ Голишеръ, попався черезъ неосторожность подъ поѣздъ и переѣханый на мѣсци згинувъ.

✝ **О. Антоній Лотоцкій**, капеланъ въ Тростянци, деканата подгаецкого, упокоився 15 (27) сѣчня с. р. въ 66 роцѣ житя а въ 40-вомъ роцѣ священьства. Вѣчная ему память!

— **Звертаемо тутъ увагу** на тое, що найблизше тягненье Угорскихъ Лосовъ червоного креста отбудеся вже дня 1. Марта с. р. и поручаемо купувати тіи Лосы задля ихъ дешевости и несумѣнной певности. Тутешна банкова контора Августа Шелленберга продае тіи Лосы точно по дневномъ курсѣ и подае по пять такихъ Лосовъ на 19 ратъ мѣсячныхъ по зр. 2. (Гл. инсерат въ нынѣшномъ числѣ „Дѣла“).

Вѣсти епархіяльнй.

Зъ АЕпархіи Львѣвскои.

Личный додатокъ по 100 зр. рѣчно на 3 роки получивъ о. Ю. Ганкевичъ зъ Красного.

Введенй: 1) въ сотрудництво въ Монастырискахъ о. Теоф. Соневицкій; 2) въ завѣдательство Опришовець о. Теод. Косевичъ.

Увольненый отъ завѣдат. Пѣдмонастыря о Конст. Яримовичъ.

Канон. институцію на Бѣлоголовы получивъ о. Мечисл. Авдиковичъ.

Душп. посады получили во. 1) Никита Дякѣвъ завѣдат. Лупашанъ, дек. зборѣвского; 2) Адамъ Витвицкій сотрудн. въ Дашавѣ; 3) Григ. Ковчъ сотрудн. съ правомъ управленя въ Космачи.

Переписка Редакціи и Администраціи.

Пп. Ляхъ зъ Яворова. Вашй цѣнній слова помѣстимо (задли недостачи мѣсця) ажь слѣдуючимъ разомъ. Скрѣпивши серце мусимо взяти поданый Вашою рукою оказнель и вырѣзати гниль зъ нашого власного организму. Бѣль буде великій, але перетерпѣти мусимо. Дякуемо Вамъ! — *Вп. Дописуватель отъ Заболотова.* Такъ—вздержано, — бо Вы не були ласкавй пѣдъ допысею выразно пѣдписати своя имя и знанье. Впрочѣмъ просимо Васъ, о нове правдиве донесенье, и то съ пѣдписомъ. — *Всч. І. Г. зъ Долгѣмъ.* За „Дѣло и Бібл. Пов." заплачено до 31 марта — *Всч. І. К. въ Семък. Волы.* Получили 12 зр. до кѣнця 1884 р. — *Пчт. Читальня въ Каменцъ струм.* Всѣмъ редакціямъ и обществу им. Качковского доручили мы Вашй грошѣ и маемо на то покитованя. Що Вамъ общ. им. Качк-го не высылае книжочокъ, не наша вина. — *Всч. М. Ч. въ Верхобужи.* Годѣ намъ выказувати всѣ грошѣ, що черезъ насъ вплынули для другихъ газетъ. Се забрало бы дуже богато мѣсця, котрымъ мы дорожимо. Однако будьте увѣренй, що Вашй грошѣ доручено и „Сіонови" и „Батькѣвщинѣ". Чому не высылають, не знаемо.

Подяка.

I.

„Высокоповажаный Пане! Чуюся зъобовязанымъ зложити Вамъ свою подяку и моихъ знакомыхъ, котрымъ я наразъ швайцарскй пигулки. Они знаменито дѣлаютъ противъ гемороидѣвъ, затканя и т. д., бо не чинятъ анѣ болю анѣ иншихъ непріятностей. Съ повазаньемъ І. Glaissner in Bettelgrin bei Oberleutendorf, Böhmen".

До п. аптикаря Ришарда Брандта Цирихъ (Швайцарія). Коробка 70 крейцарѣвъ. Дѣстати можна во Львовѣ въ аптикахъ Зигм. Рукера и „пѣдъ Золотымъ Слонемъ".

II.

Тяжкій допустъ Божій навѣдивъ нашу родину въ самй Рождественьскй святъ. Донька наша Іосифа тяжко занедужала на запаленье легкихъ. Горачка взмагалася съ кождымъ днемъ, такъ, що не було майже надѣи на житье, а родичамъ позостававало лише чорне, тяжке горе, бо она була единою дитиною зостаючою дома. Потѣхою и розрадою въ тѣмъ прикрѣмъ положеню явився Высокоповажаный п. **Дръ Кравичъ зъ Рогатына**, котрый не лише розвинувъ цѣле знанье своей штуки, але оказавъ свое благородне серце, коли зъ одной стороны занявся съ цѣлою печалливостею станемъ здоровя хорои, а зъ другои вливавъ слова потѣхи, заступаючи родичамъ мѣсце прочихъ дѣтей, котрымъ званье не позволило навѣть въ такъ прикрѣй хвили потѣшити тяжко засмученыхъ родичей. Тожъ прійми Благородный, Высокоповажаный Добродѣю приплюдну подяку и будь переконѣченый, що Ты зъобовязавъ собѣ серця, въ котрыхъ вдачность для Тебе поки жити не выгасне. Нехай Тобѣ Богъ надгородитъ сторицею, нехай крѣпитъ Твои силы, щобысь ще многй, многй лѣта мѣгъ нести помѣчь и потѣху потребуючимъ.

Иванъ Стрыльбицкій, гр. кат. прих. въ Пѣдгородю, и Катерина, родичѣ; Санина, сестра; Иванъ и Северинъ, братя; Іосифа, реконвалесцентка.

(Надѣслане.)

Аптика РУКЕРА во Львовѣ

поручае

препараты зъ гумы и выробы кавчуковй

для потребъ хирургичныхъ и иншихъ подѣбныхъ.

Дешевше нѣжь выданье Петереса!

За 1 зр. 20 кр.

высылаюся 2 туры Вальцѣвъ, 2 Мазуры, 2 Кадрилѣ, 1 Коломыйка, 2 Польки и 1 Полонезъ або Маршъ на фортепианъ

разомъ 10 зошитѣвъ танцѣвъ

любимыхъ композиторѣвъ якъ: Штраусъ, Тымольскій, Мазуровичъ, Ернестъ, Тыцъ, Роковецкій, Павгансъ и т. д. а

за 2 зр. а. в.

подѣбне число, отже

20 зошитѣвъ танцѣвъ.

Высылаеся такожъ (4—6)

за **2** зр. **10** утворѣнъ салоновыхъ

Кесслера, Короля гр. Залускаго, Гушевича и т. д.

Адресъ:

Складъ и выпожичальня нутъ

Губриновича & Шмидта

пѣдъ вардомъ

Короля Вильда

во Львовѣ ул. Академична ч. 3.

N. B. Кто замовляе повысшй моты, зволитъ донести яки мае въ огломошуваныхъ въ минушѣмъ рощѣ, щобы не получивъ потрого зъ танцѣвъ другій разъ.

Тамъ суть такожъ на складѣ: **Найновѣйшй оперетки и танцѣ на мясницѣ 1884.** Каталоги даромъ.

ч. 3 ул Академична ч. 3.

Дешевше нѣжь въ Берлинѣ!

Дешевше нѣжь въ Вѣдни або Гамбурзѣ!

Торговля знарядѣвъ, иконъ, книгъ и ризъ церковныхъ

В. СТАХЕВИЧА И СЫНА

ВЪ ТЕРНОПОЛИ

поручае свѣй ново ѣткрытый въ обильный выбѣръ заосмотреный складъ:

Товарѣвъ золотыхъ, ювилерскихъ, срѣбныхъ и зъ китайского срѣбра

по дешевыхъ цѣнахъ. (13—15)

!НА КАРНАВАЛЪ!

Магазинъ конфекціи дамскои

КИМАЄРА (Kühmayer) наслѣдники

ч. 4. ул. Гетманьска

одержавъ все, що тѣлько найновѣйше:

Сукнѣ балевй ѣтъ 10 зр. до 50 зр. (5—6)
„ **шовковй** ѣтъ 50 зр. до 100 зр.
Тоалеты вечерковй ѣтъ 20 зр. до 50 зр.
Entrée de bal ѣтъ 5 зр. до 50 зр.

рѣвножъ всякій выборъ матерій шовковыхъ.

Замовлена выповняютъ въ нихъ найкоротшѣмъ часѣ

„СВЯТЫЙ ВЕЧЕРЪ",

повѣсть знаменитого англійского писателя К. Дикенса. Цѣна 30 кр., съ пересылкою 35 кр.

Дѣстати можна въ администраціи „Дѣла" або въ книгарни Ставропигійскѣй.

ПОХѢДЪ СОБѢСКОГО

пѣдъ Вѣдень р. 1683.

Написавъ Стефанъ Качала.

Цѣна 20 кр.

Дѣстати можна въ администраціи Дѣла.

ЗНАЙДЕНЕ!!!

По неутомимыхъ студіяхъ пощастялося наконець Другови фонъ **Бенденъ** вложити

Помаду на волосье

о котрѣй **съ повнымъ правомъ** можна твердити: **она сповняе свою правдиву цѣль.** Въ зовсѣмъ короткѣмъ часѣ вытворюе тая помада повный и сильный волосъ на бородѣ и головѣ и не допускае выпадати волосю. **Вынаходчикъ гарантуе за безъусловный успѣхъ.**

Цѣна за фляконъ 2 зр.

Можна набувати за попередною присылкою належитости лишь у вынаходчика Дра фонъ **Бенденъ**, Прага, Salmgasse, 7. (7—24)

Лѣченье радикальне

всѣхъ

ХОРОБЪ нервовыхъ и епилептичныхъ

и ХОРОБЪ ТАЙНЫХЪ

ВСЯКОГО РОДА

моею одинокою методою безъ ушкодженя здоровя.

Гонорарь платится ажь по цѣлковитѣмъ выздоровленю.

Dr. Prof. **A. MALASPINA**

членъ многихъ товариствъ научныхъ

236, Rue de Bercy, à PARIS

Порозумѣватися черезъ кореспонденцію.

Певнымъ и скорымъ есть наслѣдокъ вживаня дуже високо цѣненыхъ, за дуже удорожаючои ростивы званои **вуконистною бабкою** робленыхъ

Бонбонѣвъ-бабковыхъ

Виктора Шмидта & Сыновъ,

въ Вѣдни, противъ **кашлю, хрыпки, замуленя флегмою, нежиту** и т. д. **Складъ правдивыхъ** лишь **въ аптикахъ и у Короля Баллабана и Ст. Маркевича** во **Львовѣ.**

ЗБѢРНИКЪ ПРАВЪ

(3—3) и

розпоряджень финансовыхъ

Часть I.

„О податкахъ прямыхъ"

уложивъ (въ польскѣмъ языцѣ)

дръ ***Юстинъ Блоньскій.***

Книжочку тую, для оплачуючихъ податки дуже потрѣбну, получити можна въ книгарняхъ по цѣнѣ 1 зр. 50 кр. за примѣрникъ — а безпосередно ѣтъ автора (комисаря при ц. к. краевѣй Дирекціи финансовѣй во Львовѣ), за надѣсланьемъ належитости переказомъ почтовымъ по зниженѣй цѣнѣ 1 зр. за примѣрникъ.

Сирота по священику

пошукуе мѣсця

до заряду господарства.

Ближша вѣдомѣсть **въ школѣ народнѣй въ Ляшкахъ, п. Мостиска.** (4—?)

„БЕЗТАЛАННЕ СВАТАНЬЕ",

образокъ зъ галицкого житя, написавъ Василь Барвѣнокъ, стор. 356 въ 16-у. Цѣна 80 кр., съ пересылкою 90 кр.

Дѣстати можна въ администраціи „Дѣла" або въ книгарни Ставропигійскѣй.

„МЕРТВЙ ДУШЪ"

гумористична повѣсть **Миколая Гоголя** съ портретомъ автора и „Словомъ ѣтъ Выдавництва" (278 стор. великои 8 ки).

Цѣна 1 зр. 80 кр.; ѣтъ пересылкою почтовою 2 зр.

Дѣстати можна въ администраціи „Дѣла" и въ книгарни Ставропигійскѣй.

НАЙНОВѢЙШЙ АПАРАТЪ

до робленя дѣрокъ въ полотнѣ и сукнѣ

выробляе на годину 60 дѣрокъ.

Найновѣйшй и поправленй

МАШИНЫ ДО ШИТЯ

съ гварантіею 5 лѣтъ.

Тыжденвй раты 1 зр.,

або пѣсля умовы.

Кѣльна сотъ где инде купленыхъ машинъ пересылае рѣкъ-рѣчно до мене П. Т. Публика для замѣны на машины практичнй и поправнй.

Шумнй анонсы заграничныхъ фирмъ и множество агентѣвъ, котрй крутятся по краю, зводятъ **неостороженыхъ** тандитными машинами пѣдъ назвою „Оригинальнй", хотъ така машина зовсѣмъ — нѣжъ ни еще й сплатится (ратами), але тяжко и **шкодитъ здоровлю.** (38—52)

СКОРОХОДЫ

(Велоципеды)

для хлопцѣвъ 5-ти до 15-ти лѣтъ.

Скороходы сѣ суть съ трема колесами, цѣлй желѣзнѣй, дуже тревалѣ, хорошѣ и густовнѣ; можа ихъ уживати и въ комнатѣ и на дворѣ — и суть дуже користнѣ для выробленя силъ физичныхъ у молодѣжи.

Цѣна зр. 14, 16, 18.

При высылцѣ 50 кр. за опакованье.

Замѣну и всяку направу машинъ до шитя всѣхъ системѣвъ, човенця, части складовй, голки, оливу до машинъ поручае

Іосифъ Иваницкій

механикъ и спеціялистъ во Львовѣ, въ готелю Жоржа.

НАСѢНЬЕ

всяке, пѣльне и огородове

поручае зъ свого складу

Народна Торговля во Львовѣ.

Капуста проста и волоска, карафіолы, каларепа, бруковь, морковь, паприка, рѣпа, салата, цыбулы, цибуля, редкѣвця, огѣрки, гарбузы удержуютъ зъ самыхъ лучшихъ и выпробованыхъ родѣвъ. Горохѣвъ пѣльныхъ и огородовыхъ рѣжнй лучшй роды. Конюшины червоной, шведскои, люцерны, еспарзеты, райграсу, тимотки чисте зерно; бураки пасовищнй, мамуты и обердорфскй. Изъ збѣжа: овесъ сибарскій, жито яре, великанъ и ячмѣнь шкотскій. Бульбъ кѣльканайцять родѣвъ новостей.

Кромѣ насѣня удержуемо на складѣ всякй корѣнній товары, паперы и рѣжнй приборы до писаня.

Торговля скупуе продукты нашои господарки, о скѣлько тій въ склепѣ примѣщенье знайти можутъ, якъ: мѣдъ, повиса, вѣскъ, масло и проче — все въ сортахъ добрыхъ; купуе такожъ всяке насѣнье, если оно походитъ ѣтъ родѣвъ благородныхъ.

При всякихъ офертахъ желаемъ пробки, и по можности означенй цѣнъ. (1—?)

Найблизше тягненье I-го марта с. р.

ЛОСЫ ЧЕРВОНОГО КРЕСТА УГОРСКЙ

головна выграна 50.000.

Продае по дневнѣмъ курсѣ

АВГУСТА ШЕЛЛЕНБЕРГА

домъ банковый и контора вымѣны во Львовѣ.

Поборовй квиты на пять тыхъ Лосѣвъ въ 19 мѣсячныхъ ратахъ по зр. 2 при правѣ сей часъ выграти. (4—6)

Perfekcyjna KAWA OSZCZĘDNOŚCI (Spar Caffee) KAWA GALICYJSKA (Galiz: Caffe

NAJLEPSZE DOMIESZKI ARABSKIEJ MOŻNA NABYĆ W KAŻDYM HANDLU KORZENNYM.

Выдавець и редакторъ: Антонъ Горбачевскій.

Зъ друкарнѣ Тов. им. Шевченка пѣдъ зар. К. Бедиарского.

Ч. 13. Львôвъ, Вторникъ 31 сѣчня (12 лютого) 1884 **Рôчникъ V.**

Выходитъ во Львовѣ що Вторника, Четверга и Суботы (рôвнымъ русскихъ святъ) о 4-ôй год. попол. Литер. додатокъ „Библіотека найзнам. повѣстей" выходитъ по 2 печат. аркушѣ кождого 15-го и послѣдного дня кождого мѣсяца.

Редакція, администрація и експедиція пôдъ Ч. 44 улиця Галицка.

Вси листы, посылки и реклямаціи належитъ пересылати пôдъ адресою: редакція и администрація „Дѣла" Ч. 44 ул. Галицка.

Рукописи не вертаютсѧ тôлько на попереднє вистореженье.

Поодинокє число стоитъ 12 кр. а. в.

Оголошенія принимаютсѧ по пѣнѣ 6 кр. а. в. отъ одного строчки печатнои.

Реклямаціи неопечатанѣ вôльнѣ отъ порта.

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ перекàзомъ) до: Администрациі часописи „Дѣло" ул. Галицка, Ч. 44

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло" для Австріи: для Россіи:
на цѣлый рôкъ . . 12 зр. на цѣлый рôкъ . . 12 рубл.
на пôвъ року . . 6 зр. на пôвъ року . . . 6 рубл.
на чверть року . . 3 зр. на чверть рок. . . 3 рубл.
съ дод. „Библіотеки": съ дод. „Библіотеки":
на цѣлый рôкъ . . 16 зр. на цѣлый рôкъ . . 16 рубл.
на пôвъ року . . 8 зр. на пôвъ року . . . 8 рубл.
на чверть року . . 4 зр. на чверть рок. . . 4 рубл.
на самъ додатокъ: на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . зр. 5·— на цѣлый рôкъ . . 5 рубл.
на пôвъ року . зр. 2·50 на пôвъ року . . . 2 50кр.
на чверть року . зр. 1·25
Для Заграницы, окрôмъ Россіи:
на цѣлый рôкъ . . . . 15 зр.
на пôвъ року . . . . 7·50 зр.
на чверть року . . . . 3·75 зр.
съ дод. „Библіотеки": на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . 19 зр. на цѣлый рôкъ . . 6 зр

Съ днемъ 1 (13) сѣчня 1884 розпочали мы пятый рôкъ выдавництва „Дѣла". Просимо П. Т. Предплатникôвъ поспѣшатись съ присыланьемъ предплаты або хочь съ замовленьемъ, щобъ мы могли управильнити наклàдъ нашои часописи и не потребували перерывати ей высылку. Рôвножь просимо всѣхъ нашихъ довжникôвъ чимъ скорше вырôвнати съ нами рахунки, бо мы все мусимо платити готôвкою. Условія предплаты на „Дѣло" и „Библіотеку" поданѣ на заголовку листа.

Загальный Зôборъ тов. „Просвѣты"

отбувся, якъ мы вже доносили, дня 25 сѣчня (6 лютого) въ салях „Рускои Бесѣды" при численнôй участи львôвскихъ Русинôвъ и гостей въ провинціи, репрезентуванших наше народолюбне священьство, учительство и селяньство. Мѣжь гостями священиками бачили мы о. К. Селецкого въ Жужеля, о. И. Маркевича въ Хренева, о. Скородиньского, о. Левицкого въ Пѣстыни...

Голова товариства дръ Омелянъ Огоновскій ôткрывъ Зôбôръ горячою патріотичною промовою, котру мы подали въ попереднôмъ числѣ „Дѣла". Пôдъ часъ сеи промовы панувала незвычайна увага; всѣ до самои глубины серця ôтчувствовували кожде важке слово нашого много-заслуженого патріота-головы. По скôнченю промовы роздався грôмкій оплескъ признания и вдики. Ôттакъ дръ Ом. Огоновскій повитавъ гостей и заявивъ, що по 14-лѣтнôй своѣй праци въ выдѣлѣ а по 7-лѣтнôй въ достоиньствѣ головы „Просвѣты" задумавъ бувъ вдати вже провôдъ товариства въ руки кого другого, щобы самому посвятати свои старшій лѣта докôнченю многихъ розпочатыхъ трудôвъ науковыхъ, але на загальне бажанье приятелѣвъ „Просвѣты" рѣшився для добра товариства ще остати. На тое заявленье знôвъ загальна радôсть запанувала въ Зборѣ.

Слѣдували справоздания выдѣлу, касіера, економа и комисіи контрольнои. Читателѣ „Дѣла" дôстали въ прилозѣ всѣ тѣ справоздани, тожь и не потребувемо ихъ повторяти. Дръ Целевичъ яко справоздавець контрольнои комисіи внѣсъ, щобы Зôборъ высказавъ подяку касіерови п. Петру Огоновскому за вàрцеве веденье касы, а дръ Ом. Огоновскій внѣсъ, щобы таку жь саму подяку высказати п. Вол. Шухевичеви за вàрцеве веденье магазину. Зôбраній оплесками и повставаньемъ зъ мѣсць высказали обомъ тымъ панамъ слова признанье и подяку.

Ôттакъ слѣдувавъ выбôръ нового выдѣлу и головы. Выбранѣ до выдѣлу: 1) дръ Омелянъ Огоновскій, 2) дръ Александ. Огоновскій, 3) проф. дръ Омел. Калитовскій, 4) п. Василь Нагôрный, 5) о. Кассіянъ Куницкій, 6) проф. Володим. Шухевичъ, 7) проф. Петро Огоновскій, 8) докторандъ правъ Кость Левицкій и кандидатъ на проф. гимназ. Бронславъ Старецкій. Головою выбрано одноголосно дра Омел. Огоновского. Выбôръ сей приняли всѣ съ ентузіязмомъ. Треба жь и въ загалѣ сказати, що сего року выбôръ выдѣлу ôтбувся одноду шно — и складъ его вѣщуе намъ живу и ревну дѣяльнôсть.

Тымъ часомъ пôдъ проводомъ председателя ad hoc Вп. и для „Просвѣты" многозаслуженого о. К. Селецкого велись дебаты надъ внесенями. Выдѣлъ внѣсъ, щобы фондъ на реставрацію могилы Т. Шевченка (256 зр.) получити съ фондомъ на стипендію Т. Шевченка (299 зр.), бо могила Шевченкова вже реставрована заходомъ Украинцѣвъ. Внесенье се принято съ додаткомъ п. Ив. Белея, щобы новый выдѣлъ подавъ сю ухвалу съ мотивами до вѣдомости Вп. жертвователѣвъ черезъ нашй часописи. Такъ отже фондъ стипендія им. Т. Шевченка выноситъ вже 555 зр.

Дальше ухваливъ Зôборъ на мотивоване внесенье п. Григ. Врецьоны, редактора „Шк. Часописи", щобы въ день Загального Зôбору „Просвѣты" устроювавъ выдѣлъ музикально-декляматôрскій вечерки съ ôтчитомъ.

Рôвножь одноду шно прийнявъ Зôборъ внесенье п. Вас. Нагôрного, щобы новый выдѣлъ постаравсѧ о пôддержуванье нашихъ численыхъ читалень по цѣлôмъ краю (черезъ делегатôвъ съ ôтчитами, и пр.) — и щобы се дѣло поручивъ окремому комитетови, до котрого можуть входити члены товариства и въ-поза выдѣлу.

Опôсля розпочалась дебата надъ внесеньемъ п. В. Нагôрного, щобы старатись конче о бôльшу кольпортажу книжокъ „Просвѣты". Тутъ вôйшла бесѣда и на власну книгарню, на котру правительство не хотѣло удѣлити концесіи. Одни були за книгарнею; другі, мѣжь иншими дръ Алекс. Огоновскій, представляли великі кошты основаня книгарнѣ и можливый закидъ, що книгарня „Просвѣты" робитъ конкуренцію книгарни Ставропигійскôй; третій чинили закидъ тôй послѣдньй, що бере за великій рабатъ ôтъ книжочокъ „Просвѣты"... Пôднощено, що власти не позволяютъ кольпортажи книжочокъ „Просвѣты", а кольпортажа выдавництвъ „Maciejz и Okaz-а" ведеся безъ нѣякихъ перепонъ по нашôмъ краю... Наконецъ ухвалено не старатисѧ вже на теперь о концесію на книгарню, а всѣми законными путями дбати о ширенье книжокъ.

Пôдъ конецъ принято внесенье о. Стефановича, ширше розвинуте о. сов. Ильницкимъ, щобы выдѣлъ обдумавъ средства допомагаючій зростови нашои словесности що до числа новыхъ писателѣвъ и доброты ихъ плодôвъ.

Зôборъ закôнчився хорошимъ ôтчитомъ п. Вас. Нагôрного о вплывѣ просвѣты на пôднесенье народного добробыту. Особливу увагу звер увъ п. Нагôрный на „Народну Торговлю" и вызвавъ членôвъ, щобы численно приступали до того товариства.

Треба пôднести, що Зôборъ незвычайно сердечно прийнявъ телеграму съ привѣтомъ ôтъ Сокальскои филіи тов. им. Качковского.

Поважный зôборъ скôнчився о 8 год. вечеромъ, а всѣ участники розôйшлися съ найбôльшимъ одушевленьемъ.

ДОПИСИ.

Зъ села.

(*Ще о оо. Змартвыхвстанцяхъ и ихъ приятеляхъ.*) Позвольте и менѣ забрати голосъ въ тôй справѣ, котра ще не выяснена. Та не моя вина, що справа, котра була притихла, выкликана вôстала на ново. Выкликали ей о. Дудыкевичъ въ Пôдгайцяхъ поставленьемъ внесеня о запомогу, дальше справоздане о тôмъ изъ „Сзав-ѣ", а особливо допись „ôтъ Пôдгавцъ" въ ч. 23 „Р. Сіона" въ 1883 р., въ котрôй величаются оо. Змартвыхвстанцѣ, а неохота, съ якою ихъ Русины приняли, вовсе упереджениями, и т. д. Приятелѣ оо. Змартвыхвстанцѣвъ сподѣваются по нихъ добра для Руси, длятого и мы пригляньмося ôлише тôй справѣ безъ упереджения, а також, якъ то кажутъ, absque ira et studio.

О оо. Змартвыхвстанцихъ знали мы давнѣйше тôлько, що ихъ товариство повстало пôдъ вплывомъ Товіянизму, противъ котрого свого часу и праса польска сильно выступала. Ближше о тыхъ отцяхъ поучивъ насъ ôбѣжникъ лат. Перемыскои консисторіи въ 1881 р. (Гл. „Dziennik Polski" въ 30 цѣтня 1881 р., N. 90).

Ôбѣжникъ той поучивъ Русинôвъ:

а) Що по страшнôмъ погромѣ въ 1831 р. часть выселенцѣвъ польскихъ шукала въ Римѣ лѣкарства на раны „Ojczyzny".

б) Що тамъ при домовинѣ св. Игнатія вырôсъ законъ Змартвыхвстанцѣвъ (отже ôтросль Єзуитôвъ. *Прим. автора*).

в) Що папа Пій IX помысливъ о утвержденю сего товариства пôдъ своимъ окомъ, а разомъ о *улекшеню ему вступу на „Ojczyznę"*, утворивъ колегіюмъ, въ котрôмъ ôы пôдъ управою оо. Змартвыхвстанцѣвъ молодѣжь ôбразувалась до зания духовного. (Интернатъ пôдъ руководствомъ оо. Змартвыхвстанцѣвъ въ политичныхъ цѣляхъ. *Прим. авт.*).

г) Що св. о. Левъ XIII выданавъ для товариства позволенье закладати въ Галичинѣ домы для оо. Змартвыхвстанцѣвъ, — а се порука, що ихъ дѣяльнôсть на „niwie ojczystej" буде пожиточна.

д) Що прибувши до краю, осѣдаютъ они яко духовнѣ Могорты къ Вовкôвцахъ и во Львовѣ. — Въ кôнци обѣжникъ взываетъ до жертвъ.

Такъ обѣжникъ той поучивъ насъ, що Русь галицка обдарена вôстала польскими духовными Могортами, Єзуитами-Змартвыхвстанцями. Обѣжникъ той пôдписали епіт Maciej Hirszler и его канцлеръ и схоластикъ ks. Ignacy Łoboz — повагы, котрымъ не вѣрити не можна.

Галицка Русь, научена исторіею о поставленю Полякôвъ вôлати Русь съ Польщею въ взглядахъ политичнôмъ, религійнôмъ и народнôмъ и о тôмъ, що латиньске духовеньство нѣякъ не хотѣло ôтказатисѧ ôтъ змагань вытиснути греч. обрядъ въ рускихъ областей, — лякаеся повороту часôвъ польского Могорта, котрого идеаломъ есть возвеличенье Польщѣ поглощеньемъ Руси, а тымъ бôльше боится она духовныхъ Могортôвъ польскихъ, котрі пôдъ плащикомъ скрѣпленя уніи, крыютъ политичнѣ цѣли. Духовнѣ Могорты — значитъ товариство политичне.

Ôтъ чого жь розпочинаютъ оо. Змартвыхвстанцѣ свôй вплывъ на „Ojczyznę", якій то раны берутся они гоити? Ото починаютъ они ôтъ заложеня интернату (Collegium graecum) въ Римѣ, — куды завôзвано межи иншими посылати и Русинôвъ, — а теперь у Львовѣ для убогои молодѣжи, именно гр.-кат. обряду, все для духовного звания. Отожь передовсѣмъ бôрутся до Руси. Зъ того видно, що або Русь съ своимъ народнымъ духовеньствомъ есть одною въ найбôльшихъ ранъ „Ojczyzny", або Русь мае служити лѣкарствомъ на раны „Ojczyzny", або одно и друге разомъ. Такій есть прямый змыслъ наведеного обѣжника о цѣляхъ оо. Змартвыхвстанцѣвъ, а вже того для нашои осторожности повинно бы бути достаточно.

Але идѣмо дальше, прислухаймося, що говоритъ о. Калинка въ своѣмъ справозданю, въ котрôмъ стае нѣбы въ оборонѣ рускои народности, где хочь якъ осторожно розправляе, а все цѣль, якъ шило въ мѣшка на верхъ вылазитъ. Въ справозданю тôмъ въ 5 марта 1883 на сторонѣ 3-тôй ôтповѣдаючи на замѣты, чому оо. Змартвыхвстанцѣ не выховуютъ своихъ питомцѣвъ приватно, а посылаютъ ихъ до школъ публичныхъ, — каже: „Вѣдомій суть злій и добрій стороны выхованя приватного и публичного. Выхованье приватне выдае дуже часто характеры мягкій, не досыть загартованій, щобъ у борôбѣ о засады, котра кождого днесь чекае, въ оборонѣ „kościoła i ojczyzny", до котрои кождый есть обовязаный, стати ôтважно и съ нараженьемъ себе самого." Отожь „kościoł i ojczyzna" то дві для Полака неразлучнѣ справы. Котра есть цѣлею, а котра мае служити средствомъ до цѣли, тое поясняе дальше самъ о. Калинка.

На замѣты, чому посылаютъ оо. Змартвыхвстанцѣ питомцѣвъ до рускои гимназіи, коли „рускій языкъ есть тôлько мостомъ до языка россійского", — ôтповѣдае о. Калинка (стор. 6): „На передъ належало бы добре грунтъ розпознати, щобы односторончымъ судомъ не зашкодити *własnej sprawie*... Не спольщили мы Русинôвъ (стор. 10) черезъ довгій вѣки польского надъ нею панованя, можемо жь манитися, що ей спольщимо нынѣ?... Ходитъ отже о то, чи мають бути нашими ворогами, чи вôстати нашими приятелями-союзника ми и учасниками „wspólnego dzieła"? И не потребуемо ихъ польщити... Щобы „swoje i kościoła" интересы забезпечити, не потребуемо порыватися на нвыкъ Русинôвъ... Въ тыхъ уступахъ *własna sprawa, własne interesa*, т. е. интересы Польщѣ выступаютъ на первôмъ мѣсци; интересы *kościoła* на другôмъ, другій мають служити за средство для першихъ. Запытаймо теперь, що то есть тое *спôльне дѣло*, котрого Русины мають статися приятелями и участниками? Та вжежь не що инше, якъ Польща и ей ôтбудованье.

Дальше говоритъ о. Калинка (стор. 6): „Пôбôчь людей, котрыхъ ненависть до Полякôвъ попыхае до табору россійского суть иншій, котрі горячо любятъ свою народнôсть и служатъ ей съ жаромъ... Тѣ анѣ Поляками анѣ Россіянами бути не хотятъ... Чи тѣ (ст. 7) не ставляютъ народности за найвысшу засаду, поминувши иншій... то суть пытаня, на котрі ôтповѣсти не умѣю, або въ тôй хвили ôтповѣдати не выпадае... все жь треба узнати велику ихъ вытревалôсть, трудо- и жертволюбів. Чи маемо интересъ въ тôмъ — имъ перешкаджати?"... Ото жь Русинôвъ треба гладити, не для того, що имъ по справедливости рôвній права належатся, але тôлько щобы не були ворогами Польщѣ, а приятелями и участниками спôльного дѣла. Мы не вороги Полякôвъ, не можемо тôлько не памятати, що дѣялося съ нами за Польщѣ и не видѣти, що дѣеся до нынѣ.

Що до ôтношеня уніи и народности, то скажемо, що велика межи приятелями Єзуитôвъ и загаломъ Русинôвъ заходитъ рôжница. Приятелѣ тѣ выражали въ предложенôй адресѣ до папы, що для уніи готовій выречися родины, дѣтей своихъ, майна и народности, — се вже делегаты деканальнѣ съ обуреньемъ ôткинули. Русины знôвъ кажутъ: „Унія и народнôсть". Народнôсть уніи не перешкаджае, бо тая стоитъ на догматахъ; але и унія народности пôдкопувати не повинна, якъ казавъ папа Венедиктъ XIV: „Ut omnes catholici sint, non ut omnes latini fiant."

На сторонѣ 11 говоритъ о. Калинка; „Вертаючи до предмету, пригадаю тôлько, що власне тая jedność religijna — конечна пôдстава уніи, конечне условіе згоды мѣжь Польщею и Русею". — Мы думаемо, що єднôсть религійна, то католицямъ, або если хотятъ, унія сама. Если теперь религ. єднôсть мае бути пôдставою уніи, то вжежь не иншои уніи, тôлько политичнои. Тое потверджаютъ слова на стор. 10, де сказано: „Jeśli Ruś będzie szczerze katolicką, czyż można wątpić, że wtedy nie z Rossją szyzmatycką ale z Polską katolicką pójdzie ręka w rękę?" Тожь унія церковна конечна для уніи политичнои, безъ котрои Польща не можлива. Стара то засада єзуитска: „Państwo stoi jednością wiary". Она Польщу розвалила, а однакожь Поляки того не пôзнаютъ до нынѣ, и се имъ впрочѣмъ вôльно. Инша рѣчь, чи и Русины мають дати уживати себе и унію церковну для цѣлей политичныхъ польскихъ? Приятелѣ Єзуитôвъ думаютъ, що служатъ церквѣ, тымчасомъ служатъ они Польщи in spe. Чи понимаютъ они, чому патріотки Польки, де земля имъ въ пôдъ нôгъ усуваеся, такъ гойно вспираютъ оо. Змартвыхвстанцѣвъ? Въ р. 1883 зложили они 9559·49 зр.

Ще на стор. 13 справоздания читаемо: „Ten dom zbudowany i krzyż Chrystusowy na nim postawiony został,.. ku chwale Bożej i ku utrwaleniu zgody między Polską i Rusią, aby za tą zgodą św. wiara katolicka w tym kraju wzmocniona w dalsze strony na wschód rozszerzaną była". — До тои згоды мають тресуватися и гартуватися въ интернатахъ, якъ конѣ въ уѣзджальни, самій Русины, щобы успособитися воювати за Польщу, за Полякôвъ, — вытягати горячій каштаны въ печи.

Не можемо поминути ще слôвъ умѣщеныхъ на 1-шôй сторонѣ справоздания: „Отворили мы нашъ закладъ съ 6 учениками; въ слѣдую-

чôмъ роцѣ мали мы ихъ 14, нынѣ маємо 25... Идемо на передъ помалу и осторожно, бо поспѣшный вирôстъ закладу мôгъ бы его наразити на дôтклинѣ шкоды. Прибутокъ новыхъ ученикôвъ лишь о стôлько есть пожаданымъ, о кôлько середъ давныхъ знайдутъ ся кадры вже готовѣ, выробленѣ и духомъ закладу перенятѣ". — Що безъ готовыхъ кадръ войска формувати не можна, то понятно; але запытаймо: якого то духа вповають въ интернатахъ?

На ее пытанье знаходимо ôтповѣдь у ks. Pawła Smolikowsk-ого въ товар. Змартвыхвстання Госп., бувшого ректора интернату въ Адрiянополи, котрый въ „Listach o Wschodzie" писаныхъ до редактора письма „Dobry Pasterz" (1883) такъ говоритъ: „Выйшло вже кôлькохъ священикôвъ выхованыхъ у насъ и въ Римѣ — дуже ревныхъ и безженныхъ. Есть надѣя, що въ Болгарiи духовенство унiятске прийме съ часомъ загально целибатъ. Въ загалѣ молодѣжь не умѣя погодити знання до стану духовного съ супружествомъ; кто хоче въ нашихъ ученикôвъ зôстати священикомъ, не мыслитъ о женитьбѣ, а если хоче женитися, то вже не приходитъ ёму до голôвы бути священикомъ!!...

Отъ, якого духа вповаютъ въ интернатахъ. Чижъ дивно, що о. Калинка казавъ, що допровадитъ Русинôвъ до того, що самѣ просити будуть о внесенье календаря, заведенье целибату и т. д.? Чижъ дивно, що въ новѣйшихъ часахъ приятелѣ Змартвыхвстанцѣвъ вговорюютъ въ питомцѣвъ ординуватися безженно? Дивно! Межи апостолами були женатѣ; тысячу лѣтъ женився и клиръ латинскiй, а въ греч. обрядѣ женится до нынѣ, — и вѣра Христова ширилася що-разъ дальше; а ту учатъ Змартвыхвстанцѣ, що женатый не способный до стану духовного! Хибажъ мы маємо выховувати мисiонерôвъ? Ба, правда, хованцѣ интернатôвъ призначенѣ утвердити унiю въ краю, а потому до мисiи на Всхôдъ въ Русь россiйску ad majorem Poloniae gloriam ôтъ моря до моря..."

Вже давнѣйше, десь въ часѣ повлення ся у насъ оо. Змартвыхвстанцѣвъ, роблено насъ уважными на одну газету въ французскôмъ языцѣ, де стоявъ новый проектъ на внищенье Руси. Тамъ писано: „Народнôсть руску пôдтримує народне духовенство и походяча ôтъ него свѣтска интелигенцiя руска. Поволи треба выховати клиръ, у котрого народнôсть не мала бы значення; завести безженнôсть, то народнôсть руска упаде". — Целибатъ де инде може бути добрый, але у насъ, де нема шляхты, богатшихъ мѣщанъ, де хлопъ рускiй не въ силѣ посылати дѣтей до шкôлъ, — целибатъ для народности рускои небезпечный. Заведѣтъ целибатъ, а вы убили народнôсть руску! Чи понимаютъ приятелѣ Змартвыхвстанцѣвъ, що помагаючи ихъ роботѣ убиваютъ Русь, свою матѣрь?!

Але они говорятъ: „Часы змѣняются и Єзуиты не можутъ бути тымъ, чимъ були давно. Институцiя добра и въ нынѣшныхъ обставинахъ сподѣваємося добра ôтъ нихъ для Руси".

На те мы скажемо ось що: Въ природѣ видимо, що н. пр. лисъ чи вовкъ змѣняютъ барву ведля поры року, але щобы змѣнили свою натуру, того не було нѣколи! Такъ само, щобы Жидъ або Єзуитъ змѣняли свою натуру, — тому перечитъ исторiя. Латинникъ К. Сарницкiй втискався до закону Василiянъ, надягае на себе овечу шкôру, приймае греческiй обрядъ, сидитъ тихо, доки не зôстае провинцiяломъ. Тогды вже зносится не съ митрополитомъ, але съ Єзуитами: що законъ Василiянъ упадае, потреба реформы. Съ Риму кажутъ митрополитови вглянути въ дѣло и предложити свое справозданье. Внесень его однакожъ не уважаютъ, реформу Василiянъ ôтдаютъ Єзуитамъ. Стревожены Русины пытали: „Будутъ же то Василiяне, котрыхъ выховаютъ Єзуиты? Одинъ Лях Сарницкiй выдавъ Добромиль Єзуитамъ, щожъ буде, коли такихъ Сарницкихъ напхався або выховався десятки, сотки?" Якого жъ добра сподѣются по Єзуитахъ? Наслѣдки ихъ выховання занадто вѣдомѣ и Русины не можутъ забути на слова: „Timeo Danaos et dona ferentes". Исторiя не выказуе бôльшихъ ворогôвъ народности рускои, якъ Єзуиты. Другъ Єзуитôвъ — не може бути другомъ народа рускаго.

Коли Змартвыхвстанцѣвъ спроваджувано до Галичины, сказавъ одинъ поважный Полякъ, професоръ на всеучилищи: „Не знаю, що доброго роблятъ нашi Поляки, що найбôльшихъ революцiонерôвъ спроваджуютъ до краю?" Такъ судивъ Полякъ, а нашимъ дѣвкимъ здаесь, що институцiя добра. Говорено намъ такожъ, що въ мѣродайныхъ сферахъ розбирано питанье, чи поставити о. Калинку митрополитомъ въ Галичинѣ? У насъ все можливе. За Польщѣ, де Єзуиты були горою и якъ нынѣ задумано було октроювати унiю церковну, мѣсця владичѣ обсаджувано латинниками цавѣтъ безъ наукъ богословскихъ. Такъ Адамъ Поцѣй въ мартѣ ще каштелянъ — въ цвѣтню того самого року вже бувъ епископомъ; выховано такожъ завчасу орудiя Рогозу, и т. д. Тôлько не знаємо, чи така тактика годилась бы съ политикою Єзуитôвъ? Тiи не выкли выступати впростъ; они звычайно высуваютъ свое орудiя на чоло, а самѣ дѣлаютъ въ укрытя въ за плечей.

Не маючи пôдъ рукою другого справозданя о. Калинки, мусимо на першôмъ попереставати.

Що оо. Змартвыхвстанцѣ маютъ жаль до Россiи, — тое розумѣємо; що Римъ выскавъ бы на реставрацiи католицкои Польщѣ — и тое понятно; але чи порадно Русинамъ для имаджинарнои Польщѣ помагати губити Русь, матѣрь свою, — надъ тымъ пытаннемъ повинни бы прiятелѣ Єзуитôвъ застановитися!

III.

„ДОБРЫ" РАДЫ — О „РАТОВАНЮ" СЕЛЯНЪ.

Чоловѣкови неразъ мимоволѣ приходится сумнѣватись, чи се що бачитъ и чуе — сонъ чи явa?! Чи се тѣ самѣ люде, котрыхъ ще вчера бачивъ, до котрыхъ звыкъ, — чи се тѣ самѣ „добродѣѣ и прiятелѣ народа", съ котрыми то вже такъ важь надто звыклася — шкôра сего народа?... Де не кинь окомъ, де не сягни ухомъ — всюды „ратованье" и ратованье загроженыхъ упадкомъ б. п. рust. банку селянъ... Мимоволѣ пытаешся, що се такого сталося? Чи се справдѣ не снится, що отъ недоля селянъ-довжникôвъ причинила стôлько шуму, чи справдѣ по тôй именно причинѣ готовятся вельможнѣ, — неневельможнѣ панове ложити и свôй трудъ, ба и свои грошѣ (кажутъ щось важь о соткахъ тысячѣвъ!) въ чистосердечнôй жертвѣ народови? Чижъ то що-йно передъ мѣсяцемъ дôзнались вельможнѣ и пр. панове, що оттакiй а такiй банкъ есть (або бувъ), що тôлько а тôлько здеръ, що тôлько недолѣ причинивъ, що тôлько селянъ уже вруйнувавъ, а тôлько хоче и маe повну власть вруйнувати?! Чи сей банкъ и его „операцiи" доси нѣкому не були звѣстнѣ? Чи передъ тымъ селяне були меньше загроженѣ, якъ теперь? Тажъ именно передъ тымъ, ôтъ давенъ-давна, черезъ кôлька-найцять лѣтъ деръ банкъ, що сила! Дежъ тогды були patres conscripti? Чомужъ то тогды намѣстництво анѣ выдѣлъ краевый не скликувало анкетъ, не придумувало рады? Чи може не звѣстный бувъ фактичный станъ рѣчи дотычно довжникôвъ-селянъ?... Чи въ соймѣ мало говорилося? Чи часу на рады не було? Чи можнôсть рады и ратунку була менша, якъ теперь? Чи за той часъ иншiй patres conscripti породились?...

Яка лукава перфидiя въ тыхъ крикахъ „ратунковыхъ", яка оригинальна роля цѣлои „акцiи" сферъ — яка дитяча наiвнôсть съ другои стороны, допускати хочь одробину щирости въ тыхъ крикахъ, въ цѣлôй тôй акцiи. Чомужъ то правительство — мимо численныхъ, поважныхъ, таки польскихъ голосôвъ послôвъ соймовыхъ въ соймѣ — такъ дивно... не квапилось съ ревизiею статутôвъ банку? мимо недобрыхъ вѣстей, не взострило надзору свого, не вглянуло пильнѣйше въ рахунки?... чому жъ то ц. к. комисарь допустивъ до наглои катастрофы? — А що до „загроженыхъ" довжникôвъ-селянъ, чи справдѣ кто думае, що ось то ихъ всѣхъ нынѣ-завтра влицитуютъ? Тажъ оттеперь власне маe б. банкъ 21.000 справъ судовыхъ съ своими довжниками, а тымъ то пропащимъ довжникамъ не можна вже навѣть пожичокъ листами довжными сплатити. Було борше братись ратувати, панове! Теперь о зовсѣмъ иншiй „ратунокъ" ходитъ: о декорованыхъ швиндлерôвъ, о покрыванье кузинôвъ, о гонôръ народовый, о добру славу галицкого жидôвско-польского банкерства въ загалѣ, — а селяне, се лишь параванъ. Отвѣчальнôсть виновникôвъ катастрофы, отсе одно, чого мы домагатись можемо и не перестанемо, — отсе одна практична „рада", котра бъ була заразомъ дуже спасительнымъ mementо для иншихъ банкôвъ, pro futuro. Правда, дрôбнôй части довжникôвъ можна щось трохи помочи, и мы бачимо, що щось нѣбы за-про людске око ту и робится, — але въ тôмъ вже не наша сила и воля; мы можемо лише придивлятись и контролювати. Панове народовi всюды самѣ пхаются; нехай же и за все ôтповѣдаютъ. А вжежъ передовсѣмъ обзнакомъ нашимъ демаскувати безпощадно всякiй швиндель, всяку перфидiю.

Въ однôй зъ нашихъ часописей читаемъ раду, щобы або громады, або богатшiй господарѣ самѣ сплачували замѣсто довжникôвъ-селянъ б. банку ихъ долги, а на покрытье своихъ грошей брали на кôлька лѣтъ въ „уживанье" одну часть (!) землѣ довжника, котра „покрыла бы заплаченый за довжника капиталъ и невеликѣ проценты ôтъ того капитала". Ну, раду дати легко, особливо если обдумаеся напередъ, чи можливе на дѣлѣ ей выконанье, та чи противно она не лишь не много поможе ратованому, але много бôльше може пошкодити ратуючому. Ще лекше сказати „мы предлагаємъ", а писати на дѣлѣ давно звѣстнѣ рѣчи. Въ 62-ômъ ч. „Дѣла" въ 1883 ого р. читаемо на стор. 2-ôй (въ ст. „Банкъ краевый"): „Блискучiй примѣръ хосенности дае дѣкальнôсть касы громадскои въ Пôдберѣзцяхъ коло Львова. Каса ся выкупила всѣ грунты, котрѣ були задовженѣ, а навѣть выставленѣ на лицитацiю рует. банкомъ; грунты сѣ администрувала потôмъ громада такъ довго, поки не ôтобрала довгу, по чѣмъ звертала ихъ властителевi". Автора сеи „новои рады", якъ бачимо, треба шукати въ Пôдберѣзцихъ; есть нимъ тамошнiй вôйтъ п. Федôръ Царь, и ôнъ на дѣлѣ доказавъ можливôсть сеи рады. Тôлько жъ чого доказавъ при помочи касы громадскои такiй Ф. Царь, то ще далеко не всюды можливе. Зъ ôтки взяти иншимъ громадамъ капиталы на такiй операцiи? Та ще задовженѣ въ б. банку землѣ въ переважнôй части повадъ вартôсть перетяженѣ, и треба бъ за нихъ бôльше платити, нѣжъ можна бы потôмъ не въ кôлькохъ, але въ кôльканайцяти лѣтахъ, и не „въ части", але таки въ цѣлои землѣ довжника стягнути. Тажъ въ того именно бралося, що самъ банкъ мусѣвъ такiй грунты скуповувати. Въ значнôй части грунты сѣ страшно заведбанѣ. Признаємо, що въ одиничныхъ выпадкахъ може такiй выкупъ мати мѣсце безъ шкоды для купуючого, хочь не безъ тяжкихъ условiй для ратованого довжника. Але мусимо перестерегти передъ неразважнымъ выкупуваньемъ, щобъ збôльшувати клопотôвъ, а передчаснымъ попытомъ не пôдносити цѣны землѣ, котру комисiя ликвидацiйна буде мусѣла при малôмъ попытѣ за таниѣ грошѣ збувати. Впрочѣмъ, якъ бачимо, рада ся зовсѣмъ не нова, и всюды, де суть довжники б. банку, дуже добре звѣстна, хочь не всюды пригôдна, а такъ само не всюды можлива, якъ и не всюды можливе сплачуванье довгу подешевѣлыми листами довжными. Такихъ радъ можна бы подати для попису безъ числа; отъ на прим. щобы „край" выкупивъ всѣхъ селянъ-довжникôвъ.... Якъ чи такъ: для gros довжникôвъ б. банку ситуацiи безвыхôдна, и то не ôтъ нынѣ!... Если бъ иншiй рады повѣтовѣ, иншiй порядки громадскiй, если бъ вôйты були иншiй та мали можнôсть бôльше дбати о громаду и мали потрѣбну помôчь и пораду свыше, если бъ такъ всюды бувъ п. Ф. Царь, — ба, то тогды именно банкъ рустикальный не бувъ бы мôгъ зовсѣмъ существувати!

Переглядъ часописей.

(Ти felix Galicia: „Gazeta Polska" о добрахъ п. Ромашкана. „Neue freie Presse" о будучôй курсиди еп. Сембратовича. „Prawda" о положенiю галицкихъ Русинôвъ.)

Що за радôсть, що за щасте! Свѣтъ цѣлый интересуеся нами, всѣ газеты пишутъ о Галичинѣ. Такъ якъ въ тôмъ давнôмъ „Словѣ о Плъку Игоревѣ" по реченю поета „Нѣмцы и Венедицы, Греки и Морава поютъ славу Святославова", — такъ и нынѣ всякi народы пильнымъ окомъ зазырають до Галичины и радѣ бы знати, що тутъ у насъ дѣеся. Вы тямите, якъ интересувалася захôдня Европа Балканьскимъ пôвъостровомъ — передъ вôйною? Англiя и Францiя высылали туды своихъ спецiяльныхъ кореспондентôвъ для выслѣдженя краю, а Нѣмець Каницъ таки й не выдазевъ изъ улюбленыхъ своихъ „княжествъ наддунайскихъ". Пождѣмо лишень, не нынѣ то завтра зъѣдутъ такi кореспонденты и до насъ; н. Іоллесъ и такъ вже есть, а многi иншi газеты платятъ грошѣ кореспондентамъ мѣсцевымъ, щобъ тôлько писали — о Галичинѣ. Правда, щаслива Галичина!

Гай-гай, хиба такъ щаслива якъ та женщина, котру „возьмутъ на языки". Народъ говоритъ, що якъ въ котрôмъ роцѣ грибы зародятъ, тогды хлѣба не буде. Намъ здаесь, що съ повнымъ правомъ можна бы се правило приложити и до газетныхъ кореспондентôвъ: о котрôмъ краю богато пишутъ сусѣды, въ тôмъ нема добра! Бо й справдѣ, о якôмъ же то добрѣ пишутъ кореспонденты зъ Галичины? Вырвѣмъ на здогадъ три кореспонденцiи! Выходяча въ Варшавѣ „Gazeta polska" цѣлый радъ кореспонденцiй зô Львова повставала переважно справѣ банку селянъского и руины, грозячои галицкимъ хлопамъ. Але въ кореспонденцiи зъ д. 28 сѣчня мы крôмъ того стрѣчаемо фактикъ повволяючiй намъ заглянути й на ôтворотну сторону медалю. Руина банку селянъского зарвати мусѣла не тôлько хлопôвъ, але й вельможныхъ его настоятелевъ.

„Хочь не маємо правительства, котре бы такъ якъ въ Познанщинѣ прикладало руки до выплащуваня Полякôвъ, то про те и у насъ выплащенье ôтбуваеся на величезный розмѣръ. Дякувати нашôй неоглядности, незарадности и марнотратству, величезнѣ добра земенѣ, лежачѣ въ найплодороднѣйшихъ околицяхъ, переходятъ въ руки жидôвъ або Нѣмцѣвъ. Теперь подôбною судьбою загрожена есть одна зъ найкрасшихъ маетностей въ цѣлôй Галичинѣ, а именно Ключь Городеньскiй, лежачiй въ найплодоноснѣйшôй околици наддѣстрянськôй, а обнимаючiй знывъ 8000 моргôвъ грунту. Дотеперѣшный властитель того правдивого „золотого яблока", п. И. Ромашканъ, по части задля неплодныхъ выдаткôвъ на господарство, а по части задля легкомысныхъ и нещасливыхъ спекуляцiй замутивъ такъ грубо свои интересы, що не може довше удержатись на мастку, а не хотячи допустити до его продажѣ зъ пôдъ молотка, стараеся найти купца зъ вôльной руки. На щастье есть надѣя, що Городенка не перейде въ руки жидôвскѣ, бо о закупленье тыхъ препышныхъ дôбръ стараеся кн. Адамъ Сапега, и, якъ мене заповвюютъ люде докладно познакомленѣ съ ходомъ тои справы, здаесь буде рѣчь певна, що переговоры мѣжъ нимъ а п. Ромашканомъ доведутъ до доброго кôнца, бо кн. Сапега готовъ дати цѣну навѣть высшу нѣжъ жиды".

Чи ся кореспондентска вѣдомôсть не проливае трохи цѣкавого свѣтла на справу краху банку рустикального и порученье кураторiи надъ его масою директорови банку кредитового, котрого головнымъ матадоромъ есть именно кн. Сапега? Мы не хочемо вдаватися въ особистѣ, закулисовѣ конщахты нѣякихъ „великихъ рыбъ", хочь на нещастье у насъ въ Галичинѣ майже все, що дѣеся, дѣесь тôлько про око людске по формѣ, а на дѣлѣ входятъ ту въ гру тысячнѣ, часто особистѣ штучки и пôдходы; не знаючи ихъ, мы неразъ и самого факту анѣ порозумѣти анѣ оцѣнити не зможемо. То жъ и не дивo, що коли якiй несподѣваный крахъ потрясе основами нашои суспôльности и розшарпае штучнѣ лапоны и кулисы нашого театру звaного публичнымъ житьемъ, — то миновонѣ замѣсть принципôвъ, замѣсть великихъ загальныхъ, краевыхъ интересôвъ зъ поза тыхъ кулисъ вылазятъ дрôбнѣ особистости, егоистичнѣ замахи та интриги. Въ нашôмъ разѣ для схарактеризованя факту досыть буде замѣтити, що кореспондентъ „Gaz. Polsk." знавъ о тôмъ дѣлѣ що при кôнци сѣчня и говоривъ о переговорахъ яко о дѣлѣ ведучôмъ ся ôтъ довшого вже часу, — значится, цѣла та справа съ продажею Городенки зарысуватись мусѣла ще передъ остаточнымъ крахомъ банку рустикального.

Ôтъ душной атмосферы банкôвъ и закулисовыхъ конщахтôвъ прикрытыхъ параваномъ „pracy organicznej" перейдѣмъ на троха свѣжѣйшiй воздухъ. Що нынѣ Русины представляютъ въ Галичинѣ именно такiй духовно и морально свѣжѣйшiй елементъ, — се констатуютъ майже всѣ тверезо мыслячi часописи польскѣ. Правда, „man muss es nicht zu genau nehmen", якъ Нѣмець каже; и мѣжъ Русинами дѣютъ неразъ рѣчи зовсѣмъ „несвѣжѣ". Отъ н. пр. найновѣйша вѣденьска „Neue freie Presse" въ найновѣйшôмъ нрѣ приносятъ телеграму зô Львова такого содержаня, що „въ протягу сего тыждня маe администраторъ руской архидiецезiи, еп. Сембратовичъ, выдати куренду, въ котрôй вѣрнымъ гр. кат. обряду пôдъ загрозою екскомуникацiи маe бути заборонено ходити на ôтпусты до россiйского надграничного мѣсточка Почаева. Не вдоволяючись курендою, епископъ обернувся и до намѣстництва съ просьбою, щобъ наказало старостамъ пограничныхъ повѣтôвъ — не выдавати галицкимъ селянамъ паспортôвъ до Почаева." Причиною сеи, о кôлько мы тямимо, доси у насъ безприкладнôи постановы епископа, котра остаточно змѣряе до обмеженя конституцiею запорученои свободы переходу границѣ обывателямъ державы, маe бути по словамъ телеграмы те, що въ Почаевѣ мало завязатися товариство для ширення православiя, котре стараесь такожъ рускихъ хлопôвъ зъ надграничныхъ селъ, ходячихъ на ôтпусты до Почаева, наклонювати до православiя. Що товариство таке завязалося, и то не въ Почаевѣ, але въ Кiевѣ, се рѣчь намъ вѣдома: оно выдало доси кôлька книжочокъ; але дѣяльнôсть его звернена головно на штундистôвъ, съ котрыми однакожъ доси не могло собѣ дати рады.

Найновѣйшiй н-ръ варшавского тыждневника „Prawda", выдаваного талантливымъ польскимъ писателемъ Сьвентоховскимъ, приносятъ мѣжъ иншимъ допись „Z Czerwonej Rusi", въ котрôй обговорюеся сучасный рухъ суспôльный мѣжъ Русинами. „Въ другôй половинѣ минувшого десятилѣтя почали въ галицкôй Руси загально шаритися погляды о потребѣ не моралiзованя, але

економичнои и духовои самопомочи при посредствѣ ôтповѣдныхъ товариствъ. И почавси зъ разу новôльный, а чимъ далѣ тымъ скорщій рухъ народный именно въ тôмъ напрямѣ. Почалося ôтъ братствъ тверезости, котрй швидко повели за собою закладанье шпихлѣрôвъ и касъ громадскихъ, далѣ читалень и склепикôвъ, а въ кôнци й поменшихъ спôлокъ продукційныхъ." Дальше выказуе авторъ ролю галицкого духовеньства въ тôмъ руху и переходитъ до обговореня послѣдного зъѣзду духовеньства, котрый бувъ першою пробою нашого духовеньства — такожь зъорганизуватися разомъ для самопомочи въ своихъ справахъ. Дописуватель въ тôмъ именно бачитъ вагу зъѣзду, бо зъ поданыхъ адресъ и депутацій не надѣеся нѣякихъ практичныхъ добуткôвъ.

За тымъ дописуватель подае коротки оглядъ литературы галицко-руской за послѣдный рôкъ, ограничуючись зъ конечности тôлько на важнѣйшихъ повахъ, а именно на „Библіотецѣ найзначнѣйшихъ повѣстей" и „Зори". Єоли коли небудь — ниже ôнъ — справедливе було реченье, що цѣле духове житье Русинôвъ галицкихъ „вôйшло въ политику", то найсправедливѣйше оно есть теперь. Побôчь кôльканацяти суспôльно-политичныхъ газетъ (зъ нихъ 4 выходячихъ за кавцією, т. е. разъ або бôльше разôвъ тыдненво) удержуесь на видокругѣ рускôмъ въ Галичинѣ всего тôлько одно письмо литературне, двотыдневникъ „Зоря". Такожь свого рода signum temporis!

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(*Въ палатѣ посольскôй рады державной*) предложивъ министеръ справедливости дръ Пражакъ дня 8. н. с. лютого два проєкты законôвъ, зъ котрыхъ одинъ ôтносится до урегулёваня служôбовыхъ ôтношень судовыхъ практикантôвъ а другій мае на цѣли змѣнити гдеякй постановы ординаціи адвокатскои. Головнымъ мотивомъ внесенои правительствомъ новелѣ до ординаціи адвокатскои есть полѣпшенье матеріяльного стану адвокатôвъ, до чого зъ одной стороны маютъ служити постановы утрудняючй приступъ до адвокатуры, зъ другои жь стороны розширенье принципу примусу адвокатского. Тй взгляды були такожь основною думкою петиціи низшо-австрійскои палаты адвокатскои, котра жадала внесеня свобôдного выконуваня адвокатуры и заведеня т. з. numerus clausus. Выдѣлъ правничій палаты не згодився въ правдѣ на numerus clausus, котрый бувъ бы негацією головного принципу теперѣшнои организаціи адвокатуры, предложивъ однакожь зъ своеи стороны, щобы практика судова кандидатôвъ адвокатскихъ була продовжена о одинъ рôкъ. Прихильне загаломъ ôтнесенье ся выдѣлу правничого до сеи петиціи спонукало теперь правительство до предложеня проекту закона, котрый въ головныхъ точкахъ ôтповѣдае желанямъ, выраженымъ въ тôйже петиціи. — Що черезъ продовженье практики судовои лишь утруднится убогимъ кандидатамъ приступъ до адвокатуры и запобѣжится въ дальшôй консеквенціи натовпови до стану адвокатского, о тôмъ не можна сумнѣватися, чи однакожь зреформуеся адвокатуру въ користь публики потребуючои порады правнои, се ще питанье. Цѣль збôльшеня матеріяльныхъ корытей стану адвокатского выглядае въ постановы предкладанои министромъ справедливости, пôсля котрои, въ мѣсцевостяхъ, где есть двохъ адвокатôвъ, стороны не будутъ могли заступатися звычайными повномочниками, лишь адвокатами.

(*Угорски палата послôвъ*) приняла буджетъ на рôкъ 1884. Загальна цифра выдаткôвъ есть 329,057.839 зр. а доходы выносятъ разомъ суму 311,881.180 зр. Недобôръ въ сумѣ 17,170.659 зр. мае бути покрытый за помочею кредитовыхъ операцій, а министеръ скарбу получивъ вже на се призволенье низшои палаты. Законъ финансовый прійде теперь до высшои палаты, а становище, яке займе она при розправахъ буджетовыхъ, покаже найлучше, чи коалиція консервативныхъ магнатôвъ вже сконсолидовалася и чи опозиція дѣйстно небезпечна.

(*Комисія для закона карного*) ôтбувала сими днями нарады надъ предложеньемъ правительства въ справѣ вынадгородженя невинно засудженыхъ. Проектъ сей, котрый внесло правительство, якъ звѣстно, за инициятивою пос. Розера, дôзнавъ въ комисіи тои принципіальнои змѣны, що сила обовязуюча закона буде розтягатися такожь на такй факты, щô лучилися передъ введеньемъ его въ житье.

(*Комисія для закона о розпорядженяхъ выемковыхъ*) покôнчила вже свои працѣ, а ей справозданье мае нынѣ прійти на денный порядокъ палаты послôвъ. Ad vocem дискусія надъ симъ предметомъ въ парламентѣ кольпортовано въ послѣднихъ часахъ вѣсть, будто бы засѣданье палаты послôвъ мало бути тайне, и що справозданье комисіи для захованя тайны не буде зовсѣмъ друковане, а референтъ завѣдомитъ палату лишь загально, що пропаганда соціялистична загрожуе навѣть высокопоставленымъ особамъ. Вѣсть тую здементували однакожь наспѣвшій зъ Вѣдня телеграмы и здаеся, що засѣданье ôтбудеся явно.

ЗАГРАНИЦЯ.

Положенье въ Єгиптѣ. Надъ Єгиптомъ повисли червонй хмары а зъ полудня яѣе безнастанно огнистый самумъ и кладе покотомъ все, що лишь стрѣчае по дорозѣ. Дарно звертаеся правовѣрный музулманинъ на всходъ и дарно кличе: „великій пророче помилуй насъ!" Пророкъ его не чуе, бо и самъ безсильный, ôтъ коли другій пророкъ появився въ Суданѣ та огнемъ и мечемъ нищитъ все, що ему стае въ дорозѣ, и сѣе страхъ не тôлько по цѣлôй Африцѣ але и переляканъ навѣтъ ту Англію, що доси обоятно на Суданъ глядѣла и думала, що грôшми все зробити може. Послѣдна побѣда суданьского пророка надъ войскомъ Бакера паши отворила ёй очи и показала, чого нынѣ въ Єгиптѣ можна сподѣватися. А була то побѣда далеко страшнѣйша якъ зъ разу здавалося; разъ для того, що показала силу и значенье Магдія въ Суданѣ а потому ôткрыла страшну деморализацію въ єгипетскôмъ войску, котре само безъ чужои помочи нѣколи не могло бы здержати походу побѣдоносного Магдія хочь бы и на самъ Єгипетъ. Якъ великою була побѣда Магдія 4 с. м., можна собѣ представити, коли зъ вѣродостойныхъ жерелъ доносятъ, що въ протягу не бôльше якъ 16 минутъ ворохобники убили 2362 людей. Коли лишь надôйшли силы лжепророка всѣ єгипетскй войска внали на колѣна и стали просити помилуваня; всѣхъ ихъ убито. Лишь европейскй людо стали боронитися але щось, коли власнй люде на нихъ стрѣляли. Одного австрійского пôдданого Кавалєра убили власнй его жовнѣры. Всѣ племена аж по саме червоне море зворохобилися и кажутъ, що булиби зôстали прихильными для Єгипту, якъ бы Англія була завчасу прислала помôчь. Теперь вже и мисія Гордона не доведе до нѣчого, ба навѣтъ може и дуже сумно закôнчится. Вже розôйшлася вѣсть, що ворохобники зловили Гордона и его убили. Виправдѣ треба ще чекати справдженя сеи вѣсти, але не есть то нѣчого неможливого, бо доси нема жаднои вѣдомости, де Гордонъ повертаеся. Але якъ бы оно и не було, — Гордонъ певно не зможе много вдѣяти, бо власне въ Суданѣ есть ôнъ дуже не любленый. Єго вплывъ тамъ бувъ ще тогды значный, коли Англія выступала въ Суданѣ съ значною силою. Нынѣ, коли вже всѣ племена повстали, Гордонъ певно нѣчо не вдѣе и его мисія уважаеся вже теперъ повсѣмъ безхосенною.

О самôй поражцѣ доносятъ англійскй газеты що слѣдуе. Бакеръ паша розложився бувъ коло Трикитатъ таборомъ и хотѣвъ зъ ôтси нести помôчь залозѣ въ Токари. Ôнъ выбрався въ походъ рано о пôвъ до осьмои и вже около девятои стрѣтивъ непріятеля, котрый однакожь почавъ уступати передъ єгипетскою кôнницею. Почавъ итй дощъ; Арабы уважали се за добрый знакъ и почали выступати цѣлыми масами. На лѣвôмъ боцѣ показалися хоругвы ворохобникôвъ. Єгипетскй каноны почали стрѣлати а кôнница кинулася на Арабôвъ, щобъ ихъ взяти зъ заду. Здаеся однакожь, що Арабы зробили засôдку на Єгиптянъ, бо ледви що кôнница рушила, якъ наразъ коло неи пôднялися зъ землѣ Арабы, а кôнница переляканa почала втѣкати. Страхъ ей перенёся скоро и на пѣхоту; она не въ силѣ була зробити каррé, хочь цѣлыми тыдняме того училися. Арабы прискочили и стали рубати, а Феллаги кинулися на землю и просили пощады. Самъ Бакеръ ледво спасся бѣгствомъ; кôлька разôвъ обскочили були его Арабы, але ôнъ щасливо перебився. Непріятель здобувъ кôлька армать, много зброи и амуниціи. Щô однакожь найважнѣйше то то, що непріятелѣвъ було въ половину менше якъ Єгиптянъ. Арабами доводивъ Османъ Дигма, котрого теперь Магдій зробивъ своимъ адъютантомъ. Поражка ся зробила въ Англіи велике враженье. Зô всѣхъ сторôнъ посыпалися клеветы на правительство, що оно доси такъ ôбодтно гладѣло на цѣлу справу, а журналы пôдносятъ вже навѣть гадку обжалувати министерство и потягнути его до отвѣчальности. Виправдѣ министерство постановило теперь выслати значну силу военну до Судану, але бодай чи то що поможе. Кажутъ такожь, що англійске правительство ôтнеслося до Франціи взглядомъ спôльного дѣлання въ Єгиптѣ.

Россія. До „Pol. Corr." пишутъ зъ Петербурга, що комисія для ревизіи полиційныхъ ôтношень пôдъ проводомъ ген. Оржевского помôчника министра дѣлъ внутренныхъ и шефа жандармерія, скôнчила вже свои роботы и зложила ихъ до протоколу. Комисія ôткрыла много надъужить петербургскои полиціи и обвинае безпощадно органы полиціи о ихъ небезкорыстне поступованье. Такъ сконстатувала и. пр., що урядники при выдаваню пашпортôвъ такъ надъуживали своеи власти, що навѣть звычайній письмоводителѣ мали звыжъ 3000 руб. рôчного доходу. Въ Петербурзѣ ходятъ вѣсти, що городскій голова ген. Грессеръ мае бути усуненый. — Въ Петербурзѣ перебуваютъ теперь генералы Гурко, Чернаевъ и кн. Дундуковъ-Корсаковъ. Причиною сего мае бути недалека змѣна въ генералъ-губернаторствахъ. Кажутъ що ген. Гурко мае бути переведеный зъ Варшавы а на его мѣсце мае прійти кн. Дундуковъ Корсаковъ. — Въ Петербурзѣ мавъ появитися 7 и 8 нумеръ революційнои газеты „Студенчество", въ котрôй описаний суть всѣ доси увязнени особы. — Въ Москвѣ арештовано шесть студентôвъ пôдозрѣныхъ о завязанье тайного товариства. Пятехъ съ тыхъ заразъ пущено на волю. Задержано лишь якогось Розонина и женщину Бродоку.

Нѣмеччина. Въ саксонскôмъ парламентѣ порушено гадку вынадгороджуваня невинно засужденыхъ. Повôдъ до сего дало прошенье одного роботника съ Глухова засужденого невинно за велику крадѣжъ на тяжку и довголѣтну вязницю. Представителѣ правительства зъ разу не хотѣли принятй сего прошеня, однакожь на внесенье парламенту постановили его уважадити. — Въ Штрасбургу ходитъ поголоска, що на нарадѣ кн. Бисмарка съ ген. Мантайфель, губернаторомъ Альзациі и Лотарингіи, постановлено ôторвати Лотарингію ôтъ Альзациі и прилучити ей до Прусъ а Альзація мае становити особный край, въ котрôмъ правивъ бы губернаторъ. Си гадка кн. Бисмарка не нова и може бути, що ôнъ ей теперь на ново пôднёсъ, щобы тымъ лекше знѣмчити оба сй краѣ.

Франція. Колишнкй комисарь цивильный въ Тонкинѣ Гармандъ прѣханъ до Парижа и бувъ въ четверъ у Феррого. Одному журналистѣ мавъ ôнъ такъ представити положенье въ Тонкинѣ. Положенье французского войска въ Тонкинѣ, каже Гармандъ есть дуже добре и число его есть повсѣмъ достаточне. Ôтъ Хинъ не ма чого обавлятися, бо они не въ силѣ розпочати яку небудь акцію. Доперва коли Хины понесутъ поражку, тогды и правительство въ Гуе пôддастся. Оно вже и теперь готове пôддатися але все ще боится колишныхъ своихъ панôвъ. — Зъ гадками Гарменда, видко, не годится адмиралъ Курбе, бо постановивъ не приступати до Бакъ-Нингъ скорше, доки не надôйде помôчь. — 9. с. м. розпочалися въ французскôй палатѣ дебаты надъ закономъ о недозволюваню публичныхъ манифестацій. Кôлькохъ бесѣдникôвъ було противъ сего закону; за нимъ промовлявъ лишь Реноль, давный префектъ полиціи.

Сербія. Пôсля жерелъ офиціяльныхъ выборы въ Сербіи вынали для правительства дуже користно. Зъ выбраныхъ доси 128 послôвъ есть не менше лишь 111 прихильныхъ для правительства. Дочислѣмо до сего ще 43 послôвъ, котрыхъ правительство само мае право именувати, а покажеся въ скупштинѣ правительственна бôльшôсть 154 голосôвъ. Противники правительства въ найлѣпшôмъ случаю могли бы мати 30 голосôвъ. На сей отже бôльшости хоче министеръ Кристичъ онерти свои реформы, о котрыхъ мы вже доносили. Нынѣ мусимо ще додати, що правительство хоче збôльшати постоянне войско о чотыри баталіоны и хоче зробити въ нѣмъ нашій подѣлъ. Рôвночасно мае наступити реформа податкôвъ. Правдоподôбно податки будутъ збôльшенй.

НОВИНКИ.

— **Зъ причины торжества Стрѣтенія Господнёго** слѣдуюче число „Дѣла" выйде въ Суботу сего тыждня въ збôльшенôмъ объемѣ.

— **Вечеръ въ першй роковины смерти Володимира Барвѣньского** устроюный въ недѣлю д. 10. н. с. лютого „Академичнымъ Братствомъ", вынавъ, якъ сего й можна було надѣятись, знаменито и причинився немало до оживаленя того загального одушевленя, яке будитъ въ насъ память покôйного писателя и дѣятеля. Численна и добôрна публика майже повсѣмъ заповнила обширну салю „Народного Дому", въ котрôй середъ зелени и вѣнцѣвъ красувався портретъ незабутного покôйного. Середъ гостей, прибувшихъ въ провинціи для звеличеня памяти покôйника, замѣтили мы Вив. пп. Александра Барвѣньского зъ Тернополя, Остапа Левицкого зъ Станиславова, бурмистра съ кôлькома другими Русинами изъ Перемышлянъ и др. Вечерокъ розпочався обширною промовою п. Белея, головного сотрудника „Дѣла" и другаподвижника пок. Володимира. За промовою слѣдували продукціи вокальнй и инструментальнй знаменитого львôвского хору товариства „Лютня", зложеного зъ такихъ артистôвъ, якъ пп. Арданъ, Цетвиньскій, Борковскій, Качковскій и др. Хоръ ôтспѣвавъ пѣсню „Наша жизнь" и при кôнци знамениту композицію Лисенка до поезіи Старицкого „На ярю". Панна О. Огоновска ôтграла на фортепіянѣ двѣ прекрасні композиціи, а п. Вольманъ, молодый віолончелистъ, выкликавъ у знанцѣвъ горячй оплески за свою майстерску гру на віолончели. Похвально пôднести треба также деклямацію гарного стиха п. Изаріона Грабовича „Въ память Володимирови Барвѣньскому", выголошеного самымъ авторомъ. Пôдъ часъ вечера п. Вол. Маслякъ роздавъ свôй рôвно гарный стихъ въ честь памяти Барвѣньского. Загальный ентузіязмъ выкликавъ прекрасный спѣвъ панны Павликôвнои, котра ôтспѣвала Козлова „Когда бъ я зналъ" и знамениту арію зъ Роберта Діавола. На усильне домаганье публичности мусѣла панна Павликôвна повторити ту арію, за що й була вынадгороджена безконечными оплесками. Нынѣшный „Kurjer Lwowski" справедливо называе спѣвъ панны Павликôвнои найбôльше блискучою точкою богатои и въ повнѣ удачно выконаной програмы того вечерка. Не меншій ентузіязмъ выкликавъ также п. Борковскій, котрый своимъ могучимъ а такъ милозвучнымъ голосомъ ôтспѣвавъ баляду „Старый капралъ", стихъ Курочкина (въ рускôй переробцѣ) композиціи Даргомыжского. Знаменитому спѣвакови прійшлось также повторити свôй спѣвъ передъ публикою, котра не могла нимъ доволѣ налюбуватися. Въ кôнци одушевленье загальне дôйшло до найвышшои степени, коли тов. Кулачковскій ôтчитавъ телеграмы надосланый на той свѣтлый празникъ зъ всѣхъ сторôнъ нашои Русп. Особливо радôстно и ентузіястично витанй були щирй и сердечнй слова нашихъ сельскихъ и мѣскихъ читалень, свѣдчачй, що память покôйника, жіе тамъ, ôтки ей не прожене нѣяка сила ворожа — жіе въ нашôмъ простôмъ народѣ...

— **Загальнй зборы товариства „Руска Бесѣда" у Львовѣ** ôтбудутся въ пятницю дня 22 л. лютого с. р. о годинѣ 7 вечеромъ. Порядокъ дневный: 1. Справозданье уступаючого выдѣлу. 2. Выбôръ нового выдѣлу. 3. Внесеня членôвъ. — Ôтъ выдѣлу тов. „Руска Бесѣда" у Львовѣ. — *Дръ Ю Целевичъ*, голова; *Костъ Левицкій*, секретарь.

— **Зъ Станиславова** одержуемо слѣдуючу ôтозву: Комитетъ для заложеня „*Читальныхъ и пожичальныхъ книжокъ въ Станиславовѣ*" для мѣста и околицѣ, сконстатувавши, що вже теперь вверхъ 700 томôвъ займаючихъ книжокъ и делкй часописи мае до розпорядженя свого, и що згадана читальня заразъ въ догôднôмъ льокалю въ серединѣ отворена буде, скоро найдеся и зголосятся:

15 членôвъ съ вкладкою по 1 зр. — кр. мѣсячно,
20 „ „ „ — 50 „ „
20 „ „ „ — 25 „ „

поручивъ менѣ, звернутись до всѣхъ П. Т. Родимцѣвъ зъ Станиславова и околицѣ, крайну потребу такои читальнѣ почуваючихъ — съ просьбою, щобы зволили менѣ устно або листовно якъ найскорѣйше донести, кто и съ якою вкладкою мѣсячною до згаданои читальнѣ готовъ приступити? — Станиславôвъ 1 лютого 1884. — *Дръ Мелитонъ Бучинській*.

— **Въ Тернополи** ôтбудеся вечеръ съ танцями дня 12 (24) лютого с. р. въ комнатахъ „Рускои Бесѣды" (дôмъ п. Стахевича). Тоалета визатова. Початокъ о годинѣ 8 вечеромъ. Цѣна вступныхъ картъ для членôвъ „Бесѣды" ôтъ 1 особы 1 зр., билетъ фамилійный 3 зр.; для нечленôвъ ôтъ 1 особы 1 зр. 50 кр., билетъ фамилійный 4 зр. Билетôвъ можна получити за оказаньемъ запрошеня въ комнатахъ „Рускои Бесѣды".

— **Зъ Стрыя** пишутъ намъ: Щобъ розбудити товариске житье помѣжь рускою интелигенціею Стрыйщины, ухвалили загальнй зборы „Руского Казина" уряджувати пôдъ часъ мясниць вечернищѣ, въ котрыхъ програмъ входили бы пôсля можности ôтчиты, деклямаціи, спѣвы и танцѣ. Перша сего рода забава згромадила 9 л. лютого въ льокалю товариства до 60 особъ. Охота, яка появилася въ танцяхъ, щирôсть и сердечнôсть, яка панувала помѣжь зобраными, кажутъ сподѣватися, що и слѣдуючій вечернищѣ, котрй ôтбутись маютъ 14 и 21 л. лютого, выпадутъ ще лучше. При сей случайности мусимо зложити щиро сердечну подяку нашимъ панямъ, що выслухали просьбу Выдѣлу и явились въ звычайныхъ буденныхъ тоалетахъ, якъ и цильно перестерѣгали, щобъ кто зъ присутныхъ не ôтозвався на нерôднôмъ словѣ, потягаючи виновникôвъ до отвѣчальности передъ строгій засудъ Выдѣловыхъ. Въ имени панъ нашихъ смѣю предложити одно прошенье до нашои охочои молодѣжи академичнои, щобы, если котрому припала бъ охота побачити, якъ мы бавимось, звôливъ прибути на нашй вечернищѣ.

— **Вокально-декляматорскій вечеронъ читальнѣ въ Комарнѣ** мусѣвъ бути для важныхъ причинъ ôтложеный **на 17 л. лютого** (въ недѣлю). Початокъ о год. 5 надъ вечеромъ.

— **Статуты читальнѣ въ Хировѣ** затвердило вже намѣстництво. Дня 20 лат. лютого ôтбудеся торжественое отворенье читальнѣ, получене съ вечеркомъ музикально деклиматорскимъ. Звертаемо увагу Вп. земляковъ нашихъ, живучихъ въ тôй околици, на важнôсть тои читальнѣ, котра закладаеся и повинна якъ найкрасше розвиватися именно въ тôй точцѣ нашои краины, на котру звернули свои несытй очи Єзуиты. Читальня хировска повинна бути твердинею руского духа на тôй загроженôй точцѣ и повинна показати свѣтовои, чи народъ нашъ волитъ проснѣчатися своими силами и въ своѣмъ питомôмъ дусѣ, чи може волитъ итй въ школу до Єзуитôвъ. Читальня Хировска мае передъ собою велику, патріôтичну задачу и мы надѣемось, що она совѣстно сповнитъ ей. До святого дѣла щасть Боже!

— **Читальня въ Поздячи** (коло Перемышля) упала вже майже повсѣмъ. Члены замѣсть до читальнѣ — сходятся до свого Лейбы и тамъ замѣсть изъ газетъ читаютъ зъ великихъ келишкôвъ. — Дуже сумно!

— **Украиньскій театръ пп. Старицкого и Кропивницкого** представитъ небавомъ на сценѣ въ Одессѣ мелодраму „*Підгоряне*" Гушалевича съ музикою Вербицкого. Якъ доносятъ „Одесскій Вѣстникъ", теперь чинятся спеціяльно для тои штуки костюмы, декорація и пр. Въ тôмъ же дневнику находимо розказаный такій цѣкавый случай, зверпившійся недавно въ украиньскôмъ театрѣ въ Одессѣ. Въ драматѣ „Гнатай або Пануъ" Кропивницкого приходитъ въ послѣднôмъ актѣ сцена, где Олена увидѣвши повертаючого до неи Андрія, въ порывѣ утѣхи хоче кинутись ему на шію, але задля незвычайно сильного душевного розворушеня — паде мертвою. Найбôльше трогаючимъ моментомъ въ тôй сценѣ есть минутна радôсть въ помутившихъ ся вже очахъ Олены и по хвили той надрываючій душу, болѣзный стогôнъ, якій выдае Олена передъ смертею. Ролю Олены грала найлучша артистка театру, панѣ Заньковецка. Она тую сцену ôтдала такъ вѣрно и природно, що чутливѣйшй женщины одна по другôй попадали въ истеричный плачь або смѣхъ; коли жь опôсля якійсь студентъ черезъ двѣ минуты почавъ прошибати кождого въ сали своимъ истеричнымъ смѣхомъ, то число попавшихъ въ истерію збôльшилося — и въ цѣлôй сали мѣшалися истеричнй рыданя съ такимъ же смѣхомъ. Не треба и казати, що въ сали зробився загальный заколотъ. Публика зôрвалася съ мѣсць. Куртыну спустили. Притомнѣйшй люде почали кричати, що нема нѣякого лиха, щобы публика не валилась до дверей и не подушилась на смерть. Ктось грôмкимъ голосомъ крикнувъ: „Музика"! Отсей голосъ бувъ найрозумнѣйшій въ такôмъ случаю. Музика заграла штуку гучну, веселу, въ котрôй особливо барабанщикъ мавъ богато дѣла. Музика подѣй-

ствувала успокоюючо. Пройшло цять минутъ; всѣ гостѣ успокоились и заняли свои мѣсця. Куртина пѣднеслась и штука скѣончилась. Оплескамъ и одушевленымъ похваламъ для п. Заньковецкои не було кѣнца.

— **Окружна рада шкѣльна въ Коломыи** удѣлила ремунерація рус. катихитамъ шкѣлъ мѣскихъ: въ Коломыи 31 зр. 60 кр. при мужескѣй, а 12 зр. 60 кр. при женьскѣй; въ Коссовѣ 50 зр. 60 кр.; въ Кутахъ 31 зр. 60 кр.

— **Зъ надъ Збруча** пишутъ намъ: Борщѣвскій повѣтъ стративъ въ остатныхъ часахъ ажъ трехъ мужѣвъ, котрѣ честнымъ своимъ характеромъ заслужили собѣ на загальне поважанье, а своимъ ревнымъ патріотизмомъ будили дрѣмучихъ Русинѣвъ до дѣлания коло просвѣты рускаго народа по мѣсточкахъ и селахъ въ тутешнѣмъ повѣтѣ.

Въ осени выѣхавъ зъ Борщева п. Сидоровичъ, бувшій нотаріяльный кандидатъ, котрый яко здѣбный правникъ щиро помагавъ простому народови въ его процесахъ съ жидѣвскими лихварями, а при тѣмъ при кождѣмъ случаю отычности съ народомъ, будивъ его до просвѣты и до почутя свого народного достоинъства. Великѣ заслуги положивъ ѣнъ при послѣдныхъ выборахъ посла до сойму, бо не тѣлько що смѣло и неустрашимо загрѣвавъ ѣнъ рускихъ выборцѣвъ, щобы на рускаго кандидата голосували, але съ повною ѣтвагою зрѣлого мужа выступавъ ѣнъ напротивъ надъужитъ управляючои выборами интелигенціи польскаго табора.

Передъ самыми святами выѣхавъ знову зъ Борщева п. К. Шипайло, адъюнктъ судовый, котрый на власне прошенье зѣставъ перенесеный до Перемышлянъ. Пѣдъ часъ 6-лѣтнаго свого пробуваня въ Борщенѣ зъединавъ ѣнъ собѣ своею справедливостею, привѣтностею и жачливостею таку любовь и довѣріе рускаго народа, що самъ народъ его при послѣдныхъ выборахъ поставивъ кандидатомъ на посла до сойму. А треба знати, що тое въ Борщѣвскѣмъ повѣтѣ есть дуже великою рѣчею, бо тутъ ѣтъ 1861 року ще анѣ разу интелигентного Русина до сойму не выбрали, тѣлько завсе або селянина, або дѣдича Поляка. Въ Борщѣвскѣмъ повѣтѣ народъ такъ заведбаный, що съ выняткомъ кѣлькохъ мѣсцевостей, де суть ревнѣйшѣ священники патріоты, ѣнъ не мае довѣріа до своихъ священикѣвъ, а о свѣтскѣй интелигенціи рускѣй не мавъ понятя, бо бувъ переконѣдченый що кто носитъ сурдутъ, той вже конечно Ляхъ. Доперва п. Шипайло съ товаришами переконавъ тутешный народъ, що и пѣдъ сурдутомъ може крытися тепле руске серце. Ѣнъ бо не тѣлько радо и мило съ рускими людьми по руски въ приватныхъ розговорахъ розмовлявъ, але и що недѣлѣ та свята съ своею честною женою до церкви рано, а часто и по полудни приходивъ, стававъ собѣ межи народомъ и спѣвавъ. Тогды зачавъ собѣ народъ такъ толкувати: „Вже жь то п. судія Шипайло муситъ бути на правду — нашъ чоловѣкъ, коли не тѣлько такъ мило по руски съ нами говоритъ, бо по руски и Ляхи съ нами говорятъ, коли насъ потребуютъ, але и до церкви съ женою ходитъ и въ церкви спѣвае. — Таке поведенье п. Шипайла справило, що всѣ люде горнулися до него съ щирою любовію и повнымъ довѣріемъ. Най бы нашѣ интелигентнѣ Русины по мѣстахъ добре собѣ запамятали тое розумованье рускаго маломѣщаньского и сельского народа, бо тѣлько тымъ способомъ зъумѣютъ собѣ его довѣріе привернути. Въ рускихъ патріотѣвъ безъ любови церкви и рускаго обряда нашъ народъ не вѣритъ! Длятого то и п. Хамецъ, коли кандидувавъ на посла до рады державнои, прийшовъ, якъ намъ оповѣдали, передъ своими выборами разъ до церкви въ Залѣщикахъ, бувъ на цѣлѣмъ всенощнѣмъ, приступавъ до мированя, цѣловавъ образъ на тетраподѣ и крестився по руски. Люде, що то видѣли, розповѣдали съ радостею потому передъ выборцями и длятого выборы удалися. Понеже п. Шипайло дуже несподѣвано хутко по полученю грамоты на перенѣсъ до Перемышлянъ зъ Борщева ѣтъѣхавъ, прото мало кто зъ людей знавъ о его переменѣню. За тое треба було чути, коли люде подовѣдувалися, що вже п. Шипайла въ Борщенѣ нема, якій то жаль и плачъ межи людьми повставъ! „Нема вже нашого батька, нема вже нашого щирого пріятеля, позавидували намъ его нашѣ вороги и его намъ взяли!“... Помимо того, що п. Шипайло на свое власне прошенье и то вже 7-мый разъ подане зѣставъ перенесеный, народъ не вѣритъ тому, але жалуючи неустанно за нимъ мыслятъ, що сіо перенесли противъ его волѣ. Честь най буде, Тобѣ дорогій нашъ друже и дѣятелю! Нема Тебе межи нами, але сѣмя Тобою засѣяне буде прозабати и богатѣ плоды приносити, а у вдячныхъ серцихъ нашихъ Твое имя незатертымъ зѣстане!

Третымъ мужемъ, котрого нашъ повѣтъ стративъ, есть п. Охримовичъ, аскультантъ судовый, котрый сего тыжня переѣхавъ ѣтъ насъ на нову посаду до Бучача. Лишивъ ѣнъ тожь, якъ оба попереднѣ, по собѣ межи нами жаль и милу память! Давъ бы Богъ, щобы намъ тая велика страта хотяй въ части була надгороджена въ лицяхъ ихъ наслѣдникѣвъ!

— **А. Ковалевскій**, профессоръ зоологіи въ университетѣ въ Одессѣ, одержавъ запрошенье зъ Марсиліи занати катедру зоологіи въ тамошнѣмъ высшѣмъ закладѣ науковѣмъ, съ предложеньемъ ему 16.000 франкѣвъ рѣчнои платнѣ.

— **„Географическій Словарь** западно-славянскихъ и юго-славянскихъ земель и прилежащихъ странъ“ съ картою выдавъ сего року нашъ землякъ Яковъ Головацкій въ Вильнѣ. Книга обѣймае XXIX + 372 стор. въ ѣсьмцѣ. Цѣна книги съ картою 2 руб. 50 коп.

— **Библію Острожску**, велику библіографичну рѣдкѣсть, набувъ Ставропигійскій Институтъ сими днями на власнѣсть.

— **Конгрегація св. обрадѣвъ въ Римѣ** приготовила 201 лиць, маючихъ бути причислеными до святыхъ або блаженныхъ. Межи тыми есть 168 мучениковъ, по бѣльшѣй части місіонерѣвъ.

— **Паленье трупѣвъ.** Въ Будапештѣ погребанье людскихъ тѣлъ вымагае богато мѣсця и коштѣвъ. Щобы ощадити мѣсця и выдатковъ, министеръ вѣроисповѣдань подавъ раду будапештскому магистратови, щобы тѣла у б о г и х ъ, не маючихъ своихъ грошей на похороны, збирати и палити въ ответно устроенѣмъ мѣсци.

— **Жидѣвочка 15-лѣтня** на Яндѣвскѣмъ передмѣстю во Львовѣ повила дитяну и кинула въ каналъ. Плачуще немовля вытягнули люде ще живе. Полиція выслѣдила безсердечну молоденьку матѣрь и увязнила ю.

✝ **Онуфрій Лашкевичъ**, ц. к. выслуженый ингроссиста табулѣ краевои, упокоився дня 9 лютого 1884 въ 88 роцѣ житя. Вѣчна ему память!

✝ **О. Мілія Яремкевичъ**, парохъ въ Лазахъ, дек. ярославского, упокоився въ 77 мѣмъ роцѣ житя, а въ 42-гѣмъ священьства. Вѣчна ему память!

✝ **О Леопольдъ Корецкій**, парохъ въ Турю, деканата олеського, упокоився дня 4 лютого с. р. въ 63 роцѣ житя а 35 священьства. Вѣчна ему память!

Вѣсти епархіальнѣ.

Зъ Архіепархіи Львѣвскои.

Завѣдательства получили оо: 1 Володим. Глиньскій въ Пѣдмонастыри, дек. бобрецкого; 2) Ив. Глиньскій въ Ладанцяхъ, дек. нараѣвского; 3) Мих. Царь въ Гуменци дек. щирецкого; 4) Атан. Лотоцкій получивъ грамоту на завѣдателя въ Тростянци, дек. пѣдгаецкого.

На конкурсъ розписана пар. Ланѣвцѣ дек. скальского; над. прив. Речинець подаватися до 3 цѣтня с. р.

Сотрудництво получивъ о. Стеф. Лесюкъ въ Бѣлѣмъ Камени, дек. олеського.

Введеный о. Юстинъ Дворянинъ яко парохъ въ Дубовцяхъ, а о. Теод. Косовичъ увольненый ѣтъ завѣдательства Дубовець.

Завѣзваній до канон. институціи оо. 1) Левъ Лонцкій на Девятники; 2) Іосифъ Цегельскій на Подусовъ.

Зъ Епархіи Перемыскои.

На конкурсъ съ речинцемъ до 26 л. цѣтня 1884 выставлений слѣдующѣ: I. парохіи: 1) Гочевъ, дек. балигородского, 2) Гошаны, дек. комарняньского, 3) Довгомостиска, дек. судово-вишеньского, 4) Дыдьова, дек. затварницкого, 5) Манастырець, дек. горожаньского. II. капеляніи: 1) Беньова, дек. высочаньского, 2) Быличъ гѣрный, дек. старо-самбѣрского, 3) Грозьова, дек. добромильского, 4) Гвоздецъ, дек. жукотыньского, 5) Куличкѣвъ, дек. белзского, 6) Лещовате, дек. лиского, 7) Лобѣзва, дек. устрыцкого.

Отличія крылошаньскій получивъ о. Самуилъ Василоцкій, парохъ въ Бѣрчи.

Именованый о. Лаврентій Дрималикъ, парохъ Турынки, дек. жовкѣвского, мѣсто-деканомъ тогожъ деканата.

Презенты получили оо. 1) Іоаннъ Козакевичъ пар. Магерова на парохію Угновъ; 2) Іоаннъ Бѣрецкій, парохъ Жерниць, дек. балигородского, на парохію Руске Село, дек. бѣрчаньского.

Введеный въ завѣдательство парохіи Майданъ, дек. ярославского, о. Димитрій Ухнатъ, бувшій сотрудникъ въ Курылѣвцѣ, дек. канчуцкого.

Переписка Редакціи и Администраціи.

Всч. о. В. Рын. въ Глзд. По розвязаню рустбанку суть офиціяльными надзирателями филій банку на провинціи пп. старосты и они дѣлаютъ въ порозумѣню съ намѣстництвомъ и центральнымъ кураторомъ дромъ Мархвицкимъ (во Львовѣ). Деякѣ начальники филій зѣостали вже уступенѣ, деякѣ затвержденѣ, и сѣ послѣднѣ маютъ право репрезентувати банкъ и ѣтбирати пожички. Але треба бути на осторожности, и длятого найлѣпше удатись по раду, чи и кому платити що, або съ кимъ трактувати о що, до старостава. Розумѣесь, що попри тѣмъ треба казати собѣ все зовсѣмъ формально квитувати, щобы знати бодай, к т о взявъ грошѣ. —

Аптика РУКЕРА во Львовѣ
поручае
Росу красоты и всякѣ косметики и пахощѣ якъ черезъ нене, такъ и черезъ инши фирмы оповѣщуванѣ.

Всѣхъ наукъ лѣкарскихъ
Дръ Щастный Сельскій
бувшій асистентъ професора болѣзней жѣночихъ университету вѣденьского, Дра бар. К. Рокитаньского
переселився до Львова
и ординуе яко спеціялистъ въ жѣночихъ болѣзняхъ и операторъ ѣтъ 2-гои до 3½ годины по полудни въ своѣмъ помешканю
при улици Чарнецкого ч. 2, (2—3)

Съ симъ числомъ розсылаеся Вп. предплатникамъ „Библіот. найзн. повѣстей 5 и 6 аркушь, Золотый Чоловѣкъ пов. Мавра Іокая.

Лѣченье радикальне
всѣхъ
Хоробъ нервовыхъ и епилептичныхъ
и хоробъ тайныхъ
всякого рода
моею одинокою методою безъ ушкодженя здоровя.
Гонорарь платитеся ажь по цѣлковитѣмъ выздоровленю.
Dr. Prof. **A. MALASPINA**
членъ многихъ товариствъ науковыхъ
236, Rue de Bercy, à PARIS
Порозумѣватися черезъ корѣспонденцію.

Высокоповажаным П. Т. Панямъ
поручаю мою
РОБѢТНЮ СУКОНЬ ДАМСКИХЪ
и одяговъ дитячихъ.
удѣляю такожъ основнои
НАУКИ КРОЮ
пѣсля французкои методы.
Всякѣ замовленя выконуютъ въ найкоротшѣмъ часѣ, отаранно, *пѣсля найновѣйшихъ журналовъ.*
Цѣны умѣрены. 1—?
Іосифа Петраньска
при улици Скарбковскѣй ч. 37 (партеръ) во Львовѣ.

Дешевше нѣжь выданье Петерса!
Дешевше нѣжь въ Вѣдни або Гамбурзѣ!
За 1 зр. 20 кр.
высылаеся 2 туры Вальцѣвъ, 2 Мазуры, 2 Кадрилѣ. 1 Коломыйка, 2 Польки и 1 Полонезъ або Маршъ на фортепианѣ
разомъ 10 зошитовъ танцѣвъ
любимыхъ композиторовъ якъ: Штрауса, Тымольскій, Малуровичъ, Ернести, Тыцъ, Раковецкій, Панганса и т. д. а
за 2 зр. а. в.
подаѣне число, отже
20 зошитовъ танцѣвъ.
Высылаеся такожъ (5—6)
за **2** зр. **10** утворовъ салоновыхъ
Кесслера, Кароля гр. Залуского, Гуневича и т. д.
Адресъ:
Складъ и выпожичальня нутъ
Губриновича & Шмидта
пѣдъ зарядомъ
Кароля Вильда
во Львовѣ ул. Академична ч. 3.
N. B. Кто замовляе повыслиш ноты, зводитъ донести яки маѣ въ оголошуваныхъ въ минувшѣмъ роцѣ, щобы не получивъ котрого зъ танцѣвъ другій разъ.
Тамъ суть такожъ на складѣ: **Найновѣйшѣ оперетки и танцѣ на мясницѣ 1884.** Каталоги даромъ.
ч. 3 ул. Академична ч. 3.
Дешевше нѣжь въ Берлинѣ!

Сирота по священику
пошукуе мѣсця
до заряду господарства.
Близша вѣдомѣсть **въ школѣ народнѣй въ Ляшкахъ, п. Мостиска.** (5—?)

ГИГІЄНА ВАЛЪ!
КИМАЄРА (Kühmayer) наслѣдники
у 4. ул. Гетманска
Магазинъ конфекціи дамскои
одержавъ все, що тѣлько найновѣйше: (6—6)
Сукнѣ балевѣ ѣтъ 10 зр. до 50 зр.
„ шовковѣ ѣтъ 50 зр. до 100 зр.
Толеты вечерковѣ ѣтъ 20 зр. до 50 зр.
Entrée de bal ѣтъ 5 зр. до 50 зр.
рѣвножъ всякѣ выборъ матерій шовковыхъ.
Замовленя выконуютъ въ найкоротшѣмъ часѣ

5 килевѣ
БОЧѢВКИ ВИНА
поручае
ТОРГОВЛЯ ГЕГЕЛЯЙСКО-ТОКАЙСКИХЪ ВИНЪ
К. Ф. ПОПОВИЧА
ВЪ ТЕРНОПОЛИ
1 бочѣвка Гегеляйского столового . 2 зр. 10 кр.
1 „ Гегеляйского столового лучшои якости 2 зр. 30 кр. и 2 „ 50 „
1 „ Гелеп. стол. ароматичного 3 „ — „
1 „ Самородного вытравного . 4 „ 30 „
1 „ Ермолеки-Бакаторъ стол. 2 „ — „
Повыше наведенѣ цѣны розумѣются вразъ съ бочѣвкою окованою желѣзными обручами и оплаченымъ портомъ почтовымъ, такъ що благосклонный ѣтбиратель жадныхъ бѣльше коштѣвъ не поносятъ. Купуючи вина особисто тѣлько у продуцентѣвъ ручитъ за здоровѣ добрѣ, натуральнѣ и лучшѣ вина якъ зъ Вершецъ, и проситъ о ласкавѣ замовленя. (15—?)

На нѣдельскѣй всесвѣтовѣй выставѣ ѣтзначена 2 медалями поступу за 8 вылитыхъ и выставленыхъ дзвонѣвъ для Votivkirche у Вѣдни. — На низшо-австрійскѣй выставѣ промысловѣй у Вѣдни 1880 ѣтзначена золотымъ медалемъ.
Цѣс. кор. **надворна ѣтливарня дзвонѣвъ** и **металю**
Петра Гильцера въ Винеръ-Найштадтъ
(Peter Hilzer in Wr.-Neustadt) (4—24)
поручаеся для **замовленъ дзвонѣвъ всякои величины и звучности.** За попередъ означеный звукъ або чисто-гармонійный акордъ цѣлого подзвону гарантуеся.
Подзвонъ дзвонѣвъ припрестольныхъ, на четыри голосы гармонійно настроеный, въ одной металевѣй рукояти сполученый, дае поцѣша фирма за 16 зр. а. в.
Тая ѣтливарня существуе ѣтъ 1838 року и доси вылила 3620 бѣльшихъ дзвонѣвъ въ вазѣ 1,018.450 килогр. — **Сплата такожъ на раты.**

„СВЯТЫЙ ВЕЧЕРЪ“,
повѣсть знаменитого англійского писателя К. Дикенса. Цѣна 30 кр., съ пересылкою 35 кр.
Дѣстати можна въ администраціи „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигійскѣй.

„ВЪ ОБОРОНѢ ЧЕСТИ“,
повѣсть Г. Раймунда въ трехъ частяхъ. Цѣна 2 зр. 50 кр., съ пересылкою 2 зр. 70 кр. (Повѣсть тая стоитъ въ оригиналѣ нѣмецкѣмъ 8 зр. 40 кр.)
Дѣстати можна въ Администраціи „Дѣла“.

К. Диккенса
Новорѣчнѣ Дзвоны
Цѣна 60 кр. съ пер. 65 кр.
Дѣстати можна въ администраціи „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигійскѣй.

„Скошеный цвѣтъ“
образокъ зъ галицкого житя
Василя Барвѣнка.
Цѣна 1 зр., съ пересылкою 1 зр. 20 кр.
Дѣстати можна въ администраціи „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигійскѣй.

Выдавець и редакторъ: Антонъ Горбачевскій.

Зъ друкарнѣ Тов. им. Шевченка пѣдъ зар. К. Беднарского.

Ч. 14. Львовъ, Субота 4 (16) лютого 1884. **Рочникъ V.**

Выходитъ во Львовѣ що Вторника, Четверга и Суботы крѣмъ руснихъ святъ) о 4-ій год. попол. Литер. додатокъ „Библіотека найзнам. повѣстей“ выходитъ по 2 печат. аркушѣ кождого 15-го и послѣдного дня кождого мѣсяця.

Редакція, администрація и експедиція підъ Ч. 44 улиця Галицка.

Всѣ листы, посылки и реклямаціи належитъ пересылати підъ адресою: редакція и администрація „Дѣла“ Ч. 44 ул. Галицка

Рукописи не звертаются тѣлько на попередне застереженье.

Поединоке чисто стоитъ 12 кр. а. в.

Оголошенія принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. отъ одного строчки печатной.

Реклямаціи неопечатанѣ вѣльній отъ порта.

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администрациі часописи „Дѣло“ ул. Галицка, Ч. 44

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло“ для Австріи: для Россіи:
на цѣлый рѣкъ . . 12 зр. на цѣлый рѣкъ . . 12 руб.
на пѣвъ року . . 6 зр. на пѣвъ року . . . 6 руб.
на чверть року . . 3 зр. на чвертъ рок. . . 3 руб.
съ дод. „Библіотеки“: съ дод. „Библіотеки“:
на цѣлый рѣкъ . . 16 зр. на цѣлый рѣкъ . . 16 руб.
на пѣвъ року . . 8 зр. на пѣвъ року . . . 8 руб.
на чверть року . . 4 зр. на чвертъ рок. . . 4 руб.
на самъ додатокъ: на самъ додатокъ:
на цѣлый рѣкъ . зр. 5·— на цѣлый рѣкъ . . 5 руб.
на пѣвъ року . зр. 2·50 на пѣвъ року . . . 2 50кр.
на чвертъ року . зр. 1·25
Для Боснѣ, окрѣмъ Ромеи:
на цѣлый рѣкъ . . . . 15 зр.
на пѣвъ року . . . . 7·50 зр.
на чвертъ року . . . . 3·75 зр.
съ дод. „Библіотеки“: на самъ додатокъ:
на цѣлый рѣкъ . 19 зр. на цѣлый рѣкъ . . 6 зр

Съ днемъ 1 (13) сѣчня 1884 розпочали мы пятый рѣкъ выдавництва „Дѣла“. Просимо П. Т. Предплатниковъ поспѣшатись съ присыланьемъ предплаты або хочь съ замовленьемъ, щобъ мы могли управильнити накладъ нашои часописи и не потребували перерывати ей высылку. Рѣвножь просимо всѣхъ нашихъ довжниковъ чимъ скорше выровнати съ нами рахунки, бо мы все мусимо платити готѣвкою. Условія предплаты на „Дѣло“ и „Библіотеку“ подаий на заголовку листа.

Де у нихъ границѣ — самоволѣ?

Понизше помѣщаемо допись съ наведеным листомъ кс. Стояловского, котра въ нынѣшну пору панованя у насъ Єзуитовъ та Змартвыхвстанцѣвъ кине яскраве свѣтло на тѣ ходы-подходы польскихъ ревнителѣвъ католицизму, котрій подъ плащикомъ великои прихильности Риму — ломлятъ законы самого римского престола, щобы тѣлько добиватися своеи завѣтнои цѣли — спольщенія Руси! Безсовѣстность и безчельность гдеякихъ того рода ревнителѣвъ доходитъ вже до послѣдныхъ границь. Прочитаймо, що намъ пишутъ зъ Тростянця (коло Залозець):

(*Агитаціи кс. Стояловского.*) Борба и агитація противъ тираменныхъ крестовъ въ Заѣвщахъ не омынули и нашого Тростянця, де населенье мазуроке въ патеро перевысшае число Русиновъ. И у насъ почалася агитація полонизаційна — а при обставинѣ, що въ Тростянци явышь пѣвъ року не було мѣсцевого священника задля недостачѣ помешканя, она прибирала ширшѣ розмѣры. Однакъ дякуючи тактови и розсудливости завѣдателя ex curendo, о. Гутковского, приходника въ Залозець, агитація не увѣнчалася сподѣваным успѣхомъ, бо замѣсть всѣхъ Русиновъ перевести на обрядъ латиньскій, удалося ледви трехъ обламутити, обѣцюючи имъ, що не будутъ давати належности конкуренційнои на маючу будуватися хату приходеку. Однакъ надѣи ихъ завела. Ц. к. староство въ Бродахъ не узнало ихъ испонѣдниками лат. обряда, бо не мали на то позволени отъ компетентнои власти духовнои, и подъ загрозою екзекуціи приказало имъ належность конкуренційну складати. Що жь супротивъ того порѣшивъ обламученый тріюмвиратъ?

Ото довѣдався, що въ Куликовѣ живе славный лѣкарь, — що, сказавши мимоходомъ, другихъ спасая, лишь себе не може, — а зовеся Стояловскій. До того лѣкаря относився тріюмвиратъ многократно, поки на конець не получивъ отъ него такои рады листомъ, котрый тутъ въ оригиналѣ наводжу:

„27/9 1883. Pochwalony Jezus Chrystus! Szanowni i łaskawi Bracia w Chrystusie! Najpierw przepraszam Was najserdeczniej, że na listy Wasze trzy, dopiero dziś odpowiadam. Nawiedził mię Pan Jezus takim krzyżem i kłopotem (очевидно, арештъ за побитье — *Red.*), że doprawdy nie miałem myśli i czasu odpisywać. Obecnie mając wolniejszą głowę i chwilę odpisuję, dziękując za zaufanie — a co do rady, to taką daję: Najprostszą rzeczą byłoby trwać spokojnie w obrządku łacińskim, nigdzie nie pisać, bo ani do Lwowa nie potrzeba było, ani do Rzymu nie koniecznie. Wprawdzie w ugodzie zwanej konkordyą stoi, że na zmianę obrządku tylko Ojciec św. zezwalać może. Ale wy ście już nie wiedząc o tem zmienili, więc już niema o co prosić, bo przecie zmieniać nie chcecie, tylko trwać dalej w łacińskim obrządku. Żeście zmienili obrządek ruski na łaciński nie prosząc Ojca św., to się już stało i grzechu w tem niema żadnego, boście przecie albo nie wiedzieli, że trzeba prosić, albo też z dobrej i cnotliwej intencyi zrobili. Chodzić by wam mogło tylko o dzieci, że są w ruskich metrykach zapisane, więc jakby kiedyś doczekały się ślubu, mogliby im robić księża ruscy trudności. Ale na to łatwa rada t. j. zażądajcie teraz metryk od księdza, a jak nie zechce wydać, proście przez Starostwo złożywszy taksę i musi wam wydać. Taka by była moja najprostsza rada. A jakbyście tej nie przyjęli i chcieli koniecznie prosić Ojca św., aby Wam potwierdził zmianę obrządku, którąście już dawniej zrobili, no to napiszcie mi dokładnie, kiedyście wy a kiedy dzieci zmieniły, czy dzieci były kiedy u ruskiej komunii i ile lat mają, a ja Wam tę prośbę napiszę i poszlę do Rzymu. Ale powtarzam, że to niepotrzebne, a kosztowałoby z 20 złr.(!), bo trzeba kogoś w Rzymie prosić, aby za tą prośbą pochodził. Papiery Wam zwracam i polecam, abyście pierwszej rady usłuchali. — P. Jezus z nami. — Wasz sługa w Chrystusie *X. Stojałowski.*

Я зъ сего листу свого часу зробивъ ужитокъ и предложивъ его нашой Митр. Консисторіи съ прошеньемъ, щобы зволила поручити лат. Консисторіи потягнути кс. Стояловского до отвѣчальности. Що сталося, — не знаю.“

Перечитавши те, зважте Вп. читателѣ, що листъ походитъ отъ чоловѣка, що представляеся такимъ голоснымъ ревнителемъ католицтва, горячимъ почитателемъ Риму (папы) и его законовъ, що все лае и подозрѣвае руске духовенство... И онъ власне доради темнымъ селянамъ доптати законы папы!

Конкордія IIія IX. каже дословно такъ:

„Самовольный переходъ на другій обрядъ заказуеся якъ найстрожше, а если бы стався якимъ-небудь способомъ, то оголошуеся бути неважнымъ и небувшимъ. Для того не вольно нѣкому переходити зъ одного обряду на другій безъ дозволу апост. престола... Если бы кто утаивъ свой рѣдный обрядъ,... то такій хитрый поступокъ, хочь бы аже по уплывѣ многихъ лѣтъ выкрывся, есть небувшимъ и неважнымъ.. Анѣ св. причастіе принятe въ невѣдомости пѣсля иншого обряду не може спровадити переходу зъ одного обряду на другій“.

Кс. Стояловскій во имя „Jezusa“ безвстыдно допче той законъ!

Що дѣланье кс. Стояловского у насъ не нове, а дѣеся безкарно отъ кѣнця XVI. столѣтя, отъ коли то зъ Риму выходили рѣжни булѣ та бреве въ користь нашого обряду, — о томъ мы роскажемо другимъ разомъ, але теперь ствердуемо лишь то, що все се вело и веде до — спольщенія Руси!

Мы цѣкавѣ, що скажутъ на листъ кс. Стояловского нашій приятелѣ Єзуитовъ та Змартвыхвстанцѣвъ?!

О выборахъ до радъ повѣтовыхъ.

Изъ города.

„Gazeta Narodowa“ обвѣстила въ ч. 33 слѣдуюче вѣзванье: „Теперь выступаютъ на першій планъ выборы репрезентацій повѣтовыхъ — дѣло безмѣрно важного значеня органичного для нашои (польскои) суспольности. Въ сферахъ правительственныхъ кѣнчатся швидко административнѣ приготованя до тыхъ выборовъ и запевне небавомъ наступитъ оголошенье речинця. *Звертаемо на то дѣло увагу лицъ, котрѣ правлятъ публичными дѣлами въ кождѣй окрестности.*“

Если нашѣ „браца“ уважаютъ выборы до радъ повѣтовыхъ за справу „безмѣрно важного значеня“, если они маючи майже всю власть въ рукахъ, маючи за собою урядниковъ, жандармовъ, факторовъ и всякого рода агитаторовъ, до того грошѣ и иншѣ нелегальнѣ средства, а мимо того ще боятся о тіи выборы и будитъ бачность „osób kierujących sprawami publicznemi“, то тымъ больше мы Русины повинни всю бачность звернути на то дѣло, бо мы лишенѣ всѣхъ имъ прислугуючихъ средствъ и ограничени лишь на моральнѣ и легальнѣ средства. Ще и въ того взгляду повинни мы тыми выборами ревно занятися, що теперь черезъ шѣсть лѣтъ тіи самѣ раднѣ будутъ урядувати, отже если де ала рада пов. выбрана буде, то черезъ такъ довгій часъ не мало нещастя на повѣтъ наведе. А що повысше вѣзванье „Gazet-ы Nar.“ до бачности противъ Русиновъ вымѣрене, щобы ихъ до радъ (такъ якъ давнѣйше до сойму) не припустити, кождый догадаеся, бо они бы радѣ, щобы ихъ дѣлъ нѣкто не контролювавъ, на ихъ господарку не позиравъ и свѣту не объявлявъ.

Якъ мало обходитъ денкѣ рады добро громадъ, доказала справа Ветлиньска, де гр. Конарскій за 60 кр. 214 морговъ лѣса купивъ, а рада повѣтова громадского добра не боронила. До того маемо много примѣровъ, якъ лихо декотрѣ рады повѣтовѣ маеткомъ повѣта господарували. Такъ н. пр. въ Яслѣ скрадено въ касы 10.000 зр.; въ Горлицяхъ отукавъ вицемаршалокъ касу повѣтову на 14.000 зр.; въ Подгайцяхъ заходила интерпеляція, де задѣлося 2.500 зр.; въ Яворовѣ розпожичено грошѣ такимъ особамъ, що правдѣ придалися хорошо до агитацій выборчихъ, але не посѣдаютъ гипотеки; куплено домъ дорогій, безъ котрого можна було обѣйтися; подвышено датки, якъ одинъ кажутъ на 10, а другѣ на 14 кр. отъ гульдена податкового, коли давнѣйше 2½ кр. на тое выстарчало; въ Жовквѣ куплено контушъ для маршалка за грошѣ зъ касы пов.; въ Перемышли не жалувано дати 100 зр. на музей польскій въ Рапперсвиль; въ Турцѣ дано учителеви на весѣлье 50 зр., а жидови, що кличе „in die Schül' eran“ 25 зр., и т. д. Декотрѣ рады повѣтовѣ купуютъ для рускихъ громадъ польскѣ часописи або книжки, иншѣ посылаютъ не лишь Полякомъ але и Русинамъ на демонстраціи до Кракова — а все за грошѣ повѣтовѣ. Люде бѣдніѣ не маютъ навѣтъ хлѣба на пожывленье, а на рады повѣтовѣ мусятъ многѣ тысячѣ гульденовъ платити, а денкѣ рады повѣтовѣ господаруются ними по своѣй волѣ, бо нема тамъ Русиновъ интелигентныхъ, котрѣ бы ихъ контролювали. Все ту сказане черпали мы зъ рускихъ и польскихъ газетъ.

Отже заходитъ потреба, щобы громады маломѣщаньскѣ и селиньскѣ самыхъ честныхъ, розумныхъ и твердого характера людей на членовъ рады пов. выбирали, межи котрыми бы бодай кѣлькохъ интелигентныхъ людей находилося. А понеже „Gaz Nar.“ пише, що небавомъ наступитъ оголошенье речинця выборовъ, — то и намъ треба приготовлятися безпроволочно, щобы потому не було за пѣвно. Зъ того взгляду радимо нашимъ Отцямъ духовнымъ, щобы заразъ въ первый день торговый зъѣхалися до головного повѣтового города, вѣбралися у мѣсцевого душпастыря и порадилися, якъ тіи выборы переводити и котрѣ особы належитъ на членовъ рады пов. выбирати. А вы, панове мало-мѣщане и селяне, майтеся на бачности, радьтеся нашихъ Отцевъ духовныхъ и слухайте ихъ — не легковажте собѣ тои справы, бо ту иде о ваше власне добро або по

Въ перший роковины смерти
Володимира Барвѣньского.

Стихъ, выголошеный авторомъ на вечерѣ въ честь Вол. Барвѣньского.

Въ буйномъ городѣ трава хилиться,
А въ травѣ цвѣты гарнѣ ростутъ;
Хочь надъ городомъ все буря грае,
Цвѣты все красще-красше цвитутъ.
А кожда цвѣтка зъ помѣжъ травицѣ
Буйнову голочковъ до сонця шесь;
Трава и цвѣтка — се двѣ сестрицѣ...
Якъ жизни нитка одной порвесь,
То й друга впаде, змарнѣе, звяне...
Они мовь шепчутъ все щось съ собою...
Якъ ранкомъ сонце въ городъ загляне,
То разомъ личко мыютъ росою.

Чудный городець, хочь небогатый
Въ заморскѣ цвѣты, въ пестрѣ барвы...
Руки не мае, щобъ подливата,
Щобъ вымыкати бурянъ зъ травы...
Лишь тепле сонце и дощь изъ хмары —
Се добродѣе его одинѣ!
Се его росту природнѣ чары.
Чижь треба иншихъ? Га, може й нѣ...

Чій сей городець? чія се нива?
Се земля руска, се рускій край!
Отсе славяньска дочь чорнобрива,
Отчина наша, любовь и рай!...
Народъ нашъ рускій — буйна травиця,
Его свѣтила — цвѣты въ травѣ;
Они мовь тая ясна зорница
Вказуютъ путь му у раннѣй тьмѣ.
А чимъ свѣтильникъ яснѣйше свѣтитъ,
Тымъ и пеннѣйшу вказуе путь...
Горнутся къ нему рускіи дѣти,
Якъ сыны рѣдній на батька грудь.
А онъ веде ихъ твердовь рукою,
Въ серце заболѣле вливае жаръ
И братнымъ словомъ, трудомъ, любовю
Все отклоняе отъ нихъ ударъ,
Крѣпитъ ихъ силу, до працѣ грѣе,
Чи въ добру долю, чи то въ лиху,
И поки искра въ нѣмъ жизни тлѣе,
Онъ у послѣдне лепту свою
На олтарь спольный еще вкладае,
Зъ отки народне сѣсовъ зерно,
И рѣдну неньку тулитъ, пласкае,
Бо ей щастье — щастьемъ его!

А якъ сей щирый сынъ Руси-неньки
Тихимъ сномъ вѣчнымъ на все засне,
Якъ цвѣтъ сей красный, чудный, миленькій
Середъ городця звяне, усхне, —
О, тогды въ рускій бѣдній кранѣ
У кожду хату тиснесь печаль,
Такъ тоскно стане рускій дитинѣ
Грудь ей стискае сердечный жаль...
Не стало борця, брата не стало,
Погасла зорка у раннѣй тьмѣ —
Охъ, а тыхъ борцевъ у насъ такъ мало,
Мало отрады въ тяжкомъ ярмѣ!...

Въ кого зъ васъ брата, згоилась рана
За нашимъ братомъ проводникомъ,
Що го такъ вчасно доля незвана
Заспала вѣчнымъ въ могилѣ сномъ?
Згасла намъ зорка, зорка надѣе,
Полягъ нашъ братчикъ Володимиръ!
И теплымъ словомъ вже насъ не грѣе,
Не йде учити у рускій миръ,
Вже не обійме меншого брата,
Межи сѣвачами не стане вразъ
По рускій нивѣ зерномъ метати,
Дорѣднымъ зерномъ въ пригодный часъ!...
На пути працѣ, труду твердого,
Посередъ громовъ, зливы и тучъ
Не могъ вже нести тягару свого —
Погасъ, якъ гасне вечѣрный лучъ...
Але жь бо тяжкій носити було
Тягаръ му, братя! А онъ носивъ,
Хочь подъ нимъ тѣло немочне гнулось,
Хочь ся кровавый потъ зъ чола лився!
Се великанъ булъ! Ктожь бо двигне се,
Що онъ самъ двигавъ вѣкъ цѣлый свой?
Кто хоруговь такъ въ гору подійсе,
Якъ онъ подѣйсъ ю въ хатѣ своѣй?!
Се великанъ булъ — силы крѣпкои,
Камѣнной волѣ, любви жаркой,
Надѣй безпечныхъ, вѣры твердои,
Народолюбець зъ душѣ цѣлой!
Се мужъ народа, се булъ труженикъ!
Онъ для народа весь трудъ дававъ,
И на народный, спольный жертвенникъ
Жизнь свою навѣтъ радо поклавъ!

О рускій братя, руска кранино!
Латана въ тебе доля тота!
Ростешь у наймахъ, руска дитино,
Нужда глядитъ все зъ твого кута,
А ты надѣйно въ окно взираешь,
Чи вже не свѣтитъ свѣтляный лучъ,
И красшой долѣ все выглядаешь,
Дитино руска, мучь ся ще, мучь!
Бо поки сонце промѣньемъ блысне,
Не мало горя ты ще втерпишь,
И слезъ немало зъ очей ще трысне,
Не мало кривдъ ще чорныхъ узришь!...
Лишь бодрись духомъ, держися стрѣхи,
Рѣдненькой стрѣхи въ рѣднѣмъ краю,
На рѣдній нивѣ шукай потѣхи,
Держись корѣня, якъ листъ въ гаю,
А красша доля й тобѣ наспѣе
Розвине косу чорну твою,
Въ славяньску красу тебе надѣе,
Потѣшитъ рѣдну неньку стару!

А вы надѣйнѣ рускія цвѣты,
Розвиньте вповнѣ листы свои,
Макомъ розсыптесь межъ рускѣ дѣти,
Медомъ годуйте рускій рой,
Клонѣтся цвѣтомъ межъ своимъ людомъ,
Бо намъ лишь можна цвисти межъ нимъ,
Та не словами, а щирымъ трудомъ
Бережѣть людъ той, й духомъ твердымъ
Станьте въ народѣ всѣ сѣвачами,
Такими, якъ булъ Володимиръ,
Тогды заблысне разъ вже надъ нами
Добро и щастье, любовь и миръ!

Иларіонъ Грабовичъ.

просту сказавши: о вашу шкóру! А якъ собѣ постелите, такъ ся выспите!...

Бесѣда п. Ивана Белея

выголошена на вечерѣ въ „Народнóмъ Домѣ“ устроенóмъ въ памятъ першихъ роковинъ смерти Володимира Барвѣньского.

Высокодостойнá Гостѣ!

Велика отсе честь припала менѣ — витати на вступѣ сегоднѣшного свята Васъ, Высокодостойнá Гостѣ, що на щирый покликъ нашои народолюбнои молодѣжи радо и такъ громадно поспѣшили сюды, до сего нашого „Народного Дому“ óтдати честь памяти мужа, що передъ рокомъ розпрощався съ свѣтомъ и съ нами, его другами и сподвижниками. Тяжко и болѣзно приходилось ему прощати землю — землю рóдну съ ои сонцемъ ясным и съ ои вѣльникомъ цвѣту красного. Ясне сонце — то у него була идея руско-народна; цвѣтъ красный рóдного вѣльника — то тіи народолюбнá душѣ милiонового руского народа, що по цѣлóй широкóй-далекóй нашóй земли въ лучахъ ясного сонця — идеи нашои народнои — пышаются велично и любо на славу святои Руси, а на пóдивъ усего славяньского міра. Такъ! Болѣзно и прискорбно було великому его духови прощатися съ рóдною землею и съ нами живыми, — але рóвно-жь тяжко и прискорбно прійшлось и Руси-Украинѣ и намъ его другамъ и сподвижникамъ прощатися съ нимъ — съ нимъ, що Русь-Украину и насъ всѣхъ такъ щиро-сердечно любивъ, — любивъ цѣлымъ горячимъ жаромъ свого серци, любивъ до самопожертвованя, до загину! Така любовь его до рóднои землѣ, до нынѣшного сучасного ему поколѣня, до минувшихъ и будущихъ поколѣнь — не буде чей нѣкому вдаватись марнымъ словомъ, вылинувшимъ зъ устъ чоловѣка, котрому припала честь заинавгурувати вступною рѣчею свято для звеличення памяти покóйного, котрого звати своимъ другомъ по серцю и духу мавъ право и щастье. Честнí подвиги и рóжнородня славня дѣла его, якí позначила тая любовь его на широкóй нашóй нивѣ народнóй, мусятъ усунути тутъ всякій якій-небудь можливый сумнѣвъ!

Зволѣтъ тóлько, Высокодостойнá, приглянутись короткому, бо ледви 33-лѣтному житю пок. Володимира Барвѣньского, почавши óтъ тыхъ молодечихъ рокóвъ жизни, коли въ-перше загорѣлось въ его серци святе чувство „народолюбія“, а скóнчивши на послѣднихъ хвилях его житя, коли подвиги и дѣло его на поли народнои працѣ вробили славно-звѣстнымъ, высоко-поважанымъ и дорогимъ его имя не тóлько у насъ, въ тóй малóй частинѣ нашои родины, але и далеко по-за нашí стовпы граничнí, скрóзь по Руси-Украинѣ, óа навѣть по другихъ славяньскихъ земляхъ. Зволѣтъ, Высокодостойнá, пригадати собѣ плоды и наслѣдки его подвигóвъ и дѣлъ — а знайдете ключь розвязати нимъ пытанье, чому рóкъ тому назадъ — якъ се всѣмъ намъ ще живо въ памяти — вѣсть о его смерти выкликала такій важкій сумъ и бóль въ грудяхъ всѣхъ Русинóвъ по цѣлóй нашóй земли; чому надъ свѣжою могилою его замовкла всяка и найменше доглядна домашна наша „злоба дня“; чому похороны его стались величною сумовитою манифестацією цѣлого рускаго народа, интелигенции и простолюдина; чому съ домовиною его присыпала сыра земля десятки вѣнцѣвъ вдячности; чому убога Русь лептами своими скинула тысячки на увѣковѣченье его имени памятникомъ и стипендією; чому по цѣлóй Руси загомонѣли и до нынѣ не утихае гомóнъ звонóвъ, скликуючи Русинóвъ до ихъ святынь слати молитву-жертву за велику душу покóйника; чому отъ и мы зóйшлись сегодня óтдати честь — Володимирови Барвѣньскому?

Покóйный родився 25 лютого 1850 въ селѣ Шляхтинцихъ близь Тернополя, де батько его Григорій трудився черезъ 50 лѣтъ яко завóрцевый священикъ. Володимиръ був найменшимъ въ мѣжъ пяти братóвъ и трехъ сестеръ и выростав разомъ съ старшими двома братами, котрыхъ имена нынѣ рóвно-жь звѣстнí на Руси, съ Александромъ, нынѣ професоромъ въ Тернополи и съ Іосифомъ, душпастыремъ въ Серпирахъ. Батько Володимира був сыномъ селянина въ Ярчовець, а мати дочкою священика, але походила въ тернопóльского мѣщаньства. Батько був суворои, поважнои вдачи, а мати лагóдна и чутлива. Одно доповняло друге и зливалось у гармонію въ выхованю дѣтей. Вдача батька и матери — суворóсть и повага а мягке и чутливе серце — була унаслѣджена пок. Володимиромъ. Гарна же природа родинноi стороны вельми помагала розвоеви живои фантазii талантливои дитины. Въ 1861 роцѣ Володимиръ вступивъ у гимназію.

Въ самóй половинѣ 1860-тыхъ рокóвъ почавъ у покóйнóмъ, 15-лѣтнóмъ студентѣ-молодцю, почало будитись почутье народне, почався будити духъ народолюбный; до молодечого ума почали ковтати що-разъ бóльше выразно и рѣшучо якíсь думки-пóклики до якогось дѣла, до якогось движени... До якогожь бы се дѣла, до якого движеня? До такого, яке запанувало було тогды на цѣлóй галицкóй Руси, яке прошибло тогды собою атмосферу галицкои Руси. Пахощѣ ви солодкí и любí вдыхало въ себе повною грудею тогочасне молоде поколѣнье — тая верства нашои интелигенции, котра нынѣ стоитъ въ самóй силѣ вѣку и найкрѣпше може працювати — и працюе на народнóй нивѣ. Нынѣшна молодѣжь може глядѣти на тіи часы — якъ на минувшину, може про нихъ сказати: „було — да загуло“... Ровесники моеи смирности мали щастье бачити тіи часы ще хвилю передъ запавшою завѣсою... Óтъ тыхъ славныхъ часóвъ молодѣжь наша перебула вже деякí пробы... А то були золотí часы идеальнои, затишнои а горячои любови Руси-Украины... Молодѣжь тогдѣшну вже сама доля обдарувала, поблагословила такимъ разомъ; доля немовь знала, що для тои молодѣжи наступитъ колись инакшí часы — часы вовсѣмъ не затишнои працѣ... Въ початку 1860-тыхъ рокóвъ повѣяло знова свѣжимъ вѣтромъ по галицкóй Руси...

Якъ то — знова свѣжимъ вѣтромъ? Значится, якíйсь свѣжій вѣтеръ зъ óткись вже передъ тымъ провѣвавъ по надъ нашь Днѣстеръ, освѣжавъ повздухъ надъ нашими нивами и опираеся о верхи вѣковѣчныхъ нашихъ Бескидóвъ? А вжежь такъ, не инакше!

Якъ тіи козаки невольники скутарскí у Шевченковóмъ „Гамалѣи“ зóтхали-тужили въ турецкóй неволi: „Ой нема, нема нѣ вѣтру, нѣ хвилѣ изъ нашои Украины... Ой повѣй, повѣй вѣтре!...“ — такъ тужили-зóтхали галицкí Русины въ першихъ трехъ десяткахъ лѣтъ за вѣтромъ, вѣтромъ буйнесенькимъ, що мавъ „розвѣяти ихъ тугу“, и помогчи имъ „заглушити кайданы“ духовои неволѣ...

И повѣявъ вѣтеръ въ Украины!... И по дорозѣ стрѣтивъ óнъ громадку нашихъ юнакóвъ молодцѣвъ съ провóдникомъ ихъ Маркіяномъ-Русланомъ — и нашептавъ имъ богато сумныхъ а поважныхъ думъ Метлиньского, и напоивъ ихъ грудь чудовымъ рóднымъ словомъ Котляревского, Квѣтки-Основяненка, Гребѣнки... Се першій разъ повѣявъ свѣжій вѣтеръ въ Украины — „розвѣявъ нашу тугу“ и помóгъ намъ „заглушити кайданы“ нашои неволѣ духовои... Благодатный вѣтеръ той очистивъ воздухъ на десятки лѣтъ. Въ 1848-мóмъ роцѣ воздухъ галицко-рускій був якъ найчистѣйшій. Загальнí окликы радости: „Свобода! Русь! Народъ!“ проносилися по нашóмъ воздусѣ такъ чисто, якъ той радóстный звукъ сельскихъ звонóвъ, що взывавъ вчорашныхъ рабóвъ — нынѣ-жь свобóдныхъ селянъ нашихъ на молитву за волю, за погибель панщины!...

Въ кóлька лѣтъ опóсля почавъ знова густѣти галицко-рускій воздухъ, а при кóнци 50-тыхъ рокóвъ атмосфера сталась невыносимою. И знова Русины почали тужити: „Ой повѣй, повѣй вѣтре буйнесенькій!“ И отсе другій разъ повѣявъ вѣтеръ, повѣявъ буйный въ нашои Украины. А симъ разомъ его крыло було далеко дужше, якъ перше; на своѣмъ неокраянóмъ крылѣ принѣсъ óнъ намъ велику, богату, щедру, неоцѣнену гостину — принѣсъ óнъ намъ Шевченка, Костомарова, Марка Вовчка, Стороженка, тогдѣшного Кулѣша, Конiского, Глѣбова, Руданьского и другихъ. Гостя съ такими дарами — якъ же не приняти утѣшно и радо, якъ не обняти его крѣпко въ обóймы! И приняли дуже щиро-сердечно того великого гостя — галицкí Русины, особливо молодѣжь... Побóчь пѣснѣ „Миръ вамъ, браття!“ — залунало голоснымъ хоромъ „Ще не вмерла Украина!“... Хочь на Украинѣ швидко по смерти Шевченка наступила реакция и движенье наше народне знова пригнетено, — то въ Галичинѣ — „не умерла Украина“, не умерла она въ „громадахъ“ сотокъ тои горячои молодѣжи, — въ котрои одною одиницею був Володимиръ Барвѣньскій. Óтъ въ громадѣ тернопóльскои молодѣжи був однымъ въ першихъ, найгорачѣйшихъ поклонникóвъ Шевченковыхъ окликóвъ: „Учѣтеся, браты мои!“ „Обнѣмѣте, браты мои, найменшого брата“ и „Въ своѣй хатѣ своя правда и сила и воля!“ Тутъ выпробувавсь и загартувався духъ покóйного до будущихъ подвигóвъ.

Коли покóйникъ скóнчивъ 7-му клясу, въ 1868 р., заведено въ Галичинѣ „языкъ краевый“ тобъ-то język polski яко выкладовый въ гимназiяхъ. Для науки рускаго языка призначено 2 надъобовязковí годины на тыждень. Тогды многí тернопóльскí студенты-Русины а мѣжь ними и пок. Барвѣньскій вхопилися политики сецесii — очевидно, въ тую пору Русины — и думаю въ гимназiи — мали далеко бóльшу силу, óкъ сегодня, — и сецесiонували до нѣмецкои гимназiи у Львовѣ. Скóнчивши гимназію и вступивши въ университетъ на выдѣлъ правничій, пок. Володимиръ зóйшовся съ многими молодыми товаришами-„громадянами“, котрыхъ имена нынѣ згадуются съ великою почестею. Кружокъ тыхъ людей въ купѣ съ старшими патріотами, занимавшими тогды вже посады свого званя, сповнили славне дѣло, за котре вдячнóсть для нихъ нѣколи не выгасне въ рускóй груди, — оснували товариство „Просвѣта“, котре нынѣ вже мае свои Золотыми буквами записанí карты въ исторiи духового подвигнени рускаго простолюдина. Пок. Володимиръ съ радою душею приставъ до того товарищества, пращовавъ для него перомъ и був ему помóчнымъ въ ролях довголѣтного участника выдѣлу, заступника его на зборах филiй и порадника та заступника въ дѣлахъ правныхъ.

Въ 1873 р. пок. Володимиръ скóнчивши права посвятився адвокатурѣ и хочь аж до кóнца 1879 р. був все занятый въ канцелярiяхъ адвокатскихъ, — то черезъ весь часъ нѣ на хвилю не перестававъ працювати перомъ и брати живу участь въ народныхъ дѣлахъ. И де та сила бралася у слабóмъ его тѣлѣ? Де бралася тая безпримѣрна вытревалóсть, неустрашимóсть? Любовь, — безмежна любовь Руси-Украины крѣпила его слабí тѣлесní силы до безнастанного невсыпущого труду... Не лишь сама любовь — а и вѣра въ повный, славный трiюмфъ руско-народнои идеи — и надѣя на красшій часъ, на случный часъ нашого народного жити! Оттí почутя давали ему змогу працювати и працювати: писати и книжочки для товариства „Просвѣты“ и писати романъ „Скошеный цвѣтъ“ въ редагованóй нимъ тогды „Правдѣ“, и въ позiи часами выливати свои чувства, и въ политичныхъ статяхъ розбирати нашí хибы народнí и показувати путь добру, — и заглублятись въ нашу исторію славну, щобъ вже въ 1876 р. давати óтповѣдь Кулѣшеви на его „Малéвану Гайдамаччину“ и пóддержувати духа молодшои братiи и вóдносити патріотичне чувство нашого жѣноцтва, того гарного цвѣту нашого, — и разомъ съ пок. своимъ другомъ Володимиромъ Навроцкимъ прокладати першу дорогу нашóй науцѣ на поли економiи народнои — и ще до того дѣлати въ товарискóмъ народнóмъ житю и при великóмъ народнóмъ торжествѣ, при поминанях нашого першого кобзаря Т. Шевченка, промовляти — и ще якъ промовляти — въ отсего мѣсця, въ котрого сегодня я маю честь поминати его заслуги для Руси! Такъ

Телеграмы и письма

наспѣвшí на вечерь въ памятъ В. Барвѣньского.

Тернопóль. Тернопóльска уся руска молодь,
Пробуджена изъ сну та невѣжи
Володимиромъ, батькомъ незабутымъ,
Що бувъ тутъ ранною весною, —
Посылае щирую подяку
Поминаючимъ его святу память
И складае нынѣ жалемъ вкрыта
На могилу его вѣнець зъ руты
Изъ барвѣнку, въ цвѣточокъ-незабудьокъ,
А зрошеный ревными слезами.
И присягою звязана святою,
Що вступивши въ слѣдъ Володимира
Жаромъ серця людъ свóй покохае,
Працювати буде лишь для него
И для него лишь жити на свѣтѣ
И за него дасть житье въ потребѣ!

Гимназiялисты.

Комарно. Честь Вамъ, що святкуете память мужа, котрый въ надмѣрнóй праци для добра народу передъ часомъ зóйшовъ до могилы. — *Руска читальня въ Комарнѣ.*

Корчинъ (коло Сколéго). Пóдъ стѣнами спокойнóчного Бескида поминаемъ и мы память великого защитника люду, незабутого Володимира, що якъ той Бескидъ твердо непохитно стоявъ въ борбѣ за нашу долю! Память его не згасне пóдъ нашими стрѣхами, поки Зелемѣнь-Бескидъ стояти буде. — *Члены читальнi.* (*Пóдписы.*)

Тернопóль. Дружный привѣтъ Родимцямъ, святкуючимъ память незабутого Володимира. — *Тернопóльски „Руска Бесѣда“.*

Львóвъ. Слава! Слава Тобѣ незабутый Володимире! Теплымъ, горячимъ серцемъ Ты пригорнувъ нашу народну долю до своеи груди!.... Неспыущою працею оравъ, оробивъ перелóгъ нашъ, и на рускóй нивѣ Ты засѣявъ золоте зерно любови, працѣ и науки! Непохитною силою мужества розганявъ Ты чорнí хмары въ нашого неба... Свѣтлымъ сяевомъ своего характера притьмивъ Ты змагання противникóвъ нашихъ, и правдою — одинокою нашою защитою — поборювавъ — — Смѣлою сильною рукою пóднѣсъ Ты хоругов народу и чарóвнымъ словомъ закликавъ руску громаду до святыхъ починóвъ въ нашóй рускóй справѣ.... И за Твоимъ примѣромъ — не триста Спартанцѣвъ, але тысячѣ стаютъ плечемъ въ плече, щобъ за нашу правду вложити все, якъ Ты на жертвенникъ народнóмъ поклавъ все свое добро, свои надѣи и жизнь свою!... Идемо, спѣшимо и мы пóдъ твóй свѣтлый праперъ, божь Твое серце, Твоя гарна душа, Твоя праця — то нашь заповѣтъ! А поки-що честь Вамъ дорога громадо, що зóйшлися помянути керманича народного! Честь и сердечный привѣтъ Вамъ, браття Товаришѣ, що заходились почтити память великого Сподвижника! Слава! Слава незабутому Володимирови! — *Львóвски богословы.* (*Множество пóдписóвъ*).

Глиняны. Зъ тихого нашого закутка здоровимо Васъ, браття Родимцѣ, що торжественнымъ святомъ народнымъ óтдаете честь незабутому Володимирови, котрого голосне слово, величне „Дѣло“ и праця стались славою нашого народа. — *Члены читальнi въ Глинянахъ* (Павло Кулицкій, Ив. Кулицкій, Исид. Зельскій, Олекса Решетыловичъ).

Золочѣвъ. Честь Вамъ и слава, Достойнí мужѣ, що святкуючи память Володимира, взносите тому неустрашимому защитникови Руси вѣкопомный памятникъ. Шлемо Вамъ щирый привѣтъ, а торжествуемо съ Вами въ серцяхъ нашихъ. — *Ученики Золочевскí.*

Дрогобычъ. Честь и слава, кому дорога память великого патріота Володимира! Русины Дрогобыча съ Вами! — Охримовичъ, Нимиловичъ, Тороньскій, Паславскій, Престашевскій, Балько, Болонный, Левицкій, Тыбинка!

Тернопóль. Слава Вамъ, братчики, що святкуете память найлучшого товариша! Загрѣвайтесь его духомъ до народнои працѣ, плекайте и розвивайте его идеалы, щобъ осуществилось его заповѣтне бажанье, а тогдѣ усмѣхнеся Мати, заплакана Мати! — *Тернопóльски филия „Просвѣты“.*

Коломыя. Духомъ сполученí съ Вами и мы празнуемо память незабутного Володимира, найвѣрнѣйшого сына Руси! — *Читальня и филия „Просвѣты“.*

Чернóвцѣ. Найщирѣйшому сынови рускаго народа незабутои памяти Володимирови Барвѣньскому голосятъ Буковыньскí Русины вѣчну славу и бажаютъ горячо, щобы всѣ Русины безъ взгляду на партiи працювали спóльно надъ выборенъмъ просвѣты и добробыту въ народѣ. — *Буковинцѣ.*

Вѣдень. Вповнѣ прилучаемося до Васъ, Товаришѣ, и óтдаемо заслужену честь найлучшому сынови Руси-Украины и щирому робóтникови на нивѣ народного просвѣщения! — *Товариство „Сѣчь“.*

Любéнь. Честь Вамъ почтившимъ память найвѣрнѣйшого сына Матери-Руси! Идея его най гомонить, най сiя у кождого и въ найубожшóй хатинѣ рускóй! — Богданъ Елишевскій, Мих. Гелитовичъ.

Вѣдень. Горячимъ серцемъ витаемо Васъ, почитателѣ передвчасно згасшого незабутного Володимира! — *Питомцѣ вдеиьскои семинарiи.*

Болехóвъ. Честь Тобѣ великій Володимире за те, що своею безкористною и неутомимою працею готовивъ красшу долю для горячо любленои Тобою Руси-Украины — и своимъ дѣломъ єдиавъ розъєдиаиых братóвъ въ семью велику, вóльну, нову... Твое имя буде святитись мѣжь нами óтъ рода въ родъ, а Твоя слава не вмре, не поляже, бо Русь вдячна всякому про Тебе розкаже. — *Болехóвскí Русины.* Дръ Н. Подлускій, В. Л. Левицкій, о. В. Панчакъ, Ю. Сельскій, Л. Гузаръ, М. Гродзицкій, Калинець.

Покропивна. Честь и слава згасшому Володимирови! — правдивому провóдникови народа, защитникови правды, поборникови рускои святои справы! Честь Вамъ, Родимцѣ, що теплымъ словомъ поминаете незабутого любимця рускаго народа! — О. Юл. Величковскій, Юл. и Петро Бачиньскí, Петро и Ив. Поворозники, селяне.

всесторонно працювавъ покійный — а талантъ его бувъ великій и рѣжностороннный — а скала чувства его высока!

При кінци 1870-тыхъ роковъ, по всякихъ невзгодинахъ, якихъ дознала Русь галицка въ тімъ десятку лѣтъ, почавъ видимо знов підъупадати духъ рускій; почавъ потихати жаръ патріотизму мѣжь Русинами; почавъ затемнюватись, оповиватись непевною густою мракою свѣточь народної идеи.... Вина того лежала въ нашихъ внутрѣшно-домашныхъ и вонѣшныхъ відносинахъ. Почала запановувати мѣжь нами байдужність до самыхъ основныхъ нашихъ обовязковъ народныхъ; брать що-разъ більше підозрѣвавъ брата; почали що-разъ більше розходитися дороги рускої интелигенції... Русины галицкій почали „блукати“... а въ тои злощастної „блуканины“ — чи закономъ природнымъ могло выроблюватись що инше — якъ не „политика отчаяния, десперації“?!...

Не можна сказати, щобъ и въ тую тяжку, злощастну пору не озывалися голосы ободряючій, въ родѣ того: „Перебули мы орды половецкій, орды татарскій, загоны турецкій, перебули мы и 500-лѣтне лихолѣтье — перебули мы рѣки крови и пожаровъ — перебудемо мы и нынѣшній злидні! *Русь твердa все перебуде!*“ Руска интелигенція слухала тыхъ голосовъ ободренія, — але они не могли промовити їй до переконаня... Не ті нынѣ часы, що передъ вѣками; нынѣ все йде скоростею пары и електрики... Нынѣ въ житю народовъ одинъ рокъ значить дуже богато... Нынѣ въ житю народовъ повинна бути nulla dies sine linea... А чи у насъ въ кінци 70-тыхъ роковъ такъ було, не въ повнѣ а чи хочь трохи такъ було? Нѣ! и не диво, що „политика десперації“ таки не уступала а що-разъ більше розвельможнювалась въ душѣ рускої интелигенції. А народъ нашъ, економично підъупадаючій, потребувавъ тогды проводу, помочи, спасеня!

И знов приходилось Русинамъ галицкимъ затужити-закликати: „Ой повѣй, повѣй вѣтре“!... Та симъ разомъ не могъ вже повѣяти вѣтеръ въ тои стороны, въ откы перше вѣявъ. Зъ Украины по указѣ въ маю 1876 року, по заборонѣ нашого письменства музики и театру — не могло повѣяти тымъ свѣжимъ вѣтромъ. Але у насъ вже була своя Украина! У насъ вже були свои атаманы... у насъ вже було славне лицарство-товариство, що загартувалось у воицкій справѣ въ 1860 тыхъ рокахъ, у насъ вже були свои борцѣ — изъ нихъ же первымъ явився Володимиръ Барвѣньскій!

„До дѣла, земляки!“ — кликнули они грімко на цѣлу Русь. И почалось „Дѣло“... Пок. Володимиръ Барвѣньскій посвятивъ себе на керманича народного „Дѣла“, унявъ праворъ народный въ крѣпку руку и задля идеи народної, задля славы и щастя Руси выголосивъ звѣстный окликъ: „Во имя всепрощенія и братолюбія — равомъ руки си подаймо и якъ брати ся любѣмъ — къ общій метѣ поспѣшѣмъ!“... И почали сходитись-згортатись зо всѣхъ сторонъ Руси щирі ти сыны — — поки на першомъ народномъ Вѣчу, несповна въ рокъ по выголошенімъ оклику, не зійшлись, не згорнулись такъ численно, що стѣны отсего „Народного Дому“ нашого не могли ихъ вмѣстити!... Тогды вже васпѣвали мы „вѣчную память“ политицѣ десперації... Руска интелигенція подала собѣ руки — она стала за-одно съ народомъ! Идея народна затріюмфувала! По цѣлій широкій Руси закипѣло дѣло... Якъ огонь робить огонь — такъ „Дѣло“ робило дѣло.

За богато часу заняло бы менѣ и може надъужинъ бы я Вашои терпеливости, Высокодостойній Гостѣ, колибъ я схотѣвъ лишь въ малій частинѣ розказати всѣ тіи труды и подвиги покійного при новомъ дѣлѣ, котрого я мавъ щастье бути отъ самого его початку наочнымъ повседневнымъ свѣдкомъ. Впрочѣмъ не сумнѣваюсь, що тіи труды и подвиги покійного загально доволѣ звѣстній.

То однакъ нехай буде менѣ вольно піднести, що пок. Володимиръ провадивъ свое дѣло дуже совѣстно и ревно, неутомимо, навѣть надъ силы одного чоловѣка. Свѣдоцтвомъ того ті найрѣжнороднѣйшій плоды его пера въ першихъ трехъ рочникахъ „Дѣла“; свѣдоцтвомъ того его заходы коло першого народного Вѣча и его передуюча участь въ тімъ же Вѣчу; свѣдками того его працѣ у всякихъ комитетахъ рускихъ... А у всѣхъ его працяхъ, у всѣхъ его поступкахъ проявлялася безмежна любовь рідного краю, бажанье національного и культурного подвигненя рускои народности — мѣжь иншимъ черезъ всесторонне плеканье рідного слова, черезъ питоме-національне выхованье и образованье нашого молодого поколѣня и нашого жѣноцтва...

Зъединенье нашои интелигенції мѣжь собою и сполученье ей съ народомъ — все уважавъ покійникъ конечнымъ условіемъ успѣху въ нашій народній роботѣ. Зъ того то выплывало, що онъ, перенявшися на екрѣзь тымъ поглядомъ, — богато прощавъ и другихъ просивъ — прощати! Онъ умѣвъ поставитись высше понадъ щоденній домашній споры братовъ мѣжь собою, стався занятымъ противникомъ всего, що може дѣлити Русиновъ въ ихъ праци для добра народа. Онъ бувъ великимъ ворогомъ всякого пустомельства та всякои галасливои демонстраційности, — котрій только замулюютъ русло рѣки, котрою плыве наше житье народне... Якъ супротивъ всѣхъ посягателѣвъ на народній права Руси, на честь и добро народне бувъ неумолимымъ, — такъ знову съ любовію, съ горячимъ жаромъ переконавъ вказувавъ Русинамъ ихъ хибы, остерѣгавъ и пронадивъ на путь ясну, пряму, на путь добру...

Покійникъ важкою основою народної програмы поставивъ окликъ: „*Русь для Русиновъ и черезъ Русиновъ!*“ Исторія наша власна и исторія другихъ народовъ поучила насъ, що „высока политика“ безъ опору на якійсь фактичній, живій, свѣдомій силѣ — не доводе народа до щастя, до меты его задушевныхъ бажань. Политичній змѣны приносятъ користи только тымъ народамъ, що мають якусь силу. Покійникъ бачивъ таку силу въ міліоновыхъ масахъ нашого простонароля, въ тыхъ селянахъ и мало-мѣщанахъ нашихъ, що черезъ довгій столѣтя злиднѣвъ зберегли намъ народность нашу, а въ нынѣшныхъ часахъ доведенй до просвѣты и самопознания — повинній стати тою скалою народною, о котру розбьесь всякій валъ ворожій... Тому то покійный стоявъ за програмою — *роботы зъ долины, отъ народа.*

Въ відносинахъ своихъ до другихъ народностей покійникъ держався нашого традиційного отзыву: „*Мы чужого не бажаемъ!*“ Нѣколи въ исторіи нашій мы не посягали на чуже — и теперь того не хочемо, — але горе тому и проклятье тому, кто на наше посягне! Покійникъ вѣривъ въ то, що наша 20-міліонова Русь-Украина при такомъ своѣмъ свѣтломъ характерѣ колись отграе славну ролю помирницѣ розъединаныхъ нынѣ славяньскихъ народовъ — буде тымъ цементомъ, що сполучить розорваній части славяньского мира...

Съ такими то поглядами и идеалами пок. Володимиръ Барвѣньскій робивъ свое народне дѣло до кінця жизни своеи. И слава имени его залунала на всѣй Руси и поза ей границями. Коли въ 1881 р. покійникъ поѣхавъ до Канева поклонитися могилѣ свого безсмертного учителя Тараса — и по дорозѣ вступивъ до Кіева, — тамъ брати-Украинцѣ повитали его, якъ добре знакомого дуже щиро-сердечно; а коли въ 1882 р. поступивъ до Золотои Праги — то и тамъ передовій мужѣ ческій рівно жь щиро-сердечно повитали его, якъ знакомого, якъ славяньского дѣятеля.

Руси судилося утратити того великого борця-патріота занадто швидко. Утрата его въразу була ошоломила всѣхъ насъ стоявшихъ при свѣжій его могилѣ... Только жь въ першій хвили болю мы були спустили зъ ока те: що чоловѣкъ умирає, а дѣла его живуть и отъ рода въ родъ переходятъ и умножаются богатыми плодами... Умеръ Володимиръ Барвѣньскій — а остали по нѣмъ дѣла его — а идеѣ, якій онъ голосивъ, розвиваются мѣжь нами въ що-разъ повнѣйшій цвѣты, а програма народна, яку онъ заступавъ, — нынѣ при ревныхъ заходахъ нашои патріотичнои интелигенції духовной и свѣтскои — переводится якъ найенергичнѣйше въ дѣло.... а середъ молодѣжи, котра сегодня — велика честь їй за то — святкує память покійника, підховуются новій силы, що поведутъ дальше дѣло народне слѣдомъ свого колишного незабутного товариша...

Нехай намъ только присвѣчуютъ идеалы пок. Володимира Барвѣньского, нехай мы только ступаємо путями его — а нѣякъ не пропадемо! Противно, добудемо славы, долѣ и волѣ рускому народови!

Адреса руского духовеньства

до Є. В. Цѣсаря.

Allergnädigster Kaiser und Herr! Die in tiefster Unterthänigkeit gefertigten Deputirten des ruthenischen Clerus beider Diözesen nahen in tiefster Ehrfurcht dem Allerh. Throne Eurer k. und k. Apostol. Majestät, um Allerh.-denselben im Namen des ruthenischen Clerus die feierlichste Versicherung der unerschütterlichen Treue und Anhänglichkeit an die Allerh. Dynastie, unseres Allergn. Kaisers und Herrn, ihre innigste Ergebenheit, unterthänigsten Gehorsam und gewissenshafte Lojalität auszusprechen und bei dieser Gelegenheit auch ihre fussfällige Bitte ehrfurchtsvollst mit der unterthänigsten Bemerkung zu unterbreiten, dass die im hohen Reichsrathe zur Berathung und Beschlussfassung unterbreitete Regierungsvorlage in Betreff der Regelung der Dotation des katholischen Clerus derartige Details und Bestimmungen enthält, welche, wenn sie beschlossen und zum Gesetze erhoben würden, durchaus nicht geeignet wären, die Lage des ruthenischen Clerus aufzubessern, sondern, wenn sie im verfassungsmässigen Wege zum Beschluss erhoben wäre, die jetzt leider ohnehin sehr missliche, ja an Verzweiflung gränzende, traurige und elende Lage des ruthenischen Clerus, dann sich so misslich gestalten würde, dass nicht nur eine erspriessliche Wirksamkeit, sondern auch ein fernerer Fortbestand des ruthenischen Clerus nicht gedacht werden könnte.

In Anbetracht dessen, das Euere k. k. Apostol. Majestät allergnädigst in huldvollster Vatergüte allen Branchen der Civil- und Militärbeamten die Gehalte bis zu einer den Zeitanforderungen angemessenen, zur Existenz nothwendigen Höhe aufzubessern geruhet haben,

im unerschütterlichen Vertrauen auf die von Eurer k. k. Apost. Majestät am 13 Mai 1876 der Deputation des ruthenischen Przemyśler-Clerus gegebene Versicherung: „Allerhöchstdieselben werden das nöthige veranlassen, aufdass die missliche Lage des ruthenischen Clerus aufgebessert werde“,

haben die von dem Clerus beider Diözesen bevollmächtigten Deputirten in den am 22 und 23 Jänner 1884 in Lemberg gehaltenen Berathungen eine Deputation von fünf Priestern desshalb gewählt und die beiden Hochwürdigsten Diözesan-Bischöfe gebeten, aufdass sie sich an die Spitze dieser Deputation stellen, welche die in dieser Berathung einstimmig zum Beschluss erhobenen Vorschläge der Mittel und Anstalten, welche die wirklich effective Aufbesserung der Dotation und Congrua des ruthenischen Clerus anbahnen könnten, in einem Memorandum zu den Füssen des Allerh. Thrones, in tiefster Ehrfurcht und Unterthänigkeit mit der geziemenen Bitte vorlegen solle.

Euere k. k. Apost. Majestät wollen in Allerhöchster Huld, in Anbetracht der äusserst misslichen Lage des ruthenischen Clerus, diese Wünsche des ruthenischen Clerus um so mehr allergnädigst zu erhören geruhen, als die ruthenische Nation und ihr Clerus durch eine mehr als ein Jahrhundert bewiesene, stets makellose Lojalität, unerschütterliche Treue und Anhänglichkeit an das Allerhöchste Kaiserhaus sich stets als die treueste Stütze der hohen Regierung und Verfassung in den gefahrvollsten Zeiten in 1812, 1848 und 1849 Jahren sich bewährt haben und so einigermassen sich dieser Allerhöchsten Gnade und Berücksichtigung würdig erwiesen haben, als auch künftighin stets bemühet sein werden durch ihre gewissenhafte Lojalität, Ergebenheit und unerschütterliche Treue sich dieser Allerhöchsten Gnade würdig zu erweisen.

Diesen Charakter der gewissenhaften Lojalität, Ergebenheit und unerschütterlichen Treue stets makellos zu bewahren, werden für ihre heiligste Pflicht immer erachten, die in tiefster Ehrfurcht gefertigten

Eurer kais. königl. Apostolischen Majestät unseres Allergnädigsten Kaisers und Herrn treu ergebensten Unterthanen und Mitglieder dieser Deputation des ruthenischen Clerus.

(*Слѣдуютъ подписи.*)

Переглядъ часописей.

(*„Историчный блудъ“ и руске духовенство: п. Полянowскій и сокальскій деканатъ. Чого нема въ рускихъ часописяхъ.*)

Если одинъ сукъ въ головахъ заматерѣлыхъ шовинистовъ польскихъ есть звѣстне „историчне право“ до Руси, то другій сукъ, выростаючій впрочѣмъ зъ першого, есть ихъ историчный блудъ, а радше исторична плюзія — хвалитися передъ цѣлымъ свѣтомъ „згодою съ Русинами“, ужываючи за претекстъ до тои хвальбы або найнезначнѣйшихъ, по просту глупыхъ фактовъ, або и нымыслovъ пустои фантазіи. Той историчный блудъ польского шовинизму проявився послѣдного тыжня блискучимъ фаєрверкомъ, помѣщенымъ въ „Gaz. Narodow-ой“, и обчисленымъ очевидно только на отуманенье несвѣдущихъ. Якась креатура звѣстного непрошеного опѣкуна рускаго обряду, п. Полянowского, хотячи підслужитись своему пахлѣбникови и зробити имъ того „рицаря сумного выгляду“ знов на якійсь часъ предметомъ людскои розмовы, выдумала и напечатала въ тій газетѣ въ д. 13 лютого слѣдующу допись съ Сокаля: „Священники гр. кат. обряду сокальского округа, обговорюючи на соборчикахъ деканальныхъ ті справы, які були предметомъ нарадъ зъѣзду духовеньства зъ д. 22 сѣчня во Львовѣ, постановили выслати депутацію, зложену зъ семи членовъ підъ проводомъ декана до п. Ст. Полянowского, вѣрного сына костела и обзнакомленого ажь надто (!!!) съ відносинами греч.-кат. клира и съ его сумнымъ матеріяльнымъ положеньемъ. Делегація просила п. маршалка повѣтового, щобъ проектъ уложеный клиромъ для полѣпшеня быту духовеньства, яко справедливый и добрый поперти зволивъ. Делегація була принята якъ найчемнѣйше и одержала отъ п. Полянowского запевненье, що буде старатися, на сколько его сила, щобы въ тій справѣ допомогчи клирови. Дальше рѣшивъ клиръ обохъ епархій (?!) удатися до депутации выделегованои до Вѣдня, щобъ она дякуючи за щире и сердечне принятье, поновила у п. Полянowского просьбу о попертье справы клиру гр.-кат. обряду“. — Се есть той нѣбы фактъ, котрый по думцѣ клевретовъ „Gaz. Nar.“ и п. Полянowского мае дати свѣдоцтво тій „историчній правдѣ“, що „Ruś a Polska to wszystko jedno“ и що польскій шляхтичъ, „вѣрный сынъ костела“, може заразомъ бути протекторомъ и опѣкуномъ рускихъ „порów“. Цѣле те оповѣданье носитъ впрочѣмъ само на своѣмъ чолѣ печать неправдивости. О колько мы знаемо, клиръ обохъ епархій нѣколи о п. Полянowскомъ не згадувавъ и помочи его не думавъ просити. А чи духовеньство сокальского деканату посылало до него яку делегацію, кто бувъ ей иниціяторомъ, колько и котрыхъ числила она членовъ и кто и який дававъ имъ мандаты, се мы надѣемось незадовго дознатися зъ найавтентичнѣйшого жерела. Що мѣжь сокальскимъ духовеньствомъ могло найтися навѣть сѣмъ чолобійниковъ, котрій не представляютъ собѣ можности переведеня якои-небудь публичнои справы безъ сервилистичного „прійдѣте поклонѣмся и припадемъ“ до якихъ тамъ будь паньскихъ пороговъ, се рѣчь, жаль сказати, можлива ще у насъ. Але мы заперечуємо рѣшучо въ имени нашого народного достоиньства и чести нашого духовеньства, щобъ те „прійдѣте поклонѣмося“ тыхъ семи чолобійниковъ могло бути зроблене зъ порученя цѣлого деканату!

А на закуску нынѣшного перегляду ще одна невеличка замѣточка. Хочь то властиво „Переглядъ часописей“ повиненъ говорити только о тімъ, що въ якихъ часописяхъ цѣкавого находится, то прецѣжь нынѣ мимоволѣ мусимо сказати слівце о тімъ, чого нема въ послѣдныхъ числахъ „Слова“ и „Прolома“. А нема въ нихъ — анѣ найменшои згадки о отбувшімся въ недѣлю вечерку въ першій роковины смерти В. Барвѣньского...

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(*Рада державна*) займалася на засѣданю, отбутімъ во вторникъ дня 12 н. с. лютого, законом о вынадгородженю невинно засужденыхъ. Підоля сего палатою послівъ вже ухваленого закона мае право кождый жадати отшкодованія, кто совершенно або въ части отбувъ кару, на котру засуджено его за карыдостойне дѣло, наколи наслѣдкомъ переведеного опісля слѣдства процесъ застановлено, наколи жалобу совершенно откинено або вымѣрено лекшу кару отъ першои. До звороту шкоды обовязаный скарбъ державный; право жадати такого вынадгородженя гасне однакожь, наколи засужденый самъ бувъ причиною несправедливого засуду. — Право доходити отшкодованя мають по смерти невинно засудженого его супругъ и дѣти и загаломъ особы, що понесли черезъ засужденье кривду въ своѣмъ удержаню, котре засужденый бувъ обовязаный имъ дати. Законъ относится и до такихъ засудовъ, котрі запали передъ введеньемъ его въ житье, наколи по часѣ, отъ котрого мае числитися сила правна закона, покажеся невинность засудженого.

(*Справа стану выемкового*) займае собою дуже живо парляментарій кружки вѣденьскій, а нарады комисіи 24, котрій поручено прослѣдженье справы, ставляютъ матеріялъ для широкои журналистичнои дискусіи. — Въ принципѣ признала більшість комисіи розпорядженье правительства що до суспензіи особистыхъ, основными законами гарантованыхъ правъ обывательскихъ оправданымъ, поставила однакожь условіе, що правительство додержитъ приречена зложеного министромъ Таффе, що выемковои власти буде уживати лишь на те, щобы придавити анархистичный рухъ и знесе ограниченье правъ обывательскихъ, наколи уступитъ причина. Суспензію судовъ присяжныхъ рѣшила правиця принята до вѣдомости. Отмѣнно рѣшила меншість комисіи о станѣ выемковомъ. Она узнае суспензію свободы печати и згромаджень оправданою, выступае однакожь противъ суспензіи прочихъ правъ политичныхъ, позаякъ правительство не высказало въ розпорядженихъ, що тая суспензія мае обмежатися до

случаѣвъ головной здрады або такихъ, где особисто безпеченьство есть загрожене и жадае именно, щобы розпорядженье що до завѣшеня судовъ присяжныхъ було знесене. Зъ тои рѣжницѣ поглядовъ межи членами комисіи выйшли два особнѣ внесеня, зъ котрыхъ одно заступае референтъ бѣльшости Тонкли, а друге справоздавець меншости дръ Копъ. — Въ справѣ выемковыхъ розпоряджень и становища при голосованю надъ обома внесеніями отбувалися дня 11 н. с. лютого наради клюбу сполученои лѣвицѣ и ческого клюбу. Клюбъ сполученои лѣвицѣ рѣшивъ по довшой дискусіи голосувати за внесеньемъ меншости; въ клюбѣ ческомъ запало справдѣ рѣшенье, щобы голосувати за внесеньемъ бѣльшости, середъ дискусіи надъ предложеньемъ въ plenum маютъ однакожь чески послы зазначити свое становище и выразити желанье, щобы правительство повторило при дебатѣ свое заявленье, зложене въ комисіи, що розпорядженя выдани лишь противъ анархистовъ. Про дискусію въ палатѣ пословъ, котру зъ вторника отложено на четверъ, подамо справозданье въ слѣдующомъ числѣ.

(*Депутація суплентовъ школъ середныхъ*) зъ Галичины Чехъ и Моравін була дня 11 н. с. лютого на авдіенціи у министра просвѣты бар. Конрада и вручила ему петицію, котра жадае, щобы число лѣтъ, проведеныхъ на суплентурѣ вчислялося въ лѣта служби и щобы отношеня суплентовъ були загаломъ урегулѣваны. Министеръ принявъ депутацію прихильно и обѣцявъ справою суплентовъ щиро занятися. — Кромѣ того була депутація також у шефа секційнего Кришки и инспектора школьного Вебера.

(*Алярмуючу вѣсть про ситуацію въ Босніи и Герцеговинѣ*) принесла въ послѣдныхъ часахъ „Kölnische Zeitung“. Царьгородскій кореспондентъ сеи поважной газеты доноситъ на подставѣ информацій зъ жерелъ, котрѣ съ босняцкимъ населеньемъ стоятъ въ близькихъ отношеняхъ, що Босняки готовлятся до нового оружного повстаня противъ Австрія. Агитація выходитъ отъ магометанъ и православныхъ, котрѣ знаходятъ помочь въ Сербіи, где невдоволенй зъ теперѣшного ладу зъорганизували революційный комитетъ. Вѣденьскѣ газеты, нотуючи се донесенье „Köl. Ztg.“, не привязуютъ до него великого значеня, но нашой думцѣ однакожь вѣсть такого органу, якъ „Köln. Ztg.“ муситъ мати якійсь фактичный субстратъ. Въ послѣдныхъ часахъ вырынали правда неразъ такѣ вѣсти, котрѣ редукувались опосля до факту придыбаня звычайныхъ розбойницкихъ ватагъ, але жь се, що факты такѣ констатуются именно въ послѣдныхъ часахъ досыть часто, каже сю вѣсть зовсѣмъ не маловажити, тымъ больше, що, якъ звѣстно, розбишацкѣ ватаги були въ окупованыхъ краяхъ завсѣгды вѣстунами революційного руху на велику скалю...

(*Становище угорского духовенства и магнатовъ*) въ справѣ мѣшаныхъ супружествъ выкликало остру критику въ кружкахъ прихильныхъ правительству. Недавно появилася въ Пештѣ брошура, подписана псевдонимомъ Timoleon, котрои авторство приписуютъ сынови Тиссы, а котрои тенденцією есть выказати, що анѣ клиръ анѣ угорскѣ магнаты не маютъ права проводити въ угорской политицѣ, позаякъ они завсѣгды показувалися антинаціональными и памятали лишь о своихъ специальныхъ интересахъ. Католицкій клиръ угорскій — доказуе авторъ брошуры — маe въ Угорщинѣ 128 квадр. миль рѣкъ безъ тягаровъ, а коли спытатися, що зробивъ клиръ для публичного добра с. е. для цѣлей національно-державныхъ, то выйде, що або дуже мало або зовсѣмъ нѣчого. Три найвысшій его достойники: примасъ Саморъ, кардиналъ Гайнальдъ и архіепископъ Самасса, представленй людьми зовсѣмъ непатріотичными и неспособными до нѣякои политичнои акціи. Всѣ они ультрамонтаны и наколи бъ лишь прійшли до власти, то не моглось бы обойти безъ конфесійныхъ конфликтовъ и внутрѣшныхъ борбъ. Князѣ церковнѣ кокетуютъ завсѣгды съ австрійскою реакцією: такъ було за часовъ Ракочого, коли майже цѣлый клиръ стоявъ по сторонѣ Австрія, такъ само р. 1848, коли ще менше зробивъ для справы угорскои якъ самѣ магнаты. Оттакъ звертаеся авторъ противъ магнатовъ. Угорска олигархія доказуе авторъ завсѣгды лишь про себе дбала, а удержанье угорскои державы належитъ лишь завдячити патріотичной меншой и середной шляхтѣ. Коли бы не они, не було бы нынѣ угорскои державы, бо олигархи були бы ей запродали Австрія.

(*Банъ хорватскій Кюнъ-Гедервари*) бувъ сими днями въ Вѣдни на авдіенціи у цѣсаря и складавъ визиту гр. Кальнокому. Его вѣденьска подорожь стоитъ въ тѣсной звязи съ отношеньями въ Хорватіи именно жь съ скликаньемъ сойму, котрый маe до полагодженя кольканайважныхъ справъ, якъ выборъ комисіи регникольрнои делегаціи до угорского сойму и ухваленье буджету. Посля информацій вѣденьскихъ газетъ маe скликанье сойму наступити въ короткомъ часѣ, хочь терминъ скликання ще дефинитивно не означеный. Сподѣваются, що депутація регникольрна покончитъ свои працѣ ще передъ отложеньемъ угорского сойму и передъ скликаньемъ сойму хорватского. До того часу маютъ также бути упорядкованй справы хорватскои администрації, а передовсѣмъ справа обсадженя посадъ шефовъ секційныхъ. Правительство красне зверне особливо свою увагу на отношеня економичнѣ, а на першомъ планѣ стоитъ будова многихъ желѣзно-дорожныхъ линій, що до котрыхъ прійшло вже до порозумѣня съ угорскимъ министерствомъ.

ЗАГРАНИЦЯ.

Россія. „N. W. Tagblatt“ доноситъ, що въ Москвѣ отъ 5. с. м. всѣ роботники при желѣзници покинули роботу и допускаются всѣлякихъ непорядковъ. Одного дня напали они въ числѣ около 170 на шефа стації, зловили его и били такъ довго, поки не стративъ притомности; потому вкинули его въ каналъ. Другій разъ напали були на якогось майстра слюсарского, котрого такожь страшно побили а потому розсыпалися по улицяхъ мѣста спѣваючи пѣснѣ революційнѣ. Войско мусѣло кольканайразъ выступати противъ нихъ и уживати навѣть оружія. Въ мѣстѣ наставъ великій неспокой; войско стоитъ день и ночь сконсигноване; зъ Петербурга дожидаютъ розказовъ. — Полиція въ Петербургѣ довѣдалася що тамъ занялося нове революційне товариство подъ именемъ: „Соціяльно-революційне оторонництво для освобожденя працѣ“. Товариство се мало вже приготовити обширну отозву содержачу програму товариства. Головнѣ точки сеи програмы маютъ бути межи иншими, загальне право голосованя и ревизія законовъ цивильныхъ и карныхъ. — Зъ Петербурга телеграфуютъ до „Nat. Ztg.“ Що кн. Орловъ, посолъ россійскій въ Парижи, обставъ перенесеный до Берлина и що мавъ вже тамъ прійхати сими днями. Згадана газета каже въ своѣй замѣткѣ до сеи вѣсти, що мабуть межи Нѣмеччиною а Россією новый духъ занѣявъ отъ часу якъ министр. Гиресъ переѣхався по Европѣ. Доказомъ сего есть велике вдоволенье самого министра а потому перенесенье гр. Герберта Бисмарка на посла до Петербурга а теперь знову кн. Орлова до Берлина. Зъ поясненъ Гиреса выходитъ, що онъ задае собѣ великого труду, щобы прилучити и Россію до т. з. потройного союза а може щобы знову воскресити союзъ трехъ царевъ. Зъ взгляду на се добачуе Гиресъ въ кн. Орловѣ найлѣпшого свого помочника и зъ отои то походитъ що кн. Орловъ перенесеный до Берлина. Кн. Орловъ маe бути однымъ зъ тыхъ дуже не многихъ Россіянъ, съ котрыми кн. Бисмаркъ жіе въ великой дружбѣ. Въ подобный способъ высказуеся також и бельгійскій „Nord“ офиціозный органъ россійского министерства.

Италія. „Mon. de Rome“ оголошуе енцикліку, котру папа выдавъ до французскихъ епископовъ. Въ сѣй енцикліцѣ нагадуе Левъ XIII. насъ передъ всѣ заслуги який народъ французскій понѣсъ около християньства и цивилизація и каже потому, що хочь народъ французскій отвернувся бувъ иногды отъ церкви, то все таки було то анѣ не на довго анѣ не на зовсѣмъ. Дальше взываe папа родичѣвъ, щобы учили дѣтей своихъ вѣры, и выступае противъ школъ безвѣроисповѣдныхъ и кончитъ свое посланье слѣдующими словами: „Маемо надѣю, що доказъ нашои жичливости, яку симъ Франціи заявляемо, тымъ больше скрѣпитъ звязь, що лучитъ Францію и святѣйшій престолъ, бо звязь та була завсѣгды жереломъ важныхъ и численныхъ користей. — Объективному читателеви мимо волѣ муситъ прійти на гадку, для чого папа звертаеся нынѣ до Франціи съ такими щирыми и медоточивыми словами, — до тои Франціи, котра только разомъ ногами топтала всяки святощѣ и где недавно ще велася завзята борба межи церквою а правительствомъ? Не вжежь якісь нажій политичній выгляды спонукуютъ Ватиканъ змѣнити дотеперѣшну тактику? Въ Франціи принято сю енцикліку дуже добре и уважаютъ ей загально за доказъ, що межи французскимъ правительствомъ а Ватиканомъ настанъ миръ и найшовся таки якісь modus vivendi. — Італійскій король маe 20. мая прійхати до Берлина.

Сербія. Мы вже доносили, що сербске правительство думае покористуватися теперѣшнымъ складомъ скупштины и хоче поробити гдеякѣ змѣны въ организаціи громадъ. Новѣ законы маютъ на цѣли обмежити дотеперѣшну свободу громадъ а то именно для того, щобы народъ не мавъ способности до необмеженои агитація политичнои. Подставою до сего закона маe служити Феррого начеркъ французскои организаціи громадскои о обмеженю громадскои автономіи и перенесеню права именованя громадскои рады и бурмистра на правительство. Дальше маютъ бути въ Сербіи заведенѣ жандармы на взорець австрійскихъ числомъ 1500 а дотеперѣшна сторожа безпеченьства маe бути перенесена до сталого войска. — Сербскій буджетъ военный маe бути збольшеный о пять млн. въ цѣли полѣпшеня артилерія. — Въ таборѣ поступовцѣвъ наставъ роздоръ межи прихильниками Пирочанаца и Гарашанина. — Вѣсти, будьтобы въ Сербіи мала наступити змѣна министерства, показуются безъосновнѣ.

Чорногора. Правительство въ Цетинье знову сильно заненокоене: альбаньска лига воскресла. Ворохобники займили всѣ горскѣ округи и постановили не отступити ни пяди землѣ. Прійшло вже навѣть до кровавои бойки. Розойшлася була вѣсть, що Порта поддержуе альбаньску лигу и то спонукало було князя откликати своихъ делегатовъ зъ пограничной комисіи. Чорногорске правительство заперло свою границю отъ горѣшнои Альбанія и заказало Альбанцямъ приходити на торгъ въ свои области. Дѣло дойшло ще до горшого. Альбанцѣ нпали були коло Подгорици до Чорногоры, але зостали побитѣ, при чомъ стратили 50 людей. Чорногорцѣ мусѣли свой кордонъ подвоити. То сумне положенье звернуло загальну увагу европейскихъ консулевъ въ Цетинье и Скодарѣ.

Єгипетъ. Зъ Єгипту надходятъ що разъ сумнѣйшѣ вѣсти. Нынѣ приходится намъ знову записати одну нову побѣду Магдія. Якъ звѣстно, залога въ Синкатѣ находилася въ найбольшомъ небезпеченьствѣ непріятелѣ облягли були мѣсто и оттяли ему довозъ всякои поживы а навѣть и воду. Командантъ залоги Тевфикъ писавъ до Бакера паши и просивъ его о скору помочь. Конецъ походу Бакера звѣстный, а теперь прійшла черга на Тевфика. Коли въ мѣстѣ не стало вже нѣякои поживы анѣ воды до питя, приказавъ Тевфикъ высадити крѣпость въ воздухъ и загвоздити каноны, а самъ ставъ напередѣ своеи залоги, складаючося зъ 600 людей и ударивъ на непріятеля. По короткой але завзятой борбѣ высѣкли ворохобники майже всю залогу и взяли Синкатъ. Лишь кольконайлюдей взяли въ плѣнъ. Яка постигла судьба жѣнокъ и дѣтей оставшихся въ мѣстѣ не знати. — О Гордонѣ доносятъ зъ Єгипту, що онъ прійшовъ щасливо безъ всякои пригоды до Берберу. Одинъ зъ его товаришѣвъ пише зъ дороги, що они идутъ безъ всякои ескорты; ихъ веде лишь сынъ губернатора зъ Берберу, котрый имъ выстае хочь бы за яку ескорту. Бакеръ паша именувавъ одного англійского полковника комендантомъ въ Картумѣ и скликавъ зборы проводировъ рожныхъ племенъ.

Абесинія. Доля Єгипту дѣйстно незавидна; зъ всѣхъ сторонъ розлягаются вже громы страшной бурѣ, она надходитъ чимъ разъ близше и чекаемо лишь хвилѣ, коли она цѣлый Єгипетъ обгорне, а тогды згине вже и послѣдна тѣнь самостойности сеи державы. Суданъ вже для Єгипту пропавъ, а теперь задумала зновъ Абесинія упомнутися о свою частину, котру ей забравъ Єгипетъ въ наслѣдокъ мира 1879 р. Ворохобня въ Суданѣ не могла и абесиньскому королеви Оганнесови (Иванови) не насунути гадки, що теперь якъ разъ прійшла пора упомнутися о те, чого онъ вже давно безуспѣшно домагався. Тому то отже и написавъ онъ до свого намѣстника въ провинціи Акоумъ, що граничитъ съ єгипетскою областею Массуахъ слѣдующе письмо: „Во имя бога-человѣка Іисуса Спасителя, во имя его пресвятои матери, благодатнои дѣвы Маріи и во имя архангела Михаила хранителя абесиньского войска передаю тобѣ мое поздоровленье! Слава Іисусу! Король твой такъ тобѣ приказуе: Заложи на дорозѣ, що веде зъ Акоумъ до Массуахъ шпихлѣрѣ и приготови достаточнѣ припасы, бо незадовго буду переходити съ моимъ войскомъ черезъ твою провинцію до червоного моря, щобы отобрати побереже, котре Єгиптяне присвоили собѣ безза-конно и хочу тамъ заткнути хоруговъ Юды (Абесинія). Приготови также достаточне число вючныхъ звѣратъ, щобы занесли нашѣ багажи и амуницію. Скажи купцямъ въ Акоумѣ, щобы, коли маютъ порохъ и олово въ запасѣ, сховали днѣ третѣ для нашого войска. Що тамъ нового въ Массуахъ чувати? Чи суть тамъ ще Єгиптяне? А коли такъ — кольконайсть ихъ тамъ? Напиши то твоему королеви, що перебуваe теперь въ мѣстѣ Сомгара. Іисусъ Христосъ най буде съ тобою. — Оганнесъ, король королевъ абесиньскихъ.“ — До „Standard а доносятъ, що король абесиньскій хоче угодитися съ Англією и постановивъ въ той цѣли, коли прійде надъ черноe море, отвѣдати англійского адмирала.

НОВИНКИ.

†

Въ середу 1 (13) лютого 1884 упокоився у Львовѣ

Корнило Заклинъскій

учитель акад. (рускои) гимназіи

членъ тов. „Просвѣты“, „Рускои Бесѣды“, б. ч. „Академичного Братства“, основатель и голова „Кружка литерат.-историчного“.

Молода Русь понесла зновъ одну тяжку страту. Одного зъ найпатріотичнѣйшихъ, найвадѣйнѣйшихъ сыновъ Руси укрыла могила. Померъ онъ оплакуваный родиною, товаришами, учителями, всѣми своими учениками — въ 27-омъ р. жатя. Покойникъ родився въ Маріямполи (коло Станиславова), де его батько бувъ священикомъ; за-молоду осиротѣвъ. Школы кончивъ въ Станиславовѣ, въ лѣтахъ 1869—77, по чѣмъ поступивъ на выдѣлъ философичный львовского всеучилища (слухавъ исторіи и руского языка), а въ лѣтномъ курсѣ 1882 р. ставъ учителемъ при руской гимназіи во Львовѣ. Вже яко ученикъ гимназіяльный належавъ до кружка дѣятельныхъ станиславовскихъ патріотовъ; бувъ членомъ основателемъ филія тов. „Просвѣта“ въ Станиславовѣ, громадивъ коло себе, въ домѣ своеи матери, товаришѣвъ для спольнои науки родной исторіи и литературы, пожичавъ книжки, а въ сѣй патріотичной своѣй дѣяльности межи молодежею мавъ достойного помочника въ своѣмъ братѣ Леонадѣ. Оба браты тѣшились въ широкихъ кружкахъ загальною симпатією. Во Львовѣ бувъ щирымъ другомъ-проводникомъ товаришѣвъ академиковъ. О дѣяльности его въ „лит.-ист. кружку“ говорилось неразъ въ „Дѣлѣ“, якъ и о его литературной дѣяльности. Працѣ свои историчнѣ и литературно-етнографичнѣ помѣщавъ въ „Дѣлѣ“, „Зори“, „Весни“; двѣ больши историчнѣ печатанѣ були въ „Справоздапяхъ“ академичнои гимназіи и дождались прихильныхъ отзывовъ зъ покликаныхъ устъ. Много матеріялу лишивъ въ рукописи, бо въ послѣднемъ часѣ праця була для него не можлива. Займавсь головно исторіею Козаччины, а провѣдною думкою его була самостойна исторія всеи Руси-Украины, котра якъ звѣстно такъ польскими якъ и россійскими историками лишь мимоходомъ або неодностайно трактуеся. Похоронъ отбувся д. 3 (15) с. м. при численномъ супроводѣ друговъ, знакомыхъ и учениковъ. Вѣнки на домовинѣ зложили: „Учителѣ акад. гимн.“, „товаришѣ историки“, „Просвѣта“, „Руска Бесѣда“, „Акад. Братство“, станисл. „Филія Просвѣты“ и ученики. Гарный спѣвъ питомцѣвъ рускои семинарія и хороша промова учителя п. Кокорудза причинилися до поднесеня сумного обряду.

— **Депутаты рускаго духовенства въ справѣ конгруы** выѣхали до Вѣдня. Еп. Іоанъ не взявъ участи въ депутаціи. „Dzien. Pol.“ навѣть вже сказати, для чого, — а именно задля слабости.

— **Артистичный вечеръ въ честь памяти Тараса Шевченка** будутъ обходити въ торжественный способъ, якъ се що року бувало, наши товариства „Просвѣта“, „Руска Бесѣда“, тов. „имени Шевченка“ и „Академичне Братство“ въ першой половинѣ марта. Поименованй товариства повыбирали вже комитеты, що маютъ постаратись, щобы торжество выпало якъ найсвѣтлѣйше и найдостойнѣйше.

— **Выдѣлъ товариства „Просвѣты“** отбувъ перше засѣданье дня 9 с. м. подъ проводомъ головы Дра Омеляна Огоновского и уконституувався въ сей способъ: заступникомъ головы выбраный п. Василь Нагорный, секретаремъ Дръ Омелянъ Калитовскій, экономомъ п. Володимиръ Шухевичъ, касіромъ п. Петро Огоновскій, библіотекаромъ и контролёромъ о. Кассіянъ Куницкій; тыхъ доповняютъ пп.: Дръ Олекс. Огоновскій, Дрндъ Коcть Левицкій и Б. Старецкій. На томъ же засѣданю надано стипендію зъ фундація бл. п. Франца Фронца Алексѣеви Маляреви, сынови убогого селянина, ученикови IV. класы гимн. въ Перемышли, котрый почавши отъ першои класы все есть першимъ межь всѣми ученниками. Дальше принято до вѣдомости, що перша книжочка за 1884 рокъ п. заг.: „Споминка про житье и дѣяльность Володимира Барвѣньского“ вже появилася и розсылаеся членамъ. До комитету, котрый маe заняться устровеньемъ вечера въ память Т. Шевченка выбрано пп.: Дра Омеляна Огоновского, В. Шухевича и Б. Старецкого. Подъ конець рѣшено выслати „Slovansk-omu Sbornik-y“ въ Празѣ, на его прошенье, справоздання зъ послѣдныхъ лѣтъ и деякѣ книжочки товариства — и принято 10 новыхъ членовъ. Тутъ мусимо додати, що на послѣднемъ засѣданю уступившого выдѣлу, котре отбулося д. 6 лютого, принято 50 новыхъ членовъ.

— **Руско-народный театръ** выѣде въ Коломыѣ на одинъ тыждень до Сватыня. Перше представленье въ Снятынѣ д. 18 л. лютого а оттакъ що дня. Въ недѣлю, д. 24 л. лютого театръ дасть вже представленье въ Коломыи („Настасю“).

— **Куратория банку рустикального** „ratuje włościan“ — дере теперь горше якъ самъ той банкъ. Бувало дръ Фридъ, хочь жидъ, а все щось опуститъ селянинови бодай зъ процентовъ звологи, а теперѣшній паны-христіяне — анѣ шелюга! Мы надѣемось подати небавомъ въ томъ дѣлѣ деякѣ цифровѣ даты.

— **Откликаный вечерки.** Зъ Стрыя доноситъ намъ выдѣлъ „Рус. Касина“, що 3-тѣ вечеринцѣ замѣсть у четверъ 21 л. лютого, отбудутся въ второкъ 19 л. лютого. — Зъ Коломыѣ же доноситъ намъ комитетъ читальнѣ, що вечерокъ заповѣдженый тамъ на 21 л. лютого не отбудеся зъ причинъ отъ выдѣлу независимыхъ.

— **П. Ксенофонтъ Охримовичъ,** посолъ на соймъ краевый въ округа дрогобыцкого, бувшій заступникъ учителя гимназіи а теперь секретарь дрогобыцкои рады повѣтовои, именованый окружнымъ инспекторомъ школьнымъ въ округѣ мелецкомъ — на Мазурахъ! Здавалось бы, що для п. Ксен. Охримовича не було вже мѣсця въ всходнѣй части Галичины. Где тамъ! Рѣвночасно съ нимъ именованый Полякъ п. Мечиславъ Барановскій (братъ львовского инсп. Болеслава Барановского) инспекторомъ на округъ перемыскій. Бажаючи щастя нашому Вп. послови на новой посадѣ — бажаемо ему такожь, щобъ на чужинѣ солодивъ собѣ житье щирымъ сочувствомъ и помочею рускому дѣлу...

— **Змѣна вѣроисповѣдана.** 1) Гершь Фрайндъ, родомъ зъ Осташовець, пов. Золочѣвского, 18 лѣтъ, перейшовъ зъ вѣры жидовскои на христіяньску по греч. кат. обряду. 2) Іосифъ Мончаловскій, родомъ зъ Сушна, пов. каменецкого, 26 лѣтъ, обряда греч.-кат., бувшій питомець рускои дух. семинарія, а теперь сотрудникъ „Слова“, перейшовъ на православіе. 3) Леокадія Винцента Якличь, родомъ зъ Сянока, 24 лѣтъ, обр. лат., стану вольного, безъ занятя, перейшла на православіе.

— **„Новаго Зеркала“ ч. 3** сконфискувала ц. к. куратория за илюстрацію „На муштрѣ у патроновъ“ и за статейку „Розмова еп. Сильвестра съ о. Качалою“. И се число представляеся дуже хорошо. На вступъ прегарный стихъ „Споминѣмъ“ призначеный памяти пок. Вол. Барвѣньского; потомъ слѣдуе римована философія Шванделеса Пархенблита по поводу статіи о. Качалы въ „Дѣлѣ“ въ справѣ жидовскои; дальше горка сатира п. заг. „Що мы зробили въ 1883 р.?“, а зъ дальшихъ отатеекъ замѣтна особливо „Дума о банку рустикальномъ“, написана Яковомъ Савицкимъ, господаремъ зъ Говилова. На послѣднои сторонѣ илюстрація „Зъ галицкои менажерія“. На цѣлу Галичину розпростеръ свое тѣлище гадъ — банкъ рустикальный и пожираe нашихъ селянъ; а менажерникъ ломанымъ языкомъ (якъ звычайно) поясняe людямъ:

„А то семъ есть нелькі гадъ,
Що онъ хлопа живцемъ ядъ,
Хоць семъ нема онъ назуры,
Але деръ народъ зо шкуры.
Изъядъ хлоповъ сто тысенцы,
Бувъ бы изъядъ еще венцы,

Але семъ му прийшовъ пехъ —
Удавився тай издехъ.

— **Завтра** въ полудне отбудеся въ каплици лат. архіепископа вѣнчанье п. Тадея Чарковского съ панною Маріею Залескою, дочкою намѣстника. Обрядъ вѣнчанья совершитъ еп. Моравскій. П. Тад. Чарковскій бувъ передъ кількома лѣтами убогимъ секретаромъ почтовымъ во Львовѣ. Разъ експедіюючи листы подыбавъ листъ адресованый до ординатки Чарковской, мильйоновои панѣ проживаючои въ Парижи. Експедиторъ запотувавъ собѣ ей адресу и написавъ до панѣ ординатки листъ съ предстапленьемъ, що онъ, именникъ сей достойной панѣ, знаходится въ досыть неблыскучихъ отношенихъ. Панѣ Чарковска, бездѣтна старуха, взяла собѣ письмо молодого свого именника такъ до серця, що зразъ занялася нимъ, вырвала его зъ неблыскучои сферы експедитуры почтовои — и довела до тои метаморфозы, що ей именникъ опинився въ ц. к. намѣстництвѣ — и яко наслѣдникъ ординации вѣнчався завтра съ одною зъ дочокъ п. намѣстника!

— **Вѣденьскій университетъ** а передовсѣмъ факультетъ медичный выховавъ вже поважне число нашихъ молодыхъ Русиновъ, котрій повернувши до краю спожитковуютъ совѣстно своє знанье. Вѣденьскій факультетъ медичный выхованъ намъ и такихъ людей, якъ дръ Иванъ Горбачевскій, нынѣ професоръ ческого университету въ Празѣ, якъ звѣстный окулистъ дръ Борисѣкевичъ и якъ — дръ Щастный Сельскій, лѣкарь-спеціялистъ въ жѣночихъ хоробахъ (гинекологъ) и операторъ бувшій черезъ довгій часъ правою рукою славного проф. дра Рокитаньского яко секундарь въ жѣночомъ шпиталю Маріи Терезы у Вѣдни. Дръ Щ. Сельскій переселився до краю и осѣвъ у Львовѣ. Тутъ въ головномъ шпиталю откръто для него отдѣлъ гинекологичный и онъ довершуе тамъ такихъ операцій, про якій во Львовѣ доси и мовы не могло бути. Всѣ лѣкарѣ съ повнымъ признаньемъ глядятъ на его знанье и зручность. Дръ Щ. Сельскій ординуе и въ своѣмъ помешканю при ул. Чарнецкого, ч. 2. Щиро витаемо нашого земляка въ рѣднѣмъ краю и бажаемо ему якъ найкращихъ успѣховъ!

— **Зъ пѣдъ Коссова** пишутъ намъ: Въ Москалѣвцѣ пѣдъ Коссовомъ отбувся дня 10 с. м. загальный зборъ членовъ „Правды“ при участи двохъ адвокатскихъ кандидатовъ, пп. Дорундяка и Кульчицкого. Товариство числитъ 100 членовъ дуже надѣйныхъ и зъентузіязмованыхъ для дѣла. — Дня 13 с. м. мавъ отбутися загальный зборъ членовъ читальнѣ въ Монастырыску, котра маe характеръ повѣтовои. Жаль, що коссовска интелигенція наша не бере въ нѣй участа мимо того що вже 3-тій рокъ существуе. Коли бы не о. Михалевичъ, пароxъ Коссова, то читальня була бы вже давно упала. — *П.*

— **Читальня въ Корчинѣ** (коло Виткова нового), недавно основана, починае вѣщувати хорошій розвѣй. Особливо ревно коло заснованя читальнѣ заходився тамошный начальникъ громады, котрый вже 18 лѣтъ безперерывно начальникуе, п. Антонъ Сѣрко, а теперь причинився даткомъ 10 зр. на предплату часописей до читальнѣ. Честь такому начальникови громады!

— **Ремунерацію за науку религіи** получили дальше катихиты руски: въ Сокали 22·50 зр., въ Буску 20 зр., въ Радеховѣ 31·66 зр., во Львовѣ у св. Анны 50 зр., у св. Антонія 30 зр., у Елисаветы 50 зр., у Маріи Магдалены 30 зр., у Мартина 50 зр., у Конарского 50 зр. и у Пирамовича 50 зр., въ Теребовли 38 зр., въ Копычинцихъ 31 зр., въ Калуши 38 зр., въ Болеховѣ 31·66 зр., въ Долинѣ 31·66 зр.

— **П. Пѣрожиньскій**, директоръ бухгальтеріи въ выдѣлѣ краевѣмъ, дѣждався вже порѣшеня своеи справы. На засѣданю выдѣлу краевого нѣ второкъ сего тыждня ухвалено: 1) отнятн ему право приниматн и отдаляти діюрнистовъ; 2) дати ему публичну нагану за надъужитье власти; 3) акты слѣдства переслати ц. к. прокураторіи суду. Ся третя ухвала есть найважнѣйша, бо — якъ сама „Gaz. Nar.“ стверджае — въ выдѣлѣ краевѣмъ переслухано только частину свѣдковъ и то, розумѣесь, не заприсягавши. Вже тамъ щось не малого мусить бути, коли выдѣлъ краевый почувъ потребу не замазати цѣлои справы въ мурахъ будынку соймового, але передавъ ей ц. к. прокураторіи.

— **Нин. Костомарову**, Несторови нашихъ историковъ, приключився оними днями въ Петербурзѣ сумный случай. Вертаючи зъ державного архиву, де теперь працюе, переходивъ о 4 годинѣ по полудни улицею. Въ-тѣмъ нагле наѣхали на него санки и повалили на землю... Старенкій нашъ историкъ упавъ безъ памяти; дышель ударивъ его въ одинъ бокъ лиця, обдеръ щоку зъ шкоры, нарушивъ мушкулы, обдеръ бровь и ухо; кровь текла щедро зъ лиця. Два поліціянты подняли омлѣвшого и завезли до циркулу. Тутъ зъ визитовои карты довѣдалися, кто се стався жертвою невыслѣдженого легкомысного вознка. Перевезено нашого историка до его мешкання и удѣлено ему лѣкарскои помочи. Небезпеченьства жития нема, и есть надѣя, що Костомаровъ швидко верне до здоровля и буде дальше отдаватися своимъ науковымъ трудамъ.

— **Министерство оборони краевои** выдало рѣшенье, що войсконѣ, належачій до доповняючои резервы, не обовязанй платити войскову таксу.

— **Выдѣлъ рады повѣтовои въ Самборѣ** выдавъ окружникъ до всѣхъ зверхностей громадскихъ слѣдуючого содержаня: „Выс. Трибуналъ администраційный у Вѣдни орѣкъ въ кількохъ случанхъ а послѣдный разъ въ справѣ громады Рудокъ, що громады не обовязанй заниматився збираньемъ правительственныхъ податковъ. Коли есть рѣчею певною, що збираньe податковъ черезъ громады наражае якъ зверхности такъ и мешканцѣвъ громады на всякій не вынагородимій шкоды и страты, що отже есть въ интересѣ мешканцѣвъ повѣта, щобы збираньемъ податковъ занималися органы правительственнй, — то пов. выдѣлъ поручае зверхностямъ громадскимъ розважити, чи нема причинъ, задля котрыхъ збираньe податковъ яко тягаръ громадскій належалобы уснути, — и въ такомъ случаю дорадждемо громадѣ, щобы внесла прошенье до Выс. ц. к. краевои Дирекціи скарбу у Львовѣ черезъ ц. к. староство о увольненье ей отъ збаранн податковъ. Зверхность громадска завѣдомитъ о томъ пов. выдѣлъ до конця лютого.“

— **Поправна.** Въ ч. 6. „Дѣла“ въ статіи „Зѣздъ отпоручниковъ деканальныхъ“ зайшла въ послѣдной бесѣдѣ о. Заячковского важна помылка. Тамъ стоитъ, мовь бы то о. Заячковскій сказавъ: „завели насъ въ Вѣдни, завели въ Римѣ...“ На прошенье о. Заячковского простуемо тѣ слова на: „обманено въ нашой справѣ Вѣдень, обманено Римъ; — нѣгде не маемо приятелѣвъ, а за те всюды могучихъ и численныхъ вороговъ“.

— **Львовскій роботники** выслали до рады державной на руки пос. Гавзнера петицію, заосмотрену зашысь 2000 подписами, о заведенье загального права голосованя.

— **Зъ Товстенького** пишутъ намъ: „Въ ч. 7 „Дѣла“ въ новинцѣ було сказано, що въ долѣшній Австріи въ Росацъ зловивъ тамошный учитель въ сѣчню с. р. живого хруща. Я подаю до вѣдомости, що и менѣ лучилось д. 7 лютого с. р. зловити живого маeвого хруща, зовсѣмъ здорового и здобного до шабкого лету. Такого явища у насъ и старій люде не памятаютъ. — *І. Мишталь.*

— **На весѣлю въ Скварявѣ** зложили дня 5 лютого на рѣчь „Бурсы филіи Просвѣты въ Золочевѣ“ слѣдуючій п. т. Панове и Панѣ: Молодій: Викторъ и Клавдія Езерскій 5 зр.; о. Ант. Езерскій зъ Глещавы 1 зр.; о. Струмѣньскій зъ Скварявы 90 кр., панѣ Емилія Езерска 1 зр.; о. Данило Таничкевичъ зъ Закомаря 1 зр.; о. Сидоръ Езерскій зъ Золочева 1 зр.; панѣ Яворска, коллторка 1 зр.; панѣ Левицка 1 зр.; панна Левицка 60 кр.; панна Левицка 40 кр.; о. И. Левицкій зъ Пѣтрича 1 зр.; о. Карпо Винтонякъ зъ Бужка 1 зр.; панѣ Клосовска 60 кр.; п. Кухарскій зъ Золочева 1 зр.; о. Макухъ 80 кр.; п. Вол. Танячкевичъ зъ Золочева 1 зр.; о. Тарнавскій зъ Подлыся 1 зр.; ко. Куриось зъ Бѣлого Каменя 2 зр.; п. Андрей Дольницкій 1 зр.; п. Чемерыньскій 50 кр.; п. Зарицкій 60 кр.; п. Нементовскій 40 кр.; п. Клосовскій 60 кр.; п. Лелигдовичъ 60 кр; п. Фрицкій 40 кр; п. Тарнавскій 50 кр.; Поменшій датки 1 зр. 17 кр.; Разомъ 27 зр. 07 кр. Збираньемъ сихъ датковъ занялися Вп. Панны Емилія Корчиньска и Емилія Струмѣньска, за що якъ имъ, такъ и Вп. Дателямъ складае комитетъ Бурсы щиро-руске „Спаси Бѣгъ!“ При сѣй нагодѣ упрашаемо Вп. Константина Телѣшевского о ласкаве надосланье намъ своеи адресы, потрѣбной для порозумѣнася съ нимъ въ дѣлахъ Бурсы. —

Въ Золочевѣ дня 12 лютого 1884. — Именемъ комитету: *Сидоръ Езерскій*, голова.

Вѣсти епархіяльній.

Зъ АЕпархіи Львовскои.

Въ пропозицію принятй І. на Маркову оо. Мих. Винницкій зъ Подгаець и Юл. Твардіевичъ зъ Новосѣлокъ. ІІ. На Поднѣстряны, дек. ходоровского, оо.: 1) Дометій Бородайкевичъ зъ Станковець, 2) Володисл. Юзычаньскій зъ Борынича, 3) Як. Вергановскій зъ Кіевца; дальше Володим. Леонтовичъ зъ Дунаева, Ив. Боднаръ въ Межирѣчахъ и Ив. Билинкевичъ въ Дмитровичахъ.

Завѣзаный до нам. институціи. о. Теодоръ Трачъ на пар. при карн. заведеню въ Станиславовѣ.

Сотрудництва получили оо: 1) Альфр. Сѣменовичъ въ Черновцяхъ; 2) Стан. Алексевичъ при церкви св. Петра и Павла во Львовѣ.

На конкурса розписана пар. Рогачинъ, дек. нараѣвского, над прав., съ речницемъ до 10 к. цѣтня 1884.

Переписка Редакціи и Администраціи.

Вси. Т. Е. въ Хащовѣ: „Дѣло“ высылаeся Вамъ точно, якъ и всѣмъ другимъ Вп. предплатникамъ. Коли яке число не прійде на часъ, рекламуйте зразъ, бо годѣ намъ знати.—*Всп. Н. С. въ Козовѣй.* Зъ присланыхъ грошей лишилося 1 зр. на 1884 рокъ. *Всп. С. Т. въ Синее. низк.* — Присланій грошъ заплачено за 1883 рокъ — *Всп. І. П. въ Ивановцѣ.* Присланій грошѣ записано за 2-гій повнокъ 1883. Реклямованій числа высылаемо. — *Всп. М. Д. въ Чанижи.* Чому „Господаря“ не посылаютъ, — годѣ намъ знати; мы грошѣ передали. Що до почты въ Тоноровѣ, то нема нашои рады, якъ внести жалобу до Дирекціи почтъ у Львовѣ, а п. Шневеръ певно поучитъ сю паню, якій си обовязки. — *Вп. В. Г. въ Умани.* Ваша предплата скончилася 31 грудня 1883. Реклямованій повѣсти и „Дѣло“ на сей рокъ высылаемо дальше. — *Всп. І. Р. въ Вашковцяхъ.* За „Подяку“ 1 зр. — *Сл. Читальня въ Корчинѣ.* Вашій статуты мы зразъ, якъ только достали, передали ц. к. намѣстництву. Вы можете змѣркувати, кольке вже часу минуло. — *Н. Н. въ ?* Допись Вашои о „опрышкахъ“: нѣйтѣ и членѣ рады повѣтовои въ Уп—ахъ помѣстити не можемо, бо не знаемо, отъ кого она походитъ. На случай якихъ-небудь замѣтокъ — мы не могли бы на нѣкого покликатись. Безъ повного подпису съ поданьемъ стану допоузателя — мы, научений досвѣдомъ, — нѣколи нѣякои допнси не важимося мѣстити. А то, якъ нарочно, подъ допнсями де и-де о якісь личній тяжшій закиды, нашій допнсувателѣ подпишутся або „Н. Н.“ або такъ закрутятъ свій подпнсъ, що годѣ его отчитати. Коли фактъ вѣрный, правдивый и могучій бути доказанымъ, то чого скрыватися?!

Подяка

Дня 29-го Сѣчня с. р. упокоилася по довшій недузѣ мати наша, Анна зъ Добрянськихъ Павлусевичева, вдова по священнику. Въ тяжкомъ горю нашомъ правдивою отрадою було для насъ сочуство, заявлене участею въ похоронномъ обрядѣ Достойными Лицями. Тожь най намъ вольно буде на сѣмъ мѣсци зложити прилюдно щиру подяку Вп. оо: Емиліяну Дрогомирецкому, пароху зъ Княжа, за его прощальне слово надъ мощами Покойной, Маркилу Зѣнкевичу, пароху зъ Рудникъ, Иларіону Михалевичу, пароху зъ Коссова, Льву Гѣбовицкому, пароху зъ Ганковець, Амвросію Сѣчиньскому, душпастырю зъ Карлова и ко. Александру Дзѣржиньскому, лат. пароху зъ Вашковець, за ихъ трудъ при похоронномъ дѣйствѣ. Богъ най Ваинъ Отцѣ честнй сторицею трудъ Вашъ надгородитъ! Не менше дякуемо чч. братствамъ церковнымъ, латиньскому и своему рускому звеличившимъ своимъ присутствомъ обрядъ похоронный, якъ и зъ кінци всѣмъ вѣрнымъ, що численно на той сумный обрядъ прибули.

Вашковцѣ (на Буковинѣ) дня 12 лютого 1884

Марія Боровска, Теофила Билинкевичъ, Савина Павлусевичъ, Павлина Рогужиньска, — донькн; Евгеній и Титъ Павлусевичъ — сыны; Францъ Боровскій, Александеръ Билинкевичъ, Іоанъ Рогужиньскій — затѣ.

(Надослане.)

(За рубр. „Надослане“ Редакція не бере на себе отвѣчальности.)

Якій порядки пануютъ въ „*Австро французскомъ товариствѣ убезпеченя*“ („*Asienda*“), намѣряю показати на примѣрѣ. О. А. Д. зъ Коссова заасекурувався на житье передъ 18 лѣтами на 1000 зр. подъ условіемъ сплаты по 40 гульд. рочно. При умовѣ агентъ приобѣцавъ, що по кождыхъ 5 лѣтахъ раты будутъ знижений; тымъ часомъ вже минае 18 лѣтъ и, кромѣ того, що роздѣлили сплату на двѣ $^1/_2$-рочній раты по 20 зр., не знижили ихъ доси анѣ о крейцаръ, хочь о. А. Д. вже два разы старався о тое. Але на томъ не конець. Дирекція въ послѣдныхъ рокахъ отягаeся съ присылкою квитовъ за уплачений раты — а сторона, если не мае чимъ выказатися при зажаданю выплаты, може стратити право до цѣлои довгій лѣта плаченои сумы. Тамтого року мусѣвъ сынъ о. А. Д-ого перебуваючій у Львовѣ отбирати тое поквитованье, а сего року мусѣвъ ажъ чотыри разы трудитися и доси безъуспѣшно, а о. А. Д. мусѣвъ реклямувати до дирекціи почтовои, чи доручила грошѣ Аціендѣ. Въ бюрѣ сказали сынови о. А. Д-ого, що поквитованье мусѣло згинути на почтѣ; другій разъ сказали прійти за 8 днѣвъ, бо дупликатъ треба спровадити ажъ зъ Вѣдня; третій разъ не въ 8 а въ 10 днѣвъ пізнѣйше сказали, що дупликату ще нема (мусѣли волы тягнути той поѣздъ, котрымъ ѣхавъ дупликатъ!). Сынъ о. А. Д-ого жадае бодай простого поквитованя и въ кількa днѣвъ знову приходитъ, а ему кажутъ, що вже выслали до о. А. Д. почтою. Тымъ часомъ зъ отгамъ приходитъ листъ, що поквитованя якъ нема, такъ нема. Вины на почту складати не можна, бо всякій листы точно доходятъ! Що жь тутъ думати о порядкахъ въ тій „Аціендѣ“!...

Левъ Домницкій.

Аптика РУКЕРА во Львовѣ

поручае

конякъ лѣчущій, правдивый францускій

въ рѣжныхъ родахъ по цѣнѣ 2 зр. до 3 зр. 50 кр.

— также малягу.

Всѣхъ наукъ лѣкарскихъ

Дръ Щастный Сельскій

бувшій асистентъ професора болѣзней жѣночихъ университету вѣденьского, Дра бар. К. Рокитаньского

переселився до Львова

и ординуе яко спеціялистъ въ жѣночихъ болѣзняхъ и операторъ отъ 2-гоя до $3^1/_2$ годины по полудни въ своѣмъ помешканю

при улици Чарнецкого ч. 2. (3—3)

Желѣзничій поѣзды.

Отъ 1 червня 1883 пѣсля годинника львовского.

Отходятъ зъ Львова.

ДО КРАКОВА: о год. 10 мин. 50 вечеромъ поѣздъ поспѣшный, о год. 4 мин. 5 рано поѣздъ особовый, о год. 5 мин. 9 по пол. поѣздъ мѣшаный и о год. 6 мин. 35 рано поѣздъ льокальный.

ДО ЧЕРНОВЕЦЬ: о год. 6 мин. 30 рано поѣздъ поспѣшный, о год. 12 мин. 15 по пол. и о год. 11 мин. 10 въ ночи поѣздъ мѣшаный.

ДО ПОДВОЛОЧИСКЪ: зъ головного двора. о год. 6 рано поѣздъ поспѣшный, о год. 12 мин. 38 по пол. и о год. 10 мин. 31 веч. поѣздъ мѣшаный.

ДО СТАНИСЛАВОВА: на Стрый, рано о год. 7 мин 5 поѣздъ мѣшаный; веч. о год. 7 мин. 10 поѣздъ омнибусовый и о год. 11 мин. 20 передъ пол. поѣздъ льокальный Львовъ-Щирецъ.

ДО ПОДВОЛОЧИСКЪ: въ двора Подзамче о год. 6 мин. 10 рано поѣздъ поспѣшный, о год. 1 мин. 4 по пол. и о год. 11 веч. поѣздъ мѣшаный.

Приходятъ до Львова.

ЗЪ КРАКОВА: о год. 5 мин. 40 рано поѣздъ поспѣшный; о год. 9 мин. 27 веч. поѣздъ особовый; о год. 1 мин. 40 передъ пол. поѣздъ мѣшаный, о год. 7 мин. 54 веч. поѣздъ льокальный.

ЗНАЙДЕНЕ!!!

По неутомимыхъ студіяхъ пощастилося наконець Дру фонъ Бенденъ зложити

Помаду на волосье

о котрій съ повнымъ правомъ можна твердити: **она сповняе свою правдиву цѣль.** Въ зовсѣмъ короткомъ часѣ вытворюе тая помада повный и сильный волосъ на бородѣ и головѣ и не допускае выпадати волосю. **Выналодчикъ гарантуе за безъусловный успѣхъ.**

Цѣна за фляконъ 2 зр.

Можна набувати за попередною присылкою належитости лишь у выналодчика Дра фонъ **Бенденъ**, Прага, Salmgasse, 7. (8—24)

Шукаемо

по всѣхъ сторонахъ, за дуже добру провизію, заступниковъ що хотѣли бы занятися продажею законно-дозволеныхъ Лосовъ премійныхъ, котрій въ сѣмъ роцѣ (1884) певно съ выграньемъ тягнений бути мусятъ. Оферты franco до филіи **Bankvereinigung Grün & Co., Frank. a. M.**

Лишь правдивій

Вина Токай Гегяляйскій

Столове, Самородне, Масляче путове (Buttige)

набути можна у

Теофиля Яблоньского

въ Дрогобычи,

котрый, закупивши его лично въ першихъ шляхотскихъ пивницяхъ въ околици ТОКАЮ, поручае его въ бочкахъ по 130—135 литровъ, якъ также частями на литры и бутильки по цѣнахъ найумѣренѣйшихъ, бо купуючи бочку, коштуе бутилька:

Гегяляйского	. .	30 кр.
Зеленяка	. . .	32 „
Самородного	. . .	38 „
Самородного зъ р. 1876		48 „

Рѣнокъ поручае найлучшій

КОНЯКЪ ЛѢЧНИЧІЙ

просто зъ Cognac спровадженый,

по **3 зр.** за **бутильку.**

Вежій ласкавій замовленя выповняются швидко, съ строгою совѣностстею. (1—3)

„Скошеный цвѣтъ“

образокъ зъ галицкого житя

Василя Барвѣнка.

Цѣна 1 зр., съ пересылкою 1 зр. 20 кр.

Дѣстати можна въ администраціи „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигійскій.

Fabryka KAWA OSZCZĘDNOŚCI (Span Caffee) KAWA GALICYJSKA (Galiz: Caffee)

NAJLEPSZE DOMIESZKI DO KAWY ARABSKIEJ MOŻNA NABYĆ W KAŻ„ DYM HANDLU KORZENNYM.

Муштарда - Естрагонъ

въ патентованôмъ опаковању.

Винторъ Шмидтъ и Сыны.

Вѣденьска спеціяльность

найлѣпша тутешна марка 1/8, 1/4, 1/2 кильовôй еленки правдивô лишь съ фирмою и охоронною маркою можь дôстати въ всѣхъ склепахъ, торговлях корѣнными товарами и деликатесами.

„МЕРТВІЙ ДУШЪ“

гумористична повѣсть **Миколая Гоголя** съ портретом автора и „Словом отъ Выдавництва“ (278 стороникôв 8-ки).

рôвнô великô

Цина 1 зр. 80 кр.; съ пересылкою почтовою 2 зр.

Дôстати можна въ администрациї „Дѣла“ и въ книгарни Ставропигийськôй.

Жадне средство до нынѣ не показалося такъ спасительнымъ противъ **кашлю, хрипки, замуленя флегмою, нежиту** и т. д., якъ зъ **вускольстном бабки** робленй и задла свого певного и скорого наслѣдку высоко цѣнений

Бонбоны бабковй

Виктора Шмидта & сынôвъ

въ **Вѣдни.** (7—12)

Правдивй тôлько въ Аптикахъ **и у Кароля Баллабáна и Ст Маркевича во Львовѣ.**

НАЙНОВѢЙШЕ ВЫНАЙДЕНЫЙ АПАРАТЪ

до робленя дѣрокъ въ полотнѣ и сукнѣ

выробляє на годину 60 дѣрок.

Найновѣйший и поправлений

МАШИНЫ ДО ШИТЯ

съ гварантією 5 лѣтъ.

Тыждневй раты 1 зр.,

або пôсля умовы.

Кôлька сотъ где инде купленых машинъ пересылае рôкъ-рôчно до мене П. Т. Публика для замѣны на машины практичнй и поправнй.

Шумнй виконсы заграничных фармъ и множество агентôвъ, котрй крутятся по краю, вводятъ **несосторожныхъ** тандитными машинами пôдъ назвою „Оригинальнй“, хоть така машина зопсуесь — нѣжь ся еще й сплатитсе (ратами), шо тяжко и **шкодитъ здоровлю.** (39—52)

СКОРОХОДЫ

(Велоциpеды)

для хлопцѣвъ 5-ти до 15-ти лѣтъ.

Скороходы сй суть съ трема колесами, цѣлй желѣзнй, дуже тревалй, хорошй и густовай; можь нихъ уживати и въ комнатѣ и на дворѣ — и суть дуже користай для выробленя силъ физичныхъ у молодѣжи.

Цѣна зр. 14, 16, 18.

При высылцѣ 50 кр. за опаковане.

Замѣну и всяку направу машинъ до шитя всѣхъ системôвъ, човенця, части складовй, голки, оливу до машинъ поручая

Іосифъ Иваницкій

механикъ и спеціялистъ во Львовѣ, въ готелю Жоржа.

Запросины

до предплаты на дѣло пôдъ заголовкомъ:

„РУСКЙ ПРАВОТАРЬ ДОМОВЫЙ“

укладу

Юліяна Семигинôвского и Василя Лукича

Конечна потреба „руского правотаря домового“, — надъ котрою розводитись зайвô, божь почуваемо ся загально всѣ, чого доказомъ численнй голосы середъ нашои Публики, якъ послѣдными часами голосы нашихъ высокодостойныхъ ветеранôвъ-патріотôвъ Стефана Качалы и Богданъ Дѣдицкого — спонукала насъ приняться за выдавництво єго, щобы тымъ способомъ уможливити кождому обходитись безъ адвоката, радити собѣ самому во всѣхъ справахъ правныхъ а особливо-жь вносити поданя и всякй просьбы, чи освѣдчена до властей судовыхъ въ языцѣ рускôмъ и на тôй пôдставѣ придбати нашôй мовѣ приналежне ѣй становище.

Пôдписанй приймаютъся на теперь выдати першу часть, обôймаючу все, що входитъ и ôтносится до цивильного закона и до всѣхъ родôвъ поступованя судового, а то такъ въ справахъ спôрныхъ якъ и въ неспôрныхъ — и до поступованя въ справахъ карныхъ.

Цѣну предплатну тои першои части, котра буде обôймати въ приближеню 25 аркушѣвъ друку — въ оправѣ — постановляєся на 3 зр. 25 кр. а. в.

Позякъ початокъ друку буде залежатя ôтъ того чи зголосится 250 предплатникôвъ — такъ якъ кошта выданя суть великй — проте ôтзываемося до всѣхъ щиро-люблячихъ свою ôтчину и свôй народъ людей, Отцѣвъ духовныхъ, Радъ громадскихъ, учителѣвъ, писарѣвъ громадскихъ, не менше до всѣхъ институцій нашихъ — щобы пересылкою предплаты и зъединуваньемъ предплатникôвъ уможливили скоре появленье зъ друку **„руского правотаря домового“.**

Предплату належитъ присылати на руки Редакцій рускихъ часописей у Львовѣ, котрй укôпно просимо, не ôтказувати намъ въ тôй многоважнôй для нашои Руси справѣ, своєи ласкавои и щироі помочи.

Наколибъ згадане высше число предплатникôвъ до 1 марця 1884 не зголосилося — то грошѣ зостанутъ звернены.

Всѣ рускй часописи просимо укôпно повторити нашу ôтозву и задуманє нами выданье поручити **Своимъ Читателямъ** прихильнымъ словомъ.

Юліянъ Семигинôвскій и *Василь Лукичъ.*

П. Т. Увзглядняючи загальный голосъ о потребѣ выдавництва для народа

Житія Святыхъ

котрыхъ память празднуе наша церковь, задумавъ я при помочи труженникôвъ народного дѣла приступити до того жь выдавництва пôсля слѣдуючои программы:

а) Житье кождого Святого буде представлене вѣрно, пôсля найлучшихъ жерелъ съ увзглядненьемъ тогдышныхъ обставинъ суспôльныхъ, домашныхъ, держанныхъ и т. д.

б) Житье кождого Святого буде заключатися въ одной книжочцѣ, прикрашенôй хромо-литографичнымъ образкомъ, и кожда книжочка творити буде сама для себе одну цѣлôсть.

в) Величина кождой книжочки буде выносити ôтъ 1 до 1½ великого листа въ 16 цѣ по пересѣчнôй цѣнѣ для предплатникôвъ 6 до 10 кр. за примѣрникъ.

г) Кождого мѣсяца появится по крайнôй мѣрѣ одна книжочка.

Перший книжочки появлятся сейчасъ зъ печати, якъ лишь Его Преосв. Дръ Силвестеръ зволитъ удѣлити свого призволеня.

Подаючи се до вѣдомости П. Т. Публики, прошу о численну пôддержку, бо лишь при великôй численности замовлень зможу въ цѣлости вывязатися зъ предпринятого дѣла. 1—?

К. М. ВОЗНЯКЪ

Львôвъ, улиця Ôрменска ч. 6. (Напротивъ „Нар. Дому“).

☞ Замовлена и предплату на „Житье Святыхъ принимае выдавець, и съ нимъ зволитъ безпосередно порозумѣтися кождый, кто хотѣвъ бы „Житія Святыхъ“ въ бôльшôмъ числѣ примѣрникôвъ взяти въ комисъ. ☜

Дешевше нѣжь выданье Петереса!

За 1 зр. 20 кр.

высылаєся 2 туры Вальцѣвъ, 2 Мазуры, 2 Кадрилѣ, 1 Коломыйка, 2 Польки и 1 Полонезъ або Маршъ на фортепянъ

разомъ 10 зошитôвъ танцѣвъ

любимых композиторôвъ якъ: Штраусъ, Тымольскій, Малуровичь, Ернести, Тыцъ, Раковецкій, Паганесъ и т. д. а

за 2 зр. а. в.

подобне число, отже

20 зошитôвъ танцѣвъ.

Высылаєся такожъ (6—6)

за **2** зр. **10** утворôвъ салоновых

Кесслера, Кароля гр. Залуского, Гуневича и т. д

Адресъ:

Складъ и выпожичальня нутъ

Губриновича & Шмидта

пôдъ зарядомъ

Кароля Вильда

во Львовѣ ул. Академична ч. 3.

N. B. Кто замовляє новысший ноты, зволитъ довести яки має зъ оголошуваных къ минушôмъ роцѣ, щобы не получивъ потрого зъ танцѣвъ другій разъ.

Тамъ суть такожъ на складѣ: **Найновѣйшй оперетки и танцѣ на мясницѣ 1884.** Каталоги даромъ.

ч. 3 ул. Академична ч. 3.

Дешевше нѣжь въ Вѣдни або Гамбурзѣ!

Дешевше нѣжь въ Берлинѣ!

НАСѢННЬЕ

всяке, пôльне и огородове

поручае изъ свого складу

Народна Торговля во Львовѣ.

Капуста проста и волоска, карафіолы, калярепа, буроквь, морковь, паприка, рѣпа, салата, цвиклы, цибуля, редкôвця, огôрки, гарбузы удержуются изъ самыхъ лучшихъ и выпробованыхъ родôвъ. Горохôвъ пôльныхъ и огородовыхъ рôжнй лучшй роды. Конюшины червоной, шведскои, люцерны, есперзеты, райграсу, тимотки чисте зерно; бураки насовищнй, мамуты и обердорфскй. Изъ збôжа: овесъ сибирскій, жито яре, великанъ и ячмѣнь шкотскій. Бульбъ кôльканайцять родôвъ новостей.

Кромѣ насѣня удержуемо на складѣ всякй керѣнний товары, паперы и рôжнй приборы до писаня.

Торговля скупуе продукты нашои господарки, о скôлько тій въ склепѣ примѣщенье знайти можутъ, якъ: мѣдъ, повила, вôскъ, масло и проче — все въ сортахъ добрыхъ; купуе такожъ всяке насѣнье, соли оно походитъ ôтъ родôвъ благородныхъ.

При всякихъ офертахъ желаеся пробки, и по можности означеня цѣнъ. (2—?)

Торговля знарядôвъ, иконъ, книгъ и ризъ церковныхъ

В. СТАХЕВИЧА И СЫНА

ВЪ ТЕРНОПОЛИ

поручае свôй ново ôткрытый въ обильный выборъ заосмотреный складъ:

Товарôвъ золотыхъ, ювилерскихъ, срѣбныхъ и зъ китайского срѣбра

по дешевыхъ цѣнахъ. (14—15)

Найблизше тягненье I-го марта с. р.

ЛОСЫ ЧЕРВОНОГО КРЕСТА УГОРСКЙ

головна выграна 50.000.

Продае по дневнôмъ курсѣ

АВГУСТА ШЕЛЛЕНБЕРГА

дôмъ банковый и контора вымѣны во Львовѣ.

☛ **Поборовй квиты** на пять тыхъ Лосôвъ въ 19 мѣсячныхъ ратахъ по зр. 2 при правѣ сей часъ выграти. (5—6)

Конкурсъ

на творы драматичнй.

Въ мысль рѣшеня выдѣлу товариства „Рускои Бесѣды“ у Львовѣ розписуеся симъ конкурсъ на творы драматичнй (трагедіи, драмы, мельодрамы, комедіи, на котрй вызначаеся I-ша премія въ сумѣ 200 зр. а. в. за твôръ найлучшій, II-га премія въ сумѣ 150 зр. а. в. за твôръ взглядно найлучшій.

На першôмъ мѣсци стоятъ творы драматичнй **народнй**, основуючйся на исторіи, обычаяхъ, переказахъ, въ загалѣ на житю нашого народа.

Преміованй творы остаются власностею автора, а „Бесѣда Руска“ позыскуе лишь право представляти ихъ на сценѣ. Але право представленя прислугуе выключно лишь „Бесѣдѣ Рускôй.

Кождый авторъ зволитъ тому означити свою працю якимсь осôбнымъ знакомъ, не пôдписуючи свого имени а долучаючи тое жь окремо въ опечатанôмъ листѣ — и прислати на руки выдѣлу „Рускои Бесѣды“ (Львôвъ улиця Скарбкôвска ч. 2) найдальше до 1 вересня 1884.

Рôвночасно подае Выдѣлъ „Рускои Бесѣды“ до загальнои вѣдомости, що кождого часу принимае и преміюе такъ взôрцевй переводы писателѣвъ заграничныхъ, великорускихъ, нѣмецкихъ, французскихъ и иншихъ, якъ и творы оригинальнй (окрôмъ конкурсовыхъ) особливо одно- и дво-актовй драмы зъ житя народного надаючйся до представленъ по читальняхъ селянськихъ.

Прочй рускй газеты просимо о ласкаве повторенье сего конкурсу.

Отъ Выдѣлу товариства „Руска Бесѣда“. (2—?)

Львôвъ 22 Сѣчня 1884.

Выдавець и редакторъ: Антôнъ Горбачевскій.

Зъ друкарнѣ Тов. им. Шевченка пôдъ зар. К. Беднарского.

Ч. 15. Львôвъ, Вторникъ 7/19 лютого 1884. Рочникъ V.

Выходитъ со Львовѣ що Вторника, Четверга и Суботы врôмъ русскихъ свят) о 4-ôй год. попол. Литер. додатокъ „Библіотека найзнам. повѣстей" выходитъ по 2 печат. аркушѣ кождого 15-го и послѣдного дня кождого мѣсяца.

Редакція, администрація и експедиція пôдъ Ч. 44 улиця Галицка.

Всѣ листы, посылки и рекламаціи належитъ пересылати пôдъ адресою: редакція и администрація „Дѣла" Ч. 44 ул. Галицка.

Рукописи не звертаютсѣ тôлько на попереднє застереженье.

Поодинокє число стоитъ 12 кр. а. в.

Оголошенія принимаютсѣ по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ одного строчки печатнôй.

Реклямаціи неопечатаній вôльнôй ôтъ порта.

Предплату належитъ пересылати єдино (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администрації часописи „Дѣло" ул. Галицка, Ч. 44

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло" для Австріи: на цѣлый рôкъ . . 12 зр. на пôвъ року . . 6 зр. на чвертъ року . . 3 зр. съ дод. „Библіотеки": на цѣлый рôкъ . . 16 зр. на пôвъ року . . 8 зр. на чвертъ року . . 4 зр. на самъ додатокъ: на цѣлый рôкъ . зр. 5·— на пôвъ року . зр. 2·50 на чвертъ року . зр. 1·25

для Россіи: на цѣлый рôкъ . . 12 рубл. на пôвъ року . . 6 рубл. на чвертъ рок. . . 3 рубл. съ дод. „Библіотеки": на цѣлый рôкъ . . 16 рубл. на пôвъ року . . 8 рубл. на чвертъ рок. . . 4 рубл. на самъ додатокъ: на цѣлый рôкъ . . 5 рубл. на пôвъ року . . . 2 50кр.

Для Заграницы, окрôмъ Россіи: на цѣлый рôкъ . . . . 15 зр. на пôвъ року . . . . 7·50 зр. на чвертъ року . . . . 3·75 зр. съ дод. „Библіотеки: на самъ додатокъ: на цѣлый рôкъ . 19 зр. на цѣлый рôкъ . . 6 зр

Выемкове положенье въ Вѣдни.

Єсли важнѣ проявы внѣшнои або внутрѣшнои политики проходятъ мѣжь Русинами майже безслѣдно, то сему бы ще не дуже такъ можна дивуватись, та и причинъ сего не далеко треба шукати; всѣмъ звѣстно, якими способами вытискаєся всюды наша легальна репрезентація, якими способами придержуютсѣ намъ уста, — то жь не дивно, що въ данôмъ случаю не можемо мы анѣ рѣшаючого голосу пôднести, анѣ якъ-небудь тамъ, де насъ нема, вплывати; не дивно такожъ, если при такихъ обставинахъ наше политичне образованье — хочь безъустанно, але лише поволи поступае, если въ широкихъ кругахъ нашого народа лишь поволи розбуджуєсь политичне житье, вытворюютсѣ политичнѣ погляды.

Однакожь не лѣпше — если не гôрше — стоитъ съ Поляками, хочьбы и поминути вже простый народъ „польскій", масу населенія захôдноі Галичины. Галицка праса польска есть взôрцемъ — въ одноі стороны безцѣльного, недоладного языкомельства крикливыхъ недумôвъ-патріотникôвъ, въ другои жь стороны — скажемо по-просту — взôрцемъ рафинованого политичного шпиндлю. Важнѣ факты щоденного политичного житя если обговорюютсѣ, то або надзвычайно поверховно, а при тôмъ въ выключного фантастично-народового становиска, або такъ, якъ сего вымагае интересъ кликъ, а навѣть личностей. Хвили, хвилевый интересъ, — отсе ихъ окликъ; aprés nous le deluge! А нѣ, то нехай все пропадае, щобы лишь якій... клапоть идеи „народовои" сальвувати, щобы хочь зверха блыщало се, що во внутрѣ нездорове, гниле. Результаты такого стану рѣчей не тайнѣ: „доминуюче" положенье „народовои делегаціи" въ Вѣдни, достоинства, титулы, добрый заробокъ — попри нуждѣ и невгодѣ въ краю... Застôй, забагненье политичного и суспôльного житя, неразвитôсть масъ, недостача однодушного и самосвѣдомого поперти въ стороны краю на случай потребы енергичного выступленя. Житье державне не стоитъ, такъ якъ и нѣчо не стоитъ на мѣсци, а йде або напередъ або въ задъ. А ту факты переходятъ за фактами майже незамѣтно, аб сале або и зовсѣмъ не зрозумѣнѣ, не розслѣдженѣ, не учимося нѣчого, забуваємо то, що пройшло, — а потому приходится „кравни", ба и державѣ нести на собѣ всю тяжку вагу консеквенцій сихъ фактôвъ. Нема исности нѣ що до теперѣшности, нѣ що до будучности; блуканина або языкомельство, а вже що найбôльше менше або бôльше оправданѣ рекриминаціи, — отсе все.

Якъ нашимъ читателямъ вже звѣстно, заведено въ столичномъ Вѣдни и въ двохъ округахъ низшои Австріи выемкове положенье. Парламентъ, котрому правительство пôсля закона въ 1869 р. мае предложити причины евентуальнои постановы выемкового положенія, але котрый пôсля того самого „конституційного" закона не мае зовсѣмъ права рѣшати самъ о потребѣ або слушности такого положенія, „избравъ лучшую часть", т. е. принявъ до вѣдомости и узнавъ за управедливлене поступованье правительства въ сѣмъ дѣлѣ. Двѣ рѣчи тутъ насъ передовсѣмъ займаютъ: причины выемкового положенія и становиско партій въ палатѣ послôвъ при дебатѣ надъ симъ предметомъ. Яко причину выемкового положенія подае правительство рухъ анархичный, соціялистичный и пр. — и звѣстнѣ атентаты, убійства полицейниковъ, листы съ погрозами, и т. п.

Що далеко ще до того, щобы сѣтъ бувъ равнъ, ба щобы суспôльнѣ и политичнѣ обставины були выносимѣ, сего — здавсь — нѣкому доказувати не треба. Що заходитъ наглача потреба бодай дещо поправити, признавъ се и абсолютистично-династичный политикъ кн. Бисмаркъ, признали и соціяльнѣ демократы и соціяльнѣ аристократы, а до такои поправы таки въ консервативно-династичномъ интересѣ стремлятъ явно и новѣйшѣ законодавства нѣмецке и австрійске. Однакожь въ другои стороны есть неменше певнымъ фактомъ, що нѣгде въ жизни перескôковъ нема; що кождый процесъ въ жизни, кожде дѣло людске потребуе часу для переведеня, довершеня; що формы державнѣ и суспôльнѣ, если маютъ бути тревалѣ, повиннѣ бути тôлько санкціонованьемъ дѣйстного, працею многихъ одиниць приготованого и вытвореного стану рѣчей; що нема нѣчого шкôднѣйшого въ житю суспôльномъ и политичномъ, а впрочѣмъ и въ житю кождои одиницѣ нѣчого шкôднѣйшого для природного розвою, нѣчого, щобъ бôльше ницило и пôдтинало пожиточнѣ пôчины, — якъ передвчаснѣ, при всѣй безсильности брутальнѣ порывы. Можна ихъ почепити, можна простити, але дѣйстнои користи таки мимо „власнôй" своѣй справѣ певно не принесутъ нѣ анархисты, нѣ терористы, нѣ всякѣ иншѣ ворохобники, котрѣ закрыли очи на фактичнѣ обставины, на историчный хôдъ житя. Конвульсіи суть симптомомъ слабости, потребы уздоровленя, але анѣ лѣкарствомъ бути не можутъ, анѣ, поки тревають, о выздоровленю бесѣды бути не може. Вытревала, розумна, систематична и организуюча праця ôтъ долу, ôтъ пôдвалинъ; — поволи але на певно, съ выразумѣлостею, всепрощеньемъ и братолюбіемъ, если не въ устахъ то въ груди, съ свѣточемъ просвѣты въ руцѣ, съ добрымъ примѣромъ ôтъ себе, ôтъ одиниць; — неусыпна, хочьбы на око незначна праця сихъ одиниць, — отсе одна можлива дорога для тверезыхъ суспôльныхъ дѣятелѣвъ. Єсли масы будутъ просвѣченѣ, свѣдомѣ себе, своихъ силъ и интересôвъ, свѣдомѣ загальныхъ интересôвъ людскости, а не ексклюзивныхъ интересôвъ якои бы то не було класы або касты, чи роботничои, чи аристократичнои, чи мѣщаньскои, чи сельскои-рôльничои, тогды сама собою устане потреба кровавыхъ порывôвъ геройвъ револьвера, динамиту, а передовсѣмъ ... фразы. А поле для працѣ нынѣ кождый все и всюды найде.

Мы не бачимо причины входити глубше въ мотивы правительства, вже для того, що правительство мае ту повну свободу дѣланя. „Либералы" нѣмецкѣ постарались о се 1869 р.; правда, що тогды потрѣбно було панамъ либераламъ такого закона супротивъ — Славянъ-Чехôвъ... Нынѣ кажутъ тѣ жь самѣ либералы, що правительство не достаточно умотивувало свое предложенье, що хоче попри анархистахъ переслѣдувати опозицію. Се певно, що выемковe положенью причинъ анархичного руху не усуне, суспôльныхъ порядкôвъ не поправитъ, часу не спинитъ.

Коли прислухатись дебатѣ надъ тымъ предметомъ въ палатѣ послôвъ, то справдѣ не знати, чи смѣятись, чи плакати, чи вдвигнути плечима! Зъ одноі стороны бачимо „опозицію", котра сама жь то на себе бичь помагала крутити, котра не вагалась въ конституційнôй державѣ ухвалити законъ, котрый позволяе правительству узнати на неограниченый часъ несуществуючими найважнѣйшѣ, конституцію запоручѣнѣ права личности и суспôльности. Бачимо, якій то тогдѣшнѣ либерали були либеральнѣ для себе; якъ то твердо вѣрили они, що вдержутъ по вѣкъ власть въ своихъ рукахъ, що все будутъ могли крутити своими законами якъ собака шкôрою, що все вможутъ въ конституційнôй державѣ допдати права иншихъ народностей, иншихъ сторо ництвъ. Си устава въ 1869 р. мала прецѣ жь причинитись до утревалення панованя либералôвъ. — Зъ другои стороны бачимо „прихильнѣ" графови Таффе сторонництва: ôтмовити не можна, не ôтмовити такожъ многимъ въ правицѣ не хотѣлось. Але що дѣяти, коли правительство анѣ не хоче анѣ причины не мае лякатись парляменту; Taffe locuto, causa finita, а нѣ,] то ще пп. послямъ скажутъ въ дома роздумати надъ тымъ: щô вôльно, а чого не вôльно конституційному парламентови. А чи при новыхъ выборахъ бувъ бы выбôръ тыхъ самыхъ „ôтпоручниковъ", репрезентантôвъ „народа" якъ небудь забезпеченый? Чи выборцѣ станули бъ якъ одинъ мужъ за своими послами? Чи правительство взнадто може потребувало бъ заходитись при новыхъ выборахъ? — Та ба! або то новѣ выборы були бы такъ дуже потрѣбнѣ? Въ скарбници конституційнôй знайдутся на всѣ случаѣ законы. Треба слухати, поки правительство добре, а то ще може розсердитись, а непослушнѣ послы можутъ ще весь парламентаризмъ „heimgeigen" якъ сказавъ дръ Ригеръ. Тожь н. пр. п. Грохольскій не щадивъ заходôвъ, щобъ переперти въ польскôмъ „колѣ" ухвалу, що всѣ члены „кола" обовязуются голосувати за выемковымъ положеньемъ. Нѣкто серіозно и не розбиравъ, чи предложенье правительства оправдане, чи нѣ... Правительство розсердится и пропаде и блескъ зверхный, покажутся и парламентаризмъ и политиканы народовѣ и идея народова и пр. — въ цѣлôй нужденнôй наготѣ. Триматись, чимъ можна и якъ можна и поки можна, — щобы на верха.

Лѣвица старалася всѣми силами повалити министерство Таффе; правица всѣми силами стараєсь поконати лѣвицю; а гр. Таффе стоитъ „надъ партіями", а властиво не стоитъ нѣ о лѣвицю, нѣ о правицю, бо тѣшится довѣріемъ короны. Та не лишь гр. Таффе тѣшится. Тѣшится на пр. „Gaz. Narod.", що „тевтонамъ" далеко до панованя, бо стратили „zaufanie" у короны. И „Gaz. Narod." и ческа „Politik" и клерикальный „Vaterland" и министеріяльна „Presse", — всѣ они, де лишь можутъ, вытыкаютъ либераламъ: Бачите, вы були и есьте нечемнѣ, тожь и пукайте ôбласти, що жаденъ въ васъ не буде министромъ!... П. Грохольскій менше-бôльше те саме не вагався высказати въ повнôй палатѣ. Отже, чому либералы не маютъ власти, чому правительство вволитъ опиратись на „правици"? — Бо либералы стратили (мабуть ще передъ Русинами!) „довѣріе", бо правици доси справуєся чемно! Буде блескъ и заробокъ, можна буде до волѣ кпити въ лютои опозиціи, — щобы лишь не позабути на чемнôсть — де треба.

Характеристичный ще одинъ фактъ: много членôвъ опозиційнои лѣвицѣ усунулось ôтъ

Листы зъ Полтавщины.

III.

Въ першихъ двохъ листахъ я показавъ, що економичный побытъ и сельске господарство скрôзь по Полтавщинѣ а особливо мѣжь безземельными и малоземельными крестянами знаходится въ тяжкому станѣ. Ôтъ сего стану залежатъ и всѣ инши лиха, якъ прим. пошести на людей и на скотину; однѣ „обкладки" (дифтеритъ) вылущили въ Полтавщинѣ бôльшь 70.000 дѣтей. При такихъ тяжкихъ умовахъ економичного побыту не може добре стояти и побытъ духовый. Есть люде, що ламаютъ у головѣ своѣй думки: що ôтъ чого залежитъ: чи економичный добробытъ народа ôтъ его духовои просвѣты, чи наопаки, моральный станъ и просвѣта ôтъ ступня економичного побыту народа? По моему, се пытанье зовсѣмъ даремне и надъ нимъ нехай той працюе, кому нѣ про що бôльше гадати; а кто пильно придивлявся житю, той добре постигъ, що економичный и духовый побытъ и розвôй дуже тѣсно, просто нероздѣлимо звязанѣ съ собою и залежатъ однаково одинъ ôтъ другого. У голодного перша думка буде ѣда, у холодного топливо и одежа; такъ само и темный чоловѣкъ нѣчого не пригадае, щобъ получшати, пôдняти свôй матеріяльный побытъ. Хиба темный знае про те, якъ не здорово разомъ съ дѣтьми держати въ одноѣ хатѣ и поросятъ и телятъ и ягнятъ? А коли ôнъ и чувъ ôтъ кого про се гигіеничне вло, або коли ôнъ письменный да самъ про се прочитавъ, дакъ чимъ же ôнъ запоможе сему злу, чимъ ôтверне его? Ôнъ знае, що и для телятъ и для ягнятъ треба якогось теплого захистку; а де его вôзьме, коли у него и абыякого свинюшника нѣ за що заплести?

Зъ такого колеса выходитъ тôлько те, що пôднесенье матеріяльного и духового народного побыту мусить ити разомъ одно съ другимъ и кермувати симъ пôднесеньемъ съ користею повиннѣ не поодинокѣ люде, бо одинъ чоловѣкъ, кто бы ôнъ не бувъ, а у поли ôнъ не воякъ. Се дѣло повинно вестися гуртовыми, громадскими силами; не даромъ же сказано: „громада — великій чоловѣкъ".

Отъ же ради пôднесеня матеріяльного побыту народного въ Полтавщинѣ нѣчогôсенько таки не вроблено. Торôкъ, правда, заложено урядовый позичковый банкъ для крестинъ, але въ того банку користи убогимъ крестянамъ, якъ въ цапа вовны! Тôлько богатырямъ да кулакамъ той банкъ принесе користь, а щобъ станъ ôнъ запомогою тымъ селянамъ, котрыхъ найбôльше заѣдае нужда, дакъ треба: разъ, щобъ основна сума банку була далеко бôльша (а то на всю Россію 5 міліонôвъ!), а въ друге, щобъ банкъ не дававъ въ позичку грошей такимъ селянамъ, котрѣ маютъ вже стôлько землѣ, що она забезпечуе ихъ побытъ. примѣромъ 20—25 десятинъ. (Десятина = трошки менше 2 моргôвъ.)

Просвѣтою сельского люду въ Полтавщинѣ, якъ и скрôзь по Россіи. управлае самъ урядъ черезъ своихъ агентôвъ, въ головѣ котрыхъ стоятъ директоръ и инспекторы школьнѣ; они разомъ съ исправникомъ и священиками складаютъ школьнѣ рады. Черезъ се выходитъ ось, що инспекторы якъ и исправники, будучи перше всего урядниками, ставлятъ метою народноі просвѣты не реальнѣ потребы народнѣ, а прямованье до меты чисто полицейского характеру; черезъ се само народъ не бачучи очевиднои користи ôтъ школъ, дивится на нихъ неприхильно, якъ и на кождый урядовый закладъ, якъ на полицію, якъ на станового, якъ на щось таке, що тôлько увеличуе податки. Такому погляду помагае ще й те, що наука въ сельскихъ школахъ ведется не на народнôй мовѣ, а на великорускôй, котроі украиньскій народъ не розумѣе. До того знову сельскѣ громады що дѣяти, коли правительство анѣ не хоче анѣ причины не мае лякатись парляменту; Taffe locuto, causa finita, а нѣ,] то ще пп. послямъ скажутъ въ дома роздумати надъ тымъ: щô вôльно, а чого не вôльно конституційному парламентови. А чи при новыхъ выборахъ бувъ бы выбôръ тыхъ самыхъ „ôтпоручниковъ", репрезентантôвъ „народа" якъ небудь забезпеченый? Чи выборцѣ станули бъ якъ одинъ мужъ за своими послами? Чи правительство взнадто може потребувало бъ заходитись при новыхъ выборахъ? — Та ба! або то новѣ выборы були бы такъ дуже потрѣбнѣ? Въ скарбници конституційнôй знайдутся на всѣ случаѣ законы. Треба слухати, поки правительство добре, а то ще може розсердитись, а непослушнѣ послы можутъ ще весь парламентаризмъ „heimgeigen" якъ сказавъ дръ Ригеръ. Тожь н. пр. п. Грохольскій не щадивъ заходôвъ, щобъ переперти въ польскôмъ „колѣ" ухвалу, що всѣ члены „кола" обовязуются голосувати за выемковымъ положеньемъ. Нѣкто серіозно и не розбиравъ, чи предложенье правительства оправдане, чи нѣ... Правительство розсердится и пропаде и блескъ зверхный, покажутся и парламентаризмъ и политиканы народовѣ и идея народова и пр. — въ цѣлôй нужденнôй наготѣ. Триматись, чимъ можна и якъ можна и поки можна, — щобы на верха.

Лѣвица старалася всѣми силами повалити министерство Таффе; правица всѣми силами стараєсь поконати лѣвицю; а гр. Таффе стоитъ „надъ партіями", а властиво не стоитъ нѣ о лѣвицю, нѣ о правицю, бо тѣшится довѣріемъ короны. Та не лишь гр. Таффе тѣшится. Тѣшится на пр. „Gaz. Narod.", що „тевтонамъ" далеко до панованя, бо стратили „zaufanie" у короны. И „Gaz. Narod." и ческа „Politik" и клерикальный „Vaterland" и министеріяльна „Presse", — всѣ они, де лишь можутъ, вытыкаютъ либераламъ: Бачите, вы були и есьте нечемнѣ, тожь и пукайте ôбласти, що жаденъ въ васъ не буде министромъ!... П. Грохольскій менше-бôльше те саме не вагався высказати въ повнôй палатѣ. Отже, чому либералы не маютъ власти, чому правительство вволитъ опиратись на „правици"? — Бо либералы стратили (мабуть ще передъ Русинами!) „довѣріе", бо правици доси справуєся чемно! Буде блескъ и заробокъ, можна буде до волѣ кпити въ лютои опозиціи, — щобы лишь не позабути на чемнôсть — де треба.

Характеристичный ще одинъ фактъ: много членôвъ опозиційнои лѣвицѣ усунулось ôтъ и земство, постачаючи на школы грошѣ и всѣ матеріяльнѣ потребы, не маютъ права нѣ трохи вмѣшуватися въ педагогичнѣ и моральнѣ прямованя школъ. Громада дала на школу землю, хату, топливо, сторожа; земство дало грошѣ на плату учителеви; а кого тамъ инспекторъ заведе учителемъ, чого и якъ тамъ учатъ, — до того нѣ громадѣ нѣ земству нѣчого; навѣть по якимъ книжкамъ учатъ въ школахъ — до того земству вась!... Вся користь, яку приносятъ сельскѣ школы народови, тôлько та, що хлопцѣ, котрѣ скôнчатъ школы и одержатъ на те свѣдоцтво, получаютъ пôвъ року „льготы" на войскову службу. Але ради Бога! чи великои ваги есть ся полекша? Прослуживши 14½ лѣтъ солдатъ вертается до дому, не дослуживши пôвъ року. Полекшу сю дадутъ ему якъ-разъ въ осени, пôдъ зиму. Яка жь тутъ користь въ того, що ôнъ пôвъ року сидѣти-ме дома въ пору, коли нѣчого робити и нѣгде роботы дôстати? Та ще й те: скôлько то тыхъ „льготныхъ" выходитъ? Прим. позаторôкъ вô всѣхъ школярѣвъ выдержали испытъ на льготу на всю Полтавщину 1861 школярѣвъ або 4·8%!

Оттымъ то сельскихъ школъ въ Полтавщинѣ далеко не стôлько, скôлько ихъ треба и скôлько бъ ихъ могло бути, коли бы въ

голосования. Та певно, ще бы отъ до решты прійшлось стратити довѣріе, статись вже зовсѣмъ „regierungsunfähig“...

Оттакѣ то нашій „сторонництва“ въ радѣ державной, оттакъ то зависитъ отъ парляменту наше конституційне правительство, оттаку то опору маютъ пп. послы въ выборцяхъ. Нашій обставины — се въ мініатурѣ — Сербія...

Теорія а практика.

Мы вже неразъ вертали увагу на тую велику пропасть, яка дается въ нашомъ народномъ житю спостерѣгати на кождомъ кроцѣ мѣжь теорію а практикою, мѣжь тымъ, що говорится, а тымъ, що робится. И ще дивна у насъ нынѣ замѣшанина понятій: то, що сущно-важне, — уважаеся чимсь пособнымъ, малозначущимъ, а то, що мало-важне, уважаеся головнымъ. Возьмѣмъ отъ хочь бы нашу борбу о права руского языка въ урядахъ. Тутъ борбу можемо мы вести двояку: одну сущно-важну тымъ, коли мы всѣ Русины будемо перешусуватись съ урядами по руски, що намъ есть вольно, а другу вже — правду сказати — менше важну, бо условлену першою, коли мы въ часописахъ и на публичныхъ зборахъ будемо вытыкати кривды нашого языка въ урядахъ черезъ байдужность або надъужитя урядниковъ, и т. д. Тымъ часомъ мы въ щоденного досвѣду переконѣчуемось, що нашій люде другій родъ борбы уважаютъ сущнымъ, а першій нѣчо не значущимъ! На вѣчу будутъ найгорячѣйшій патріоты нашій кричати на уряды, що маловажатъ або и кривдятъ языкъ рускій, а вернувши до дому гарненько пишутъ чи то до суду, чи до староства по польски! А навѣть не подумаютъ надъ тымъ, що голосъ вѣча, хочьбы якій рѣшучій, не порадитъ тутъ нѣчо, если Русины фактично пишутъ до урядовъ по польски.

Сѝ думки мусѣли мы высказати передъ наведеньемъ слѣдующои дописи одного Русинамъ прихильного Поляка въ Яворова. Онъ прислалъ намъ коверту съ оригинальнымъ адресомъ: „Z urzędu parafialnego gr. k. Krakowiec. L. 14. Do Świetnego c. k. Starostwa w Jaworowie. Urzędownie w por. zakr. dział. Wolne od opłaty.“ На коверты печатки почтовій „Krakowiec 31/1 1884 и Jaworów 1/2 1884“ — и печать церкви св. Николая въ Краковци. Коверта цѣла налѣплена на одной сторонѣ бѣлой листу, а на другой написано;

„Oto macie nowego narodolubca w Jaworowskim powiecie! W jakim języku adres, w takim i wewnątrz zawarty akt, którego wam oczywiście udzielić nie mogę. Sądzicie, że tutejsza registratura była by w stanie ręką tego gorliwego obrońcy ruskich interesów chociaż jedną ruską napisaną wskazać wam literę?

I wy bez rumieńca macie śmiałość dobijać się równouprawnienia, poszanowania waszego języka, skoro ten, który na Wiecu waszym w Narodnym Domu gromy miotał na Taaffego, staje się ..... świętości waszej wobec — starosty Hutha?!...

Powiecie: on jeden zapewne. Uchowaj Boże! Nawet nie pytajcie: ile ich? Raczej zapytajcie: ile w powiecie Jaworowskim Rusinów, którzy swój ojczysty język poważają i nim w stosunkach z Władzami i w życiu towarzyskiem posługują się? Odpowiem wam: mniej niżeli połowa palców na jednej ręce. To jednakowoż niech nie przeszkadza Redakcjom waszym i w przyszłości wymyślać na Polaków, że prześladują wasz język, wasze pismo, gnębią waszą — trzodę.

Jaka ironia!!!

Gdybyście pismem waszem zarzucili bióra, językiem waszym napełnili towarzystwa, każdy musiałby liczyć się z wami! W stosunkach teraźniejszych najżyczliwszy sprawie waszej w najlepszym razie — litować się może nad lekkomyślnością i niedojrzałością waszą!“

Amicus Plato — sed magis amica veritas, — скажемо мы, напрокадивши повысшій листъ Полика. Може гірка правда, высказана намъ въ очи чоловѣкомъ чужимъ, опамятае тыхъ въ насъ, що не понимаютъ важности переписки съ урядами въ рускомъ языцѣ, а особливо тыхъ въ насъ, у котрыхъ практика отбігае о цѣлу милю отъ теорія. Коли всѣ Русины не будутъ писати до урядовъ инакше, якъ лишь по руски — то и будутъ съ нами числитися, инакше мы всѣ будемо вѣчно зеромъ, а нашій жалѣ и крики будутъ лишь смѣхъ будити въ чужихъ людяхъ!

Переглядъ часописей.

Вѣдома рѣчь, що братя нашій Поляки, говорячи съ Русинами и о Русинахъ, уживаютъ неразъ и въ сумѣшь, двоякого способу выраженя, двояки бесѣды. Коли часомъ имъ потрѣбно Русиновъ для якихось власныхъ цѣлей, то они якъ могя голосно кричатъ: „My lubimy Rusinów“, мы шануемо ихъ обрядъ и народность, ихъ мову и звычаѣ“. А коли знова приходится имъ говорити объективно, безъ сентиментальности, то бесѣда ихъ змѣняеся и они кажутъ: „Ruś i Polska, to wszystko jedno, мы съ Русею заключили унію люблинську, мы маємо до неи историчне право“. Отъ се то „историчне право“ есть той гукъ, котрого нѣякимъ снѣгомъ не можна выбити зъ головы заматерѣлымъ польскимъ политикамъ. Та ба, зъ недавного и ру петербургского „Нового Времени“ мы можемо переконатися доочне, що не только польскій шовинисты, але и россійскій „новременцѣ“ хорують на те саме „историчне право.“ И потѣшна выходитъ галиматія. Звѣстна рѣчь, що „Новое Время“ представляе въ Россіи той самъ напрямъ, котрый у насъ въ Галичинѣ можна бы назвати „общерусскимъ“ и дуже часто выступае противъ т. зв. малоруского сепаратизму. Але притомъ „Новое Время“ — часопись повъ урядова и стоитъ на становищи державномъ, отже и историчномъ. Коли обѣ тѣ мѣрки лучится „Новому Времени“ приложити до Русиновъ галицкихъ, то выйде таке, що зъ становища общерускаго галицкій Русины — маленька частина велико-руского тѣла и повинній всѣми силами змагати до „объединенія“, а зъ другого боку галицкій Русины — складова частина колишнои польскои держави, до котрои Поляки маютъ непереданнене историчне право. А на практицѣ зъ тои дволичнои и часто доктринерскои логики выходитъ, що „галицкій Поляки покладаютъ великій заслуги (для кого? *Ред.*) накидаючи рускимъ школамъ польскій языкъ и польскій книжки“. Значится, посля логики „Нового Времени“ Русинамъ приходится поступати такъ: яко частина „общерусского“ племени змагати поволеньки до „соединенія“, але яко частина колишнои историчнои Польщѣ якъ найшвидше поробитися Поляками. Русинами, отрубными и отъ великорускаго и отъ польскаго народа, имъ „ни подъ какимъ видомъ не сознаются.“ — Силен-Богъ за ласку!

Справедливо замѣчае на ту путанину „Нового Времени“ „Одесскій Вѣстникъ“, покликуючись на фактичній относины въ Галичинѣ: „Галичина съ своимъ двонароднымъ населеньемъ становитъ одну провинцію, въ котрой верхъ держатъ польска шляхта. Се верховодство есть наслѣдомъ вѣковои исторія Русиновъ и Поляковъ; але историчне право сими разомъ отаесь кричачою несправедливостею. Сучасный рухъ Русиновъ есть справедливый протестъ противъ историчного наслѣдства, протестъ легальный, поднесеный въ имени основныхъ законовъ державы австрійскои. Польска шляхта бажала бы закинути подъ столъ ту поправку въ исторія, яка зробилася за панованя Габсбурговъ и долгого бореся противъ отроджена Русиновъ, опираючись на традиціи и на недоваленыхъ ще останкахъ историчнои минувшости. Русины заявляютъ свои жадания легально, якъ окремый народъ, бажаючій жити по своему на своей земли, и для того нѣяке покликуванье ся Поляковъ на относины якихъ нашихъ народовъ не мае анѣ значеня, анѣ доказуючои силы. Русины на такій рѣчи навѣть не повинні уважати; въ своимъ поступованю они повинні ити не за якимись теоретичными мрѣями анѣ за примѣрами далекими отъ ихъ житя и обставинъ, але за покликомъ своихъ власныхъ, буденныхъ потребъ и на подставѣ запевненыхъ имъ правъ. Тогды только робота ихъ буде консеквентна и выйде на користь ихъ народности; тогды только Русины на праву будутъ поступати на передъ зъ того положенія, въ якомъ находятся нынѣ. Аджежъ Русины теперь становлятъ призвану державою народность; задача ихъ лежитъ въ поправѣ истнуючихъ вже обставинъ тои народности и економичного стану, въ фактичномъ переведеню тыхъ межинародныхъ отношень, якій були установленій конституціею 1848 року. *Силы рускои интелигенціи повинні бути поєднані и сконцентровані до осягненя тых найблизшихъ цѣлей, але не повинні ослабляти ся и розтрачуватися на погоню за фантастичными привидами, до чого радій бы их заохотити рѣжного рода „новременцѣ“.*

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(Дебата надъ розпорядженями выемковыми) розпочалася якъ мы вже доносили дня 14. н. с. лютого. Справоздавець большости выдѣлу др Тонкли застерѣгъ собѣ голосъ на конець дебаты. Справоздавець меншости др Копъ, критикуе справозданье большости комисіи и выступае съ замѣтомъ, що внесенье большости неумотивоване. Властивій мотивы заключаются въ шести вступныхъ стрѣлкахъ, бо то, що онѣ говорятся есть бѣльше оправданьемъ того, що внесеньемъ ставится. Зъ членовъ правицѣ записався до голосу (за внесеньемъ бѣльшости) лишь гр. Гогенвартъ; зъ сторонництва сполученои лѣвицѣ было записаныхъ 14 бесѣдниковъ. Дискусію розпочавъ б а р. Ш а р ш м и д ъ. Онъ пригадуе, що колисьто славили свободу въ Австріи, часъ той однакъ минувъ а послѣдній розпорядженя придавили свободу прасы. Сполучена лѣвица признае вправдѣ, що противъ замаганямъ анархистовъ выпадае выступити съ енергичными средствами, але треба провѣрити, чи средства тѣ, котрыхъ ужило правительство, ведутъ до цѣли. Лѣвица не хоче правительству стояти на перешкодѣ, але розпорядженя не умотивованій, бо правительство мало и безъ того досить силы, щобы придавити всякій анархичній атентаты а розпорядженя мѣстятъ въ собѣ знаки реакціи и непошановане правъ народу. Пѣсля Шаршмида забравъ голосъ министеръ гр. Т а ф ф е. Правительство довго надумувалося поки рѣшилося на розпорядженя выемковій; оно розважало чи звычайній законы, ему не выстануть и прійшло до того переконѣченя, що замагаючася агитацій партій анархистичнои вымагае надзвычайныхъ средствъ. Форму для розпоряджень выданыхъ 30 сѣчня знайшло правительство въ законѣ з. 1869 а безъ сего закону мусѣлобы правительство предложити особный законъ. Правительство не потребувало сего однакожъ, позаякъ законодавство предвидѣло такій случаѣ. Повномочіе, котре признае правительству законъ, есть для лояльного правительства зъобовязаньемъ. Обсягъ розпорядженя унормованый закономъ, а власть екзекутивна покликана оцѣнити хвилю, коли розпорядженье утратитъ силу обовязуючу. До сего, щобы правительство могло законъ припоровити, не треба вотумъ довѣрія, бо се есть правомъ всѣхъ министерій. Суспензію свободы прасы мотивуе Таффе симъ, що треба было доконче придавити соціялистичну газ. „Zukunft“. Онъ думае, що было бъ се грою въ пожмурки на коли бы мавъ заявити, що розпорядженя выемковій мають дотыкати лишь анархистовъ а при томъ мавъ на оцѣ другій цѣли. Правительство буде выконувати постановы розпоряджень съ достоинствомъ и не буде примувати до другои цѣли, якъ до придушеня агитацій анархичныхъ. Правительство свободне отъ всякихъ реакційныхъ тенденцій и на колибъ се розпорядженье было реакційне, то не менше реакційнымъ треба назвати законъ зъ р. 1869. Выемковій розпорядженя выданій для того, щобы забезпечити обывателѣвъ отъ убійствъ и пожаровъ на томъ однакожъ не кончится ще лѣченье соціялизму. Правительство, говоривъ Таффе, займаеся ревно роботниками фабричными и другими, а доказомъ сего законъ о забезпеченяхъ на случай нещастя, котрый министеръ горячо припоручае парляментови. — Гр. Гогенвартъ полемизуе съ справозданьемъ меншости комисіи, котре въ страшныхъ фактахъ не добачае нѣякои связи съ дѣланьемъ анархистичнои организаціи. Колько случаѣвъ убійствъ треба ще, пытаеся бесѣдникъ, щобы справоздавець меншости дався наверпути? Чи мае прійти може до убійствъ масъ? Замѣты вымѣрені противъ большости суть властиво образою. Завѣшенье свободъ обывательскихъ есть вправдѣ тяжкою жертвою, но ей вымагае житье обывателѣвъ и роботниковъ. Правительству, котре зложило заявленье супротивъ парляменту, що не буде выемковыхъ мѣръ надъужывати, треба довѣрити. Пропаганда анархистична мусить бути выкорѣнена и для того бесѣдникъ припоручае внесенье большости. Пѣсля Гогенварта забравъ голосъ Ф и р к р а н ц ъ. Онъ замѣчае, що теперь не на часѣ заводити диктатуру полиціи; не лишь четвертый станъ але и дробный промыслъ, невдоволенъ зъ теперѣшныхъ отношень и для того

школахъ учили хочь рокъ чи два по украиньски и коли бы школы вольно було заводити кождому, кто бы того побажавъ.

Усѣхъ сельскихъ школъ въ Полтавщинѣ позаторокъ було 560. Коли додамо сюды всѣ городніскій школы (крѣмъ середныхъ), такъ знайдемо, що одна школа приходится на 74□ верстовъ и на 4200 жителѣвъ. Есть повѣты, де 1 школа приходится на 50□ верстовъ, але такихъ повѣтовъ только два: роменскій и прилуцкій; есть же знова и такій, якъ константиноградскій и переяславскій, де 1 школа приходится на 106 и 108□ верстовъ! Такій жь сумнѣ умовы добудемо и по числу жителѣвъ; въ одному только прилуцкому повѣтѣ на всику школу пересѣчно выпадае 3400 душъ, а то скрѣзь ще бѣльше, а въ переяславскому доходитъ ажь до 5250 душъ! На утриманье сельскихъ школъ въ 1882 р. сельскій громады выдали 46.500, замѣсто 129.500, а казна только 12.500 карбов. Якъ бачите, не можна сказати, щобъ народна просвѣта була уладжена добре и отповѣдно реальнымъ потребамъ педагогіи.

Цѣкава рѣчь — звернути увагу, якъ стояла народна просвѣта въ Полтавщинѣ повтора столѣтя назадъ. Колись въ „Основѣ“ п. Лазаревскій подавъ цифрову вѣдомость про тіи школы, що були на лѣвобережной Украинѣ въ першій половинѣ XVIII стол. Ось порѣвняймо жь те, що було тогдѣ, съ тымъ, що маємо теперь. Въ пяти полкахъ тогдѣ було школъ: въ лубенскому 1745 року — 172 школы; въ переяславскому 1741 р. — 119; въ полтавскому 1745 р. — 98; въ прилуцкому 1740 р. — 69 и въ миргородскому 1741 р. — 34; всѣхъ разомъ 495 школъ, значитъ 65 менше, нѣжь теперь въ цѣлой Полтавщинѣ; с. в. коли бы було такъ, що обширъ отсихъ 5 полковъ була та сама, що теперѣшнои полтавскои губ., такъ бы за 40 лѣтъ приросло 65 школъ. Алежъ зважте, що отсѣ 5 полковъ мали обширъ далеко меншу нѣжь нынѣшна Полтавщина, до котрои входитъ теперь колишній гадяцкій и миргій полки. Про школы гадяцкого полку у мене на сей часъ нема вѣдомости, але есть доказъ того, що въ гадяцкому полку було въ той часъ доволѣ школъ и грамота стояла на доброму розвою; прим. въ гадяцкой сотни въ 90 душъ вчилося въ школѣ 49. Отъ зважившы се, мы не помылимось сказавши, що нынѣ въ Полтавщинѣ менше народныхъ школъ, нѣжь було ихъ 140 лѣтъ назадъ! Зновъ же тѣ школы були далеко корисніѣйшій для народа, бо велися народною мовою и, конечно, коштували народъ богато менше.

Отъ чого жь се такъ сталося? Причинъ на те доволѣ, але нѣ одна зъ нихъ не залежала и не залежитъ отъ народа. Доволѣ буде сказати только на одну. Въ той часъ скрѣзь по Украинѣ духовеньство выходило зъ народа и цѣлкомъ залежало отъ народа. Интересы народа и духовеньства не йшли рѣжными шляхами: священники були справдѣ пастырями народа; они доглядали, берегли народній языкъ, его просвѣту, вѣру и моральность. Духовеньство, освѣчене на подвалинахъ народно-національныхъ, розумѣло, що сѝ подвалины треба берегчи, що религія и моральность бережутся и розвиваются въ народѣ черезъ просвѣту въ школѣ и въ церковной катедры. А якъ наука въ школѣ, такъ и проповѣди въ церквѣ тогды только будутъ користными народови, коли народъ розумѣтиме ихъ; для такого жь розумѣня нема другого способу, якъ народня мова! Духовеньство розумѣло, що народня просвѣта на народній мовѣ була тою могучою зброею, котрои не пробиваютъ нѣ оловянній кулѣ, нѣ гаковницѣ, нѣ зелѣзній ратища.

Съ часомъ змѣнилося; духовеньство стало особнымъ станомъ и частка его зробилася съ панами, властниками крепаковъ. Се порвало ту духовну нитку, що дотѣ звязувала на Украинѣ духовеньство съ народомъ... Духовеньство вже не бачило нѣякихъ реальныхъ выгодъ — дбати про народну просвѣту... Не можна очевидно докорити его за те. Индиферентизмъ духовеньства став логичнымъ добутком заведеного урядомъ крепацтва и инших порядковъ на Украинѣ.

Рокъ за рокомъ просвѣта народня въ Полтавщинѣ такъ падала, що въ початку 1830 тыхъ рр. XIX ст. зовсѣмъ не було школъ по селахъ. Почали ихъ на ново заводити ажь тогдѣ, якъ заведено въ Россіи „министерство государственныхъ имуществъ“ и коли оно взявши подъ себе козаковъ и казенныхъ крестинъ побачило мѣжь ними страшенну темноту! Министерство се почало заводити де-не-де школы, а паньскій крепаки були ажь до внесенія крепацтва чисто безъ жадной просвѣты. Одначе и министерскій школы мали метою своею не народній выгоды, а вуякій урядовій, вѣрнѣйше сказати — чиновницкій; они мали выготовляти волостныхъ писарѣвъ, а народъ швидко запримѣтивъ, що за пивки выходятъ зъ тыхъ школъ и уважавъ за велике нещастье отдавати въ тѣ школы своихъ дѣтей. И наука въ тыхъ школахъ велася безъ толку, только формально; дѣти по двохъ, трехъ рокахъ науки не вмѣли читати. Не дивно, що школа стала для народа чимсь неприхильнымъ, вымагаючимъ только грошевыхъ выдатковъ.

Сей поглядъ народа почавъ бувъ перемѣнятися въ той часъ, якъ въ початку 1860-тыхъ рр. запанували були недѣльній школы съ народною мовою. На лихо, сей часъ не довго стоявъ. Недѣльній школы скасовано, заборонено, и поглядъ народа и на теперѣшній школы не богато красшій отъ того, якій бувъ 30—40 лѣтъ назадъ. Отъ народа въ Полтавщинѣ вы нерѣдко почуете про школы, що „шкура не стоитъ пычинки“, с. в. що просвѣта и користь, якій даютъ ему школы, не варта того, що онъ выдае грошей на школы. И народъ говоритъ правду.

Семенъ Жукъ.

жадає бесѣдникъ загального голосованя. — По бесѣдѣ дра Екснера, котрый полемизувавъ съ выводами Таффого и Гогенварта и доказувавъ, що не ма премисъ для выданя высмѣковыхъ розпоряджень поставивъ пос. Ерасмъ Волянський внесенье на замкненье дискусіи, котре принято. — Бесѣдникомъ генеральнымъ выбрали записаний до голосу послы зъ лѣвицѣ проф. дра Зиса. Въ своѣй бесѣдѣ полемизує онъ противъ Гогенварта и стае въ оборонѣ лояльности жителѣвъ Вѣдня. Сего, що сказавъ гр. Гогенвартъ не чувъ ще нѣкто въ нѣякомъ парляментѣ. По думцѣ бесѣдника булобъ лучше, наколибъ въ Австріи заведено малый станъ облоги, якъ се зробивъ Бисмаркъ въ Нѣмеччинѣ. Правительство мае теперь дѣстати въ руки велику власть, власть есть одна кожъ лихимъ порадникомъ. Дръ Зисъ выступае опатакъ съ острою доганою противъ правительства, котрого существованье стоитъ въ суперечности съ условіями существованя державы. Роботники уважаются теперь жертвою; а пѣсли того, що теперь дѣеся, сподѣватися, що вернеся реакція пятьдесятыхъ рокѣвъ. По бесѣдѣ проф. Зиса замкнено засѣданье дня 14. лютого. На другій день говорили справоздавцѣ. Въ голосованю приняла палата внесенье бѣльшости 177 голосами противъ 137. — Опѣсля приступила палата до дебати надъ розпорядженьемъ о суспензіи судѣвъ присяжныхъ. До голосу противъ внесеня бѣльшости записалося 9 послѣвъ зъ лѣвицѣ а за таиже внесеньемъ пос. Джованелли. — Дискусію розпочавъ пос. Штайндель. Бесѣдникъ протестуе именемъ жителѣвъ Вѣдня будьто бы судіи присяжній зъ сего мѣста були збаламучені або сторонничі и заявляе, що обыватель вѣденьскій бажають завсѣгды стаяти передъ судомъ народа. Онъ противится знесеню судѣвъ присяжныхъ, бо се есть першимъ крокомъ, щобы державу правну замѣнити въ державу поліційну. — Опатакъ говоривъ министеръ справедливости дръ Пражакъ. Правительство дуже добре знае яку бере на себе отвѣчальность. Розпорядженье относятся до проступкѣвъ, котрі можутъ бути доконані анархистичными сторонництвами. Выносѣня, якій дало правительство въ комисіи, въ справозданю вѣрно поданій. Навѣть противники мусятъ признати, що въ кружкахъ роботниковъ взмагаеся рухъ, а особливо замѣтній тенденція сторонництва перевороту въ Вѣдни, бо отъ часу оголошеня нѣмецкого закона противъ соціялистовъ стався онъ однымъ зъ найбѣльше ожившеныхъ центровъ. Правительство зволѣкало съ выданьемъ розпоряджень высмѣковыхъ, бо сподѣвалося, що инщимъ способомъ зъумѣе знести масы въ хибкой дорозѣ. Що правительство не поступало собѣ легкодушно, найлучшій доказъ в томъ, що постановы о суспензіи судѣвъ присяжныхъ не розтягнене на округъ судовый Виверъ-Найштадъ. Пос. Джованелли покликуеся на судъ найвысшого трибуналу. Бар. Оненгаймеръ заявляе, що буде голосувати противъ внесеня бѣльшости позаякъ оно дае задалеко идуче повномочіе правительству. На внесенье пос. Гляйхи замкнено дискусію. Генеральный бесѣдникъ дръ Веберъ подносить, що розпорядженье есть реакційне. Довѣріе людности до правительства захитане а поступокъ правительства нагадуе Россію. Опѣсля говорили ще обаправоздавцѣ а въ голосованю принято внесенье бѣльшости.

(Президентъ угорского кабинету Тисса) бувъ сими днями въ Вѣдни, щобы полагодити гдекій важнѣйшій бѣжучій справы а передовсѣмъ, щобы выеднати у цѣсаря затвердженье гдекихъ предложень въ справѣ Хорватіи.

ЗАГРАНИЦЯ.

Головій напрямы сучасной борбы суспольной. I. Три послѣдній великій войны, именно пруско-австрійска, нѣмецко-французка и россійско-турецка не только що значно змѣнили политичну карту Европы, але въ наслѣдкахъ своихъ выкликали ще середъ народовъ такій неспокой, таку непевность, що нынѣ мимо волѣ кождый, що лишь трохи слѣдитъ за житьемъ политичныхъ народовъ Европы, чуе що такъ, якъ оно есть теперь, не може позостати довго; що ферментъ суспольного розстрою, киненый середъ народовъ, зачинае чимъ разъ сильнѣйше дѣйствувати и скорше чи пѣзнѣйше доведе до страшной катастрофы. Однакожъ згаданій войны не були безпосередною причиною сего неспокою, якій нынѣ запанувавъ середъ всѣхъ народовъ. Причина его лежитъ далеко глубше, бо въ самомъ житю суспольномъ, въ тыхъ сумныхъ обставинахъ, якій запанували отъ часу, коли пара и електрика стали двигати житье щоденне, а розвой наукъ природныхъ кинувъ широкій свѣтоглядъ помѣжь народы. Згаданій войны лишь тымъ сильнѣйше заколотили ферментъ розстрою и розбудили его силу; але безпосередный толчокъ до теперѣшной непевности и невдоволеня подали въ одной стороны нерозмѣрно велика рожница въ посѣданю матеріального добра и нагромаджені капиталы, а въ другой стороны борба римской іерархіи съ всѣми и всюды, де лишь не хотѣли признати ей давной власти и силы, або ѣй ще и послѣдну власть отбирали. Мы не будемо тутъ розводитися надъ початкомъ сеи борбы суспольной а зазначимо лишь теперѣшне ей положеньe и головій ей напрямы и додамо ще, що крѣмъ борбы економичной и борбы съ римскою іерархіею звѣстной въ Нѣмеччинѣ подъ именемъ „Kulturkampf-y“ есть ще третя борба національно-политична, тѣсно звязана съ обома попередными.

Куда прямуе перша, економична? До полѣпшеня матеріального добра, до переверненя дотепѣшного ладу, бо онъ нѣсля ей думки есть причиною всякого теперѣшного зла, есть перешкодою до будущого полѣпшеня. Всѣ представителѣ тои борбы, якъ они и не называются, чи анархисты и комунисты въ Франціи, чи соціялисты и соціял-демократы въ Нѣмеччинѣ, або нигилисты та революціонеры въ Россіи и „чорна рука“ въ Испаніи, — всѣ они годятся въ томъ съ собою, що дотеперѣшный ладъ есть лишь перешкодою для полѣпшеня матеріального быту, а позаякъ сей ладъ представляютъ головно теперѣшній правительства, — то и ихъ дѣяльность головно звернена противъ нихъ. Розумѣеся, що правительства въ всякихъ державахъ не могли рѣвнодушно на сей рухъ дивитися; они мусѣли силѣ противуставити силу, а потому ще о сколько можна усувати зло, що рухъ сей выкликало. Посыпалися всякого рода заказы и кары, а дальше и законы спиняючій сей рухъ, а коли се все ще нѣчого не помагало, правительства почали кидатися на поле т. зв. державного соціялизму. Правительства, якъ нѣмецке, французке, ба навѣть и россійске займаются долею роботниковъ, выдаютъ законы о фабрикахъ и т. д., а коли борба економична таки не устае, лучатся съ тыми елементами, котрыхъ сей рухъ найбѣльше загрожуе, або котрій якъ небудь могливы ему противудѣйствувати. Они починаютъ зближатися до верховодячихъ верствъ суспольности, до аристократіи и власти духовной. Позитивного зближеня правдѣ поки що ще не видко, але изъ негативныхъ доказовъ, можна се вже добре добачити. Тымъ часомъ и въ борбѣ економичной або соціяльной наступае поволи змѣна. Представителѣ ей хочьбы лишь для скрѣпленя силъ змѣняютъ свою тактику, а хоть одній не думаютъ покинути динамитъ и револьверъ, то однакожъ другій видятъ успѣхи лишь на законной дорозѣ, на дорозѣ парляментаризму и самоуправы. Такій есть отже напрямъ и таке теперѣшне положеньe сея борбы, котра хоть може на хвильку и притихне, то таки не переставе существувати.

Англія. По поводу новои побѣды ворохобниковъ надъ египетскимъ войскомъ запанувавъ въ Англіи великій неспокой. Правительство находится въ дуже труднѣмъ положеню; зѣ всѣхъ сторонъ сыплются на него нагапы за недбалость и рѣвнодушность въ египетской справѣ. Лордъ Гранвиль въ своѣй бесѣдѣ противъ вотумъ недовѣря для кабинету доказувавъ однакожъ, що Суданъ не мае жадного значеня анѣ для Англіи и ей посѣлостей въ Индіи, анѣ не есть дуже важный и для самого Египту. Онъ поясняючи такожъ, длячого правительство въ послѣдныхъ дняхъ не выслало помочи до Судану; причиною сего мало бути, що правительство не хотѣло ставати на перешкодѣ намѣренямъ Гордона, але теперь коли Гордонъ самъ годится на высланье войска, то правительство постановило дати помочь мѣсту Токареви, наколи оно може ще устоятися. Що до самого Египту — то Гранвилъ заявивъ, що Англія новоѣмъ не думае его анектувати, але позостане тамъ такъ довго, доки не настане тамъ сильне правительство. — Послѣдна доперва побѣда въ Суданѣ спонукала Англію подумати о бѣльшой акціи въ Суданѣ. Въ министеротвѣ войны, въ арсеналахъ и на кораблякъ военныхъ запанувавъ незвычайный рухъ; все готовится до походу. Кажутъ, що каналова флота подъ проводомъ единбургского князя дѣстала вже розказъ отплыети до Египту, а кипрска палога подъ ген. Грагамомъ выйшла вже до Свакиму; на ей мѣсце мае прійти залога зъ Александріи. — Король Зулюсовъ Кечвейо умеръ на затовщенье серця. Съ нимъ погибло для Англіи и найбѣльше небезпеченьство для ей посѣлостей въ южной Африцѣ.

Туреччина. Справа суданьска; отобьеся, якъ здаеся, въ першой линіи на Туреччинѣ, бо Египетъ вже давно стався на дѣлѣ англійскою провинціею, въ котрой сыны Альбіона господарують якъ у себе дома. Одно ще, що не дозволяло Англичанамъ уважати Египетъ за свою провинцію, то була занепомѣсть его отъ Туреччины, котра кождый разъ, якъ лишь Англія занадто смѣло починала выступати въ Египтѣ, пригадувала ѣй свое право до сего краю. Звѣстно, що кедивъ не хотѣвъ на предложенье Англіи зречися права до Судану на рѣчь Магдія мотивуючи свой опоръ тымъ, що Суданъ есть занепомый въ першой линіи отъ Туреччины; звѣстно такожъ що Туреччина не хотѣла свого часу допустити, щобы тамъ лишь сама Англія ладъ заводила и що домагалася тамъ по крайной мѣрѣ спольнои съ Англіею акціи. Дѣло теперь однакожъ змѣнилося; Англія примушена цѣлою силою выступати въ Суданѣ. Але султанъ остався при своихъ жаданяхъ и переговоры ведутъ ся въ сѣй справѣ дальше. Мусурусъ паша угоджився въ Лондонѣ съ Гранвилломъ, але переговоры не довели ще до жадного результату; англійске правительство заявило, що хоче напередъ знати условія, подъ якими Туреччина приступила бы до спольнои акціи. Порта знову отповѣла на се що дожидае насамперед условій Англіи и на сѣмъ стануля переговоры. Тымъ часомъ Англія выслала Гордона до Судану и въ Свакимѣ оголосила вже свой протекторатъ. Наколи Гордонови удастся полагодитися съ Магдіемъ, то скажутъ султанови, що его помочь вже не потрѣбна и онъ не потребуе вже на завсѣгды журитися о Суданъ. Неудастьсся знову мисія Гордона, то Англія по своему выкористае помочь султана. Поки що однакожъ, то Англія хоче, якъ видко такъ, повести цѣлу справу въ Суданѣ и Египтѣ, щобы передъ Туреччиною и цѣлою Европою открыти несподѣвано готове вже дѣло. До сего клопоту приходитъ ще и внутрѣшній неспокой, котрыхъ безпосередною причиною есть таки сама Порта. Звѣстный соборъ Порты съ фанаріотскимъ патріярхою довѣвъ до того, що въ двохъ вже мѣсцихъ, именно на Кретѣ и въ Македоніи выбухли неспокои. Наколи правда, що англійскій газеты доносятъ, то на Кретѣ выбухли неспокои дуже небезпечной натуры, такъ що Порта була змушена выслати туда 5000 войска. Головну причину до сего давъ споръ Порты съ патріярхою, бо Кретенцѣ вже давно заявили були Портѣ, що жадаютъ признана патріярхѣ привилегій а въ противномъ случаю загрозили ворохобнею. Здаеся однакожъ, що не тутъ лишь есть жерело ворохобнѣ на Кретѣ. Найбѣльше може причинилося до сего великій податки и способъ ихъ збиранья та справъ выборовъ до радъ громадскихъ а певно не малою частею причинився также и валывъ Греціи, котра зъ давенъ давна лукаво глядитъ на сей островъ и для того не хотѣла по берлинскомъ трактатѣ пріймити его яко компензату а домагалася побѣльшеня своеи области на граници Тессалія. Крету уважае Греція за свою и незабувае доказувати его при кождой случайности. Другій, такожъ не маловажный рухъ зъ причины тои самои борбы церкви съ Портою проявився въ Македоніи. И тутъ подозрѣвае Порта чюсь тайну руку, бо выслала коту до россійского посольства съ повѣдомленьемъ, що хоче пѣслати комисію до монастырѣвъ на горѣ Атосъ, бо нѣдозрѣвае монахѣвъ, що они переховуютъ у себе великій складъ оружія. Посолъ Нелидовъ отповѣвъ, що не може дозволити ревизіи въ монастыряхъ стоячихъ подъ россійскимъ протекторатомъ. Зъ Альбаніи доносятъ такожъ не дуже потѣшаючій вѣсти. Мириднты домагаются свого давного князя Пренка Бибъ-Доду. Они не хотятъ слухати властей турецкихъ и разъ въ разъ зносятся съ Чорногорцями.

НОВИНКИ.

— **Депутація галицко-рускаго духовеньства** гоститъ вже у Вѣдни. Въ складъ депутаціи входятъ: Преосв. еп. Сальвестеръ яко предводитель и оо. др. Юл. Пелешь, В. Залозецкій и Іос. Заячковскій зъ львовскои еп., а дръ Юл. Никоровичъ и Теоф. Сѣнкевичъ зъ еп. перемыскои. (Преосв. еп. Іоанъ и о. Ив. Гавришкевичъ задля недуга не могли поѣхатя.) Сими днями депутація буде на авдіенціи у Є. В. цѣсаря. Щасти ѣй Боже — привезти до краю добрій вѣсти!

— **П. Кость Левицкій**, практикантъ судовый у Львовѣ, предсѣдатель нашого „Кружка Правниковъ“, зложивъ въ суботу минувшого тыждня трете ригорозумъ правниче, — а завтра по промоціи на университетѣ Львовскомъ одержитъ титулъ доктора правъ.

— **Въ субату** отбудеся 6-а и послѣдна забава съ танцями, устроювана сихъ мясниць „Рускимъ Казиномъ“. На томъ вечерѣ многій нашій красавицѣ появятся въ народномъ костюмѣ, тожъ надѣятись, що се буде заохотою до дуже численной участи въ забавѣ.

— **Пригадуемо Вп. Родимцямъ а особливе зъ окрестности Станиславова**, що дня 9. (21.) лютого отбудеся въ Станиславовѣ вечеръ съ танцями на користь Рускои Бурсы Братства св. о. Николая и що комитетъ всѣхъ силъ докладае, щобы Вп. участники забавы були якъ найбѣльше вдоволені.

— **Зъ Бережанъ** доносятъ намъ: „Вечерокъ съ танцями, котрый мавъ отбутися въ Бережанахъ дня 7 (19) с. м., зъ причинъ отъ насъ независимыхъ не могъ отбутися. О томъ завѣдомляе комитетъ тыхъ, котрій вже отримали запрошеня. — Отъ выдѣлу Рускои Бурсы“. (Се заявленье получили мы доперва въ недѣлю, такъ що скорше, якъ сегодня, не могли напечатати. — *Ред.*)

— **На многій запытаня** можемо заявити, що товариства „Просвѣта“, „Руска Бесѣда“, „им. Шевченка“ и „Академичне Братство“ не беруть найменшои участи въ вечерѣ, якій устроюе „Академическій Кружокъ“ въ память Шевченка. Згаданій товариства будутъ обходити роковины смерти Шевченка около 10 марта. День и мѣсце торжества подасть комитетъ пѣзнѣйше до вѣдомости нашихъ Родимцѣвъ. — *Отъ комитету.*

— **Новій читальнѣ** основуются, якъ доносятъ „Батьковщина“, въ Васильковцяхъ, повѣта гуспынського и въ Цебровѣ, повѣта тернопольского.

— **Дотеперѣшный комитетъ звѣстного „Wydawnyctwa“** популярныхъ книжочокъ для рускаго народа въ польскомъ дусѣ — розбігнали протекторы зъ Выдѣлу краевого. При томъ ще и полиція зробила маленьку ревизію у одного зъ персоналу... На мѣсце п. Оказа именованый шефомъ п. Парасевичъ, учитель при школѣ имени Елисаветы во Львовѣ.

— **Украиньскій театръ Старицкого-Кропивницкого** представивъ вже 1 (13) лютого въ Одессѣ мелодраму Гушалевича „Подгорине“ съ музикою Вербицкого. Зъ справозданя „Одесского Вѣстника“ довѣдуемось, що мелодрама мала тамъ добрый успѣхъ, ба навѣть була повторена.

— **П. Ксенофонтъ Охримовичъ**, посолъ на сеймъ краевый и членъ рады повѣтовои въ Дрогобычи, ново-именованый инспекторъ окружный до Мильца на Мазуры поменявся — якъ довѣдуемось — своею посадою съ п. Фангоромъ, звѣстнымъ нашимъ читателямъ инспекторомъ дрогобыцкимъ. Такъ отже п. Ксеноф. Охримовичъ остане въ Дрогобычи, а на Мазуры пойде — п. Фангоръ.

— **Малорусско-нѣмецкого Словаря** выйшовъ саме-що девятый выпускъ въ $2^1/_2$ арк. (стор. 401—440 *Лѣзный — Михайло*) и коштуе 50 кр. Выпускъ десятый друкуе ся также въ $2^1/_2$ арк. Всѣхъ Львовскихъ предплатниковъ прошу, щобы зволили отбирати свои выпуски Словаря въ Друкарни тов. им. Шевченка (ул. Академ. 8), где можутъ также и дальшу предплату складати. Прошу уклѣнно всѣхъ Вп. предплатниковъ и прихильниковъ мого труда о ласкаве и скоре доповненье дальшои предплаты. Вп. панамъ Ом. Дудровичеви, Богд. Кирчову, Григ. Кузьмѣ, Львови Кочиркевичеви, Ник. Лукашевичеви, Кир. Трильовскому, Ост. Шмериковскому и Винк. Яворскому дякую сердечно за присланій матеріялы до Словаря. Станиславовъ 18. лютого 1884. — *Проф. Евг. Желѣховскій.*

— **Емиграція до Америки.** Въ Краковѣ придержала полиція на дворци желѣзной дороги 72 селянъ зъ горлицкого, пильзеньского и исельского повѣтовъ, а также и зъ комитату Сарошь, що хотѣли выходити до Америки. Селяне тѣ частею запожичилися на дорогу, частею — якъ они кажутъ — прислали имъ грошѣ ихъ свояки зъ Америки, що дуже захвалюютъ имъ свое матеріяльне положеньe. У одного зъ придержаныхъ найдено адресу агенціи перевозовои до Америки Артура Ландауа въ Краковѣ, котру доручено имъ въ Тарновѣ на желѣзници за 40 кр. черезъ одного служащого на желѣзници, и легитимацію дому експедиційного Маттфельдта въ Берлинѣ. Придержаній мусѣли повернути назадъ до своихъ посѣлостей, а грошѣ, що имъ отобрано, звернутъ имъ дорогою судовою.

— **Комитетъ муз. декл. вечерниць** XXIII роковинъ смерти Т. Шевченка въ Тернополи складае найсердечнѣйшу подяку всѣмъ Вп. участникамъ тогожъ артистичного вечера д. 20 сѣчня (1 л. лютого) с. р., котрій причинились до увеличаня памяти безсмертного кобзаря; а именно Вп. о. І. Витошиньскому, приходнику Денисова и ЧЧ. Членамъ Денисовского селяньского хору, Вп. п. Корнилу Н. Устыановичу и Вп. пп. проф. Н. Вахнянину, Раковецкому и Славичку. Честь и слава Вамъ, Вп. Панове, що не щадили нѣ часу, нѣ труду и зъ далека приспѣли зовсѣмъ безкорыстно, щобъ покласти подвалины до народного отродженя нашого Подоля. Имена Вашій запише золотыми буквами исторія отродженя Русиновъ. Рѣвно жъ подае комитетъ до прилюдной вѣдомости, що зъ вечерниць выплыпуло 353 зр. 67 кр. в. в., а по оттрученю коштовъ устроеня 145 зр. 73 кр., остало чистого приходу 207 зр. 94 кр., котрый то приходъ комитетъ передавъ выдѣлови „Рускои Бесѣды“, на внутрѣшне устроенье ей комнатъ. При сѣй нагодѣ складае комитетъ прилюдну подяку всѣмъ Вп. Родимцямъ, котрій крѣмъ цѣны поставленои на билеты причинились до збольшеня приходу щедрыми наддатками.

— **Комитетъ вечерниць, устроеныхъ въ честь бл. п. Володимира Барвѣньского** заходомъ товариства „Академичне Братство“, подае до вѣдомости, що доходъ зъ розпродажи билетовъ выносивъ 119 зр. 50 кр., зъ добровольныхъ датковъ и гардеробы 19 зр. 46 кр., — разомъ 138 зр. 96 кр., — выдатки на пристроенье и освѣтленье салѣ, пожиченье фортепяну, печатанье и розсланье запрошень и програмъ, и пр. 96 зр. 25 кр., позостало чистого доходу 42 зр. 71 кр., котру то суму отданъ комитетъ на збольшенье стипендійного фонду им. Вол. Барвѣньского. При тѣй нагодѣ маемо честь высказати на сѣмъ мѣсци прилюдну подяку передо всѣмъ Вп. п. К. Качковскому, директору школы музичной во Львовѣ и Вп. п. Цетвиньскому, дирегенсу хору „Лютня“, за прихильне и безкорыстне занятье ся частею артистичною нашого вечерка, Вп. п. Иванови Белееви за знаменитый отчитъ; дальше Достойнымъ Панамъ: Вп. панѣ О. Оговновскій и Вп. панѣ М. Павликовній, якъ также неутомимому нашому ветерану-артистови Вп. п. Борковскому, и всѣмъ Вп. панамъ, коргй не жалували своего труда и своими силами причинилися до увеличеня нашого торжественного обходу; не менше свѣтя. Совѣтови „Народного Дому“ за отступленье салѣ и Вп. Д. Волиньскій за безплатне удѣленье прегарныхъ цвѣтовъ до удекорованя салѣ, — въ кінци всѣмъ П. Т. Гостямъ, що своею притомностею почтили память Володимира. — *Ярема; Кулачковскій.*

— **Зъ Мервицѣ** (коло Куликова) пишутъ намъ: „Въ роковины основаня читальнѣ д. 14 л. лютого отбулись у насъ загальній зборы въ присутности кількадесяти громадянъ. Выбрано новый выдѣлъ, до котрого вошли: учит. п. В. Довжаньскій яко предсѣдатель; Гр. Володько яко заст. предс.; М. Радь яко секретарь, И. Самотый яко касіеръ; В. Босакъ яко библіотекарь; И. Михальчукъ и В. Волынець. Воеч. о. Коровець задля старости и инпшихъ перешкодъ отказався отъ участи въ выдѣлѣ, но яко членъ пріобѣцявъ якъ матеріяльно такъ и морально читальню спомагати. Выдѣлъ ухваливъ предплатити кілька часописей и принявъ 12 новыхъ членовъ. По веселой и щирой розмовѣ зборы замкнено, по чѣмъ до пізна всѣ бавилися сердечно.

— **Вѣденьска навалня у Львовѣ** була сеи недѣлѣ пополудни свѣдкомъ незвычайной во Львовѣ розправы о образу чести мѣжь двома журналистами, п. Мончаловскимъ, сотрудникомъ „Слова“, яко обвинителемъ, и п. Гневошемъ, редакторомъ „Strażnic-ы“ яко обжалованымъ. П. Гневошъ въ послѣднѣмъ числѣ своеи газеты згадуючи о переходѣ на православіе п. Мончаловского и панны Леокадіи Яклич выразився о обохъ оскорбляючо. П. Мончаловскій постановивъ стати въ оборонѣ оскорбленои п-ны Яклич и въ вѣденьскій кавярни при множестве свѣдковъ давъ позаушника п. Гневошеви. П. Гневошъ зъ своеи стороны послужився своею неотлучною „strażnic-ою“ — вишневою палицею... „Tak Gniewosz bije!“ — тыми словами скончивъ онъ свою отплату „pięknem za nadobne“... Оригинальна ся гонорова розправа мѣжь двома журналистами дала цѣлой надполтавьскій столици предметъ до забавной розмовы.

— **Розправа въ процесѣ о. Ал. Стефановича противъ пп. О. Маркова и Володимира Луцыка** (Водака Музики) о оскорбу чести не отбулася въ суботу зъ причины, що о. Ал. Стефановичъ приставъ на откликанье процесу, если п. Марковъ подасть въ

доповненье данои ему сатисфакціи въ ч. 97 „Нов. Пролома“ правдиве имя того человѣка, котрый посмѣвъ кинути на него звѣстнй клеветы и въ звѣстный способъ оскорбити его личность. О. Стефановичъ тымъ бѣльше мавъ право домагатися того, бо вже въ устнизонанѣмъ заявленю п. Маркова въ 97 ч. „Нов. Пролома“ заступникъ п. Маркова дръ М. Король згодився бувъ на умѣщенье правдивого имени Бодака Музики. П. Марковъ згодився въ послѣднѣй хвили и на тое доповненье и въ послѣднѣмъ числѣ „Нов. Пролома“ выкинувъ имя п. Володимира Луцыка. Тѣлькожъ и симъ разомъ по ѣткликаню черезъ о. Стефановича процесу, п. Марковъ не доповнивъ условія пѣдписаного нимъ, п. Луцыкомъ, о. Стефановичемъ и п. М. Подолиньскимъ (свѣдкомъ зъ стороны о. Стефановича). Ѣтъ п. М. Подолиньского одержуемо въ тѣмъ дѣлѣ обширне письмо, въ котрѣмъ цѣла рѣчь розказана дуже основно. Мы не хотячи розмазувати полагодженого вже дѣла мирнымъ — хвала Богу — путемъ, выймаемо зъ того письма лишь отъ що: „Нов. Проломъ“ подавъ въ послѣднѣмъ числѣ, що розправа противъ пп. Маркова и В. Луцыка не ѣтбулась, *по поводу, що обвинитель о. Стефановичъ отступилъ отъ обвиненія.*“ Тымъ часомъ пѣсля умовы, пѣдписанои высше згадаными четырма лицями, мавъ написати такъ: „по поводу, що обвинитель, о. Ст—ичъ, *признавши дану ему въ 97* ч. „Н. П.“ *сатисфакцію достаточною,* ѣтступивъ ѣтъ обжалованія.“ Представленье дѣла въ „Нов. Проломѣ“ кождый несвѣдущій може толкувати такъ, будьто бы о. Стефановичъ, „убоявшися самъ ѣткликавъ процесъ безъ нѣякои сатисфакціи...“ Поясненье свое кѣнчитъ п. Подолиньскій: „Нехай поступокъ п. Маркова самъ себе хвалитъ — менѣ и людямъ на науку!“...

— **20000 зр. въ наслѣдствѣ** оставивъ померший въ Вѣдни слухатель медицины Михайло Павлюкъ Русинъ родомъ о скѣлько могнсьмо довѣдатися въ Задарова коло Монастирискъ. Правни наслѣдники можутъ зголоситися до куратора массы въ Вѣдни. Есть нимъ Дръ Robert Knaipp I Bezirk Rauhensteingasse N 10. Позаякъ наслѣдниками суть по всѣй вѣроятности убогѣ селяне то просимо нашихъ П. Т. читателѣвъ щобы, наколи кому звѣстна родина покѣйного М. Павлюка, зволили ласкаво звернути ихъ увагу и допомочи хочь радою ввѣйти въ правне наслѣдство.

— **Архикнязь Рудольфъ и духъ зъ того свѣта.** Кто не чувъ вже коли про порушаючися и пишучи столики? Мистична ся забавка не мало робила шуму и у насъ въ Галичинѣ особливо при кѣнци 1850-тыхъ и съ початкомъ 1860-тыхъ рокѣвъ. Ѣтъ сего часу черезъ довшій часъ мало вже було чути о сѣй высоко аристократичнѣй забавцѣ, ажь съ кѣнцемъ сѣмдесяти рокѣвъ появилася знову. Самъ разомъ зайшла она до Европы вже въ Америки въ новѣмъ и збѣльшенѣмъ выданю, бо побѣчь пишучихъ столикѣвъ почали вже выступати „духи“ и „медіи“. Особливо въ Вѣдни почавъ сильно выступати культъ духѣвъ и модіѣвъ. Слядe, Ганзенъ и Бастіянъ були тыми, що въ найвысшихъ кружкахъ аристократичныхъ зъумѣли позыскати собѣ якъ найбѣльшу славу приклыкуваньемъ духѣвъ зъ того свѣта и пѣддержуватя непоколебиму вѣру въ свою надприродну силу, поки ихъ безчестный обманъ не выявився въ цѣлѣй своѣй наготѣ. Дивно, що до выкрытя сего мономодного и въ аристократичныхъ кружкахъ дуже любленого обману судьба назначила архикнязя Рудольфа. Въ Вѣдни продукувався ѣтъ довшого часу Англичанинъ Бастіянъ, — котрый давнѣйше, якъ показалося, бувъ клоуномъ по рѣжныхъ циркахъ — съ своею надземскою штукою и выскавъ собѣ не тѣлько повне признанье у найвысшои аристократіи, але найшовъ навѣть въ особѣ бар. Гелленбаха покровителя, котрый словомъ и перомъ старався ширити его славу. Въ домахъ аристократичныхъ устроюванo „сеансы“; столы и стѣлцѣ лѣтали въ воздухѣ, показувалися небожчики, а аристократы не могли налюбуватися чудотворною силою Бастіяна. На одинъ такій сеансъ запрошено такожъ арх. Рудольфа. Архикнязь знаючи однакожъ, що цѣле то выкликуванье есть лишь простымъ обманомъ, не принявъ запрошеня, але згодився на те, щобы предотавленье духѣвъ ѣтбулося въ апартаментахъ архикн. Іоана, а тайно постановивъ выкрыти обманъ. Назначено отже на предотавленье двѣ комнаты; въ однѣй сидѣли гостѣ около круглого стола, положивши на столѣ руки такъ, що сусѣдъ клавъ руку свою на руку сусѣда, поки не утворився т. з. замкненый ланцюхъ. Наколи погашено свѣтло, почали въ комнатѣ показуватися незвычайнй рѣчи: стѣлцѣ пѣдѣймалися въ гору, столы танцювали и т. д. Мали показуватися духи! „Медіюмъ“ — п. Бастіянъ сидѣвъ въ другѣй комнатѣ въ фраку и бѣлыхъ рукавичкахъ. Зъ него мали брати духи матерію для себе и сей переходъ его матеріи на духѣвъ называвъ ѣнъ „transoe“ (траноъ). Зъ гостей не вѣльно було нѣкому приходити до медіюмъ анѣ дотыкатися духѣвъ, бо се грозило медіюмови нехибною смертею. Тымъ часомъ оба архикнязѣ приготовили иншу лапку на духѣвъ. За радою арх. Рудольфа приправлено до дверей сильнй тайнй спружины, ѣтъ котрыхъ ишовъ шнурокъ ажь до комнаты, де були гостѣ. За той шнурокъ було лишь потягнути и дверѣ замыкалися такъ сильно, що не можна ихъ було нѣякъ ѣтомкнути. Почали показуватися рѣжнй духи, а въ кѣнци появилася якась женщина бѣло убрана. Тогды пѣднѣся арх. Рудольфъ зъ мѣсця и се бувъ знакъ для арх. Іоана, щобы потягнувъ за шнурокъ. Дверѣ запали, а духъ сховався за заслону, що була коло дверей. Тогды прискочили оба архикнязѣ до заслоны и вытягнули зъ поза нея духа въ особѣ Бастіяна. Показалося, що ѣнъ здѣймивъ борзо за заслоною зъ себе бѣле одѣньe дуже тоненьке и оховавъ его до кишенѣ и бувъ зновъ въ чорнѣмъ фраку, якъ впередъ; не доставало ему лишь чоботъ на ногахъ, бо духъ очевидно не хотѣвъ въ комнатѣ робити стукоту. Дармо доказувавъ бар. Гелленбахъ, що то есть лишь „трансъ“, що духъ не набравъ ще матерія; арх. Рудольфъ ѣтповѣвъ: теперь есть ѣнъ вже „цисъ“. Бастіянъ страшно змѣшався, удавъ, що зомлѣвъ, а въ кѣнци таки утѣкъ, лишаючи чоботы въ другѣй комнатѣ. Такъ закѣнчилася цѣла комедія новомодныхъ спиритистѣвъ и чей же разъ отворитъ очи заслѣпленымъ духовидцамъ.

Вѣсти епархіяльнй.

Зъ Архіепархіи Львѣвскои.

Канонічну институцію получивъ о. Аѳанас. Юркевичъ на Сухорѣчо, дек. львѣвско-загород.

Увѣльненый ѣтъ сотрудництва въ Коропци о. Мих. Яцикевичъ.

Президія ц. к. намѣстництва годится на канонічну институцію оо. 1) Григ. Гумецкого на пар. Рожанку; 2) Нест. Соневицкого на Горошову; 3) Мих. Скородиньского на Пѣдмихайле, дек. калуского.

Ц. к. судъ затвердивъ презенту для о. Гургулы на пар. Ганѣвцѣ.

Введенй оо. 1) Констант. Яримовичъ яко сотрудникъ при церквѣ Успеньскѣй во Львовѣ; 2) Андр. Грывъ яко завѣдатель парохіи при карнѣмъ заведеню въ Станиславовѣ.

Завѣдательство ex currendo пар. Туря поручено о, Луцѣ Войтовичу зъ Рожнева.

Принятый до семинаріи на II. рѣкъ п. Северинъ Пѣдляшецкій.

Митр. консисторія вставляется до президіи ц. к. намѣстн. о затвержденье презенты для о. Петра Жолевича на Курники.

Дотацію зъ фонда религійного 210 зр. призволило ц. к. намѣстництво для прив. сотрудника въ Сосновѣ.

Митр. ординаріятъ завѣзвавъ о. Теоф. Озаркевича, капелана зъ Раковець, щобы за 14 днѣвъ рѣшився перенестися або до Завою або до Теневровець.

Презенту на Мизунь, дек. перегиньского, получивъ о. Володиславъ Дорожиньскій.

Въ пропозицію принятй: I на Войнилѣвъ оо: 1) Яковъ Мандзѣй зъ Яѣковець; 2) Юліянъ Величковскій зъ Покропивны; 3) Тома Березовскій зъ Дубровки; 4) Теодоръ Мацѣлиньскій зъ Дубовиць; II на Глибоку, дек. буковиньского оо: 1) Юліянъ Рожанковскій зъ Ольхѣвки; 2) Кмилій Петровичъ зъ Корчина; 3) Исидоръ Темницкій зъ Кудиновець; III на Поннвку велику, дек. бродского оо: 1) Илар. Квасницкій зъ Незнанова; 2) Ипол. Штогринъ зъ Стрѣлокъ; 3) Ант. Одѣжиньскій зъ Восочка; 4) Григ. Ярема зъ Бродѣвъ; 5) Жигмонтъ Карповичъ зъ Крылоса; 6) Мат. Барылякъ зъ Боложинова; 7) Ипол. Богачевскій зъ Сѣлця Беньковъ; 8) Юл. Туркевичъ зъ Гряды; 9) Григ. Лонкевичъ зъ Суховолѣ; 19) Ив. Монцѣвовичъ зъ Суходола; 11) Пет. Савчиньскій зъ Пикуловичъ; IV на Бѣлобожницю, дек. чортковского оо: 1) Илар. Лукашевичъ зъ Скоморохъ; 2) Ив. Михалевичъ зъ Лѣсовець; 3 Ник. Рыбакъ зъ Шумлянъ; 4) Юл. Мандычевскій зъ Бѣлявець; 5) Ант. Рудницкій зъ Козѣвки; 6) Савинъ Григоровичъ зъ Садагуры; 7) Ром. Крижановскій зъ Дрыщева; 8) Петр. Савчиньскій зъ Могильницѣ; 9) Ник. Темницкій зъ Хлопѣвки.

Переписка Редакціи и Администрації.

Вч. І. Щ. въ Ильмѣ и другій Вп. предплатники: Коли на сей рѣкъ не думаете предплачувати „Биб. Пов.“ то просимо звернути намъ при нагодѣ початковй вже Вамъ высланй аркушѣ повѣсти „Золотый человѣкъ“, бо черезъ тй аркушѣ тратимо цѣлй повѣсти. — *Вч. М. К. въ Бѣлчу.* За рѣкъ 1883. було все заплачено, теперь есть до 30 черв. 1884. — *Вч. І. Г. въ Спасъ.* „Дѣло“ высылаемо Вамъ точно; на Вашу почту внесемо жалобу. — *Вп. И. А. Бол. въ Дрогобычи.* Грошѣ получили. Дякуемо. — *Вч. А. К. въ Довж.* „Зак. Правду“ выслано Вамъ вже давно; хиба на почтѣ загинула. — *Вч. В Б. въ С.* Гнѣваетеся безъ причины; мы просили въ „Дѣлѣ“. Вп. Читателѣвъ, котрй и на дальше хотятъ предплачувати, щобы по крайнѣй мѣрѣ замовили дальшу высылку, а Вы того не зробили; мы жь не могли знати, чи хочете дальше предплачувати. — *Вп. Борк.* Зъ присланыхъ грошей записали мы 14 зр. 4 кр. на „Дѣло“; передали „Зорѣ“ 4·68 зр., „Шк. Час.“ и „Господарева“ по 3·51 зр., „Нов. Зеркалу“ 2·34 зр., на 2 календарѣ 1·15 зр., „Просвѣтѣ“ лишилося на вкладку 1·19 зр. — *Вч. Д. Л. въ Бор.* Присланй 2 зр. записали мы на рѣкъ 1883; высылаемо дальше. — *Вп. И. Л. П въ Головецкому.* На „Дѣло“ лишилося 5·43 зр.

Черезъ редакцію „Дѣла“ прислали:

— **Для „Народнои Торговлѣ“** о. П. Петрицкій въ Роздолѣ 11 зр.

— **На руснй Правотаръ домовый:** Вч. К. Ясеницкій въ Загочевю 3·25 зр., о. Пеленьскій въ Золочевѣ 3·25 зр., о. И. Лавровскій Одреховѣй 3·25 зр.

— **На библ. Онышкевича т. III-iй:** Вч. К. Яс. въ З. 1·50 зр., Вп. К. Кульчицкій въ Вѣдни 1·50 зр., Вп. И. Вахнянинъ въ Стрыю 1·50 зр.

— **Для бѣдныхъ учениковъ рускои гимназіи:** Вп. Никола Панькѣвъ въ Добромили 1 зр., Вп. Андрухъ Дуда въ Свистѣльникахъ 1 зр., Вп. Василь Кулеша 1 зр., Вп. Гриць Маликъ 50 кр., Вп. Анна Дешога 50 кр.

— **Для рускои Бурсы въ Бережанахъ:** Церковна скарбона жѣночa въ Свистѣльникахъ 2 зр., а братска 1·50 зр.

— **На творы В. Навроцкого.** о. Ю. Федусевичъ въ Стрыю 2 зр.

— **На Словарь Желехѣвского:** Вп. Ос. Ганичакъ, инжинеръ въ Живци 2 зр.

— **Для бурсы въ Станиславовѣ.** о. І. Темницкій въ Дзинячи 1 зр.

Аптика РУКЕРА во Львовѣ

поручае

Порошокъ дамскій парискій по 50 кр., **Lohse'a** по 80 кр., **Ravissante'a** по 60 кр. и **власного выробу** по 40 кр.

Курсъ львѣвскій въ дня 16. *л.* лютого 1884.

	платятъ	жадаютъ
	австр. валютою	
	р. кр.	р. кр.
1. Акціи за штуку.		
Желѣзн. Кар. Людв. по 200 р.	292 50	295 —
„ львѣв.-черн.-по. по 200 р.	171 25	174 25
Банку гип. галиц. по 200 р.	297 —	302 —
2. Листы заст. за 100 р.		
Общ. кредит. галиц по 5% ав.	98 45	99 45
„ „ „ по 4% ав.	90 25	91 25
„ „ „ по 5% ав. період.	98 45	99 45
Банку гип. галиц 6% ав.	101 25	102 25
Листы дов. гал. рустык. банку п. 6%	— —	— —
3. Листы довжнй за 100 р.		
Общ. роль. кред. Завед. для Гал. и Буков. 6% льосов. въ 15 лѣтъ	— —	— —
4. Облиги за 100 р.		
Индемнизація галиц. 5% м. к.	99 60	100 60
Облиги комунальнй Гал. банку рустик. 6%	— —	— —
Пожички кр. въ р. 1873 по 6%	101 50	102 50
5. Льосы мѣста Кракова	17 —	19 —
„ „ Станиславова	22 50	24 50
6. Монеты.		
Дукатъ голендерскій	5 61	5 71
„ цѣсарскій	5 63	5 73
Наполеондоръ	9 57	9 67
Пѣвимперіялъ	9 85	9 95
Рубель россійскій срѣбный	1 64	1 64
„ „ паперовый	1 16½	1 18½
100 марокъ нѣмецкихъ	58 95	59 70
Срѣбро	— —	— —

(Безъ текущого куп. безъ куponовъ)

Желѣзничй поѣзды.

Ѣтъ 1 червня 1883 пѣсля годинника львѣвского.

Ѣтходятъ зѣ Львова.

ДО КРАКОВА: о год. 10 мин. 50 вечеромъ поѣздъ поспѣшный, о год. 4 мин. 5 рано поѣздъ особовый, о. год. 5 мин. 9 по пол поѣздъ мѣшаный и о год. 6 мин. 35 рано поѣздъ льокальный.

ДО ЧЕРНОВЕЦЬ: о год. 6 мин. 30 рано поѣздъ поспѣшный, о год. 12 мин. 15 по пол. и о год. 11 мин. 10 въ ночи поѣздъ мѣшаный.

ДО ПѢДВОЛОЧИСКЪ: зъ головного дворця о год. 6 рано поѣздъ поспѣшный, о год. 12 мин. 38 по пол и о год. 10 мин. 31 веч. поѣздъ мѣшаный.

ДО СТАНИСЛАВОВА: на Стрый, рано о год. 7 мин 5 поѣздъ мѣшаный; веч. о год. 7 мин 10 поѣздъ омнибусовый и о год 11 мин. 20 передъ пол. поѣздъ льокальный Львѣвъ-Щерець.

ДО ПѢДВОЛОЧИСКЪ: зъ дворця Пѣдзамче о год. 6 мин. 10 рано поѣздъ поспѣшный, о год. 1 мин. 4 по пол. и о год. 11 веч. поѣздъ мѣшаный.

Приходятъ до Львова.

ЗЪ КРАКОВА: о год. 5 мин 40 рано поѣздъ поспѣшный; о год. 9 мин. 27 веч. поѣздъ особовый; о год. 11 мин. 40 передъ пол. поѣздъ мѣшаный, о год. 7 мин. 54 веч. поѣздъ льокальный.

ЗЪ ЧЕРНОВЕЦЬ: о год. 10 веч. поѣздъ поспѣшн.; о год. 3 мин. 52 по пол. поѣздъ мѣшаный.

ЗЪ ПѢДВОЛОЧИСКЪ: на дворець головный львовскій, о год. 10 мин. 30 веч. поѣздъ поспѣшный; о. год. 3 мин. 5 рано и о год. 4 мин, 16 по пол. поѣздъ мѣшаный.

ЗЪ СТАНИСЛАВОВА: (на Стрый), рано о год. 8 мин. 20 поѣздъ омнибусовый; веч. о год. 8 мин. 32 поѣздъ мѣшаный и о год 1 мин. 53 по пол. поѣздъ льокальный Щерець-Львѣв.

ЗЪ ПѢДВОЛОЧИСКЪ: на дворець Пѣдзамче год. о 10 мин. 17 веч. поѣздъ поспѣшный; о год. 2 мин. рано 31 и о год. 3 мин. 48 по пол. поѣздъ мѣшаный.

Папѣръ листовый

съ ковертами по 10 шт.

бѣлый по 8 кр., рѣжнобарвный по 12 кр., съ цвѣтами и украшеніями по 20 кр.; кромѣ сего въ касеткахъ по 25 и 50 штукъ, въ рѣжнѣй цѣнѣ каламарѣ. пера, оловцѣ, таблички, рысѣки, ленін. Кридки рѣжнобарвнй, ляки въ рѣжнѣй цѣнѣ.

Мыла до рукъ

по 5, 6, 10, 15, 20 и 45 кр. вода колоньска, перфума, помада, глицерина и пр.

Маст до чищеня металю

въ малыхъ бляшаныхъ пушкахъ по 8 и 10 кр.

радирки до чищеня металю по 6 кр.

Крупки перловй

рѣжкон тонкости въ оригинальныхъ ½ к. пачкахъ по 17, 18, 19, 20, 21 и 22 кр.

Горохъ лущеный и сочевица

въ такихъ же пачкахъ по 13, 14, 15 и 16 кр.

(1—?) поручае

Народна Торговля во Львовѣ.

РОБѢТНЯ СУКОНЬ ДАМСКИХЪ

и одягѣвъ дитячихъ

Іосифы Петраньскои

при улицы Скарбкѣвскѣй ч. 37 (партеръ) во Львовѣ.

Выконує всякй замовленя въ область дамскои кравеччины входячй въ найкоротшѣмъ часѣ, старанно, *пѣсля найновѣйшихъ журналѣвъ.* (2—5)

Удѣляю такожъ основнои

НАУКИ КРОЮ

пѣсля французкои методы.

Цѣны умѣренй.

ЛѢЧЕНЬЕ РАДИКАЛЬНЕ

всѣхъ

ХОРОБЪ нервовыхъ и епилептичныхъ

и ХОРОБЪ ТАЙНЫХЪ

всякого рода

моею одинокою методою безъ ушкодженя здоровя.

Гонорарь платится ажь по цѣлковитѣмъ выздоровленю.

Dr. Prof. **A. MALASPINA**

членъ многихъ товариствъ научныхъ

236, Rue de Bercy, à PARIS

Порозумѣватися черезъ корреспонденцію.

КОБЗАРЬ

ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

Книжочка I.

Выбѣръ найкрасшихъ поезій Шевченковыхъ для молодежи рускои (сторѣнъ 96) съ портретомъ поета и вступнымъ словомъ.

Одинъ примѣрникъ зброшурованый коштуе 30 кр. (съ почт. пересылкою 35 кр.) — оправленый въ полотно 40 кр. (съ почт. перес. 45 кр.)

Кто купуе наразъ 9 прим. за готѣвку дѣстае 1 даромъ. Замовляти можна черезъ редакціи „Дѣла“, „Зорѣ“, „Батькѣвщины“ и „Нового Зеркала“. (27—?)

Найбѣльшій складъ нотъ

до граня и до спѣву

НА ПРОДАЖЪ И ДО ПОЖИЧАНЯ.

НАЙСВѢЖѢЙШЙ НОВОСТИ

въ Читальни

ГУБРИНОВИЧА и ШМИДТА

3—? пѣдъ зарядомъ

К. ВИЛЬДА

во Львовѣ,

улиця Академична ч. 3.

„Скошеный цвѣтъ“

образокъ зъ галицкого житя

Василя Барвѣнка.

Цѣна 1 зр., съ пересылкою 1 зр. 20 кр.

Дѣстати можна въ администрації „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигійскѣй.

„ДЫМЪ“,

повѣсть Ив. Тургенева. Цѣна 1 зр. 50 кр., съ пересылкою 1 зр. 70 кр.

Дѣстати можна въ администрації „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигійскѣй.

ПОХѢДЪ СОБѢСКОГО

пѣдъ Вѣденъ р. 1683.

Написавъ Стефанъ Качала.

Цѣна 20 кр.

Дѣстати можна въ администрації Дѣла.

Выдавець и редакторъ: **Антѣнъ Горбачевскій.**

Зъ друкарнѣ Тов. им. Шевченка пѣдъ зар. К. Беднарского.

Ч. 16. Львовъ, Четверъ 9 (21) лютого 1884. **Рочникъ V.**

Выходитъ во Львовѣ що Вторника, Четверга и Суботы крѣмъ руских свят) о 4-ой год. попол. Литер. додатокъ „Библіотека найзнам. повѣстей" выходитъ по 2 печат. аркушѣ кождого 15-го и послѣдного дня кождого мѣсяца.

Редакція, администрація и експедиція підъ Ч. 44 улиця Галицка.

Всѣ листы, посылки и реклямаціи належатъ пересылати підъ адресою: редакція и администрація „Дѣла" Ч. 44 ул. Галицка.

Рукописи не вертаютсѧ тѣлько на попередке вистерегженіе.

Поодиноке число стоитъ 12 кр. а. в.

Оголошенія принимаютсѧ по цѣнѣ 6 кр. а. в. отъ одной рочки печатнои.

Реклямаціи неопечатаній пѣлый отъ порта.

Предплату належатъ пересылати франко (найлучше готовымъ переказомъ) до: Администрація часописи „Дѣло" ул. Галицка, Ч. 44.

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло" *для Австріи:* *для Россіи:*
на цѣлый рѣкъ . . 12 зр. на цѣлый рѣкъ . . 12 рубл.
на пѣвъ року . . 6 зр. на пѣвъ року . . . 6 рубл.
на чвертъ року . . 3 зр. на чвертъ рок. . . 3 рубл.
съ дод. „Библіотеки": *съ дод. „Библіотеки":*
на цѣлый рѣкъ . . 16 зр. на цѣлый рѣкъ . . 16 рубл.
на пѣвъ року . . 8 зр. на пѣвъ року . . . 8 рубл.
на чвертъ року . . 4 зр. на чвертъ рок. . . 4 рубл.
на самъ додатокъ: *на самъ додатокъ:*
на цѣлый рѣкъ . зр. 5·— на цѣлый рѣкъ . . 5 рубл.
на пѣвъ року . зр. 2·50 на пѣвъ року . . . 2 50кр.
на чвертъ року . зр. 1·25
Для Заграницы, скрѣмъ Россіи:
на цѣлый рѣкъ . . . . 15 зр.
на пѣвъ року . . . . 7·50 зр.
на чвертъ року . . . . 3·75 зр.
съ дод. „Библіотеки: *на самъ додатокъ:*
на цѣлый рѣкъ . 19 зр. на цѣлый рѣкъ . . 6 зр

Воскресеніе чи погребеніе?

I.

Справа Змартвыхвстанцѣвъ, recte Єзуитѣвъ, recte ультрамонтаньского католицизму стоитъ нынѣ на порядку дневнѣмъ не тѣлько у насъ, але и въ цѣлѣмъ цивилизованѣмъ свѣтѣ. Такъ и здаесь, немовьбы католицизмъ, пригадуючи собѣ давну свою могучѣсть, зѣбравъ послѣдными часами всѣ свои силы, щобъ ще разъ запанувати надъ свѣтомъ. „Syllabus" покѣйного папы Пія IX., громлячій цѣлу науку, культуру и думку новѣйшихъ вѣковъ, бувъ першимъ рѣшучимъ голосомъ того воскресаючого католицизму, першимъ его боевымъ сигналомъ. Въ логичнѣй консеквенціи за Syllabus-омъ мусѣли слѣдувати енциклики папы Леона XIII., рекомендуючи поворотъ до философіи св. Томы въ Аквину.

И коли судороги того воскресаючого католицизму далися чути съ бѣльшою або меншою силою по всѣхъ краяхъ цивилизованого свѣта, въ пѣвнѣчнѣй Америцѣ и Англіи, въ републиканьскѣй Франціи и протестантскѣй Нѣмеччинѣ, то съ не меншою, коли й не бѣльшою силою мусѣли они озватись и въ Австріи. Для місіи католицкои представляе Австрія дуже велике и вдячне поле. Зложена въ рѣжноплеменныхъ и въ рѣжныхъ напрямахъ змагаючихъ народѣвъ она мѣститъ въ собѣ богато народѣвъ католицкихъ, але не менше того й не католицкихъ, такъ що въ самѣмъ внутрѣ Австріи есть поле для католицкои пропаганды. Обставины о стѣлько улекшуютъ тую пропаганду, що народы, входячій въ складъ Австріи, по бѣльшѣй части дрѣбній и жіючій съ собою въ племенныхъ, историчныхъ та суспѣльныхъ антагонизмахъ. Ѣтси выплывае конечнѣсть правительства сильного, сильнѣйшого отъ кождого поодинокого народа, и конечнѣсть династіи высшои понадъ всѣ змѣны системъ правительственныхъ и констеляцій партійныхъ. Династіею держится Австрія яко цѣлѣсть, — а династія есть католицкою.

При такихъ обставинахъ, користныхъ для католицкои пропаганды, яка жь есть цѣль ей въ Австріи? Окрѣмъ загально-конфесійнои мае католицизмъ въ Австріи ще й велику политичну цѣль. Провѣдники католицкои церкви нѣколи не заводятъ ока въ востока, въ Россіи, доси православнои. Якъ той древнїй Катонъ кѣнчивъ кожду свою бесѣду въ римскѣмъ сенатѣ пригадкою о потребѣ зруйнованія Картагины, такъ и въ Ватиканѣ одинъ наслѣдникъ Петра другому передае незмѣнне римске „Ceterum censeo — Orientem esse convertendum". Австрія съ своею католицкою и апостольскою династіею есть въ очахъ Риму тымъ великимъ розсадникомъ, въ котрого маютъ розростися далеко на всходъ и на пѣвнѣчь буйнѣ пароети католицизму. Австрія яко така повинна бути пѣсля плянѣвъ римскихъ одноцѣлою и рѣшучо католицкою державою, повинна статися могучимъ и тѣсно зъорганизованымъ отрядомъ тои великои ecclesia militans, котра швидше чи пѣзнѣйше мае рушити на всходъ. Чижь диво, що и пропаганда католицка у внутрѣ самои Австріи мусѣла послѣдными роками прибрати широкій розмѣры, мусѣла статися дѣломъ первостепенної важности якъ для цѣлого католицкого свѣта въ одной, такъ знову и для интересованыхъ ту пасивно чи активно народностей и партій въ другои стороны?

Щежь доки керму правительства въ Австріи держали т. зв. либералы, т. е. елементы переважно некатолицкій а то й безконфесійній, то и пропаганда католицка въ Австріи не могла вестися такъ голосно, урѣдовымъ способомъ. Але филѣ воскресаючого католицизму, нравъ съ иншими историчными филіями съ кѣнцемъ 1870-тыхъ роковъ пѣдмыли нетвердо становище австрійского либерализму и довели его до упадку. На мѣсце Лассера-Аверсперга наступило министерство Таффе, инаугуруючи т. зв. политику поєднанія головно въ дусѣ католицкѣмъ и на грунтѣ католицизму. Католицкій елементы Австріи подали собѣ руки, розбрали помѣжь себе власть и вплывы. Тирольцѣ, и Поляки и Чехи стрѣтилися на тѣмъ спѣльнѣмъ поли. На нову змѣну въ цѣлѣмъ ходѣ австрійскои политики, инаугуровану ерою Таффе, радѣстно откликнувся Ватиканъ, устроюючи велике и шумно инеценоване „Кирило-Методіевске свято"; въ „апостольского престола" проклямовано католицкій панславизмъ въ Австріи!

Кирило-Методіевске свято було въ сторонѣ Ватикану великою манифестаціею въ интересѣ Австріи. Католицка місія Австріи и у внутрѣ и на всходѣ вѣстала тамъ недвозначно замаркована; правительству австрійскому въ широкихъ начеркахъ показано цѣли, до котрыхъ повинно змагати. И отъ того часу оно справдѣ пройшло вже добрый кусень дороги пѣсля показаноі въ Риму маршруты. Досыть буде вказати на переформованье новои уставы шкѣльноі, на щасливе пересадженье католицкихъ бѣльшостей въ деякихъ соймахъ краевыхъ и въ кѣнци на явне, урѣдове пѣдпираньe єзуитско-змартвыхвстаньскои пропаганды та на мовчаливе але очевидне признанье „престолови апостольскому" важноі ингеренціи у внутрѣшнѣ церковнѣ дѣла поодинокихъ провинцій. Досыть буде пригадати такій, спеціяльно насъ Русинѣвъ дотыкаючій факты, якъ отданье добромильского монастыря Єзуитамъ, реформа Василіянъ при помочи тыхъ же Єзуитѣвъ, усуненіе митрополита Іосифа, основанье интернату Змартвыхвстанцѣвъ во во Львовѣ при помочи сойму и пѣдъ опѣкою польскои аристократіи, вплывъ патрѣвъ Ридля та о. Калинки на верховникѣвъ нашои львѣвскои архидіецезіи и редагованье органу тои архидіецезіи въ дусѣ тыхъ патрѣвъ, а въ кѣнци неудавшійся плянъ єзуитскій съ въѣздомъ отпоручникѣвъ рускаго духовенства во Львовѣ. Всѣ тѣ и другій численній факты свѣдчатъ намъ ажь надто ясно, що Русины становлятъ такожь немаловажну цифру въ рахункахъ католицко-єзуитскои пропаганды и що на нихъ звернено послѣдными часами дуже бачне око.

Кто тѣлько разъ поверховно гляне на карту руско-украиньскои землѣ и зверне увагу на исторію та теперѣшне положенье рускоукраиньского племени, тому отъ разу станутъ ясными причины, для якихъ воскресаючій католицизмъ такъ горячо нами занимаеся, такъ старанно и систематично насылае намъ своихъ апостолѣвъ и силуесь насъ притягнути на свою сторону. Самымъ своимъ географичнымъ положеньемъ на розграничю мѣжь пѣвнѣчною а полудневою и захѣдною Славянщиною, въ найкрасшѣмъ климатѣ, повздовжь Чорного Моря край нашъ призначеный отограти велику ролю въ цѣлѣй будущѣй судьбѣ всходнои Европы. Онъ становитъ не тѣлько ключь до внутра Россіи, але заравомъ и найбѣльше жерело ей силы; позбавлена Украины Россія стратила бы всяке значенье на Чорнѣмъ Мори и на балканьскѣмъ пѣвостровѣ, отнята була бы отъ цѣлого майже славяньского свѣта. Етнографично Русь-Украина представляе для католицко-єзуитскои місіи дуже понадну цѣль. Роздѣлена мѣжь три державы, нищена матеріально отъ вѣковъ, до недавна (а въ великѣй части и доси) гнетена могучими противниками, котрій бы бажали ей цѣлковитого вынародовленя, позбавлена маетныхъ и упривилейованыхъ, а тымъ самымъ незалежныхъ и смѣлыхъ провѣдниковъ, она по при те въ масѣ народнѣй представляеся такъ однаковою на цѣлѣмъ величезнѣмъ просторѣ, якъ рѣдко который инший народъ. Одинокими майже провѣдниками того народа суть священники, звычайно убогій, родиною оттяженій, отъ иноплеменныхъ панѣвъ та консисторій залежній. Здаесь, що користнѣйшихъ условій для католицко-єзуитскои пропаганды и придумати не можна. Правда, въ тѣй части нашого краю, що пѣдъ Россією, поки-що пропаганда тая не може мати нѣякого доступу. Але патры умѣютъ ограничитися и думаютъ вовсѣмъ справедливо, що лѣпшій воробець въ руцѣ, нѣжь ворона на верѣ. Коли имъ удасть ся вовсѣмъ окатоличити Русинѣвъ галицкихъ, то при ихъ помочи далеко лекше буде найти доступъ и до Русинѣвъ закордоновыхъ и зробити выломъ въ православнѣй єдности Россіи. Такій рахунокъ роблятъ Єзуиты pro domo sua.

Чи окрѣмъ выглядѣвъ на окатоличенье съ часомъ цѣлого руско-украиньского племени показуютъ Єзуиты Австріи ще й другій рахунокъ, а именно такій, що съ окатоличеньемъ Русинѣвъ-Украинцѣвъ вовсѣмъ конечно переcунеся и центръ гравитаціи того народа, и що Русины-католики въ за кордону далеко природнѣйше звертати будутъ очи на славяньско-католицку Австрію, нѣжь на православну Россію, — сего мы документно не знаемо, хочь деякій вовсѣмъ недвозначній факты, а именно становище австрійского правительства въ справѣ добромильскѣй и василіяньскѣй кажутъ намъ чогось подѣбного догадуватися. Але есть ще въ Галичинѣ трета сила, съ котрою католицка пропаганда повинна була згодитися для спѣльного дѣланя на земли рускѣй. Тою силою суть Поляки.

Правда, Поляки католики, а особливо шляхта польска отаначуеся побожностею доходячою часто ажь до биготеріи. Але въ другого боку та сама шляхта польска вѣтхае ще разъ въ разъ за утраченымъ раемъ — историчною Польщею, а въ хвилях вѣльныхъ отъ клопотѣвъ финансовыхъ носится навѣть съ рѣжнородными плянами реставраційными. И та сама шляхта польска мае отъ давенъ давна съ Русинами свои окремій рахунки и плины: рада бы попередъ всего бачити ихъ добрыми „зупані ojczyzny", т. е. Поляками, щобы въ такѣмъ разѣ въ нихъ сотворити тую силу, котрои она не знаходитъ въ своѣмъ власнѣмъ народѣ — для отбудованя Польщѣ. И польска шляхта бажала бы ужити Русинѣвъ замѣсть клина до розсадженя великого российского кольоса. Не дило за тымъ, що schöne Seelen finden sich и що Єзуитамъ прійшлось дуже легко найти спѣльный грунтъ до згоды съ Поляками. Грунтомъ тымъ стався опять католицизмъ. Ставши католиками, Русины лекше вможутъ вѣлятися съ Поляками, лекше дадутъ ужитися на знарядъ для польскихъ реставраційныхъ цѣлей! И отъ въ угоду тымъ польскимъ реставраційнымъ цѣлямъ Єзуиты поручаютъ місію католицизму въ Галичинѣ тѣй своѣй филіи, котра по якѣйсь историчнѣй случайности носитъ назву много обѣцюючу для Поляковъ и складаеся зъ Поляковъ. Тою филіею суть патры Змартвыхвстанцѣ.

Вже въ того, що доси сказано про рухъ католицкій, котрый въ консеквенціи своѣй напровадивъ на нашъ небозвѣдъ тую грѣзну хмару, легко можна догадатися, що місія Змартвыхвстанцѣвъ на Руси анѣ не случайна анѣ не маловажна — и що она выкликана сучаеными змаганями трехъ могучихъ силъ: Ватикану, Вѣдня и Польщѣ. Можна такожь догадуватись, що властивый ей spiritus movens есть Ватиканъ и що новій нашій просвѣтитель вже въ самои консеквенціи свого становища и супротивъ Австріи и супротивъ Польщѣ мусятъ грати дволичну политику. Зъ одного боку прирѣкаючи Австріи користи въ окатоличеня Русинѣвъ, они рѣвночасно прирѣкаютъ Полякамъ користи въ тогожь окатоличеня Русинѣвъ, хочь користи Австріи, а користи Польщѣ (w dawnych granicach) суть собѣ на розрѣзъ противній. А на скѣлько правды въ тыхъ обѣцянкахъ и щирости въ тѣй политицѣ хитрыхъ патрѣвъ и на скѣлько они маютъ право вватися „Змартвыхвстанцями", се мы надѣемось троха докладнѣйше розсвѣтити въ нашѣй слѣдующѣй статіи. *(Дальше буде).*

О выборахъ до радъ повѣтовыхъ.

Изъ гброда.

II. Рада повѣтова складаеся въ заступникѣвъ чотырохъ групъ т. е. 1. групы бѣльшихъ посѣлостей, 2. групы промыслу и торговлѣ, 3. групы громадъ городскихъ и 4. групы громадъ сельскихъ. Мы лише о выборахъ изъ 3 и 4 групы хочемо говорити и декотрій рады подати. И такъ цѣла рада повѣтова складаеся въ 26 членѣвъ. Много членѣвъ на кождую групу выпадае, спредѣлае ц. к. намѣстництво въ порозумѣню съ выдѣломъ краевымъ, але жадна група не може мати бѣльше якъ 12 членѣвъ. Выдѣлъ рады повѣтовои складаеся въ предсѣдателя и въ 6 членѣвъ, въ котрыхъ кождый мае ще свого заступника. Рада повѣтова выбираеся на 6 лѣтъ; отже если алій члены будутъ выбранй, то черезъ такъ довгій часъ не мало нужды на цѣлый повѣтъ спровадитъ.

Насамперед выбираютсѧ правыборцѣ або делегаты. Всѣ менший мѣста творятъ одну групу и въ кождѣмъ мѣстѣ выбирае рада громадска въ помежи себе на кождыхъ 250 душъ одного правыборця; до того есть кождый бурмистръ такожь правыборцемъ. Зъ того показуеся, що если въ радѣ громадскѣй нема нѣкого интелигентного а находятся люде нечестивій, пияницѣ, перекупнй и въ загалѣ лихого характера, то тамъ и такихъ правыборцѣвъ выберутъ. Въ групѣ громадъ сельскихъ выбирае кожда рада громадска въ помежи себе на кождыхъ 500 душъ одного правыборця а до того есть кождый вѣйтъ правыборцемъ; але що многій вѣйты залежатъ въ повнѣ отъ урядниковъ рады повѣтовои, суть слѣпыми орудіями ихъ а о добро громады не дбаютъ, то на ихъ голосы громады нехай не спускаются, але нехай стараются, щобы рада найумудрѣйшихъ и найчестнѣйшихъ членѣвъ на правыборцѣвъ выбарала. Ц. к. намѣстникъ означае день выбору для кождои групы выбирателѣвъ и день той мае бути въ кождѣй громадѣ черезъ плякаты (т. е. поприлѣплюваній письма) напередъ обвѣщеный.

Ц. к. староство мае бурмистрови кождого мѣста и вѣйтови кождого села обвѣстити число выбратися маючихъ правыборцѣвъ и поручити имъ предпринятье тыхъ выборѣвъ. Про тое не мався до того нѣкто бѣльше мѣшати, якъ то дѣеся, що волочатся по селахъ секретарѣ, люстраторы, писарѣ и иншій причепы радъ повѣтовыхъ и мѣшаются до выборѣвъ, якъ бы мали до того право; такихъ вѣйтъ дбаючій о добро громады може до свѣтлицѣ не припустити. До важности выборѣвъ треба, щобы $^2/_3$ радныхъ було присутныхъ, а рада громадска ухваляе, чи голосованье мае отбуватися устно чи картками. По обчисленю голосѣвъ обвѣщаеся, котрій радній выбранй на правыборцѣвъ и тымъ выдае ц. к. староство карты легитимаційнй. Списъ всѣхъ правыборцѣвъ выставляе ц. к. староство на публичне прибитье, щобы кождый могъ его пересмотрѣти а до 14 днѣвъ свободно кождому замѣты або протесты до ц. к. староства подавати; про тое если де зауважано якій нелегальности, то въ тѣмъ речинци треба откликъ (рекурсъ) зробити. — По тѣмъ всѣмъ наступае выборъ самыхъ членѣвъ рады повѣтовои, котре дѣло провадитъ комисія выборча, складаючаеся въ 5 членѣвъ, котрыхъ самій выборцѣ въ помежи себе выбираютъ, а тій члены выбираютъ въ межи себе предсѣдателя. Для заховани законѣвъ и удержаня порядку присутствуе ц. к. комисарь изъ староства. Выборы отбуваются въ назначенѣмъ дни, годинѣ и мѣсяци безъ взгляду на число звбраныхъ выборцѣвъ, про тое не повиненъ жаденъ правыборець опѣзнитися. Предсѣдатель комисіи обвѣщае, якій свойства повиненъ мати выбраный, а кого не вѣльно выбирати, такожь выясняе способъ поступованя и взывае всѣхъ, *щобы голосы свои ведля свого свободного переконанія, безъ всякихъ користолюбивыхъ убочныхъ взглядѣвъ давали, такъ*

яко имѣ тое ведля свого найлѣпшого знання и по совѣсти для загального добра съ найбольшимъ хôсномъ бути видится — отже ведля *совѣсти*, а протов не бачити анѣ на ласку паньску, анѣ на обѣтницѣ дровъ або пасовиска, анѣ на угровы страшачѣ, ани на грошѣ, угощеня, піятику и т. п. рѣчи, бо инакше дѣлають противъ совѣсти и грѣшать. Всякѝ замѣты рѣшае комисія выборча безъ дальшого ôткликy. Напередъ голосyютъ члены комисіи, потому присyтнѝ выборцѣ а на остатку тіи, що по перечитаню цѣлого спису прійшли. Кождый закликаный повиненъ свою карту легитимаційну ôтдати (треба памятати взяти ю съ собою) и сказати имена тыхъ, котрыхъ на радныхъ выбирае, однако комисія выборча може голосованье картками ухвалити. Єслибы того не ухвалено, то свôбôдно кождому въ картки имена перечитати, длятого треба въ кождôй громадѣ такихъ правыборцѣвъ выбирати, котрѝ умѣютъ читати, бо годѣ, щобы кто 12 именъ памятавъ. Єсли голосованье дѣвся картками, то не треба брати картокъ ôтъ тыхъ посѣпакôвъ, що вамъ ихъ будутъ напыхати, але кождый нехай вже въ дому принесе картку, котру ôтъ чоловѣка всякои вѣры достойного получитъ. О важности голосôвъ рѣшае такожь комисія выборча; въ того видно, що комисію треба въ найученѣйшихъ и письменныхъ людей выбирати, а если жадна громада въ своѣй радѣ интелигентного чоловѣка не мала, або его на правыборця не выбрала, то когожь выберутъ до комисіи? По укôнченôмъ голосованю пôдписyе комисія и ц. к. комисарь протоколы голосования, обчисляютъ голосы и обвѣщаютъ, котрѝ бôльшостею голосôвъ на радныхъ выбранѝ. Єслибы рôвнѝ голосы упали на двохъ, то рѣшае жребій (лосъ) тягненый черезъ предсѣдателя комисіи. Кождому выбраному дае ц. к. староство цертификатъ (письмо упевняюче), що есть членомъ рады повѣтовои. Всѣ такѝ члены зôбранѝ выбираютъ тымчасового предсѣдателя, а пôдъ его проводомъ выбираютъ дѣйстного предсѣдателя выдѣлy, его заступника и прочихъ членôвъ. Кожда група выбирае одного члена въ межи себе, а прочихъ выбираютъ всѣ радни посполу.

То суть головнѝ и коротко зôбранѝ приписы ôтносячѝ ся до выборôвъ радъ повѣтовыхъ, а де по мѣстахъ або селахъ тыхъ приписôвъ и радъ держатися будутъ, тамъ несомнѣнно выборы выпадутъ съ пожиткомъ для громадъ и цѣлого повѣта, а єслибы де тыхъ приписôвъ не заховано, треба сейчасъ рекурсы подавати, а на послѣдокъ о всѣхъ нелегальностяхъ и надъужитяхъ до газетъ доносити.

Дефравдація въ урядѣ податковôмъ.

Допись зъ надъ Дністра.

Въ урядѣ податковôмъ въ Борщевѣ выкрыто сими днями дефравдацію, котра по обчисленю до нынѣ выноситъ надъ пôвтора тысяча гульденôвъ! Дефравдація тая, котра зô взгляду на высокôсть здефрандованои сумы черезъ довшій часъ мусѣла протягатися, допускаеся одинъ практиканть того уряду, будучи въ порозумѣню съ громадскимъ писаремъ зъ Шупарки, до котрого всего чотыры громады належали.

Дефравдація дѣялася въ той способъ, що писарь за квитомъ ôтъ практиканта ликвидованымъ, дôстававъ въ касы грошѣ нѣбы на покрытье громадского буджету; а властиво на тое, щобы съ спôльникомъ своимъ за дверми податкового уряду подѣлитися.

Якъ зачуваемо лишено обомъ винновникамъ на стôлько ще вôльного часу, що могли собѣ свѣтами утѣкати.

Ц. к. податковѝ уряды стоятъ пôдъ контролею старостôвъ и податковыхъ инспекторôвъ; всѣхъ про тое тутъ удивляе такій надвôръ и зарядъ, котрый повѣривъ ôтбиранье податкôвъ молодому и безъ адъютума проживаючому практикантови, а надто черезъ такъ довгій часъ лишавъ его безъ всякои контролѣ. Заступникъ предсѣдателя повѣтовои рады выславъ, якъ зачуваемо, о повышенôй мальверсаціи донось до ц. к. намѣстництва. На певно ожидаютъ тутъ всѣ, що послѣ того сконтръ податкового уряду буде въ всѣхъ направленяхъ и то строго переведеный.

Не дивуе насъ теперъ тое, длячого одинъ изъ заинтересованыхъ сею справою панôвъ сказавъ: „My tu szpiegów Rusinôw nie potrzebujemy", коли одинъ зъ священникôвъ старався сына свого ôтдати на практику до податкового уряду въ Борщевѣ.

Мимоволѣ насувае ся такожь и тая гадка, що писарѣ громадскѝ уживанѝ до агитацій при выборахъ подôбно якъ писарь изъ Шупарки, личибсть задля своихъ ôтличныхъ здôбностей агитаторскихъ у всякихъ „kandydatów narodowych" въ высокôмъ поважаню здстаючи, платятъ собѣ теперъ въ рôжный способъ, а все пишутъ рахунокъ свôй — на шкôрѣ мужикôвъ, тыхъ самыхъ, котрыхъ при выборахъ годували гижками и поили горѣвкою.

ДОПИСИ.

Зъ Шельпакъ.

Тôлько читаемо о ôтбуваню загальныхъ зборôвъ читалень, та нѣгде не здыбали мы, щобы де читальнимъ казали платити кошты, если на зборы буде делегованый урядникъ староства въ интересахъ полиційныхъ.

Въ Шельпакахъ зайшла потреба зôбрати зборы для поновленя заохоты до просвѣты и выбраня по статутамъ выдѣлу. Зборы вызначено на день 11 лютого с. р. и ведля приписôвъ завѣдомлено о тôмъ ц. к. староство, котрому вôльно делегувати кого, або нѣ. Староство збараске, котре вже въ початкахъ клало заложеню читальнѣ немалѝ перешкоды, теперь делегуе урядника и въ кôлька днѣвъ наказуе выдѣлови читальнѣ — кошты споводованѝ высланьемъ урядника въ квотѣ 12·84 зр. безвольочно заплатити.

У насъ годѣ людей до читалень заохотити, годѣ кôлька золотыхъ на книжки и письма зôбрати; если жь ще скажутъ грубѝ платити кошты урядникамъ, котрѝ въ справахъ полиційныхъ высылаются, то значило бы, щобы просвѣты не було, значитъ ôтъ неи ôтстрашувати.

Шельпаки 6 (18) лютого 1884.

Стефанъ Качала.

Отъ Дрогобыча.

(Потреба рускаго промыслу). Розумне ужитье безповоротно минаючого часу есть безперечно найбôльшимъ скарбомъ чоловѣка, а при обставинѣ, що земляця наша,—недругами намъ цѣлковито ще не выдертя, вже въ двое, тро ое, а навѣть въ четверо межи умножаючу ся родину роздѣлена, такъ що въ доходу въ неи годѣ выжити, — належитъ намъ въ тôмъ тяжкôмъ становищи нашôмъ чимъ скорше лучити хлѣборобство съ промысломъ, треба намъ покищо закладати крамницѣ по селахъ. Черезъ закладанье крамниць по селахъ осягнутся тіи користи, що по перше нашъ сельскій народъ не буде для дрôбного торгу тратити много дорогого часу; по друге, що и такъ скудни доходы въ працѣ рукъ нашого хлѣбороба не будутъ ити въ кишенѣ людей чужихъ, намъ у всѣхъ ôтношенях ворожо розположеныхъ, а въ кôнци, що въ народа нашого вытворится станъ купецкій, котрый дасть намъ поруку, що буде честно и добре стояти за правами рускаго народа. По тôй причинѣ пôдносимо на сѣмъ мѣсци голосъ до нашихъ передовыхъ патріотôвъ-дѣятелѣвъ Всеч. отцѣвъ духовныхъ и Вп. учителѣвъ, щобы заохочували и понукували людей по селахъ до такъ спасеннаго дѣла и служили имъ своею радою-порадою. До дѣла того не хибне нѣгде людей честныхъ, розумныхъ и запобѣгливыхъ господарѣвъ-селянъ!

Переглядъ часописей.

(„Современныя Извѣстія" о Галичанахъ, перейшовшихъ до Холмщины. Чи „Галичане" а „русскіе" — все одно, чи ни? Дивный modus amandi. „Gazeta Naddniestrzańska" и ея програма.)

Коли то въ Галичинѣ правительство „выдало Русинôвъ Полякамъ", а въ Холмщинѣ розпочалось насильне повертанье унітôвъ на православіе, тогды мѣжь великою частею нашого духовенства розпочався бувъ рухъ до Холмщины. Россія уважалася тымъ золотымъ Ельдорадо, въ котрôмъ кождый Галичанинъ може и мусить найти тихе пристанище и сытый кусень хлѣба. Мы не будемо нагадувати, скôлько утратили мы тогды людей и якъ значно черезъ те ослабилось на якійсь часъ силы нашои интелигенціи; тое належитъ до исторіи. Мы звернемо тôлько увагу на то, якъ самѝ россійскѝ и панславистичнѝ органы ôтзываются нынѣ о тыхъ нашихъ емигрантахъ. Ось для примѣру ôтзывъ одного зъ послѣдныхъ чиселъ поважнои московскои газеты „Современныя Извѣстія": „Зъ помѣжь всего духовеньства Люблинъскои губерніи — пишутъ „Соврем. Извѣстія" — 98% *Галичанъ*, а „*русскихъ*" всего 2—3 лиць. Та *русскому* годѣ сюды й дôстатися; паноне Галичане захопивши въ свои руки духовну администрацію, розумѣеся, притягаютъ за уха самыхъ своихъ землякôвъ". Пôсля думки автора допися въ „Совр. Изв." — Галичане — зовсѣмъ не „русскіе"! Съ справедливою отже иронією говоритъ о тôмъ ôтзывѣ „Русскій Курьеръ" (ч. 31): „П. Аксаковъ и Сибпка не перестаютъ скреготати зубами за придавлене положенье Русинôвъ въ Галичинѣ, котрыхъ они выславляютъ чистои воды „русскими", потомками жителѣвъ „Червонои Руси". Але коли тѣ самѝ „русскіе" покажутся въ границяхъ вже не „Червонои Руси", але „Великои, Малои и Бѣлои Россіи", то заразъ щезае сентиментальность до нихъ у „настоящихъ русскихъ", а показуеся зависть, а навѣть охота — причислити тыхъ самыхъ „русскихъ" до отечественныхъ ворогôвъ. Выходитъ таке, що мы показуемось неспособными навѣть любити нашихъ братôвъ Славянъ любовію розумною, серіозною и тактовною, а любимо ихъ по бôльшой части лишь „на паперѣ" та „на перекôръ" кому небудь: въ Галичинѣ — Полякамъ, въ Боснія — Швабамъ, въ Македонія—Грекамъ, а въ Сербія и Болгарія — образованымъ Европейцямъ. Дивный modus amandi!"

Въ Дрогобычи почала пôдъ редакцією будôвничого п. Едмунда Льва Солецкого выходити „Gazeta Naddniestrzańska", котрои програму и 1 ч. маемо передъ собою. „Gazeta Naddniestrzańska" представляе посередъ польскои журналистыки о тôлько нове явище, що бажае выходити на двохъ мовахъ, т. е. по при польскѝ умѣщувати такожь рускѝ (и рускими черенками печатанѝ) статіи. На обохъ мовахъ напечатана такожь програма, зъ котрои выймаемо слѣдуючѝ для насъ цѣкавѣйшѝ уступы.

„Справу руску уважаемо за найважнѣйшу справу краю нашого, а ея справедливе розвязанье за вопросъ дуже важный нашои будучности. Существованье отвѣчне народа рускаго узнаемо безвзглядно и безъусловно; не менше узнаемо, що тутъ на Руси народъ рускій мае право жадати цѣлковитого рôвноуправненя. Даючи отже зъ нашои стороны выразъ тому переконаню, умѣщати будемо дотычачѝ кореспонденціи Русинôвъ въ языцѣ рускôмъ, рускими буквами и правописею школьною, щобы черезъ то уленшити взаимне порозумѣнье и уложенье спôльнои програмы."

Вповнѣ признаючи щиру волю редакціи, мы мусимо однакожь запримѣтити, що програма ея що до Русинôвъ сама по собѣ дуже неясна и стаеся ще неяснѣйшою, коли звести ея до купы съ слѣдуючою дальше точкою: „Вѣримо въ ôтродженье Польщѣ съ помочею органичнои працѣ народнои або съ помочею комбинацій политичныхъ державъ европейскихъ. Наученѝ однакожь досвѣдомъ, есьмо всѣмъ предчаснымъ порывамъ и выслугамъ Польщѣ *безъ узыскания достаточныхъ гваранцій конгресовыхъ* для нашихъ правъ народно-политичныхъ рѣшучо противнѝ." Мы помиламо вже дитиначу наивность тои вѣры въ комбинаціи политичнѝ и гваранціи конгресôвъ, але пытаемось тôлько, якъ редакція представляе собѣ тую „ôтроджену Польщу" и яке становище въ нѣй чи взглядомъ нея призначае Русинамъ? Що редакція признае „безвзглядно и безъусловно" ôтвѣчне существованье народа рускаго, се онѣдчитъ похвально о тôмъ, що она мае елементарнѝ вѣдомости зъ географіи и етнографіи, о чôмъ мы впрочѣмъ и не сумнѣвалися. Намъ далеко цѣкавѣйше було бъ знати, чи редакція узнае той народъ рускій окремымъ ôтъ польского, чи може его неôтлучною складовою частею, котра повинна конечно вôйти въ складъ и ôтродженои Польщѣ? Такъ само недостаточнымъ есть и то, що редакція „*узнае, що тутъ на Руси мае народъ рускій право жадати цѣлковитого рôвноуправненя*". Съ кимъ рôвноуправненя? — сего редакція не каже. Замѣтити треба ще й то, що що до Русинôвъ, редакція ограничуеся на холоднôмъ признаню, що они маютъ право жадати рôвноправности: допомагати имъ до осягненя тои цѣли редакція не обѣцюе. За то говорячи о жидахъ, редакція каже, що „*будемо напирати на дойстне рôвноуправненье* хрестіянъ съ жидами". Коли бъ такъ кто посторонный се прочитавъ, то певно подумавъ бы, що редакція бôльше любитъ жидôвъ, нѣжь Русинôвъ, бо обѣцюе жидамъ помагати до осягненя рôвноправности. Мы знаемо, що редакція такъ не думае, але выражаесь такъ для того, бо уважае жидôвъ въ теперѣшнôй нашôй суспôльности за упривилейованыхъ. Жаль тôлько, що узнаючи се, редакція не подумала, ôтки плыне жерело того упривилейованя и не погадала о способахъ затканя того жерела, а тôлько задержалась на нѣчого не значущôй програмѣ Меруновича о „рôвноправности жидôвъ". Загаломъ сказати треба, що во всѣхъ пытаняхъ ширшихъ, принципіяльныхъ погляды и выраженя редакціи новои часописи крайне невеселѝ и запутанѝ. Сего мы впрочѣмъ и не думаемо брати ѣй за зле, знаючи, якъ то тяжко о ясныѝ погляды въ нашихъ провинціяльныхъ мѣстахъ. Мы радили бъ „Gaz. Naddniestrzańsk-ôй", коли она справдѣ хоче ôтдати околиця Дрогобыцкôй, а тымъ самымъ и цѣлому краеви важну услугу, покинути зовсѣмъ высоку политаку и загально краевѝ справы, а подавати за то якъ найбôльше фактичныхъ данихъ зъ самого Дрогобыча и зъ повѣта, малюючихъ всесторонно тамошне житье. Тымъ она займе и мѣсцевыхъ и замѣсцевыхъ читателѣвъ; а принципіяльнѝ ея дискусіи (якъ н. пр. помѣщенѝ въ 1-ôмъ числѣ статейки „Despotyzm czy autonomia" и „Kontrola publiczna") зъ конечности мусятъ выходити слабѝ и вузкогляднѝ. Рубрики дописей и повинокъ мѣсцевыхъ повинни занимати найбôльше мѣсця, бо тôлько въ нихъ лежати буде головна вартôсть часописи, котрôй въ тôмъ напрямѣ бажаемо якъ найлѣпшого поводжена!

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(Жидôвскѝ политичнѝ громады въ Моравіи.) Въ Моравіи существуе ôтъ давна 20 жидôвскихъ громадъ, котрѝ мали привилегіи выконувати права политичныхъ громадъ мѣсцевыхъ. Коли 1849 р. выдано въ Австріи законъ о организаціи громадъ, полишено згаданѝ громады при ихъ привилегіяхъ, котрѝ они задержали до найновѣйшого часу, хочь и пôзнѣйшѝ законы выразно постановляютъ, що политична громада мае обôймати проторонно замкненый округъ. Опôсля выдавъ навѣть административный трибуналъ кôлька рѣшень, въ котрыхъ оказано, що существованье тыхъ 20-и политичныхъ громадъ не ôтповѣдае законамъ, но мимо того ôтношеня не змѣнилися: громады существуютъ и дальше, бо правительство не уважало ôтповѣднымъ зъ своеи стороны на сю справу вплывати. Въ найновѣйшôмъ часѣ зачалися однакожь жидôвскѝ члены ихъ громадъ жалувати, що репрезентація ихъ выконуе такожь права громадъ вѣроисповѣдныхъ, а наслѣдкомъ сего выдало правительство сами днями розпорядженье до згаданыхъ громадъ, въ котрôмъ замѣчаеся, що они суть лишь политичными громадами и не маютъ правъ громадъ вѣроисповѣдныхъ; заразомъ припоручило имъ правительство, що если хочутъ выконувати права громадъ вѣроисповѣдныхъ, мусятся напередъ ôтповѣдно уконституовати.

(Про организацію державныхъ желѣзницъ) пише офиціозный Fremdenblatt ось що: Питанье организаціи державныхъ желѣзницъ, котрымъ такъ живо займалася въ послѣдныхъ часахъ прилюдна опинія, рѣшится вже остаточно въ найблизшôй будучности. Колибы не станъ здоровя министра обороны краевои, ся справа певно вже бы була перейшла черезъ раду министерску. Якъ довѣдуемося зъ компетентного жерела, проектъ организаціи вже выкôнченый въ всѣхъ детайляхъ и предложеный радѣ министрôвъ до затвержденя, а коли его затвердитъ, предложеный буде ôттакъ до санкціи короны. Незвычайне заинтересованье сею справою широкихъ кружкôвъ есть найлучшимъ доказомъ ея ваги и значеня. Не лишь политичнѝ и экономичнѝ и рôжнѝ другѝ ôтношеня входятъ ту въ рахубу, але такожь войсковѝ, спеціально же стратегичнѝ моменты мусѣли бути увзглядненѝ, а прилюдною тайною есть, що именно зъ стороны войскового заряду пôднесся рѣшучій голосъ противъ далекондучихъ уступокъ въ користь децентрализаціи державныхъ желѣзницъ. Министерство вôйны, що стояло завсѣгды на неутральномъ становищи и котре се становище буде займати супротивъ экономичныхъ, національныхъ и локальныхъ аспираційъ, выдаючи сôй судъ о дѣлахъ желѣзницъ, мало передъ очима лишь взгляды стратегичнѝ, а въ проектѣ организаційномъ увзглядненѝ въ цѣлости предотавленѝ правительственымъ увагамъ.

(Шефомъ сельційнымъ) при урядѣ бана хорватского мае бути именованый Станковичъ. Онъ тѣшится славою знаменитого юриста а задля свого характеру есть въ великôмъ поважаню у всѣхъ партій. Онъ бравъ дѣяльну участь при организаціи судôвництва въ Хорватіи и бувъ по смерти Прины провизоричнымъ шефомъ правосудія. Именованье Станковича буде приняте дуже симпатично въ цѣлôмъ краю, но мимо того опозиція не перестае агитувати, а якій вплывъ маютъ теперь члены опозиціи, се найлучше доказуе фактъ, що комисія реклямаційна въ Загребѣ выкреслила зъ листы торôчной надъ 400 выборцѣвъ выписавши на мѣсце своихъ. До всѣхъ округôвъ, де теперь выходили самѣ правительственнѝ кандидаты, опозиція повысылала окружники, въ которыхъ завзывае, щобы вычеркнути зъ листъ выборчыхъ всѣхъ мадярôвъ.

(Новеля до закона о належностяхъ правныхъ) котра мала прійти на дневный порядокъ сеи сесіи рады державной, а въ котрôй знаходятся у-

лекшеня при перенесеню власности сельскихъ и загалонъ меншихъ господаретвъ, отановитъ теперь предметъ живои дискусіи всѣхъ клюбовъ парламентарныхъ. Пôсля информацій „Vaterland-a“, котрый есть органомъ клюбу праницѣ,ôтбувалися сими днями въ тôмже клюбѣ нарады, котрымъ проводивъ гр. Гогенвартъ. Въ часѣ дискусіи репрезентанты Тиролю выступили дуже енергично противъ новелѣ, доказуючи, що она шкôдна.

(*Трактатъ торговельный*) межи Австріею а Франціею пôдписаный дня 18 лютого. Договоръ заключеный якъ довѣдуеся „Politische Correspondenz“ на неозначеный часъ, обомъ сторонамъ полишена однакъ свобода выповѣсти его.

(*Въ парляменти угорскôмъ*) ведеся ôтъ кôлькохъ днѣвъ розправа надъ справою помноженя судôвъ повѣтовыхъ. Розправа проволѣкаеся дуже, позаякъ входитъ ту въ гру переважно интересы поодинокихъ мѣсцевостей, зъ котрыхъ кождa старвеся передовсѣмъ о свою власну користъ.

(*На мѣсце умершого на днях Ивана Цирани*) именувавъ цѣсарь вицепрезидентомъ угорскои палаты панôвъ бар. Николая Вая (Vay), котрый належитъ до найвыбитнѣйшихъ членôвъ угорскои аристократіи. Справа сеи номинаціи була найважнѣйшою причиною послѣднои подорожи Тиссы до Вѣдня, а правительство угороске прискорило ей для того, що президентъ палаты послôвъ бар. Сегеній вже дуже старый и на кождый случай єго хоробы муслабы высша палата перервати свои засѣданя. Зъ стороны правительства предкладано кандидатомъ на опорожнене мѣсце вицепрезидента Слявого, послѣдный однакожъ мавъ непринати сего достоинъства-зъ тои причины, що президентъ Сегеній належитъ до середнои шляхты, а єслибы ôнъ бувъ занменованый вицепрезидентомъ, не булобы въ президіи высшои палаты нѣ одного репрезентанта аристократіи.

(*Въ цѣли урегулѣваня конгруы*) задумало правительство внести два проекты законôвъ. Одинъ зъ сихъ проектôвъ ôтносится до заснованя катастру приходôвъ (Pfründe-Cataster), на пôдставѣ котрого буде назначена высота доходôвъ зъ поодинокихъ приходôвъ, а пôсля другого проекту мае бути означена, якою сумою мае бути доходъ доповненый зъ касы державнои.

ЗАГРАНИЦЯ.

Головнй напрямы сучаснои борбы суспôльнои. II. Зовсѣмъ другого характеру есть знôвъ борба римскои іерархіи противъ свѣтскои власти. Борба ся ведеся дуже осторожно и дипломатично, а при тôмъ съ вытревалостею, якою лишь ôтзначався римска іерархія. Она ведеся не ôтъ нынѣ, але ôтъ часу, коли тôлько свѣтска власть папъ римскихъ почала упадати и коли не що иншого, то вже се може дати доказъ, що въ борбѣ сей — якъ справедливо сказавъ кн. Бисмаркъ минувшого року при якôйсь случайности — бôльше ходитъ курія о власть свѣтску якъ о догматы и що ой послѣдній стоитъ на другôмъ планѣ. Що оно такъ дѣйстно здаеся бути, переконуе насъ не тôлько то, що власти верховнй всякихъ другихъ церквей стараются жити въ згодѣ съ правительствами, коли тôлько догматы ихъ вѣры не бувають нарушанѣ, але и то, що римска іерархія власне теперь найсильнѣйшу розвинула борбу, коли майже всѣ правительства въ немалôмъ суть клопотѣ съ власными державами. Въ Италіи, Нѣмеччинѣ, Франціи, Англіи, Испаніи, ба навѣть и въ Россіи и на балканьскôмъ пôвъостровѣ — всюды выступленій боевй линіи, всюды ведеся борба бôльше або менше явна, бôльше або менше занята пôсля того, якй выгляды въ поодинокихъ державахъ мае дипломатія римскои іерархіи. И дивна рѣчь, що всюды, де лишь сильнѣйше выступае борба чи то економична чи національна, іерархія римска старася зближити до правительства, очевидно въ надѣѣ лучшихъ выглядôвъ для себе. Такъ було минувшого року въ Ирляндіи, коли папа приказавъ ирляндскому духовеньству католицкому противудѣйствувати ирляндско-народному рухови; такъ старася и теперь курія зближитися до французского правительства, коли въ Франціи економична борба дôйшла вже до найвышого степеня; такъ готова она була зближитися и до Нѣмеччины, наколи бъ не стрѣгала була сильный опôръ зъ стороны желѣзного князя и коли бъ тутъ не ôтграваъ ще и другій чинникъ, именно Поляки, важнои ролѣ. Самъ кн. Бисмаркъ призналъ въ письмѣ Буша „Unser Reichskanzler“, що початокъ до т. зв. „культуркампфу“ не дало италійске питанье, але Поляки, котрй вже въ 1848 роцѣ почали при помочи католицизму ширити и польску идею, именно на Шлезку, — а се прускому правительству було дуже не на руку. Дивлячись теперь на тую борбу можна въ загалѣ сказати, що она ведеся поки-що съ користею для римскои іерархіи. Она всюды а навѣть и въ Нѣмеччинѣ може записати певнй успѣхи, а коли тутъ ще може и далеко борбѣ до кôнця, то іерархія римска веде ей въ тôй надѣѣ, що побѣдивши Нѣмеччину побѣдитъ и Италію, супротивъ котрои придержуеся нынѣ лишь демонстративно-абстиненційнои политики.

Позôстае намъ ще третій напрямъ суспôльнои борбы, именно національно-политичный. Борба въ сімъ напрямѣ есть найслабша. Середъ милiонôвъ багнетôвъ и тысячей арматъ трудно двигатися слабшимъ або нерозвитымъ народамъ. Борба тая на западѣ есть ще тымъ слабша, позаякъ тамъ почутье національне вже давно розвите, а ходитъ теперь лишь о то, щобы означити, якъ далеко повинна сягати народна идея. Властиве народне питанье посунулося теперь дальше: прійшла черга на народы славяньскій. До сеи борбы входитъ однакожъ стôлько рôжныхъ складовыхъ частей, що годѣ намъ ей тутъ докладно поясняти. То можемо лишь сказати, що борба о національность середъ теперѣшныхъ обставинъ не выступае поки-що явно и отверто, а старася лишь о скôлько можна назначати свôй характеръ въ бесѣдѣ и литературѣ, а подекуды шукае помочи и въ борбѣ економичнôй. Таке сполученье борбы національнои съ борбою економичною видимо н. пр. въ Ирландіи, Франціи, Италіи, ба навѣть и въ Россіи. Одинъ лишь Поляки лучатъ свою борбу о національность съ борбою римскои іерархіи.

Такій то отже суть три головнй напрямы теперѣшнои борбы суспôльнои. Додаймо ще до нихъ антагонизмъ межи поодинокими народами и державами и мѣсцевй борбы та суперечки, агитація та пôдбурювання, а покажеся, для чого кождый зъ насъ мимо волѣ чуе, що приготовуеся змѣна въ житю суспôльнôмъ, котрои однакожъ нынѣ ще не можна докладно означити.

Россія. Два важнй факты приходятся намъ теперь занотувати въ россійскôй заграничнôй политицѣ: именно зближенеся Россіи де Нѣмеччины а потому занятье Мерву. О першôмъ фактѣ мы вже разъ згадували. Перенесенье князя Орлова есть вже нынѣ доконанымъ дѣлôмъ, тымъ бôльше характеристичнымъ, позаякъ кн. Орловъ бувъ въ найвышихъ кружкахъ аристократичныхъ въ Франціи дуже любленый и уважався завсѣгды за такого, котрый однесенькій лишь мôгъ довести Россію до зближенязя до Франціи. По поводу перенесеня кн. Орлова зъ Парижа до Берлина запанувала въ сімъ послѣдномъ не абы яка радôсть. Виправдѣ сама вже особа князя доказуе, що не ходитъ ту о якісь тайнй, россійско-нѣмецкй планы противъ Франціи, але що зближеньеся Россіи до Нѣмеччины до останку вже изолюе Францію, се рѣчь певна; доси по крайнôй мѣрѣ Франція мала завсѣгды ще надію станути съ Россіею противъ зненавидженыхъ Прусакôвъ. — Говорятъ такожъ о воскресеню союза трехъ царѣвъ, котрый розбився по трактатѣ въ Санъ Стефано; скôлько на тôмъ правды трудно ôтгадати. Здаеся однакожъ, що Россія въ сімъ зближенюся до Нѣмеччины, а тымъ самымъ и до Австріи шукае помочи для своихъ власныхъ непокоѣвъ въ державѣ. Зближенье се даеся вже и въ тôмъ почути, що россійске правительство заборонило польскимъ газетамъ писати о германизаціи въ Познаньщинѣ.

О занятію Мерву черезъ Россіянъ доносятъ россійскй журналы, що чотырохъ туркменскихъ ханôвъ вразъ съ 24 уповномоченными тыхъ племенъ приѣхали до Мерву и заявили, що пôддаются россійскому правительству. Тымъ способомъ осягнула Россія то, чого Англія вже давно лякалася и чому всякими силами старалася перешкодити. Послѣдній отже вольнй племена межи Хивою а пôвнôчно захôднымъ Афганистаномъ пôддалися Россіи, для котрои теперь дорога до Герату отверта.

Нѣмеччина. „Oeffentl. Anzeiger“ въ Бромбергъ оголосивъ знову гончій листъ за кардин. Ледоховскимъ. По поводу сего заявляе „Germania“, що поновне оголошенье гончого листу наступило вѣроятно по тôй причинѣ, що окружный судъ въ Иновроцлавѣ засудивъ кард. Ледоховского 7 падолиста 1878 р. на кару 18.000 марокъ взглядно на два роки вязницѣ. Пôсля сего органу бувъ кард. Ледоховскій за те засужденый, що наказавъ канонично священникôвъ Колана и Мерка, а першого ще пôзнѣйше выключивъ въ церкви. При сѣй случайности пригадуе „Germania“, що всѣ кары, на якй засужденый бувъ кард. Ледоховскій, выносятъ разомъ 35.000 марокъ и 6 лѣтъ, 10 жôяцѣвъ и 10 днѣвъ вязницѣ, а всѣ тѣ кары за выступованье кардинала противъ державныхъ приходôвъ.

Франція. Министерство Феррого и сторонництво правительственне дôзнало знову нового пораженя въ палатѣ послôвъ. Коли именно палата радила надъ закономъ о пôдбурюючихъ манифестаціяхъ на улицяхъ, внесъ Гобле зъ радикальнои лѣвицѣ, щобы справы такй давати пôдъ розсудъ судiвъ приложныхъ а не полиціи, якъ сего хотѣло министерство. Коли справа тая прійшла пôдъ голосованье, принято внесенье Гоблета бôльшостею 268 голосôвъ противъ 230. Министры, здаеся, пôзнали такожъ, що за богато жадаютъ ôтъ прихильнои имъ нарочѣмъ бôльшости и коли потому голосовано ще надъ цѣлымъ закономъ, голосували и они за поправкою Гоблета. По поводу сего настала на скрайнôй лѣвици велика радость, а въ Парижи рознеслася вѣсть, що министерство думае уступити. И дѣйстно, незадовго по тôмъ зôйшлася була рада министрôвъ и розôйшлася була поголожка, що цѣлый кабинетъ або по крайнôй мѣрѣ уступитъ министеръ внутренныхъ дѣлъ Вальдекъ-Руссо. Пôзнѣйшй телеграмы доносятъ, що министерство на сей разъ постановило ще позôстати, а по такôй вже кôлькократнôй науцѣ змѣркуе оно, що принципъ авторитету не можна такъ знову дуже высувати напередъ, особливо въ республицѣ, котра якъ разъ до того стремитъ, щобы завести у себе демократію на якъ найобширнѣйшихъ основахъ. — „France“ доноситъ, що французке правительство подякувало папѣ въ дуже дружнôмъ тонѣ за его прихильну енцеклику и выслало письмо до свого посла въ Ватиканѣ, о котрôмъ приказало повѣдомити папу. — Дальша акція въ Тонкинѣ ще не розпочалася мимо того, що ще 25 мин. м. надôйшла помôчь. Здаеся, що адмиралъ французкій въ Тонкинѣ чекае ще дальшои помочи и не скорше розпôче походъ на Бакъ-Нингъ якъ въ мартѣ.

Сербія. Днинѣ вѣсти приходятъ теперь зъ Сербіи; не давно лишь що голошено, що выборы выпали дуже корыстно для сербского правительства и що оно лагодится вже до значнои змѣны, якъ наразъ приходитъ вѣдомôсть, що кабинетъ Кристича подався до димисіи а на его мѣсце утворено новый кабинетъ Гарашанина. Яка була правдива причина такъ скорои змѣны, не знати. Досп лишь то звѣстно, що межи кабинетомъ Кристича а поступовцями настали споры а то задля того, що Кристичъ не хотѣвъ згодитися съ бôльшостею поступовцѣвъ, котрôй припало бы теперь найбôльше вилывати на цѣлу управу. Гарашанинъ старався въ имени поступовцѣвъ довести до компромису, але се ему не удалося. Дѣ мали бути причины сего: разъ не хотѣвъ Кристичъ зробити поступовцямъ жадныхъ концесій за то, що они попиралибы его въ скупштинѣ, а потому не мôгъ згодитися съ поступовцями на выборъ тыхъ членôвъ, котрыхъ король мае право именувати. Якъ „Presse“ доноситъ, мавъ вже утворитися новый кабинетъ. Предсѣдателемъ нового кабинету есть Гарашанинъ; ôнъ обôймивъ заразомъ и справы заграничнй. Министромъ дѣлъ внутрѣшныхъ есть Новаковичъ, министромъ вôйны полковникъ Петровичъ а финансôвъ бувшій министеръ Павловичъ.

НОВИНКИ.

— **Депутація галицко-русского духовеньства** мала вже на вчера удѣлену авдіенцію у цѣсаря. Пôсля найновѣйшихъ вѣдомостей — справа регуляціи конгруы не стоитъ добре. Регуляція противится министеръ скарбу, заявляючи, що новй выдатки не буде чимъ покрыти, тымъ бôльше, що рада державна противна новели о належитостяхъ.

— **Выборамъ до радъ повѣтовыхъ** посвящаемо мы нынѣ вже другу статію пера одного зъ найдѣятельнѣйшихъ и найстарших нашихъ писателѣвъ и дѣятелѣвъ автономистичныхъ. Въ першôй частинѣ (въ 14 ч. „Дѣла“) авторъ звернувъ увагу на важнôсть тыхъ выборôвъ, а въ нынѣшнôмъ числѣ подае популярно ординацію выборчу для ужитку выборцѣвъ въ тыхъ повѣтахъ, де небавомъ ôтбудутся выборы. Повѣтами тыми въ рускôй части краю суть: 1) Бережаны, 2) Борщѣвъ, 3) Бучачъ, 4) Городенка, 5) Городокъ, 6) Гусятынъ, 7) Добромиль, 8) Дрогобычъ, 9) Коссôвъ, 10) Лиско, 11) Мостиска, 12) Перемышляны, 13) Пôдгайцѣ, 14) Самбôръ, 15) Скалатъ, 16) Снятынъ, 17) Сянôкъ, 18) Тернопôль, 19) Товмачъ и 20) Яворôвъ.

— **Въ справѣ ôткрытя рускаго епископства въ Станиславовѣ** ведеся досыть оживлена переписка межи министерствомъ а галицкимъ намѣстництвомъ. „Dz. Pol.“ довѣдуеся, що „правительство предложитъ львôвскôй капитулѣ, щобы на дотацію ен. станиславôвского ôтступила митрополичѣ добра въ Галичи, Крылосѣ и Залукоѣ“.

— **Знов дефравдація!** Вчерашна „Gaz. Nar.“ подае вѣдомôсть, що дрогобыцкій секвестраторъ податковый Юлій Тиршмидъ здефравдувавши значнѣйшй квоты утѣкъ зъ Дрогобыча. Многй податники-селяне дуже великй мають зъ того кривды, бо н. комисарь не дававъ имъ покватованъ, а теперь бѣдний мусятъ другій разъ податки платити! „Gaz. Nar.“ констатуе, що тая дефравдація дѣялася дуже довгій часъ; секвестраторъ грошей до уряду податкового не вкладавъ, а въ Дрогобычи живъ „jak jaki książę udzielny hucznо i buńczucznо“ и нѣкто не бувъ цѣкавый довѣдатися, зъ ôткы той панъ черпае фонды на таке гуляще житье!... Зъ нынѣшого числа „Дѣла“ довѣдаются нашй читателѣ ажь о двохъ дефравдаціяхъ! Хорошй у насъ порядки! „Polnische Wirtschaft“ набирае що разъ бôльшого розмаху...

— **Въ справѣ бл. п. рустикального банку** довѣдуемось зъ вѣродостойного жерела, що банкъ краевый веде переговоры о перенятье на себе ликвидаціи и кто знае, чи въ найкоротшôмъ часѣ се не станеся фактомъ. Довгій листы рустик. банку були пôдскочили на высше 60 за 100 длятого, що въ пору, коли були упали низше 50, многй довжники купували тій листы, щобы сплачувати ними свои довги. Колижъ листы пôдскочили надъ 60, то попытъ за ними ослабъ и они знов вчера почали падати и здаеся будутъ упадати що-разъ бôльше.

— **Крыл. о. Іоана Величка** затвердила краева рада школьна на ординаріятского школьного комисаря для школъ середныхъ и семинарій учительскихъ у Львовѣ.

— **Зъ пôдъ Кристинополя** пишутъ намъ: „Допись въ „Gazet ê Narodow ôй“ о поѣздцѣ депутаціи сокальского духовеньства до п. Полянowского (гл. Переглядъ часописей въ ч. 14 „Дѣла“) есть правдивою. Иниціяторомъ высылки депутаціи до п. Полянowского бувъ о. Корн. Санкъ зъ Себечова. Онъ ѣздивъ до священикôвъ белзкого, сокальского и варяжского деканатôвъ и знайшовъ справдѣ ще шѣстéхъ, котрй ѣздили въ депутаціи до п. Полянowского. Депутація тая складалась именно зъ оо. Матея Дмоховского, декана белзкого, 2) Платона Пасланского, пароха белзкого, 3) Теодора Лысика, пароха въ Должнева, 4) Тита Ковальского зъ Спасова, 5) Ромуальда Мосевича зъ Шиптикова, 6) Констант. Грушкевича зъ Сокальска и 7) К. Санка.“

— **Дни 24 м. лютого с. р. ôтбудеся въ Тернополи перший баль рускій.** Комитетъ докладне всякихъ заходôвъ, щобы се весселе зôбранье интелигентныхъ Русинôвъ выпало свѣтло, а хорошій результатъ моральный буде доказомъ, о скôлько тернопôльска Русь выступити може на внѣ яко одна поважна, консолидована руска громада. Мы бо уважаемо Тернопôль за мѣсто перше по Львовѣ що до великого вже теперь ового вплыву патріотичного и становиска въ суспôльности рускôй. Надѣемося проте, що Русины всѣ якъ зъ Тернополи самого такъ и зъ околицѣ посѣтятъ численно сей веселый збôръ а комитетъ спеціяльно проситъ ще молодыхъ Русинôвъ зô Львова и зъ окрестности близшои и дальшои Тернополя, щобы численно загостили до Тернополя. Поѣздъ, котрымъ громада Русинôвъ выѣде зô Львова до Тернополя, ôтходитъ о годинѣ 12, минутъ 44 зъ полудня.

— **Катихитамъ нашимъ** за науку религіи признано дальше: въ Скалѣ 44·33 зр.; въ Залѣщикахъ 31·66 зр.; въ Рогатынѣ 28·33 зр.; въ Бучачи 12 зр. — Магистратъ львôвскій призначивъ ремунерацію катихитамъ во Львовѣ, оо. Алексею Наливайку 100 зр., І. Бартошевскому 50 зр., Ст. Городецкому 50 зр., Ад. Василевскому 50 зр., Ильяр. Райтеровскому 50 зр., Амв. Поляньскому 50 зр., І. Гордѣевскому 80 зр. и Вол. Петрушевичу 25 зр.

— **Закладане касъ пожичковыхъ** въ жовковскôмъ повѣтѣ поручивъ выдѣлъ пов. Вп. о. Чернецкому зъ Стронятына.

— **Въ Калуши** перевѣвъ выдѣлъ пов. сконтръ 55 громадскихъ касъ пожичковыхъ. У 2181 довжникôвъ було на пожичцѣ звышь 47.123 зр. Выдѣлъ переконався, що гдекотрй начальники громадъ дуже пильно и совѣстно займаются зарядомъ касъ, и признавъ похвалу именно начальникамъ въ Кадобни, Мысловицяхъ, Пôйлѣ и Унгарсталю.

— **Про дѣ новй читальнѣ** одержуемо вѣдомости зъ краю. Перша читальня завязуеся въ Стрѣлковѣ, повѣта стрыйского (членôвъ 37), а друга въ Вировѣ, пов. каменецкого (членôвъ 29). Щасть Боже!

— **Новй 50-реньсковй банкноты** увôйшли вже въ обѣгъ. Суть они подôбнй до новыхъ пятокъ и десятокъ, лишь трохи бôльшй.

— **Зъ дороги.** Спѣшу подѣлитися съ П. Т. читателями „Дѣла“ радôстною и цѣкавою вѣсткою. Переѣзджаючи минувшои недѣлѣ черезъ Стрый, зайшовъ я до „Рускаго Касина“ — а тамъ побачивъ щось таке, чого у насъ доси не бувало. Въ салахъ Касина именно зôбралося до 70 мѣщанъ и ихъ жѣнокъ съ доньками, зъ котрыхъ часть забавлялась танцями, друга читаньемъ часописей, а третя розмовою про нашй рускй справы. Треба було видѣти той жаръ, съ якимъ нашй мѣщане и мѣщанки вытинали коломыйки, якъ пильно вычитували нашй часописи и якъ горячо дебатували надъ рôжными нашими бѣжучими справами! А що красше — то те, що мѣжь зôбранымъ завважавъ я не мало передовыхъ стрыйскихъ патріотôвъ. Утѣшеный незвычайно а притôмъ — нѣгде правды дѣти — и здивованый такою радôстною а у насъ незвычайною появою, зачавъ я роспитуватись и отъ що довѣдався. Ото выдѣлъ „Рускаго Касина“ въ Стрыю постановивъ передъ двома недѣлями — устроювати вечерки для науки и забавы — и то въ четверъ для интелигенціи а въ недѣлю для мѣщанъ. Що постановлено, то вже въ часта и выконано. Въ четверъ именно ôтбувся вечерокъ, на котрôмъ зôбралося до 60 лиць выключно Русинôвъ обого пола. Всѣ охочо бавились. — На забавѣ мѣщаньскôй въ недѣлю побôчь танцѣвъ, читаня и розмовъ були также продукціи спѣву. Въ перервѣ именно ôтспѣвавъ хоръ мѣщаньскій пôдъ проводомъ свого учителя п. Геруса кôлька пѣсень, мѣжь котрыми особливо подобались намъ: „Щасть намъ Боже“ „Козакъ пана не знавъ зъ вѣка“ и „Нôчь була темна“.— Не могучи довше бавити въ такъ веселôмъ товариствѣ для того, що часъ було забиратись въ дорогу, опустивъ я по 11 годинѣ салѣ стрыйского Касина, выносячи съ собою якъ найкрасшй враженя и щире признанье для иниціяторôвъ такого вельми хосенного въ наслѣдки дѣла, якъ и для патріотичного мѣщаньства стрыйского. Честь имъ за те! — *Л—чь.*

— **Зъ надъ Сяну** пишутъ намъ: Въ Торкахъ коло Перемышля ôтбувся пôдъ проводомъ выдѣлу читальнѣ співацко-поучаючій вечерокъ въ празникъ Трехъ Святителѣвъ. О 5 год. по полудни зôбралися громадяне обого пола, старй и молодй, до школы, де прибуло такожъ кôлькохъ гостей зъ сусѣдныхъ селъ. Хоръ ôтспѣвавъ пѣсню „Щасть намъ Боже“, по чѣмъ о. Пасланскій державъ цѣкавый ôтчитъ. По деклямаціи одного молодця „И старому придасться школа“ — державъ знов ôтчитъ мѣсцевый учитель п. С. Чесникъ о австрійско-угорскôй монархіи. Пôдъ конець ôтспѣвано ще кôлька пѣсень и о 10 год. всѣ розôйшлися вдоволенй. Читальня въ Торкахъ розвиваеся дуже гарно, а ревно трудятся коло неи о. Пасланскій и учитель п. Чесникъ.

— **Зъ Корчина** (коло Сколѣго) пишутъ намъ: Въ недѣлю 30 грудня м. р. ôтбувся у нашôмъ селѣ загальный зôборъ членôвъ читальнѣ пôдъ проводомъ о. Е. Петровича. Комната була гарно освѣтлена и умаена яличками и вѣнками зъ яличок. Зôбралось селяне численно, шкода лишь, що зъ интелигенціи околичнои мало кто появився. Були лишь учителѣ зъ Крушельницѣ и зъ Ямѣнницѣ. Загальный зôборъ розпочавъ дотеперѣшный голова Олекса Кирчôвъ теплою промовою, а коли програма збору була вычерпана, розпочалися співы и поучаючй бесѣды. Особливо гарно промовивъ о. Петровичъ до своихъ прихожанъ. Учитель п. Буракъ пôднѣсъ значенье читальнѣ, а селянинъ Ол. Кирчôвъ загрѣвавъ своихъ товаришѣвъ до працѣ. Зô Львова, ôтъ одного зъ членôвъ основателѣвъ (В. К.) насѣло привѣтне письмо, котре щирыми горячими словами взывало селянъ до просвѣтнои роботы. Люде съ одушевленьемъ розôйшлися домôвъ, а бувшій голова селянинъ О. К. запросивъ гостей и деякихъ членôвъ до свого дому на вечерю, по котрôй товариство весело до пôзна забавлялося. До теперь бувъ выдѣлъ читальнѣ вложеный зъ самыхъ селянъ. На сей рôкъ выбрано головою о. Петровича, учителя п. Мельничка и селянъ, мѣжь котрыми найревнѣйшій Андрѣй и Теодоръ Меленьчукъ и Ол. Кирчôвъ. Надѣятись треба, що теперь пôдъ проводомъ образованыхъ людей читальня буде розвиватись ще краше. Другого дня рôздвяныхъ святъ зôбралися

деякі члены читальнѣ на забаву, де мѣжь співами колядокъ и пѣсней народныхъ промовивъ горячо учит. п. Григ. Онуфровъ, членъ-основатель, що зъ далечины завитавъ у гостѣ въ нашій горы. Доходятъ насъ глухій вѣсти, будьтобы ктось тамъ забажавъ читальню ухапти до „Maciesz-y polsk-oй", підъ крыла той теплой „opiekunki ludku". Мы поки-що не вѣримо тому; впрочѣмъ надѣємось, що въ Корчинѣ суть люде на стілько вже просвѣщені, що не дадутся збаламутити польскими агитаціями. — ...рв.

— **Съ Богомъ Парасю, коли люде лучаются!** — ось підъ такимъ написомъ одержали мы зъ Калуша допись, въ котрій наше руске мѣщаньство прощає попрощаного вже велеславно въ польскихъ газетахъ п. Л., бувшого концеписта ц. к. староства въ Калуши, переносеного теперь на комісаря до Камѣнки струмиловои. Страхъ, скілько „dobrobytu" пробинъ ѳнъ въ Калуши! Онъ переѣвъ выборы до рады громадскои, въ котрій засѣдає 26 жидовъ (они хотѣли выслати депутацію до п. намѣстника, щобы лишивъ его въ Калуши), гарну запровадивъ „straż ogniową", котра добре гасила жажду коло магазину, де не горѣло; тутъ ажь до рана она славила свого начальника, а той зновъ внѣсъ многолѣтство Мойше Маеру, протектору стражи огневои... П. начальникъ припоручивъ „стражакамъ" мати бачне око на читальню мѣщаньску, де сходятся „moskalofile"... Але коли въ Хотѣни, чверть милѣ ѳтъ Калуша о 3 год. въ ночи выбухъ пожаръ, то стражаки явилися тамъ якъ одинъ мужъ, але помимо „доброи организаціи" прибули до огню съ порожною сыкавкою, хочь два разы переѣздили черезъ воду... Ой великій заслуги лишивъ п. Л. въ Калуши!

— **Въ Дрогобычи** почала ѳтъ 16 л. с. м. выходити демократична газета підъ заголовкомъ „Часопись Наддністряньска" въ польскомъ и рускомъ языцѣ. (Гл. Перегл. часописей).

— **Въ Чортовцяхъ**, повѣта городеньского писарь громадскій есть старшиною двірского обшару, котрого властителемъ есть знову жидъ Шмуль Найбергеръ. Въ Галичинѣ все можливе!

— **Шенкъ**, звѣстный скрытоубійникъ дѣвчатъ, бувъ — якъ вже основно выкрылося — передъ кількома роками на добре розгостився и въ нашій Галичинѣ, підъ именемъ барона Розе, директора горальнѣ. Бувъ у Львовѣ, въ Городенцѣ, въ Коломыѣ, на Подоліи, — и, якъ довѣдуемось, напыхався до домовъ нашихъ священиковъ. Всюда залицявся до богатшихъ дѣвчатъ и вдовиць, але здаесь въ Галичинѣ не убивъ нѣ одной, бо Галичанки чомусь дуже его стереглися. Слѣдство противъ Шенка вже скінчене; буде обжалуваный о чотыри скрытоубійства дѣвчатъ и о кількa крадежей та обманствъ.

— **Вѣденьска полиція** не позволила на підставѣ выняткового положеня товариству польскому „Ognisko" обходити роковины поета Кохановского. — При сѣмъ случаю скажемо, що навѣть интервенція такихъ польскихъ достойниковъ, якъ Смолька и кн. Чарторыйскій, не могла ѳткликати постановы о выдаленю инжинировъ-Поляковъ Корытиньского и Кишакевича. Оба они були дѣятельными членами польского товариства у Вѣдни „Zgoda", котре полиція ѳтъ довшого вже часу мае на оцѣ.

— **Львовска полиція** заказала онодгы выголосити на концертѣ панны Гелены Германъ стихъ п. Володимира Стебельского „Nędza".

— **Наслѣдки выемкового положеня въ Вѣдни.** Того дня, коли въ Вѣдни заведено положенье выемкове, получали всѣ комисаріяты полиційній въ мѣстѣ депешѣ съ надписями: отворити о „півночи". Въ депешахъ були описаній имена всѣхъ звѣстныхъ соціяльно-демократичныхъ агитаторовъ, котрыхъ приказано арештувати и ѳтвезти на полицію. Арештованье ѳтбулося съ якъ найбільшою осторожностею а коло півъ до другои стилло вже більше якъ до 50 фіякровъ передъ полицією. Арештованыхъ заразъ переслухано и заявлено имъ, що будутъ выдалені зъ мѣста а наколи бы повернули, то будутъ укараній. Потому подѣлено ихъ на ѳтдѣлы и вывезено зъ мѣста. Въ ночи зъ 31. л. сѣчня на 1 л. лютого арештовано 180 особъ а до 7 л. с. м. выдалено 300 особъ.

— **Въ Успеньскій церкві** ѳтправится въ суботу о 10 год. рано богослуженье въ сотий роковины заложеня товариства „Дѣятельнои любови ближнѣго".

— **Купця Кароля Баллабана во Львовѣ** обкрадавъ черезъ два роки сторожъ каменицѣ въ порозумѣню съ кількома жидами. Въ ночи витрихомъ отворювавъ колодки, забиравъ цѣлі мѣшки кавы и передававъ жидамъ. За весь часъ крадѣжи окравдивъ п. Балабана на 15.000 зр. Злодѣя и его спільниковъ жидовъ увязнено.

— **Судовыми адъюнктами** на Мазурахъ именованій пп. Ярославъ Стебельссій въ Хшановѣ и Титъ Ковальскій въ Освенцимѣ.

— **Въ Харковѣ** стратили революціонеры свого товарища Шкрябу за те, що якъ пересвѣдчилися петербурскій революціонеры зъ паперовъ убитого полковника Судейкина, Шкряба запродався бувъ полиціи и бувъ доносчикомъ Судейкина. Екзекутивный комитетъ выданъ бувъ на Шкрябу засудъ смерти съ мотивами.

— **Класификація питомцевъ Рускои Бурсы въ Тернополи** въ I курсу с. р. Въ гимназіи получали въ IV класы 1) Іос. Анастазіевскій ст. І. л. 9 на 35 уч.; за *III кл.* 2) Ник. Стиколовскій ст. І л. 2 на 30 уч.; *зъ II кл. А.* 3) Пет. Бойко ст. І л. 5 на 42 уч. и 4) Ив. Кухарукъ ст. І л. 11 на 42 уч.; *зъ II кл. Б.* 5) Ив. Павликевичъ ст. І л. 14 на 43 уч. и 6) Зин. Сохацкій ст. І л. 25 на 43 уч.; *зъ I кл.* 7) Мих. Вовкъ ст. І л. 14 на 58 уч.; 8) Ник. Кинасевичъ ст. І. л. 5, 9) Евст. Хрущевскій ст. І л. 20., 10) Вас. Пилипчукъ ст. І. л. 3. и 11) Март. Шиманьскій, ст. ѳтличный л. 1. — Въ школѣ народной *въ IV кл.* 12) Мих. Абрагамовскій ст. ѳтл., 13) Григ. Кичакъ ст. ѳтл. и 14) Пант. Кочкуръ ст. ѳтличный.

Вѣсти епархіяльній.

Зъ Архіепархіи Львовскои.

Канонічну институцію на Подусовъ, дек. нараѣвского, получивъ о. Іосифъ Цегельскій.

Въ пропозицію на Поникву принятый додатково о. Юл. Дорожиньскій зъ Пикуловичъ.

Президія ц. к. намѣстництва годится на инстатуцію оо. 1) Ив. Безъушка на пар. Рокитно и 2) Пет. Жолевича на пар. Курники.

Введеній въ душпастырскій посады оо. 1) Мих. Яцкевичъ яко прив. сотруд. въ Креховцяхъ; 2) Иларіонъ Пачовскій яко парохъ въ Пикуловичахъ; 3) Ник. Бѣлецкій яко завѣдатель Розгорча; 4) Емил. Глѣбовицкій яко завѣдатель Нѣмшина.

Увільнені зъ посадъ оо. 1) Ант. Носковскій зъ сотрудництва въ Городку; 2) Емил. Кушникъ зъ сотрудництва въ Черновцяхъ и 3) Юл. Дорожиньскій зъ завѣдательства Пикуловичъ.

— **Жертвы на Руску Бурсу въ Тернополи въ сѣчни 1884.** 1) Доплата за питомцівъ Бурсы 84 зр.; 2) Ѳтсотки ѳтъ фундаціи бл. п. Коссака за рокъ 1883 29·83 зр.; 3) Пр. о. І. Бѣрецкій зъ складки на общомъ зобраню теребовельскои читальнѣ 1·50 зр.; 4) Церковь въ Воробліовцѣ 5·50 зр.; 5) Вп. Я. Мардаровичъ яко членъ 2 зр.; 6) Пр. о. К. Лукасевичъ зъ колады въ Мшанци 3 зр.; 7) Соймъ краевый 150 зр.; 8) Легатъ бл. п. Николая Лѣсинкевича 100 зр.; 9) Вп. С. Загайко, яко членъ 3 зр.; 10) Впр. І. Васильковскій, яко членъ 3 зр., ѳтъ своихъ прихожанъ 2 зр.; 11) Пр. о. А. Чемериньскій, яко чл. 3 зр.; 12) Вп. І. Гецевъ, яко чл. 3 зр.; 13) Пч. Братство церк. въ Яблоновѣ 5 зр. — До библіотеки: Пр. о. К. Лукасевичъ 55 книжокъ и брошуръ. — Натуралиями: Вп. Тадей Федоровичъ 17 фунт. солонины и 18½ фт. мясива. Пчт громада Денисовъ: 73 килогр. гречки, 268 клг. гороху, 65 килгр. крупъ греч., 32 килогр. крупъ ячмѣнныхъ. Пр. о. К. Лукасевичъ корець бараболь. — Дякуючи сердечно всѣмъ П. Т. Дателямъ, не можемо не выразити особеного признаня Почт. громадѣ Денисовъ за ей щедрый датокъ. Нехай ѣй Господь вынагородитъ и дасть, щобы ще много найшлося такихъ громадъ. Ѳтъ выдѣлу Рускои Бурсы. Въ Тернополи дня 22 сѣчня 1884. — *Др. В. Лучаковскій.*

Переписка Редакціи и Администраціи.

Всч. Ѳтпоручникъ. Мы вагалися помѣстити Вашу цѣнну допись для того, що она моглабы выкликати роздоръ мѣжь „старшими" а „молодшими" въ епархіи... а намъ бы лишь консолидувати все и всюды свои силы... — *Пчт. Заряды „Нар. Дому" и общ. им. Качковского* зволятъ ѳтобрати собѣ въ нашій редакціи грошѣ. — *Вп. Лук. въ Добромили.* Добре; прійдесь Вамъ 1 зр. мѣсячно посылати. Початковій аркушѣ высылаемо сегодня. — *Всч. В. Ц. въ Галичахъ.* Получили 4 зр. на 1884. р. — *Всч. Е. Р. въ Устьечку.* На р. 1884. лишилося 50 кр.

Аптика РУКЕРА во Львовѣ
поручае
Впрыскуваня и капсулки зъ ростинъ Matico. Фляшка впрыскуваня 40 кр., капсулокъ 80 кр.

Курсъ збожа
въ дня 18 л. лютого 1884.

Цѣна за 100 кильограмовъ.

	зр	кр.	зр	кр
Пшеница червона	8	75	9	45
Жито	6	95	7	20
Ячмѣнь	5	55	6	95
Овесъ	6	—	6	30
Гречка	6	15	6	85
Конопля стара	5	95	6	50
„ нова	—	—	—	—
Просо	—	—	—	—
Горохъ до варки	8	—	9	50
„ пас.	5	60	7	25
Сочевица	—	—	—	—
Фасоля	7	—	14	—
Бобъ	—	—	—	—
Выка	5	50	6	—
Конюшина (породна)	45	—	50	—
Анижъ	—	—	—	—
„ плоскій	—	—	—	—
Кмінъ	—	—	—	—
Рѣпакъ зимовый	—	—	—	—
„ хѣтный	—	—	—	—
Ржій (Львинка)	—	—	—	—
Насѣнье льняне	—	—	—	—
Насѣнье конопляне	—	—	—	—
Хмѣль за 100 кил.	150	—	180	—

„СТАТУТЪ ЧИТАЛНѢ"
вразъ съ
подальемъ до ц. к. Намѣстництва
выдало това риство „Просвѣта" и продае по слѣдующихъ цѣнахъ: 5 примѣрниковъ Статутовъ и 1 примѣръ. подани до ц. к. Намѣстництва (безъ пересылки почт.) **20 кр.**
Товариство „Просвѣта"
ул. Скарбковска ч. 2.

„БЕЗТАЛАННЕ СВАТАНЬЕ",
образокъ зъ галицкого житя, написавъ Василь Барвѣнокъ, стор. 356 въ 16-у. Цѣна 80 кр., съ пересылкою 90 кр.
Достати можна въ администраціи „Дѣла" або въ книгарни Ставропигійскій.

Литографованыи статуты для основанія читальней и подання увѣдомляющи ц. к. Намѣстничество о основаню читальни, продаются въ канцелярія Общества им. Михаила Качковского, по 28 кр. разомъ съ пересылкою почтовою.

Инструкція для основаня Читальней находится въ книжечцѣ тотожо Общества изъ 1877 года подъ заглавіемъ „Земля наша мати", которую то книжечку можна набыти въ канцелярія Общества за цѣну 10 кр. съ пересылкою 12 кр.

Отъ центр. Выдѣла Общества им. Михаила Качковского
Львовъ 24 января (5 февраля) 1884.

Конкурсъ
на творы драматичній.

Въ мысль рѣшеня выдѣлу товариства „Рускои Бесѣды" у Львовѣ розписуеся симъ конкурсъ на творы драматичній (трагедіи, драмы, мельодрамы, комедіи, на котрій вызначаеся I-ша премія въ сумѣ 200 зр. а. в. за твіръ найлучшій, II-га премія въ сумѣ 150 зр. а. в. за твіръ взглядно найлучшій.

На першомъ мѣсци стоятъ творы драматичній **народній**, основуючійся на исторіи, обычаяхъ, переказахъ, въ загалѣ на житю нашого народа.

Преміованій творы остаются власностею автора, а „Бесѣда Руска" позыскуе лишь право представляти ихъ на сценѣ. Але право представленя прислугуе выключно лишь „Бесѣдѣ Рускій.

Кождый авторъ зволитъ тому означити свою працю якимись особнымъ знакомъ, не підписуючи свого имени а долучаючи тое жь окремо въ опечатанімъ листѣ — и прислати на руки выдѣлу „Рускои Бесѣды" (Львовъ улиця Скарбковска ч. 2) найдальше до 1 вересня 1884.

Рівночасно подае Выдѣлъ „Рускои Бесѣды" до загальнои вѣдомости, що кождого часу принимае и преміюе такъ взірцевій переводы писателѣвъ заграничныхъ, великорускихъ, нѣмецкихъ, французскихъ и инныхъ, якъ и творы оригинальный (окромъ конкурсовыхъ) особливо одно- и дво-актовій драмы зъ житя народного надаючійся до представлень по читальняхъ селяньскихъ.

Прочій руский газеты просимо о ласкаве повторенье сего конкурсу.

Ѳтъ Выдѣлу товариства „Руска Бесѣда". (3—?)
Львовъ 22 Сѣчня 1884.

Лишь правдивій
Вина Токай Гегяляйскій
Столове, Самородне, Масляче путове (Buttige)
набути можна у
Теофиля Яблоньского
въ Дрогобычи,
котрый, закупивши его лично въ першихъ шляхотскихъ пивницяхъ въ околици ТОКАЮ, поручае его въ бочкахъ по 130—135 литровъ, якъ такожъ частями на литры и бутильки по цѣнахъ найумѣренійшихъ, бо купуючи бочку, коштуе бутилька:

Гегяляйского	30	кр.
Зеленяка	32	„
Самородного	38	„
Самородного зъ р. 1876	48	„

Рѣжокъ поручае найлучшій
КОНЯКЪ ЛѢЧНИЧНІЙ
просто зъ Cognac спровадженый,
по **3 зр.** за **бутильку.**
Всякій ласкавій замовленя выповняются шпидко, съ строгою совѣстностею. (2—3)

5 килевій
БОЧОВКИ ВИНА
поручае
ТОРГОВЛЯ ГЕГЕЛЯЙСКО-ТОКАЙСКИХЪ ВИНЪ
К. Ф. ПОПОВИЧА
ВЪ ТЕРНОПОЛИ

1	бочовка	Гегеляйского столового	2 зр.	10 кр.
1	„	Гегеляйского столового лучшои якости	2 „ 30 кр.	п 2 „ 50 „
1	„	Гелен. стол. ароматичного	3 „	— „
1	„	Самородного вытравного	4 „	30 „
1	„	Ермелеки-Бакаторъ стол.	2 „	— „

Повыше наведенй цѣны розумѣются вразъ съ бочовкою окованою желѣзными обручами и оплаченымъ портомъ почтовымъ, такъ що благоклонный ѳтбиратель жадныхъ більше коштовъ не поносятъ. Купуючи вина особисто только у продуцентовъ ручитъ за здоровій добрій, натуральній и лучшій вина якъ зъ Вершецъ, и проситъ о ласкавій замовленя. (16—?

ЗНАЙДЕНЕ!!!
По неутомимыхъ студіяхъ пощастилося наконецъ Другу фонъ **Бенденъ** зложити
Помаду на волосье
о котрій **съ повнымъ правомъ** можна твердити: **она сповняє свою правдиву цѣль.** Въ зовсѣмъ короткомъ часѣ вытворюе тая помада повный и сильный волосъ на бородѣ и головѣ и не допускае выпадати волосю.
Вынаходчикъ гарантуе за безъусловный успѣхъ.
Цѣна за фляконъ 2 зр.
Можна набунати за попередною присылкою належитости лишь у вынаходчика Дра фонъ **Бенденъ**, Прага, Salmgasse, 7. (9—24)

„ДЫМЪ",
повѣсть Ив. Тургенева. Цѣна 1 зр. 50 кр., съ пересылкою 1 зр. 70 кр.
Достати можна въ администраціи „Дѣла" або въ книгарни Ставропигійскій.

ПОХОДЪ СОБѢСКОГО
підъ Вѣденъ р. 1683.
Написавъ Стефанъ Качала.
Цѣна 20 кр.
Достати можна въ администраціи Дѣла.

„МЕРТВІЙ ДУШЕ"
гумористична повѣсть **Миколая Гоголя** съ портретомъ автора и „Словомъ ѳтъ Выдавництва" (278 сторонъ великои 8-ки).
Цѣна 1 зр. 80 кр.; съ пересылкою почтовою 2 зр.
Достати можна въ администраціи „Дѣла" и въ книгарни Ставропигійскій.

Выдавець и редакторъ: **Антонъ Горбачевскій.**

Зъ друкарнѣ Тов. им. Шевченка підъ зар. К. Беднарского.

Ч. 17. Львовъ, Субота 11 (23) лютого 1884. Рочникъ V.

Выходитъ во Львовѣ що Вторника, Четверга и Суботы крѣмъ русскихъ святъ) о 4-ой год. попол. Литер. додатокъ „Библіотека найзнам. повѣстей“ выходитъ по 2 печат. аркушѣ кождого 15-го и послѣдного дня кождого мѣсяца.

Редакція, администрація и експедиція пбдъ Ч. 44 улиця Галицка.

Всѣ листы, посылки и рекламаціи належитъ пересылати пбдъ адресою: редакція и администрація „Дѣла“ Ч. 44 ул. Галицка.

Рукописи не зворотаютъ тбльке на попереднє вистереженье.

Поодинокє число стоитъ 12 кр. а. в.

Оголошенія принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. бтъ одной строчки печатной.

Реклямаціи неопечатанй вбльнй бтъ порта.

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администрациі часописи „Дѣло“ ул. Галицка, Ч. 44

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло“ для Австріи: на цѣлый рбкъ . . 12 зр. на пбвъ року . . . 6 зр. на чверть року . . 3 зр. съ дод. „Библіотеки“: на цѣлый рбкъ . . 16 зр. на пбвъ року . . . 8 зр. на чверть року . . 4 зр. на самъ додатокъ: на цѣлый рбкъ . зр. 5·— на пбвъ року . зр. 2·50 на чверть року . зр. 1·25

для Россіи: на цѣлый рбкъ . . 12 рубл. на пбвъ року . . . 6 рубл. на чверть рок. . . 3 рубл. съ дод. „Библіотеки“: на цѣлый рбкъ . . 16 рубл. на пбвъ року . . . 8 рубл. на чверть рок. . . 4 рубл. на самъ додатокъ: на цѣлый рбкъ . . 5 рубл. на пбвъ року . . . 2 50кр.

Для Заграницы, скрбмъ Россіи: на цѣлый рбкъ . . . . 15 зр. на пбвъ року . . . . 7·50 зр. на чверть року . . . . 3·75 зр. съ дод. „Библіотеки: на самъ додатокъ: на цѣлый рбкъ . 19 зр. на цѣлый рбкъ . . 6 зр

Телеграма „Дѣла“.

Вѣдень 22 лютого. Вчера (21 л. лютого) депутація була принята Є. В. цѣсаремъ дуже ласкаво. Є. Величество зробивъ депутаціи надѣю на добре залагодженье дѣла. — *І. Залѣсскій.*

Открыте письмо

до пп. Полянowского, Артура Потоцкого и прочихъ членбвъ комисіи выбранои зъ помѣжи послбвъ селяньскихъ.

Въ справозданю комисіи послбвъ селяньскихъ галицкого сойму написано, що цѣлею зббрани послбвъ селяньскихъ есть — порозумѣватися що до рбжныхъ желань и потребъ объявлюваныхъ черезъ выборцѣвъ-селянъ, и застановлятись близше надъ способомъ, якъ бы тіи желання и потребы зреализувати.

Зважившн, що въ справозданю комисіи на сторонѣ 22-ой сказано, що селяне жалуются на банкъ селяньскій, — отже комисія узнае потрѣбнымъ застановитися, якъ бы то и якою дорогою зарадити тымъ загальнымъ нарѣканямъ;

Зважившн, що фактичне банкротство того ославленого банку селяньского грозитъ вже руиною або и цѣлковитымъ выласненьемъ задовженыхъ 40.000 господарствъ селяньскихъ;

Зважившн, що 40.000 господарѣвъ, т. е. 200.000 душъ людности сельскои и мало-мѣщаньскои (числячи пересѣчно 5 душъ на одно господарство) потребуе порады, помочи и опѣки — и маѣ право домагатися ей бтъ тыхъ, котрыхъ людность селяньска и маломѣщаньска выбрала своими заступниками;

Зважившн, що паны вѣрителѣ банку, порадившися, стараются о тое, щобы ихъ интересы черезъ банкротство банку селяньского не потерпѣла шкоды, — а за довжникбвъ нѣкто не журится;

Зважившн, що интересъ 40.000 довжникбвъ — то интересъ краю, и що отже не само тбльке сочувство, але честь краю и строгій обовязокъ тыхъ, котрй черезъ селянъство и мало-мѣщаньство выбранй, — домагаются, щобы долею тыхъ на выласненье засуженыхъ занятися; —

Пбдношу, яко членъ сойновои комисіи селяньскои гадку, щобы всѣ селяньскй послы зъѣхалися до Львова на день черезъ предсѣдателѣвъ пп. Полановского и Артура Потоцкого вызначеный и порадилися, якъ и якою дорогою дасться ратувати довжникбвъ бтъ выласнена.

Чекатиажъ до скликаня сойму, — значитъ забувати на тое, що власне зъ причины банкростваа банку рустикального стоячого пбдъ надзоромъ правительства, сбймъ не такъ скоро буде скликаный; а впрочѣмъ чи не запбзно буде братися до ратованя тогды, коли вже не дасться уратувати.

Кбнчу словами вынятыми буквально зъ печатаного справоздана комисіи селяньскои: „Отповѣдно объявленому намъ довѣрію и покажѣмъ выборцямъ нашимъ, що усуненье того, що пбдкопуе ихъ добробытъ, а попиранье того, що его пбдноситъ, — не тблько въ ихъ, але и въ добре понятбмъ интересѣ краю желати собѣ мусимо“.

Адресую тіи слова до всѣхъ тыхъ, котрй величаются, що довѣрiемъ народа зббстали выбранй послами, и сподѣваюся, що панове предсѣдателѣ въ найкоротшбмъ речинци скличутъ зъѣздъ селяньскихъ послбвъ до Львова для обдумана средствъ ратованя довжникбвъ банку и бтвернена в бодай ослабленя страшнои катастрофы зависшои надъ селянствомъ.

Всѣ краевй газеты рускй и польскй прошу повторити тую бтозву.

Николай Овчиньскій,
посолъ на сбймъ красный зъ округа Гусятынъ-Копычинцѣ.

Воскресеніе чи погребеніе?

II.

Говорячи въ попереднбй статіи о „окатоличеню Русинбвъ“, и то не тблько украиньскихъ, нынѣ православныхъ, але и галицкихъ, при помочи патрбвъ Змартвыхвстанцѣвъ, мы съ розмысломъ ужили того слова, хочь неодному оно може выдатися свого рода плеоназмомъ. Адже жь въ Галичинѣ Русины — уніяты, т. е. такожь католики! Щобъ запобѣгчи можливымъ непорозумѣнямъ, мы хочемо, закимъ перейдемо до короткого огляду исторіи патрбвъ Змартвыхвстанцѣвъ, розяснити по можности той мнимый плеоназмъ.

Въ роцѣ 1867 въ Римѣ въ неделичкбмъ костелѣ, належачбмъ до патрбвъ Змартвыхвстанцѣвъ, державъ начальникъ того закону, кс. Гіеронимъ Кайсевичъ, въ присутности мѣжь иншимъ и Впреосв. Іосифа Сембратовича, тогдѣшного епископа наіянженьского а пбзнѣйшого митрополита галицкои Руси, проповѣдь о блаженнбмъ Іосафатѣ Кунцевичу, рбкъ передъ тымъ головно за стараньемъ того жь Кайсевича канонизованбмъ. Въ тбй проповѣди, на скрбзь политичнбй, кс. Кайсевичъ выказавъ свои и свого закона погляды на справу уніи и справу руску, погляды въ многихъ взглядбвъ для насъ дуже цѣкавй. Вычисливши деякй историчнй блуды Полякбвъ супротивъ Русинбвъ и закинувши головно то, що „Поляки не уважали уніятбвъ правдивыми католиками и до самого кбнца Рѣчипосполитои не хотѣли уніятскимъ епископамъ признати крѣсла въ сенатѣ, а тблько въ самыхъ послѣдныхъ рокахъ признали те крѣсло уніятскому митрополитови“, кс. Кайсевичъ переходитъ бтъ такъ до розбору „грѣхбвъ Русинбвъ“. За взбръ для Русинбвъ, за типъ правдивого Русина-уніята ставитъ бнъ бл. Іосафата Кунцевича, „potężnego apostoła-duszochwata“ якъ его называе, и въ слѣдуючихъ многоважныхъ словахъ показуе Русинамъ тую дорогу, на котрбй повиннй наслѣдувати бл. епископа полоцкого: „*On w swoim obrządku nic nie łacińszczył, ale łacinnicy są katolikami, więc to bracia jego ukochani. Schyzmatycy przeciwnie są Grekami wschodnimi, Rusinami, ale dość że są schyzmatykami, już pomiędzy nimi jest przepaść nieprzebyta: on nigdy im ręki nie poda, chyba dla przyciągnienia ich do kościoła powszechnego*“.*) Переходячи за тымъ до нынѣшного уніятского духовенства, съ гнѣвомъ выкликае о. Кайсевичъ: „О якъ же вы змѣнилися! Вы жадаете для своеи церкви *якоись автономіи, якихсь бтрубныхъ правъ*, якъ коли бъ вы и такъ уже не мали ихъ ббльше, нѣжь належится (се змѣряе до вбльности — женитися)... Чи жь вы по католицки поступаете собѣ? Необачна школа польско-украиньскихъ спѣвакбвъ спѣвали думы козацкй про побѣды козакбвъ,— а Сѣчь, збѣговище опрышкбвъ всѣхъ народбвъ, пбднесла до достоиньства якогось закона рицарского, мѣжь тымъ коли уладженье Сѣчи не мало въ собѣ нѣчого славяньского, але було чисто тураньске. За тй мрѣѣ вхопилось понѣйше украинофильство, повторяючи та переспѣвуючи выдумки и пересуды Конискаго та (Бантыша-)Каменьского, щобъ тблько можна кидати болотомъ на Полякбвъ. За тй мрѣѣ вхопилась въ кбнци и галицка молодѣжь: хочь уніятска — она зробила своими героями такихъ гайдамакбвъ та схизматикбвъ, якъ Наливайко та Хмельницкій. И мѣжь духовенствомъ уніятскимъ бтъ часбвъ Іосифа II повѣяло анти-католицкимъ духомъ, а бтъ 1848 року консисторіи прямо почали переслѣдувати тыхъ священикбвъ, котрй хотѣли жити въ вдности и любови съ духовенствомъ католицкимъ и Поляками. Ale coście złego uczynili, to to jeszcze, żeście odrzucili nietylko alfabet łaciński, ktory nam otwiera przystęp do bogatych skarbów piśmiennictwa katolickiego, ale *w chorobliwej gorączce odróżnienia się* opuściliście starą a świętą kirylicę bułgarską, i co gorsza, ukochaliście grażdankę moskiewską (!), która nigdy w służbie prawdy katolickiej nie była“.**) Якъ змагання галицкихъ украинофилбвъ за національный сепаратизмъ, такъ знова львбвске „Слово“ и его редакторбвъ спотыкае острый засудъ кс. Кайсевича за антикатолицку тенденцію. „Część kapłanów ruskich zaczęła odstręczać (NB. Русинбвъ) od kościoła i nabożeństwa łacińsko-katolickiego, księży naszych do cerkwi swoich nie dopuszczać, ołtarze boczne z cerkwi wyrzucać. Jednemu z takich za trzy ołtarze wyrzucone troje dzieci umarło; czy się upamiętał — nie wiemy“.***)

Здѣсь, не потрѣбно надто микроскопичнои анализы, щобъ дослѣдити, на якбмъ властиво становищи стоявъ въ тбй проповѣди кс. Кайсевичъ и стоитъ доси цѣлый законъ Змартвыхвстанцѣвъ. Попередъ всего супротивъ Русинбвъ вывѣшуютъ они великопоказный праперъ „унія“, хочь cum restrictione mentali розумѣютъ пбдъ унією зовсѣмъ не то, що привыкли пбдъ нею на пбдставѣ историчныхъ документбвъ розумѣти Русины. Бо коли Русины розумѣютъ пбдъ унією таке въединенье церкви восточнои съ захбдною, котре бы по приединости въ основныхъ догматахъ застерѣгало церквѣ восточнбй цѣлковиту автономію въ справахъ обрядовыхъ, то Єзуиты и Змартвыхвстанцѣ бтповѣдаютъ на то: ваше змаганье до церковнои автономіи есть нашимъ найббльшимъ грѣхомъ; въ церквѣ католицкбй не повинно бути нѣякихъ сепаратизмбвъ, нѣякихъ бтрубныхъ становищъ, нѣякихъ автономій. Затымъ то, що Русины исторично розумѣютъ пбдъ унією, для Змартвыхвстанця есть тблько „chorobliwą gorączką odróżnienia się“. И що ему до того, що трактаты застерѣгаютъ нетыкальнбсть обрядбвъ? Бнъ уважае послѣдуванье приписамъ восточнои церкви яко основный грѣхъ рускаго духовенства и вникъ такъ глубоко въ тайники Божои справедливости, що знае и передъ найвышшими достойниками церкви публично голоситъ, будьтобы одному галицко-рускому священикови за его ревнбсть для свого обряду умерло трое дѣтей! И що ему до того, що унія, заприсяжена самыми папами римскими, застерѣгае греч.-кат. духовенству право впускати або не впускати до уніятскихъ церквей латиньскихъ священикбвъ? О. Кайсевичъ и то уважае великимъ грѣхомъ рускаго духовенства, що ставило зовсѣмъ легальный опбръ насильному латинизованю руско-уніятского народа!

Скажѣмъ коротко: католицизмъ у тыхъ новыхъ апостолбвъ есть тблько одинъ, латиньскій. Унія съ ей бтрубнымъ, автономичнымъ становищемъ не маѣ середъ него мѣсця. Той самый историчный блудъ давнои Польщѣ, передъ котрымъ 1867 р. остерѣгавъ въ своѣй проповѣди кс. Кайсевичъ, а 1884 р. въ своѣмъ бтчитѣ кс. Калинка, именно уважанье уніятбвъ не за правдивыхъ католикбвъ — повторяеся и въ ихъ власныхъ поглядахъ, гнѣздится и въ ихъ власныхъ мыслнхъ. *Унія для Змартвыхвстанцбвъ есть вже недостаточною*; они радй бы бачити насъ зовсѣмъ латинниками, *и тблько златинизувавшись, мы будемо въ ихъ очехъ правдивыми католиками.* Для того то, хочь Русины въ Галичинѣ бтъ часбвъ заведеня уніи стояли при нѣй постоянно, хочь ославленый Іосифинизмъ зовсѣмъ не ослабивъ ихъ вѣрности для уніи а и по 1848 роцѣ о бтступствахъ бтъ уніи довгій часъ не було нѣчого чути, то все таки така чисто легальна дѣяльнбсть рускаго духовенства, якъ *намаганье до очищеня восточного обряду, именно въ дусѣ умовъ самои уніи* бтновило давнй пбдозрѣня, розбудило давну, єзуитску нетолеранцію. Хочь украинофильство 60-ыхъ рокбвъ нѣколи не заявило якои небудь неприхильности до уніи, то прецѣ кс. Кайсевичь въ Римѣ кидавъ на него свои громы — за національный сепаратизмъ! И хочь всѣ рускй органы послѣдными часами, въ тбмъ числѣ и наше „Дѣло“ за весь часъ своего существованя дуже часто въ имени галицкихъ уніятбвъ заявляло повну льояльнбсть супротивъ головы католицкои церкви и выступало противъ всякихъ порывбвъ религійного роздвоеня середъ галицко-рускаго народа, хочь и рускй послы особливо устами о. Качалы грбмко заявили свою непохитну вѣрнбсть уніи, то всежь таки на нашъ край збслано Єзуитбвъ и Змартвыхвстанцѣвъ для выховуваня нашои молодѣжи и реформованя нашого духовенства, — для латинизаціи!.... Чижь будемо лякатися выказавати ясными и выразными словами той выбдъ, котрый по докладнбмъ розваженю всего доси сказаного самъ собою насунеся кождому читателеви? Намъ здаесь — и се мусить наповнити насъ великимъ жалемъ и великою обавою о цѣлу будучнбсть нашои церкви — що прихильнбсть до уніи, похитнулась- и ослабла не у Русинбвъ-уніятбвъ але що *самй верховники латиньско-католицкои церкви перестали уважати унію — достаточною.*

Щожь намъ въ виду такихъ фактбвъ робити, чого *боятися*, чого надѣятися?

Очевидно, що тенденція Єзуитбвъ и Змартвыхвстанцѣвъ есть — довести народъ нашъ бтъ уніи до цѣлковитого латиньства и духовенство наше до целибату та до тои строгои єзуитскои дисциплины, яку они досыть нетактовно раптомъ бтслонили були въ неудалбмъ проектѣ адресы до папы, бткиненбмъ бтпоручниками нашого духовенства.

Ну и що жь? — скажутъ може деякй Русины, котрй улягаючи ультрамонтанскимъ вилывамъ звбльна починаютъ уже наближуватися до того становища, на якбмъ хотѣли бы бачити насъ всѣхъ такй патры Кайсевичѣ, — що жь бы то було злого, якъ бы Русины и справдѣ перейшли цѣлковито въ лоно латиньскои церкви, безъ застережень и бтрубного становища? Мы не знаемо, чи надъ тымъ пытаньемъ варто поважно застановлятися; але щобы насъ не посуджено о яку сторонничбть або нелояльнбсть для Риму, мы стрѣбуемо се вробити. Поминѣмо на разѣ всѣ практичнй трудности, на якй безъ сумнѣву наткнулось бы запроваджуваньe латиньского обряду по нашихъ селахъ и мѣсточкахъ, и припустѣмъ, що отсе всѣ галицкй Русины приняли обрядъ латиньскій. Въ тбй хвили якъ же выглядае ихъ становище религійне, политичне и національне?

Въ религійнбмъ взглядѣ духовенство руске при помочи целибату бтчужене бтъ народа, выховане латиньскими монахами въ слѣпбмъ послусѣ для далекихъ, заграничныхъ и съ интересами нашого народа не обзнакомленыхъ верховодникбвъ, оно швидко мусѣло бы статися чуженицею въ рбднбмъ краю. Не забуваймо дальше, що той значный процентъ интелигенціи, якій теперь даютъ нашому народови домы священничѣ, мусѣвъ бы тогды бтпасти; що число поборникбвъ морали и поступу народного мусѣло бы швидко дуже вменшуватися и що за тымъ загальне темпо нашого народного и такъ ще молодого розвою мусѣло бы при недостачи шляхты и свѣтскои интелигенціи и при бѣдности простого народа статися далеко повбльнѣйшимъ.

И въ политичнбмъ взглядѣ становище Русинбвъ по принятю лат. обряду зовсѣмъ бы не поправилось. Може бути, що для новины найшлись бы деякй протекторы для златинщеныхъ Русинбвъ; дуже можлива и правдоподбна рѣчь, що на такихъ протекторбвъ въ першбй линіи накинулась бы намъ польска шляхта. Але яка благодать для нашого простого народа выплыла бы въ тои протекціи, его мы не потребуемо представляти: маленькй

*) „Dzieła X. Hieronima Kajsiewicza z zakonu Zmartwychwstania Pańskiego“, томъ II., стор. 75.

**) Тамъ же ст. 76—78 passim.

***) Тамъ же стор. 78.

пробки тои протекціи бачили мы вже доси въ нашомъ 20-лѣтномъ економичномъ житю, и, правду кажучи, они прійшлись намъ до смаку досыть солоно...

Але що для насъ найважнѣйше, такъ се наше національне положенье. Принявши латиньскій обрядъ въ дусѣ кс. Кайсевича, Русины мусѣли бъ сейчасъ мѣжь собою а своими православными братами на Буковинѣ и Украинѣ побачити „непереборну пропасть“, мусѣ ли бъ почутися „овцею безъ стада“, фрагментомъ національнымъ безъ опоры и будущины. Католицизмъ въ дусѣ кс. Кайсевича жадавъ бы отъ Русиновъ и отреченя отъ рускои національнои исторіи съ ея „гайдамацкими и схизматицкими“ героями; и отъ руского письма, тои „московскои гражданки“, и отъ рускихъ святъ, а кто знае, може и отъ рускои мовы, тои самои мовы, которою говорить 17 міліонъ схизматиковъ-Украинцевъ. *Златинизованые Русинбвъ було бы* рѣвночасно ихъ отреченьемъ отъ рускои народности, ихъ *спольщеньемъ.*

Чи се дѣло въ теперѣшныхъ часахъ можливе, того мы не знаемо. Правда, мы вѣримо твердо въ живучість нашои народности и вѣримо такожь, що щира, патріотична праця нашои убогои и нечисленнои, але бодрымъ духомъ перенятои интелигенціи около поднесеня и просвѣченя народа мусить принести свои плоды и скрѣпити наше народне становище. Але въ другого боку мы бачимо могучихъ противниковъ, роблячихъ свою роботу по мудро обдуманымъ планамъ, наступаючимъ на насъ въ рѣжныхъ бокахъ, подъ найпонаднѣйшими масками, говорячихъ медоточивыми устами о святости уніи и о правахъ руского народа именно для ихъ подкопаня, — мы бачимо се и тревога обнимае нашу душу и очи надармо оглядаются за помочною рукою...

(*Дальше буде.*)

Банкъ рустикальный.

„Кураторія скрахованого банку рустикального въ порозумѣню съ завязанымъ комитетомъ въ першихъ повагъ краю — буде ратувати селянъ!“ Такій шумный воскликъ розтрубѣли польскі газеты по цѣломъ краю.

Бо́льша часть краю не довѣряла однакъ тымъ шумнымъ славословіямъ кураторіи и комитетовъ, подозрѣваючи ихъ, що имъ бо́льше буде ходити о ратованье тыхъ менеровъ нещастя, охороны ихъ отъ стратъ матеріяльныхъ, але не о оборону бѣдныхъ селянъ. О скóлько тѣ подозрѣня були справедливыми, нехай осудять Вп. читателѣ въ слѣдуючого факту.

Мавъ я дѣло въ банку рустикальномъ, и власне и кóлькохъ селянъ. Передовсѣмъ удався з впростъ до самого п. куратора. По представленю ему селянъ, котрі до мною прибули, розпочавъ и его розпытувати о пóльги, якій онъ селянамъ, сплачуючимъ свои довги, хоче зробити. П. кураторъ бувъ дуже солоденькимъ, заявивъ, що пріймаючи урядъ куратора, принявъ его тóлько зъ обовязку патріотичного, цѣлкомъ безъинтересовно, бо хочь по обнятю того уряду желали ему декотрі адвокаты львóвскі: „dass aus diesem Geschäfte eine Viertel Million herausschaut“, — онъ однакъ нѣякои претенсіи до вынадгородженя своихъ услугъ для добра краю не мае, и его усиля звернені передовсѣмъ на те, щобы ухилити висячого надъ банкомъ опыря — отворенье конкурсу, въ котрóмъ то случаю якъ довжники, такъ и вѣрителѣ банку выйшли бъ якъ найгóрше, бо самі кошты конкурсу стояли бы надъ міліонъ зр. Взываючи насъ въ кóнци до попиранія его патріотичныхъ усилій, перейшовъ до пóльги, яку онъ селянамъ готовъ зробити и заявивъ, що „весь капиталъ, с. в. залеглі раты капиталу и позставшу решту прійме въ довжныхъ листахъ, однакъ отсотки и отсотки проволоки мусять бути сплачені готóвкою въ цѣлóй належности.“ На мóй замѣтъ, що я при тóмъ не бачу нѣякои пóльги, отповѣвъ п. кураторъ, що дальшихъ уступствъ надъ сплату залеглыхъ ратъ капиталу листами довжными, котрі пóсля статута готóвкою мають бути сплачені, зробити не може, бо до того судомъ не есть уповажненый; а ще робитъ уважными селянъ, що суды, якъ для скрахованого банку були нежичливыми, такъ отъ теперь до кураторіи будутъ относитися съ всею услужностею, с. в. будутъ робити все то, що п. кураторъ важдае!

По тóмъ категоричномъ заявленю мусѣвъ и пристати на условія п. куратора, и просивъ о выставленье рахунку для селянъ, за котрыхъ мавъ я довгъ уплатити. Зроблено менѣ тіи рахунки, а для примѣру, якъ они выглядають, позволю собѣ навести два, а именно селянина С. Л. господаря зъ Овранки и С. К господаря зъ Зборова.

І. С. Л. затягнувъ въ р. 1880 пожичку въ сумѣ 800 зр На той довгъ сплативъ 9 ратъ по 48·90 зр., разомъ отже 440·10 зр., а залигавъ лише съ двома ратами за рóкъ 1883 и одною платною доперва 19 лютого 1884. Рахунокъ его представивъ банкъ такъ:

1) капиталъ . . .	зр.	711·—
2) 10% отсотки . . .	„	114·—
3) 10% проволоки . .	„	17·34
4) 6% за невыповѣдженье	„	14·—
5) стемпель . . .	„	2·50
6) кошта екстабуляціи .	„	1·50
заплативъ я разомъ зр.		860·34

а то 700 зр. листами а 160·34 зр. готóвкою.

П. С. К. пожичивъ 1000 зр. На той довгъ уплативъ лише 7 ратъ, а залигае съ 20 ратами отъ 2 лютого 1876. Довженъ отже въ дню 13 лютого 1884 ведля рахунку:

1) на капиталъ . . .	зр.	815·75
2) 10% отсотки . . .	„	385·12
3) 10% проволоки . .	„	583·60
4) кошта судовй . .	„	12·61
5) стемпель	„	3·80
6) кошта екстабуляціи .	„	1·50
разомъ зр.		1800·38

Зъ тыхъ двохъ рахунковъ видно ясно, що селяне нѣякои и найменшои не дознаютъ пóльги; противно, п. кураторъ жадае отъ нихъ належностей, котрі банкови анѣ въ уставы, анѣ въ статутѣ не належатся. И такъ жаданье 2% за невыповѣдженье капиталу було бы оправданымъ, если бы банкъ существувавъ; але банку нынѣ не ма, про то тіи 2% не належатся; п. кураторъ лишь вдячнымъ повиненъ бути довжникамъ, котрі платятъ свои довги и его въ клопотóвъ финансовыхъ выбавляютъ, и имъ за те певнй уступства зробити. Але п. кураторъ есть въ тóмъ взглядѣ неумолимымъ, а навѣтъ не хоче признати довжникамъ: а) вартости бѣжучого купона отъ довжныхъ листóвъ; б) не хоче заплатити зававшихъ купонóвъ дивиденды отъ удѣлóвъ. Отже кураторія жадае, щобы довжники всѣмъ взобовязанымъ супротивъ банку вздосыть учинили, а взобовязань банку супротивъ довжниковъ не хоче доповнити.

Въ виду того не можна вже знѣ на хвилю сумнѣватись о цѣли кураторіи и комитету ей попираючого. Зъ сказаного повыше видко ажь надто ясно, що кураторіи не ходитъ о оборону довжниковъ, але о оборону интересу посѣдателѣвъ листóвъ довжныхъ и всякого рода вѣрителѣвъ банку.

Чи таке поступованье есть патріотичне? Се питанье позставляю до розвязани читаючóй публицѣ.

Заходитъ теперь питанье, чи кураторія поступаючи въ способъ повыше сказаный, осягне свою цѣль, с. в. охоронитъ интересы вѣрителѣвъ банку? Я думаю, що нѣ. Если бо кураторія буде ставити такъ высокй жадания супротивъ довжниковъ, то результатъ тыхъ жадань буде той, що довжники не будутъ сплачувати своихъ довгóвъ, а навѣтъ не будутъ уплачувати ратъ; а въ наслѣдство того буде кураторія приневолена звивати суды до помочи противъ довжниковъ, и выставляти на продажъ ихъ посѣлости служачй за гипотеку вѣрительностямъ банку. Але кураторія не погадала на те: якій буде результатъ тыхъ примусовыхъ продажей? Результатъ буде такій, що на сто выставленыхъ на продажъ господарствъ, знайдеся купець заледво на одно. Що жь буде робити кураторія въ тóмъ случаю? Не позостане ѣй нѣчо иншого, якъ купувати господарства на рахунокъ банку, якъ се дѣлавъ бл. п. банкъ рустикальный. А якъ выходивъ скрахованый банкъ на такихъ купнахъ, и чи не були сй купна одною зъ головныхъ причинъ его упадку? О тóмъ дадутъ найлучше свѣдоцтво акты банковй, а я позволю собѣ также навести въ тóмъ взглядѣ одинъ фактъ зъ моей практики, якій лучився банкови тутъ въ Зборовѣ.

На реальность Й. Л., маючу 25 моргóвъ грунту, дóмъ въ самóмъ мѣстѣ положеный и бодóвлѣ господарскй, удѣливъ банкъ пожичку въ сумѣ 1200 зр. Довжникъ не плативъ ратъ, банкъ выставивъ тую реальность на лицитацію и на 3-тóмъ рочинци лицитаційномъ купивъ ей самъ за 500 зр. Обнявши тую реальность въ посѣданье передъ чотырма роками, шукавъ банкъ купця, но не найшовъ его, бо жадавъ таку цѣну, якъ выносила его вѣрительность. Вѣрительность банку выносила передъ рокомъ явышь 4000 зр. а нынѣ выноситъ она, дочисливши до ней залеглй податки за 4 роки, котрыхъ банкъ не уплативъ, до 5000 зр.; а еслибы кураторія тую реальность нынѣ спродати хотѣла, то можу ей упевнити, що при найлучшихъ обставинахъ не возьме за ню бóльше, якъ 1000—1200 зр.

Зъ того одного факту видно, що банкъ не тóлько свою вѣрительность повсѣмъ утративъ, але ще до ней на уплаченье податковъ, коштóвъ судовыхъ и проч. явышь 1000 зр. доложити мусѣвъ. Згадати ще мушу, що банкъ отъ часу обнятя тои реальности нѣякихъ доходовъ въ ней не побравъ, бо грунты лежатъ пусткою.

Такй то интересы робивъ банкъ на купнахъ посѣлостей служачихъ за гипотеку своимъ вѣрительностямъ, и то въ околицяхъ для него ще дуже користныхъ. Такй самй интересы робити буде кураторія, если схоче всѣ свои належитости въ дорозѣ судовой стягати.

Заходитъ ще дальше питанье, якъ супротивъ тыхъ высокихъ жадань кураторіи мають собѣ довжники поступати?

Моя смиренна рада въ тóмъ взглядѣ ось така:

Если кураторія значнои пóльги для довжниковъ сплачуючихъ свои довги не дасть, с. в. не опустить 10% проволоки, 2% за невыповѣдженье капиталу — и не доповнить взобовязань банку супротивъ довжниковъ, — въ такóмъ случаю не повинні довжники своихъ ратъ уплачувати, анѣ пожички сплачувати; нехай кураторія ихъ до того въ дорозѣ судовой приневолюе. Въ тóмъ бо случаю выйдутъ довжники далеко лучше, бо жаденъ судъ не присудитъ банкови 10% проволоки, хочь п. кураторъ страшивъ селянъ прихильностею судовъ для него.*) Вправдѣ въ тóмъ случаю утратятъ довжники право сплачени довгу листами довжными, но если зважатся обставины: що селяне, маючи въ капиталѣ сплачувати переважно сумы отъ 100—300 зр. (бо отсотки и отсотки проволоки и проч. мусять готóвкою платити) потребуютъ мало листóвъ; дальше, що селянинъ самъ не купитъ собѣ листóвъ и муситъ въ тóмъ взглядѣ шукати помочи третыхъ особъ, котра то помóчь часто дуже много коштуе, такъ що въ порóвнаню до користи въ нѣякóмъ не стоитъ стосунку, то тое право не представляе для селянъ великои користи.

Сй замѣтки уважаютъ я потрѣбнымъ подати за помочею нашои часописи до вѣдомости сферъ рѣшаючихъ. Може тй уваги трафлятъ до ихъ переконаня и зможутъ погамувати п. куратора въ его патріотичныхъ(!) стремленихъ, котрі для вѣрителѣвъ банку дуже взглядну користь, а для селянъ, с. в. для краю велику шкоду принести мусятъ.

І. Онишкевичъ,
ц. к. нотарь въ Зборовѣ.

*) Въ переважномъ числѣ случаевъ залигаютъ довжники съ кóлькома ратами а пóсля закона цивильного мógъ бы банкъ чи тамъ вступивша въ его права кураторія жадати що найбóльше отсотковъ за три послѣдні лѣта вспять, а вже о признаню отсотковъ проволоки хочьбы зъ тои причины не може бути бесѣды, що се було бы санціонованьемъ интересовъ заборонених закономъ о лихвѣ. (*Прим. Ред.*)

Куренда противъ Почаєва.

„Ч. 35/Орд. Вех. (Н. Н.) Дек. Урядъ. При случайности 50-лѣтнои рóчницѣ внесеня гр. кат. Почаевского монастыря и запровадженя въ нѣмъ роскола, отбувшоиеся на днях 23, 24 и 25 жовтня 1883, остало тамъ основане т. зв. „Братство Почаевске“, котрого цѣль есть: просвѣщати и спомагати людей, до Почаева удаючихся, а особливо старатися о ширенье роскола (схизмы) церковного межи вѣрными, котрі въ Галичины тамъ удаются. Починено къ тому всякй можливй приготовленя и не залишено такожь старатися посредствомъ высланниковъ о тое, щобы и гр. кат. вѣрній въ пограничныхъ громадъ и повѣтовъ якъ найчисленнѣйше брали участь въ процесіяхъ, якй тамъ за границею въ часѣ отпустовъ Почаевскихъ будутъ предприниматься. Найшлося, къ сожалѣню, и орудіе, котре обовязалося, въ часѣ згаданыхъ походовъ опѣкуватися Галичанами, если бы тамъ якій на такій отпусты прійшли, а есть то орудіе колишній гр. кат. монахъ, теперь вѣроломный отступникъ Прачукъ, котрый передъ кóлькома лѣтами въ Василіяньского монастыря Золочѣвского въ Россію утѣкъ, и тамъ, погубивши свою душу и другихъ погубити старався. По архіерейскóй Нашóй довжности подаемо се до вѣдомости Вех. Уряда Дек., съ вóзваньемъ, всѣми силами стараться, щобы вѣрній до Почаева на отпусты не ходили. Вех. Дек. Урядъ зауважитъ про тое се вóзваньe безпроволочно пóдчиненому дек. Клирови и взобовяже кождого Прп. Душпастыря, щобы найперше точно и совѣстно выслѣдився, чи межи его парохіянами суть такй, котрі до Почаева ходятъ, а если бы такій були, повиненъ ихъ найперше въ приватнóй дорозѣ поучити, на яку велику душевну страту и шкоду они выстáвляются, коли, ведений чувствомъ побожности, идутъ до Почаева, и тамъ отправляютъ св. сповѣдь неважно, бо передъ священикомъ, не маючимъ власти ихъ розрѣшити, и мѣсто съ Богомъ поєднатися, нового тяжкого грѣха допускаются, отъ котрого ихъ жаденъ священикъ, безъ особного архіерейского позволеня, розрѣшити не може, и мѣсто доступити ласки божои, гнѣвъ и кару Божу на себе стягаютъ. Наколи бы оказалося, що въ якóй парохіи не помагаютъ всякй приватнй науки и напóмненя и що число людей, хотячихъ до Почаева ити, умножаеся, обовязаный душпастырь выступити противъ того въ проповѣдяхъ, въ котрыхъ належало бы пóднести и пояснити тіи точки вѣры, въ котрыхъ роскольники (схизматики) отъ насъ розличаются, звернути съ натискомъ увагу вѣрныхъ на неважность и тяжку грѣховность отправленя тамъ сповѣди и заохочувати вѣрныхъ, щобы они для заспокоеня чувства побожности, удавалися на отпусты до славныхъ тукрaевыхъ, чудами прославленыхъ мѣсць, якъ пр. до Пóдкаменя, Зарваницѣ, Унева, Пóдгорець, Погонѣ, Гошева, Краснопущи, Зборова, Ратища и т. п. Въ кóнци обовязуемо всѣхъ душпастырéвъ тамошного деканата, пóдъ особистою отвѣчальностею, щобы о своихъ достычныхъ спостереженяхъ и предпринятыхъ для запобѣгненя злому мѣрахъ, якъ и о могучóмъ случатися баламученю вѣрныхъ черезъ переворотныхъ людей, безпроволочно Вех. Дек. Урядови доносили, котрый, ажь до дальшого розпоряджения, що мѣсяця о тóй справѣ сюда доносити мая. Отъ гр. кат. Митрополитального Ординаріята. Львóвъ, дня 3 лютого 1884. — Сильвестеръ, Епископъ Юліополитанскій, Апостольскій Администраторъ.“

Переглядъ часописей.

(*Польскі газеты интересуются нашими дѣлами церковными. „Kuryer Pozn.“ о епископстве въ Станиславовѣ. Гр. Круковецкій озывается. „Нов. Проломъ“ и „сумній признаки“.*)

Куренду львóвского митр. ординаріята противъ Почаева уважаютъ всѣ польскі газеты рѣчею великого значеня, бо всѣ — навѣтъ заграничній — перепечатуютъ ей въ повнóй основѣ, и повтараютъ коментарѣ галицко-рускихъ газетъ, котрі говорячи о тóй куренді выходятъ зъ того становища, що она злишна, бо вже десятки лѣтъ минаютъ, якъ Почаевъ оправославився, а нашій богомольцѣ не выносятъ зъ оттамъ охоты змѣнати свою нынѣшну вѣру, — а о отóлько для нашого дѣла народного небезпечна, що народъ може бути нараженый на секатуры политичныхъ органовъ, котрі, якъ загально вѣдомо, дуже строго наглядаютъ нашу правовѣрность (гл. статя Богушь).

„Kuryer Poznański“, органъ познаньскихъ католиковъ, застановляся надъ справою основаня третого галицко-рускаго епископства въ Станиславовѣ и дае пóзнати, що ему се не припадае до вподобы. Не высказуе сего въ повнóмъ рѣшучій способѣ, але въ видѣ сумнѣву, чи еп. Сильвестеръ охоче отступити добра Галичь, Крылосъ и Залукву на дотацію нового епископства. „Мы и не дивувалисъ бы тому — пише „Kur. Pozn.“ — колибъ еп. Сембратовичъ робивъ въ тóмъ дѣлѣ якій перешкоды, бо коли недавно бувъ у Львовѣ численный зъѣздъ унiятскихъ священиковъ, то епископъ мусѣвъ передъ ними ажь толкуватися зъ убогого угощеня недостачею средствъ матеріяльныхъ“.

„Gaz. Narod.“ и другі польскі газеты, которымъ идо о ратованье властителѣвъ листóвъ довжныхъ та директоровъ рустикального банку и радй бы удержати теперѣшну кураторію, выступили дуже зайло противъ гр. Круковецкого, котрый въ Перемышли разомъ съ адв. Мохнацкимъ и кн. Адамомъ Любомирскимъ утворили опóлку, що мае дбати о добро довжниковъ банку. Мы о тóй опóлцѣ доси ще ширше не говорили, бо ждали на выходъ брошуры гр. Круковецкого, въ котрóй онъ основно мавъ выложити засады и погляды свои и спóльниковъ. Брошура тая — якъ довѣдуемось — мае выйти доперва сегодня пополудни зъ печатнѣ, тожь поговорити о нѣй ширше зможемо доперва слѣдуючимъ разомъ; нынѣ однакожь скажемо лишь коротко, о що ходитъ гр. Круковецкому. Онъ стоитъ за тымъ, щобы довжники теперь нѣчого не платили банкови; черезъ тое листы довжній спадутъ дуже низько. Судовои лицитаціи довжники нехай не боятся, бо коли выставлятъ наразъ богато господарствъ на лицитацію, то не буде на нихъ купцéвъ и тогды самі довжники зможутъ купувати ихъ самі дуже дешево.

„Нов. Проломъ“ въ послѣднóмъ (111) числѣ бачитъ „сумныи признаки“ (вступна статія) для руско-народного дѣла въ тóмъ, що 1) товариства „Просвѣта“, „Руска Бесѣда“, „им. Шевченка“ и „Академичне Братство“ устроюютъ, якъ що року доси устроювали, вечеръ въ память Т. Шевченка; 2) що мы въ ч. 8. сего року съ строгою анализою доказали безосновность инсинуацій „Нов. Пролома“ противъ „головъ украинофиловъ“, котрі въ 1882 р. будьто-бы сходились до запродавшогося Ляхамъ Кулѣша на конференціи.

Намъ здаесь, що мы зовсѣмъ не покажемось „не-патріотами“, коли обохъ тыхъ фактовъ не назвемо „сумными признаками“. Що до першого факту, то есть простымъ абсурдомъ брати руско-народнымъ товариствамъ за зле, що они якъ все до теперь бувало, хотятъ помінати память Т. Шевченка. Що и „Академ. Кружокъ“ помінае его память, — се нѣчого не значитъ. „Сѣчь“ у Вѣдни помінала скорше пок. Ив. Тургенева, а пóзнѣйше помінала его „Буковина“; а прецѣ „Нов. Проломъ“ не бачивъ въ поступку „Буковины“ нѣчого непатріотичного. Впрочѣмъ „Акад. Кружокъ“ зовсѣмъ не проснвъ нашихъ товариствъ до участи въ святкованю памяти Т. Шевченка и въ загалѣ не сказавъ доси, зъ якого становища хоче онъ величати нашого кобзаря; чи зъ такого, яке отповѣдае значенію Шевченка и его провóдными идеямъ... Коли бы справдѣ такъ мало бути, то запросины на вечерокъ въ память першого малорускаго поета, повиний бы вже бодай про людске око бути печатанй

въ малорускôмъ языцѣ або бодай въ малорускôмъ и россійскôмъ, а не лишь въ россійскôмъ. И ще одно. Правду сказати, оно таки було бы дуже смѣшно, щобы такій поважній товариства, якъ „Просвѣта“, „им. Шевченка“ и „Р. Бесѣда“ слѣдували товариству академикôвъ, а не академичне товариство имъ. Чогось подôбного нѣгде не бувае и бути не може! Задля того то мы и не бачимо въ святкованю памяти Шевченка нашими чотырма товариствами нѣ найменшого „сумного признаку“, а противно бачимо признакъ горячого патріотизму и достойного почитания своихъ заслуженыхъ борцѣвъ народныхъ.

Що до другого факту — здемаскованя черезъ насъ „Нов. Пролома“ въ справѣ Кулѣша, то мы вѣримо, що се бувъ „сумный признакъ“ — але хиба для редакціи „Нов. Пролома“, а не для руско-народного дѣла, котре, противно, на тôмъ дуже богато выграло. Коли бъ не тое наше здемасковане, — то „Нов. Проломъ“ въ 111 числѣ вже не бувъ бы смирявся и толкувавъ, що ôнъ говоривъ про редакторôвъ бл. п. старосвѣтскои „Руси“ и „Основы“. Ну, се вже може бути, що то редакторы „Руси“ та „Основы“ вставали зъ гробôвъ и — якъ „Нов. Прол.“ перше писавъ — „сходилися на конференціи до Кулѣшевого мешканя при улици Вывозовôй въ роцѣ Божôмъ 1882 гôмъ“! Коли такъ було, то мы зъ того не бачимо „сумного признаку“ для руско-народного дѣла! *Для руско народного дѣла суть инчій „сумнѣ признаки“, при котрыхъ всѣмъ рускимъ часописямъ солидарно и достойно, умиротворяючо, а не роздражняюко треба выступати!!*

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(*Внесенье Шенерера.*) Дня 19 н. с. лютого прійшло пôдъ обрады парляменту внесенье, поставлене Шенереромъ въ справѣ несеня помочи роднамъ тыхъ, котрыхъ наслѣдкомъ выемковыхъ розпоряджень выдалено зъ Австрія. Для умотивованя сего внесеня забирае голосъ внескодатель и наводитъ примѣры роднъ роботникôвъ, котрѣ знаходятся въ крайнôй нуждѣ. Правительство — говорилъ Шенереръ — бажало заведеньемъ выемкового стану розширити паничный страхъ; наслѣдкомъ сего буде лишь ненависть. Полиція допускаеся воюючихъ надъужить а на все то правительство глядитъ спокôйно и лишь притакуе полиційнôй власти. Щобы внесенье свое поперти теоретичными аргументами зачинае ôтакъ Шенереръ розбирати близше политику соціяльну, а позаякъ рефлексіи его дотыкали непріятно теперѣшнои системы, то завôзвавъ его предсѣдатель, щобы держався предмету. Шенереръ говорилъ однакожъ дальше въ тôмъ самôмъ тонѣ, а се споводувало президента палаты до поновного приликаня его до порядку. Коли однакожъ бесѣдникъ замѣтивъ, що розпорядженя выемковій не можутъ ôтноситися до свободы слова въ парламентѣ, ôтобравъ ему дръ Смолька голосъ, позволяючи лишь сформулувати внесенье. На се однакожъ заявляе Шенереръ, що коли ему ôтобрано голосъ, то ôнъ не ставитъ нѣякого внесеня. Опôля говорилъ гр. Таффе. Ôнъ подавъ передовсѣмъ близшій даній про доконаній дотеперь арештованя. Зъ сен жъ его промовы довѣдуемся именно, що до 17 н. с. лютого выдалено загаломъ 238 людей, межи котрыми було 215 тубыльцѣвъ а 23 чужинцѣвъ. Що до помочи роднъ выдаленыхъ людей, то въ тôмъ ôтношеню рѣшаютъ загальнѣ постановы що до опѣки надъ убогими. Правительство буде, — якъ замѣтивъ министеръ — поступати съ всякою гуманностею и буде завсѣгды звертати на се питанье особлившу увагу. — Министеръ ôтчитавъ при тôй случайности устугъ зъ газеты „Zukunft“, выходячои теперъ въ Пештѣ, въ котрôмъ взываеся соціяльныхъ демократôвъ, щобы ôткинути помôчь державы. — По бесѣдѣ Таффого принятôй оплесками правицѣ внесъ пос. Фирикранцъ, щобы внесенье Шенерера переказано особнôй комисіи, а пос. Ньювиртъ интерпелюе гр. Таффого, чи правительство австрійске порозумѣлось съ правительствомъ угорскимъ що до однакового трактованя соціялистôвъ. При голосованю ôткинено внесенье Шенерера 155 голосами противъ 25. Такій результатъ голосованя кидае досыть характеристичне свѣтло на ôтношена нашого парламентаризму и мимоволѣ приходится питати, де подѣлися тѣ крикливій „либеральнѣ“ товаришѣ Шенерера, а дальше чому то бôльшôсть парляменту не дала доброго примѣру „факційнôй“ опозиціи, котрôй завсѣгды закидаеся, що противна всему, що лишь выйде ôтъ правительства або ôтъ границѣ. Що внесенье Шенерера мало що найменше тому рацію, якъ и выемковій мѣры, ухваленій бôльшостею парляменту, се здаеся въ душѣ чула и велика часть тыхъ, що пôднесли свою руку противъ внесеня Шенерера, а ихъ заховане ся дастся вытолкувати хиба принціпіальною негаціею всего, що лишь выйде ôтъ противника...

(*Берненьскій роботники противъ анархизма.*) Органъ бернеськихъ роботникôвъ „Volksfreund“ помѣстивъ въ однôмъ зъ послѣдныхъ чисель своихъ, заявленье соціялно-демократичного сторонництва, въ котрôмъ се сторонництво ôтрѣкаеся всякои связи съ людьми, що сталися виновниками послѣдныхъ атентатôвъ и называе ихъ фанатиками, стоячими на грошахъ реакціи. Соціяльно-демократична партія, оказано въ заявленю, ôтъ самого початку поборювала сихъ фанатикôвъ, бо способôвъ, въ якій они ведутъ борбу, не мае нѣякихъ моральныхъ и етичныхъ моментôвъ и лишь компрометуе станъ роботницкій супротивъ другихъ класъ суспôльныхъ, котрѣ въ виду неозважного починания анархистичныхъ елементôвъ добачаютъ въ роботникахъ лишь товпу розбишакъ. Тактицѣ анархистôвъ належитъ завдячити, що нынѣ питанье публичнои пропаганды соціялистичныхъ идей стоитъ на ôстрю ножа. Що провôдники анархистôвъ своимъ починаньемъ працюютъ съ свѣдомостею на шкоду интересôвъ працюючого и убогого народу, се не пôдлягае нѣякому сумнѣвови и певна рѣчь такожъ, що они нарочно провоковали выемковій мѣры, щобы честну соціяльну демократію и борючихся пôдъ ея прапоромъ роботникôвъ придавати. Многій зъ тыхъ, котрымъ доводится теперь терпѣти по причинѣ выемковыхъ мѣръ, суть жертвами анархистôвъ, котрымъ далися обламутити и для того выражае партія соціально демократична анархистамъ ôтъ всѣхъ розумныхъ и честныхъ роботникôвъ погорду.

(*Точка тяжкости праць парляментарныхъ въ Долитавіи*) спочивае теперь въ комисіяхъ, въ котрыхъ такъ жваво теперь працюеся, коли бы ходило о те, щобы — якъ выразилась одна вѣдень ска газета — зреформувати цѣле законодавство. — Комисія промыслова рѣшила покôнчити розправы надъ головнымъ розрядомъ закона промыслового передъ дискусією надъ закономъ про забезпеченье роботникôвъ и прійняла резолюцію пос. Мачеко, взываючу правительство, щобы якъ найскорше предложилô проектъ о урегулѣваню касъ для хорыхъ. Другу часть резолюціи, щобы згаданый проектъ взяти пôдъ обрады рôвночасно съ предложеньемъ о забезпеченю роботникôвъ, комисія ôткинула, позаякъ представитель правительственный заявивъ, що правительство хоче трактувати обѣ тѣ справы ôтдѣльно. — На засѣданю комисіи буджетовои велася дискусія надъ етатомъ министерства просвѣты. Живу дискусію выкликало внесенье пос. Евз. Черкавского, котрый жадавъ признаня соймамъ краевымъ вплыву на организацію промысловыхъ школъ и пôднѣсъ противъ министрови просвѣты замѣтъ, що ôнъ централизуе зарядъ школъ промысловыхъ. Противъ сего устугу справозданя Черкавского выступивъ министеръ Конрадъ, но мимо того бôльшôсть була по сторонѣ Черкавского. Министра попирали члены лѣвицѣ.

(*Архикнязь Рудольфъ*) выбираеся съ початкомъ цвѣтня с. р. съ своею супругою въ подорожь на Всходъ а „Presse“ подае вже програму подорожи, пôсля котрои наслѣдникъ престола поѣде напередъ до Бѣлгорода а зъ ôттамъ по короткôмъ побутѣ ôтправатся черезъ Варну до Царгорода. Вертаючи зложитъ наслѣдникъ престола визиту дворови румуньскому. По поводу сеи подорожи одинъ зъ инспированыхъ органôвъ замѣчае, що хоць не можна принускати, будьтобы наслѣдникъ престола мавъ сповнити въ Царьгородѣ або Букарештѣ и Бѣлгородѣ яку дипломатичну мисію, то зъ другои стороны вже само рѣшенье предпринятиподорожь для зложени визитъ дворамъ живучимъ въ пріязни съ австрійскимъ монархомъ есть доказомъ, що пріязнй ôтношеня скрѣпилися.

ЗАГРАНИЦЯ.

Россія. Зъ Петербурга доносятъ до „Pol. Corresp.“, що въ короткôмъ часѣ мае бути заведеный „верховный совѣтъ“, якій свого часу завѣвъ бувъ Лорисъ-Меликовъ въ цѣли поборюваня соціялизму. Тую саму цѣль буде мати и теперѣшный совѣтъ, котрый збереся незадовго пôдъ проводомъ самого царя. О складѣ его доси ще нѣчого не звѣстно; здаеся, що и министеръ внутрѣшныхъ дѣлъ буде до него також належати. — Пôсля „Allg Corresp.“ мавъ министеръ войны получити ôтъ губернаторôвъ зъ рôжныхъ сторôнъ заходнього и полудневого краю прошеня о скоре збôльшенье залогъ по мѣстахъ тыхъ сторонъ, бо селяне починаютъ чимъ разъ грознѣйше выступати противъ помѣщикôвъ и чиновникôвъ и есть обава, що може дуже скоро прійти до страшныхъ розрухôвъ. — Въ Петербурзѣ зôбралося 17 с. м. дворянство зъ петербурскои губернiи. По богослуженю въ казаньскôмъ соборѣ зложили всѣ присягу, по чôмъ ладожскій епископъ Арсеній мавъ бесѣду о значеню выборôвъ дворянства, котре повинно завсѣгды стояти на передѣ цѣлои суспôльности, давати примѣръ цѣлому народови, управильнати економичнѣ условія державы и посвящатися ей потребамъ. По зложеню присяги запрошено представителѣвъ дворянства на обѣдъ даный царскимъ дворомъ. — На мѣсце кн. Орлова именованый Моренгеймъ амбасадоромъ въ Парижи; рôвночасно именувавъ царь Сабурова сенаторомъ съ оставленьемъ его въ департаментѣ министерства дѣлъ заграничныхъ. — Ген. Черняевъ, ген.-губернаторъ Туркестану, котрый теперь перебувае въ Петербурзѣ не верне вже на свою давну посаду; на его мѣсце мае бути именованый ген. Розенбахъ.

Нѣмеччина. Мимо всякого гнету и всякихъ перешкодъ якихъ дôзнаютъ соціялисты и соціальнѣ демократы въ Нѣмеччинѣ а головно въ Берлинѣ, не перестаютъ они однакожъ и дальше въ своѣй цѣли дѣлати, лишь змѣнили трохи свôй способôвъ борбы. Они обрали були недавно выборы до радъ громадскихъ полемъ свого дѣланя, а теперь думаютъ також брати сильну участь и въ выборахъ до рады державнои. Въ сѣмъ напрямѣ головно працюе сторонництво роботникôвъ въ Берлинѣ. Сторонництво те постановило при надходячихъ выборахъ выступити зô всею силою и вже теперь приготовуеся до того. Роботники берлиньскій постановили сходитися що недѣлѣ въ рôжныхъ сторонахъ мѣста и обговорювати справу выборôвъ. Полиція ôтъ довшого часу дивала рôвнодушно на всякій змагання роботникôвъ, бо думала, що теперѣшне положенье змуситъ ихъ до того, що бодай гдекотрій зъ роботникôвъ ôдклоняться ôтъ соціялистичного напряму; але побачивши, що роботники выступаютъ завсѣгды всѣ якъ одинъ, почала знôвъ по свому обходитися съ ними. Двѣ недѣлѣ тому назадъ розвязала она два зборы роботникôвъ, а минувшои недѣлѣ розвязала знôвъ одинъ зôборъ, на котрôмъ одинъ зъ роботникôвъ почавъ бувъ говорити о цѣляхъ руху нѣмецкихъ роботникôвъ. Мимо того роботники не ôтстрашуются и скликуютъ дальшій зборы. — Пріѣздъ кн. Долгорукого до Берлина и его ôтвѣданы въ Фридригсруге уважаются яко одинъ доказъ бôльше зближенася Россіи до Нѣмеччины, опеціяльна же его мисіи лежитъ здаеся въ тôмъ, щобы довѣдатись, на скôлько Нѣмеччина готова зробити уступства що до перемѣщеня войска въ всходныхъ провинціяхъ. Громадженье войска зъ россійскои стороны въ заходныхъ провинціяхъ выкликало було, якъ звѣстно, велике занепокоенье въ Нѣмеччинѣ и спонукало нѣмецке правительство до того, що оно постановило було и свои всходнѣ провинціи обсадити войскомъ. На надходячихъ зборахъ рады державнои мали вызначитися средства до того. Теперь однакожъ наступило зближенъеся Россіи до Нѣмеччины. Россія постановила войска свои зъ заходныхъ провинцій забрати и по части вже забрала; хоче отже теперь знати, на скôлько готова и Нѣмеччинѣ въ сѣмъ взглядѣ уступити. Въ сѣй отже мисіи бувъ кн. Долгорукій въ Фридрихсруге, а пôзнѣйше також и въ министерствѣ войны. — Межи Нѣмеччиною а сполучеными державами настало досыть значне негодованье по поводу того, що сполученѣ державы постановили ужити репресій въ справѣ митовôй. Се негодованье далося вже и въ тôмъ почути, що коли представитель сполученыхъ державъ хотѣвъ въ имени свого правительства высказати свое спôвчутье по поводу смерти Ласкера кн. Бисмаркъ того не прійнявъ.

Туреччина. Спôръ церковный въ Константинополи выкликавъ помежи Греками великій розрухъ, котрый чимъ разъ бôльше розширяеся. Въ мѣстахъ Монастиря, Охридѣ, Пелагонинѣ и Дебри прійшло до явныхъ демонстрацій на великѣ розмѣры. Рôвночасно выслано енергичнѣ петиціи до султана, въ котрыхъ просятся о задержанье дотеперѣшныхъ привилегій греческои церкви. Турецке правительство, котре зъ разу хотѣло выслати войско зôбране въ Солуни (Салоники) на Крету, де зъ тои самои причины выбухли непокои, постановило не забирати его зъ ôтси, а выдало розказъ, щобы залога приготовлялася до походу до згаданыхъ мѣстъ. Зъ другои стороны зновъ доносятъ до „Times“, що св. синодъ въ Фанари зôставъ ôтъ Порты упевненый, що султанъ намѣрае выдати новый фирманъ, въ котрôмъ запевнитъ грецкôй православнôй церквѣ всѣ привилегіи, якій она дôстала ôтъ попереднѣшныхъ султанôвъ.

Швеція. Пôсля письма Бернштьерна Берлизона до „Vos. Ztg.“ цѣла суперечка надъ норвегскою державною уставою, мае характеръ чисто національнои борбы. Въ борбѣ сѣй розходится головно о слѣдуючій три точки: 1) Чи король въ справѣ основныхъ законôвъ норвегскихъ мае безвзглядне право заложити свое veto, хоць въ законахъ о тôмъ зовсѣмъ нѣчого не говорится; 2) чи король мае право супротивлятися деякимъ постановамъ сихъ законôвъ, хоць въ нихъ и о сѣмъ також нема и бесѣды, а 3) чи король мае право постановленье штортингу (сойму) розложити на двѣ части и одну санкціонувати а другій нѣ? Бôльше якъ двайцять лѣтъ король не хотѣвъ узнавати выборôвъ, бо нѣколи не мавъ въ нихъ прихильнои бôльшости; показалася отже потреба рады державнои. Теперь пишутъ знôвъ зъ Штокгольму и Христіянія, що король и сеи власти не хоче узнавати. Наколи бъ такъ дѣйстно мало бути, пише Бернштьернъ, то Норвегія вôльна була бы ôтъ присяги и наступивъ бы роздѣлъ межи обома краями.

НОВИНКИ.

— **Загальный збôръ „Руской Бесѣды“** ôтбувся вчера вечеромъ при численнôй участи членôвъ въ комнатахъ товариства. Збôръ ôткрывъ заступникъ головы проф. дръ Юл. Целевичъ и охарактеризувавъ въ своѣй промовѣ дѣяльнôсть выдѣлу въ минувшôмъ роцѣ, котра розвивалася въ двохъ направленяхъ: товарискôмъ и народнôмъ. Въ однôмъ и другôмъ ôтношеню старався выдѣлъ вложеным на себе обовязкамъ ôтповѣсти. Якъ давнѣйшими роками такъ и теперь стоявъ пôдъ зарядомъ выдѣлу рускій народный театръ, котрый въ початку сего року скрѣпився новыми силами, якъ звѣстнѣ нашôй публицѣ артысты пп. Гембицкій и Ласковскій. Справоздане референта театрального и господаря принявъ зборъ майже безъ дискусіи до вѣдомости. Зъ порядку дневного приступлено до выбору выдѣлу, въ складъ котрого ввôйшли пп.: дръ Сушкевичъ, проф. Вахнянинъ, проф. Цегленьскій, о. К. Куницкій, проф. Гладиловичъ, дръ Кость Левицкій, редакторъ Горбачевскій, дръ Целевичъ и дръ О. Огоновскій. Зъ численныхъ внесень членôвъ пôдносимо внесенье п. Подолиньского, котре препоручае выдѣлови, щобы старався всѣ творы представленѣ на нашôй сценѣ оголошувати постепенно друкомъ. Внесенье се якъ и внесенье п. Шухевича, щобы выдѣлъ товариства постарався о выготовленье портрета бл. п. Барвѣньского и о другѣ образы для комнатъ „Бесѣды“ принято до вѣдомости.

— **Министеръ просвѣты и вѣроисповѣдань бар Конрадъ** заявивъ сими днями въ комисіи конгруальнôй палаты послôвъ, що на пôдвышенье платнѣ душпастырѣвъ може ужити лишь 300.000 зр., коли тымъ часомъ комисія жадае 1.200.000 зр.

— **Нова читальня** завязуеся въ Вислобокахъ, въ повѣтѣ львôвскôмъ.

— **О. В. Чернецкій** зъ Стронятына, котрому, якъ мы вже доносили, жовквôвска рада повѣтова поручила занятись закладыньемъ касъ пожичковыхъ, заложивъ вже такій касы въ Мервицяхъ съ основнымъ капиталомъ 3300 зр., въ Дорогошевѣ малôмъ съ 972 зр. и въ Сулимовѣ съ 300зр. Грошѣ тѣ добутѣ зъ продажи громадскихъ облигацій.

— **Крахъ?!..** Въ львôвскихъ жидôвско-народовыхъ кружкахъ банковыхъ замѣтный великій неспокôй... Банкъ рустикальный упавъ; банкови кредитному (Симонъ — Сапѣга; то вже такъ въ кождôмъ банку, — одинъ жидъ = финансіеръ и одинъ Лахъ-магнатъ = фигура и фирма; vide: Фридъ — Ромашканы, Лязарусъ — Потоцкій) „грозитъ“ небезпеченьство, а щадниця и банкъ гипотечный „ратуютъ“! Банкъ кредитный, vulgo Симона, мавъ щось не-трохи стратити на воску земнôмъ; вправдѣ „Gaz. Narod.“ поспѣшила съ запевненьемъ, що банкъ кредитовый есть тôлько „банкеромъ“ а не спôвластителемъ згаданого предприемства; але мы таки знаемо, що банкъ есть властителемъ! — якъ се впрочѣмъ всѣ знаютъ въ львôвскихъ финансовыхъ кружкахъ. Також поспѣшили якъ „Gaz. Narod.“ такъ и „Dz. Pol.“ съ упôмненымъ, щобы интересенты кредитного банку не лякалися, але мы на се отъ що можемо оповѣсти. Сими днями перечитавши упôмненя львôвскихъ таймсôвъ, подумавъ собѣ одинъ зъ нашихъ знакомыхъ: „Вже то оно певно було бъ лѣпше, колибъ не було потребы „упоминати“, щобъ сей або той не лякався; тому таки возьму та завчасу продамъ свои пять акцій кред. банку (à 200 зр.), поки ще въ газетахъ (також въ „Gaz. Lw.“) нотуютъ ихъ 252 — 257 (за 200). Сказавъ, зробивъ, т. е. пустився въ дорогу по рôжныхъ конторахъ — и ôтходивъ цѣлу одиссею, по котрôй ему теперь певно ôтхочеся локувати капиталы въ „акціяхъ“... Впередъ удався до самого кред. банку! „Що панове дасте за свои акціи?! нотуютъ ихъ 252 — 257“. — „Мы не купуемо теперь акцій,“ — звучала ôтповѣдь. — Гмъ, подумавъ собѣ нашъ знакомый, идѣмъ далѣ. Та бо нѣ въ конторѣ п. Шелленберга, нѣ въ конторѣ п. Штрога не хотятъ купувати! Бога бôйтесь, колько-жъ даете прецѣ?... — „Нѣчо не даемо; теперь нема на сѣ акціи куроу.“ — Ну, а на щожъ въ газетахъ стоятъ 252 — 257? „Або то мы нотуемо?.. то нотуе сензаль торговельнои комнаты.“ Гмъ... бѣда! Иде на конецъ тамъ, де ихъ купивъ. Пане, вы поручили и продали менѣ отой акціи, — ôтдайте грошѣ! И ажъ ту съ бѣдою збувся ихъ по 240, и то вразъ съ линіевымъ купономъ! Отъ що значитъ „офиціяльный“ курсъ львôвскои комнаты торговельнои, нотованый въ польскихъ газетахъ. — Скажѣтъ же менѣ пане правду, поспытався ще продаючій, чи.. того предприемства съ воскомъ въ Борыславѣ таки власнôсть банку? „Власнôсть банку!“ — Сю интересну „одиссею“ подаемо до вѣдомости всѣхъ — интересованыхъ. Довѣдуемось такожъ, що кто може — выпонѣдае свои капиталы (на книжочкахъ, асигнатахъ и пр.) въ кред. банку, и що се вже йде на милiоны. Вже и въ вѣденьскихъ газетахъ носятся глухій вѣсти.

— **Руско-народный театръ** дасть ще завтра, въ недѣлю, послѣдне представленье въ Снятынѣ, мелодрамы „Бойки“ съ спѣвами и танцями, а повернувши до Коломыи розпочне дальшій представленя вô второкъ 26 л. лютого „Марусею“ Квѣтки-Основяненка.

— **Окружна рада шкôльна въ Надвôрнѣй** признала катихитови въ Богородчанахъ 25·33 зр. ремунераціи.

— **Новый урядъ почтовый** ôткрыто ôтъ 4 (16) лютого въ Стриганцяхъ, повѣта товмацкого, для селъ Довге, Юркôвка, Рожанôвъ и Милованье.

— **Громада Домажиръ** въ городецк. пов. одержала въ дарѣ ôтъ цѣсаря 50 зр. запомоги на церковь.

— **Зъ Ясинокъ** (коло Яворова) пишутъ намъ: „Въ селѣ Ясинскахъ, належачôмъ до шкôльного округа городецкого, настався одинъ молодый учитель Полячокъ, паданый зъ руки пана инспектора. Той панычъ мабутъ вже съ собою не принесъ блискучои минувшости; мы пригадуемо собѣ, що въ своѣмъ часѣ було о нѣмъ щось въ „Sztandar-ѣ“ чи въ „Strażnic-и“ польскôй, що ôнъ коло Давидова, коло Винникъ десь щось уже набровавъ. Такъ надали его до насъ „z urzędu“ — и роби що хочь, а платити треба! Такъ бачите, розпочалась наука, та не на довго; а понеже у насъ громада сама ще выплачуе, то „панъ професоръ“ казавъ собѣ заплатити „за горы“ и забравъ у громады 50 зр., поѣхавъ до Львова и не вернувъ бôльше!... Кажутъ, що находится теперь въ рукахъ справедливости. П. инспекторъ хоче теперь знôвъ посаду обсадити, та ба! не така то теперь легка справа! Громада домагаеся, щобы нôйтъ вернувъ 50 зр. зъ своеи кишенѣ, а коли нôйта деко оправдуе, такъ докоряютъ мѣсцевому приходникови, котрый по правдѣ нѣчого не може бути виноватымъ, мавчи такій малый вплывъ на школу. Воч. о. С. радо отворитъ дверѣ свого дому для учителя, кобы лишь хотѣвъ нынѣ якій порядный чоловѣкъ обняти посаду. Власне теперь хотѣвъ п. инспекторъ надати тамъ тымчасового

учителя, але якъ довѣдалась громада, — такъ на забой не хоче. — „Не потребуємо, вже насъ научили! Мы не хочемо, щобъ нашій дѣти за прикладомъ своихъ „професоровъ“ крали, утѣкали та по криминалахъ валялися!“... Не досыть того. Громадяне ожидаютъ п. инспектора, а якъ пріѣде, то — кажутъ — не пустятъ его, поки имъ 50 зр. не верне. „Отпряжемо конѣ, колеса поздѣймаємо зъ воза“, и т. д. — ...ра.

— **Зъ Заболотець** пишутъ намъ: „Що то у насъ по селахъ не дѣеся! Якъ всяка дрянь выкористуе темноту нашихъ бѣдныхъ селянъ, нехай послужитъ сей характеристичный примѣръ. Въ половинѣ лютого зъявилася въ нашой околици якійсь Феликсъ Тарнавскій бувшій челядникъ Іосифа Друка, гицля зъ Бродовъ съ остемплёванымъ свѣдоцтвомъ отъ тогожъ, що у него служивъ повъроку, а теперь достае отпустку. Челядникъ являеся съ тымъ свѣдоцтвомъ до селъ Туря, Перевлочны, Топорова, Соколовки, Заболотовець... и всюда представляе себе яко высланника ц. к. староства зъ Бродовъ, а на доказъ показуе свѣдоцтво отъ свого майстра. Войты его принимаютъ, и позволяютъ ему въ асистенціи своихъ заступниковъ ити по селу. Починаеся здиратво селянъ. У котрого господаря собака привязана на ланцуху — а гачокъ въ стѣну вбитый, дерутъ господаря, бо ланцухъ повиненъ бути пересиленый на скрозь черезъ стѣну. Де собака не увязана, тамъ господарь мусѣвъ платити кару (прим. въ Турю аж 5 зр.!). Навѣть за таку собаку, що вже була убита и закопана, мусѣвъ господарь заплатити 5 зр. кары и собаку откопати. Грабежѣ, якъ свиты, сокиры и т. п. несли до коршмы и тамъ пропивали. Въ Заболотцяхъ ходивъ той гицезь съ присяжнымъ, и въ хатахъ ловивъ собакъ на шнуръ, лякавъ дробныхъ дѣтей, грозивъ, що убитого пса повѣсить въ хатѣ на сволокъ, въ додатку забиравъ свиты и напивавъ на нихъ въ коршмѣ. Выходячи зъ кождого села, казавъ войтови дати собѣ свѣдоцтво, що „zachowywał się wzorowo, moralnie i przyzwoicie“!. А войты темній нашій давали такій свѣдоцтва, позволяли „собакоубійцеви“ драти своихъ братовъ та буяти въ описаный способъ по селахъ! Свѣтла, больше свѣтла!

— **Якъ купувати дешево горѣвку?** „Gaz. Naddniestrz.“ подае слѣдующій способъ: Вынаймаеся помешканье въ почтовомъ будынку, угоджуеся съ почталіономъ, щобы бочѣвку горѣлки запакувавъ помежи листы и пакунки и въ той способъ достаеся горѣвку безъ оплаты. Такъ робится черезъ кольканадцять лѣтъ, закимъ не откриве цѣлу рѣчь сторожа пропинаційна. Тогды заплатится малу кару и думаеся дальше надъ иншимъ способомъ, щобы „гешефтъ“ ишовъ дальше. Такъ поучае случай откритый сими днями въ Дрогобычи.“

— **Великій пожаръ** знищивъ въ Харковѣ базаръ съ склепами, зробивши милионову шкоду.

— **Станъ высмиковый въ Вѣдни** даеся вже чути и на почтѣ. „N. fr. Presse“ пише, що листъ ея высланый до одного фабриканта въ Ольтенъ въ Швайцаріи прійшовъ тамъ отвореный мимо того, що бувъ запечатаный пятьма печатями. „Не що иншого, каже газета, лишь почта вѣденьска въ наслѣдокъ стану высмикового мусѣла его отворити. Нѣчого не мали бы мы противъ сего, кобы хочь урядъ почтовый въ якій небудь способъ зазначуванъ на листахъ, що онъ ихъ отвирае, а то въ противномъ случаю може кто небудь неповикваный допускатися нарушаня почтовой тайны. Зъ сего видко, якъ глубоко сягаютъ вже практичній наслѣдки стану высмикового.“

— **Строгій губернаторъ.** Займаючу згадку подае „Варш. Дневникъ“ о покойномъ ген. Бергу, губернаторѣ Царства Польского. Бергъ дуже строго перестерегавъ всякій приписы, а педантомъ вже бувъ въ справахъ войскового умундурованя. Разъ стрѣтивъ онъ официра отъ пѣхоты и побачивъ у него острогу; прикликавъ отже его до себе и казавъ ему ставитися на одвахъ. „Вы знаете, — казавъ Бергъ, — що я остро перестерѣгаю законы и строго караю всякій неправный поступокъ. Я самъ убираюся взорцево; якъ коли побачите мене неотповѣдно убраного, то зверне на те мою увагу, а я самъ кажу себе замкнути до арешту!“ Офицеръ высидѣвъ цѣлу недѣлю въ вязници, а выйшовши зъ неи, стрѣтився разъ знову съ Бергомъ. Приступивъ до него и каже: „Ваше Сіятельство приказали менѣ звернути Вашу увагу, якъ коли будете неотповѣдно убранѣ.“ — „Такъ и зробѣть, коли вамъ угодно; менѣ видится, що я отповѣдно убраный.“ — „Ваше Сіятельство не мають остроговъ!“ — запримѣтавъ офицеръ. — „Ваша правда, — сказавъ Бергъ,— але видите, я вже за старый, щобъ сидѣти въ арештѣ: будьте ласкавѣ и отсидѣть двѣ недѣлѣ за мене...“

— **Тайны замку St. Angello въ Римѣ.** „Capitale“ доноситъ, що кількохъ італіяньскихъ официровъ робило не давно пошукування на замку St. Angello, котрый теперь мае бути розваленый, и найшли тамъ входъ до тайной подземной печеры. Коли ввойшли до неи зъ горючими смолоскипами, побачили передъ собою невелику комнату, вытесану правильно въ скалѣ, по стѣнахъ котрой збѣгала вода. Въ глубинѣ комнаты стоявъ великій каменный стовпъ съ желѣзными, заржавѣлыми перстенями, а передъ стовпомъ лежало множество людскихъ костей и спорохнѣлои одежи. По кутахъ видко було також много людскихъ костей помѣшаныхъ съ грузею и болотомъ. На всѣхъ костяхъ були слѣды острыхъ знарядовъ або огню. Открыта печера була въ давныхъ часахъ мѣсцемъ екзекуціи св. инквизиціи.

ПОСМЕРТНІЙ ВѢСТИ.

— **Кларіонъ Яниковскій,** офиціялъ при желѣзници Короля Людвика, упокоився у Львовѣ въ 34 тому роцѣ житя. Вѣчна ему память!

Вѣсти епархіяльні.

Зъ Архіепархіи Львовскои.

Завѣзваній до канон. институціи оо. 1) Ив. Безъушко на Рокитно и 2) Петро Жолевичъ на Куники.

Завѣдательство Гарбузова, дек. залозецкого, получивъ о. Пет. Богачевскій.

Увольнені зъ сотрудництвъ оо. 1) Григ. Ковчь въ Добростанахъ, 2) Стефанъ Лесюкъ въ Сушнѣ.

Личный додатокъ по 100 зр. на 3 роки получивъ о. Дан. Танячкевичъ зъ Монастирчанъ.

Введеный о. Ант. Подлѣсецкій яко сотрудникъ въ Побережи.

Президія намѣстництва годится на кан. институцію оо. 1) І. Гуглевича на Юнашковъ и 2) Теоф. Захарієсча на Лозину.

Митр. консисторія вотаваеся до презид. намѣстн. о згоду на кан. институцію о. І. Гургулы на Гановцѣ.

Переписка Редакціи и Администраціи.

Вп. п. Гавріилъ Гарецкій зволитъ подати намъ свою адресу. — *Пит. Редакція „Кіевлянина“ въ Кіевѣ*: 12 рублевъ получили; дякуемо. — *Вп. М. К. въ Гор.* Хочь бы радѣ — та не можемо. — *Вп. К. Г. въ Берез.* Одинъ лосъ черв. креста коштуе готовкою теперь 6 зр. 50 кр. — *Вп. К. въ Минкенъ.* Посылку Вашу одержали. Дякуемо за довѣріе. При свободной хвили больше листомъ.

Аптика РУКЕРА во Львовѣ

поручае

Специяльности и универсальній средства французскій и иншій, якъ черезъ ню такъ и черезъ иншій фирмы оповѣшуваній.

Знайдене.

„Чача, Угорщина, П. Рим. Брандту, аптек. „въ Цириху. Вповажный Пане! Симъ позволяю „собѣ зложити мое заявленье. Тамтого року вы„читавъ я въ одной угорской газетѣ про швай„царскій пигулки Рим. Брандта. Позвякъ кождый „хорый шукае полекшеня, и я спробовавъ замо„вивши собѣ тіи пигулки зъ аптики п. Іос. В. „Терека зъ Пешту. Велика подяка Вамъ! Тіи „порошки менѣ дуже послужили, навѣть значно „злекшили моі болѣ въ жолудку и кишкахъ. Съ „глубокимъ поважаньемъ Францъ Сикора, купецъ.

Швайцарскій пигулки коробка по 70 кр. въ аптикахъ Зигм. Рукера и „подъ Золотымъ Слономъ“.

ЛѢЧЕНЬЕ РАДИКАЛЬНЕ
всѣхъ
ХОРОБЪ нервовыхъ и епилептичныхъ
и ХОРОБЪ ТАЙНЫХЪ
ВСЯКОГО РОДА

моею одинокою методою безъ ушкодженя здоровя.

Гонорарь платится ажь по цѣлковитомъ выздоровленю.

Dr. Prof. **A. MALASPINA**
членъ многихъ товариствъ науковыхъ
236, Rue de Bercy, à PARIS

Порозумѣватися черезъ кореспонденцію.

Переводы и наслѣдованя
Осипа Шухевича
зъ портретомъ и біографіею автора.
(Посмертне выданье.)
Львовъ, 1883.

Можна набути у накладника, проф. Володимира Шухевича (ул. Куркова, ч. 26) або замовити черезъ редакціи рускихъ часописей. Цѣна примѣрника 80 кр., съ пересылкою 85 кр.

Торговля знарядовъ, иконъ, книгъ и ризъ церковныхъ
В. СТАХЕВИЧА И СЫНА
ВЪ ТЕРНОПОЛИ

поручае свій ново открытый въ обильный выборъ заосмотреный складъ:

Товаровъ золотыхъ, ювилерскихъ, срѣбныхъ и зъ китайского срѣбра

по дешевыхъ цѣнахъ. (15—15)

Найблизше тягненье 1-го марта с. р.
ЛОСЫ ЧЕРВОНОГО КРЕСТА УГОРСКІЙ
головна выграна 50.000.
Продае по дневномъ курсѣ
АВГУСТА ШЕЛЛЕНБЕРГА
домъ банковый и контора вымѣны во Львовѣ.
Поборовій квиты на пять тыхъ Лосовъ въ 19 мѣсячныхъ ратахъ по зр. 2 при правѣ сей часъ выграти. (6—6)

На віденьскій всесвѣтній выставѣ отзначена 2 медалями поступу за 8 выдатныхъ и выставленыхъ дзвоновъ для Votivkirche у Вѣдни. — На нижно-австрійскій выставѣ промысловій у Вѣдни 1880 отзначена золотымъ медалемъ.

Цѣс. кор. **надворна отливарня дзвоновъ и металю**
Петра Гильцера въ Винеръ-Найштадтъ
(Peter Hilzer in Wr.-Neustadt) (5—24)
поручаеся для **замовленъ дзвоновъ всякои величины и звучности.** За попередъ означеный звукъ або чисто-гармоніёвый акордъ цѣлого подзвону саранткуеся.
Подзвонъ дзвоновъ припрестольныхъ, на чотыри голосы гармоніёво настроеный, въ одной металевой рукояти сполученый, дае повыша фирма за 15 зр. а. в.
Тая отливарня существуе отъ 1838 року и доси выляла 3630 бальшихъ дзвоновъ въ вазѣ 1,018.450 цилогр. — **Сплата также на раты.**

„МЕРТВІЙ ДУШЪ“
гумористична повѣсть **Миколая Гоголя** съ портретомъ автора и „Словомъ отъ Выдавництва“ (278 сторонъ великои 8-ки).

Цѣна 1 зр. 80 кр.; съ пересылкою почтовою 2 зр.

Достати можна въ администраціи „Дѣла“ и въ книгарни Ставропигійскій.

ЗНАЙДЕНЕ!!!

По неутомимыхъ студіяхъ пощастилося наконець Дру фонъ **Бенденъ** зложити

Помаду на волосье

о котрій съ повнымъ правомъ можна твердити: она сповняе свою правдиву цѣль. Въ зовсѣмъ короткомъ часѣ вытворюе тая помада повный и сильный волосъ на бородѣ и головѣ и не допускае выпадати волосю. Вынаходчинъ гарантуе за безъусловный успѣхъ.

Цѣна за фляконъ 2 зр.

Можна набувати за попередною присылкою належитости лишь у вынаходчика Дра фонъ **Бенденъ**, Прага, Salmgasse, 7. (10—24)

ПОШУКУЄСЯ
Вдовы або сироты
по священику
до заряду дому и господарства.
Ближшій вѣдомости
въ редакціи „Дѣла“.

Пивнымъ и сирымъ есть наслѣдокъ всюды высоко цѣненыхъ, зъ дуже удоровляючи ростины звамои **вусколистною бабкою** родженыхъ
Бонбоновъ-бабковыхъ
Виктора Шмидта & Сыновъ,
въ Вѣдни, противъ **кашлю, хрыпки, замуленя флегмою, нежиту** и т. д. **Складъ правдивыхъ лишь на складахъ и въ антикахъ и у Кароля Баллабана и Ст. Маркевича** во **Львовѣ.**

Въ администраціи „Дѣла“ можна достати слѣдующій працѣ бл. п.

Володимира Барвѣньского:

1. СКОШЕНЫЙ ЦВѢТЪ (выпмокъ зъ Галицкихъ образковъ), цѣна . . . . . 1 зр.
2. БЕЗТАЛАННЕ СВАТАНЬЕ, образокъ зъ Галицкого житя, цѣна . . . . . 80 кр.
3. ОТЧИТЪ ВЪ 100-ЛѢТНІЙ РОКОВИНЫ ЦѢСАРЯ ИОСИФА II. 17 (29) падолиста 1880, цѣна . . . . 25 кр.
4. БЕСѢДА ВЫГОЛОШЕНА НА НАРОДНОМЪ ВѢЧУ РУСИНОВЪ 18 (30) падолиста 1880 о экономичныхъ справахъ, цѣна . . . . . 15 кр.

Доходъ зъ першого твору призначуе Родина покойника на памятникъ нагробный, зъ дальшихъ же трехъ праць на стипендію им. Володимира Барвѣньского. (11—?)

Fabryka KAWA OSZCZĘDNOŚCI (Spar Caffee) KAWA GALICYJSKA (Galiz: Caffee)

NAJLEPSZE DOMIESZKI DO KAWY ARABSKIEJ MOŻNA NABYĆ W KAŻ„ DYM HANDLU KORZENNYM.

НАЙНОВѢЙШІЙ АПАРАТЪ ДО РОБЛЕНЯ ДЫРОКЪ ВЪ ПОЛОТНѢ И СУКНѢ
выробляе на годину 60 дырокъ.

Найновѣйшій и поправленій
МАШИНЫ ДО ШИТЯ
съ гварантіею 5 лѣтъ.
Тыдневій раты 1 зр.,
або пбеля умовы.

Кольна сотъ где инде купленыхъ машинъ пересилае рѣкъ-рѣчно до мисц П. Т. Публика для замѣны на машины практичній и поправній.

Шумній анонсы заграничныхъ фирмъ и множество агентовъ, котрѣ крутятся по краю, вводятъ **неосторожныхъ** тандитными машинами подъ назвою „Оригинальній“, хотъ така машина эдпеусь — нѣжь ся еще й сплатятся (ратамы), шие тяжко и **шкодитъ здоровлю.** (40—52)

СКОРОХОДЫ
(Велоциpеды)
для хлопцѣвъ 5-ти до 15-ти лѣтъ.

Скороходы сѣ суть съ трема колесами, цѣлій желѣзній, дуже тревалій, хорошій и густовій; можъ ихъ ужинати и въ комнатѣ и на дворѣ — и суть дуже користній для выробленя силъ физичныхъ у молодѣжи.

Цѣна зр. 14, 16, 18.

При высылцѣ 50 кр. за опаковань.

Замѣну и всяку направу машинъ до шитя всѣхъ системовъ, чованця, части складовій, голки, оливу до машинъ поручае

Іосифъ Иваницкій
механикъ и специялистъ во Львовѣ, въ готелю Жоржа.

Выдавець и редакторъ: **Антонъ Горбачевскій.**

Зъ друкарнѣ Тов. им. Шевченка подъ зар. К. Беднарского.

Ч. 18. Львôвъ, Вторникъ 14 (26) лютого 1884. **Рôчникъ V.**

Выходитъ со Львовѣ що Вторника, Четверга и Суботы крôмъ руских свят) о 4-ôй год. попол. Литер. додатокъ „Библіотека найзнам. повѣстей" выходитъ по 2 печат. аркушѣ кождого 15-го и послѣдного дня кождого мѣсяца.

Редакція, администрація и експедиція пôдъ Ч. 44 улиця Галицка.

Вотѣ листы, посылки и реклямаціи належитъ пересылати пôдъ адресою: редакція и администрація „Дѣла" Ч. 44 ул. Галицка.

Рукописи не звертаются тôлько на попередне взаторе женье.

Поодинокое число стоитъ 12 кр. а. в.

Оголошенія принимаютсѧ по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ одной строчки печатнои.

Реклямаціи неопечатаий вôлный ôтъ порта.

Предплату належитъ пересылати єдинко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администрація часописи „Дѣло" ул. Галицка, Ч. 44.

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло" для Австріи: для Россіи:
на цѣлый рôкъ . . 12 зр. на цѣлый рôкъ . . 12 руб.
на пôлъ року . . 6 зр. на пôлъ року . . . 6 руб.
на чвертъ року . . 3 зр. на чвертъ рок. . . 3 руб.
съ дод. „Библіотеки": съ дод. „Библіотеки":
на цѣлый рôкъ . . 16 зр. на цѣлый рôкъ . . 16 руб.
на пôлъ року . . 8 зр. на пôлъ року . . . 8 руб.
на чвертъ року . . 4 зр. на чвертъ рок. . . 4 руб.
на самъ додатокъ: на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . зр. 5·— на цѣлый рôкъ . . 5 руб.
на пôлъ року . зр. 2·50 на пôлъ року . . . 2 50кр.
на чвертъ року . зр. 1·25
Для Заграницы, опрôчь Россіи:
на цѣлый рôкъ . . . . 15 зр.
на пôлъ року . . . . 7·50 зр.
на чвертъ року . . . . 3·75 зр.
съ дод. „Библіотеки: на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . 19 зр. на цѣлый рôкъ . . 6 зр.

Депутація руск. духовеньства

у Є. В. цѣсаря и мин. п. Конрада.

Дня 21 л. лютого явилась у Є. Вел. цѣсаря депутація руского духовеньства обохъ галицкихъ епархій рускихъ, зложена зъ еп. Сильвестра Сембратовича, дра Пелеша, дра Никоровича и о. Іос. Заячкôвского (зъ перемыской епархіи ѣздивъ въ депутаціи тôлько одинъ дръ Никоровичъ), вручила Є. Величеству пропамятне письмо о положеню руского духовеньства и просила, щобы правительство починило потрѣбий кроки для пôдвысшена конгруы.

Цѣсарь заявивъ депутаціи, що єму цѣле дѣло дуже добре знане, що єму добро руского духовеньства лежитъ на серци и що ôнъ маѣ повне довѣріѣ до єго патріотичного почуття, — а петицію передастъ свому правительству до основного оцѣненя. По тôй ôтповѣди цѣсарь розмовлявъ съ провôдникомъ депутаціи, еп. Сильвестромъ, а ôттакъ и съ поодинокими депутатами.

Опôсля удалася депутація до министра вѣроисповѣдань, бар. Конрада и вручила єму два пропамятнй письма: одно писане а одно печатане; въ обохъ була звернена увага на тяжке положенье руского духовеньства; тяжкôсть тая тымъ бôльше гнетуча, що рускй священики жонатй и для того мусятъ дбати не лишь про себе, але и про свои родины.

П. министеръ ôтповѣвъ депутаціи, що ôнъ все стараѣся поправити долю руского духовеньства, але годѣ єму заповчати тои уваги, що жадня, высказанй въ пропамятнôмъ письмѣ, суть ще дальше сагаючй, якъ внесеня комисіи конгруальнои рады державнои, и для того треба сумнѣватись, чи финансовый станъ державы позволитъ ажь на таке пôдвысшенье конгруы. Однакъ на всякій случай п. министеръ обѣцявъ старатися, щобы рускому духовеньству помогчи, на скôлько се буде можливо.

Кромѣ того представлялася наша депутація провôдникамъ клюбôвъ рады державнои и просила ихъ о попираньe жадань руского духовеньства. Всюда була принимана жичливо.

Коли добре розглянемося въ ôтповѣдяхъ Є. Величества и министра бар. Конрада даныхъ депутаціи, то прійдесь намъ розрôжнити два моменты: разъ — трактованье руского духовеньства, а друге — предметова ôтповѣдь.

Що до першого, то дуже важного значеня єсть заявленье Єго Величества, що маѣ повне довѣріѣ до патріотичного почуття руского духовеньства. Тымъ заявленьемъ Є. Вел. цѣсарь ôтнявъ польскимъ шовинистамъ вже всяку пôдставу кидати клеветы на Русинôвъ за ихъ мниму нелоялькôсть, пôдозрѣвати ихъ патріотизмъ та привязанкôсть до уніи, — и въ дневникарствѣ та при всякихъ выборахъ голосити, що они „стратили довѣріе у короны"!... Є. Величество заявляе рускому духовенству, тому пневи галицко-рускои интелигенціи, що маѣ повне довѣріѣ въ єго патріотизмъ, значитъ, маѣ повне довѣріѣ въ патріотизмъ цѣлого галицко-руского народа. Теперь вже польскй шовинисты не посмѣютъ воювати противъ насъ окликомъ „Русины стратили довѣріе у короны", бо тымъ самымъ перечили-бъ словамъ носителя короны, выголошенымъ рѣшучо и торжественно нашôй духовнôй депутаціи. Русины борются о свои права народнй супротивъ Полякôвъ и о свои права церковнй супротивъ Єзуитôвъ та Змартвыхвстанцѣвъ, але борются оружіемъ вповнѣ легальнымъ и нѣкто не посмѣе имъ заперечити внѣ лоялькôсти панующôй династіи и державѣ австрійскôй, анѣ ихъ привязаня до уніи.

Заявленье Є. Велич. цѣсаря ошоломило тыхъ шовинистôвъ польскихъ, котрй доси воювали противъ насъ „недовѣріемъ короны". Се видко якъ найяскравѣйше зъ того факту, що краковскій ультрамонтанськй „Czas" перепечатуючи зъ нѣмецкихъ газетъ принятье нашои депутаціи Є. Вел. цѣсаренъ, пропустивъ той уступъ, де цѣсарь высказуе нашому духовеньству свое повне довѣріе! Мы вельми добре розумѣемо, що се „Czas-ови" дуже не до смаку, бо ôнъ же все першій клеветавъ на насъ „недовѣріемъ короны",... але мы вже того не сподѣвались, щобы побожный „Czas" важился ажь тенденційно представляти ôтповѣдь монарха! Ex ungue leonem!...

Що до другого моменту, с. є. ôтповѣди предметовои,—то, якъ бачимо, Є. Вел. цѣсарь заявивъ нашôй депутаціи, що „єму добро руского духовенъства лежитъ на серци" и що „передастъ петицію свому правительству до основного оцѣненя", значитъ Є. Вел. цѣсарь радъ-бы, щобы духовенъство наше будо вдоволене.

Тôлько-жъ вже ôтповѣдь п. министра бар. Конрада показала, що повного вдоволеня своихъ жадань наше духовенъство не може надѣятись — задля перешкодъ финансовыхъ. Треба отже вдоволятись вже бодай єго обѣцянкою, що „буде старатись помогчи, на скôлько се буде можливо". Сподѣваемось, що п. министеръ додержитъ свого слова и бодай при нарадахъ надъ конгруою въ палатѣ послôвъ не буде противный евентуальному внесеню о вызначенье высшои дотаціи галицко-рускому духовенъству, нѣжь яку ухвалила комисія конгруальна.

Банкъ рустикальный

и „проєктъ ликвидаційный п. директора Лязаруса".

Кôлько то крику та галасу на тематъ банку рустикальнаго не робила послѣдными часами наша „hierarchia społeczna" въ соймѣ, въ рôжныхъ товариствахъ, анкетахъ та при иншихъ нагодахъ. Думавъ-бы кто, що сй праведники сушатъ собѣ не звати якъ надъ тымъ голову, якъ-бы то „nasz poczciwy ludek" вызволити зъ кôгтôвъ тои розбишацкои институціи.

Отъ и сподѣялось таке, скорше нѣжь можна було сподѣватись, що нашôй „hierarchii społecznej", — наколи-бъ у неи була щира воля помогчи ограбленому народови, — лучша до того случайнôсть не могла и приснитись, именно — „крахъ" банку рустикальнаго. Бо скоро той банкъ застановивъ выплаты, такъ заразъ повиненъ бувъ бути оговореный конкурсъ до єго маетку (§§. 194 и 198 зак. конк.), а якъ-бы прійшло до конкурсу, то вже рѣчь певна, що вѣрителѣ не схотѣли-бъ чекати, ажь завѣдатель масы конкурсовои зреализуе всѣ банковй претенсіи, бо така робота потрвала-бы до 20 лѣтъ и зъѣла-бы всѣ тй претенсіи такъ, що для вѣрителѣвъ нѣчого-бы не осталось, — тôлько выдѣлъ вѣрителѣвъ конкурсовыхъ ухваливъ-бы на певно, що всѣ банковй претенсіи мають бути проданй въ остаточнôмъ разѣ и за яку-небудь цѣну, щобы тôлько чимъ скорше замѣнити въ грôшь всѣ активы банку.

Тутъ зачиналась-бы робота „hierarchii społecznej". Въ кождôмъ повѣтѣ организуеся консорціюмъ для выкупна всѣхъ банковыхъ довжникôвъ свого повѣта. Ôтповѣдна организація и агитація допровадила-бъ дуже легко до того, що нѣякй лихварь-спекулянты не поважились-бы робити конкуренціи, а въ слѣдъ за тымъ пôшло-бъ, що кожде таке консорціюмъ за дешевй грошѣ, найвысше за половину номинальнои высокости купили-бы всѣ претенсіи банковй свого повѣта. Потому заплачену цѣну купна роздѣлило-бъ консорціюмъ соромѣрно на всѣхъ довжникôвъ свого повѣта а тіи пôсля змоги або заплатили-бъ заразъ свôй къ той способѣ о половину зменшеный довгъ, або при помочи и интервенціи того-жъ консорціюмъ затягли-бъ для сплаты того довгу пожичку чи то въ касахъ пожичковыхъ, чи въ щадницахъ, чи врештѣ въ банку краевôмъ. Не перечу, що именно перевесенье претенсій изъ консорцій на згаданй институціи натрафило-бъ на немалй трудности, але се рѣчь певна, що при щирôй воли и при помочи правительства та автономичныхъ властей все то далось-бы полагодити, а результатъ бувъ-бы користный и для довжникôвъ и для вѣрителѣвъ. Для довжникôвъ для того, бо они о половину менше мали-бы платити; для вѣрителѣвъ же для того, бо они дôстали-бы въ короткôмъ часѣ 40—50%, — а я переконѣченый, що при ликвидаціи они тôлько не дôстанутъ, та ще Богъ знае, за кôлько лѣтъ! Впрочѣмъ и консорціи не потерпѣли-бъ нѣякои страты и могли бъ навѣть почислити собѣ умѣренй ôтсотки за той часъ, доки-бъ не наступило переписанье претенсій на яку институцію финансову, або безпосередна сплата.

Въ той або въ подôбный способъ поступила-бъ собѣ въ подôбнôмъ случаю кожда правдива гіэрархія суспôльна, — тôлько не наша польско-ôрменьско-жидôвска. Де ѣй тамъ братись за яке-небудь честне, благородне та розумне дѣло! Сего нѣколи мѣжь нашою гіэрархіею суспôльною не бувало та мабуть нѣколи и не буде! Отъ яка ѣи робота.

Позаякъ на случай отвореня конкурсу ц. к. прокураторія держ. мусѣла-бы вже цѣлкомъ конечно розобрати curriculum vitae покôйного банку рустикального, а то могло бъ бути непріятнымъ пп. директорамъ та пп. Verwaltungsräthamъ, а може и п. ц. к. комисареви правительственному, то постаралася наша „hierarchia społeczna" передо-всѣмъ о то, що „rząd krajowy" не давъ умерти банкови рустикальному природною смертею, а розвязавъ его на пôдставѣ §-у 24 b) патенту въ 26 падолиста 1852. Не знаю, чи котра часопись оголосила той смертоносный декретъ ц. к. намѣстництва; я по крайнôй мѣрѣ съ нимъ нѣгде не мôгъ здыбатися; але коли правда, що банкъ рустикальный тымъ погрѣшивъ противъ статутôвъ, що выдавъ бôльше листôвъ довжныхъ, нѣжь до того пôсля статутôвъ мавъ право, — то и не можу зрозумѣти, для чого ц. к. намѣстництво розвязуючи банкъ, не вробило рôвночасно донесени карного. Бо вже-жъ кодексъ карный не повиненъ бути такъ дуже невиданый ц. к. намѣстництву, щобы оно не догадалось, що такій поступокъ банку есть обманьствомъ найчистѣйшои крови.

Дальшимъ дѣломъ нашои „hierarchii społecznej" було заняванье „obywatelskiego komitetu", вложеного дуже дотепно въ меншости зъ людей, що „Богу духа винй", въ бôльшости въ рôжного рода высоко-, благо- и неблаго-родныхъ Geschäftsmann-ôвъ, а чого по тôмъ комитетѣ маемо сподѣватися, о тôмъ свѣдчитъ найлучше „Projekt likwidacyjny p. dyrektora Lazarusa", оголошеный въ ч. 43 „Dziennik-a Polsk-ego", котрый ôбсля мови гадки п. директоръ Лязарусъ повиненъ бувъ закôнчити словами: „Far wus sollen mer nischt machen a Geschäft?"... „Techniczne przeprowadzenie sprawy zgłoszeń i zaliczek — каже уступъ i) того проекта — „powierza się tutejszym bankom". То значитъ: банкъ гипотечный, репрезентованый въ комитетѣ панами Лязарусомъ, Колишеромъ и др. и банкъ Сапѣжиньскій, репрезентованый въ комитетѣ кн. Адамомъ Сапѣгою, Симономъ и др. — зароблятъ при тôмъ техничнôмъ переведеню по кôлькадесять тысячѣвъ, а имовѣрно и значно бôльше, бо анѣ львôвска щаница, анѣ товариство кредитове, анѣ филія банку народового не пôдôймеся того переведеня; отже згаданй двѣ институціи загорнули-бъ цѣлу провизію! Се справдѣ дуже дотепно! Але най-же тіи вельми-благородній панове крестятъ дитину властивымъ именемъ: „Far wus sollen mer nischt machen a Geschäft?" — а не туманятъ свѣта высокопарными фразами! О довжникахъ сказано въ тôмъ проектѣ тôлько те, що имъ „należy przyznać tylko taki opust, jakiego wymaga przeciążenie hipoteki", то значитъ, чого не выдобули-бъ зъ довжника и на случай продажи его майна, „lub jaki okaże się niezbędnym w interesie spieszniejszego rozwoju likwidacyi", то значитъ, наколи-бъ довжникъ бувъ готовъ заразъ цѣлый довгъ сплатити. Але позаякъ „komitet obywatelski" и не думае о тôмъ, якъ-бы помогчи довжникамъ до такои сплаты наразъ, — то очевидно ся друга альтернатива фигуруе тôлько на папери.

Я дуже цѣкавый, якй будутъ дальшй рицарскй подвиги „komitetu obywatelskiego"?!

A. C.

Воскресеніе чи погребеніе?

III.

Въ осени 1838 року зôбралося въ Парижи кôлька емигрантôвъ польскихъ, щобы нанати собѣ осôбну кватиру и жити разомъ житьемъ на-пôвъ монастырскимъ, хочь були се самй свѣтскй люде. Иниціяторомъ того плину бувъ Богданъ Яньскій, чоловѣкъ жонатый, але недужій, сухотникъ и весь ôтданый практикамъ религійнымъ та безповоротно погрязшій въ єзуитизмѣ. Головнымъ филяромъ предпріемства бувъ Петро Семененко „амбитный и гордый, до недавна ще завзятый демагогъ" — якъ выражався о нѣмъ въ своихъ сучасныхъ листахъ Г. Кайсевичъ*) — а пôдъ той часъ свѣжо навернены заходами Єзуитôвъ „do przedziwnej pokory i miłości Chrystusowej." Трета важнѣйша фигура мѣжь ними бувъ именно Гіэронимъ Кайсевичъ, поетъ и вонкъ, ôтъ ранъ въ голову попадавшій въ визіи и також вже достаточно обробленый Єзуитами. Предпріемству тыхъ братчикôвъ спрiяла католицко-мистична фракція емиграціи польскои, Мицкевичъ, Богд. Залескій, Стеф. Витвицкій и др.

Але не довго тяглося спокôйне житье братчикôвъ. Урядъ французскій швидко бачився спонуканымъ розбгнати ихъ, и спеціяльно прогнати Семененка и Кайсевича въ Парижа. Они удались до Риму, де вступили до духовнои семинаріи, поробили доктораты теологіи и въ кôнци 1842 року зôстали высвячены. Въ головахъ ихъ повстала гадка — основати свôй осôбный законъ. Охотникôвъ до него найшли они кôлькохъ (на равѣ 5) середъ голодноі и голои емиграціи, и отъ о пôвночи въ страстнои суботы на великдень 1842 року въ катакомбахъ римскихъ повставъ новый польскій законъ „Zmartwychwstania pańskiego". Крôмъ Семененка, котрый зôставъ выбраный першимъ настоятелемъ нового закону, и фанатичного католика Кайсевича належали до нового закону: Русинъ Володимиръ Терлецкій, бувшій професоръ варшавскій Губе и ще одинъ Полякъ Дуньскій. Семененко занявся выготовленьемъ уставы нового закону, въ котрои ту для характеристики его цѣлей и дорôгъ подаемо кôлька точокъ въ дословнôмъ перекладѣ.**)

1. Цѣль того згромадженя есть якъ власне уявченье, такъ такожъ розширенье и укрѣпленье царства Божого въ душахъ кровью Христовою ôткупленыхъ.

3. Тямуючи слова Учителя нашого, що *треба вырeчися дому, жены, навѣть еще и души своеи*, заховувати буде се згромадженье при помочи Божôй убожество, чистоту и послушеньство.

4. Убожество розумѣеся такъ, що справдѣ цѣле згромадженье маѣ мати право посѣдання въ способѣ низше выложеный, але поодинокй члены нѣчого власного, анѣ найменшои рѣчи мати не можутъ.

5. Щобъ за тымъ и спôльно заховати правдиве убожество, згромадженье не буде посѣдати сумъ званыхъ капиталами, анѣ дôбръ недвижимыхъ, приносячихъ певнй рôчнй доходы; але все те, колибы на згромадженье припало, а оно користаючи въ свого права посѣдання, се приняло,

*) Гл. Bronisława Zaleskiego „Ks. Hieronim Kajsiewicz. wypisy z listów i notat zmarłego."

**) Гл. „Demokrata Polski", z d. 15 czerwca 1844.

взявши зъ того дещо на свôй ужитокъ, коли бъ було треба, н. пр. кôлько потрêбно на одинъ рôкъ, решту постарався въ протягу року обернути на якусь побожну цêль або закладъ. Се однакъ нêчого не перепиняе, щобъ *управительство закладу въ той способъ основаного, належало до згромадженя.*

7. Школы, шпиталê, церкви и др., хочь будутъ пôдъ управою членôвъ згромадженя, але побираютъ свои доходы своимъ именемъ; ужитковане тыхъ доходôвъ належитъ до тыхъ, що ними управляютъ, *въ залежности ôтъ настоятеля згромадженя.*

8. Въ êдê и уборê приноровлятся братчики чи то ляики чи духовнй до тыхъ *свêтскихъ* ляикôвъ и духовныхъ, котрй въ тôй околици суть уважанй за найчестнêйшихъ и найскромнêйшихъ. Згромадженье не буде мати нêякихъ спôльныхъ упражнень умерщвленія плоти, окрôмъ воздержаня ôтъ мяса въ середу на честь пресвятои Богородицê, *и то тôлько дома.*

10. Послушеньство, котре Богу милêйше ôтъ жертвы, свято и совершенно мае бути захованое, будучи вповнê зложене въ рукахъ настоятеля згромадженя, яко ôтця цêлого згромадженя въ заступництвê Бога и Ис. Христа. Настоятель отже нехай мае всяку власть до доброго, котрому всê прочй безъ рôжницê винй цêлковитый послухъ ôтдавати.

11. До него затымъ буде належати — означити кождому его степень въ згромадженю, рôдъ працê, мêсце пробуваня и т. д. Ôнъ буде мôгъ давати и другимъ бôльшу або меншу власть, *ôтъ которыхъ* прочй братчики нехай бачутъ и почитаютъ *особу Христа.* Будутъ однакожь могли тй прочй братчики настоятелеви згромадженя о способê поступованя своихъ старшихъ а такожь и о иншихъ рêчахъ *свобôдно ôтъ Господа* („wolno w Panu“) *и безпосередно доносити.*

12. Що бъ однакожь настоятель згромадженя власти своеи на зле не повернувъ або не бувъ такимъ, котрый ею уживати не вмêе, нехай будутъ при нêмъ два выбраній тыми самыми, що выбрали настоятеля. Ихъ нехай радится, имъ нехай мовитъ все, що чинитъ чи то за радою, чи противъ рады. Они жь, скоро згодятся на те, що настоятель поступае не добре або для згромадженя не пожиточно, можутъ ôткликатися до выборцêвъ, скликати ихъ для розсужденя справы настоятеля и выбору нового, если ся бôльшости выборцêвъ выдастьоя пожаданымъ. Тй два въ сповнюваню своихъ обовязкôвъ маютъ бути незалежнй ôтъ настоятеля.

14. Позаякъ згромадженье те есть дочкою хочь и найменшою святои церкви Божои, то не тôлько въ своихъ границяхъ, але именно найбôльше взглядомъ епископа церкви загальнои наслêдника св. Петра вызнае послушеньство.

15. Позаякъ также епископы постановленй суть ôтъ Духа св. рядити церквою Божою, тожь постановляе згромадженье и ихъ найвыше поважати, ихъ власти що силы боронити и въ своихъ съ ними зносинахъ всяку покôрность заховувати.

16. Члены згромадженя не принимаютъ правдê прелатуръ и гôдностей церковныхъ, але имъ не забороняюсь принимати обовязкôвъ пароха, професора и т. д.

17. Кождый остаючій въ такôмъ положеню крôмъ чистоты повиненъ заховувати убожество и послушеньство. Для послушеньства крôмъ справозданя, яке складати буде епископови подôбно якъ и другй занимаючій той урядъ, повиненъ ще бодай що три мêсяцê здавати докладнêйше (ści ślejsze) справозданье настоятелеви, доносячи совêстно о всêмъ що робитъ, а въ кôнци що року повиненъ бодай 15 день пробути въ якôмъ домê згромадженя, и ôтбути тамъ упражненя духовнй.

19. Все те обовязуе тыхъ, що становлятъ немовь-бы осередокъ згромадженя, зъ мêжъ котрыхъ одинй клирики и ксêндзы до духовныхъ, а иншй ляики до свêтскихъ зайнять суть призначенй.

10. Але позаякъ, здаесь, есть на те воля Божа, щобъ въ тôмъ згромадженю були ще й иншй ôтдêлы братчикôвъ, бо й деякихъ свêтскихъ людей Господь, здаесь, натхнувъ духомъ своимъ, щобъ забажали бути съ тымъ згромадженьемъ одно во Христê, для того буде мôгъ бути *одинъ ôтдêлъ співроботниковъ духовныхъ, а другій ôтдêлъ співроботниковъ свêтскихъ.*

22. До ôтдêлу співроботниковъ свêтскихъ такй тôлько маютъ належати, котрй покинувши свêта сего и хвалу и пустй занять, анê не покладаючи ихъ собê за цêль житя, постановляютъ повернути житье свое головно на славу Божу, пôдвышенье церкви („podwyższenie kościoła“) и добро душъ кровью Христовою ôткупленыхъ.

23. Тымъ для чистоты нехай вôльно буде разъ тôлько въ житю женитися, и то не въ такихъ степеняхъ свояцтва, котрй вымагалибы диспенсы церковнои.

25. Послушеньство свêтскихъ співроботниковъ обнимати буде тôлько тй дêла, котрй можутъ назватися духовными, т. е. такй, котрй ведутъ до высше показаноп цêли.

26. Але коли бы гдеякй братчики крôмъ того послушеньства хотêли слухати (настоятеля) и въ розпочинаню иншихъ дêлъ, вôльно имъ.

27. А ся устава нехай буде для братчикôвъ и цêлого згромадженя, що нêчого не маютъ оголошувати печатно безъ дозволу настоятеля.

29. Що-жь тыкаеся другои цêли згромадженя, котрою есть крôмъ власного усвячення розширенье и утверждуванье царства Божого въ душахъ братей нашихъ, тую осягнути навчитъ насъ радше ласка Божа, проясняючи насъ на будуще досвêдами.

31. Потрêбнымъ ту такожь выдаеся заборонити приватныхъ обовязкôвъ, щобъ силы нашй впрочêмъ такъ малй, въ той способъ цêлкомъ не розстрêлялися. А затымъ такй обовязки, якъ дозорцêвъ дêтей въ якôмъ домê приватномъ, братчикамъ нашимъ приватй не вôльно.

32. На кôнци тои уставы щобъ запобêгти тêсненямъ совêсти, корыстно буде всêмъ братчикамъ освiдчити, що устава та сама собою пôдъ карою грêха не обовязуе, хочь переступленье ей може бути грêхомъ зъ причины злженого обêту, або коли настоятель въ мысль ей що-небудь розкаже силою святого послушеньства“.

Подавши важнêйшй выемки въ сего цêкавого документу историчного, мы уважаемо не лишнымъ подати также деякй коментарь, якй надъ нимъ робили сучаснй польскй демократы.

„Устава закону Змартвыхвстанцêвъ — писанъ „Demokrata polski“ — мêстить въ собê такй самй приписы, якъ устава закону Єзуитôвъ. Змартвыхвстанцê не маютъ то бути самй члены закону (законники), але также и иншй духовнй, а навêть и свêтскй люде. Устава выразно каже: Буде одинъ ôтдêлъ співроботôвъ духовныхъ, а другій ôтдêлъ співроботниковъ свêтскихъ, бо згромадженье желае впровадити сей законъ не тôлько мêжь духовныхъ, але и мêжь свêтскихъ. Змартвыхвстанцê суть законникамъ, але на перекôръ всякимъ регуламъ законнымъ вôльно имъ бути парохами або навêть повнити иншй обовязки, если тôлько на те одержатъ дозвôлъ настоятеля.“

„Законъ Змартвыхвстанцêвъ *вызнае* послушеньство взглядомъ папы римского яко *наслêдника св. Петра;* иншихъ епископôвъ обовязуючи *поважати, власти ихъ боронити* и въ зносинахъ съ ними захопувати *покôрность,* бо они установленй Духомъ св.; але *послушеньство безвзглядне,* котре Богу милêйше ôтъ жертвы, законъ той наказуе тôлько для настоятеля згромадженя въ заступствê Бога и Господа нашого Ис. Христа. Чимъ же за тымъ есть пôсля уставы Змартвыхвстанцêвъ (и конституцій езуитскихъ) кождый епископъ? Єремъ установленымъ ôтъ Духа св. (§. 15). Чимъ есть самъ папа? Наслêдникомъ св. Петра. (§. 14.) Але настоятель згромадженя Змартвыхвстанцêвъ есть *намêстникъ Христа* (§. 11); ему про то належится послушеньство найбôльше, святе, безграничне. Устава, для лêпшого врозумêня въ бесêдê навêть заховуе градацію. Такъ затымъ пôсля неи згромадженье взглядомъ папы послушеньство *вызнае,* прочихъ епископôвъ *шануе,* але *наказуе* послушеньство взглядомъ настоятеля закону.

„Устава, говоритъ § 32, сама по собê не обовязуе пôдъ карою грêха; приписъ той слово въ слово згôдный съ приписомъ конституцій езуитскои; але обê уставы додаютъ заразъ: *хиба, що настоятель наказе що небудь пôсля неи силою святого послушеньства.* Що жь затымъ значитъ перше реченье противъ другого?“

Мы не будемо вдаватися въ розбôръ полемики, яка въ 1844 и 1845 рр. завелась була мêжь польскими демократами и ультрамонтанами о то, чи Змартвыхвстанцê суть правдивй Єзуиты, чи нê. Мы звернемо тôлько увагу на то, що выше наведена устава того закону дае настоятелеви его неограничену власть надъ цêлымъ згромадженьемъ и впроваджуючи яко неôтступну ингредiенцiю святого житя взаимне слêдженье себе и доносы до настоятеля, дае тому послêдному тысячê могучихъ способôвъ до цêлковитого спановання кождои одиницê належачои до закону або и стоячои поза нимъ. Досыть буде намъ дальше запримêтити, що въ 1850-ыхъ рокахъ дêяльность Змартвыхвстанцêвъ рêшучо взяла собê за цêль — Orientem convertendum, т. е. не навертанье Браминистôвъ и Буддистôвъ въ Индіи, але навертанье православныхъ и унiятôвъ. Таку цêль мае ихъ мисія въ Болгаріи и Галичинê.

Жiючи и ширячись пôсля такои уставы, яку мы выше навели, пôдлягаючи во всêмъ воли настоятеля живучого въ Римê — теперь есть нимъ знову основатель закону, кс. Семененко—, уважаючи свôй законъ найвышимъ владникомъ тêла и души а свого настоятеля прямымъ намêстникомъ Христовымъ, чи-жь диво, що Змартвыхвстанцê роблятъ скорй поступы, втискаются тамъ, де ихъ найменше можна надêятися. Признаючи унiю недостаточною для цêлковитого католицизму, чи-жь диво, колиôъ они въ Римê уживали всêхъ способôвъ, щобъ здискредитувати ей въ очахъ апостольского намêстника? Говорятъ, що такожь богато и за ихъ причиною здставъ зъ галицкого митрополичого престола усуненый найвêрнêйшій прихильникъ унiи, митр. Iосифъ Семôратовичъ. Кажутъ, що довгій часъ передъ тою катастрофою Впросеи. Iосифъ съ тревогою поглядавъ на верховниковъ того закону....

Дальшои исторiи закону Змартвыхвстанцêвъ нêщо розказувати: она уôога фактами. Проповêдницка дêяльность Кайсевича середъ емиграціи польскои въ Парижи 1844 и 1845 р. его-жь подвôйна подорожь до Галичины 1848 и 1868, его мисія въ Америцê, мисія Семененка въ Болгаріи, осêдленье Змартвыхвстанцêвъ въ Галичинê, — се головнй внêшнй факты исторiи того закона. Складаючись первêстно въ 5 членôвъ, ôнъ въ р. 1876 числивъ ихъ 78 (безъ свêтскихъ) и посêдавъ уже кôлька церквей, шкôлъ и иншихъ закладôвъ, а навêть одинъ фôльварокъ (въ суперечности съ уставою?). Нынê, по 12 лêтахъ, шансы его мусêли значно поправитись.

(*Дальше буде.*)

Регуляція конгруы въ комисіи.

Въ днях 20 и 21 л. лютого ôтбулися пôдъ проводомъ Ришарда Кляма-Мартиница нарады комисiи конгруальнои рады державнои. На засêданя явився мин. Конрадъ съ двома прав. комисарями. Комисiя мала передъ собою задачу ухвалити шематъ дотацiи католицкого духовенства въ цêлôй Австрiи. Передъ дебатою надъ шематомъ три послы лêвицê запытали п. министра, яке становище займе правительство супротивъ сего шемату? П. министра забольнивъ тутъ ôтъ ôтповêди п. Iречекъ, заявивши, що комисія перше всего повинна скôнчати свою роботу, ухвалити шематъ, бо вже до того крайна пора. Въ шематê подêлена держана що до дотацiи на 6 клясъ 1) Ракусы низшй; 2) Чехи, Морава, Шлескъ и Ракусы высшй; 3) Стирiя, Каринтiя, Крайна, Сольногородъ, Тироль и Форарльбергъ; 4) Истрiя, Теретъ, Горицiя, Градиска и Буковина; 5) Галичина и 6) Дальматiя. Зъ помêжь всêхъ клясъ передпослêдне мêсце що до вымêру дотацiи займае Галичина, а по нêй лишь Дальматiя.

Для Буковины призначено: въ Чернôвцахъ пароxъ 1000 зр., сотрудникъ 400 зр.; деинде пар. 600, сотр. 300.

Для Галичины вызначено: по Львовê и Краковê пар. 1000, сотр. 400; въ мêстахъ надъ 10000 жит. пар. 700, сотр. 350; въ мêстахъ надъ 5000 жит. и купелевыхъ пар. 600, сотр. 300; въ прочихъ мêсцяхъ пар. 500, сотр. 250. („Vaterland“ пише, що комисія сей шематъ для Галичины приняла, „Politik“ знову вгадуе о якôйсь змêнê въ послêднôй позиціи, але не каже, яка се змêна).

По принятю шемату для Галичины члены лêвицê знову наперли на министра, щобы повêнивъ становища правительства до сего проекту, бо вже два роки ôттягаеся, отже може цêла робота комисiи надаремна. П. министеръ ôтповêвъ нê сякъ, нê такъ; сумнêваеся, чи финансы позволятъ перевести таку регуляцію, але теперь ще не може нêчого рêшучого сказати. На таку ôтповêдь члены лêвицê знеохочей почали опускати засêданье. Ухвалено однакъ ще дотацію завêдателêвъ и дефицiентôвъ. Завêдатель маютъ побирати мêсячно по 30 зр. на конгруу до 500 зр., по 40 на 600, по 50 на 700—900, а 60 на 1000. Для завêдателêвъ ex currendo не постановлено сталои ремунерацiи, але она не може бути бôльша ôтъ $^2/_3$ плативъ звычайного администратора. — Дефицiенты дôстанутъ: по 10 лêтахъ служôы пар. 300, сотр. 250; по 10—20 лêтъ пар. 345—400, сотр. 250; по 20—30 лêтъ пар. 390—500, сотр. 275; по 30—40 лêтъ пар. 415—550, сотр. 300; по надъ 40 лêтъ служôы пар. 440—600 зр.

Наконець комисiя ухвалила, що законъ мае вôйти въ житье ôтъ 1 сêчня 1885 р.

Переглядъ часописей.

(*Радость въ „Карпатê“. „Карпаты“ противъ „Слова“, „Дêла“, „Одесского Вêстника“ и русины. Наш смутокъ за причины радости „Карпата“.*)

Простêтъ, честнй читателê, що цêлый нынêшный „Переглядъ часописей“ посвячаю газетê, котрои кожде нове число приносятъ менê день смêху и кôлька гôркихъ слêзъ: смêху надъ ея формою, а гôркихъ слêзъ надъ ея нужденнымъ змêстомъ и надъ ея тарабарскими, дикими погляданями на все, що тôлько есть на свêтê. Говорю ту о „газетê общественной, церковной и литературной“, въ котрôй анê по громицкимъ, анê по церковнымъ, анê по литературнымъ дêламъ нêкто не найде хочь одного путнêго суду, въ котрôй передъ кôлькома лêтами „хлопоманія“ перемêнена була добродушно въ „хлополанію“, — говорю тутъ о „Карпатê“.

У насъ по селахъ мало кто бачивъ, а ще менше кто читавъ „Карпата“; пробки его стилю и мовы, цитований часомъ въ галицкихъ часописахъ, выдаются чимсь такъ митологичнымъ и дивоглядным, що подобаютъ радше на злобну народiю. Осмêлюсь нынê надужити Вашои терпеливости и подати кôлька довшихъ, хочь не менше забавныхъ цитатôвъ.

„Великихъ, радостiю и благодатiю полныхъ дней дождали есме. Невечернее солнце весь миръ просвêщающее лучами Божества взгрêло надъ сêменищемъ нашимъ. Разумное солнце правды непрерывно сiяетъ въ часовинê нашей просвêщающiи умъ и души наша; возбуждая насъ на новую жизнь духовную и она отъ минувшей субботы церьковiю, жилищемъ божимъ бываетъ. Великiй праздникъ былъ сего дня, котрый приобрêхъ намъ вêчное спасенiе.“

Що за мова, що за логика! Розумêете що небудь? Я — анê крыхôточки окрôмъ послêдного речення. Але за то се послêдне реченье розумêю дуже добре. Менê здаесь навêть, що въ нêмъ мимо волê его автора высказана вся политика „Карпата“, котру можна бы коротше высказати польскою приповêдкою, „Kiep świat, niebo grunt!“ И справдê, въ послêднôмъ 6-ômъ н-рê „Карпатъ“ дивно оживився, показавъ роги и ударивъ на все, що вязало его съ свêтомъ, т. е. съ цêлымъ рускимъ краемъ и народомъ. Ôттрутивши ôтъ себе все, що для чоловêка може мати цêну на земли, т. е. свою народность, мову и пятомый рознôй свого народа — при чимъ же крôмъ „вêчного спасенiя“ остаесь „Карпатъ“?

Причину до такого смêлого выступленя дали „Карпатовi“ три дописи зъ угорскои Руси, помêщенй въ перших нрах сегорôчного „Слова“ и „Переглядъ часописей“ въ „Дêлê“, де мы наводили статю „Одесского Вêстника“ о Русинахъ въ Австрiи.

„Большекратно объявили мы уже, что мы не признаемъ какую то политичную область въ Угорщинê съ названiемъ „Русь“; — пусть любится „Слову“, какъ ему угодно, но угорскiе дописователи таковымъ названiемъ дêлаютъ намъ весьма неблагодарную услугу, такъ какъ доложенiе слова „Угорская“ не въ состоянiи отдалити какое то подозрêванiе за панславизмомъ, находящееся въ названiи „Русь“, напоминающеемъ на Россiю, а то и тêмъ больше, что въ Москвê является временопись *извêстнаго панслависта Аксакова подъ титломъ Русь*“. А мы не принадлежимъ къ сей „Русь“-и, но считаемся народомъ, принадлежащимъ къ коронê святаго Стефана, и *въ найтêснêйшемъ связку къ Угорщинê,* — изъ сего точкизрêнiя и не имêемъ той амбiцiи, чтобъ считатися къ тêмъ дописователямъ, которiи въ „Словê“ хотятъ представити „Угорскую Русь“, которая на дêлê не существуетъ и въ Угорщинê существовати не можетъ.“

Затымъ майже на двохъ стовпцахъ „Карпатъ“ подае „короткую выписку (kivonât) изъ четырехъ дописей „Слова“. „Мы не впускаемся, — говоритъ ôнъ за тымъ — въ разбираня намековъ на „Карпатъ и пр. — только то объявляемъ, что дописи таковаго содержанiя суть возмутительствомъ противъ господарствующаго въ Угорщинê законнаго порядка. Нашу интелигенцiю и народъ не то занимаетъ, что дêется въ Галичинê и въ Львовê, но занимаетъ то, что у насъ дома дêется“.

То то й бêда, що Русины угорскй — впрочêмъ Богъ знае, якъ ихъ теперь и называти, коли они устами „Карпата“ торжественно выреклися назвы „Русь“, — що тй индивидуа за Карпатами, тй неôтрывнй причêпки до короны св. Стефана сидятъ тамъ якъ за китайскимъ муромъ и загаломъ нêчого не знаютъ, що дêеся по за горами, а тымъ самымъ и того не понимаютъ, що дêеся у нихъ дома! Въ тôмъ то й бêда!

А въ другôй статiи п. з. „Политикъ безъ политики“ сказано зовсêмъ справедливо: „Теперъ нêтъ Мойсеевъ, ни Кировъ, ни Зоровавелевъ, — и бêдный человêкъ принужденъ опомоци себê такъ, какъ найлучше можетъ, и ежели ему не спомагаетъ „Русь“, то принужденъ принятi благосклонности Бендегуза и Тугутуна“. А о власной, муравлиной, систематичной роботê надъ власнымъ пôдднигненьемъ — анê слова. Головна задача закарпатскихъ патрiотôвъ — принимати „благосклонности“, — чи, то все одно!

„Но все таки не боймеся! еще не близъ

разореніе Іерусалима, и мы будемъ и надалѣе русскими какъ были до сего времени, бо прямо когда найдальшая нужда, найближайше и помощь. Вотъ уже изъ Одессы и изъ Львова показуютъ намъ приближающееся спасеніе — отъ Галиціи. „Не бойтеся русски дѣти, нелѣкайтеся врага! Ужь можете спочивати какъ подъ криломъ Ангела!... Гуррага!“ „Такъ спѣвали намъ въ 1849—50 году пѣсынею заведеною россійскою арміею, а теперь львовское „Дѣло“ и „Одесскій Вѣстникъ“, — они будутъ нашими ангелами хранителями противъ нищеты и змадяризаціи. Оба газеты обѣщаютъ намъ помощь отъ нашихъ братей галицкихъ, и желѣзница, которая созидается отъ Мукачева чрезъ Стрый въ Галичинѣ, будетъ пособіемъ нашого спасенія, бо она „переломитъ розмежаючій насъ горы и внесе такожь въ бѣдну занедбану угорску Русь свѣжу струю живого духа и новаго народнаго та громадского жита.“ (Дословно по стилу „Дѣло“ недовольнаго зъ языкомъ и граматикою „Карпата“). Кто бы былъ подумалъ! Всѣ люди говорятъ, что желѣзница созидается на оборону противъ нападенія Россіи, а теперь показуется, что сею желѣзницею придетъ до насъ спасеніе изъ Галичины. Удивительно, и то большій „Куріозъ“, какъ помянутая россійская газета „Карпата“ называетъ, (и то по той причинѣ, бо не смотритъ на граматику); *все таки лучше и безъ граммативки имѣти политики*, — да, то есть большій куріозумъ“... и т. д.

Досыть! Мы думаемъ, що не кончачи на вѣть сажневого періода, слѣдуючого за словами „большій куріозумъ“, можемо попрацатися съ „Карпатомъ“, задаючи нашимъ читателямъ трудне питанье: чи лѣпше есть „безъ грамматики имѣти политики“, чи може лѣпше було-бы не мати й зовсѣмъ головы?

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(*Рада державна.*) Зъ помѣжь справъ, которыми займалася въ послѣднихъ дняхъ палата посольска рады державной, отоитъ подпести передовсѣмъ закупно на власность державы желѣзницъ: Францъ-Іосифа, Рудольфа и Форарльбергскои. Теорія, що держава повинна зо взглядовъ економично-административныхъ сконцентрувати въ своихъ рукахъ всѣ заведенія комуникаційнй, стала вже невникомъ. Потребу такои акціи правительства признаютъ въ Австріи всѣ сторонництва и систена державныхъ желѣзниць не мае вже принципіяльныхъ противниковъ въ парламентѣ. Середъ дебаты надъ перенъемъ на власность державу, забравъ дня 19 н. с. лютого голосъ противъ предложенъ правительственныхъ Гербста, однакожь не для того будто бы не годився съ системою державныхъ желѣзниць въ принципѣ, але лишь для того, що уважавъ условія, подъ якими желѣзница Рудольфа и Форарльбергска маютъ перейти на власность державу за утяжливй для державы. Зимѣты дра Гербста забивавъ министеръ торговлѣ. Кромѣ того стоитъ згадати про бесѣду пос. Барайтера. Задачею желѣзницѣ Францъ-Іосифа, говорившъ Барайтеръ, есть сполучати центръ державы съ заходомъ и полночн.-заходомъ и найкоротшою линіею сполучати рухъ заходнои и полночнозаходнои Нѣмеччины; природно повинна бы ся отже та линія кончити на баварскій граници. Такъ однакожь не есть, бо желѣзница Францъ Іосифа кончится въ Егеръ и зъ тымъ аже до Ашъ продолжаемъ транспортъ чужою с. е. баварскою державною желѣзницею. Такимъ способомъ чужа держава ѣздитъ по австрійскій территоріи и вызначує майже безъ обмеженя регулямины ѣзды и тарифы перевозовй. Позаякъ отже выкупно сеи желѣзницѣ лежитъ въ интересѣ державы такъ зо взглядовъ стратегичныхъ, якъ и економачныхъ, поставивъ Барайтеръ резолюцію взываючу правительство, щобы взглядомъ закупна сеи линіи, ввойшло въ переговоры съ правительствомъ баварскимъ и на случай користного ихъ результату поставило внесенье взглядомъ закупна, до конституційного трактованя. Резолюція уыскала достаточне попертье и предложенье правительства що до закупна желѣзницѣ Францъ Іосифа, Рудольфа и Форарльбергскои на власность державы прійняла палата на засѣданю зъ дня 19. лютого въ першомъ читаню. Въ другомъ и третомъ читаню прійнято згаданй проекты, рѣвножь и проекты що до локальныхъ желѣзниць Фернпо Фарштенфельдъ и Ашъ-Россбахъ, а то безъ спеціальнои дискусіи на засѣданю зъ дня 22. н. с. лютого. — На томъ самомъ засѣданю прияла палата послѣвъ до затверджаючои вѣдомости такожь конвенцію торговельну съ Францією. Нова заключена конвенція есть на дѣлѣ провизоріею, котру установлено зъ конечности, щобы не зрывати отношень торговельно-политичныхъ съ Францією. Чи коли удастьоя заключити съ Францією тревалый договоръ торговельный, тяжко на теперь сказати, бо якъ зъ одной стороны система протекційна характеризуе австрійску торговельну политику, такъ зъ другои стороны и Франція задля аграрныхъ мотивовъ противятся вводови товарничихъ продуктовъ зъ Австріи. Далеко бѣльше часу забрало перше читанье внесеня пос. Жака, который пропонуе змѣну карной процедуры въ томъ направленю, щобы при головной розправѣ передъ судіями присяжными ухилити резимѣ председателя трибуналу. Внескодатель бажае, щобы се резимѣ було заступлене поученьемъ правнымъ (Rechtsbelehrung). Наша процедура прияла резимѣ зъ французского права и хочь въ Франціи его ухилено, то въ нашомъ поступованю оно таки задержалося. Въ Франціи показалося пиенно, що резимѣ замѣнювалося въ формальне обжалованье подсудимого, а що оно не могло лишитися безъ вплыву на судій присяжныхъ се ясно. Впрочемъ тяжко навѣть жадати, щобы председатель трибуналу могъ держати свое поясненье зовсѣмъ объективно, бо вже самъ способъ угрупованя матеріялу процесового грае велику ролю, и наколи председатель лишь трохи переступитъ мѣру объективности, не може лишитися безъ вплыву на судіяхъ присяжныхъ. Зъ тои причины думае внескодатель, що буде лучше наколи резимѣ заступитоя простымъ поясненьемъ правного значена фактовъ подносеныхъ при розправѣ. Подъ конецъ сего засѣданя предложивъ Линбахеръ внесенье що до екзекутивнои лицитаціи сельскихъ господаретвъ, о котромъ близшу вѣстку подано въ слѣдючомъ числѣ.

(*Приготовленя до борбы выборчои въ Угорщинѣ.*) Умѣренна опозиція угорскои палаты послѣвъ заключила въ цѣли веденя борбы выборчои съ свѣтскою опозиціею высшои палаты формальну коалицію. Въ имени магнатовъ конферувавъ сими днями съ начальникомъ опозиціи Кл. Ернустомъ гр. Фердинандъ Зичи, а результатъ конференціи буръ такій, що опозиція рѣшила одноголосно стояти супротивъ политики правительства на томъ самомъ становищи, яке займала дотеперь. Задачею опозиціи буде дальше скрѣпити ся становище и при найблизшихъ выборахъ до угорского сойму дати ему повный выразъ. Въ той цѣли буде опозиція своихъ кандидатовъ поипрати всякими моральными средствами и утворитъ центральный екзекутивный комитетъ, который маe стояти на сторожи ея интересовъ. До сего комитету выбранй: гр. Альбертъ Аповій, Стефанъ Вико, Клементій Ернустъ, Енерикъ Годоссі, Фердинандъ Горанъскій, Пакко Киралій, Павло Сомдичъ, Дезидеръ Силягій и Людвикъ Урвари. Дальше заявивъ президентъ клюбу Ернустъ, що опозиція высшои палаты вже уконституовалася и бажае акцію въ воихъ другихъ политичныхъ справахъ вести въ порозумѣню съ клюбомъ опозиціи низшои палаты. Опозиційный клюбъ высшои палаты числитъ до 70 членовъ и зъобовязався подписомъ опозиційныхъ кандидатовъ цѣлымъ вплывомъ поипрати. Въ виду того не буде вдався, и партія правительственна спочивати и якъ кажутъ уконстатуеся подъ предсѣдательствомъ гр. Андрасого зовсѣмъ формально; фактично либеральй члены высшои палаты стоятъ въ звази съ либеральною партією посольскои палаты вже отъ давна. Члены епископату держатся отъ всякои организаціи зъ далека и заховуютоя зовсѣмъ неутрально, а кажутъ навѣть, що часть епископовъ буде поипрати сторонництво правительства. Въ виду недалекихъ выборовъ выдавъ такожь комитетъ румунъскои народнои партіи отозву до выборцевъ, щобы до 8 дневъ перевели въ краю организацію сторонництва и завѣдомили о томъ комитетъ. Дальше взывае комитетъ выборцевъ, щобы дли нѣкого не ангажувалися, поки не отбудеся велика конференція, котра рѣшитъ, якъ дальше поступати. — Про организацію Русиновъ угорскихъ не стрѣчаемъ въ газетахъ — жаль сказати — ни одной стрѣчки; не вже жь не почувается угорско-руска интелигенція до нѣякихъ обовязковъ національныхъ?

ЗАГРАНИЦЯ.

Россія. Зближеньоя Россіи до Нѣмеччины сталося нынѣ предметомъ загальнои дискусіи. Офиціозна „Post“ приноситъ зъ того взгляду дуже займаючу статію, кидаючу властиве свѣтло на цѣле зближеньоя обохъ державъ. Вправдѣ кн. Бисмаркъ сказавъ одного разу въ радѣ державной, що не вноипируе жадныхъ статей въ згаданой газетѣ, мимо того въ статіи дотыкающой зближенья ся обохъ державъ ажь надто добре видко вплывъ кн. Бисмарка. Пболя „Post“ зближенье Россіи до Нѣмеччины, а тымъ самымъ и до Австріи наступило не такъ зъ потребы залагодженя давного непорозумѣня и усуненя подозрѣня, якъ больше зъ конечности внутрѣшного положеня Россіи, котре ѣй не ворожитъ нѣчого доброго. Князь Бисмаркъ маe доперва переконати правительство россійске, що жадни репресійни средства не поможутъ придавити рухъ революційный и що одинокій способъ запобѣгти злому есть только зближеньоя Россіи до сусѣдной Нѣмеччины и Австріи на подставѣ докладного обмеженя сферъ дѣланя кождои держави и усуненье незвычайнои продайности органовъ административныхъ. Всякій иншій средства не доведутъ до цѣли. — Поѣздъ кн. Долгорукого до Берлина, якъ теперь показуеся, дѣйстно на цѣли донести до кѣнца справу розложеня войска на границяхъ обохъ державъ. Наслѣдкомъ сего есть, якъ доносятъ зъ Варшавы, що тамъ застановлено всякій дальшій угоды на доставу провіянту. — „Верховный совѣтъ“ установленый для поборюваня руху революційного зберося вже 26 р. лютого (10 марта) подъ проводомъ самого царя. Въ складъ того совѣта ввойшли: Орловскій, шефъ жандармеріи; Черевинъ, шефъ царскои охраны; Плеве, шефъ департаменту державной полиціи; министеръ дѣлъ внутрѣшныхъ гр. Толстой; министеръ юстиціи, Набоковъ; Деляновъ, министеръ просвѣты и оберъ-прокуроръ св. синода Побѣдоносцевъ. — Недавно померъ въ Петербурзѣ Ковалевскій, членъ государств. совѣта. О его смерти розвеслася въ мѣстѣ поголоска, що онъ не згинувъ своею смертею. Недавно поручивъ бувъ ему царь розслѣдити справу комиси призначеной для приниманя прошень, бо царевна донесено о важныхъ надужитяхъ сеи комиси. Ковалевскій взявся дуже горячо за дѣло и приказавъ предложити собѣ всѣ папиры сеи комиси. Въ кѣлька годинъ по тому вже не жывъ. Всѣ российскій газеты присвятили ему горячу, посмертну згадку, а найкрасшу выписали „Петерб. Вѣдом.“. Думаютъ, що авторомъ сеи згадки есть оберпрокуроръ св. синода.

Англія. При помочи Парнелитовъ удалося Гладстонови щасливо перебути бурю, що надъ нимъ буха зависла. Палата низша откинула нагану бѣльшостею 311 голосовъ противъ 262. По поводу сего, каже „Daily Telegraph“, що палата прійняла нову политику Гладстона, а за стару, що зложивъ ей ad acta, вже не гнѣваеся. Народъ чуе, що министры отступили теперь вже на добру дорогу. — Що до торговлѣ невольниками въ Суданѣ, то Гладстонъ запевнивъ, що хочь Гордонъ признавъ тамъ свободу сеи торговлѣ, то однакожь правительство нѣчого не предприйме, що могловы сю торговлю поддержувати. Гладстонъ прійнявъ депутацію Шкотовъ, котра вручила ему письмо, жадаюче заведеня особного департаменту для справъ шкоцкихъ.

Франція. Пболя найновѣйшихъ вѣдомостей зъ Парижа сторонництво радикаловъ стае въ чимъ разъ сильнѣйшой опозиціи до правительства, а то въ той цѣли, щобы выкликати непокой. Правительство постановило выступити въ палатѣ съ проектомъ отроченя проекту установы Берта о подвышеню платнѣ народнымъ учителямъ. Внесенье се мотивувало оно дѣйстною потребою зрѣвноваженя буджету. Лѣвиця тымчасомъ толкуе се своимъ выборцямъ иншими поводами, именно тыми, що правительство хоче позыскати тымъ обѣ прихильность Ватикану. Она заявляе также, що не полишитъ учителевъ судьбѣ, бо видитъ въ нихъ крѣпкій и прихильный матеріялъ на будучихъ демократично-радикальныхъ выборцевъ. — Трику мавъ сказати репортерови „Temps'a“, що справа съ Хинами въ Тонкинѣ стоитъ зовсѣмъ добре. Курбе бувъ бы вже взявъ Бакъ-Нингъ, але онъ хоче ще оттяти залозѣ отходъ. Хины маютъ всего 15000 войска, все проче, то дика орда, що не устоитъ. — Князь Жеромъ Наполеонъ мавъ 22 с. м. бесѣду до аранжеровъ митингу въ Cirque d' Eté, въ котрой высказавъ свои претенсіи до престола подъ покровомъ обороны правъ народныхъ, а уставу зъ 1875 р. назвавъ присвоеньемъ собѣ права народу. Майже всѣ газеты французскій высмѣваютъ тую бесѣду.

Єгипетъ. Ворохобники въ Суданѣ отнесли вновъ одну побѣду. Мѣсто Токаръ поддалося 21 с. м. Османъ Дигма острѣлювавъ мѣсто отъ кольохъ днѣвъ арматами, що забравъ Бакерови и погубивавъ много людей. Комендантъ залоги въ Токаря побачивши, що нема нѣ зъ отки помочи, и що залога не може довше держатися, выславъ до Османа Дигми посланниковъ, щобы съ нимъ уговоритися, що до отдани мѣста. Они принесли звѣстку, що непріятель жадае зложеня оружія. Въ залозѣ повставъ великій неспокой, бо всѣ сподѣвалися ще помочи. Въ кѣнци прията условія; много однакожь людей вже передъ тымъ поутѣкало. Ген. Грагамъ, що мавъити на помочь съ 5000 войска до Такару, чекае теперь въ Свакинѣ дальшихъ приказовъ. Гордонъ, якъ вже звѣстно, оголосивъ Магдія султаномъ Кордофану, дозволивъ торговлю невольниками и опустивъ жителямъ половину податковъ. Все то нѣчого не значитъ, бо ворохобники и безъ Гордона добули собѣ всякои свободы. Теперь не позостае имъ нѣчого, якъ лишь ити на Хартумъ и взяти ще и то мѣсто.

Швайцарія. Право свободного пріюту въ Швайцаріи сталося знову предметомъ пріязной дискусіи; берлинська „Kreutz Ztg.“ именно розпочала борбу противъ сего права. „Neue Züricher Ztg.“ отповѣдае ѣй и каже, що въ Швайцаріи вольно кождому говорити що хоче, бо тамъ не сидитъ на зборахъ комисаръ полиціи, а газеты розносятъ заразъ бесѣды по цѣломъ свѣтѣ. Иншій державы повинній лишь бути вдячній за те Швайцаріи, що можутъ зъ отси неодного довѣдатися, чого бы не довѣдалися нѣколи, мимо того, що маютъ дуже бачну полицію. Впрочемъ рада знаязкова сама знае, якъ поступати и не потребуе ажь чужои диктатуры. Коли ходитъ о выданье якого преступника, то рада добре розважуе даный случай, бо политичныхъ преступниковъ Швайцаріи не выдае. Але коли ходитъ о выдаленье кого зъ краю, то Швайцаріи иногды и сама того способу уживае, чого доказомъ выдаленье Гельзена, Данесія и Брусса въ 1879 р.

НОВИНКИ.

— **Зъ нашои депутаціи до Вѣдня** повернувъ вже еп. Сильвестеръ вчера въ вечеръ; дръ Пелешъ оставъ на коротшій часъ у Вѣдни; о. Заячковскій, покликаный телеграфичною вѣстею о слабости жены вернувъ вчера поспѣшнымъ поѣздомъ до Долины.

— **Вечеръ въ честь Т. Шевченка**, котрый мавъ отбутися сегодня вечеромъ заходомъ „Академического Кружка“ зостае отложеный на пбзнѣйше. Нынѣ рано отбулося богослуженье за упокой Шевченка въ православной церквѣ.

— **Выборы до радъ повѣтовыхъ** отбудутся дальше въ Цѣшановѣ, Ранѣ руской, Рогатынѣ, Жидачевѣ и у Львовѣ.

— **Статуты нашого товариства ремѣсничого „Зоря“** потвердило вже ц. к. намѣстництво. Въ найкоротшомъ часѣ отбудутся загальнй зборы членовъ товариства, на котрыхъ буде выбраный выдѣлъ и порѣшатся многй важнй питаня, дотыкаючи розвою товариства и вплыву его на нашъ станъ ремѣсничій якъ у Львовѣ, такъ и на провинціи. Сподѣваемось, що наша интелигенція у Львовѣ и по краю подастъ помочну руку молодому многообѣцюючому товариству и улекшитъ ему тяжку его задачу.

— **Зъ Калуша** пишутъ намъ: Въ ночи зъ пятницѣ на суботу окрадено почту въ Калуши. Шкода выноситъ до 3200 зр. Судъ веде слѣдство. Експедитора и его жену увязнено.

— **Вечеръ съ танцями**, послѣдный сихъ мясниць, отбувся въ суботу въ великой сали „Народного Дому.“ Гостей, помимо доволѣ высокихъ цѣнъ було дуже богато, особливо въ провинціи. Вечеръ розпочався коломыйкою, котру отгуляло кольканадесять паръ. До кадриля стануло 112 паръ. Пять панночокъ (межъ тыми панны Павликовна и Огоновска) явилось въ народныхъ строихъ. Танцѣ провадивъ знаменито п. Грабиньскій. Всѣ бавилися охочо и весело до 6-ои годины рано.

— **Вечеръ съ танцями въ Станиславовѣ дня** 9 (21) лютого устроеный комитетомъ Бурсы Братства св. о. Николая въ користь тои-жъ Бурсы оправдавъ вповнѣ свою традиційну удачность. Мимо непогоды зобралося численне товариство надъ 200 особъ, межи котрыми бачили мы гостей и зъ далекихъ сторонъ. Комитетъ доложивъ всеи старанности, щобы запрошеныхъ гостей якъ найсердечнѣйше принати, прикрасивъ салю касина мѣщаньского, пристосовавъ комнаты для отпочинку, словомъ зробивъ все, що могло гостямъ дати почутя, що мѣсця товариской забавы не суть мѣсцями рожнородныхъ вылискувань и драчи. Одно що зостаивало до желаня, була недостача добороной музики, але се не вина комитету, а тое, що въ Станиславовѣ, майже першомъ мѣстѣ по Львовѣ, нема уорганизованои музики; суть жиды музиканты, що ради великого попыту дѣлятся на малй групы. Но мимо того забава велася охочо аж до рана, а що танцеровъ бѣльше було якъ танцерокъ, то дамы майже безъ отпочинку танцювали. Комитетъ постарався о отличного аранжера, п. Брылу, который окомъ досвѣдного знатока порядокъ танцѣвъ такъ перестерѣгавъ, що и якъ замотанй фигури въ кадрилю а особенно въ котилонѣ переводивъ безъ замѣшання. Нынѣ не скажутъ нашй противники, що Русь становлятъ „хлопъ и попъ“, бо всѣ станы були тутъ заступленй. Були офицеры въ стройныхъ мундурахъ, котрй до танцерокъ говорили по руски. О нашихъ танцерахъ дастоя только все похвальне сказати. Уймаючою кревностею въумѣли собѣ зъеднати прихильность кождои дамы. Якъ то пріемно було глядѣти на тое, що мимо перешкодъ и утиноку житье руске вояводы розвивалось и не далекій часъ, а нашй дѣти займутъ мѣсця, якй своимъ трудомъ и наукою здобудутъ. Тогды клеветы и очерненя стратятъ решту силы, бо свѣтъ переконаеся, що Русь не мрѣями анѣ переворотами, але совѣстною працею своеи будучности добиваесь. Слава вамъ, молодй Русины мѣста Станиславова, що своеи родины, свого народа не цураетесь, якъ многй прежній свѣтскій змѣшники, котрй для марного выску своеи матери выреклись и за тое на ганьбяще имя „перекинчиковъ“ заслужили. Мовь тій соколики збѣглися они на вѣзваньe комитету на той вечерокъ, щобы нашимъ красавицямъ тугу розогнати и сказати що ихъ серця все для сельскои стрѣхи биты мутъ; тамъ ждутъ ихъ голубки, котрй съ собою до мѣстъ заберутъ, щобы разомъ для одной матери Руси жити! Дай Боже, щобы все и всюда съ такою рускою щиростею товарискій вечерки обходились, а многй леды рѣвнодушности и упереджени отопились-бы о горячій рускій серця и мы всѣ родинною любовію загрѣтй творили-бъ одну могучу родину, котрои матерь — святая Русь! Доходу brutto зъ вечера бухо 316 зр. 40 кр., але надѣятись, що та сума ще збольшится датками тыхъ Русиновъ, котрй одержали и приняли запрошеня, а були перешкоджени взяти участь въ забавѣ. *І. Г.*

— **Процесъ дра Ал. Искрицкого.** Въ Перемышли отбувся 10 (22) сего мѣсяця розправа въ прасовомъ процесѣ дра Ал. Искрицкого передъ судіями присяжными. Трибуналови проводивъ сов. Лео, обжалованого боронивъ краковскій адвокатъ дръ Махальскій, а прокураторію заступавъ п. Прахтль. Ц. к. прокураторія обвинила дра Ал. Искрицкого, що онъ въ печатаномъ письмѣ: „Zażalenie dra A. Iskrzyckiego, adwokata w Sanoku, wniesione do wys. c. k. Prezydyum Sądu krajowego przeciw Wgo L. Budzynowskiego, jako przewodniczącego Trybunału przysięgłych w procesie Olgi Hrabar i towarzyszy o zbrodnię stanu“, безъосновно закинувъ ц. к. сов. Л. Будзыновскому, що той неотповѣдно сповнивъ свой обовязокъ и поступивъ собѣ некорректно и парціяльно супротивъ дра Искрицкого яко защитника, а тымъ нарушивъ законъ и права защиты. Поступованьемъ своимъ противъ председателя трибуналу, отже противъ правительственного органа намѣрявъ дръ Искрицкій подбурити другихъ и провинився тымъ способомъ противъ §. 300 зак. карн. Дисциплинарный сенатъ ц. к. краевого высшого суду откинувъ жалобу дра Искрицкого и выточивъ противъ него процесъ. По прочитаню акту абжалованя дръ Искрицкій заявивъ, що не чуеся виноватымъ, бо онъ не мавъ намѣрена окорбляти сов. Будзыновского. Усуненый отъ защиты мусѣвъ дръ Искрицкій зажадати дисциплинарного слѣдства або противъ себе або противъ сов. Будзыновского и онъ зробивъ се послѣдне, тымъ бѣльше, що бувъ твердо переконѣченый о некорректномъ поступованю п. Будзыного. Свое зажаленье оголосивъ печатно для того, щобы цѣлу рѣчь представити своимъ товаришамъ-адвокатамъ,

По промовахъ и репликахъ прокуратора, защитника и самого дра Искрицкого трибуналъ предложивъ судіямъ лишь одно питанье: „чи дръ Искрицкій виненъ підбурюванн противъ органівъ правительственныхъ?“ 10 голосівъ ôтповѣло: не виненъ. На основѣ того вердикту трибуналъ увôльнивъ дра Искрицкого ôтъ обжалованя.

— **Процесъ п. Кирила Скрипки,** властителя ресторації у Львовѣ, скôнчився вчера въ краевôмъ судѣ карнôмъ. Свого часу доносили мы о увязненю п. Скрипки и ôтставленю єго до вязницѣ въ Жовквѣ за те, що пріѣхавши въ гостину до своего села въ Деревнѣ привёзъ съ собою „Дѣло“ и читавъ селянамъ именно допись зъ Жовквы о выборахъ до сойму. П. Скрипка ôтсидѣвъ въ жовкôвскôй вязници 14 днéвъ, а пôзнѣйше 23 падолиста 1883 ôтбулася въ Жовквѣ розправа, на котрôй засуджено п. Скрипку на 20 днéвъ строгого арешту и на кошты судовѣ. Въ мотивахъ засуду було сказано, що п. Скрипка кольпортувавъ газеты и що ширивъ непокойчѣ вѣсти (що має повернути панщина и т. д.) П. Скрипка подавъ рекурсъ и вчера красный судъ карный звѣсъ засудъ жовкôвского суду и увôльнивъ п. Скрипку, бо ôнъ мавъ свôй власный нрът „Дѣла“ и читавъ дотычну статію и поносивъ єя въ хатѣ свого свояка мѣжъ чотырма стѣнами, значитъ не публично.

— **О. Асвъ Мацѣлиньскій** зъ Коропця вложивъ въ „Народнôмъ Домѣ“ щадничу книжочку общ. рôльн-кред. Заведеня для Галичины и Буковины на 1000 зр., зъ котрыхъ ôтсотки мають ити на запомоги для бѣдныхъ ученикôвъ и ученицъ.

— **На фантову лотерію** въ користь рускои Бурсы дѣвочои въ Перемышли позволило правительство, дякувати ревнымъ заходамъ комитету, а особливо — якъ ствержде „Н. Прол.“ — о. Захарія Пôдлящецкого. Комитетъ упрошуе теперь дамы для збираня и закупна фантôвъ.

— **Львôвска окружна рада шкôльна** призначила ремуненрацiи нашимъ катихитамъ: въ Бôбрцѣ 47·50 зр., въ Щирци 40 зр. и въ Винникахъ 25·82 зр.

— **Въ недѣлю** ôтправивъ Впр. о. крыл. Готеровскій при асистѣ иншихъ священикôвъ святоюрскихъ торжественну литургію въ костелѣ Єзуатôвъ. Проповѣдь выголосивъ о. Бобровичъ, проповѣдникъ зъ св. Юра, по польски.

— **Товариство „Помôчъ“ въ Пôдгайцахъ** має честь подати до загальнои вѣдомости, що въ пятницю дня 17 (29) лютого 1884 ôтбудеся єго загальне зôбранье, на котре запрошуеся всѣхъ П. Т. членôвъ зъ окрестности. — Ôтъ товариства „Помôчь“. *Теод. Досинчукъ*, заступн. предсѣдателя; *К. Дудикевичъ*, секретарь.

— **Въ селѣ Иванôвцѣ** (коло Теребовлѣ) ôтбулося на дохôдъ читальнѣ аматорске представленье „Наталки Полтавки“ Котляревского. Выдѣлъ читальнѣ складае сердечну подяку Вп. пп. аматоркамъ и аматорамъ, Вп. гостямъ, Впр. оо. Олесницкому зъ Говилова и Бѣлиньскому зъ Иланча за щедрѣ дары и Всеч. панi Иневичевôй, женѣ мѣсцевого пароха, за єи труды при щиро-рускôмъ принятю приспѣвшихъ гостей. — Ôтъ выдѣлу читальнѣ въ Иванôвцѣ.

— **Выдѣлъ читальнѣ въ Комарнѣ** складае прилюдну подяку Вп. пани Бачиньскôй въ Клицка за подарованье читальни хорошого образу; Вп. пп. Н. Вахнянину, В. Нагôрному и сивакамъ-академикамъ, що зволили прибути на нашь вечеръ 17 л. лютого и причинились до величности нашого свята. За выдѣлъ *Мих. Пружинецкій*.

— **Въ Хировѣ** ôтбулося д. 8 (20) лютого торжество ôткрытя читальнѣ. О 10 год. рано ôтправили соборну службу Божу оо. Скородиньскій зъ Сушицѣ вел., Т. Мельникъ зъ Старыни и мѣсцевый парохъ Ю. Гладиловичъ. Въ часѣ службы Б. надъѣхали ще оо. Ясеницкій зъ Старои-соли и Менциньскій въ Фульштына. Церковь була биткомъ наповнена людьми. По службѣ Б. удалися мѣщане и сусѣдни селяне до мешкання мѣсцевого сотрудника о. Поляньского, де по хвили явилися и прочѣ священики. О. Гладиловичъ повитавъ короткою промовою всѣхъ зôбраных, поясниvъ цѣль и пожитокъ читальнѣ, пôднѣсъ заслуги о. Поляньского при заснованю читальнѣ, а въ кôнци внѣсъ многолѣтство Найсвятѣйшому Панови, за котрого панованя вôльно намъ нашъ рôдный языкъ плекати. Пôдъ проводомъ о. Поляньского ôтспѣвавъ мѣсцевый хоръ „многая лѣта“. Потôмъ ôтчитавъ о. Поляньскій статуты читальнѣ и завôвавъ присутныхъ до численного вступленя въ члены. Опôля ôтспѣвавъ хоръ „Миръ вамъ брата“, а панна Антонина Старостякъ ôтдеклямувала стихъ „До народа“, почôмъ панна Наталя Гладиловичъ пояснила въ довшôмъ ôтчитѣ силу електрики и енужитокъ. По ôтчитѣ выголосила панна А. Тритякъ, донька хирôвского мѣщанина стихъ „Не загинемъ рôдни брата“. Приступлено до выбору выдѣлу; выбрани: о. Гладиловичъ, яко предсѣдатель; Масляникъ, заст. предсѣд.; о. Поляньскій яко секретарь; Иванейко яко заст. секр. Ст. Биневичъ яко библіотекарь; Паславскій яко касіеръ. По тôмъ рѣшено виписати читальню до „Просвѣты“ и до общества „им. Качковского“ и предплатити „Батькôвщину“, „Господаря и Промышленника“ и „Науку“. Пôдъ конець хоръ ôтспѣвавъ ще „Щасть намъ Боже“ и „Де есть руска ôтчина“ — и гостѣ розôйшлися домôвъ. Мы вже звертали увагу на важнôсть рускои читальнѣ въ Хировѣ, въ мѣсци, куда Єзуиты перенесли центръ своеи пропаганды. Читальня въ Хировѣ повинна бути розсадникомъ національнои просвѣты народнои на окрестнiй села, а торжество ôткрытя читальнѣ пересвѣдчуе насъ, що хировскôй читальни не збуде на щирôй помочи и опѣцѣ зъ стороны нашои патріôтичнои интелигенціи. Щасть Боже!

— **Въ Кôпычинцяхъ** ôтбулися дня 5 (17) лютого загальнiй зборы членôвъ читальнѣ. Ч. мѣщанинови и старшому братови п. Иванови Отавѣ и его достойнôй супругѣ складае выдѣлъ читальнѣ привлюдну подяку за безплатне ôтступленье хаты черезъ три роки на читальню. — За выдѣлъ читальнѣ *П. Шанковскій*, голова.

— **Зимнiй выдатокъ.** Рада мѣста Львова ухвалила 400 зр. для „комитету обывательского“, уряджуючого принятье членôвъ „kótek rolniczych“ пôдъ часъ зъѣзду, що має ôтбутися небавомъ во Львовѣ.

Вѣсти епархіальнѣ.

Зъ Епархіи Перемыскои.

Личный додатокъ 100 зр. зъ религ. фонда на дальшiй 3 роки получивъ о. Мих. Гандякъ пароха Березки, дек. бѣрчаньского.

До кан. институціи на пар. Любовиска завôзваный о. Іосифъ Котецкій, завѣдатель пароxіи Дыдіова, дек. затварницкого.

Канон. институцію на пар Дикôвъ, дек. олешицкого, получивъ о. Іосифъ Дуркотъ, пароxъ зъ Бахура, дек. бѣрчаньского. Завѣдательство пар. Бахуръ получавъ дотеперѣшнiй завѣдатель пароxіи Дикôвъ о. Белкотъ Каролъ.

Консисторія вставляеся до ц. к. президіи намѣстництва що до канон. институціи о. Іоана Козакевича на пар. Угнôвъ.

Президія намѣстництва годится на канон. институцію о. Іоана Вѣрецкого пароха зъ Жерницѣ на пароха въ Рускôмъ Селѣ, дек. бѣрчаньского.

Презенту на парохію Ярославъ получивъ о. Іоанъ Хотинецкій зъ Коровникъ; консисторія выслала вже дотычне запытанье до президіи намѣстн.

Введеный въ завѣдательство пар. Довгомостиска о. Евг. Горницкій, бувшій сотрудникъ пароха въ Броницы.

ПОСМЕРТНІЙ ВѢСТИ.

✝ **Онуфрій Бойчукъ** одинъ зъ найздôбнѣйшихъ учителѣвъ народныхъ въ окрузѣ рогатыньскôмъ, ревный рускій патріôтъ и честный громадянинъ, померъ 11 лютого с. р. въ Коржелицяхъ коло Перемышлянъ.

НАУКА, ШТУКА И ЛИТЕРАТУРА.

— Недавно (с. р.) выйшли въ Кіевѣ **„Очерки исторіи украинской литературы XIX. столѣтія** Н. И. Петрова“, котрый то авторъ выдавъ передъ тымъ „Очерки изъ ист. укр. литерат. XVIII вѣка.“ Книжка въ великôй 8 цѣ обôймае 457 сторôнъ и еще XV стор. азбучного указателя личныхъ именъ съ поправками. Вѣкъ XIX. дѣлитъ авторъ на 6 періодôвъ, зъ котрыхъ чотыри перши періоды и шестый бухи вже публикований въ „Историческôмъ Вѣстнику“ въ р. 1880—83 (въ Петербурзѣ); теперь публикуе вже и пятый періодъ (Костомарôвъ, Кулишъ, Шевченко) а поправивъ и доповнивъ весь матеріялъ попередныхъ періодôвъ въ тôмъ новôмъ выданю. Дѣло ôтзначаеся великою старанностею и богатствомъ датъ дотеперъ мало або зовсѣмъ незнаныхъ. Цѣна 3 рублѣ; складъ у автора проф. Н. И. Петрова, (Кіевъ, Ильинская ул. д. Но 4.)

— **„Aleksander Krukowiecki o Banku włościańskim.** We Lwowie. Nakładem autora. 1884.“ Пôдъ такимъ заголовкомъ выйшла въ кôлькох тысячахъ примѣрниковъ брошура гр. А. Круковецкого, обнимаюча 11 сторôнъ дрôбного друку великои ôсѣмки.

Аптика РУКЕРА во Львовѣ

поручае

Росу красоты и всякій косметики и пахощѣ якъ черезъ мене, такъ и черезъ иншій фирмы оповѣщуваній.

(Надôслане.)

Ч. 983 съ 1883 г.

Почтенное львовское Заступничество для Галичины и Буковины австро-французского страхового Общества отъ шкôдъ элементарныхъ и повреждeній тѣлесныхъ, „Aziend a“ въ Вѣнѣ, доставила сегодня въ касу русско-народного Института „Народный Домъ“ титуломъ 5% провизіи отъ чистои премія изъ зданій, обезпеченныхъ отъ огня въ тойже Aziend-ѣ въ 1882 году, за русскими полицiями и черезъ русскихъ агентовъ, пятьсотъ девятьдесятъ и одинъ (591) рс. и 8 кр. а. в.

Доводя о томъ до общого свѣдѣнія, русско-народный Институтъ „Народный Домъ“ считаетъ своимъ долгомъ заявити тому же Обществу всенародно признательность и благодареніе за то, що оно, перенявши на себе всѣ обязательства по страховомъ Обществѣ „Aziend a assicuratrice въ Терстѣ“, насупротивъ Института „Народный Домъ“ таковыи за 1882 годъ дѣйствительно исполнило.

Отъ русско-народного Института „Народный Домъ.“

Въ Львовѣ 10 (22) Декабря 1883.

Желѣзничій поѣзды.

Отъ 1 червня 1883 пôсли годинника львôвского

Отходятъ зô Львова.

ДО КРАКОВА: о год. 10 мин. 50 вечеромъ поѣздъ поспѣшный, о год. 4 мин. 5 рано поѣздъ особовый, о год. 5 мин. 9 по пол. поѣздъ мѣшаный и о год. 6 мин. 35 рано поѣздъ лѣкальный.

ДО ЧЕРНОВЕЦЬ: о год. 6 мин. 30 рано поѣздъ поспѣшный, о год. 12 мин. 15 по пол. и о год. 11 мин. 10 въ ночи поѣздъ мѣшаный.

ДО ПôДВОЛОЧИСКЪ: зъ головного двôрця о год. 6 рано поѣздъ поспѣшный, о год. 12 мин. 38 по пол. и о год. 10 мин. 31 веч. поѣздъ мѣшаный.

ДО СТАНИСЛАВОВА: на Стрый, рано о год. 7 мин 5 поѣздъ мѣшаный; веч. о год. 7 мин. 10 поѣздъ омнибусовый и о год. 11 мин. 20 передъ пол. поѣздъ лѣкальный Львôвъ-Ширецъ.

ДО ПôДВОЛОЧИСКЪ: зъ двôрця Пôдзамче о год. 6 мин. 10 рано поѣздъ поспѣшный, о год. 1 мин. 4 по пол. и о год. 11 веч. поѣздъ мѣшаный.

Приходятъ до Львова.

ЗЪ КРАКОВА: о год. 5 мин. 40 рано поѣздъ поспѣшный; о год. 9 мин. 27 веч. поѣздъ особовый; о год. 11 мин. 40 передъ пол. поѣздъ мѣшаный, о год. 7 мин. 54 веч. поѣздъ лѣкальный.

ЛѢЧЕНЬЕ РАДИКАЛЬНЕ

всѣхъ

ХОРОБЪ нервовыхъ и епилептичныхъ

и ХОРОБЪ ТАЙНЫХЪ

ВСЯКОГО РОДА

моею одинокою методою безъ ушкодженя здоровя.

Гонорарь платится лишь по цѣлковитôмъ выздоровленю.

Dr. Prof. **A. MALASPINA**

членъ многихъ товариствъ научныхъ

236, Rue de Bercy, à PARIS

Порозумѣватися черезъ корεспонденцію.

РОБôТНЯ СУКОНЬ ДАМСКИХЪ

и одягôвъ дитячихъ

Іосифы Петраньскои

при улицы Скарбкôвскôй ч. 37 (партеръ) во Львовѣ.

Выконуе всякій замовленя въ область дамскои кравеччины входячій въ найкоротшôмъ часѣ, старанно, *пôсля найновѣйшихъ журналѣвъ.* (3—6)

Удѣляю такожъ основноі

НАУКИ КРОЮ

пôсля французкои методы.

Цѣны умѣренѣ.

Курсъ львôвскій зъ дня 23 л. лютого 1884.

	платятъ	жадаютъ
	австр. валютою	
	р. кр.	р. кр.
1. Акціи за штуку.		
Желѣзн. Кар. Людв. по 200 р.	292 50	295 50
„ львôв.-черн.-ясс. по 200 р.	171 50	174 50
Банку гип. галиц. по 200 р.	297 —	302 —
2. Листы заст. за 100 р.		
Общ. кредит. галиц. по 5% ав.	98 75	99 75
„ „ „ по 4½% ав.	90 25	91 25
„ „ „ по 5½% ав. період.	98 75	99 75
Банку гип. галиц. 6% ав.	101 25	102 25
Листы дов. гал. рустык. банку п. 6%	— —	— —
3. Листы довжнiй за 100 р.		
Общ. роль. кред. Завед. для Гал. и Буков. 6% льосов. въ 15 лѣтъ	97 —	100 —
4. Облиги за 100 р.		
Индемнизаціи галиц. 5% м. п.	99 75	100 75
Облиги комунальнiй Гал. банку рустык. 6%	— —	— —
Пожички кр. зъ р. 1873 по 6%	101 50	102 50
5. Льосы мѣста Кракова	17 —	19 —
„ „ Станиславова	22 —	24 50
6. Монеты.		
Дукатъ голендерскій	5 61	5 71
„ цѣсарскій	5 63	5 73
Наполеондоръ	9 57	9 67
Пôлимперіалъ	9 85	9 95
Рубель россійскій срѣбный	1 54	1 64
„ „ паперовый	1 17	1 18
100 марокъ нѣмецкихъ	58 95	59 75
Срѣбро	— —	— —

Папѣръ листовый

съ ковертами по 10 шт.

бѣлый по 8 кр., рôжнобарвный по 12 кр., съ цвѣтами и украшенями по 20 кр.; кромѣ сего въ касеткахъ по 25 и 50 штукъ, въ рôжнôй цѣнѣ каламарѣ. пера, ôловцѣ, таблички, рысôки, ленiя. Кридки рôжнобарвнѣ, ляки въ рôжнôй цѣнѣ.

Мыла до рукъ

по 5, 6, 10, 15, 20 и 45 кр. вода колоньска, перфума, помада, гляцерина и пр.

Масть до чищеня металю

въ малыхъ блящаныхъ пушкахъ по 8 и 10 кр.

радирки до чищеня металю по 6 кр.

Крупки перловѣ

рôжной тонкости въ оригинальныхъ ½ к. пачкахъ по 17, 18, 19, 20, 21 и 22 кр.

Горохъ лущеный и сочевица

въ такихъ же пачкахъ по 13, 14, 15 и 16 кр.

(2—?) поручае

Народна Торговля во Львовѣ.

Отъ дня 1 (13) сѣня 1884 р. выходитъ во Львовѣ два разы на мѣсяць, кождого 1 (13) и 15 (27) гумористично-сатирична часопись

„НОВЕ ЗЕРКАЛО“

пôдъ редакцiею ***Василя Нагôрного.***

Програмою „Нового Зеркала“ есть оборона рускои народности противъ всякихъ постороннихъ нападстей и объективна критика пороковъ рускои суспôльности.

Предплата на „Н. Зеркало“ выноситъ на рôкъ 4 зр. на пôврôкъ 2 зр. а. в. Предплату пріймаютъ редакціи всѣхъ рускихъ часописей и администрація „Нового Зеркала“ во Львовѣ, улиця Скарбкôвска ч. 2. (3—?)

„МЕРТВІЙ ДУШѢ“

гумористично-повѣсть **Миколая Гоголя** съ портретомъ автора и „Словомъ ôтъ Выданництва“ (278 ôсторôнъ великои 8-ки).

Цѣна 1 зр. 80 кр.; съ пересылкою почтовою 2 зр.

Дôстати можна въ администрації „Дѣла“ и въ книгарни Ставропигійскôй.

ПОШУКУЄСЯ

Вдовы або сироты

по священику

до заряду дому и господарства.

Ближшій вѣдомости

въ редакціи „Дѣла“.

Лишь правдивій

Вина Токай Гегяляйскій

Столове, Самородне, Масляче путове (Buttige)

набути можна у

Теофиля Яблоньского

въ Дрогобычи,

который, закупивши его лично въ першихъ шляхотскихъ пивницяхъ въ околици ТОКАЮ, поручае его въ бочкахъ по 130—135 литрôвъ, якъ такожъ частями на литры и бутильки по цѣнахъ найумѣреннѣйшихъ, бо купуючи бочку, коштуе бутилька:

Гегяляйского	. .	30 кр.
Зеленяка	. . .	32 „
Самородного	. . .	38 „
Самородного зъ р. 1876		48 „

Рôножъ поручае найлучшій

КОНЯКЪ ЛѢЧНИЧІЙ

просто зъ Cognac спровадженый,

по **3 зр.** за **бутильку.**

Всякій ласкавій замовленя выповняются швидко, съ строгою совѣностстею. (3—3)

„Скошеный цвѣтъ“

образокъ зъ галицкого житя

Василя Барвѣнка.

Цѣна 1 зр., съ пересылкою 1 зр. 20 кр.

Дôстати можна въ администрації „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигійскôй.

Выдавець и редакторъ: **Антôнъ Горбачевскій.**

Зъ друкарнѣ Тов. им. Шевченка пôдъ зар. К. Беднарского.

Ч. 19. Львовъ, Четверъ 16 (28) лютого 1884. **Рочникъ V.**

ДѢЛО

Выходитъ во Львовѣ що Вторника, Четверга и Суботы крѣмъ русскихъ святъ) о 4-ѣй год. попол. Литер. додатокъ „Библіотека найзнам. повѣстей" выходитъ по 2 печат. аркушѣ кождого 15-го и послѣдного дня кождого мѣсяца.

Редакція, администрація и експедиція пѣдъ Ч. 44 улиця Галицка.

Всѣ листы, посылки и реклямація наложитъ пересылати пѣдъ адресою: редакція и администрація „Дѣла" Ч. 44 ул. Галицка.

Рукописи не звертаютсѧ тѣлько на попередне застереженье.

Поодинокє число стоитъ 12 кр. а. в.

Оголошенія принимаютсѧ по цѣнѣ 6 кр. а. в. отъ одного строчки печатнои.

Реклямація неопечатаній вѣльній отъ порта.

Предплату наложитъ пересылати єдинко (найлучше почтовымъ перекасомъ) до: Администрації часописи „Дѣло" ул. Галицка, Ч 44

Предплата на „Дѣло" *для Австріи*: на цѣлый рѣкъ . . 12 зр. на пѣвъ року . . 6 зр. на чвертъ року . . 3 зр. съ дод. „Библіотеки": на цѣлый рѣкъ . . 16 зр. на пѣвъ року . . 8 зр. на чвертъ року . . 4 зр. на самъ додатокъ: на цѣлый рѣкъ . зр. 5·— на пѣвъ року . зр. 2·50 на чвертъ року . зр. 1·25

для Россіи: на цѣлый рѣкъ . . 12 рубл. на пѣвъ року . . 6 рубл. на чвертъ рок. . . 3 рубл. съ дод. „Библіотеки": на цѣлый рѣкъ . . 16 рубл. на пѣвъ року . . . 8 рубл. на чвертъ рок. . . 4 рубл. на самъ додатокъ: на цѣлый рѣкъ . . 5 рубл. на пѣвъ року . . . 2 50кр.

Для Заграницъ, скрѣмъ Россіи: на цѣлый рѣкъ . . . . 15 зр. на пѣвъ року . . . . 7·50 зр. на чвертъ року . . . . 3·75 зр. съ дод. „Библіотеки": на самъ додатокъ: на цѣлый рѣкъ . 19 зр. на цѣлый рѣкъ . . 6 зр

Рѣвноправнѣсть рускаго языка.

Читателѣ „Дѣла" пригадаютъ собѣ допись о. Ант. Левицкаго въ Нижневѣ, умѣщену въ 117 ч. „Дѣла" въ 1883 року, въ котрѣй Вп. авторъ розказавъ свою борѣу и результатъ тои борѣы о языкъ рускій въ вытягахъ въ метрикъ парохіяльныхъ. Опираючись на министерскѣмъ рескриптѣ въ 16 вересня 1875 р. (ч. 1767), пѣсля котрого вытяги въ метрикъ можутъ бути выдаванѣ въ языкахъ рускѣмъ, польскѣмъ або нѣмецкѣмъ, якъ сторона жадае, выдававъ ихъ по руски. Небѣщикъ Богушъ, староста товмацкій, не хотѣвъ ихъ принимати, а жадавъ вытягѣвъ польскихъ. О. А. Левицкій два рази подававъ рекурсъ до ц. к. намѣстництва и оба рази выгравъ, другій разъ вже за намѣстниковання п. Залеского, дня 18 червня 1883 (ч. 305). **Ц. к. намѣстництво орекло, що въ мысль рескрипту зъ 16 вересня 1875 р. (ч. 1767) вѣльно выясненя и вытяги зъ метрикъ выдавати въ языцѣ рускѣмъ.**

Супротивъ того рѣшеня президіи ц. к. намѣстництва, оповѣщеного рускою часописею, було вже обовязкомъ кождого рускаго священика давати вытяги въ метрикъ въ рускѣмъ языцѣ — и ц. к. староства вытяги въ рускѣмъ языцѣ загально принимаютъ, особливо въ тыхъ повѣтахъ, де священики поступаютъ бѣльше солидарно и староство дѣстав рускѣ вытяги метрикальнѣ не лишь отъ одного, двохъ священикѣвъ.

Въ повѣтѣ коссѣвскѣмъ о. Теофиль Петровскій (здѣсь самъ одинъ) предложивъ с. р. староству вытягъ метрикальный въ языцѣ рускѣмъ. П. староста Сабатъ (Русинъ) звернувъ ему той вытягъ съ такимъ вѣзнаньемъ:

L. 1635. Do Wielebnego gr. kat. Urzędu parafialnego w Moskalówce. Przedłożone tutaj wyciągi familijne dla popisowych Michała Kijaszczuka, Iwana Lubeńczuka i Michała Martyniuka **sporządzone w języku ruskim zwracam** Wielebnemu Urzędowi parafialnemu w załączeniu z wezwaniem, abyś wyciągi te sporządził **w języku łacińskim lub niemieckim** i takowe **w przeciągu 24 godzin pod grzywną 50 złr. przedłożył.** —

Kossów dnia 7 lutego 1884. C. k. Starosta *Sabat* m. p.

Якъ бачимо, староста коссѣвскій жадавъ языка нѣмецкого або латиньского, а староста товмацкій жадавъ языка польского! А обѣ прецѣ галицкѣ староствы! О. Петровскій отославъ ц. к. староству въ Коссовѣ другій разъ вытягъ рускій. Тогды одержавъ отъ п. Сабата слѣдуючій рескриптъ:

L. 1915. Do Wielebnego księdza Teofila Piotrowskiego, gr. kat. samoistnego kooperatora w Moskalówce. Ponieważ Wielebny ksiądz mimo pierwotnego ustnego zawezwania, następnie pisemnego polecenia mego z dnia 7. lutego 1884 r. L. 1635, **nie sporządziłeś wyciągow familijnych z metryk** dla reklamowanych od służby wojskowéj popisowych Michała Kijaszczuka, Iwana Lubeńczuka i Michała Martyniuka, po myśli dekretu wys. c. k. Ministerstwa spraw wewnętrznych z dnia 16 Września 1875 l. 1767 i rozporządzenia wys. c. k. Namiestnictwa z dnia 25 Kwietnia 1875 r. l. 47131 **w języku łacińskim lub niemieckim** przeto **zasądzam Wielebnego księdza na grzywnę** zagrożoną powyższem mojem rozporządzeniem **w kwocie 50 zł. ewentualnie na 7 dni aresztu** na podstawie rozporządzenia ministerialnego z dnia 30 Września 1857 r. D. u. k. Nr. 198. Zwracając w załączeniu wyciągi familijne dla powyższych popisowych sporządzone w języku ruskim, wzywam Wielebnego księdza abyś wyciągi wspomniane wystawił w języku łacińskim lub niemieckim i przedłożył mi takowe odwrotna pocztą, a to **pod zagrożeniem nałożenia na Wielebnego księdza podwójnej grzywny**, w razie dalszego oporu. Przeciw temu orzeczeniu wolno wnieść rekurs do wys. c. k. Namiestnictwa w przeciągu 3 dni, który to rekurs może mieć moc wstrzymująca co do wykonania nałożonej kary, nie uwalnia zaś bynajmniej Wielebnego księdza od bezwłocznego wykonania powyższego mego zarządzenia. Kossów dnia 18. lutego 1884. C. k. Starosta *Sabat* m. p.

О. Т. Петровскій виѣсъ рекурсъ до ц. к. намѣстництва и нема сумнѣву, що его выграе, бо намѣстництво таку саму справу вже рѣшило 18 червня 1883 (ч. 305) въ користь рускаго языка. Жаль однакъ великій, що о. Т. Петровскій стоитъ одиноко въ цѣлѣмъ коссѣвскѣмъ повѣтѣ. Инша рѣчь рѣшати дѣло одного чоловѣка, а инша рѣчь рѣшати дѣло рускихъ священикѣвъ цѣлого повѣта. Коли-бъ всѣ священики коссѣвского повѣта користали въ рѣшеня намѣстництва и писали по руски, — то кто знае, чи п. Сабатъ бувъ-бы засудивъ о. Петровского на 7 выглядно на 14 днѣвъ арешту. Оно ему трохи инакше и едставилосьбы — взамкнути на 14 днѣвъ до арешту всѣхъ священикѣвъ цѣлого повѣта, а инакше одного о. Петровского!...

П. Залескій, обнимаючи достоиньство намѣстника, заявивъ кѣлька разѣвъ прилюдно, що супротивъ правъ рускаго народа и духовеньства въ Галичинѣ буде поступати съ повною справедливостею. Отзываемось отже нынѣ до него, чи стерпитъ онъ, щобы за дѣло, котре онъ вже разъ призналъ правно дозволенымъ, п. староста коссѣвскій накладавъ кару арешту на священика?! Не досыть того. Мы просимо п. намѣстника, щобы въ уваги на сей сумный случай выдавъ окружникъ до всѣхъ ц. к. старостѣвъ всѣхъ Галичины и поучивъ ихъ о правахъ рускаго языка въ мысль свого рѣшеня въ 18 червня 1883 р.

Сподѣваемось, що п. намѣстникъ учинитъ се въ уваги на загально добро краю.

Опѣка надъ довжниками пок. банку рустикального.

Ц. к. староство въ Перемышли розѣслало сими днями до урядѣвъ громадскихъ слѣдуюче письмо окружне (въ языцѣ польскѣмъ).

„Ч. 3948. Окружникъ до всѣхъ зверхностей громадскихъ повѣта Перемыского.

Пѣсля рескрипту В. ц. к. Президіи Намѣстництва въ 16 с. м. ч. 1398 стяганье залеглостей ц. к. уприв. Закладу кредитового селяньского належачихъ си отъ довжникѣвъ подыбуе на небувалѣ доси трудности.

До такихъ трудностей зачисляютъ повѣтовѣ бюра въ першѣй линіи выступленье деякихъ ц. к. судѣвъ повѣтовыхъ и священикѣвъ, дальше многихъ покликаныхъ и непокликаныхъ до того лицъ супротивъ дѣлъ розвязаного Закладу. Информаціи и инструкціи, якѣ довжники Закладу въ показаной сторонѣ одержуютъ, суть пѣсля справозданъ предложеныхъ ц. к. Президіи слѣдуючѣ:

а) щобы довжники не платили нѣчого Закладовѣ, але ждали, вжь Закладъ ихъ запѣве, бо тогды судъ вредукуе отсотки, умовленѣ въ Закладомъ, на 6%;

б) щобы довжники складали екзеквованый капиталъ съ 6% отсотками до судового депозиту и противъ Закладу выточували процесъ о уневажненье екзекуціи;

в) щобы довжники въ загалѣ задержалися на разъ съ всякими заплатами, бо мае выйти якесь розпорядженье, котре увольнитъ отъ заплаты процентѣвъ проволоки и всякихъ иншихъ побочныхъ належитостей;

г) щобы въ загалѣ довжники нѣчо не платили, бо черезъ розвязанье Закладу пропали всѣ удѣленѣ имъ пожички и вже не будутъ ихъ отъ нихъ жадати, и т. д., и т. д.

Щобы ухилити тіи неоправданѣ а народъ сельскій збаламучуючѣ инструкціи и информаціи, поручаемо Зверхности гром., щобы въ громадѣ зараз оголосила а надто всѣхъ довжникѣвъ селяньского Закладу повѣдомила, що обовязки, принятѣ ними въ скриптахъ довжныхъ, мусятъ бути теперь въ всѣхъ точкахъ якъ найстрожше додержанѣ, що отже довжники обовязанѣ проценты, проценты проволоки, належитости за убезпеченье отъ огню и всѣ иншѣ зъ скриптѣвъ довжныхъ выплываючѣ обовязки и тягарѣ уплатити, и що тіи уплаты маютъ складатися якъ доси въ повѣтовѣмъ бюрѣ Закладу або въ его касѣ центральнѣй, а не въ судѣ повѣтовѣмъ; въ противнѣмъ случаю довжники наразятся на екзекуція и всѣ съ ними сполученѣ шкодливѣ наслѣдства, — а всякѣ можливѣ улекшеня зробитъ довжникамъ въ власной волѣ (poprędu) безъ интервенціи суду куратуръ Закладу, а по заведеню ликвидаціи установленѣ ликвидаторы.

Кромѣ того вкладаю обовязокъ на Зверхность громадску, выглядно на начальника, щобы противъ лицъ злои волѣ, котрѣ-бы ширили подѣбнѣ агитаціи и народъ баламутили, съ цѣлою строгостею выступали и имена ихъ менѣ доносили. — Зъ ц. к. Староства. Перемышль 20. лютого 1884. Zajączkowski m. p."

Подаючи до прилюдноѣ вѣдомости сей пѣдъ многими взглядами дуже цѣкавый и дуже характеристичный документъ — позволю собѣ въ слѣдуючѣмъ числѣ „Дѣла" приглянутись ему трохи блише.

А. С.

ДОПИСИ.

Зъ Дунаева.

(*Декламаторско музикальный вечеръ съ танцями устроеный дня 17 (29) сѣчня с. р. въ користь Рускои Бурсы въ Бережанахъ*). Другій вже разъ невеличкій кружокъ бережаньскихъ Русинѣвъ мавъ случайность прійти до переконаня, що руска суспольность, глубоко перенята важностею народноѣ просвѣты, съ повнымъ довѣріемъ относится до роботниковъ на народнѣй нивѣ и готова не щадити нѣ заходу нѣ труду, где лишь приходится словомъ и дѣломъ поперти совѣстну працю около загального добра. А если часомъ и передастся якому хвилевому застоеви патріотичный духъ, то за найлекшимъ покликомъ порушаются маси, здобуваютъ собѣ почестне мѣстце и плече по-при плече громадятся въ одну родину, нероздѣльну жизненностею своихъ силъ и крѣпко звязану горячою любовію для матери-Руси.

День 17 (29) сѣчня с. р. давъ на се ясный доказъ. Въ тѣмъ бо дни отбувся у насъ декламаторско-музикальный вечеръ съ танцями, на котрый зобрался патріоты и патріотки навѣть и въ подальшихъ сторѣнъ. Зобранье було такъ численне, що доволѣ просторонна саля трибунальска (найпростороннѣйша въ Бережанахъ) ледви могла помѣстити гостей, коли селяне и переважна часть молодежи гимназіяльноѣ заняли обширну галерію. Мы не преувеличимо, если число зобраныхъ подамо на 500 лицъ, репрезентуючихъ всѣ станы, мѣщаньскій и селяньскій, духовный и свѣтскій, ученый и хлѣборобный. Съ правдивою приятностею приходится на тѣмъ мѣсця запримѣтити, що и польска публичность не отсунулася отъ участи. Честь тымъ Полякамъ, що не ошоломленѣ шовинистичными поглядами сприяютъ пробужденю народного духа того люду, на котрого прадѣднѣй земли судилося имъ вразъ съ нимъ лучшои долѣ дожидати!

Точно по словамъ запрошеня розбеланого всѣй доокрестнѣй и мѣсцевѣй интелигенціи недовго по 7 год. приступлено до выведеня декляматорско-музикальноѣ части вечерка. Часть си выпала якъ не можна лучше, а головну ролю отограв тутъ рѣвно якъ и тамтого року, нашъ Вп. о. Іосифъ Витошиньскій съ своимъ славнозвѣстнымъ хоромъ селяньскимъ зъ Денисова. Сей неутомимый мужъ, истинна окраса бережаньскихъ и тернопольскихъ вечерковъ, здобувъ собѣ вже заслуженый вѣнець славы, а одушевлена публика, даючи выразъ розбудженымъ чувствамъ подивленя, грѣмкими оплесками голосно свѣдчила, що охотно докидуе галуаку по галузцѣ, щобъ плетенье вѣнця довершити. Мы подивляли тую незрѣвнану певность, съ якою молодѣ спѣваки поконували найтруднѣйшѣ моменты такъ чисто народныхъ якъ и нѣмецкихъ творѣвъ, котрѣ на неумовкаюче желанье гостей мусѣли бути повторянѣ. Солодко-звучнѣ соловѣѣ въ надъ Стрыпы! Хороша се дорога, якою за проводомъ Вашого панъ-отця поступаете, щобъ тутъ то тамъ звѣщувати ясно сіючу зорю народного воскресеня! Слава Вамъ! Рѣвно отлично выявился въ своеи задачѣ и п. Амвросій Рыбакъ въ Шумлянъ, отспѣвавши при супроводѣ мѣсцевои оркестры п. Квеха въ рускѣмъ переводѣ тексту два творы Шуберберта: Der Wanderer (Подорожный) и Erlkönig (король Ироль). Сильный басовый голосъ, до глубины проникаючій и гнучкостею своею зъумѣвшій кождого очарувати слухателя, удостоився заслуженого признаня и нашъ спѣвакъ, котрый, мимоходомъ кажучи, въ Шумлянахъ неутомно занимаеся выученьемъ селянъ нотного спѣву, ставъ предмегомъ любого розговору у задоволеноі публики. — До гарноі цѣлости въ выведеню поодинокихъ точокъ програмы своимъ справдѣ удачнымъ выголошеньемъ Шевченковои поемы „Причинна" причинилася и Вп. панна Ирина Онишкевичѣвна, доня гр. кат. приходника и декана въ Конюхахъ. Ядерне и порываюче врозумѣнье содержаня поемы, старанне отданье чувствъ ту и тамъ кобаремъ по майстерски укрытыхъ, въ кѣнци смѣле отдеклямованье довгого утвору — все те дало свѣдоцтво якъ найлучшои волѣ, охоты, енергіи и труда, що тымъ бѣльше належитъ пѣднести, если важнится, якъ мало охотниковъ у насъ можна придыбати до такихъ продукцій. Гарна и звучна руска бесѣда; о скѣлько звучнѣйшими, ба медоточивыми стаютсѧ рускѣ звуки, если умѣетною струею плывутъ въ устъ чарующои Русинки-красавички!

Около 10 год. зачалася друга часть вечерка, и тутъ доперва показалося, що саля помимо просторонности своеи не могла помѣстити всѣхъ гуляючихъ гостей. Самого цвѣту красного пола, гарныхъ-прегарныхъ панночокъ, межи котрыми деякотрѣ выступили въ народныхъ строяхъ, начислили мы до 80, а до кадрили стануло 54 паръ. Безъ пересады можемо сказати, що въ Бережанахъ ще нѣколи не зобралося такъ поважне число участникѣвъ забавы, якъ сего вечерка. Забава при жвавости, рѣякости и охотѣ молодежи выпала помимо нехосенныхъ обстоятельствъ дуже хорошо, а передовсѣмъ два рази повторена коломыйка выкликала приятне одушевленье. А мусимо тутъ ще пѣднести прехорошій объявъ розбужденя народного жита, чимъ радувалося серце кождого щирого народолюбци, що руска мова межи всѣми зобраными була пануючою; всѣ танцѣ були аранжованѣ по руски, всюды лишь рускимъ словомъ провадився розговѣръ, а навѣть Поляки старались не псувати гармонійноѣ цѣлости. Надавало се вечеркови чисто рускій характеръ, бунъ се якоѣ-бы празникъ, на котрый съѣхалися члены одноѣ любячоѣ-ся родины; було се — такъ чули мы въ устъ поважного Полака — не буресове а громадске товариство, котре щиро горнеся до святынѣ, взносящоѣ-ся на народнѣй нивѣ. Досвѣта около 6 год. гостѣ опустили салю и удалися въ-свояси, уносячи съ собою скрѣплену та утверджену надѣю, що „врата адова не преодолѣютъ насъ". Пишучій сихъ кѣлька слѣвъ не може не выразити желаня, яке загально въ нашихъ сторонахъ дае си чути, а именно щобъ такѣ забавы частѣйше устроювалися въ Бережанахъ. Тымъ бѣльшимъ жалемъ вѣстали мы дѣткненѣ вѣдомостею о откликаню „вечера съ танцями" первѣстно заповѣдженого на день 7 (19) с. м. а опѣсля задля невѣстныхъ намъ причинъ отложеного на неопредѣленый часъ. Понимаемо, скѣлько перепонъ треба поборювати въ Бережанахъ, якимъ добре дѣло доведеся до кѣнця, — однакъ патріоты бережаньскѣ съ прапоромъ любови до свого народа — съ тою непобѣдимою вѣроею въ рукахъ, повинны старатися сто-

яти на мѣсци побоевища, а не сумнѣваемось, що удѣлъ нашои суспольности ихъ не заведе.

Отъ Комарна.

(Співацко-деклямаційный вечерокъ въ Комарнѣ.) Якъ нашь нарѣдъ умѣе поважати тыхъ, що то стараются о правдиве его просвѣщенье, выдобутье въ бѣды и недостатку, що то не вагаются навѣть житье положити за его права, того найлучшимъ доказомъ святкованье рѣчницѣ смерти Вол. Барвѣньского читальнею въ Комарнѣ дня 17 лютого вечерницями съ спѣвами и деклямаціями. Щобы вечерницямъ надати тымъ бѣльшу торжественность, выдѣлъ запросивъ вѣ Львова пп. проф. Вахнянина и Нагѣрного съ отчитами и спѣвакѣвъ-академикѣвъ; такожъ спросивъ въ околицѣ священикѣвъ и поважнѣйшихъ селянъ. Коли надъѣхали гостѣ-Львовяне, то при вступѣ до читальнѣ, гарно прибранои смерекою, привитавъ ихъ предсѣдатель читальнѣ п. Прухницкій нашимъ старымъ звычаемъ хлѣбомъ и солею, а хоръ мѣщаньскій отспѣвавъ „многая лѣта“. По вечерни и панахидѣ за упокой бл. п. Володимира, точно о 5-ой годинѣ розпочавъ вечерницѣ довшою промовою до вѣбраныхъ гостей п. Олекса Пеленьскій. Потѣмъ отспѣвавъ хоръ академикѣвъ „Красна зоре“, а отгакъ наступивъ отчитъ п. Нагѣрного о вплывѣ нашихъ просвѣтныхъ товариствъ на нашь станъ економичный. Простыми, зрозумѣлыми словами выяснивъ п. Наг. нашу економичну бѣду, яка ей причина, и якъ можна ѣй зарадити; великую вагу поклавъ на недавно отворену „Народну Торговлю“ и завзывавъ мѣщанъ, щобы численно до неи приступали. Теперь хоръ акад. вновъ отспѣвавъ „Ой чого ты почорѣло“, а по тѣмъ выступивъ п. Вахнянинъ и краснорѣчивыми словами розповѣвъ житье Шевченка, его значенье въ рускѣй письменности и заслуги, положенѣ для руского народу. Люде, що слухали того выкладу, вже знаютъ нынѣ, кто то бувъ той Шевченко и за що страдавъ. По выкладѣ п. Вахн. отдеклямувавъ п. Дмитро Ольховый патріотичный стихъ власного утвору, котрый всѣмъ дуже подобався. Потѣмъ хоръ мѣщанъ отспѣвавъ ще „Тамъ де Днѣпер полыскує“ и „Ой у лузѣ та при березѣ“ дуже удачно и тымъ закѣнчилися вечерницѣ.

Теперь наступило скромне угощенье гостей въ читальни, при чѣмъ хоръ акад. спѣвавъ народнѣ пѣснѣ, а п. Вахнянинъ розповѣвъ ще „байку за политику“ и про значенье ковакѣвъ въ нашѣй исторіи, ихъ звычаѣ и обычаѣ. Межи гостьми бачили мы п. Адама Ноеля, пленипотента гр. Лянцкороньского, п. Жукотыньского начальника судового, п. Островского, купця въ Рудокъ и п. Павлиша, кандидата нотаріяльного въ Рудокъ, а въ запрошеныхъ священикѣвъ бувъ лишь о. Стецѣвъ.

Зъ Микуличина.

(„Падутъ во мрежу свою грѣшници!“) Велика дива дѣются въ „турецкѣмъ“ повѣтѣ (якъ жидъ въ фелонѣ, и проч.), але чи-жь не цѣкавѣ и нашѣ гуцульскѣ? Ось представте собѣ, прошу, село Яблоницю, на самѣй угорскѣй границѣ, а тамъ и побачите зразъ, якъ въ роцѣ 1881 десь такъ пѣдъ весну напавъ корчмарь Іойла Мармарошь жѣнку Анну Щербанюкъ на ей власнѣмъ подвѣрю, и ставъ безъ судовои церемоніи грабити корову за марну пятку, котру бнъ ѣй давъ бувъ на теля, коли ще дорестало въ утробѣ материнѣй! Тое многонадѣйне „соизбранне“ теля израильске бѣгало вже вправдѣ по подвѣрю, коли баша-Іойла напавъ Щербанючку, но оно ему щось не подобалося и бнъ казавъ собѣ дати бвцю, а коли бвцѣ ему не дано, бнъ брався заграбити добру телицю, але ковирь-баба знова и телицѣ не давала. Жидъ не дався бабѣ застыдати, та не лише забравъ собѣ до дому телицю, але ще й потурбувавъ газдиню. Тая бѣжитъ до Делятына до лѣкари, робитъ „visum repertum“, скаржитъ жида (лишь!) за побитье до суду, сей бтдае тую справу (нападъ и побитье) станиславѣвскѣй прокураторіи. Жида засудили на 3 мѣсяцѣ вязницѣ и на бтшкодованье жѣнки въ квотѣ 18 зр. Но жидъ хитрый, 3 мѣсяцѣ вышабасувавъ, а 18 зр. не бтдававъ. Тожь Анна Щербанюкъ выробила собѣ судову секвестрацію на него, але бачучи самовластно свого права добувати, здала на судъ той клопотъ гѣренькій. Судъ посылае (десь въ липцѣ 1883 р.) вовьного Maly-ого до Яблоницѣ и бтдае ему переведенье секвестрації Анны Щербанюкъ. Але и ту показався хитрый выкрутъ жидовскій, именно: вовьный не заставъ у жида нѣчого, отъ хиба чотыри стѣны тай дахъ до того. Бѣда! вовьный съ нѣчимъ выходитъ въ хаты, а жидъ трюмфуе и кпитъ собѣ въ „гов“: а кікъ — щось менѣ вдѣявъ!? Але Богъ справедливый... Заледво Maly ступивъ на подвѣрье,— приганяе якійсь чоловѣкъ пару красныхъ воловъ. — „Чіи то?“, вовьный до него. — „То прошу пана комисари — каже — Іойловѣ! Я вже не мавъ для нихъ сѣна, та-мь пригнавъ ему въ зимовлѣ, най собѣ съ ними робитъ, що хоче!“... Вовьный хапъ за волы, секвеструе. Жидъ выбѣгае, не дае. Зачинаются гаркати, шарпати, въ решгѣ надбѣгае Лемель Мармарошь въ сусѣдства, бтбирае волы и каже, що его. Вовьный одинъ — а жидовы хмара, — програвъ; жидовѣ вновъ затрюмфувала... Панъ комисарь вернувъ съ нѣчимъ до суду, розказавъ цѣлу рѣчь начальникови, а той списавъ вѣ всего протоколъ и пѣславъ до станиславѣвскои прокураторіи. Десь пѣдъ осѣнь 1883 р. дѣстали жиды Іойла и Лемель Мармарошь актъ обжалованя за обманьство судовои власти. Тіи пѣднаймили собѣ свѣдкѣвъ: Василя Гундака, Мошка Шнайберга, Мошка Енгельштайна, Моти Енгельштайна, Кизля Мармороша, Лейбу Тагера и Лейбу Гайцлера, забезпечили собѣ премудрый плянъ обороны, и гайда вся до Станиславова. До того мѣста права дорога на Надвѣрну-Богородчаны, але жиды въ певности своеи невинности и уабровѣй тѣлькома свѣдками, не хотѣли нудитися гористымъ трактомъ правымъ, они собѣ поѣхали на „Каламаю“, а ту сѣли до поѣзду желѣзницѣ и весело та швидко загнали до цѣли. Плянъ кампаніи тыхъ израильскихъ Спартанцѣвъ бувъ такій: свѣдки привезенѣ мали на оборону Іойлика и Лемелька пѣдъ присягою навѣть вѣзнати, що то вовьный самъ винень цѣлѣй тѣй каліманціи (sic!). Чому? Бо прецѣ Іойла и Лемель давали при тыхъ-же свѣдкахъ Maly-ому 50 зр. а. в. замѣсть волѣвъ, а той нѣбы не хотѣвъ пятьдесятки пріймити, але наперед волы забрати.

Нарештѣ кличе судовый трибуналъ першого свѣдка Василя Гундика, заприсягае его и пытае: що ты видѣвъ и що можешь сказати? А бнъ на тое: я видѣвъ зѣбговиско коло Іойлы, и вовьного видѣвъ, але о що тамъ имъ ходило, не знаю, бо-мь бувъ вдалеки. Отже нашъ чоловѣкъ здрогнувся бодай въ послѣднѣй хвили и показався. Но жидъ того не зробитъ, якъ зразъ побачимо. Кличутъ бтакъ Мошка Шнайберга, заприсягаютъ та пытаютъ: Чи то правда, що вовьный Maly не хотѣвъ замѣсть волѣвъ брати 50 зр. бтъ Лемля? О! сесе чиста правда — каже — я на власнѣй очи видѣвъ тое, впрочѣмъ то вже посвѣдчивъ Василь Гундикъ, попередный свѣдокъ, и я то потверджаю... Добре, каже трибуналъ, а яка то була пятьдесятка, чи одинъ папѣръ, чи бѣльше, чи десятки, чи пятки, чи може срѣбло? То бувъ, (каже змѣшаный жидъ) прошу ясного суду одинъ банктота... Можешь собѣ вже тамъ на боцѣ стати. — Кличутъ Мошка Енгельштайна, заприсягаютъ, и вновъ пытаютъ за якѣсть пятьдесятки. А сесь каже: то були десятки, бо я ихъ нарахувавъ бувъ аж пять. Прийшовъ третій свѣдокъ Мотьо Енгельштайнъ и сказавъ, що та пятьдесятка складалася съ пятокъ... Адвокатъ видячи, що его пацѣенты мудро половилися, проситъ, щобы прочихъ трехъ свѣдковъ яко непотрѣбныхъ не переслухувати. Трибуналъ приставъ на тое. Якъ-же тѣлько тѣ непокликаній свѣдки довѣдались бтъ когось, що ихъ братчики за ложну присягу вже пѣдъ вартою, якъ не драпнутъ, якъ не зачнутъ дудиѣти на долину по сходахъ, кажутъ, що мало не порозбивались. По якѣмсь часѣ запавъ вырокъ: 1. Три свѣдки ложно присягнувшѣ засуджуются кождый въ окрема на 3 мѣсяцѣ вязницѣ безъ церемоніи рекурсу, и зразъ забиваются у Иванову хату. 2. Іойла и Лемель Мармарошь засуджуются кождый въ окрема на 5 мѣсяцѣвъ тяжкои вязницѣ и на одинъ день посту на тыждень. Но тѣ оба мученики зовсѣмъ невинній рекурсували, и дбстали окрѣмъ потвержденя попереднього вырoку, ще въ додатку по одному дневи посту на тыждень, щобы замѣсть одинъ день, два постили тыжднево. Свѣдки давно вышабасували своихъ 3 мѣсяцѣвъ, а головачѣ Іойла и Лемель пѣшли шабасувати десь съ початкомъ сего року. Чи не впали во мрежу свою грѣшницы? Упали, коѣы такъ всѣ!...

Переглядъ часописей.

Вчерашный „Czas“ помѣстивъ повну езуитскои перфидіи оцѣнку „Листу отвертого“ о. Н. Сѣчиньского до послѣвъ належачихъ до т. зв. клюбу селяньского. „Формы листу отвертого (пише „Czas“) — такъ бодай показуе практика зъ послѣднихъ часѣвъ — уживаеся тогды, коли маe бути пѣднесене оскарженье въ справѣ публичнѣй. О що-жь и за що жь мавъ-бы о. Сѣчиньскій оскаржувати пп. Полляновского и гр. А. Потоцкого?“

Не видячи такои причины и не находячи впрочѣмъ и въ самѣмъ листѣ отвертѣмъ нѣякои пѣдставы до подѣбнои догадки, „Czas“ починае хвалити противника. „Есть се прецѣ посолъ, кокрый *мимо кѣлькох надто сильнихъ выступѣвъ* на послѣднѣй сесіи соймовѣй не похитнувъ вѣру въ свою лояльность и добрѣ намѣры, особливо въ справахъ тыкаючихъ долѣ сельского народа. Треба затымъ нынѣшне выступленье о. Сѣчиньского трактувати поважно, а въ такѣмъ разѣ на самъ передъ наоунеся питанье, для чого о. Сѣчиньскій не вказавъ выразно цѣли и програмы проектованого зѣзду? Чи може дотеперѣшну дѣяльность комитету краевого (се есть той самъ „komitet obywatelski“, котрый отсе ажъ такъ высоко выважнувавъ! *Ред.*) уважае погубною? Занадто быстрымъ показався о. Сѣчиньскій въ своихъ бесѣдахъ и працяхъ соймовыхъ, щобъ его можна посуджувати о таке запѣзнаванье дѣла, а зъ другого боку надто есть лояльнымъ, щобъ противъ щирого переконаня для якихъ нишихъ побѣчныхъ взглядѣвъ мавъ недовѣряти дѣяльности комитету. Впрочѣмъ въ такѣмъ разѣ не адресувавъ-бы о. Сѣчиньскій свого отвертого листу до гр. А. Потоцкого, якъ вѣдомо, члена комитету. Отже о щось ходитъ о. Сѣчиньскому? Запевно тѣлько о то, щобъ поперти дѣяльность комитету (?), але на то не треба скликувати конференціи послѣвъ селяньскихъ, бо если-бъ котрый зъ нихъ впавъ на якій удачный помыслъ, то може закомунікувати его комитетови, а певно дочекаеся за то скорого узнаня и сатисфакціи. Если листъ отвертый о. Сѣчиньского есть тѣлько объявомъ его щирои интенціи прислужитися справѣ публичнѣй и нести помѣчь людности сельскѣй, то можна-бъ ему вказати иншe поле дѣяльности, дуже важне, а доси позбавлене роботниковъ. Духовеньство руске могло-бы высѣдчити величезну прислугу народови сельскому, если-бъ идучи рука въ руку съ комитетомъ, взяло селянъ въ опѣку супротивъ тыхъ небезпечныхъ елементѣвъ, котрѣ хотячи ловити рыбы въ мутнѣй водѣ, засхочуютъ довжниковъ до занеханя всякои сплаты довговъ, або накидаются съ своимъ посередництвомъ въ веденю переговорѣвъ съ банкомъ селяньскимъ. По такъ интелигентнѣмъ пароху и послѣ, якъ о. Сѣчиньскій, можна надѣятися, що бнъ дасть початокъ въ тѣй роботѣ, хоч бы тѣлько въ формѣ нового листу отвертого до руского духовенства. Була-бъ се заслуга, за котру о. Сѣчиньскій певно здобувъ-бы собѣ загальне признанье“.

Тѣлько той, кто докладно знае цѣли и заходы т. зв. „komitetu obywatelskiego“ и его змагання до ратованя не селянъ, але краевыхъ и заграничныхъ капиталистѣвъ, може докладно вымѣркувати всю глубину перфидіи тои гладенькои статіи „Czas-y“. Позаякъ вы, о. Сѣчиньскій, першій бтозвалися, то й помагайте-жь першій и потопляти селянъ, пишѣть листъ отвертый до руского духовеньства, щобъ оно працювало рука въ руку съ комитетомъ на згубу селянъ!

Далеко коротшу бтправу дае о. Сѣчиньскому „Gaz. Narodowa“. „Если комитетъ клюбу послѣвъ селяньскихъ, до котрого и о. Сѣчиньскій належитъ, узнаетъ потребу зѣзду, то годѣ намъ мати щось противъ того. Але остаточно — зробити такій чи сякій зѣздъ, а ефективно ратувати хлопѣвъ, то двѣ рѣчи зовсѣмъ рѣжни. Впрочѣмъ кн. Адамъ Сапега, Артуръ гр. Потоцкій и п. Полляновскій, такожъ послы селяньскій, давно вже розпочали акцію въ цѣли ратованя селянъ (?!), ще закимъ о. Сѣчиньскій надумувався.“

Въ виду всѣхъ экономичныхъ, конфесійныхъ и политичныхъ ударѣвъ, якій послѣдными часами такъ щедро посыпались на нашь бѣдный народъ, дивно якось робится читати въ деякихъ нашихъ часописяхъ сяжневѣ статіи, въ котрыхъ розмазуются справы, тыкаючѣ бѣльше або менше не якихъ тамъ жизненныхъ интересѣвъ, але вузкого самолюбства и амбиціи. И ще дивнѣйше робится, коли такій статіи являются именно пѣдъ шумнымъ, немовь зъ вѣденьского „Tagblatt-a“ вынятымъ титуломъ „Вонъ съ узкоглядною факційностью!“ До статіи пѣдъ тымъ титуломъ подане „Н. Проломова“ причину заявленье товариствъ „Просвѣты“, „Руской Бесѣды“, „им. Шевченка“ и „Акад. Братства“, умѣщене въ ч. 15 „Дѣла“, що они не беруть участи въ вечерѣ въ память Т. Шевченка“, и то устроюваномъ — забувъ „Нов. Проломъ“ додати — „Академическимъ Кружкомъ“. И то мае бути та „узкоглядная факційность“, котру хоче прогнати въ безвѣсти „Нов. Проломъ“. Конечно, нѣ зъ тыхъ „русско-украинскихъ“ товариствъ, анѣ въ загалѣ зъ Русинѣвъ нѣкто не мѣгъ мати нѣчого противъ святкованя памяти нашого народного поета „Академическимъ Кружкомъ“. Але позаякъ звѣстно есть всѣй рускѣй публицѣ, що нашѣ „русско украинскія“ товариства що року святкуютъ память Шевченка, тожь не дивно, що прочитавши о намѣрѣ „Акад. Кружка“ многѣ нашѣ патріоты бтнеслись до тыхъ товариствъ съ запытаньями, чи буде се обходъ спольный, чи може они думаютъ окремо обходити память Шевченка. Нашѣ товариства, хочь безперечно були-бъ волѣли, щобъ память Кобзаря Украины була святкована сего року спольно всѣми галицкими Русинами, однакожь недбставши анѣ попереднього завѣдомленя анѣ запрошеня бтъ „Академич. Кружка“, мусѣли бтповѣсти, що правда, констатуючи тымъ тѣлько голый фактъ, що въ устроеню вечера „Ак. Кружка“ удѣлу не беруть, а не выясняючи причины, именно що не були до того прошенѣ. Если се мае бути „узкоглядная факційность“, то мы запытуемо всѣхъ щирыхъ Русинѣвъ безъ рѣжницѣ партій, чимъ буде уперте роздуваньe и розмазуваньe того факту съ промовчаньемъ найважнѣйшои его причины, чимъ буде дражненье одныхъ Русинѣвъ противъ другихъ зъ амбитныхъ, кружковыхъ поводѣвъ и бтвертанье уваги загалу бтъ далеко важнѣйшихъ, загально-народныхъ нуждъ и потребъ для догожденя власному самолюбству? Чи се буде „неустрашима защита правъ русского народа“ — смѣемо въ смиренію своѣмъ сумнѣватися...

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(Пленарне засѣданье палаты пановъ рады державнои) мае бтбутися нынѣ. На денномъ порядку знаходится справозданье комисіи правничо-политичнои, котрѣй поручено розобрати звѣстнѣ внесеня правительства въ справѣ выемковыхъ мѣръ. Пѣсля информацій „N. fr. Presse“ значна часть сторонництва либерального не пріймe участи въ голосованю.

(Розвязанье сойму моравского). Бтъ якогось часу стрѣчаемся въ газетахъ съ вѣстею про розвязанье моравского сойму, а вѣсть тая, котру моравскій Чехи дуже радо витаютъ, зачинае потверджатися. Пѣсля праскои „Politik“ власти политичнѣ занятѣ вже бтъ давна приготовленями до новыхъ выборѣвъ. Головною причиною розвязаня сойму мае бути поступованье теперѣшного выдѣлу краевого, котрый при всякихъ нагодахъ, особливожь при именованіяхъ урядниковъ краевыхъ кривдитъ Чехѣвъ, такъ що высшѣ сферы уважали бтповѣднымъ зробити невыносимѣй нѣмецкѣй господарцѣ конецъ.

(Комисія будженова палаты посольскои) укѣнчила вже обрады надъ сегорѣчнымъ будженомъ и мае бтбути вже лишь одно засѣданье, щобы выслухати референтъ генерального справоздавца. Дискусія надъ будженомъ въ plenum палаты розпѣчнеся въ половинѣ марта; передъ тымъ однакожь задумавъ министеръ торговлѣ внести проектъ закона о признанье надзвычайного кредиту въ сумѣ 200.000 зр. на будову чесько-моравскои траверсальнои желѣзницѣ.

(На авдіенціи у цѣсаря) бувъ сими днями угорскій министеръ скарбу Сапари, котрый передъ тымъ зложивъ визиту наслѣдникови престола архикняземи Рудольфови. Урядовѣй авдіенціи мавъ такожъ угорскій министеръ торговлѣ Сеченій.

(Въ министерстве просвѣты) розпочалися на днихъ нарады центральнои комисіи промысловои. Комисія, котрѣй проводивъ шефъ секційный Фидлеръ, радила межи прочимъ надъ питаньемъ установленя галицкои комисіи краевои для школъ фаховыхъ и промысловыхъ, удержуваныхъ зъ галицкихъ фондѣвъ краевыхъ. Дотеперь занималася сими справами куратория для справъ домашного промыслу, а на случай установленя комисіи буде куратория звинена.

(Колонизація Босніи.) Пѣсля информацій „Pester Lloyd-a“ опровадивъ боснійскій бегъ Ибрагимъ Дзинчъ до своихъ посѣлостей въ округѣ Приняворокѣмъ 12 родинъ зъ Истрія, котрѣ поселились тамъ яко колонисты. Кромѣ того сподѣваются ще дальшого наплыву Истрійцѣвъ, зъ котрыхъ вже много знаходится въ дорозѣ до Босніи.

(На засѣданю комисіи податковои) выникала дебата надъ петиціею, внесеною дромъ Штурмомъ а жадаючою упорядкованя справы побору податкѣвъ. При тѣй случайности заявивъ репрезентантъ правительства, що дотеперь на основѣ ординаціи громадскои зъ р. 1849 признавано громады обовязаными до стягня податкѣвъ; позаякъ однакожь трибуналъ административный высказавъ зовсѣмъ противну гадку, то задумало правительство выпрацювати спеціяльный проектъ закона о

стяганю податкôвъ и якъ тôлько проектъ буде выкôнченый, внесе его правительство въ радѣ державнôй. Въ прочѣмъ вже и теперь нѣкто не має обовязку складати податку на руки вôйта, но кождый членъ громады може его безпосередно ôтносити до уряду податкового.

(*Загребска торговельна палата а угорска виставa краєва.*) Въ Пештѣ має бути устроена въ р. 1885 велика выстава, до котрои вже теперь роблятся приготовленя. Позаякъ выстава має офиціяльно называтися „угорскою“ а представленъ Хорватôвъ, щобы ею назвати выставою краѣвъ короны св. Стефана, не увзгляднено, то рѣшила загребска торговельна палата не высылати до комитету выставы своихъ ôтпоручникôвъ и жадати ôтъ правительства особнои выставы въ Загребѣ. Се рѣшенье торговельнои палаты выкликало въ правительственныхъ кружкахъ велику сензацію, а банъ казавъ собѣ предложити справозданье що до послѣдного засѣданя и ôтобразъ президентова палаты Грагорови достоинство вицепрезидента хорватского комитету краєвои выставы пештенъскои. До сего кроку мала бана спонукати неправдина вѣсть, выйшовша ôтъ Грагора, будтобы банъ мавъ обѣцати комитетови организуючому выставу хорватску въ Пештѣ рôжнй улекшена и користи, якъ особный павилонъ, субвенцію въ сумѣ 10.000 зр., свобôдный перевôзъ предметôвъ выставовыхъ и пр. — Зъ початку говорили навѣть, що банъ носится съ гадкою розвязати загребску палату торговельну, вѣсть ся оказалася однакожъ неправдивою.

(*Проектъ закона внесеный Линбахером*) на засѣданю рады державнои въ дня 22 н. с. лютого, а ôтносячійся до примусовои лицитациі селяньскихъ маєткôвъ, становитъ въ одной стороны доповненье до новелѣ пос. Рихтера, котра въ сущности змѣряє до того, щобы рѣчи движимѣ необхôдни для довжника, вынято зъ пôдъ екзекуціи, а зъ другои стороны доповненье ôнъ такожъ предложеня Шенерера и Фарникранца, котрыхъ основою служитъ идея, що маєтки селяньскій не можутъ бути проданй низше оцѣночнои (шацунковои) вартости и що вѣритель, наколи не хоче ôтступити ôтъ лицитациі, муситъ лицитованый маєтокъ принятй за половину сего вартости. Арт. 1 сего закона становитъ передовсѣмъ, що на принадлежности селяньского маєтку (fundus instructus) не дозволена екзекуція мобилярна и що они лишь разомъ съ самымъ маєткомъ можутъ бути екзекованй. Такъ само збороняє сей арт. роздѣлъ селяньскихъ въ книзѣ грунтовôй яко цѣлôсть записаныхъ маєткôвъ, наколи ходитъ о те, щобы вести на нихъ екзекуцію. Пôсля постановъ арт. 2 сегожъ проекта має при лицитациі сельскихъ маєткôвъ тая сума уважатися вартостею оцѣночною, котра служитъ за пôдставу вымѣру належитости при змѣнѣ властителя. — Арт. 3 обôймає змѣну устовы судовои що до лицитациі недвижимостей въ тôмъ направленю, що лицитація має ôтбуватися лишь въ двохъ терминахъ и наколибы маєтки нѣкто на першôмъ терминѣ не купивъ высше оцѣночнои вартости, то може ôнъ бути проданый и пониже, однакожъ нѣколи не за менше, якъ половину вартости. — Дуже важна постанова сформулована въ арт. 4: На случай продажи сельского господарства на публичнôй лицитациі має право громада, въ котрои територіи лежитъ злицитоване господарство, — въ протягу 14 днѣвъ ôткупити его за найвысшу цѣну лицитаційну, наколи она зъобовяжеся се господарство довжникови, его жѣнцѣ або дѣтямъ за тую саму цѣну ôтступити. Наколибы господарство не далося при лицитациі продати за половину оцѣночнои вартости, въ такôмъ случаю обовязаный пôсля арт. 5 вѣритель ждати признаня его собѣ на власнôсть за половину вартости, а громада має и въ тôмъ случаю право, перейнати господарство на себе.— Кто знае ôтношена економичнй нашого селяньства и умѣе на справу глядѣти объективно, сей може лишь радѣти, що зъ кружкôвъ парляментарныхъ выходитъ инціятива въ такихъ справахъ якъ та, до котрои ôтносится внесенье Линбахера и его товаришѣвъ. Законъ ухваленый по мысли предложеня Линбахера и Рихтера має незвычайну досяглôсть економичну и соціяльну и всякій, кому лежитъ на серци мирне порѣшенье питаня селяньского, повиненъ лишь бажати, щобы проекты законôвъ сталися якъ найскорше законами.

ЗАГРАНИЦЯ.

Процесъ о институцію „de propaganda fide“ въ Римѣ. Не давно доносили мы, що італіяньскій трибуналъ касаційный выдавъ свое послѣдне рѣшенье въ процесѣ о институцію „de propaganda fide“ и що папа запротестувавъ противъ сего рѣшеня. „Moniteur de Rome“ подае теперь дословно сей засудъ трибуналу касаційного зъ 29 сѣчня с. р. Зъ засуду того довѣдуемося, що процесъ вѣвся майже чотыри роки, бо ще ôтъ року 1880 р. ажъ до сѣчня сего року. Процесъ сей розпочався зъ того, що правительственна комисія вызначила була для ликвидациі церковного майна кôлька кусневъ землѣ належачи до пропаганды на продажъ. Пропаганда внесла була противъ сему протестъ, котрый однакожъ перша инстанція була ôткинула. Такъ само зробила такожъ въ разу и апеляція; пôзнѣйше однакожъ станула она по сторонѣ пропаганды и внесла засудъ першого судіѣ. Справа прійшла теперь передъ судъ апеляційный въ Анконѣ и сей ôткинувъ протестъ пропаганды. Теперь звернулася пропаганда до трибуналу касаційного, а сей признавъ засудъ першого судіѣ правосильнымъ и засудивъ пропаганду рôвночасно на кошты процесу. Въ засудѣ своимъ признае судъ касаційный, що пропаганда есть заведеньемъ церковнымъ и уважаеся въ законôмъ змыслѣ яко особа моральна, а тымъ способомъ пôдлягае законамъ зъ р. 1866. Засудъ опирвся по части на папскихъ буляхъ, котрй пропаганду сотворили. Зъ цѣлого засуду однакожъ показуеся, що правительство нѣякъ не хоче пропагандѣ зовсѣмъ ôтобрати ей майно; оно хоче лишь конвертувати его на італіяньску ренту державну. Тому однакожъ пропаганда дуже противится, а то для того, що разъ мусѣла бы заплатити 30% зъ капиталу на користь фискуса, а потому стратила бы право наслѣдства и зрôвнала бы ся съ всякими другими товариствами свѣтскими, котрй яко такй пôдлягаютъ всякимъ податкамъ такъ державнымъ якъ и громадскимъ. Тымъ часомъ Ватиканъ противится сему, называ се поступованье безсовѣстною грабежею и протестуе противъ засуду передъ цѣлымъ свѣтомъ, бо институція „de propaganda fide“ не есть такъ само якъ и папство институціею італіяньскою, але международною. Мы доносили вже, що папа розбославъ въ той цѣли окружникъ до всѣхъ своихъ представителѣвъ при европейскихъ державахъ, въ котрôмъ згадуе о своѣмъ протестѣ. Сей окружникъ стався отже причиною, що італіяньскій министеръ розбославъ инструкцію до італіяньскихъ послôвъ, въ котрôй доказуе, що пропаганда пôдлягае італіяньскимъ законамъ и що жадна держава не має права мѣшатися въ сю справу. Доси дѣйстно жадна держава не выступила въ оборонѣ пропаганды и ледви можна допускати, що котра то зробитъ. Тымъ часомъ курія береся на способы. Що бъ запобѣгчи небезпеченьству, яке грозитъ пропагандѣ, а заразомъ и не пôддатися італіяньскому правительству, постановила курія перенести управу институціи „de propaganda fide“ за границю. Такъ мають отворитися головнй управы въ Лондонѣ, Парижи, Вѣдни, Бомбаю и въ Сполученыхъ державахъ пôвн. Америки. Тымъ способомъ зыскае пропаганда ще и то, що італіяньске правительство не буде могло зборонити записôвъ на користь пропаганды. Цѣла та справа однакожъ порѣшится остаточно доверна на найблизшôмъ консисторы, а може бути, що и не прійде до такого подѣлу сей найбогатшои институціи на цѣлôмъ свѣтѣ, бо она стратила бы не мало на своѣмъ первôстномъ значеню. Не ôтъ рѣчи буде, коли ту подамо ще деякй историчнй даты що до пропаганды. Папа Григорій XV заложивъ ей въ 1622 р. Она мала на цѣли сполучити всѣ силы до ширеня католицкои вѣры и вже въ першôй половинѣ XVII столѣтя заявила она свою жизненну силу, бо въ самôй полудневôй Америцѣ мала вже тогды 5 архіепископствъ и 27 епископствъ та 400 монастырѣвъ до своеи розпорядимости. Въ Индіи и Хинахъ мала она своихъ місіонерôвъ, а въ Хинахъ особливо зъумѣли Єзуиты выробити собѣ велике значенье. Єзуитъ Риччи позыскавъ бувъ собѣ прихильность хинъского цѣсаря тымъ, що дарувавъ ему стѣнный годинникъ, а вже въ 1616 р. бачимо тутъ пять церквей. Якъ на погавъ такъ такожъ на православныхъ и всякого рода розкольникôвъ звернула була пропаганда свою увагу. Въ Абесинiи, межи Несторіянами въ Индіи, у Маронитôвъ на Либанѣ пôддержувала она всюды свои місіи. Въ виду того заложивъ папа Урбанъ VIII въ 1627 р. „Seminarium de propaganda fide“, де училися місіонеры на всяких языкахъ и выставивъ пропагандѣ пишну палату. Майно пропаганды взросло съ часомъ до нечуваной величины. Пропаганда, котрою теперь управляе кардиналъ Симеони, має теперь такй доходы, якъ бы яке королевство; не дивно отже, що Ватиканъ цѣлою силою протестуе противъ поступованя італіяньского правительства супротивъ пропаганды.

Россія. О збливженюся Россіи до Нѣмеччины пишутъ зъ Вѣдня до „Nat. Ztg.“, що оно наступило чисто лишь по инціятивѣ самого правительства россійского — такъ само такожъ и переселенье кн. Орлова до Берлина. Місія кн. Долгорукого есть лишь наслѣдкомъ сеи змѣны. Политика Россіи змѣнила теперь свое положенье и посувается зовсѣмъ въ иншôмъ направленю. Гадка розширюванася не дае Россіи спокою, бо ся гадка есть лишь ея животною силою. Доказомъ того, що Россія зновъ зачинае ступати по сѣй дорозѣ есть занятье Мерва и ея тайнй и явнй на балканьскôмъ пôвъостровѣ пропаганды, особливо же середъ грецкого населеня, котре она зновъ взяла въ свою опѣку, въ спорѣ грецкои церкви съ Портою. — Депутація рицарей ордена св. Георгія выбралася пôдъ проводомъ вел. князя Михаила до Берлина, щобъ тамъ поздоровити нѣмецкого цѣсаря. Говорятъ, що въ депутаціи суть также ген. Гурко комендантъ гвардійного полка и гр. Шувалôвъ.— Займаючу, наколи правдиву, вѣсть подае „Germania“ о убійцяхъ Судейкина. Зразъ по убійствѣ Судейкина выѣхавъ — пише згадана газета — Дегаевъ до Варшавы. Ту представився Бутурлинови и на пôдставѣ рôжныхъ легитимацій яко тайный агентъ петербургскои полиціи, що слѣдитъ за убійцями дôставъ ôтъ него легитимацію на вôльный переѣздъ по всѣхъ желѣзницяхъ ажъ до границѣ. Съ нимъ ѣхала такожъ его любовница Анна Бродска — жидôвка. Другй его товаришъ именно слѣпый на одно око Ерцовъ и не знаный по имени его товаришъ поѣхали черезъ Кёдкуненъ такожъ на пôдставѣ полиційныхъ легитимацій за границю. Дегаевъ жіе теперь съ своею любовницею въ Швайцарiи, а другй два товаришѣ перебуваютъ въ Англіи.

Англія. По поводу занятя Мерву черезъ Россію запанувало въ Англіи велике негодованье и якъ бы не злощастный Суданъ, що связавъ Англіи руки, то Джонъ Буль давно вже бувъ бы показавъ зубы, а такъ лишь ними скрегоче. Членъ нижшои палаты Станголе звернувъ пôдъ часъ дебаты надъ адресою увагу правительства на то, що занятье Мерву черезъ Россію не може сприяти добрымъ ôтношенямъ Англіи до Россіи и при сѣй случайности ôтчитавъ всѣ депешѣ и угоды, ôтносячйся до справы въ Хинѣ и доказуавъ ними, якъ Россія за кождымъ разомъ умѣла Англію обманяти, а особливо якъ Гладстонъ ще 1881 р. дався обманути словами Россіи и наклонити до ôтступленя ôтъ Кандагару. Ще острѣйше выступавъ лордъ Гамильтонъ, але товаришъ Гладстона Дилькe и другй старалися обохъ новыхъ бесѣдникôвъ успокоити, а Дильке ще заявивъ, що англійске правительство заявитъ въ Петербургѣ свое мнѣнье и ссилався на то, що теперѣшне правительство довело до того, що теперѣшный емиръ Авганистану есть найбôльшимъ найщирѣйшимъ другомъ Англіи. Предсѣдатель мѣсцевои держанои управы мавъ такожъ заявити, що пôвнôчна граница Индіи есть зовсѣмъ безпечна ôтъ часу, якъ занятый вывôзъ Боланъ. Англійскій кабинетъ вышле або може вже и выславъ запытанье до россійского правительства якъ властиво масея справа съ занятьемъ Мерву, а ôтповѣдь певно буде зновъ така успокоююча якъ и въ давнѣйшихъ подôбныхъ случаяхъ. — Князь Кембриджъ, головный комендантъ англійского войска мавъ по нарадѣ кабинету довшу конференцію съ ген. Волселеѣмъ и министромъ вôйны Гартингтономъ. На конференціи сѣй ураджено, що ген. Грагамъ въ Суданѣ не може змѣнити свого пляну и муситъ позôстати въ Свакимѣ, а то для того, що помôчй вôйска высѣли вже въ Трикитатъ.

Італія. Якъ въ всѣхъ майже державахъ Европы такъ и въ Италіи проявляеся нынѣ загальный розстрôй въ суспôльности, бо тутъ ще тымъ бôльше, позаякъ темнота простого народу и религійный фанатизмъ зъ одной стороны а борба національна и радикализмъ зъ другои стороны даютъ широке поле до всякихъ надъужить. Слѣдуючій фактъ дае одинъ примѣръ того розстрою въ італіяньскôй державѣ. Полиція въ Туринѣ колишнôй столици Шемонту мала не давно выслѣдити фалшерôвъ грошей и уживала до того чоловѣка, котрый якъ пôзнѣйше показалося, бувъ головою самои шайки и вызискувавъ довѣрье правительства для свого власного и своихъ товаришôвъ интересу. Італіяньска полиція въ загалѣ не має своихъ агентôвъ але уживае т. з. „конфідієнти“ котрыхъ выбирае собѣ въ помѣжъ людей що вже неразъ жили въ незгодѣ зъ законами. Процесъ фалшерôвъ выявивъ отже рѣчи, котри дуже зле свѣтло кидаютъ на італіяньску суспôльность. Власти судовй и полиція въ Туринѣ жили въ великôй незгодѣ съ собою и полиція приказала строго пильнувати прокуратора бо ôнъ не хотѣвъ ити съ нею рука въ руку а сей знову донесъ высшимъ властямъ о поступованю полиціи. Але то ще найменше. Межи фалшерами бувъ также одинъ чоловѣкъ именемъ Вилькесъ, котрый мавъ ставати въ процесѣ. Префектъ туринскои полиціи заявивъ однакожъ, що сей чоловѣкъ пропавъ десь безъ вѣсти, бо флорентскій префектъ ген. Корти, пôдъ котрого надзоромъ бувъ Вилькесъ, признавъ его самовольно невиннымъ и выпустивъ зъ вязницѣ. Се заявленье выкликало велику сензацію въ цѣлой Италіи а ген. Корти обуреный тымъ, зажадавъ слѣдства въ сѣй справѣ, бо ôнъ здѣлавъ се на тайный розказъ министра юстиціи.

НОВИНКИ.

— **Загальный Збôръ товариства Педагогичного** ôтбудеся въ недѣлю о 2 гôдинѣ по полудни въ салли „Народного Дому“. Ôткликуемось до патріотизму нашихъ учителѣвъ и всѣхъ Русинôвъ, бажаючихъ розвою нашого народного шкôльництва и просвѣты народнои, щобы якъ найчисленнѣйше зібралися на означеный часъ въ „Народнôмъ Домѣ“ и взяли участь въ выборѣ нового дѣльного выдѣлу та въ нарадахъ надъ кôлькома многозначными справами, отсячими въ связи съ будущою дѣяльностею товариства.

— **Въ нашôй духовнôй семинаріи** ôтъ давно вже тлѣло, а вчера выбухло вже таки добрымъ огнемъ. До 90 питомцѣвъ цѣлый першій рôкъ, заявили вчера ректорови, що выступаютъ зъ семинаріи, не зважаючи на те, що бôльша часть зъ нихъ не має на-разѣ средствъ до найпершихъ потребъ жита... Выступившимъ ôтнято вже на нынѣ харчъ и фондову одѣжъ... Причиною сего сумного факту було выключенье безъ переведеня слѣдства одного товарища. Коли представленя и прошеня товаришѣвъ не помогли, всѣ питомцѣ зъ першого року солидарно заявили свое выступленье зъ заведеня. О. ректоръ всѣхъ пустивъ „за фôрту“. Лишилося въ семинаріи 150 питомцѣвъ, мѣжь котрыми также кипитъ... Ôтъ того, якъ дотычнй власти порѣшатъ справу першого року, буде залежати дальшій хôдъ катастрофы... Откликуемось отже до нихъ, щобы въ имя поваги и добра народнои институціи по справедливости залагодили цѣле дѣло и не допустили до того, щобы муры рускои духовнои семинаріи мали остати — безъ питомцѣвъ!...

— **Засѣданье „Етнографично - статистичного Кружка“** ôтбулося минушои недѣлѣ при численномъ спôвъудѣлѣ членôвъ. Тов. Струсевичъ ôтчитавъ основный розбôръ недавно выданои працѣ Ив. Франка п. з.! „Жіноча неволя въ рускихъ пѣсняхъ народныхъ“. Надъ деякими точками тои працѣ, якъ также надъ закидами выявилась досыть жива дискусія, въ котрôй крôмъ рецензента и автора брали участь также другй товаришѣ. На внесеня тов. И. Ф. рѣшено ôтбути коротку екскурзію въ околицѣ Львова для зібрания деякихъ даныхъ статистичныхъ и етнографичныхъ. Рѣшено также напечатати и розбослати посредствомъ „Дѣла“ и „Батькôвщины“ квестіонарѣ о читальняхъ и братствахъ церковныхъ по нашôмъ краю. Квестіонарѣ тй выготовленй вже ôтъ довшого часу, але печатанье ихъ спинилось було для недостачѣ фондôвъ. Въ кôнци ухвалено печатати творы пок. Наврoцкого правописемъ „Просвѣты“.

— **Учительскй испыты.** Приватисты и приватистки, хотячй сѣдати до испыту зрѣлости въ учительскихъ семинаріяхъ съ кôнцемъ сего шкôльного року, мають найдальше до 31 *л.* марта с. р. внести поданье до дирекціи тои семинаріи, де намѣряютъ испытъ здавати.

— **Небôщикъ рустикальный банъ** якъ мавъ за житя, такъ и по смерти має щастье! Ба, що я кажу, по смерти має ще бôльше щастье, якъ за житя! Панове Фриды, Ромашканы e tutti quanti спокôйно собѣ дыхаютъ, нѣкто о нѣчо ихъ не пытае, а кураторія стаютъ до помочи правительственнй и автономичнй власти и навѣть — церковь. Зъ нынѣшнои дописи зъ Перемышля бачутъ нашй читателѣ, якъ ц. к. староства зъ препорученя ц. к. президіи намѣстництва мають дѣлати въ користь кураторіи. Але сего ще не досыть: Выдѣхъ краєвый зъ своеи стороны дѣлае въ тôмъ же напрямѣ черезъ выдѣлы повѣтовй, а краковскій епископъ Альбинъ Дунаєвскій розбославъ пôдвладному духовенству куренду съ рескриптомъ ц. к. президіи намѣстництва того самого содержаня, що окружникъ ц. к. старостваl Що то ще дальше буде!

— **Збôръ конципіентôвъ адвокатскихъ.** Д. 19. с. м. ôтбувся у Вѣдни збôръ тыхъ конципіентôвъ адвокатскихъ, котрымъ ще не достае цѣла або часть однорôчнои судовои практики. По-поводу внесеной до рады державнои змѣны адвокатскои устовы, мусѣли-бъ они замѣсть дотеперѣшнои однорôчнои ôтбувати дворôчну судову практику, черезъ що отже дотеперѣшна семилѣтна адвокатска практика продовжилась бы о одинъ рôкъ. Зô взгляду отже на рôвне поступованье супротивъ тыхъ кандидатôвъ адвокатскихъ, котрй опираючись на прислугуючôмъ имъ правѣ довольно обирати собѣ рôкъ практики, не ôтбули ще зовсѣмъ тои практики або лишь въ части ей ôтбули, а тыхъ, котрй вже судову практику ôтбули, приписаной однакожъ практики адвокатскои ще не мають, рѣшивъ збôръ внести прошенье до рады державнои о змѣну §. 2 нового закона. Збôръ взывае также тыхъ кандидатôвъ по всѣхъ краяхъ коронныхъ, котрыхъ дотыкае новый законъ, щобы прилучилися до того прошеня и ôтнеслася въ тôмъ взглядѣ до кандидата адвокатского дра С. Гольдбергера у Вѣдни VII. Auerspergstrasse N. 19.

— **Зъ Самбора** пишутъ до „Gaz. Nar.“, що вже ôтъ трехъ лѣтъ выходятъ въ-ôттамъ люде до Америки; першого року выйшло лишь около десять особъ, на другій рôкъ вже три разы тôлько, а на третій рôкъ выйшло ихъ вже дуже велико число и все ще выходятъ. Выходцѣ суть въ переважнôмъ числѣ ремѣсники, именно кравцѣ та шевцѣ и передмѣщане. Зъ передмѣщанъ одинъ продаютъ грунты и забираютъ жѣнки и дѣти та ѣдутъ за море а другій знову лишаютъ родины на грунтѣ, а самі ѣдутъ до Америки, бо тамъ добрый заробокъ. Одинъ передмѣщанинъ писавъ зъ Америки, що до пôвъ року заробивъ тамъ 300 зр. Що за причина, що тôлько людей выходятъ зъ Самбора, не знати; о сѣмъ повиненъ бы подумати п. министеръ финансôвъ. Выходцѣ суть лишь самі Мазуры; зъ Русинôвъ ще жаденъ не выйшовъ. Кореспондентъ „Gaz. Nar.“ бачитъ причину сего въ тôмъ, що Русинъ есть повôльнѣйшій ôтъ Мазура; мы бы ще сказали, що може бôльше привязаный до своеи землѣ, якъ Мазуръ.

— **Въ Монастыриснахъ** поналѣплявъ ктось въ ночи зъ 9 на 10 с. м. множество плакатôвъ съ удачнымъ пôдписомъ бучацкого старосты Льорша, взываючихъ христіянъ въ имя вѣры и патріотизму — вырѣзати жидôвъ. Проклямація тая дуже перелякала сынôвъ Израиля. Зверхность громадска, въ котрôй горою жидки, удалася до ц. к. староства въ Бучачи съ жаданьемъ, щобы переревело ревизію у п. Х. въ Монастыриснахъ. Дня 14 *л.* лютого зъѣхавъ въ Бучача комисарь п. Марцѣнкевичъ и перепровадивши ревизію у п. Х., забравъ у него множество листôвъ, рукописей и т. д., але нѣчого антисемитского не можна было зъ нихъ вымѣркувати. Дописувателъ "Gaz. Nar.“ каже, що п. Марцѣнкевичъ скорше впавъ на слѣдъ пропаганды соціялистичной, якъ антисемитской.

— **Въ Бѣлôй Церквѣ (на Украинѣ)** розлѣплено при кôнци м. м. плякаты, взываючій до погрому жидôвъ. Пôдъ вечеръ почавъ народъ збиратися, але полиція и жандармы завчасу его розбогнали и скôнчилось лишь на однôй малôй авантурѣ.

— **Зъ Сокальского** одержали мы кôлька дописей въ справѣ поѣздки вычисленыхъ въ 16 ч. „Дѣла“ священикôвъ, будьто-бы въ депутаціи до „протектора“ рускаго духовенъства, п. Ст. Полянoвского, до Вѣдня. Зъ одной стороны якійсь „*Твердый*“ мучитъ насъ своими кореспондентками, доказуючи, що п. Ст. Полянoвскій есть справдѣ „протекторомъ“ рускои церкви и рускаго духовенъства, а кто его такимъ не признае, той тягне до шизмы и до кнута. — „Чи до Вашои редакціи може мы имѣли ѣздити въ депутаціи?“ — пытае насъ „Твердый“. Мы не знаемо, дячого „Твердый“ уважае п. Полянoвского протекторомъ рускои церкви; здаеся для того що въ 1876 р. выступивъ въ сеймѣ противъ „Просвѣты“ за те, що она ширитъ шизму, бо каже рускому селянинови креститись три разы, або може для того, що рôкъ тому назадъ п. Полянoвскій давъ окликъ до агитациі противъ рускихъ святъ и календаря... Ѣзду до Полянoвского мы уважали и не перестанемо уважати компромитацію рускаго духовенъства — зô взгляду на личность п. Полянoвского и зъ уваги

на то, що обѣ рускій епархіи ухвалили выслати депутацію не до п. Полянowскаго, але до Є. В. цѣсаря и министра вѣроисповѣдань. Що чъ тôмъ дѣлѣ може зробити п. Полянowскій? Що єму бухо пріятно принати псевдо-депутацію ще передъ депутацією у Є. В. цѣсаря и п. министра, — се рѣчь зовсѣмъ природна, але чи годилося нашимъ духовнымъ ажь такъ понижати свое достоньство? Однакъ бодай то добре, що — якъ довѣдуємосьôтъ другихъ нашихъ дописователѣвъ — п. Полянowскій, хочь порушивъ всякій можливій навѣтъ урядовій пружины, не мôгъ бачити въ своєй депутаціи такихъ поважныхъ священиковъ, якъ о. Роздѣльскій або о. Яросъ!...

— **О. Володиславъ Лисковацкій**, парохъ зъ Краковця, помѣстивъ въ „Н. Прол." ôткрыте письмо до нашого редактора, въ котрôмъ ôтповѣдаючи на допись п. заг. „Теорія а практика" умѣщену въ 15 ч. „Дѣла" высказуе свôй жаль въ того, що съ старостwомъ въ Яворовѣ переписувався доси въ польскôмъ языцѣ (каже: „mea culpa") и заявляе, що на будуще буде ôнъ — и дасть Господь буде бôльше такихъ въ яворôвскôмъ старостнѣ, котрій закинутъ регистратуры рускими письмами. Мы ôтъ себе можемо тôлько радуватись тымъ заявленьемъ о. Лиск—ого и вѣримо, що его примѣръ вплыне ободряючо на многихъ другихъ. Мы закимъ умѣстили допись съ доказами о польскôй перепискѣ пароха зъ Краковця (по имени мы о. Лиск—ого не назвали!), добре надумались надъ тымъ, чи ей умѣстити. Умѣстити наказало намъ загальне добро руске и почутье справедливости. Неодинъ убогій капелянъ, смирный робôтникъ народный въ якôмось глухôмъ закутку, чоловѣкъ котрого имя попадесь печатанымъ хиба въ шематизмѣ, веде тяжку борбу о рускій языкъ, не дôстае запомоги, наражуесь навѣть на кары, — а тымъ часомъ одинъ зъ проводирѣвъ повѣтовыхъ, бесѣдникъ вѣчевый — мае собѣ гарненько писати по польски! Мы знали, що о. парохови зъ Краковця буде маркотно довѣдатись зъ часописи о тôмъ, щô ôнъ самъ добре знае; мы сподѣвались, що ôнъ навѣть погнѣваесь на насъ, — але мы такожъ знали, що на тôмъ скористае Русь; и мы, якъ бачимо, не помылились, а всѣ пріятелѣ о. Лиск—ого зъ повѣта яворôвскаго будутъ намъ за те лишь хиба вдячні. Имени дописувателя выявити не смѣемо, бо ôнъ такихъ самыхъ „пріятностей" дôзнае ôтъ п. старосты, якъ о. Лисковацкій; а що ôнъ прихильный, навѣть дуже прихильный Русинамъ, о тôмъ мы ôже переcвѣдчені. Съ индивидуами того рода, про якій згадуе о. Лиск—ій, наша редакція не мае и не хоче мати нѣякихъ зносинъ. Наконець мусимо заявити о. Лиск—ому, що то тôлько „револьверовій" газеты пытаютъ того, кого допись дотыкае, чи мѣстити ей, чи нѣ. А мы выразно сказали „amicus Plato, sed magis amica veritas", а теперь скажемо ще: „за одного битого двохъ небитыхъ даютъ"...

— **Совѣтъ „Народного Дому"** надѣливъ стипендійными запомогами имени архики. Гизехѣ по 100 зр. кандидатки учительскій: 1) Михалину Ясеницку зъ II року учит. сем. въ Перемышли (дочку бл. п. катихита и посла Павла Ясеницкого), и 2) Емилію Витковицку зъ II року учит. сем. у Львовѣ, сироту по капелянѣ зъ Велеснева. — Стипендійну запомогу имени бл. п. Ник. Паньковича въ квотѣ 60 зр. удѣливъ совѣтъ Василю Романову, ученику IV класы рускои школы вправъ у Львовѣ, сыновi убогого дяка зъ Ременова коло Куликова.

— **Конкурсъ на посаду провизоричного канцеляриста** „Народного Дому" съ рôчною платнею 500 зр. и съ одною комнатою на мешканье розписуе совѣтъ того-жь института съ речинцемъ до 1 (13) марта с. р. Убѣгатель мае выказатись бодай укôнченою гимназією, основнымъ знаньемъ рускаго и нѣмецкаго языка и канцелярійной манипуляціи.

— **Выдѣлъ „Русскои Рады"** зôбрався бувъ въ четверъ мин. тыждня на надзвычайне засѣданье, на котрôмъ обговорювавъ справу рустикального банку и — якъ звѣщае „N. Промл." — рѣшивъ „вздержатись на-разѣ съ объявленьемъ свого мнѣнія"...

— **Именованій**: Ант. Завалкевичъ и Тад. Матковскій, практиканты концептовій при ц. к. дирекціи полиціи во Львовѣ, концепистами при тôй-же дирекціи. П. намѣстникъ перенѣсъ Леон. Тавасевича, концеписта при ц. к. полиціи во Львовѣ, до Бродôвъ и именувавъ его тымчасовымъ управителемъ комисаріату тамъ-же.

— **Цѣсарь** удѣливъ громадѣ Хирôвъ 150 зр. въ дарѣ на реставрацію церкви.

— **Рада шкôльна окружна въ Городку** асигнувала ремунерацію катихитамъ: въ Городку 15·83 зр., въ Комарнѣ 48·50 зр.

— **Выдѣлъ „турецкои" рады повѣтовои** удѣливъ на памятникъ для Генрика Шмитта, бувшого члена краєвои рады шкôльнои, 5 зр. Чимъ Генрикъ Шмиттъ такъ заслужився для турчаньскихъ бойкôвъ, намъ не звѣстно... Сума не велика и выдѣлови вѣчнои рады ишло не о суму, але о манифестацію, бо прецѣ коли жидокъ, що кличе „in die Schül' egan!" дôстае ôтъ выдѣлу 25 зр., то кôлько жь повиненъ дôстати на памятникъ той, що въ звѣстнôмъ напрямѣ фалшувавъ справоздання краєвои рады шкôльнои!...

— **Впр о. Давидовичъ**, деканъ олеський, прислався на цѣли общества „Рускихъ Дамъ" ôтъ себе и зô складки въ деканатѣ 8 зр., за котрій выдѣлъ общества складае свою щиру подяку. — Ôтъ Выдѣлу.

— **Черновецка рада мѣска** ухвалила минувшого тыждня препоручити буковиньскимъ посламъ до рады державнои, щобы при будżетовыхъ нарадахъ домагалися основанія другои гимназіи въ Чернôвцахъ.

— **Въ Перемышли**, а особливо въ домѣ карнôмъ панує плямистый тифусъ.

Вѣсти епархіяльнѣ.

Зъ Архіепархіи Львôвскои.

Сотрудництво получивъ о. Алекс. Стоцкій въ Конюхахъ. дек. бережаньскаго.

До кан. институціи завѣзваній оо. 1) Теоф. Захарієвичъ на парохію Лозину, 2) Іоанъ Гуглевичъ на пар. Юнашкôвъ.

Презенту получивъ о. Емил. Андруховичъ на парох. Потôкъ, дек. рогатыньскаго.

Введеній въ завѣдательства оо. 1) Алекс. Левицкій въ Ярмакôвцѣ, дек. кудринецкого; 2) Ем. Глѣбовицкій въ Нѣмшинѣ, дек. галицкого.

Увольнені ôтъ сотрудництва оо. Стан. Алексевичъ въ Вербилôвцахъ, дек. рогатыньскаго, Іоанъ Волянський въ Нирковѣ дек. залѣщицкого, Альфредъ Сѣменовичъ въ Кудринцихъ, о. Клем. Соневицкій увôльненый ôтъ завѣдат. Ермакôвки.

Презенту на парохію Маркову дек. нôгаєцкого получивъ о. Мих. Винницкій.

Канонічну институцію на Мизунь получивъ о. Володиславъ Дорожиньскій.

ПОСМЕРТНІЙ ВѢСТИ.

✝ **Іоанъ Гинилевичъ**, приходникъ въ Заздровѣ, деканата яворôвского, перемыскои епархіи, упокоився вô второкъ с. т. въ 74 роцѣ житя, а 48 священьства. Покôйникъ бувъ твердымъ русиномъ патріотомъ и трудився для добра и просвѣты своихъ прихожанъ. Вѣчна єму память!

✝ **Иларій Кавецкій**, складачъ въ друкарни Ставропигійскôй, упокоився въ 44 роцѣ житя. Покôйный складавъ „Слово" черезъ 23 лѣтъ, т. е. ôтъ коли оно почало выходити, ажь до смерти. Вѣчна єму память!

✝ **О. Платонъ Губчакъ**, приходникъ въ Чертежи, деканата сянôцкого, почестный крылошанинъ, ординаріятскій комисарь шкôльный, щирый рускій патріотъ, упокоився въ 49 роцѣ житя а въ 20 священьства. Похороны ôтбулися 13 (25) лютого. Вѣчна єму память!

Переписка Редакціи и Администраціи.

Всч. М. Ц. въ Камѣнцѣ. На р. 1884 лишилося 6 зр. — *Вп. Е. Ш. въ Белзѣ.* За 1883 р. мали Вы заплачено лишь 10 зр., длятого нынѣ присланый 1 зр. записано за надолисть мин. року. — *Вп. панъ Е. К. въ Стецевôй.* Дня 11 сѣчня присланій 2 зр. записали мы за р. 1883, бо Вы почали предплачувати ôтъ 1 червня а прислали до сего часу 7 зр. с. є. за 7 мѣсяцѣвъ 1883 року.

Черезъ редакцію „Дѣла" прислали:

— **Для „Народнои Торговлѣ"**: о. И. Бобикевичъ въ Вихторовѣ (Галичъ) 10 зр.

— **На творы В. Навроцкого**: Вп. панѣ М. Бурачинска въ Крôворôвни 2 зр.

— **На рускій Правотаръ домовый**: о. Б. Клiяшевскій въ Пôйлѣ 3·25 зр., о. І. Шуховскій въ Братковцахъ 3·25 зр.

Подяка

Тяжке горе загостило въ нашу родину дня 1. (13.) лютого с. р., бо того-жь дня упокоився въ 27 роцѣ житя нашъ найдорожшій сынъ и братъ Корнило, учитель академичної гимназіи у Львовѣ. Въ незмѣрнôмъ нашôмъ нещастю и въ великôй печали ôтрадою було для насъ щире сочувство другôвъ и правдивый жаль за Покôйнымъ всѣхъ товаришôвъ и знакомыхъ. Складаемо про те нашу щиру подяку Вп. о. Ильницкому, директору акад. гимн., за прихильнôсть и ласку для Покôйного, Вп. пп. професорамъ, Д. Гладиловичу, Громницкому, Кокорудзови, Бѣлецкому и др., що ôтъ вересня м. р. ажь до теперь заступали его въ школьныхъ годинахъ; Дру Ясиньскому дякуємо за безинтересовне лѣченье недужого. Щиру подяку пересылаємо Впр. о. Бачиньскому, ректору духовнои семинарія, що позволивъ зôбратися пп. питомцямъ на похороны. Щире спасибôгъ пересылаємо за величавій похороны Впр. и Всч. оо. крыл. Павликову, катих. Гушалевичеви, вицеректору Тороньскому, Городецкому, Райтеровскому, Яримовичу и Петрушевичу; дирігенсови хору семин. п. Котлярчукови и пп. питомцямъ дух. семинарія за ихъ прегарный спѣвъ хоральный, п. Кокорудзови за хороше надгробне слово; всѣмъ другимъ, знакомымъ и ученикамъ рускои гимназіи, що такъ численно зôбралися на похороны, щобъ ôтдати послѣдну услугу и почтити безталанного Покôйника, що много напрацювався для добра нашого народа, а такъ швидко погасла его зоря. Сердечне Всѣмъ спаси Бôгъ!

Іосифа Катерина Заклинська, матерь; *Леонидъ и Романъ Заклинський*, братя покôйного.

Подяка.

Дня 21. лютого с. р. упокоилася по довгôй а тяжкôй недузѣ дочка наша Антонина. Горе, якимъ ся хороба нашій родительскій серця переповнила, осолоджували єдино Всечестнѣйшій о. Антоній Турневичъ съ своєю Благородною супругою. Тій-же самій Добродѣї заняли ся правдиво щиро и безкорыстно сумнымъ обрядомъ, коли Всгъ покôйну до себе покликавъ. Нехай намъ отже буде вôльно на сѣмъ мѣсяци зложити Вамъ, правдивій Добродѣї нашій, ôтъ щирого серця подяку. Неменше складаемо подяку Всеч. отцю І. Корному, приходнику въ Гадыниовець, котрый мимо вѣку и слабости зволивъ участвувати въ похоронѣ. Въ кôнци всѣмъ Вѣрнымъ, що численно на той сумный обрядъ прибули, складаемо прилюдну подяку и шире спаси Бôгъ!

Іоанъ и Павлина Перволоцкій.

Аптика РУКЕРА во Львовѣ

поручае

юнякъ лѣчущій, правдивый французскій

въ рôжныхъ родахъ по цѣнѣ 2 зр. до 3 зр. 50 кр.

— такожъ малягу.

5 кілевій

БОЧÔВКИ ВИНА

поручае

ТОРГОВЛЯ ГЕГЕЛЯЙСКО-ТОКАЙСКИХЪ ВИНЪ

К. Ф. ПОПОВИЧА

ВЪ ТЕРНОПОЛИ

1	бочôвка	Гегелайского столового .	2	зр.	10 кр.
1	„	Гегелайского столового лучшои якости 2 зр. 30 кр. и	2	„	50 „
1	„	Гелеа. стол. ароматичного	3	„	— „
1	„	Самородного вытравного .	4	„	30 „
1	„	Ермелеки-Бакаторъ стол.	2	„	— „

Повыще наведенй цѣны розумѣются вразъ съ бочôвкою окованою желѣзными обручами и оплаченымъ портомъ почтовымъ, такъ що благосклонный ôтбиратель жадныхъ бôльше коштôвъ не понесетъ. Купуючи вина особисто тôлько у продуцентôвъ ручитъ за здоровй добрй, натуральній и лучшій вина якъ зъ Вершецъ, и проситъ о ласкавй замовленя. (17—?

Лишь 3 Золотй!

300 тузинôвъ коврôвъ на найкрасшій турецкй, шкоцкій и рôжнобарвній взôрцѣ, 2 метры вздовжь а 1½ вширшъ, муеть бути скоро выпрятанй и коштуютъ за штуку лишь 3 зр. вôльно ôтъ мыта и за посылкою або послѣпатою. Ôтповѣдній до того килимки передъ постѣль пара 2 зр. продае

Adolf Sommerfeld, Dresden.

ПОШУКУЄСЯ

Вдовы або сироты

по священику

до заряду дому и господарства.

Близшій вѣдомости

въ редакціи „Дѣла".

Найбôльшій складъ нотъ

до грана и до спѣву

НА ПРОДАЖЬ И ДО ПОЖИЧАНЯ

НАЙСВѢЖѢЙШІЙ НОВОСТИ

въ Читальни

ГУБРИНОВИЧА и ШМИДТА

4—? пôдъ зарядомъ

К. ВИЛЬДА

во Львовѣ,

улиця Академична ч. 3.

ЗНАЙДЕНЕ!!!

По неутомимыхъ студіяхъ пощастилося наконець Дру фонъ **Бенденъ** зложити

Помаду на волосье

о котрôй **съ повнымъ правомъ** можна твердити: **она сповнѣе свою правдиву цѣль.** Въ зовсѣмъ короткôмъ часѣ вытворюе тая помада повный и сильный волосъ на бородѣ и головѣ и не допускае выпадати волосю. **Вынаходчикъ гарантуе за безъусловный успѣхъ.**

Цѣна за фляконъ 2 зр.

Можна набувати за попередною присылкою належитости лишь у вынаходчика Дра фонъ **Бенденъ**, Прага, Salmgasse, 7. (11—24)

„БЕЗТАЛАННЕ СВАТАНЬЕ",

образокъ зъ галицкого житя, написавъ Василь Барвѣнокъ, стор. 356 въ 16-у. Цѣна 80 кр., съ пересылкою 90 кр.

Дôстати можна въ администраціи „Дѣла" або въ книгарни Ставропигійскôй.

ПОХÔДЪ СОБѢСКОГО

пôдъ Вѣдень р. 1683.

Написавъ Стефанъ Качала.

Цѣна 20 кр.

Дôстати можна въ администраціи Дѣла.

ОБЩЕ РОЛЬНИЧО-КРЕДИТОВЕ ЗАВЕДЕННЬЕ

для Галичины и Буковины,

зарегистроване общество съ неограниченою порукою.

купуе и продае Листы довговй, точно по дневнôмъ курсѣ; **есконтуе купоны тыхже листôвъ**, купоны **листôвъ державныхъ** навѣть передъ речинцемъ и **векслѣ**; **удѣляе пожички** и **задатки** на гипотеку; **принимае грошевй вкладки:**

а) на **книжки щадничй** по 6%,

б) на **бѣжучій рахунокъ** (conto currente) за 30, 14, и 3-дневнымъ выповѣдженьемъ по 6%, 5% и 4%.

Заставниче ôтдѣленье того Заведенія **удѣляе пожички на заставы**, а именно: цѣнній ефекты, дорогоцѣнности, выробы фабричній и ремѣсничій и всякій предметы, маючій цѣнôсть. (4—24)

Бюро Заведенія въ власнôмъ домѣ при улицѣ Ôрменьскôй н-ръ 2, на I-ôмъ поверсѣ.

Выдавець и редакторъ: **Антôнъ Горбачевскій.**

Зъ друкарнѣ Тов. им. Шевченка пôдъ зар. К. Беднарского.

Ч. 20. Львôвъ, Субота 18 лютого (1 марта) 1884. **Рочникъ V.**

ДѢЛО

Выходитъ во Львовѣ що Вторника, Четверга и Суботы крôмъ русскихъ святъ) о 4-ôй год. попол. Литер. додатокъ „Библіотека найзнам. повѣстей“ выходитъ по 2 печат. аркушѣ кождого 15-го и послѣдного дня кождого мѣсяця.

Редакція, администрація и експедиція пôдъ Ч. 44 улици Галицка.

Всѣ листы, посылки и рекламаціи належитъ пересылать пôдъ адресою: редакція и администрація „Дѣла“ Ч. 44 ул. Галицка.

Рукописи не звертаютъся тôлько на попередне застереженье.

Поодинокое число стоитъ 12 кр. а. в.

Оголошенія принимаютъся по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ одного строчки петитомъ.

Реклямаціи неопечатаній вôльный ôтъ порта.

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администрациі часописи „Дѣло“ ул. Галицка, Ч. 44

Предплата на „Дѣло“ *для Австріи*: на цѣлый рôкъ . . 12 зр. на пôвъ року . . . 6 зр. на чверть року . . . 3 зр. съ дод. „Библіотеки“: на цѣлый рôкъ . . 16 зр. на пôвъ року . . . 8 зр. на чверть року . . . 4 зр. на самъ додатокъ: на цѣлый рôкъ . зр. 6·— на пôвъ року . зр. 3·50 на чверть року . зр. 1·75

для Россіи: на цѣлый рôкъ . . . 12 руб. на пôвъ року . . . 6 руб. на чверть рок. . . . 3 рубл. съ дод. „Библіотеки“: на цѣлый рôкъ . . 16 рубл. на пôвъ року . . . 8 рубл. на чверть рок. . . . 4 рубл. на самъ додатокъ: на цѣлый рôкъ . . 5 рубл. на пôвъ року . . . 2 50кр.

Для Заграницы, окрôмъ Россіи: на цѣлый рôкъ . . . . 15 зр. на пôвъ року . . . . 7·50 зр. на чверть року . . . . 3·75 зр. съ дод. „Библіотеки“: на цѣлый рôкъ . 19 зр. на самъ додатокъ: на цѣлый рôкъ . . 6 зр.

Io-triumphe!...

Tibi quo Danaos et dona ferentes.

I.

„Новѣ“ вѣсти рознѣсъ телеграфъ по свѣтѣ, — о „новыхъ“ союзахъ чуємо, о „новыхъ“ комбинаціяхъ политичныхъ; зъ другои жь стороны, зъ центральнои Азіи, зъ пôдъ границь Афганистану, яко pendant до попередныхъ, грôмкозвучнѣ вѣсти о великихъ успѣхахъ нашого могучого славянского сусѣда. Потрôйный союзъ „взмôцнѣвсь“ приступленьемъ Россіи, розвôльнена — по конгресѣ берлинскôмъ — приязнь Россіи съ Нѣмеччиною ôтживає на ново, причины непорозумѣнь усунены; кн. Долгоруковъ, военный ôтпоручникъ Россіи, ôтдає визиту кн. Бисмаркови, а гнеть потôмъ дôстаютъ сконцентрованѣ въ надграничныхъ провинціяхъ Нѣмеччины россійскѣ войска росказъ — вертатись дальше въ глубину Россіи. Традиційна приязнь монархôвъ россійского и нѣмецкого ôтживає середъ величного блеску двôрскихъ святъ въ Берлинѣ, — личный пріятель кн. Бисмарка, кн. Орловъ, переносится на выразне бажанье желѣзного канцлера яко амбасадоръ зъ Парижа до Берлина; кн. Орловъ репрезентуе, дотычно личныхъ своихъ поглядôвъ, сю часть россійскои дипломатіи, котра лише въ союзѣ съ Нѣмеччиною бачитъ користь для Россіи. И пр. и пр.

Займаючи Мервъ, ставъ Россія безпосередною сосѣдкою Афганистану, въ котрôмъ-то, якъ звѣстно, не зовсѣмъ ще давно робили ладъ Англики, — а вже тогды дававсь чути въ Афганистанѣ вплывъ Россіи. Теперь вже майже весь Туркестанъ належитъ до Россіи; границѣ ей стыкаются съ номинальными або фактичными провинціями Хинъ и Англіи, а все ще телеграмы доносятъ, що вже зновъ новѣ племена пôддаются або хотятъ пôддатися „бѣлому цареви“. А Англія якъ-разъ теперь сильно занята въ Єгиптѣ; лишаючи повставшимъ пôдъ проводомъ нового „пророка“-фанатика Магди племенямъ de facto и de jure весь Суданъ, проклинаючи самого Магди султаномъ Кордофану, муситъ Англія всѣ силы свои напружати, щобъ утриматись бодай въ посѣданю незычайно важныхъ для неи портôвъ червоного моря, та ратувати не-менше важне для еи торговлѣ Хартумъ. А недавно ще Англія выразно заявляла, що уважала-бъ занятье Россіею Мерву по просту за casus belli.

Приглянымося новоутворенôй ситуаціи въ Европѣ. Передовсѣмъ констатуе берлинска офиціозна праса съ вдоволеньемъ, що „єдина держава, котра все ще доси уважае теперѣшне угрупованье державъ въ Европѣ яко провизорію“ — теперь буде вже зовсѣмъ зънзолована; иде ту очевидно о републиканьску Францію, о реванжъ за вôйну 1870 року. Инши журналы нотуютъ згôдно великѣ успѣхи россійскои дипломатіи и ей шефа Гирса, уважаютъ однакъ, що таке сердечне зближенье Россіи и Нѣмеччины муситъ за собою потягнути звôльненье тѣсного доси союза Нѣмеччины и Австріи, такъ якъ Австрія и Россія маютъ на балканскôмъ пôвъостровѣ дуже а дуже несхôдни интересы. Що бôльше; быстра фантазія деякихъ газетныхъ политикôвъ просто упоена послѣдными успѣхами Россіи, и съ трепетомъ радости завдае собѣ мудре питанье, чи наша держава дорасте вымогамъ сеи хвилѣ, коли прійдесь ѣй станути „до дѣла“? Значится, що наша держава находится въ небезпеченьствѣ.

Одно, що зъ послѣдныхъ дипломатичныхъ подѣй можна заключити на певно, се то, що кн. Бисмаркови удалось справдѣ, бодай на часъ, вповнѣ зънзоловати републиканьску Францію. Кажутъ, що кн. Бисмаркъ бажае бачити у Франціи всегда републику, бо републику уважае за неспособбу заключати аліансъ съ котрою небудь монархичною державою (nicht alliancefähig). Однакожь попри сѣмъ бажаню не щадивъ кн. Бисмаркъ и иншихъ заходôвъ: поволи втягнувъ до *противувоенного* потрôйного союза и Испанію и Сербію и Ромунію..., а нынѣ удалось ему приednати и Россію. Не входячи въ значенье тыхъ союзôвъ для заграничнои политики сихъ державъ, се певне, що властиве ядро тыхъ союзôвъ не тôлько обезпеченье Нѣмеччины противъ внѣшныхъ ворогôвъ, але и обезпеченье загальныхъ династично-консервативныхъ интересôвъ. Мы вже указали въ одной зъ попередныхъ статей аналогію межи внутрѣшною политикою Нѣмеччины и Австріи; тѣ самѣ интересы суть безперечно одною зъ головныхъ причинъ „зближена“ Россіи до Нѣмеччины. Франція загрожуе не лишь Нѣмеччину реванжомъ; она, яко република, яко ôтвѣчне гнѣздо революційныхъ елементôвъ, и центръ противъ-монархичныхъ змагань, муситъ бути стережена, а евентуально упокорювана. Розумѣвсь, *теперь* — мусятъ сѣ революційнѣ елементы „посыпати голову попеломъ“, и дрожати...

Дальше значенье „зближена“ Россіи до Нѣмеччины, — се розвѣянье на довгій, довгій часъ деякихъ *польскихъ* плянôвъ. Такъ якъ гамôръ галокъ передъ дощемъ, такъ пôдносится и въ польскихъ часописяхъ гамôръ на вѣсть о концентраціяхъ войскъ и т. п. Теперь констатуютъ польскѣ газеты *згôдно* — а не безъ примѣшки сумногляднои меланхолія, — що вôйны Нѣмеччины та Австріи съ Россіею сего року вже не буде... Значится, реставрація историчнои чи неисторичнои Польщи въ будучности... зновъ о одинъ рôкъ дальше; *сего* року вже таки Австрія Польщи не збудуе, а и на секундогенитуру треба буде ще трохи почекати. „Зближенье“ Россіи до Нѣмеччины, се дуже спасительна наука для Полякôвъ.

Отсе були-бъ два реальнѣ результаты зближеня Россіи до Нѣмеччины. Инша рѣчь — потрôйный союзъ (Нѣмеччины, Австріи, Италіи).

II.

Difficile est satyram non scribere, читаючи ôтзывы газетнѣ о *великихъ* планахъ Россіи въ Азіи центральнôй, о загроженю Россією индійскихъ посѣлостей Англіи..., а рôвночасно о охолодженю ôтносинъ мѣжь Австрією а Нѣмеччиною, о загроженю Австріи...

Кн. Бисмаркъ рôвно консеквентный, якъ и неутомимый дипломатъ. Побивъ Австрію и Францію, Гогенцолернôвъ выдвигъ на тронъ цесарôвъ *нѣмецкихъ*; нынѣ працюе надъ утвердженьемъ и скрѣпленьемъ свого дѣла. О ривализаціи Габсбургôвъ съ Гогенцолернами въ *Нѣмеччинѣ*, тыхъ гордыхъ Габсбургôвъ, що-то зъ-разу Гогенцолернôвъ за рôвныхъ собѣ не хотѣли узнати, — теперь вже зовсѣмъ нѣкто и не згадуе; на то, щобъ таку ривализацію разъ на все учинити не можливою, зъумѣвъ ки. Бисмаркъ придумати дуже певне средство: австрославизмъ и балканскѣ пôвъостровъ. Пручи Австрію на балканскѣ пôвъостровъ, не лишь увôльнаесь разъ на все ôтъ небезпечного соперника въ Нѣмеччинѣ, але зыскуе надто дуже пригôдного союзника противъ Россіи, — союзника, котрого Россія зовсѣмъ не може легковажити. „Попираючи“ републику въ Франціи, и вижучись во имя династично-консервативныхъ интересôвъ съ рôжными монархами, працюе пильно надъ внутрѣшными ôтношени Нѣмеччины, зноситься съ Ватиканомъ, придумуе користнѣ для робôтникôвъ законы, — розширае свою опѣку надъ внутрѣшными обставинами—на иншѣ державы, якъ сего плоды бачили мы недавно въ Сербіи. Скрѣпляючись тымъ способомъ на внѣ и у внутръ, спокôйно глядитъ на безсильну, хочь ôтъ стôпъ до головы узброену Францію, на дрôбничнѣ споры републиканцѣвъ, на французскѣ клопоты въ далекôмъ Тонкинѣ; зънзолована, бездѣльна (въ Европѣ) Франція мае поволи обезсилитись, организація бездѣльныхъ силъ войсковыхъ републики розвôльнитись; не поможутъ ту и найбôльшѣ побѣды въ Тонкинѣ, а за найменшѣй рухъ въ Европѣ постигла-бъ Францію неминуча тижка кара.

Мы вже въ одной зъ попередныхъ статей зазначили, що годѣ припустити, щобъ кн. Бисмаркъ мавъ и въ далекôй будучности якѣ ворожѣ пляны супротивъ Австріи. Въ 1866 р. мôгъ бувъ кн. Бисмаркъ ôтобрати прим. Чехи Австріи, але анѣ внутрѣшнѣ обставины Нѣмеччины ще не такѣ, щобъ такій прирôстъ бувъ користнымъ, а не простымъ тягаромъ, анѣ не було-бъ се съ пожиткомъ для Нѣмеччины мати въ Австріи непереєднаного ворога. Передъ вôйною 1866 р. старавсь кн. Бисмаркъ — якъ теперь довѣдуемось — о союзъ съ Австрією; тогды Австрія не хотѣла; нынѣ поконана и переконана Австрія пôддалась зовсѣмъ проводови нѣмецкого канцлера. Въ 1848 р. спасла Россія Габсбургôвъ; нынѣ ривализуе Австрія съ Россією на балканскôмъ пôвъостровѣ. До конгресу берлинского уважалась пріязнь Нѣмеччины и Россіи наче зъ камня, нынѣ треба було ей *на ново* навязувати.

Пôдъ часъ франциско-нѣмецкои вôйны заховувала Россія для Нѣмеччины дуже кориlѣти. Але-жь такъ не есть, и выс. министерство вѣроисповѣдань и просвѣты само не тôлько признае, але ще съ натискомъ пôдноситъ сю обставину пишучи: „Вымѣръ конгруы въ оны вже бувъ недостаточный, а ôтъ часу черезъ надзвычайне пôдвышенье цѣнъ на все потрѣбне до житя, черезъ пôдвышенье податкôвъ и публичныхъ дачокъ и черезъ внесенье майже всякихъ доходôвъ натурою стався ще о много недостаточнѣйшій. Можна припустити, що въ звышь 90 лѣтахъ, въ котрыхъ вымѣръ конгруы остався одноковый, цѣна на потребы до житя вмогласъ въ четверо, а публичнѣ выдатки, въ котрыхъ бодай податки посередній также и на конгруѣ тяготѣютъ, побôльшились ще въ далеко бôльшôй пропорціи.“

Нехай же вôльно намъ буде представити матеріяльне положенье руского клира бодай въ загальныхъ ôбрысахъ. Скôнчивши съ трудомъ и середъ тысячныхъ недостатковъ середнѣй и университетскѣ школы иде рускій священикъ, правомъ каноничнымъ не въобовязаный до целибату и для того майже все отець родины, яко сотрудникъ до парохіи майже завсѣгды заселеной вôдѣлѣлыми селянами. Для удержаня ôтповѣдного ему станови призначуесь ему конгруа 210 зр. а. в., въ котрыхъ бы мусить не тôлько удержати себе и свою родину, але ще й здобувати собѣ средства для дальшого образованя, котре ему конечно потрѣбне, бо-жь для наконечного инсталованя мусить бы пôдатися душпастырскому конкурсовому испытовани, а до того потребуе много книжокъ и другихъ помôчныхъ средствъ, котрыхъ при выходѣ въ семинаріи ему не дають и навѣть задля недостачѣ потрѣбныхъ фондôвъ дати не можутъ. Въ початку отже своеи тижкои служôбы мусить рускій священикъ въ 57 кр. а. в., котрѣ призначенѣ ему яко денна дотація и выплачуются ратами зъ долу, себе и свою родину выживити, одѣти, на случай недуга лѣкарскою помочею и потрѣбными лѣками заопатрити и, — позаякъ вдовы по священикахъ нѣякои пенсіи не дôстаютъ и клиръ самъ своими скупыми средствами мусить забезпечувати свои родины на случай смерти, — сплатити статутами приписану вкладку до Фонду вдовично-сиротинъского, дальше вдобути потрѣбнѣ средства науковѣ для своего дальшого образованя, крôмъ того, щобъ не ôтдѣлятися ôтъ прочого свѣта китайскимъ муромъ, предплатити якусь фахову часопись, наймати пôдводы на соборчики декальнѣ, на случай своихъ ажь надто частыхъ переносинъ въ одного мѣсця на друге платити кошты переносинъ, причинитися датками на найрôжнороднѣйшѣ складки для цѣлей церковныхъ, школьныхъ и гуманитарныхъ, — т. е., щобъ кôлькома словами много сказати, молодый рускій священикъ муситъ, чи хоче чи нѣ, оплачувати такѣ выдатки, котрѣ не стоятъ зовсѣмъ въ нѣякôй пропорціи, або радше стоятъ въ рѣзкôй диспропорціи до тыхъ 57 кр. его денной дотаціи.

На те можна-бъ замѣтити, що такій сотрудникъ побирае частину въ доходôвъ т. зв. правъ епитрахиля (jura stolae) и що бы користуясь та запомагаясь также стипендіями мануальными (датками „на боже“). Але-жь що до справъ епитрахиля, нема у насъ нормы, пôсли котрыхъ тѣ доходы дѣлились-бы мѣжь парохомъ и сотрудникомъ, а впрочѣмъ, якъ се дальше буде выказано, доходы тѣ маютъ дуже проблематичну вартôсть, вплываютъ що-разъ рѣдше и скупѣйше при що-разъ бôльшôй бѣдности народа и въ короткôмъ часѣ зовсѣмъ перестануть вплывати. Що-жь до стипендій мануальныхъ, то у бѣдныхъ Русинôвъ помимо ихъ загально звѣстнои побожности суть они вправдѣ пожаданою, але надто рѣдкою-рѣдкостею, и зовсѣмъ не выстаютъ на заспокоенье потребъ пароха, при чѣмъ сотрудникъ выходитъ съ порожными руками и муситъ ждати на лучшѣ часы.

Але се ще не конецъ сумнои пѣсни о долѣ руского сотрудника. Якъ звѣстно, они тамъ тôлько суть системизованѣ, где его вымагае высше число людности въ парох. громадѣ. Въ такихъ парохіяхъ, котрѣ часомъ складаются зъ многихъ приселкôвъ, есть звычайно также кôлька школъ, въ котрыхъ сотрудникъ муситъ учити религіи. Єсть се, що правда, задача дуже красна, и гôдна высокого званя священичого, и рускѣ священики свѣдомѣ вповнѣ тои задачѣ и выповняютъ ей радо и вытревало, якъ се неразъ вже духовнѣ и свѣтскѣ власти съ похвалами пôдносили. Але пора указати также на великій трудъ клира при повненю тои задачѣ. Єсть н, пр. парохіи съ 2, 3 и бôльше школами, въ мѣсцевостяхъ далеко ôтъ себе положеныхъ. Катихитъ, котрый за то не дôстае нѣякои надгороды, бы навѣть ей допоминатися не може, ходитъ тудыи неразъ звычайно пѣшки, рѣдше ѣздитъ на нужденнôмъ возѣ, щобъ звохотити и занадити дѣтей до школы та выховувати ихъ на добрыхъ христіянъ и горожанъ, муситъ въ своихъ нужденныхъ 57 кр. денной дотаціи купувати книжочки и образки, руйнуе звчасу свои силы, щобъ тôлько сповнити обовязки своего высокого звания и не замыкати собѣ выгляду на лучшу будучнôсть. Додаймо ще, що такій молодый сотрудникъ обовязаный выроблювати, переписувати и держати въ церквѣ що недѣлѣ и свята проповѣди и катихизмовѣ науки, муситъ помагати въ урядовыхъ працяхъ канцелярiи парохіальной и наражуючись на всякѣ пошести та заразливѣ хочь-бы найстрашнѣйшѣ недуги кождого часу, въ день и въ ночи, въ морозъ и спеку, въ слоту и погоду спѣшити до хорыхъ съ церковною потрѣхою и не смѣе того нѣколи занедбати, черезъ що не одинъ многонадѣйный священикъ передчасно лягае въ холодну могилу, — то маемо въ загальнôмъ начерку достаточный образъ долѣ молодого рускаго сотрудника. Годѣ ту закидувати, що до всего тутъ описаного

Пропамятне письмо

про нужденне положенье гр.-кат. духовенъства въ Галичинѣ и Буковинѣ.

I. Душпастырѣ и ихъ нужденне положенье.

Съ великимъ, майже невыказаннымъ напруженьемъ дожидавъ цѣлый католицкій клиръ майже ôтъ сто лѣтъ обѣцюваного полученя конгруы. Въ тôй цѣли предложено компетентнымъ властямъ безчисленнѣ просьбы, пропамятнѣ письма и описы нужденного положени духовенъства. Тѣ просьбы цѣлого клира не остались безъ певныхъ добрыхъ наслѣдкôвъ, бо за-для ихъ роблено дослѣды, переговоры и розпорадженя маючи на цѣли полученье конгруы бѣдуючихъ душпастырѣвъ. Однакожь всѣ тѣ мѣры не довели до пожаданого кôнця, не вчисляючи поодинокихъ случаѣвъ, якъ н. пр. дуже незначного пôдвышеня конгруы деякихъ гôрскихъ парохій въ Галичинѣ, для котрыхъ надвôрн. декретомъ въ 4 падолиста 1836 (ч. 29031) пôдвышено конгру на 400 зр. И хочь навѣть самъ ц. к. зарядъ финансовый, якъ звѣстно въ справахъ грошевыхъ дуже оглядный, въ своѣй дни 17 сѣчня 1853 р. ч. 2587) выс. ц. к. министерству просвѣты поданôй ôтзывѣ назвавъ полученье конгруы „мѣрою, котрои домагаются найповажнѣйшѣ резоны мудрости державной“, значитъ, высказався въ способѣ не допускаючій нѣякого сумнѣву за полѣпшеньемъ конгруы, то все-жь таки питанье те и до нынѣ стоитъ на тôй самôй точцѣ, на якôй его лишивъ его основатель пок. цѣс. Іосифъ II.

Правда, противъ того не було-бъ що й сказати, коли-бъ въ цѣлôмъ ôтъ того часу уплывшôмъ столѣтю матеріяльнѣ средства до житя и потребы остались на такôй самôй точцѣ, на якôй стояли при кôнци минувшого столѣтя. Але-жь такъ не есть, и выс. министерство вѣроисповѣдань и просвѣты само не тôлько признае, але ще съ натискомъ пôдноситъ сю обставину пишучи: „Вымѣръ конгруы въ оны вже бувъ недостаточный, а ôтъ часу черезъ надзвычайне пôдвышенье цѣнъ на все потрѣбне до житя, черезъ пôдвышенье податкôвъ и публичныхъ дачокъ и черезъ внесенье майже всякихъ доходôвъ натурою стався ще о много недостаточнѣйшій. Можна припустити, що въ звышь 90 лѣтахъ, въ котрыхъ вымѣръ конгруы остався одноковый, цѣна на потребы до житя вмогласъ въ четверо, а публичнѣ выдатки, въ котрыхъ бодай податки посередній также и на конгруѣ тяготѣютъ, побôльшились ще въ далеко бôльшôй пропорціи.“

Нехай же вôльно намъ буде представити матеріяльне положенье руского клира бодай въ загальныхъ ôбрысахъ. Скôнчивши съ трудомъ и середъ тысячныхъ недостатковъ середнѣй и университетскѣ школы иде рускій священикъ, правомъ каноничнымъ не въобовязаный до целибату и для того майже все отець родины, яко сотрудникъ до парохіи майже завсѣгды заселеной вôдѣлѣлыми селянами. Для удержаня ôтповѣдного ему станови призначуесь ему конгруа 210 зр. а. в., въ котрыхъ бы мусить не тôлько удержати себе и свою родину, але ще й здобувати собѣ средства для дальшого образованя, котре ему конечно потрѣбне, бо-жь для наконечного инсталованя мусить бы пôдатися душпастырскому конкурсовому испытовани, а до того потребуе много книжокъ и другихъ помôчныхъ средствъ, котрыхъ при выходѣ въ семинаріи ему не дають и навѣть задля недостачѣ потрѣбныхъ фондôвъ дати не можутъ. Въ початку отже своеи тижкои служôбы мусить рускій священикъ въ 57 кр. а. в., котрѣ призначенѣ ему яко денна дотація и выплачуются ратами зъ долу, себе и свою родину выживити, одѣти, на случай недуга лѣкарскою помочею и потрѣбными лѣками заопатрити и, — позаякъ вдовы по священикахъ нѣякои пенсіи не дôстаютъ и клиръ самъ своими скупыми средствами мусить забезпечувати свои родины на случай смерти, — сплатити статутами приписану вкладку до Фонду вдовично-сиротинъского, дальше вдобути потрѣбнѣ средства науковѣ для своего дальшого образованя, крôмъ того, щобъ не ôтдѣлятися ôтъ прочого свѣта китайскимъ муромъ, предплатити якусь фахову часопись, наймати пôдводы на соборчики декальнѣ, на случай своихъ ажь надто частыхъ переносинъ въ одного мѣсця на друге платити кошты переносинъ, причинитися датками на найрôжнороднѣйшѣ складки для цѣлей церковныхъ, школьныхъ и гуманитарныхъ, — т. е., щобъ кôлькома словами много сказати, молодый рускій священикъ муситъ, чи хоче чи нѣ, оплачувати такѣ выдатки, котрѣ не стоятъ зовсѣмъ въ нѣякôй пропорціи, або радше стоятъ въ рѣзкôй диспропорціи до тыхъ 57 кр. его денной дотаціи.

На те можна-бъ замѣтити, що такій сотрудникъ побирае частину въ доходôвъ т. зв. правъ епитрахиля (jura stolae) и що бы користуясь та запомагаясь также стипендіями мануальными (датками „на боже“). Але-жь що до справъ епитрахиля, нема у насъ нормы, пôсли котрыхъ тѣ доходы дѣлились-бы мѣжь парохомъ и сотрудникомъ, а впрочѣмъ, якъ се дальше буде выказано, доходы тѣ маютъ дуже проблематичну вартôсть, вплываютъ що-разъ рѣдше и скупѣйше при що-разъ бôльшôй бѣдности народа и въ короткôмъ часѣ зовсѣмъ перестануть вплывати. Що-жь до стипендій мануальныхъ, то у бѣдныхъ Русинôвъ помимо ихъ загально звѣстнои побожности суть они вправдѣ пожаданою, але надто рѣдкою-рѣдкостею, и зовсѣмъ не выстаютъ на заспокоенье потребъ пароха, при чѣмъ сотрудникъ выходитъ съ порожными руками и муситъ ждати на лучшѣ часы.

Але се ще не конецъ сумнои пѣсни о долѣ руского сотрудника. Якъ звѣстно, они тамъ тôлько суть системизованѣ, где его вымагае высше число людности въ парох. громадѣ. Въ такихъ парохіяхъ, котрѣ часомъ складаются зъ многихъ приселкôвъ, есть звычайно также кôлька школъ, въ котрыхъ сотрудникъ муситъ учити религіи. Єсть се, що правда, задача дуже красна, и гôдна высокого званя священичого, и рускѣ священики свѣдомѣ вповнѣ тои задачѣ и выповняютъ ей радо и вытревало, якъ се неразъ вже духовнѣ и свѣтскѣ власти съ похвалами пôдносили. Але пора указати также на великій трудъ клира при повненю тои задачѣ. Єсть н, пр. парохіи съ 2, 3 и бôльше школами, въ мѣсцевостяхъ далеко ôтъ себе положеныхъ. Катихитъ, котрый за то не дôстае нѣякои надгороды, бы навѣть ей допоминатися не може, ходитъ тудыи неразъ звычайно пѣшки, рѣдше ѣздитъ на нужденнôмъ возѣ, щобъ звохотити и занадити дѣтей до школы та выховувати ихъ на добрыхъ христіянъ и горожанъ, муситъ въ своихъ нужденныхъ 57 кр. денной дотаціи купувати книжочки и образки, руйнуе звчасу свои силы, щобъ тôлько сповнити обовязки своего высокого званя и не замыкати собѣ выгляду на лучшу будучнôсть. Додаймо ще, що такій молодый сотрудникъ обовязаный выроблювати, переписувати и держати въ церквѣ що недѣлѣ и свята проповѣди и катихизмовѣ науки, муситъ помагати въ урядовыхъ працяхъ канцелярiи парохіальной и наражуючись на всякѣ пошести та заразливѣ хочь-бы найстрашнѣйшѣ недуги кождого часу, въ день и въ ночи, въ морозъ и спеку, въ слоту и погоду спѣшити до хорыхъ съ церковною потрѣхою и не смѣе того нѣколи занедбати, черезъ що не одинъ многонадѣйный священикъ передчасно лягае въ холодну могилу, — то маемо въ загальнôмъ начерку достаточный образъ долѣ молодого рускаго сотрудника. Годѣ ту закидувати, що до всего тутъ описаного

стный неутралитетъ. Кн. Горчаковъ числивъ, що додержуючи вѣрнои пріязни Нѣмеччинѣ, дôждесь рôвнои ôтплаты зъ ея стороны, коли сего буде Россія потребувати. Однакъ въ тôмъ сильно завѣвся. На берлинскôмъ конгресѣ Нѣмеччина зовсѣмъ не пôддержала Россіи; договôръ санъ-стефаньскій скасовано, — за то Австрія заняла Боснію и Герцеговину. Рахунокъ кн. Бисмарка выразный и ясный: Австрія потрѣбна Нѣмеччинѣ противъ змагаючому ся, небезпечному вплывови Россіи. Нынѣ, рôвночасно съ вѣстею о голоснôмъ „зближеню“ Россіи до Нѣмеччины, чуємо о *подорожи австрійского престолонаслѣдника на балканскій пôвостровъ*, до Букарешту, Бѣлграду, Рущука, Константинополи. Се-жъ ажь надто выразне. Кн. Бисмаркъ радо пріймае „зближаючу ся“ Россію въ имя спôльныхъ монархичныхъ интересôвъ, въ имя интересôвъ Нѣмеччины супротивъ Франціи; але тріюмфувати за-про се — не має россійска дипломатія нѣ найменшои причины. Войска россійскій цофаются ôтъ границь Нѣмеччины, а—Австрія заходится около утреваленя свого вплыву на балканьскôмъ пôвъостровѣ. Польщѣ не ôтбудуютъ, се певно; але и Австрія волосъ зъ головы не спаде.

Але Россія займае Мервъ, посуваесь до Индіи... Мервъ!... Просте правило механики учитъ, що чимъ бôльшій тягаръ причепимо до одного кôнца двигала, тымъ тяжше буде другій конець порушити. Чи жь справдѣ кто думае, що Россія ось-то возьме.. и ôтбере Англіи черезъ нôчь ея индійскій посѣлости? Англія добре обезпечилась и буде спокôйно ожидати, закимъ Россія побудуе желѣзницѣ, магазины, дороги, обозы военнй. Та и тогды, чи може Россія справдѣ кинути тамъ, въ туранскій и афганскій пустынѣ, дебры та пралѣсы — свои головнй силы, понехуючи зовсѣмъ балканьскій пôвъостровъ, лишаючи свои захôдно-полудennй провинціи безъ войска? Не Мервъ и не Индія, а Царгородъ, се ôтвѣчна, головна, исторична цѣль Россіи; а ту стоитъ противъ Россіи и Англіи, и керована Бисмаркомъ балканьска политика Австріи.

Оттакъ намъ представляесь значенье послѣдныхъ подѣй дипломатичныхъ, значенье для внутрѣшнои и межинароднои европейскои политики. Франція воюе въ Тонкинѣ, Англія въ Єгиптѣ, — Россія бере Мервъ, а съ Мервомъ весь тягарь ривализаціи съ Англією, а Австрія приготовляе анексію Босніи и Герцеговины... Тымчасомъ опѣкуесь по свому народами Европы желѣзный канцлеръ, а въ Суданѣ проклямуе англійскій генералъ Гордонъ свободу торговлѣ *людскимъ мясомъ*, чорными невôльниками. Добрй выгляды для цивилизаціи и поступу. А и на се не належитъ забувати, що чимъ пôзнѣйшій конфликтъ ривализуючихъ державъ, тымъ бôльше крови вымагае.

Мы не бачимо причины для тріюмфôвъ..., особливо для Россіи. Либеральна, поступова политика во внутрь, опираньеся на свобôдно розвиваючихся славянскихъ народностяхъ Россіи, котрй-бъ въ нѣй могли бачити дѣйстну запоруку свободы и лѣпшои долѣ, — отсе дорога до ея могучости и славы, се дорога до приеднаня Славянъ, до неутрализованя ворожихъ заходôвъ.

Воскресеніе чи погребеніе?

IV.

Стрѣбуймо теперь заглянути до внутра реôôтнѣ Змартвыхвстанцѣвъ.

Попередъ всего мусимо ту приготовитися на необходимый при всякихъ іезуитскихъ змаганяхъ дуализмъ мѣжь словами а интенціями и дѣлами. Видячи, що Русины въ Галичинѣ твердо стоятъ при уніи, Змартвыхвстанцѣ поселившися у насъ и заложивши за краевй грошѣ свôй интернатъ, узнали конечнымъ на словахъ учинитися горячими прихильниками и защитниками уніи. „Трудно знайти житье такъ горестне, якъ житье уніи“, — говорилъ д. 17 марта 1883 року начальникъ львôвскихъ Змартвыхвстанцѣвъ въ Краковѣ передъ вельможными протекторами и протекторками свого закона.*) „Покутница то за другихъ; и давнй, прастарй ихъ грѣхи ôтплачувати муситъ, и новй змазати трудомъ великимъ, слôзами и кровю; подôбна мученица, бо и ôтъ чужихъ и ôтъ своихъ утерпѣти мала, ôтъ ворогôвъ майже тôлько, що и ôтъ тыхъ, котрй повинна ѣй служити“. На той самъ тематъ мавъ сего року кс. Калинка навѣть цѣлый публичный ôтчитъ, выказуючи и критикуючи поступованье давнои Польщѣ съ уніятами. Впрочѣмъ бесѣда така стрѣчаеся не у самого Калинки. Ще передъ нимъ, въ 1867 и 1868 р. говорилъ въ подôбнôмъ дусѣ кс. Кайсевичъ, о кôлько знаємо, два рази, и оба рази въ такихъ случаяхъ, коли мавъ передъ собою Русинôвъ або проповѣдавъ на рускôй земли. Такй самй або й ще якравѣйшй, для уніи прихильнй погляды высказавъ кс. Калинка и въ своѣмъ першôмъ справозданю въ дѣяльности львôвского интернату, весною 1883 року. Чимъ диво, що така тактика мусѣла здобути собѣ серця деякихъ менше быстроумныхъ Русинôвъ, що голощена съ такою емфазою, съ такою ерудиціею прихильность до уніи мусѣла вмовити въ деякихъ Русинôвъ переконанье, що справдѣ въ патрахъ Змартвыхвстанцяхъ Русь найшла „внезапу“ такихъ другôвъ и поборникôвъ, якихъ ще нѣколи мѣжь Поляками не стрѣчала.

Весною минувшого року гостячи въ Пôдгаччинѣ, мали мы въ своихъ рукахъ листъ одного зъ львôвскихъ Змартвыхвстанцѣвъ до одного священика въ Пôдгаччины. Посылаючи адресатови справозданье кс. Калинки, Змартвыхвстанець покликувався именно на тй прихильнй для уніи уступы, котрй тамъ були помѣщенй. Отъ бачте, — писавъ ôнъ, — чи мы вороги Русинôвъ и уніи, коли нашь начальникъ такъ говоритъ и пише! А въ другого боку гляньте на фалшивôсть и перфидію Русинôвъ.: въ разу, скоро мы прійшли сюды, они накинулись на насъ, хочь не могли ще сказати о насъ нѣчого, анѣ доброго, анѣ злого. Теперь же, коли мы починаемо выступати за унію, выховуємо своихъ питомцѣвъ по руски и т. д., значитъ, коли рускимъ газетамъ слѣдувало-бы насъ похвалити, они мовчатъ. Листъ сей не остався безъ наслѣдкôвъ: ôнъ бувъ однимъ зъ тыхъ жерелъ, въ котрыхъ выплыло знане внесенье о. Дудыкевича о пôдмогу въ повѣтовыхъ грошей для тыхъ ратникôвъ Руси. А мѣжь тымъ мы бажали бъ, щоб отцѣ въ Пôдгаччь хочь разъ поглянули своими очима на то, якъ выховуютъ Змартвыхвстанцѣ рускихъ дѣтей въ своѣмъ интернатѣ! Правда, они посылаютъ ихъ до рускои гимназіи, „позволяютъ“ имъ въ интернатѣ и мѣжь собою и до патрôвъ говорити по руски, але зъ своеи стороны стараются имъ выбити въ головы *„руско-журналистичнй переконання“*, говорячи, що „Русины теперь стоятъ на похилôй площи, ходятъ по блудноѣ дорозѣ; съ такими переконанями и поглядами, якй ширятъ рускй газеты и якй маe бôльшôсть Русинôвъ, не можна нôйти до царства небесного, де нема нѣ Русинôвъ нѣ Полякôвъ, а суть тôлько вѣрнй дѣти одного католицкои церкви“. Чи треба додавати, що патры хочь позваляютъ своимъ питомцямъ по руски молитися и слухати по за интернатомъ рускаго богослуженя, однакожь ôтъ себе роздаютъ имъ молитовники польскй, водятъ ихъ що день на богослуженье латиньске и ôтбуваютъ съ ними духовнй конференціи по польски.

Говорячи о роздаваню польскихъ молитовникôвъ, мы маємо на гадцѣ весь часъ ажь до того тыжня. Бо сего тыжня выдали оо. Змартвыхвстанцѣ руску книжочку, призначену для питомцѣвъ интернату, н. в. *„Правила и молитвы брацтва Пресвятои Богородицѣ бôз званя“*. Зъ тои книжочки довѣдуемося, що патры въ питомцѣвъ свого интернату заложили братство религійне, котрому, хочь оно заложене въ студентôвъ, не чужй суть и политичнй цѣли. Бо точка 11. „Правилъ“ говоритъ: „Памятаючи о пôсланництвѣ нашого народа, обявленôмъ намъ устамй Намѣстника Христового Урбана VIII.: „О мои дорогй Русины, надѣюсь черезъ васъ цѣлый Всхôдъ навернути“, — хотячи о кôлько змоги ôтповѣсти сему званю, що мѣнецъ пріймемо причастье на наверненье Россіи, котра цѣлый Всхôдъ тримае въ схизмѣ“. А въ молитвахъ ранныхъ и вечѣрныхъ, приписаныхъ для членôвъ того братства, говорится всюды лишь о римско-католицкôй церквѣ, — о *грекo-католицкôмъ обрядѣ въ цѣлôй тôй книжочцѣ нема ани разу споминки.* Значится тiи, що выховуютъ питомцѣвъ, лишаютъ зовсѣмъ на боцѣ тую унію, котрои защитниками себе передъ рускимъ свѣтомъ величаютъ.

Що впрочѣмъ тая унія маe для Змартвыхвстанцѣвъ переважно политичнй цѣли, се бачимо и въ слѣдуючихъ цѣкавыхъ слôвъ о. Калинки, сказаныхъ въ Краковѣ 1883: „Dwa wieki istnienia Unii wśród nawału strasznych niebezpieczeństw, miliony dusz zbawionych dla Nieba, a po ludzku mówiąc i do Polaków, przyniosło rozszerzenie cywilizacyi europejskiej i katolickiej po za Dźwinę i po Dniepr i *utrwalenie Polski tam, gdzie ona swych podstaw rodzinnych nie miała*“.*) Але теперь ниже и сего не досыть, *„не досыть ôтбудувати то, що було...“* „Цѣлый востокъ ажь по Азію маe належати до Уніи“. т. е. взглядно до Польщѣ. До тои „будовы не може бути рукъ на много и не можна надто вчасно ихъ приготовляти“. „И чи се маe бути задача самыхъ Русинôвъ? О, нѣ, не стало бы имъ силы до такъ великого дѣла. Якъ на Литву мы занесли колись свѣтло вѣры, якъ при помочи Полякôвъ станула унія берестечска и мы то Русинамъ ôтворили ворота до правдивои церкви, такъ коли Богъ новй отворитъ дороги, и на далекій востокъ занесемо вѣру католицку, занести ея мусимо, коли хочемо остатись вѣрными давнôй традиціи и *нанова статись тимъ, чимъ були давнѣйше.*“**)

Намъ здаесь, що слова тй досыть ясно говорятъ самй за себе. Не Русины маютъ нести унію на всхôдъ, але Поляки, римо-католики, и конечно, таку унію, якъ они ея ровумѣютъ. А цѣль того походу буде „ôтбудованье того, що було“, тôлько на ширшй ровмѣры, „утревалене Польщѣ тамъ, де она своихъ родимыхъ пôдставъ не маe“. Въ тôмъ дусѣ, и зовсѣмъ въ свѣтскихъ поглядôвъ глядѣвъ на справу уніи и кс. Кайсевичъ, коли р. 1868 въ пророцкôй екстазѣ говорилъ въ казальницѣ львôвского іезуитского костела: „O grodzie Lwi, rozległeś się u stóp Karpat, okolony wieńcem pagórków twoich, patrzysz zarazem ku Bałtyckiemu i Czarnemu morzu i jesteś jakoby klamrą Dużańsko-Wiślannej i Dniestrzańsko-Dnieprowej doliny. O Lwowie ruski, *polski zarazem, tyś spójnią dwóch ludów bratnich!* Dziś stajesz się wielkiem ogniskiem *życia narodowego!*“***) И ту, якъ кождый бачитъ, проповѣдникъ маe на думцѣ *чисто политичну унію* Русинôвъ съ Поляками, яко пôдставу *политичного ôтбудованя Польщѣ.*

До такого, а не до иншого дѣла приготовуютъ патры Змартвыхвстанцѣ подвижникôвъ и борцѣвъ въ Галичинѣ въ Русинôвъ и въ Полякôвъ. (*Конецъ буде.*)

*) Гл. X. Kalinka, Schyzma i Unia. Lwów 1883.

*) Schyzma i Unia, стор. 41—42.

**) Schyzma i Unia, стор. 44, 45.

***) Dzieła ks. H. Kajsiewicza, t. I.

Зъѣздъ археологôвъ и историкôвъ.

На послѣдноѣ сесіи соймовоѣ по бесѣдѣ гр. Вейт. Дѣдушицкого о потребѣ реставраціи памятникôвъ старинного Галича, скликаня зъѣзду ученыхъ археологôвъ и историкôвъ до Львова, и перехованя всѣхъ рухомыхъ предметôвъ найденыхъ на просторѣ давного Галича въ музею, котрый мôгъ-бы може уладитись въ самôмъ Галичи, звѣстно, що соймъ асигнувавъ на тую цѣль потрѣбну суму. Теперь доноситъ „Nowa Reforma“, що зъѣздъ той ôтбудеося въ серпню або вересню с. р. Остаточный речинецъ подадутъ газеты краевй. Зъѣздъ подѣлится на чотыри секціи, именно на антропологичну, археологичну, археологію передъисторичнои, артистичну и историчну. Члены зъѣзду можутъ пôдля вподобы приступити до одной зъ тыхъ секцій або можутъ также взяти участь въ кôлькохъ або и у всѣхъ секціяхъ разомъ. Языкомъ выкладовымъ въ ôтчитахъ и дискусіяхъ буде языкъ польскій або рускій, ôтповѣдно до бажаня членôвъ. По подрôбнôмъ оглядѣ останкôвъ старожитныхъ у Львовѣ, члены зъѣзду поѣдутъ до Збаража для розслѣдженя поганьского кладовища на горѣ Баба, а зъ-ôтси поѣдутъ до Зарубинець, щобъ оглянути и высказати свою гадку о статуѣ званôй народомъ „Дѣдъ и Баба“; зъ ôтси поѣдутъ до Галича, де неутомимый дръ Шараневичъ веде дальшй розслѣды и ôткрываe що-разъ новй фундаменты старинныхъ церквей, скитôвъ и монастирôвъ староказяжого Галича а середъ розвалинъ ôтнаходитъ надзвычайно важнй и замѣтнй памятники, якъ камѣнный гробы, предметы штуки и т. д.; дальше ôтвѣдаютъ Єзупôль, де надъ Быстрыцею гр. Вейт. Дѣдушицкій ôткрывъ выкованй въ скалѣ хаты, мовѣрно поганьскй святынѣ; потому ôтвѣдаютъ Маняву съ розвалинами старинного скита и сусѣдній села, въ церквахъ, котрыхъ находятся иконостасы и иншй дорогѣшнй памятники старого скита манявского; на послѣдокъ оглянутъ ще Поляницю, Бубнище и Розгôрче.

По поворотѣ до Львова розпôчнутся повнй засѣдання и засѣдання секцій. На засѣданяхъ тыхъ будутъ ôтчитаній розправы пôсля програмы, котра буде розосłана всѣмъ членамъ. „Now. Ref.“ подае короткій оглядъ справъ, що повинній бъ рѣшитися на зъѣздѣ. И такъ въ секціи антропологичнои повинній бъ рѣшитися питаня етнографичнй народôвъ жôчихъ въ всхôднôй Галичинѣ якъ: Русинôвъ, Полякôвъ, Ôрменъ, Гуцулôвъ, труду есть ôнъ яко священикъ взобовязаный; бо се-жъ и самъ ôнъ признае и мы признаємо се цѣлымъ серцемъ. Але-жъ мы переконанй також о правдѣ слôвъ великого апостола народôвъ; „Достоинъ есть дѣятель нагороды своеи“, — и длятого выдаесь намъ се домаганемъ найвыстои справедливости, щобъ доля той части рускаго душпастырства хочь по части користнѣйше була обставлена. Доси жаль сказати, сего не зроблено, и помимо свого нужденного положеня сповняютъ рускй сотрудникй свои обовязки вѣрно и щиро, ôô взгляду на своѣ высоке покликанье и въ надѣѣ на красшу будучнôсть.

Але яка-жь краса будучнôсть, яка лучша доля жде рускаго сотрудника? По довгихъ лѣтахъ найрôжноднѣйшихъ недостатковъ, по выдержаныхъ испытахъ конкурсовыхъ для одержаня парохіи, по рôжнородныхъ просьбахъ, зажаленяхъ и представленяхъ, по численныхъ переносинахъ (на его власный коштъ) зъ одного краю нашихъ обширныхъ епархій на другій, ставсь ôнъ въ кôнци парохомъ, або собѣ на горе капеляномъ, и на тôмъ кôнчатся майже безъ выемку — пôсля теперѣшныхъ формъ — всѣ его выгляды и надѣѣ на поправу своего положеня.

Рускій священикъ мôгъ-бы впрочѣмъ при переходѣ въ нову стадію своеи службы, т. е. при пôчинѣ своеи самостôйноѣ дѣяльности яко парохъ, глядѣти на всѣ выше показанй труды и недогоды съ певною радостею и вдоволеньемъ въ виду веселои, щасливѣйшои будущины передъ собою. Бо-жъ хоть свѣдомый вповнѣ тяжкихъ обовязкôвъ и ôтвѣчальности свого уряду и пріймаючи ихъ на себе безъ тревоги, але противно, съ радостею и самопожертвованьемъ приступаючи до дальшихъ трудôвъ въ винограднику господнôмъ, мавъбы ôнъ, по аналогіи съ прочими въ публичноѣ службѣ стоячими мужами всякъ право надѣятися, що ôтъ теперь ôнъ, хоть и муситъ сповнати тяжкй обовязкй, все жь таки бодай вôльный буде ôтъ журбы о здобутье найпотрѣбнѣйшихъ средствъ до житя, ôтъ старання о хлѣбъ щоденный. Але дарма его надѣи; бо нехай вôльно намъ буде дальше въ загальнôмъ начерку представити долю рускаго пароха.

Ôтъ дня своеи каноничнои институціи удѣлаесь ему дотація рôчно 315 зр., або денно 86 кр., и то такъ, що чистый дохôдъ грунтôвъ ерекціональныхъ, доходы зъ правъ епитрахиля, съ находячихъ-ся часомъ записовъ и фундацій ôтъ тои сумы потручуются, зъ чого для него дуже часто выходитъ такій непотѣшаючій результатъ, що въ ц. к. касы податковои дôстае тôлько маленьку квоту, або, якъ се особливо дѣeся по переведеню нового катастру, муситъ ще вычислену пôсля фасеіи надвышку конгруальну ц. к. касѣ податковôй доплачувати. Дальше буде ще о тôмъ бесѣда, ту тôлько погляднемо, якй необходимй выдатки муситъ гр.-кат. душпастырь въ тои доси на 86 кр. денно установленои дотаціи обгнати.

Яко душпастырь муситъ ôнъ сповнати утяжлиwй обовязки урядовй и оплачувати полученй съ ними выдатки, котрй на него въ першôй линіи въ далеко бôльшôй мѣрѣ спадаютъ, а щобъ запевнити собѣ прокормленье, муситъ заниматився господаркою на грунтахъ ерекціональныхъ, зложеныхъ майже безъ выемку въ далеко розкиненыхъ парцель, такъ що се одно ихъ способне аруйнувати силы одного человѣка. До того муситъ ôнъ зъ своеи конгруы здобувати собѣ средства для дальшого образованя, коли не хоче здичѣти, муситъ держати якусь газету, предплачувати часопись епархіяльну або платити складку на печатанье курендъ, рôжнй таксы за обсаду и податки — бодай посереднй, припадаючу на него частину коштôвъ друку епархіяльного шематизму; дальше до епархіяльного вдовичо-сиротиньского вкладку розмѣрно до скупои конгруы дуже значну; въ кôнци муситъ зъ власноѣ кишенѣ оплачувати ажь до певнои, розмѣрно значнои высокости репарацій парохіяльного помешкани и будынкôвъ економичныхъ, поносити самъ парохіяльнй выдатки канцелярійнй и вложенй на него урядомъ чинности та кореспонденціи и многй иншій подôбнй выдатки, котрй, поодиноко взятй, можутъ выдаватися незначущими, але взятй разомъ стоятъ въ дуже непотѣшноѣ неровмѣрности до его системизованои дотаціи.

Додаймо ще до того, що священикъ не може усунутися ôтъ жадноѣ складки на цѣли церковнй, школьнй и гуманитарнй, що дверѣ его завсѣгды облягае убожина, котрои ôнъ яко учитель любови и милосердія не може ôтправити съ порожными руками; що въ кôнци яко отець родины муситъ дбати о выхованье своихъ дѣтей при теперѣшноѣ дорожни всѣхъ средствъ до житя, — то маємо достаточно очерченый образъ рускаго священика. Не числячи вже того, що всяка надѣя на лѣпшу будучнôсть есть для него замкнена, не може ôнъ анѣ о тôмъ думати, що по довголѣтноѣ службѣ буде мôгъ мати выгоды потрѣбнй для пôдбишлого вѣку, анѣ також о тôмъ, що въ разѣ недуги ôнъ и его родина будутъ мати за що спровадити лѣкаря або удатися для выздоровленя до климатичныхъ або иншихъ уздоровлюючихъ мѣсць.

Жидовъ и Цигановъ; ихъ звычаѣ, обычаѣ, обряды, пѣсни и ноша; все то повинно бути предметомъ розслѣдовъ. Дальше признаки краніологичнѣ (чашковѣ) народу руского въ порѣвнаню зъ Мазурами и другими народами, якъ такожъ съ чашками добутыми зъ гробовъ и кладовищъ передъисторичныхъ. Въ секціи археологично-передъисторичнѣй мали бъ розслѣджуватись вѣдомости о памятникахъ въ первѣстныхъ часовъ, ани находятся въ всходнѣй Галичинѣ и котрѣ зъ нихъ маютъ значенье митологичне. Повинна отже описуватись докладно гробы каменѣй-скринковѣ, курганы, могилы и кладовища. Занимаюче такожъ було-бъ розслѣдженье торговлѣ жителѣвъ наддѣстрянскихъ съ Греками и Римлянами и якъ далеко сягали границѣ римскихъ провинцій. „Now. Ref.“ подае ще много иншихъ предметовъ, котрыми повиненъ-бы зъѣздъ занятися, але по нашѣй думцѣ на розслѣдженье такихъ прерожныхъ питань и предметовъ треба бъ що-найменше десятки лѣтъ и не лишь зъѣзду людей збираючихся случайно, але постѣйного товариства, а въ нѣмъ жизого руху и щирои працѣ.

Переглядъ часописей.

Въ нынѣшнѣй добѣ Немезисъ исторична швидко ходитъ, и доткнувши хлоповъ египетскою язвою банку селяньского, она рѣвночасно дотыкае и панове крахомъ збожевымъ. „Крахъ той — пише вчерашна „Nowa Reforma“ — немалыхъ розмѣровъ уиавъ теперь на досыть поважне число нашихъ бѣльшихъ посѣдателѣвъ. По сумныхъ досвѣдахъ 1866 и 1873 рр. щезла була на якійсь часъ погубна манія гры биржевои, въ котрѣй бажанье швидкого збогаченя безъ нѣякои працѣ такъ много маетковъ допроваджуе до руины. Теперь тая манія отжила на ново подъ иною формою, — и отъ разу зазначила свѣй слѣдъ тяжкимъ крахомъ. Не на цаперахъ биржевыхъ, але на збожю въ цѣлахъ спекуляційныхъ фиктивно закупуваномъ, дуже много обывателѣвъ понесло *колосальнѣ страты, грозячѣ въ многихъ случаяхъ руиною цѣлыхъ маетностей.* Надѣя скорого вкондена значныхъ зисковъ понхнула многихъ обывателѣвъ до такои неприродноп спекуляціи, що тѣй, котрѣй суть головными продуцентами пшеницѣ, почали закупувати си въ дуже значныхъ розмѣрахъ по 10 до 20 тысячъ корцѣвъ, отъ кого? — отъ тыхъ, котрѣй суть головными си скупщиками. Розумѣеся, що не була се реальна куповля, але проста гра на диференціи. Швидше нѣжъ надѣялося загорнути зиски, прійшло страшне розчарованье. Цѣна пшеницѣ разъ-въ-разъ спадала, — треба було покрывати рѣжницѣ, — и стратилося колька (добрыхъ колька, бо около 25! *Ред.*) милионовъ на запханье кишенѣ вѣденьскихъ „спекулянтовъ“. Очевидна рѣчь, що не только межи хлопами, але и межи панами нашими теперь плачь и скрежетъ зубовъ. Що катастрофа паньска не видыне на улекшенье катастрофы хлопскои, але противно, зробитъ си о кольо можности ще страшнѣйшою, се рѣчь очевидна. Такъ и здаеся, що мы стоимо въ передодни ще бѣльшого крушенія, котрого фалѣ многихъ и многихъ пожругъ на вѣки.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(*Президентъ палаты посольскои др. Смолка*) скликавъ на вчера конференцію начальниковъ клюбовъ, на котрѣй мае бути уложена програма дальшихъ працъ парламентарныхъ. Пѣсля информацій „N. fr. Presse“, конференція буде мати задачу лишь ратификувати переговоры, котрѣ въ послѣдныхъ дняхъ мали мѣсце межи правительствомъ а правицею.

(*Питанье подълу Чехъ*) стае знова на порядку дневномъ пилюдноп дискусіи. Симъ разомъ подныдъ его звѣстный проводиръ ческихъ Нѣмцевъ-либераловъ др. Шмейкаль, котрый прибывши сими днями до Вѣдня, щобы попирати проектъ будовы цильзиньскои желѣзницѣ, державъ съ своими товаришами политичными конференція, доказуючи конечность абстиненційнои политики и административного подѣлу Чехіи. Поки-що вернувся Шмейкаль до Праги, а зъ отгамъ пѣсля нарады съ мужами довѣрія мае прибхати въ другѣ до Вѣдня, щобы тѣ справы наконечно порѣшити. Въ якомъ дусѣ выпаде ухвала нѣмецкихъ проводыровъ, годѣ на виду опозиціи, (котра вже давнѣйше подносилася противъ сихъ проектовъ) предвидѣти, на кождый случай однакожъ замѣтно ое, що головный начальникъ нѣмецко-либерального сторонництва др. Герботъ самъ выпрацювавъ проектъ подѣлу, котрый поручено до розгляду и оцѣненя спеціяльному комитетови, выбраному на конференціи въ Празѣ.

(*Угорскій министеръ скарбу*) о котрого подорожи до Вѣдня мы доносили, державъ конференціи съ гр. Кальноким, министромъ Калаемъ и шефомъ секційнымъ Сечѣнѣмъ въ справѣ будовы желѣзныхъ дорогъ въ Боснія и Герцеговинѣ. Архикнязя Рудольфа просивъ онъ принять протекторатъ надъ выставою угорскою. Наслѣдникъ престола заявивъ, що охотно принимае протекторатъ и розпытуваръ про детайлѣ выставы. Съ подорожею министра Сапари вяжутъ впрочѣмъ ще одну дуже важну справу, именно справу конверзія угорскои ренты; о сколько однакожъ та поголоска правдива не можна на разѣ сконстатувати, а гдеякѣ поважнѣ газеты заявляютъ, що въ часѣ послѣдного пробуваня Сапарого въ Вѣдни онъ съ нѣкимъ не трактувавъ про конверзію и замѣчаютъ, що найважнѣйшою справою, що спонукала угорского министра скарбу прибхати до Вѣдня було предложенье буджету ухваленого парламентомъ до цѣсарскои санкціи.

(*Депутація начальниковъ 15 передмѣскихъ громадъ Вѣдня*) була сими днями на авдіенціи у цѣсаря, щобы поперти справу сполученя сихже громадъ (Vororte) съ Вѣднемъ. Цѣсарь принявъ депутацію дуже правѣтно и обѣцивъ вручене ему пропамятне письмо отдати правительству до прихильного залагодженя. Президентъ министровъ гр. Таффе, до котрого опѣсля удалася депутація, заявивъ, що уважае желанье депутаціи зовсѣмъ природнымъ и выразивъ пересвѣдченье, що тая справа буде чи скорше чи пѣзнѣйше порѣшена въ дусѣ сполученя. Поки се наступятъ, треба ще розобрати питанье интересовъ и знайти способъ отшкодованя одиниць, котрѣ черезъ сполученье наразятся на страты. Справу сполученя обѣцивъ поперати такожъ намѣстникъ, заявивъ однакожъ, що передмѣстя, наколи бажаютъ сполученя съ Вѣднемъ, мусятъ памятати о томъ, що ихъ чекаютъ великѣ обовязки такъ въ отношеню культурномъ якъ и санитарномъ, позякъ въ Вѣдни, въ томъ направлено дуже много робится.

(*Хорватска управа краева*) працюе теперь надъ уложеньемъ буджету, а працѣ си маютъ бути укончены на другій тыждень и будутъ предложены угорскому правительству. Оттакъ коли краевый буджетъ получитъ санкцію цѣсаря, прійде онъ подъ обрады сойму. Коли соймъ буде скликаный, дефинитивно ще не знати и питанье се мае рѣшитися въ Пешгѣ, куда выбираеся въ першихъ дняхъ марца Кинъ-Гедервари. На порадокъ дневный маючогося зобрати хорватского сойму прійдутъ кромѣ буджету предложеня законовъ въ справѣ жандармерія, въ справѣ увольненя громадъ отъ администрацій податковъ и выборъ депутацій регнико-лярнои.

(*Репрезентація ческихъ жидовъ*) выслала до министра просѣбы петицію, въ котрѣй вказуе на потребу урегулѣвана жидовскихъ громадъ вѣроисповѣдныхъ и просятъ о выданье отповѣдного закона. Жиды подписаній на петиціи нагадуютъ, що правительство вже передъ колькома роками мало выпрацювати такій законъ и просятъ, щобы проектъ сего закона могъ якъ найскорше прійти до рады державнои. Жидовскій громады вѣроисповѣдній, сказано въ петиціи позбавлены всякои правнои помочи и не можутъ своихъ членовъ принудити до плаченя податковъ на цѣли вѣроисповѣдні; судовій власти не узнаютъ въ процесахъ повномочій теперѣшныхъ жидовскихъ вѣроисповѣдныхъ начальствъ, а власти политичній дожидаючи выдани нового закона, не хочутъ братися до конституованя вѣроисповѣдныхъ жидовскихъ громадъ.

ЗАГРАНИЦЯ.

Нѣмеччина. „Voss. Ztg.“ доноситъ, що по поводу откликаня россійскихъ войскъ зъ Царства Польского и Литвы и зъ стороны Нѣмеччины всходна граница ся не буде такъ обсаджена, якъ се було назначено. Крѣпости однакожъ якъ: Королевецъ, Торунь и Познань суть того рода, що вымагаютъ конче сильнѣйшои залоги, якъ була до теперь; такъ само вымагаютъ такожъ и великій стаднины якъ королевскій такъ и приватній на Литвѣ и Мазовщанѣ, щобы граница на всякій случай була сильнѣйше обсаджена, бо межи Королевцемъ а Торунемъ есть она зовсѣмъ не обезпечена, позякъ тамъ не ма жадноп залоги. — Нѣмецкій газеты доносятъ, що колишній архіепископъ колоньскій Мельхеръ перестерѣгавъ свого часу папу въ своимъ справозданю передъ Гогенцолерами, „бо они були завсѣгды ворогами церкви“. Се дойшло до вѣдомости правительства и архіеп. Мельхеръ, якъ звѣстно, бувъ прогнаный. Ультрамонтаны нѣмецкій дивуются теперь, якимъ способомъ се высказанье могло дойти до вѣдомости правительства, бо трудно допустити, щобы котрый зъ кардиналовъ здрадивъ тайны кардинальского колегіюмъ. Якъ бы оно не було, кажутъ ультрамонтаны, се ще нѣякъ не есть причиною, щобъ прогнати епископа, котрый выступае съ острою критикою противъ правительства.— Д. 27 с. м. приймавъ нѣмецкій цѣсарь торжественно россійску депутацію подъ проводомъ великого князя Михаила. Великій князь промовивъ до цѣсаря, а потому вручивъ ему власноручне письмо царя и маршальску булаву съ бриллантами. Полковникъ калугского полка знову вручивъ цѣсареви памятковый медаль въ видѣ георгіевского ордера. — Вѣсть, будьтобы американьскій представитель Саргентъ мавъ бути откликаный, доси ще не справдилася. Въ справѣ передания спѣвчута по поводу смерти Ляскера онъ дѣлавъ по наказу свого правительства и оно вдоволено такожъ его поступованьемъ въ справѣ митового спору. Нѣмецкій офиціозы все агитуютъ противъ Саргента и доказуютъ, що то онъ бувъ тымъ, котрый наклонивъ свое правительство до выслания такого спѣвчута а то зъ тои причины, що Ляскеръ свого часу стававъ по сторонѣ Сполученыхъ Державъ въ митовомъ спорѣ, относячомся именно до перевозу свинины.

Англія. Фенійне зачинаютъ знову давати звѣстку о собѣ динамитомъ. На двори желѣзницѣ Викторіи наступивъ 25 с. м. сильный выбухъ, наслѣдкомъ котрого двохъ людей зостало поранеными и дахъ будынку вылетѣвъ въ воздухъ. Выбухъ наступивъ въ локалю призначеномъ на пакунки. Урядникъ пакунковый зознавъ, що того дня вечеромъ прійшовъ до него якійсь человѣкъ и отдавъ ему малу але дуже тажку скринку до перехованя. Около 10 годины почувъ онъ якійсь шелестъ въ пакунковій комнатѣ подобный до ходу годинника, але не звертавъ на то великои уваги. Выбухъ наробивъ значноп шкоды. — Въ Лондонѣ розбилася поголоска, що англійскій войска подъ комендою ген. Грагама въ Суданѣ зостали побитѣ. Вѣсть си зробила въ Лондонѣ великій переполохъ. Що поражка Англичанъ може бути дуже правдоподобною, о томъ не можна сумнѣватися; мусимо однакожъ чекати справдженя вѣсти.

Італія. Недавно розбилася була поголоска, що кардиналъ Ледоховскій именованый субурбикальнымъ епископомъ въ Римѣ а тымъ самымъ, що познаньске епископство опорожнене. Теперь показуеся, що нѣсть ся о столько передчасною, що именованье кард. Ледоховского субурбикальнымъ епископомъ Палестрины ще не наступило, бо Прусы хотятъ обсадити познаньске епископство нѣмецкомъ епископомъ, а папа хоче увзгляднити бажаня Поляковъ и обсадити его польскимъ пралатомъ.

Єгипетъ. Ген. Грагамъ пустився во второкъ съ 4300 войска въ походъ зъ Транкитату до Ель-Тебъ, що лежитъ въ половинѣ дороги до Токара. Тамъ мае находитися вже непріятель въ силѣ 3500 людей — пѣсля иншихъ въ два разы такъ великой силѣ. Чотыри милѣ отъ Транкитату взяли Англичане крѣпость, що выставивъ бувъ ще Бакеръ-паша. Непріятель розбѣгся на всѣ стороны. Грагамъ лишивъ въ крѣпости залогу въ силѣ 1000 людей, а самъ пустився въ четверъ дальше; онъ думае, що подъ Ель-Тебъ прійде до занятои борбы. Непріятель здаеся бути дуже военного духа. Въ таборѣ Османа Дигми що день молятся, щобы богъ пославъ имъ ще бѣльше невѣрныхъ на зарѣзъ. Залога въ Хартумѣ почала вже уступати; на розказъ Гордона выйшло вже въ отти минувшои суботы 2000 людей до Берберу — понищивши впередъ всѣ запасы, спаливши паперы и загвоздивши арматы. Въ Александріи приготовуютъ провіянтъ для 10000 людей окупаційного войска на цѣлый рокъ.

Норвегія. Перша часть процесу норвегскихъ министровъ вже закончилася; министеръ Сельмеръ засужденый на зложенье зъ уряду и на грошеву кару въ высотѣ 18225½ коронъ (=9112 зр.), зъ котрои 15000 припадае для обвинителя. Процесъ сей розпочався, якъ звѣстно, минувшого року 24 цвѣтня, коли норвегскій одельстингъ (обрадуюча палата въ Норвегіи) постановила 53 голосами противъ 33 обвинити всѣхъ норвегскихъ министровъ. Опираючись на статіи основныхъ державныхъ законовъ, котра каже, що есть обовязкомъ кождого министра выступити цѣлою силою передъ королемъ съ предотавленьемъ, коли сей намѣрае постановити якійсь законъ, що або не годится съ духомъ основныхъ законовъ або просто есть для державы шкодливый и небезпечный и написати свою думку до протоколу, — обжалувала она всѣхъ министровъ о слѣдуючій три точки: 1) Министры дорадживали королеви, щобы онъ не санкціонувавъ постановленье стортингу въ 1880 р., котрый жадавъ, щобы члены правительства були присутній при розправахъ стортингу и тымъ самымъ отказавъ сему постановленю законного значеня; 2) они яко правительство не хотѣли выплатити сумы призначеной стортингомъ для подмогы „товариствамъ народного уоруженя“; 3) они припоручали королеви затвердити лишь по части постановленье стортингу относячеся до организація управы желѣзниць и зовсѣмъ не увзгляднити бажаня стортингу що до выбраныхъ нимъ членовъ управы. — Вся королевска родина перебуваe теперь въ Христіанія. Король жадавъ, щобы и наслѣдникъ престола прійхавъ до норвегскои столицѣ и взявъ участь въ засѣданяхъ рады державноп, на которыхъ мають розбиратися важній постановленя що до внутрѣшнего политичного положеня въ Норвегія. Въ Швеціи управляе тымъ часомъ держ. совѣтникъ Ловенъ.

НОВИНКИ.

— **Вечеръ въ память XXIII роковинъ смерти Тараса Шевченка** отбудеся въ великой сали „Народного Дому“ въ понедѣлокъ, дня 10 л. марта. Родимцѣ нашій зъ провинціи, котрѣ бажаютъ прибути на той вечеръ до Львова, зволятъ письменно зголоситися до комитету по билеты (безплатні) найдальше до 8 марта, ул. Скарбковска, ч. 2. — Отъ комитету товариствъ „Просвѣта“, „им. Шевченка“, „Руска Бесѣда“ и „Академ. Братство“.

— **Академичный сенатъ львовского университету** переславъ черезъ ректоратъ семинарія питомцямъ II-го року слѣдуюче рѣшенье на протестъ ихъ внесеный противъ выкладу педагогіи въ языцѣ польскомъ: „Рѣшаючи поданье зъ дня 15 падолиста 1883, внесене до сенату академичного, завѣдомляеся Панове слухачѣвъ выдѣлу богословского, котрѣй тое поданье внесли, що розпорядженье комисіи профессоровъ выдѣлу богословского дотычно языка, въ котромъ педагогія мае бути выкладана, есть узасаднене въ приписахъ обовязуючихъ. Власти академичнѣ возьмутъ однакъ подъ розвагу тое, чи на будучій рокъ не далось-бы (!) уряднти выклады о педагогіи въ языцѣ рускомъ по-при (!) выкладахъ въ языцѣ польскомъ. — Отъ ц. к. Сенату академичного дня 18 лютого 1884.

— **Громадне выступленье цѣлого першого року питомцевъ съ дух. семинарія** выликало въ цѣломъ Львовѣ, а сподѣваемось такожъ и на провинціи велике впечатлѣнье. Есть се фактъ доси небувалый... Обовязкомъ нашимъ есть про то розказати по правдѣ и sine ira et studio причину и цѣлый ходъ того сумного факту. Отъ давенъ-давна бувъ звычай въ семинаріи, що питомцѣ II-го року перебирались въ маски и съ музикою проводили питомцевъ I-го року „до форты“ выправляючи ихъ на першій курсовый испытъ. Такъ було и сего року, лишь съ тою отмѣною, що ролю масокъ принявъ на себе I-шій рокъ выпроваджуючи питомцевъ II-го року. Противъ тыхъ проводовъ выйшовъ бувъ заказъ ректорату, але, якъ кажутъ, за пѣзно, бо и не дойшовъ до вѣдомости тыхъ, котрѣй перебиралися. Маски выйшли въ отвѣтномъ часѣ на коридоръ. Множество питомцевъ окружило ихъ. Актъ той отбувався спокойнѣйше, якъ що року. Въ товпѣ питомцѣвъ зявився о. дръ Мѣльницкій, котрого замаскований може и не розпознали. Одинъ зъ масокъ, перебраный за писаря, зробивъ гестъ, немовь-то онъ о. Мѣльницкого записуе. Зневаги однакъ якимъ-небудь словомъ не могло бути, бо маски не говорятъ. Не було такожъ намѣру зневажити дра М—ого, бо онъ мае у питомцевъ загальну симпатію. Дръ М—ій однакъ почувся тымъ оскорбленымъ и подавъ „на ексклюзію“ питомця Миговича, будучи пересвѣдченымъ, що то онъ бувъ „писаремъ“. На другій день, 27 лютого, рано выключено п. Миговича. Питомцѣ першого року высылали депутацію до дра М—ого и до о. ректора упевняючи ихъ, що п. Миговичъ есть невиннымъ. Дръ М., котрого питомцѣ торжественно перепросили, пересвѣдчився о томъ и навѣть заявивъ о. ректору, що „тратитъ моральне переконанье, чи се бувъ п. Миговичъ“, але о. ректоръ, мимо того, що навѣть зголосився самъ дѣйственый виновникъ, не хотѣвъ помилувати выключеного. Межи питомцями выродилось пересвѣдченье, що о. ректоръ споминае се лишь зъ жалю на Миговича за те, що онъ жалувався передъ о. ректоромъ на харчь семинарскій и демонструвавъ сму хробака въ фасолн. Всѣ отже питомцѣ солидарно явились передъ о. ректора и просили о слѣдство, завѣряючи, що Миговичъ не виненъ. О. ректоръ сказавъ на те: „Я чувъ тое зъ устъ питомця, на котрого можу здатися“. Питомцѣ поручили честею, що Миговичъ не виненъ. О. ректоръ сказавъ: „Я вамъ всѣмъ не вѣрю...“ Тѣ слова обезъоружили питомцевъ. Они заявили, що выступаютъ. О. ректоръ сказавъ на те: „Я васъ не держу, отдайте рѣчи... и буду за ощадженій грошѣ спокойно будувати семинарь ...“ Питомцѣ отдали рѣчи и выйшли за браму. Деякимъ полишивъ о. ректоръ бурнусы, задержавши натомѣсть у себе ихъ свѣдоцтва. — Въ четверъ, 28. лютого вечеромъ, о. ректоръ завѣзвавъ „дуктора“ и заявивъ ему, що заразъ прійме назадъ всѣхъ выступившихъ, бо переконався о невинности п. Миговича, только жь питомцѣ нехай откличутъ то, що було писано въ рускихъ и польскихъ часописахъ. Задля пѣзной поры (9 год.) дукторъ не могъ о томъ повѣдомити выступившихъ. — Въ пятницю, 29. лютого, прійхавъ зъ поручени п. намѣстника комисарь полиціи, п. Марыновскій до семинарія, запросивъ о. ректора на авдіенцію до намѣстника, а съ питомцями розговорювавъ дуже подробно и довго; оглядѣвъ такожъ кухню семинарску, зъ отки выйшовъ на дуже вдоволеный. Отъ питомцѣвъ дознався такожъ, що выключенѣ ночуютъ ще поки що въ семинаріи на голыхъ матерацахъ, а ѣду отогупаютъ имъ по черзѣ питомцѣ прочихъ роковъ. Въ початкахъ о. ректоръ думавъ, що голодомъ и холодомъ спонукае сецесіонистовъ до упокоренъ, а по-при томъ велѣвъ комнаты I-шого року заповнювати иншими питомцями и обертати на магазинъ, въ кѣнци заявивъ, що сецесіонистовъ буде терпѣти лишь до недѣлѣ, 2-го марта. Если-бъ же котрый важився перебувати въ семинаріи, то уже поліціянтовъ... Зъ св. Юра дооп нѣкто въ се дѣло не вглядае. Въ четверъ була конеисторска сесія, але сего дѣла о. ректоръ навѣть не подносъ. Въ пятницю вечеромъ бувъ зновъ дукторъ у о. ректора. О сколько могъ зъ бесѣды о. ректора вымѣркувати, онъ кѣнцемъ хоче до того допровадити, щобы бувъ розписаный новый конкурсъ и всѣ на-ново подавалися. — Сегодня, въ суботу, иде депутація питомцевъ I-шого року на авдіенцію до Преосв. епископа и до п. намѣстника. — Представивши цѣле дѣло вповнѣ объективно, мы отъ себе знову звертаемось до компетентныхъ властей, щобы его порѣшили чимъ скорше, лагодно и по справедливости, бо, якъ мы поинформованій, солидарность питомцевъ выступившихъ нѣ троха не ослабае, а навѣть, що важнѣйше, розширюеся видимо и на прочій роки.

— **Выдѣлъ „Руской Бесѣды“** укоистituувався въ той способѣ, що головою выбравъ и на сей рокъ дра Корнила Сушкевича, найстаршого и найбольше для „Руской Бесѣды“ заслуженого члена, кольканайцитьлѣтнего выдѣлового а отъ смерти бл. п. сов. Сроковского провѣдника товариства; заступникомъ головы выбравъ выдѣлъ дра Юлiяна Целевича; секретаремъ дра Костя Левицкого; господаремъ о. Кассіана Куницкого, а референтъ дѣлъ театральныхъ поручивъ выдѣлъ проф. Григ. Цегляньскому.

(+) **Колонизація Мазурокъ на Руси** була — якъ доказуе о. Стефанъ Качала — не отъ нынѣ одною точкою въ программѣ панове-Ляховъ для ополяченя Руси. Они думаютъ, що засѣвши Русь Мазурами — скорше ей спольщатъ... Якійсь вже часъ про колонизацію Руси Мазурами не було

чути, аж ось въ послѣднихъ лѣтахъ почали такій Стояловскій забити поодинокихъ мазурскихъ селянъ до всходнои Галичины, опбсля и другій польскій ксьондзы на рускій земли почали пропагувати тую думку, оголошуватись въ газетахъ посередниками, и т. п., а на конецъ пбшли за ксьондзами и дѣдичѣ польскій. Стояловскому та другимъ ксьондзамъ иде въ першій линіи о тое, щобы на Руси було ббльше костелбвъ поббчь церквей, а панамъ зновъ иде о интересъ, бо якъ покажуесь, бтъ хлопбвъ мазурскихъ можна ббльше дбстати, якъ бтъ жида, — однымъ же и другимъ въ дальшій линіи иде о тое, щобы польщити Русь. И то треба зважити, що коли дѣдичъ осадитъ на своихъ грунтахъ Мазурбвъ, то вирильній голосы будутъ по сторонѣ польского кандидата... Мы вже доносили, що дѣдичъ Голоскова коло Отынѣя заколонизувавъ свою посѣлость Мазурами въ пбдъ Рашова. „Gaz. Nar.“ доноситъ, що тіи Мазуры прибули вже на мѣсце, колонію свою назвали „Dobra Wola“ и 20 л. лютого при выстрѣлахъ зъ моздѣрбвъ и співахъ прибули першій разъ до костела въ Отынѣи пбдъ проводомъ п. Добровольского. Колонизація Голоскова Мазурами не есть однакъ единичнымъ случаемъ. Пишутъ намъ зъ Калущины, що Мазуры маютъ въ калускбмъ повѣтѣ выкупити. чи вже и выкупили добра Томашбвцѣ и роздѣлити на кблькадесять родинъ; прибуде панамъ-Ляхамъ кблькадесять голосбвъ вирильныхъ въ чисто рускбмъ повѣтѣ... Здасся, що и „Towarzystwo gespodarcze“ запомагае мазуроку колонизацію... И „kółka rolnicze“, що зъ Мазурщины поволи переходитъ на Русь (а до завязування которыхъ помагаютъ также деякій несвѣдущій ихъ цѣлей руски священики) также тутъ будутъ дуже помбчній... Зверкемо ще увагу и на тое, що товариства задатковй на Руси дбстали „Wink von Oben“ скуповувати листы застави рустикального банку и при лицитаціяхъ грунты селянъскій набувати, — може бути, що также на тое, щобы Мазурамъ потому бтступати... Супротивъ того треба нашбй интелигенціи быстрымъ окомъ слѣдити хбдъ рѣчей и всѣми силами дбати про те, щобы нашъ народъ, лихвою и пропинаціею доведеный до нужды, не бувъ зовсѣмъ опущеный, безъ порады и помочи... Народъ нашъ — то едина опора наша. Дбаймо жъ про его добро, ратуймо его въ кождбй нуждѣ и бѣдѣ, бо пропинація про него дбати не буде; высосавши зъ него все, вышле его до Америки, а на его мѣсце спровадитъ Мазура, не то зъ пбдъ Рашова, але навѣть зъ Америки!...

— **Вечерницѣ съ танцями** устроеній 12 (24) лютого въ комнатахъ „Рускои Бесѣды“ въ Тернополи удались дуже добре. Вже бо саме теперь 20 лѣтъ минуло, коли въ Тернополи бтбувся першій рускій баль (въ новинкахъ „Дѣла“ Ч. 16 хибно було подано, що „Руска Бесѣда“ устроює першій рус. баль), отже по такбй довгбй павзѣ почула пробуджена зъ дрѣмоты Подбльска Русь потребу товариской забавы. Комитетъ доложивъ всякои дбалости, щобъ гостѣ були вповнѣ задоволені. Хорошѣ комнаты „Рускои Бесѣды“ були гарно украшенѣ трудомъ и заходомъ п. Т. Стахевича, за що належится ему прилюдне признанье. На вечерницѣ явилось до 100 особъ, въ значнбй части въ окрестности, а навѣть зъ Львова насипѣли нашій патріотичній академики, за що имъ щире спасиббгъ. Строѣ були хорошій, хочь не видно було збытку. Особливу увагу звернули на себе и дуже сподобались народно рускій костюмы, въ которыхъ выступили три красавицѣ, а пбсля того обѣцали и инші панны та и мужчины выступити на слѣдуючихъ вечерницяхъ въ народныхъ одежахъ. А що найминѣйше робило враженье, се часто-рускій характеръ вечерниць. Всѣ розмавляли нашою рбдною мовою, а навѣть пп. офицеры и деякій Поляки, прибувши на сей вечеръ, ушанували руску хату и вели розмову рускимъ языкомъ. Танцями, которыі почались нашою коломыйкою, проводили знаменито пп. Лысякъ и Р. Бачиньскій (позаякъ рбвночасно танцювалось въ двохъ салахъ). Забава була дуже оживлена и закбнчилась по 6-бй год. рано, а всѣ гостѣ розбйшлись домбвъ съ великимъ вдоволеньемъ и одушевленьемъ. Теперь всѣ зрозумѣли, яку вагу въ суспбльнбмъ и товарискбмъ житю має такій осередокъ якъ „Руска Бесѣда“ и пбзнали, що кождый подбльскій Русинъ повиненъ ей поширати и пбддержувати. О скбльки нашій информаціи сягаютъ, вилынуло brutto надъ 100 зр. а. в. зъ вечерниць, зъ чого прійде якійсь хосенъ для товариства, потребуючого ще въ починкахъ значнѣйшои пбдмоги.

— **Голосна справа Ветлиньска** закбнчилася въ той способбъ, що делегатъ выдѣлу краевого п. Михальчевскій натиснувъ на громаду, щобы зложила гр. Конарскому 387·88 зр. а. в. титуломъ коштбвъ процесу, а на гр. Конарского, щобы звернувъ громадѣ 219 моргбвъ лѣса, котрій купивъ за 60 крейцарѣвъ. Якъ свѣдчатъ копіи документбвъ, якій маемо передъ собою, п. Михальчевскій списавъ въ Ветлинѣ дня 8 грудня 1883 протоколъ зъ засѣдання рады громадскои, скликаной до паньского двора, на котрбмъ рада ухвалила даровизну лѣса бтъ гр. Конарского „z wdzięcznośćią“ принята (о близько 400 зр. уплаченыхъ коштбвъ нема и слова загадки!) и уповномбцнила трехъ членбвъ, щобы дотычный актъ нотаріяльный пбдписали въ Лѣску. И справдѣ другого дня у нотаря п. Кокуревича пбдписавъ гр. Конарскій и уповномбцнений громады дотычный контрактъ даровщины. Выдѣлъ повѣтовый лѣскій до того дѣла зовсѣмъ не мѣшався. Якъ поступавъ собѣ делегатъ выдѣлу краевого въ Ветлинѣ, годѣ довѣдатись, бо тамъ народъ такъ боится посесора Вогнера, що годѣ одного слова довѣдатись. Съ тымъ посесоромъ мусятъ також вести процесъ мѣсцевый священикъ рускій о грунты ерекціональнѣ... Мае то бути справа также дуже характеристична...

— **Зъ Калуша** пишутъ до „Gaz. Nar.“ въ справѣ обкрадения тамошнои почты: Експедиторъ Маркварть (Marquart) котрый теперь оббкравъ почту, вже разъ передъ тымъ, якъ показуесь, бувъ допустився проневѣрства грошей бтданыхъ на калуску почту. Здесь, щобы покрыти той убутокъ грошей, допустився бнъ въ ночи зъ 23 на 24 с. м. краденіи пакетбвъ грошевыхъ, мѣстячихъ въ собѣ надъ 3000 зр. Зходѣя здрадивъ снѣгъ свѣжо упавшій, по котрбмъ можна було змѣркувати охѣдъ... Слѣдство въ тбй справѣ веде п. Кузьма, начальникъ суду. До „Gaz Nar.“ доносятъ также, що въ Калуши уваженно сими днями покутного(?) писаря Ант. Бекерского за мнимій обманьства селянъ.

— **Въ справѣ рускаго епископства въ Станиславовѣ** розпочалися вже переговоры мѣжъ Вѣднемъ а Римомъ. Зъ Вѣдня телеграфуютъ до галицко-польскихъ дневниковъ, що правительство австрійске выслало вже до столицѣ апостольскои дотычне предложенье.

— **Въ нынѣшнбмъ числѣ „Дѣла“** починаемо въ фейлетонѣ печатати обширне „Пропамятне письмо про нужденне положенье греко кат. духовенъства въ Галичинѣ и Буковинѣ“, котре депутація рускаго духовенъства вручала недавно министрови вѣроисповѣданъ и просвѣты, бар. Конрадови (въ нѣмецкбмъ языцѣ). Мы увѣренй, що нашій Вел. священики-читателѣ будутъ намъ вдячній за выстараньe и напечатанье того „Пропамятного письма“. Оно подѣлене на два головній дѣлы: I. Клиръ душпастырскій и II. Львбвска гр. кат. митрополича капитула. Першій же дѣлъ розложеный на три розряды: А) Нуждене положенье гр. к. душпастырского клира; Б) Праведный титулъ его до получшеня дотаціи и В) Получшенье конгруы предложене правительствомъ.

— **Основне и обширне справозданье зъ заходбвъ нашои депутаціи у Вѣдни** маемо вже въ рецѣ редакціянбй, але задля недостачи мѣсця въ сѣмъ числѣ — подамо его въ слѣдуючбмъ. Зъ тои самои причины доперва въ слѣдуючбмъ числѣ помѣстимо поясненье окружника ц. к. староства въ Перемышли въ справѣ довжниковъ рустикального банку.

— **Зъ Щерца** пишутъ до „Gaz. Nar.“, що тамошній почмайстеръ п. Гричманьскій устроивъ баль, на котрбмъ дуже богато стративъ, а то задля „aparatyi księży ruskich“, котрій були на баль запрошенй, а не явился...

— **Непокоѣ въ Донецкбмъ округѣ.** Селяне донецкого округа вже въ початку сего року дуже часто ночею нападали на шпихлѣрѣ, належачій до помѣщикбвъ и купцѣвъ, що скуповували тутъ землю, и забирали все збже часто навѣть въ очахъ самыхъ же властителѣвъ. Були случай, що помѣщики стрѣляли на грабителѣвъ але дуже рѣдко могли тымъ утагувати свое майно. Забравши збже, грабителѣ скоро утѣкали и ховалися такъ, що ихъ нѣколи не можна було бтшукати. Всякій слѣдства и протоколы нѣчого не помагали; селяне, котрі були въ пбдозрѣню о грабѣжь, на все лишь бтповѣдали: „и видомъ не видавъ и слухомъ не слихавъ“. Въ першихъ дняхъ лютого селяне вже перестали укрывати въ темнотѣ ночи а стали цѣлыми товпами нападати въ день властителѣвъ и купцѣвъ. Окружна полиція оказалася безсильною противъ сихъ грабежей. Селяне уоружившися въ дубовій гиляки и ножѣ а навѣть и въ оружія, нападали вже зовсѣмъ смѣло помѣщикбвъ. Дня 3. л. лютого, коли въ бѣлый день зобралася велика товпа уоруженыхъ селянъ, выйшовъ противъ нихъ начальникъ округа съ участковымъ засѣдателемъ и кблькома „урядниками“ (жандармами) и хотѣли ихъ розбгнати, але натрафили на такій опбръ, що ледво змогли утечи. Селяне выступаютъ вже теперь зовсѣмъ добре организоваными шайками и кожда шайка маe свого проводира. На телеграфичне завбзванье округи, начальника выслано туда першій полкъ козакбвъ. Кблька передныхъ бтдѣлбвъ козакбвъ находится вже на мѣсци безпорядкбвъ. Мимо того селяне не лякаются и выступаютъ ворожо навѣть противъ войска.

— **Каролъ Емиль Францосъ и архикнязь Рудольфъ.** На бали товариства литературного „Concordia“ въ Вѣдни бувъ также архикнязь Рудольфъ и розговорковавъ съ декотрыми гостями, межи нышими также съ звѣстнымъ писателемъ Францосомъ, авторомъ оповѣдань „Aus Halb Asien“. Архикнязь заявивъ ему, що читавъ его повѣсти съ великимъ занятьемъ и спытавъ его, чи давно бувъ вже въ „пбвъ-Азіи“, котру такъ гарно змалювавъ. Францосъ бтповѣвъ, що бувъ недавно въ всходнбй части Галичины. „И якъ уважаете, чи бтъ того часу змѣнилося въ тыхъ краяхъ“, спытавъ архикнязь. — „Нѣ на крыхту“, бтповѣвъ Францосъ, по чѣмъ архикнязь довѣдувався о его дальшихъ планахъ литературныхъ.

— **Зъ Любачева** пишутъ намъ: Нашъ Любачѣвъ дбждався вже хорошои мурованои церкви, котра съ своею красною конулою пышаеся на цѣлу околицю. Плянъ на церковь робивъ Вп. Сильвестеръ Гавришкевичъ а роботу якъ найсовѣстнѣйше довершивъ будовничій зо Львова п. Иванъ Карасиньскій. Заведеный у насъ также вже бтъ трехъ лѣтъ трудомъ Всч. о. Ивана Кипріяна хоральный співъ, и такъ любачѣвскій мѣщане не остаютъ по-заду другихъ. Здалось-бы ще много, — що найважнѣйше читальня, — але поволи, дасть Богъ, прійдемо до всего. Не зашкодитъ примѣтити, що Любачѣвъ есть однымъ зъ тыхъ немногихъ мѣсточокъ, въ которыхъ при деревянбмъ старбмъ костелѣ — гарна мурована церковь прекрасно бтбивае...“

— **Нищенье лѣсбвъ на Волыни,** якъ пише „Wiek“ поступае страшно скоро и въ великихъ розмѣрахъ. Цѣлыми сотками снуются по краю комисіонеры по ббльшбй части нѣмецкій жиды и закуповуютъ лѣсы, щобы ихъ потому жидбвско нѣмецкою експлоатацією вовсѣмъ знищити. Условія продажи иногдѣ дбйстно вже безбожній. Такъ н. пр. продано въ однбмъ мѣсци 4000 моргбвъ лѣса съ правомъ рубати лѣсъ черезъ 12 лѣтъ и притбмъ не лишь лѣсъ старый але и той, якій ще пбдросте, до послѣдного прутика.

— **Делегаты „Kółek rolniczych“** зъѣздятся зъ цѣлого краю на другій тыждень до Львова. Делегаты-селяне будутъ держани пбдъ строгою клавзурою панбвъ-дѣдичѣвъ и езуитниковъ, щобы, Боже боронй, не почули бтъ кого чого небезпечного... Львбвъ — велике мѣсто, а народъ въ нѣмъ всѣ якій...

— **„Праця померла“.** Въ Пресбургу було минувшои суботы подббно якъ и въ Буда-Пештѣ збѣговище роботниковъ на улицяхъ. По полудни о 1. годинѣ зббралося тутъ около 100 роботниковъ на т. зв. старбй левадѣ; тутъ уоружилися въ друки и пбйшли зъ бтси до мѣста, до установлося на улицю Deckgasse пбдъ прапоромъ зробленымъ зъ паперу на довгбй жерди. На папери було написано: „Праця померла!“ Полиція не перешкаджувала тоиѣ, а она стояла такъ аж до 4 годины. Побачивши, що нѣкто анѣ зъ рбвномысленыхъ анѣ цѣкавыхъ до нихъ не приступае, розбйшлися они спокбйно домбвъ.

Вѣсти епархіяльній.

Зъ Архіепархіи Львбвскои.

Душпастырскій посады получили оо. 1) Іоаннъ Шиптко завѣдательство Волцнева, дк. роздбльского; 2) Діонис. Балицкій сотрудництво въ Богородчанахъ старыхъ.

Вводеній оо. 1) Іероимъ Кмицикевичъ въ сотрудництво въ Мышкбвцяхъ, 2) Анастас. Лотоцкій въ завѣдательство Тростянца.

Канон. институцію на Биткбвъ, дек. надвбрн., получивъ о. Емил. Андруховичъ.

ПОСМЕРТНІЙ ВѢСТИ.

✝ **Марія зъ Стоффлѣвъ Коссакъ,** жена Михаила Коссака, властителя реальности, першого отвѣчального редактора нашого „Дѣла“, упокоилася пережившп 62 лѣтъ дня 26 лютого 1884 по довгбй и тяжкбй болѣзни. Похоронъ бтбувся дня 28 лютого. Вѣчна ѣй память!

Господарство, торговля и промыслъ.

— **Дѣятельность и грошева фреквенція банку взаимныхъ убезпечень „Славія“ за часъ бтъ 1 жовтня до 31 грудня 1883.** Въ протягу того часу заключено у всѣхъ секціяхъ убезпечень (I—IV) житевбй и огневбй новыхъ убезпеченій разомъ 13551 на капиталъ зр. 15,861.200·50, котрыхъ премія и поббчній належитости выносятъ зр. 455.618·38.

Вынадгороджень за шкоды выплачено въ тбмъ часѣ въ всѣхъ секціяхъ зр. 209·267·46.

Въ протягу того часу вложено въ 32 касахъ заличковыхъ ческо-моравскихъ и галицкихъ зр. 231.721·09 и пожичено на ипотеки зр. 618.584·17.

Оборотъ грошевый за той часъ въ центральній касѣ выносивъ зр. 3,197.564·35 кр. а. в.

Пожаровыми сикавками обдѣлено двѣ громады въ Чехахъ и двѣ громады на Уграхъ.

Въ часѣ бтъ 1 сѣчня до 31 грудня 1883 заключено у всѣхъ секціяхъ убезпечень разомъ 66.443 новыхъ убезпечень на капиталъ зр. 69,143.670·79, за премія и поббчній належитости зр. 1,793.023·19.

Въ тбмъ самбмъ часѣ выплачено членамъ у всѣхъ секціяхъ убезпечень, вынагороджень за понесенй шкоды зр. 707.089·76 в. а.

Пенсійный фондъ заступниковъ банку „Славія“ досягнувъ высоты зр. 39.506·06 въ готбвцѣ и ефектахъ.

Аптика РУКЕРА во Львовѣ

поручае

Порошокъ дамскій парискій по 50 кр., **Lohse'a** по 80 кр., **Ravissante'a** по 60 кр. и **власного выробу** по 40 кр.

Жадне средство до нынѣ не показалося такъ спасительнымъ противъ кашлю, хрыпки, замуленя флегмою, нежиту и т. д., якъ зъ пусколистнои бабки роблений и задла свого певного и скорого наслѣдку высоко цѣнений

Бонбоны бабковй

Виктора Шмидта & сынбвъ

въ Вѣдни. (8—12)

Правдивѣ тбльке въ Аптикахъ **и у Кароля Баллабана и Ст Маркевича во Львовѣ.**

Користаючи зъ новозаложеного тартаку

барона ПОПЕРА въ Выгодѣ

заложивъ я также столярскій варстатъ и выробляю рамовй улій съ рамами футрованій соломою, и пбсля найновѣйшои конструкціи. Такъ выготовленій улій продаю на мѣстци по 2 зр. 60 кр. за штуку. Всякій замовлена за зложеньемъ задатку въ 1/3 вартости звершаю точно и скоро.

Антоній Клебовичъ,

учитель въ Мизуни, почта Выгода.

ЗНАЙДЕНЕ!!!

По неутомимыхъ студіяхъ пощастилося наконець Дру фонъ Бенденъ зложити

Помаду на волосье

о котрбй съ повнымъ правомъ можна твердити: она сповняе свою правдиву цѣль. Въ зовсѣмъ короткбмъ часѣ вытворюе тая помада повный и сильный волосъ на бородѣ и головѣ и не допускае выпадати волосю. Вынаходчикъ гарантуе за безъусловный успѣхъ.

Цѣна за фляконъ 2 зр.

Можна набувати за попередною присылкою належитости лишь у вынаходчика Дра фонъ **Бендонъ,** Прага, Salmgasse, 7. (12—24)

Муштарда - Естрагонъ

въ патентованбмъ опаковаю.

Викторъ Шмидтъ и Сыны.

Вѣденьска спеціяльность

найлѣпша тутешна марка 1/8, 1/4, 1/2 кильовій слоики правдивій лишь въ фирмою и охоронною маркою можь дбстати въ всѣхъ склепахъ, торговляхъ корѣнными товарами и деликатесами.

ПОШУКУЄСЯ

Вдовы або сироты

по священику

до заряду дому и господарства.

Близшій вѣдомости

въ редакціи „Дѣла“.

НАЙНОВѢЙШЕ ВЫНАЙДЕНЫЙ АПАРАТЪ

до робленя дѣрокъ въ полотнѣ и сукнѣ

выробляе на годину 60 дѣрокъ.

Найновѣйшій и поправленій

МАШИНЫ ДО ШИТЯ

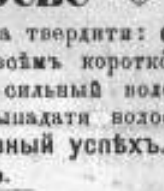
съ гварантіею 5 лѣтъ.

Тыдневй раты 1 зр.,

або пбсля умовы.

Кблька сотъ где инде куплены хъ машинъ пересылае рбкъ-рбчно до мене П. Т. Публика для замѣны на машины практичній и поправній.

Шумній анонсы заграничныхъ фирмъ и множество агентбвъ, котрій крутятся по краю, вводятъ **неосторожныхъ** тандитными машинами пбдъ назвою „Оригинальній“, хотъ така машина збпсусь — вѣкъ ей еще й сплатится (ратами), але тяжко и **шкодитъ здоровію.** (41—52)

СКОРОХОДЫ

(Велоципеды)

для хлопцѣвъ 5-ти до 15-ти лѣтъ.

Скороходы сей суть съ трема колесами, цѣлй желѣзній, дуже тревалій, хорошій и густовній; можь ихъ уживати и въ комнатѣ и на дворѣ — и суть дуже користній для выробленя силъ физичныхъ у молодѣжи.

Цѣна зр. 14, 16, 18.

При высылцѣ 50 кр. за опаковане.

Замѣну и всяку направу машинъ до шитя всѣхъ систембвъ, човенця, части складовій, голки, оливу до машинъ поручае

Іосифъ Иваницкій

механикъ и спеціялистъ во Львовѣ, въ готелю Жоржа.

Выдавець и редакторъ: Ан онъ Горбачевскій.

Зъ друкарнѣ Тов. им. Шевченка пбдъ зар. К Бедиарокого.

Ч. 21. Львовъ, Вторникъ 21 лютого (4 марта) 1884. **Рочникъ V.**

Выходитъ во Львовѣ що Вторника, Четверга и Суботы крѣмъ рускихъ святъ) о 4-ѣй год. попол. Литер. додатокъ „Библіотека найзнам. повѣстей" выходитъ по 2 печат. аркушѣ кождого 15-го и послѣдного дня кождого мѣсяца.

Редакція, администрація и експедиція підъ Ч. 44 улиця Галицка.

Всѣ листы, посылки и рекламаціи належитъ пересылати підъ адресою: редакція и администрація „Дѣла" Ч. 44 ул. Галицка.

Рукописи не звертаютсе тѣлько на попередни взгляде жеюе.

Поодиноке число стоитъ 12 кр. а. в.

Оголошенія принимаютсе по цѣнѣ 6 кр. а. в. отъ одного строчки печатнои.

Реклямація неопечатаний рѣлный отъ порта.

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администрациѣ часописи „Дѣло" ул. Галицка, Ч 44

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло" *для Австріи:* *для Россіи:*
на цѣлый рѣкъ . . 12 зр. на цѣлый рѣкъ . . 12 рубл.
на пѣвъ року . . 6 зр. на пѣвъ року . . . 6 рубл.
на чверть року . . 3 зр. на чверть рок. . . 3 рубл.
съ дод. „Библіотеки": съ дод. „Библіотеки":
на цѣлый рѣкъ . . 16 зр. на цѣлый рѣкъ . . 16 рубл.
на пѣвъ року . . 8 зр. на пѣвъ року . . . 8 рубл.
на чверть року . . 4 зр. на чверть рок. . . 4 рубл.
на самъ додатокъ: на самъ додатокъ:
на цѣлый рѣкъ . зр. 5·— на цѣлый рѣкъ . . 5 рубл.
на пѣвъ року . зр. 2·50 на пѣвъ року . . . 2 50кр.
на чверть року . зр. 1·25
Для Заграницѣ, сербіе Россіи:
на цѣлый рѣкъ . . . . 15 зр.
на пѣвъ року . . . . 7·50 зр.
на чверть року . . . . 3·75 зр.
съ дод. „Библіотеки": на самъ додатокъ:
на цѣлый рѣкъ . 19 зр. на цѣлый рѣкъ . . 6 зр

Депутація нашого клира у Вѣдни.

Допись зъ Вѣдня.

Справа получщеня теперѣшнои сумнои долѣ нашого священьства, есть безперечно найважнѣйшою въ теперѣшнѣй хвили живненною справою Не дивно про тое, що нашѝ священики выглядаютъ нетерпѣливо вѣстей о тѣмъ, якій успѣхъ осягнула депутація, выслана ними въ тѣй справѣ до Вѣдня. Дневники всѣлико о тѣмъ доносятъ, тай не дивно; одни зъ нихъ суть але поінформованѝ, а другѝ може мають въ тѣмъ свѣй интересъ бути але поінформоваными. Тое баламутство буде, никъ я думаю, держатися такъ довго, жь наша духовна власть, яко едино компетентна, положитъ ему конець черезъ осѣбный обѣжникъ, въ котрѣмъ, якъ можна надѣятися, подасть нашому духовеньству точнѝ и автентичнѝ вѣсти о тѣмъ успѣху, якій осягнула его депутація у Вѣдни. Доки тое наступитъ, позволю собѣ тутъ дати нашому духовеньству въ тѣй справѣ о сколько можна точнѝ вѣсти, а то тѣмъ бѣльше, що всмь въ нѣй добре поінформованый. Зачинаю, якъ каже Русинъ, въ кѣнци.

Приѣхавши до Вѣдня въ суботу дня 16. м. м. рѣшилась наша депутація пѣйти на послуханье до Монарха вже въ слѣдующій четверъ, если до того часу „Пропамятне письмо" буде выпечатане, що и дѣйстно наступило, бо надъ печатаньемъ трудилися съ паровою швидкостею печатня Мехитаристѣвъ въ день, а о. архидіяконъ дръ Пелешь (коректою и проч.) по ночахъ, день бо цѣлый сходивъ на ходы до всякихъ вплывовыхъ корпорацій и людей. И такъ удалась наша депутація насамперед до проводирѣвъ клюбѣвъ парляментарныхъ въ правицѣ, якъ до вельми вплывового гр. Гогенварта, до президента дра Смольки, до дра Ригера, кн. Лихтенштайна, дра Грохольского и гр. Мартиница, яко предсѣдателя комисіи конгруальнои. Всѣ тіи достойники принимали нашу депутацію съ остентативною почестею и любезностею, а надто запевнили съ натискомъ, що будутъ справу нашого духовеньства всѣми силами поперати. Таке саме запевненье дали нашѝй депутаціи и проводирѣ правицѣ зъ палаты панѣвъ, якъ: гр. Фалькенгайнъ (братъ министра), кн. Шварценбергъ, бувшій министеръ гр. Левъ Тунъ, якъ и оба президенты: гр. Траутмансдорфъ и кн. Чарторыйскій; послѣдный запевнивъ ще нашу депутацію о своѣй особенноѣй жичливости для Русиновъ. При такѣмъ станѣ рѣчей вступивъ въ нашу депутацію новый духъ, особливо коли и министеръ Дунаевскій, котрого наша депутація посѣтила передъ авдіенцією у Цѣсаря, прирѣкъ увзгляднити по всякѣй можности желанія нашои депутація.

Тымъ часомъ наближилась найважнѣйша хвиля, хвиля авдіенціи у Монарха. Въ четверъ дня 21. о 10 годинѣ въ рана стала наша депутація въ комплетѣ передъ Монархомъ. По представленю депутаціи Монархови черезъ преосвященного предводителя, вручивъ о. архидіяконъ Монархови „Пропамятне письмо" и прекрасно выготовлену адресу вѣрности и преданности, при чѣмъ просивъ о вселаскавѣйше увзглядненье смиренного прошеня рускаго клира, а то тымъ бѣльше, що той-же клиръ высказався черезъ 200 своихъ делегатѣвъ на соборѣ у Львовѣ, що тѣлько отъ свого щедрого, ласкавого и печаливого Монарха пѣльги и помочи въ своѣмъ нужденнѣмъ положеню надѣятися може — и що поручивъ симъ своимъ делегатамъ, обновити у стѣпъ Найв. Престола обѣтъ непоколебимои вѣрности и преданности къ свому Милост. Монархови.

Промова о. архидіякона, въ котрои тутъ подане содержанье одного тѣлько важнѣйшого уступу, здѣлала на Монарсѣ глубоке впечатлѣнье. Наѣяси. Панъ заявивъ по нѣй, що пріймае чувства вѣрности и преданности рускаго духовеньства съ пріятностею до вѣдомости, и выражае ему повне свое довѣріе, а то тымъ бѣльше, що мае крѣпке и певне переконанье, що на руске духовеньство а такъ само и на цѣлый рускій народъ числити и полагати може. Що до справы самои заявивъ Монархъ, що его се дуже радувало, що соборъ и обряды рускаго духовеньства отбувалися у Львовѣ такъ поважно и прилично. Нужденный станъ рускаго духовеньства есть ему знаный; такожь знане ему, що руске духовеньство получщеня своеи долѣ нетѣльно потребуе, но на тое такожь и заслугуе, есть того въ повнѣ достойне. Зъ тои причины поручитъ онъ не тѣлько своему правительству, справу тую ревзмотрити и по можности увзглядниги, но и займатись буде нею самъ лично. Въ кѣнци розмовливъ ще Монархъ съ кождымъ депутатомъ зъ осѣбна, що уважати треба за доказъ особлившои ласки и отличія, особливо коли зважится, що се не була авдіенція спеціяльна, а загальна, т. е. що депутація наша мала послуханье въ той самъ день, въ котрый мали авдіенцію цѣлѝ сотки инших людей.

По авдіенціи у Цѣсаря удалаея наша депутація до премѣра министрѣвъ гр. Таффе, а отъ него до министра бар. Конрада. Оба тіи министры приняли депутацію дуже добре, а мин. Конрадъ заявивъ навѣть, що въ думѣ державнѣй не буде противитись внесенимъ и найдальше сягаючимъ. Однакъ, — додавъ, — тутъ треба буде мати взглядъ на финансы державнѝ, и для того може оно и трудно буде заспокоити желанія рускаго клира за однымъ разомъ, а треба буде, здавсь, дѣлати помалу, сукцесивно. Такъ само ласкаво принимали нашу депутацію министры бар. Пражакъ и бар. Земялковскій. Послѣдный дававъ ще при тѣй случайности раду, щобы нашѝ священики вплывали на громады, щобы тіи же при евентуальнѣй лицитаціи выкупляли колективно задовженѝ въ упавшѣмъ рустикальнѣмъ банку селяньскѝ землѣ, и такимъ способомъ запобѣгали, щобы селяньскѝ посѣлости не переходили въ руки *чужихъ людей*.

По авдіенціи у министрѣвъ удалаея наша депутація до нунція апостольского. Тутъ отбулося послуханье въ такій самый способъ, якъ у цѣсаря. По представленю депутаціи черезъ Преосв. Сильвестра передавъ о. архидіяконъ нунціеви прекрасно оздоблену адресу къ его Святости, при чѣмъ, якъ запевняютъ очевидцѣ, промовивъ бѣльше-менше такими словами: „Сумна и правдиво оплакана доля рускаго клира була причиною, що той клиръ выславъ 200 своихъ делегатѣвъ до Львова на обрады надъ полѣпшеньемъ своеи долѣ. Делегаты тіи, яко репрезентанты цѣлого клира, ухвалили одноголосно, щобы рускій клиръ при тѣй случайности заявивъ торжественно свою преданнѣсть, вѣрнѣсть и сыновне послушеньство ап. Престолови въ осѣбнѣй адресѣ и благавъ Его Святѣсть, щобъ причинився до получщеня его долѣ. Передаючи тую адресу и просячи о ласкаве пересланье ея Его Святости, заявляютъ делегаты въ имени цѣлого рускаго клира, що ев. Престолу будутъ всегда якъ найбѣльше преданными разомъ съ своимъ стадомъ имъ повѣреным." Его Превосх. о. нунцій отповѣвъ, що не тѣлько поступитъ собѣ по желанію руских депутатѣвъ, але ще и зъ своеи стороны буде старатись причинитися, де тѣлько буде можна, до користного залагодженя справы рускаго духовеньства, котрого щастье и задоволенье есть святѣйш. Отцеви всегда на памяти и на серци.

По авдіенціи у нунція вернули нашѝ депутаты хочь змученѝ, но вдоволенѝ до дому, с. в. до тутешнои рускои семинаріи. Тутъ давъ Преосв. Сильвестеръ того самого ще дня обѣдъ, на котрый окрѣмъ депутатѣвъ були ще запрошенѝ: полковникъ Сембратовичь, ректоратъ семинаріи, посолъ о. Озаркевичь и ческій посолъ о. Бурмъ, котрый по-при бувшѣмъ министрѣ Бречку робивъ нашѣй депутаціи немалѝ прислуги підъ взглядомъ информаційнымъ.

Въ день пѣзнѣйше стали нашѝ депутаты розъѣзджатися во свояси. На самъ передъ выѣхавъ о. Заловецкій, щобы по дорозѣ отвѣдати ще свого сына, студента техника въ Празѣ; по нѣмъ выправився въ дорогу о. Заячковскій въ намѣренію отвѣдати по дорозѣ свого сына, урядника въ Билѣй, а по о. Заячковскѣмъ выѣхавъ Преосв. Сильвестеръ прощаный многими лицими на перонѣ дворця пѣвнѣчнои желѣзницѣ. ВПр. о. дръ Пелешь лишився ще тутъ и ходитъ старанно ще дальше коло справы нашого духовеньства, котра, судячи по повышѣмъ вѣрнѣмъ и автентичнѣмъ представленю фактовъ, повинна взяти користный для нашого духовеньства оборотъ, а то тымъ бѣльше, що якъ знаю се напевно, такъ Преосв. нашъ епископъ якъ и ВПр. митратъ не спустятъ ви нѣ зъ ока, нѣ зъ серця. Боже имъ помагай!

Воскресеніе чи погребеніе?

V.

Мы вближаемось до кѣнця своеи рѣчи. Мы, конечно, не потребували надто широко я говорити о тѣмъ, якъ шкѣдливѝй суть заходы Змартвыхвстанцѣвъ для насъ Русиновъ. Всѣ мрѣ о отѣудованю Польщѣ по-за ей етнографичными границями мы разъ на завсѣгды уважаемо кривдою и нещастьемъ для нашои народности и думаемо, що патры Змартвыхвстанцѣ, помышляючи о тѣмъ, за пѣзно троха выбрались до Галичины. Конечно, зруйнувати те, що доси вроблено для розбудженя и пѣдне-

---

Пропамятне письмо

про нужденне положенье гр.-кат. духовенства въ Галичинѣ и Буковинѣ.

I. Душпастырѣ и ихъ нужденне положенье.

(Дальше.)

Чи диво затымъ, коли священикъ, будучи человѣкомъ, и при найбѣльшѣмъ посвяченю для свого звания, порѣвнуе свою дотацію съ пенсіями рѣжныхъ державныхъ урядниковъ, котрѝ для осягненя своихъ посадъ мусѣли выказатись такими самыми студіями и котрыхъ урядовѝй обовязки хочь тяжкѝй, прецѣ не суть такъ небезпечнѝй якъ его; або коли навѣть порѣвнае свои доходы съ пенсіями рѣжныхъ урядниковъ манипуляційныхъ и иншихъ пѣдрядныхъ войсковыхъ и цивильныхъ слугъ урядовыхъ и державныхъ, котрыхъ студіи съ его студіями и въ порѣванье не идутъ? Чижь диво, коли онъ по такѣмъ порѣванню побачитъ, що его дотація нижша, нѣжь судового аскультанта, одержавшого найнизше адъютумъ, або политичного практиканта, або неиспытованого суплента гимназіяльного? Ба навѣть, що дотація его нижша, нѣжь маниpулянтовъ лѣсничихъ, учителѣвъ сельскихъ, возныхъ, котрѝ всѣ крѣмъ того мають певнѝй надѣѣ съ лѣтами дослужитися до высшои пенсіи и также забезпечени своихъ вдовъ и сиротъ въ касы державнои?

Справдѣ, треба твердого священичого характеру, щобъ на видъ всего того не податися. Треба сильного почути до духовного звания, щобъ талантливый молодецъ съ свѣдоцтвомъ матуральнымъ посвятився станови духовному. Видячи се, многѝ до духовного стану справдѣ покликанѝ молодцѣ отвертаются отъ него, черезъ що дався чути недостача кандидатовъ на пароховъ, черезъ що знову многѝ парохіи мусятъ оставатися необсадженѝ. Ба навѣть съ поглядомъ на нашу спеціяльно галицку нужду мы не можемо замовчати, але мусимо отверто высказати, що именно та нужда передъ 1875 р., коли то въ Россіи ще була гр. кат. епархія въ Холмѣ, многихъ рускихъ священиковъ и богослововъ спонукала до переходу въ Россію, де надѣялись найти лѣпшу долю, а за тымъ, по скасованю послѣдноѣ епархіи изъ славной колись, около 13 миліоновъ душъ числячои кіевско-галицкои митрополіи, до вѣроломства супротивъ церкви и державы. Мы безвзглядно засуджуемо те вѣроломство, болѣемо надъ тымъ блудомъ и молимось за наверненье блудныхъ; але яко справедливо мыслячѝ мужѣ мусимо признати, що у многихъ изъ тыхъ нещастныхъ нужда була причиною того блуду.

Изъ всего сказаного видно, що сумне матеріяльне положенье руско-кат. клиру не дасться заперечити и вымагае конечноѣ поправы. Мы додамо ще, що для такои поправы мае онъ повне право.

II. Яке право мають душпастырѣ на получшенье своеи дотаціи?

Сюды належатъ попередъ всего *услуги руско-кат. клира для церкви и державы.* Не будемо ту вычислювати многосторонну дѣяльнѣсть руско-кат. душпастыря. Зъ его дѣяльности мы пѣднесемо тѣлько одну точку, а именно:

а) *Его дѣяльнѣсть яко учителя богочестія въ школахъ народныхъ.* Мы не пѣднесимо сего въ тѣй цѣли, щобъ заперечити сей обовязокъ душпастыря. Противно, мы переконанѝ, що религійно-моральне выхованье молодежи належитъ до першихъ и найважнѣйшихъ обовязковъ кат. душпастыря. Але въ другого боку мы мусимо звернути увагу на постановы собору тридентиньского и рускаго провинціяльного собору въ Замостю, котрѝ постановляютъ, що душпастырь властиво и въ першѣй линіи обовязаный удѣляти науку богочестія въ недѣлѣ и свята, и то въ церквѣ. Але повякъ школа народна початокъ свѣй завдячуе церкви католицкѣй и природно стояла пѣдъ доглядомъ тои церкви, то католицкій клиръ въ загалѣ а рускій въ особенности радо споминавъ вложенѝ на него церковью обовязки надзирателя школъ народныхъ и учителя богочестія, не просячи за свѣй трудъ нѣякои заплаты. Але въ послѣдныхъ часахъ обставины змѣнилися. Уставою зъ д. 25 мая 1868 вынято школу народну въ пѣдъ надзору церкви и поставлено пѣдъ надзоръ державный, а дальшими розпорядженями упорядковано платню учителѣвъ народныхъ. Тѣлько науку богочестія лишено при душпастыряхъ, не назначивши имъ за то нѣякои платнѣ. Правда, клиръ про то не переставъ дбати о школу и о выхованье молодѣжи. Але повякъ религійно-моральне образованье народа становитъ найсильнѣйшу пѣдпору державы, повякъ дальше — нась досвѣдъ показуе — школа народна тамъ тѣлько процвитае, де священикъ нею щиро займаеся, — то выходитъ зъ того, що душпастырь ниже за свою дѣяльнѣсть въ школѣ народнѣй мае право до отповѣдноѣ дотаціи въ касы державноѣ.

б) Але католицкій клиръ въ загалѣ, а особливо *рускій отдае державѣ* и крѣмъ душпастырства та школы *ще многѝ важнѝ послуги.* Онъ провадитъ метрики крещеня, слюбовъ и смертей въ подвѣйныхъ партіяхъ, протоколы слюбнѝй, и то все пѣдъ тяжкою личною отвѣчальностею, бо всѣ названѝ ту книги яко публичнѝй документы суть дуже важнѝ для державы. Пѣсля нетнуючихъ законовъ онъ обовязаный провадити досыть велику канцелярію парохіяльну. Онъ списуе и предкладае рѣжнородни справованя, выясненя, табелѣ руху людности, выказы обовязаныхъ до побору войскового, освѣдомленя родинни для властей войсковыхъ, выказы дѣтей пригодныхъ до щепленя оспы, дѣтей обовязаныхъ до школы, выказы помершихъ для пертрактацій спадковыхъ, свѣдоцтва убожества и моральности для судовъ слѣдчихъ, справованя о выбухшихъ або грозячихъ пошестяхъ; онъ видимуе квиты инвалидовъ и пенсіонистовъ и дае завѣдомленя о ихъ смерти. Дальше поминаючи вже обширну кореспонденцію съ властями церковными, политичными и автономичными, провадитъ докладнѝ отписи и регестры рѣжнородныхъ церковныхъ и державныхъ курендъ, законовъ и розпоряджень. Въ дусѣ наказовъ въ горы обовязаный онъ нераз селянамъ толкувати денкѝ важнѣйшѝ наказы урядовѝ и поучати народъ о многихъ въ интересѣ державы лежачихъ постановахъ, н. пр. въ часахъ пошестей; онъ займаеся вбираньемъ добровольныхъ датковъ для громадъ, котрѝ постигли пажежь, повѣнь, пожаръ або иншѝ нещастя, высылае вобране и провадитъ сполученѝ съ тымъ списы и переписки.

Тая многосторонна и въ многихъ разахъ съ найбѣльшою отвѣчальностею сполучена дѣяльнѣсть руско-кат. душпастыря для державы дае ему такожь неоспорime право жадати отповѣдноѣ дотаціи въ фондовъ державныхъ. Коли-бъ держава для высше вычисленыхъ

сеня нашои народности, они чей-же не зможуть, — але пашкодити все таки можуть, и длятого накликуваньє що найменше до осторожности супротивъ ихъ заходовъ мы уважаемо дѣломъ потрѣбнымъ и дуже важнымъ. Въ нашой статіи подступили мы до ихъ дѣяльности ще въ другого боку и старались показати величезну шкоду, яку принесло-бъ для Русинovъ приниманье обряду латиньского, котрый мусѣвъ-бы мовь клинъ вбитися въ живе тѣло нашого народа, мусѣвъ-бы „неперебутою пропастею“ отдѣлити насъ отъ нашихъ братовъ за Збручемъ, съ котрыми звязи духовои, народности мы подъ загрозою цѣлковитого вынародовленя и остаточнои загибели нѣколи выречися не можемо и не смѣемо.

На закончене сеи розвѣдки мы мусимо освѣтити дѣяльность и мисію патровъ Змартвыхвстанцѣвъ ще въ одного боку, а именно: *чи мисія ихъ справдъ може причинитися до воскресеня Польщъ и чи затымъ Поляки галицкій добре роблятъ, попираючи имено въ той думцѣ ихъ дѣяльность?* Або, формулуючи се пытанье трохи инакше: *Кто може скористати зъ мисіи Змартвыхвстанцiвъ и чи може зъ кеи скористати польскій народъ?* Може бути, що декому зъ насъ розборъ сего пытаня выдасться злишнымъ. Що насъ то обходить? — скажутъ. Намъ досыть знати, що дѣяльность ихъ для насъ шкодлива, — и знаючи те, опиратися той дѣяльности. — Такъ, для ставленя опору сего досыть, але не досыть для людей, котрі не хотѣли-бъ ограничитися на пасивномъ опорѣ, котрый при загальной неуорганизованости нашихъ суспольныхъ силъ завсѣгды мусить заводитися на опоръ единиць супротивъ цѣлого крѣпко зъорганизованого закону. Очевидна рѣчь, що при такихъ шансахъ боротьба выходить нерovна — намъ на шкоду. Намъ треба не только самымъ собѣ организуватись для дружного опору, але и союзниковъ шукати на подставѣ спольныхъ интересовъ и потребъ. А такими союзниками для боротьбы съ ѳвуитизмомъ и вынародовленьемъ повинній въ першой линіи для насъ бути — именно щиромыслячій Поляки-демократы.

Въ минувшомъ рочнику „Дѣла“ въ статіи „Нашь поглядъ на польске пытанье „выказали мы, якъ задивляемось на отродженье Польщѣ. Яко Славяне, мы, конечно, бажаемо Полякамъ всего доброго и бажаемо имъ напередъ всего „не пропасти въ нѣмецкой пучинѣ“, котра грозитъ имъ въ заходу. Мы бажаемо имъ народного поднаня и навѣть политичного отродженя. Але яко Русины мы нѣколи не можемо бажати собѣ панованя надъ нами чiего небудь, а найменше панованя надъ нами Польщѣ. Противно, *мы уважаемо всякій замахи реставрації Польщъ по-за етнографичными границями польского народа найтяжшимъ нещастьемъ для самого польского народа.* Бо досыть только поглянути на карту земель заселеныхъ польскимъ народомъ, щобъ переконатися, що етнографична Польща, особливо въ виду грозячои въ заходу германизації, есть бодай чи не найслабшою позицiею въ Славяньщинѣ, и навѣть при найлѣпшихъ политичныхъ конъюнктурахъ, при найкористнѣйшихъ для Поляковъ рѣшеняхъ конгресовъ дипломатичныхъ сама собою остоятись нѣякъ не зможе. Одиноке условіе истнованя Польщѣ есть федеративный союзъ ей съ народами не-польскими на всходныхъ межахъ польского племени, побудованый на подставѣ повнои рovноправности и якъ найширшои народнои и громадскои автономіи кождого поодинокого союзного племени. Всяке змаганье, котре силуесь теперъ накинути котрой-небудь зъ тыхъ не-польскихъ народностей польщину, чи то яко мову школьну и урядову, чи то яко латиньскій обрядъ, подля нашого найглубшого переконаня копав гробъ самому истнованю польского народа, бо будуе муръ кривды и ненависти мiжь Поляками а ихъ природными союзниками.

Придержуючись такихъ поглядовъ, мы очевидно отродженои Польщѣ не можемо представити собѣ инакше, якъ только людовою, демократичною. Важнымъ и необходимъ кроком до такого отродженя повинно бути затымъ въ першой линіи ѳдемократизованье шляхты польскои. Шляхта та, котра подля загального голосу историковъ „пропила давну Польщу“, погубила ви въ спольцѣ съ Єзуитами, — повинна покинути свою дотеперѣшну кастову отрубность и перенятися цѣлкомъ интересами простого народа, — повинна свого упривилеевваного становища и своихъ матерiяльныхъ средствъ ужити для тымъ ревнѣйшои службы тому народови. Она повинна знати, що всякій мрѣѣ о отбудованю Польщѣ шляхетскои суть пустыми мрѣями и що все, що только не дае ѣй якъ найшвидше розвалити тую стѣну, котра отдѣлюе ви отъ власного народа, всѣ паньскій традиціи и привычки, отрубній интересы и облесливій шепты — суть именно найтяжшими ворогами польского народа. Шляхта польска повинна знати то добре, що передъ нею только двѣ дороги: або стати слугою народа и спольными силами, путемъ просвѣты и економичного розвою попровадити его до отродженя, — або статись его пивкою, паномъ, ворогомъ и спинити наближенье его лѣпшои будущины. Иншого выбору нема.

Якъ же зъ такъ понятого польского становища представлявся дѣяльность Єзуитовъ и Змартвыхвстанцѣвъ на Руси? Вже то одно, що они прiйшли до насъ непрошенй, намъ накиненй и будятъ до себе загальну нехоть, повинно-бы казати Полякамъ серiозно задуматись. Єзуиты подлещуютъ шляхотско-польскій гордости; недавно читали мы плинъ ихъ провинціяла о заложеню „выховуючого“ закладу, въ котромъ дѣти шляхотскій держались-бы окремо отъ „посполитыхъ“; очевидно, що до здемократизованя шляхты таке выхованье не причинится, великихъ соціяльныхъ противностей не полагодитъ, але способне есть прискорити страшну катастрофу. А въ другого боку Змартвыхвстанцѣ выховуючи мiжь Русинами религійныхъ фанатиковъ и бездушнй знаряды въ рукахъ римскихъ начальниковъ не только не навернутъ Руси на римскій обрядъ, але можутъ, правомъ природнои реакціи, выкликати середъ нашого народа религійный рухъ въ зовсѣмъ противномъ напрямѣ, чого ледви чи схочутъ бажати Поляки, такъ якъ не бажаемо и мы, уважаючи всякій религійній рухи и споры на теперь зовсѣмъ для насъ невчасными. И якъ въ одного боку мы щиро бажаемо національного скрѣпленя и политичного отродженя цѣлого Славяньства и кождои его поодинокои части, такъ въ другого боку мы твердо переконанй, що до тои цѣли треба змагати зовсѣмъ иншими дорогами, нѣжь се теперь роблятъ галицкій Поляки въ спольцѣ съ Єзуитами и Змартвыхвстанцями. *Ту приготовуесь не воскресеніе Польщи людовои, але погребеніе всеи будущины польского народа!*

И дармо мы супротивъ такого ходу дѣлъ оглядаемось за подмогою въ помiжь Поляковъ. Порадою и подмогою для насъ могла-бъ бути только *польска щиро-демократична, людова партія* съ ясными и тверезыми поглядами на исторію руско-польскихъ отношень, съ щирою любовію до свого народа, съ належнымъ зрозумѣньемъ и замилованьемъ его насущныхъ, реальныхъ интересовъ. Партіи такои мiжь Поляками галицкими нема, и судячи по той неясности думокъ и поглядовъ, якій проявляются у найчольнѣйшихъ зъ т. зв. галицкихъ демократовъ, судячи по той всепладности жидовско-шляхотскои и шляхотско-єзуитскои партіи въ краю и по несмѣлости „демократовъ“ — сказати супротивъ тыхъ партій свое profession de foi и що найважнѣйше звернутися прямо и безоглядно *до простого народа*, — судячи по всѣхъ тыхъ признакахъ, мы съ смуткомъ мусимо сказати, що така партія, котра моглабъ ити разомъ съ Русинами и съ котрою могли-бъ ити Русины, не понижуючись и не румянѣючись, середъ галицкихъ Поляковъ ледви чи скоро вытворится. Але все-жь таки народы для ви взросту суть, и надѣймось, що доля позволитъ имъ рости и розростатися...

Поглядъ на окружникъ ц. к. староства перемыского въ дѣлѣ пок. банку рустикального, напечатаный въ 19 ч. „Дѣла“.

Допись.

Що нашй ц. к. власти политичній сходятъ часто тамъ, де ихъ нѣкто не посѣявъ; що ихъ повно всюды и тамъ, де ихъ не треба, — тому, правду сказавши, винй *по части* нашй уставы, и я пересвѣдченый, що якъ-бы кто спробувавъ заинтерпелювати президію ц. к. намѣстництва, на якій подставѣ мѣшаесь она до справы чисто приватно-правной натуры, якою безперечно есть дѣло межи пок. банкомъ рустикальнымъ а его довжниками, то получивъ-бы отвѣтъ, що ц. к. власти политичній маютъ обовязокъ выступати противъ агитаціямъ, обчисленымъ на баламученье и шкоду темного люду; я навѣть припускаю, що президія ц. к. намѣстництва, наколи-бъ завдала собѣ працѣ попорпати по нашихъ зборникахъ законовъ, потрафила-бъ може навѣть переконати интерпелянта, що сей або той гнучкій § той або другои гнучкои уставы дѣйстно управнявъ ц. к. власти политичній до интервенціи противъ такихъ агитацій. Але о томъ не переконае президія ц. к. намѣстництва нѣкого, щобы якій-небудь §, яки-небудь уставы управнювавъ ц. к. власти политичній до такои интервенціи, на яку здобулось ц. к. староство въ Перемышли, а правдоподобно и вишй ц. к. староства, на подставѣ рескрипту президіи ц. к. намѣстництва въ 16 лютого (ч. 1398).

Передовсѣмъ нема нѣякои уставы, на подставѣ котрои президія ц. к. намѣстництва могла-бъ виндикувати для себе право осуджувати поступованье ц. к. судовъ повѣтовыхъ, оминаючи властиву до того инстанцію, т. є. ц. к. президію высшого суду краевого. Се вже рѣчь Є. Екс. бар. Шенка, чи онъ схоче и симъ разомъ упомнутися о свои права...

Отакъ я на подставѣ законовъ констатую, що о томъ, чи черезъ довжниковъ пок. банку рустикального „obowiązki przez nich w skryptach dłużnych przyjęte **obecnie** — we *wszystkich* punktach *jak najściślej* dotrzymane być muszą, że zatem ci dłużnicy są obowiązani *procenta, procenta* *zwłoki,* należytości za ubezpieczenia od ognia i wszystkie inne z skryptu dłużnego wypływające obowiązki i ciężary uiścić i że te zapłaty mają być uiszczane jak dotychczas w biórze powiatowém Zakładu lub też w kasie centralnej tegoż, *nie zaś w Sądzie powiatowym*“, що, кажу, о томъ всѣмъ рѣшати компетентній только ц. к. суды, що отже нѣякій иншій ц. к. власти о такихъ пытанихъ супротивъ партій не подльно офиціяльно заявляти свого суду; отже тымъ самымъ президія ц. к. намѣстництва, оголошуючи свій некомпетентный судъ о згаданыхъ пытанихъ, переступила кругъ своеи компетенціи. А въ данomъ случаю таке переступленье компетенціи тымъ небезпечнѣйше, що нашь селянинъ, не маючи ясного поняти о компетенціи поодинокихъ ц. к. властей, може дуже легко думати, що некомпетентный судъ президія ц. к. намѣстництва мае для него обовязующу силу, що отже згаданый рескриптъ президіи ц. к. намѣстництва може дуже легко обаламутити довжниковъ рустикального банку, а ще до того и на ихъ некорысть. Бо се рѣчь певна, що можутъ заходити рожній правній причины, задля котрыхъ въ томъ або другомъ случаю претенсія банкова мимо скрипту або зовсѣмъ не повстала, або чи то цѣлковито чи въ части згасла, — а такожь есть рѣчею певною, що корысти, якій собѣ банкъ въ скриптахъ вымовлявъ, противлятся уставѣ о лихвѣ.

Я не маю звычаю читати межи строчками або кого-небудь о що подозрѣвати; але се вже и зовсѣмъ недогадливый чоловѣкъ мусить признати, що словце „obecnie“ немовбы хотѣло сказати: „Знай хлопе! доки живъ банкъ рустикальный, доти тобѣ было вольно жалуватись передъ ц. к. судами, що онъ въ тебе здирав шкору и вольно было судамъ обкровавати жадній банкомъ лихварскій проценты та провизіи, — але „obecnie“ зовсѣмъ инше дѣло: теперь братчику, треба заплатити все до цента, а нѣ, — то пустять съ торбами...“ Кождый бачитъ, що така теорія, то якъ-бы рodнѣсенька сестра тои теорії, о котрой згадуе „Окружникъ“ подъ буквою г) и длятого и пріймаю охотно, що словце „obecnie“, то цѣлкомъ невинный „lapsus calami.“

Я не стану такожь розводитись надъ словами: „przeciw *osobom złej woli*...“, бо се вже додатокъ перемыского ц. к. старосты, а вѣдома рѣчь, що сй нашй ц. к. повѣтовій потентаты въ словахъ не перебираютъ.

Натомѣсть я вже конечно мушу запытати Выс. президію ц. к. намѣстництва, въ-дтки она такъ на-певно знае и якій мае на то гарантій, що „wszelkie możliwe ulgi zrobi dłużnikom z własnego popędu bez interwencyi Sądu kurator Zakładu a po zaprowadzeniu likwidacyi ustanowieni likwidatorowie“ и якъ погодити тій „офиціяльній обѣцянки“ съ автентичными рахунками п. куратора, оголошеными въ ч. 17 „Дѣла“ и съ проектами ликвидаційными, съ якими носится „komitet obywatelski“?

Намъ видится, що въ справѣ такъ важнобй, якою есть справа банку рустикального, наша найвысша ц. к. краева власть политична чимъ разъ то больше тратитъ — рovновагу.

А. С.

Загальный Зборъ
руского „Товариства Педагогичного“.

Поволи але певнымъ и смѣлымъ крокомъ поступае наше народне дѣло, а найлучшимъ доказомъ того суть численній рускій товариства, въ котрыхъ однымъ есть наше „Товариство педагогичне“. Тяжка доля була въ-разу повисла надъ симъ товариствомъ. Завязавшися ще 1881 р., оно майже нѣякои не давало о собѣ чутки. Недуга поодинокихъ передовыхъ членовъ сего товариства и смерть декотрыхъ ревнѣйшихъ дѣятелѣвъ его довели були вже до того, що здавалось, що товариство буде вже мусѣло розвязатися. Инакше однакожь показавъ загальный зборъ, котрый отбувся онодгы у Львовѣ; онъ доказавъ, що межи нашими учителями есть глубоке почутье своихъ народныхъ обовязковъ, понятье свого высокого призначени яко просвѣтителѣвъ народа, а де таке есть зрозумѣнье своеи задачѣ, тамъ товариство, що мае помагати сповняти сю задачу, не може упасти. Позставшій члены комитету, що обняли були провбдъ товариства, видячи, що товариству грозитъ небезпеченьство, скликали загальный зборъ, а нашй учителѣ навѣть въ далекихъ сторонъ прибѣли радо и въ значномъ числѣ, щобъ полагодити такъ важне дѣло для нашого народного розвою, для нашои просвѣты. Якъ полагоджено дѣло „Товариства педагогичного“ на першомъ загальномъ зборѣ, подаемо въ слѣдующомъ справозданю.

Въ недѣлю, 2 л. марта, о 2 год. по по-

справъ схотѣла удержувати особныхъ урядниковъ, то не вдаючись въ то, чи се довело-бъ до цѣли, чи нѣ, — платня для нихъ потрѣбна выйшла-бъ далеко больша, нѣжь цѣла дотація руско-кат. клира.

в) Кромъ тыхъ, на дѣяльности руско-кат. клира основаныхъ правъ до дотаціи въ фондовъ державныхъ, може той клиръ покликатись такожь на то, що многй рускій добра церковній втягнено до добръ камеральныхъ и що затымъ держава сповнить только обовязокъ справедливости, подвышуючи дотацію руского клира до степени отповѣдного вымогамъ теперѣшного жита и часу. Мы не думаемо вытягати на свѣтло дейне старй пожовклй документы и не радй мы также вдаватися въ историчній пошукованя, бо тй легко могли-бъ довести до рекриминацій, котрыхъ мы будь-що будь радй-бъ уникнути; мы подносимо только той неоспоримый фактъ, що дуже много рускихъ добръ церковныхъ въ протягу часу вбстало отчуженыхъ отъ ихъ первѣстного призначення. Польске правительство, за причиною св. престола прирекло було торжественно повернути ихъ назадъ, але задля подѣлу Польщѣ не могло сего зробити и передало всѣ свои права и обовязки супротивъ руско-кат. клира въ Галичинѣ выс. австрійскому правительству. На тую обставину мусимо мы затымъ звернути выс. увагу, и то не въ той цѣли, якъ коли-бъ мы хотѣли реклямувати згаданй, колись рускій добра церковній, але только щобъ выказати, що рускій клиръ и въ становища историчного права и подля максимы правной: „piae fundatorum intentiones executioni mandari oportet“ мае право домагатися отповѣдной дотаціи также и въ фондовъ державныхъ.

Але повазкъ подля истнуючихъ приписовъ дотація клира католицкого переважно покрываеся въ фонду религійного, то мы чуемось зъобовязаными и ту звязати свое повне право до удѣлу въ томъ фондѣ. Правнй претенсія руско-кат. клира до галицкого фонду религійного выложивъ ясно незабутный руско-кат. митрополитъ-кардиналъ Михаилъ Левицкій въ своемъ справозданю предложеномъ губернія краевой въ наслѣдокъ декрету надворной канцелярій въ д. 9 марта 1824 до ч. 7059. Найвыше рѣшенье въ д. 9 мая 1855 постановляе зрovнанье подъ взглядомъ дотаціи клира гр. кат. съ римско-католицкимъ. Правда, до такого зрovнаня фактично не прійшло, але права руско-кат. клира до фонду религійного нѣкто на серіо не заперечувавъ. Мы затымъ не потребуемо сего права доказувати и вдоволимось только тою замѣткою, що до утворея галицкого фонду религійного ужито также богато добръ церковныхъ и що руско-кат. клиръ такъ само якъ и римско-кат. отъ часу утворея того фонду аж доси поносивъ для него всѣ приписанй тягарй и датки. Що впрочемъ фондъ религійный мае довги, се не есть вина клира, бо онъ тымъ фондомъ не заряджувавъ.*)

Подля всего сказаного може руско-кат. клиръ выказатися повнымъ правомъ, на подставѣ котрого смѣе жадати и просити о подвышенье своеи скупои дотаціи, отповѣдне до обставинъ часу и потребъ житя, и то не только въ фонду религійного, але и въ касы державной.

(Дальше буде.)

*) Не можемо здержатися съ тою замѣткою, що н. пр. при продажи добръ монастырскихъ поступовано нераз дуже нерозважно и що въ Галичинѣ тй добра нераз справдй маринована. Такъ, щобъ навести одинъ примѣръ, присвоена гр. орієнтальному фондовй религійному реальность стародавного манастыря Скиту Манявского, котру въ мысль надворного декрету зъ д. 27. серпня 1793 фондъ религійный продавъ бувъ за 10.566 зр., — на дни 14. серпня 1813 була спродана Францови Ксаверови Квятковскому за 5051 зр. (Зри Korbel Czemerynski „O dobrach koronnych“, Lwów 1870, стор 241).

лудни зібралося въ великій салі „Нар. Дому“ вышть 60 членівъ, а професоръ рускои школы вправъ п. Г. Врецьона — мужь незвычайно ревно занимаючій-ся товариствомъ, членъ провизоричного комитету — отворивъ засѣданье и по короткій промовѣ запросивъ сов. о. В. Ильницкого, щобы занявъ мѣсце предсѣдателя. О. Ильницкій обнявши предсѣдательство, попросивъ п. Врецьону, щобы здавъ справу зъ дѣяльности провизоричного комитету. Зъ справоздання сего довѣдуемося, що ц. к. намѣстництво затвердило статутъ товариства д. 6 серпня 1881, а комитетъ тымчасовый, вложеный зъ членівъ-основателівъ, уконституовався въ той способъ, що выбравъ бл. п. дра Ам. Яновского предсѣдателемъ а бл. п. дра Ф. Костека заступникомъ, проф. А. Вахнянина першимъ, проф. Врецьону другимъ секретаремъ, а дра Омеляна Савицкого касіромъ. Отъ часу дѣяльности товариства, отже отъ 17 (29) жовтня 1881 аж до 19 лютого (2 марта) 1884 тымчасовый комитетъ отбувъ 24 засѣдань, на котрыхъ по сей день принято 354 членівъ, поисправлювано потрѣбні книги и печатку, надпечатано „Статутъ“ къ 1000 прим., грамоты для членівъ и другій потрѣбній для товариства бланкеты. Рѣшено и выслано прошеня до обохъ рускихъ консисторій, щобы препоручили Тов. педагогичне цѣлому рускому народови въ Галичинѣ; рѣшено квитувати зъ датківъ и давати оголошена въ „Школьній Часописи“, въ „Дѣлѣ“ и „Словѣ“; рѣшено зажадати отъ школьныхъ властей спису мѣсцевостей, въ котрыхъ выкладовымъ языкомъ есть языкъ рускій. Рѣшено такожь изложити отозву до другівъ школьництва зо взгляду на языкъ выкладовый, его потребы и недостачѣ. Сю отозву въ 7 (19) падолиста 1881 помѣщено такожь въ высше наведеныхъ газетахъ. На сю отозву якъ и на першу оголошену 12 (24) жовтня 1881 почали члены громадно вписуватися и надсылано комитетови въ рожныхъ сторонъ письма съ представленями рожныхъ потребъ и недостачъ та перешкодъ, съ якими мусить боротися наше школьництво. Рѣшено дальше постаратися о давній шматизмы школьній, въ котрыхъ можна-бы бодай въ части довѣдатися, колько у насъ есть школъ на дѣлѣ и якій они суть нынѣ. Зроблено списъ выдань тов. „Просвѣты“ и „им. Качковского“, придатныхъ на преміи для школьной молодѣжи. Подано прошенье до обохъ консисторій нашихъ, щобы поручили духовенству занятись описаньемъ школъ народныхъ що до числа учащихъ-ся дѣтей рускихъ и польскихъ, що до выкладового языка съ поданьемъ, на якій подставѣ есть одинъ або другій языкъ выкладовымъ. Выслано крыл. Шашкевичеви въ Перемышли въ его 50-лѣтный ювилей священьства поздоровляюче письмо. Въ дѣлѣ выключени рускаго языка яко такого и яко выкладового въ Негрибцѣ, отнесеноси письменно до мѣсцевого пароха. До Станиславова выслано 20 прим. статутівъ, бо есть надѣя, що завяжеся тамъ филія Тов. Педагогогичного. Для устроюваня отчитівъ для интелигенціи и нижшои клясы львівскои людности выбрано комитетъ. (Сей вимы отбувалися такій отчиты за иниціативою тов. „Рускихъ Дамъ“ але гадка ся выйшла отъ Тов. педагогичного). Принято до вѣдомости, що школы въ Пѣстыню инспекторъ школьный зачисливъ до школъ съ мѣшанымъ выкладовымъ языкомъ (мимо того, що въ сѣй школѣ бувъ языкъ выкладовый лишь рускій) и що въ сѣй школѣ другимъ учителемъ есть жидъ, при котромъ дѣти не отмовляютъ молитовъ. Въ сѣй послѣдній справѣ звернувъ комитетъ увагу митроп. Ординаріята съ представленьемъ, щобы отнѣсся въ той справѣ до краєв. рады шк. и министерства просвѣты. Рѣшено старатись, щобы въ школахъ съ языкомъ выкладовымъ рускимъ велося дѣловодство и свѣдоцтва выдавались въ томъ-же языцѣ. Зъ дальшихъ важнѣйшихъ справъ, якими тымчасовый комитетъ займався, суть еще слѣдуючій: Занятося зобраньемъ матеріялівъ для выповненя квестіонаря въ дѣлѣ реорганизаціи народныхъ школъ и рѣшено старатися о зменшенье учителямъ лѣтъ служby на 35 лѣтъ. Рѣшено постаратися о статистичній даты учениковъ-Русиновъ въ галицкихъ гимназіяхъ. Выбрано чоыри комисіи для рефератівъ въ дѣлахъ школьныхъ, а именно: 1. для школъ народныхъ пп. Врецьону, Вѣнцковского и Р. Заклинського; 2. для учительскихъ семинарій пп. Алекс. Барвѣньского, Ом. Партыцкого и о. Стефановича; 3. для школъ гимназіяльныхъ пп. Вахнянина, Савицкого и Яновского; 4. для университету пп. дра Костека, крыл. Величка и дра Ом. Огоновского. Рѣшено отнестися меморіяломъ до рады державной съ прошеньемъ о принятье додатку до §. 48 новелѣ шк., щобы учитель управляючій школою бувъ не лишь того самого вѣровсповѣдання, що бѣльшость дѣтей въ школѣ, але и того самого обряда. Рѣшено въ-кінци скликати загальный зборъ на 2 н. ст. марта.

По сѣмъ справозданю ложивъ касіеръ тов. дръ Ом. Савицкій рахунокъ зъ майна товариства. Капиталъ товариства выносивъ 364 вр. Выдатки рожного рода выносили 117 вр. 50 кр., остаюкъ умѣщеный въ рускомъ банку на книжочки на 6%. Загальный зборъ давъ п. касіерови абсолюторію. Потомъ наступили выборы нового выдѣлу. До выдѣлу выбрані: сов. о. В. Ильницкій предсѣдателемъ, а выдѣловыми: Гр. Врецьона, А. Вахнянинъ, дръ Ал. Огоновскій, Волод. Шухевичъ, Кирило Кахникевичъ, Д. Вѣнцковскій, Н. Савицкій, Бѣчай, о. Стефановичъ и Вол. Баднахъ. Заступниками выбрані: крыл. Величко, о. Гушалевичъ и А. Борковскій.

Коли въ сусѣдній комнатѣ отбувалося скрутиніюмъ, обрадувавъ зборъ надъ декотрыми справами, относячимися чи то до товариства яко такого, чи то до его дѣяльности. Зъ важнѣйшихъ наводимо тутъ внесеня о. Стефановича и проф. В. Шухевича. О. Стефановичъ въ довшій бесѣдѣ мотивувавъ слѣдуюче внесеня: Поручаєся выдѣловы Товариства педагогичного: А) Що до женьскихъ семинарій: 1. щобы старався въ краєв. радѣ школьній, а взглядно въ министерствѣ просвѣты о заведенье въ мысль установы въ женьскій семинаріи у Львовѣ для половины предметівъ рускаго языка выкладового; 2. щобы старався въ министерствѣ а взглядно въ дорозѣ уставодавства о перемѣненье женьскои семинаріи въ Перемышли зъ польскои на утраквистичну; 3. щобы зо взгляду на женьскій утраквистичній семинаріи, якъ и зо взгляду на потребы рускои народности, старався въ министерствѣ а взглядно въ дорозѣ уставодавчій о основанье рускои 8-клясовои школы женьскои въ Перемышли, — дальше о поднесенье рускихъ клисъ паралельныхъ при школѣ вправъ у Львовѣ на школу 8-клясову и прилученье ей до женьскои учительскои семинаріи; 4. щобы старався въ краєв. радѣ шк. а взглядно въ министерствѣ просвѣты о заведенье въ женьскихъ выдѣловыхъ школахъ у Львовѣ обовязковои науки языка рускаго мѣсто французкого языка, — такъ само о введенье обовязковои науки языка рускаго въ женьскій выдѣловій школѣ въ Перемышли и въ людовыхъ школахъ у Львовѣ. Б) Що до мужескихъ семинарій: 1 щобы старався въ краєв. радѣ шк. о точне означенье предметівъ, котрі въ утрактистичныхъ семинаріяхъ мають выкладатися въ языцѣ рускомъ а котрі въ языцѣ польскомъ, съ тымъ, щобы предметы призначені для руского або польского выкладу, выкладалися лишь въ томъ одномъ языцѣ а въ кождомъ слѣдуючомъ роцѣ перемѣнювали свій языкъ выкладовый; 2. щобы старався въ министерствѣ о основанье рускихъ школъ вправъ при мужескихъ семинаріяхъ въ Станиславовѣ и Тернополи або о перемѣненье теперѣшныхъ на школы рускій. В) Що до комисій екзаминаційныхъ: 1) щобы старався въ министерствѣ о складъ комисіи екзаминаційной у Львовѣ выключно въ людей, котрі рускимъ языкомъ совершенно владѣютъ; 2) щобы старався о установленье певной нормы що до пытаня предметівъ въ языцѣ рускомъ при испытахъ квалификаційныхъ; 3) щобы старався, щобы право признаваня квалификаціи до языка выкладового руского мала только комисія екзаминаційна у Львовѣ и семинаріи утраквистичній. Внесенье се поперто достаточнымъ числомъ членівъ выдѣлъ принявъ. — По сѣмъ поставивъ проф. Вол. Шухевичъ внесенье: Вызиваєся выдѣлъ, щобы зайнявшися справою выдаваня книжочокъ съ илюстраціями для малыхъ дѣтей подобно, якъ се дѣеся у иншихъ народівъ, щобы тымъ запобѣгчи споваджуваню подобныхъ книжочокъ зъ заграницѣ, неотповѣдныхъ и прямо шкодливыхъ розвоюви рускаго народа. И се внесенье выдѣлъ принявъ. — Дальше поднесено справу улекшеня пріѣзду членамъ поза-львівскимъ на загальній зборы и побыту ихъ у Львовѣ.

По выбраню выдѣлу загальный зборъ удѣливъ абсолюторію дотеперѣшному комитетови и на завізваньe предсѣдателя сов. о. В. Ильницкого почтивъ повставаньемъ заслуженыхъ а помершихъ членівъ товариства. Предсѣдатель завивъ также, що надійшла сумна вѣсть зъ Риму, що тамъ власне сего дня т. е. въ недѣлю дня 2 н. ст. марта померъ нашъ многозаслуженый патріотъ и голова Товариства педагогичного сов. и бувшій членъ краєвои рады школьной, дръ Амвр. Яновскій.

Позаякъ предметъ дни бувъ вже вычерпаный, предсѣдатель замкнувъ зборъ и члены розбѣгшися домівъ одушевленій новою силою до неусыпной працѣ для добра свого власного и добра народа, зъ котрого вышли. На загальный зборъ насшѣли три телеграмы зъ Тернополя: отъ филіи тов. „Просвѣты“, „Рускои Бесѣды“ и отъ учителівъ тернопольского округа.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(*Рада державна.*) Въ пятницю дня 17 (29) лютого отбувалися наради въ обохъ палатахъ рады державной. Палата панівъ приняла конвенцію торговельну съ Франціею, а головною точкою, коло котрои оберталася дискусія, було пытанье чи не минувъ вже въ договорѣ речинець для вымѣны ратификацій. Въ палатѣ посольскій интерпелювавъ пос. дръ Жакъ президента Смольку, що дѣеся съ закономъ въ справѣ ограниченя объективного поступованя, котрый ще въ маю 1882 р. прійшовъ бувъ до палаты, а дотенерь ще не полагодженый. Смолька обѣщавъ, що се предложенье поставить на одномъ зъ найблизшихъ засѣдань. Опосля ухвалила палата законъ въ справѣ локальной желѣзницѣ въ Сальнавъ до Будвайсъ, а дальше приступила до дебаты надъ закономъ о уневажненю правныхъ актівъ, относячихъ сядо маєтку довжника поповшого въ конкурсъ. Законъ сей ухвалила палата посольска ще 28 мая 1881, а позаякъ палата панівъ поробила зъ своеи стороны деякій змѣны, то мусѣла палата посольска взяти се предложенье поновно подъ свои обрады. Дръ Магъ говоривъ за тымъ, щобы палата посольска откинула поправку высшои палаты, относячуся до стилизаціи §. закона, коли противно заступникъ правительства дръ Штайнбахъ и справоздавець дръ Мадейскій промовляли за удержаньемъ ухвалы высшои палаты взглядно рѣвнозначного предложеня правительственного, котрій постановляютъ, що всѣ контракты купна змѣны и доставы заключеній довжникомъ въ протягу шести послѣдныхъ мѣсяцівъ передъ отвореньемъ конкурсу можутъ бути уневажнені, наколи друга сторона мусѣла о томъ знати, що се спровадитъ шкода для вѣрителівъ розтрата (Verschleuderung) маєтку довжника. Въ голосованю удержалося внесенье референта. Зъ дневного порядку приступила палата до дебаты надъ внесеньемъ въ справѣ експлоатаціи нафты въ Галичинѣ и Буковинѣ. Предложенье правительства отбирае нафтѣ характеръ регалія и выймае добуванье нафты зъ подъ постановъ права горничого, застерѣгаючи се право властителямъ грунтівъ. Противъ проектови выступивъ пос. Веберъ доказуючи, що законъ стоитъ на перешкодѣ раціональному веденю промыслу нафтового. За внесеньемъ говоривъ пос. Хамецъ и старався ослабити замѣты попереднього бесѣдника. Дальша дебата надъ симъ предложеньемъ, въ котрій мають забрати голосъ пос.: дръ Билиньскій и Ковальскій отложена до нынѣшного дня. Министеръ торговлѣ вносить предложенье о удѣленье додаткового кредиту на будову ческои траневерзальнои желѣзницѣ. Проектъ отступлено комисіи буджетовій. При кінци засѣдання внесено дві интерпеляціи: одна підписана послами Мачеко, Менгеромъ и товаришами жадае выясненя отъ правительства, коли будутъ упорядковані отношеня желѣзницѣ північної, котрои тарифы отдѣловували найнекорыстнѣйше на всѣ отросли австрійскои индустріи и интерпеляція Форегера до министра справедливости въ справѣ конфискаты часописи „Deutsche Wacht“.

(*Екзекутивный комитетъ хорватскои національной партіи*) рѣшивъ основати самостойный органъ партіи, котрого задачею буде представати народови въ загально зрозумѣлій мовѣ становище сторонництва, отпирати всякій напады зъ якои небудь стороны они не походили и виливати поученими и забавными статями на поднесенье національного образованя. Нова газета, котра мае прозватися „Ustavnost“ зачне выходити вже съ днемъ 15 марта.

(*Школьництво въ Трієстѣ*) представляєся въ дуже сумномъ свѣтлѣ зо взгляду на рівноправность словеньскои народности. Словенцѣ становлятъ одну третину населеня мѣста а не мають анѣ одной школы. Въ виду того зневоленій словеньскій родичѣ посылати своихъ дѣтей до італійскихъ або нѣмецкихъ школъ, а черезъ те дѣти не только що забувають свою рідну мову, але тратятъ всяке почутье національне и научившися въ школѣ, що слово „ščiavi“ выражае щось згірдного, зачинаютъ погорджувати своими родичами. Въ послѣдныхъ часахъ пробудилося живѣйше почутье національне межи Словенцями, а коли заголосилося до репрезентаціи мѣста близько 1430 словеньскихъ родичівъ, жадаючи школъ для 4000 дѣтей, прошенье ихъ откинула, якъ звѣстно, рада мѣска, мотивуючи отказу симъ, що петиція писана мовою, котрою не урядує заступництво мѣста. Противъ сего рѣшенья заложивъ справедливъ заступникъ правительства протестъ, покликуючися на то, що словеньска мова есть законно признаною мовою краєвою, но дотеперь не поступила справа школъ словеньскихъ анѣ крокъ на передъ а Словенцѣ якъ не мали, такъ и до теперь не мають нѣякои школы. Цѣкава рѣчь, що Нѣмцѣ тріестеньскій, котрыхъ есть всего 1000 душъ мають кольска школъ а межи тыми гимназію и школу реальну.

(*Зъ Кривошіяк*), котрій полишивши свои оселѣ поутѣкали до Чорногоры, не вернулося домівъ бѣльша часть, а въ виду того задумало правительство продати ихъ землю другимъ колоністамъ. Чи однакожь плянъ сей удасться, належитъ сомнѣватися, позаякъ Кривошіяне зробили заговоръ, щобы нѣкого не допустити до посѣданя своихъ грунтівъ. Пôсля донесень выходячого въ Зарѣ „Narodni List“ не осягнули доси змагання правительства въ томъ отношеню нѣякого результату, бо нѣкто не може отважитися куповати грунты Кривошіянъ и на нихъ осилятися.

ЗАГРАНИЦЯ.

Россія. Ще неопамяталася Англія съ першого переполоху по занятю Мерву Россіянами, якъ вже нова готовится для нея несподіванка. Зъ Петербурга доносятъ именно о приготованю новыхъ заборівъ въ середній Азіи черезъ Россію. Афганцѣ предприняли военный реконесансъ въ напрямѣ Памиру, що лежитъ середъ горъ межи Хинами, Афганистаномъ, Индіями и Россією азіятскою. Въ наслѣдокъ сего отдалися племена Ваханъ и Шугнанъ подъ опѣку Россіи. Телеграма додае, що россійске правительство возьме правдоподобно сі племена такъ само подъ свою протекцію якъ то недавно зробило съ мервскими Туркменами. Алексѣй Бохары окруженои зъ трехъ сторонъ булабы тогды лишь пытаньемъ часу. По поводу поѣздки австрійского преслоголонаслѣдн. архики. Рудольфа пишутъ „Петерб. Вѣдом.“: Не можна сумнѣватися, що поѣздка преслоголонаслѣдн. до Константинополя, Бѣлограда и Букарешту буде мусѣла причинитися до скрѣпленя добрыхъ отношень Туреччины, Сербіи и Румуніи съ австрійскою державою, але то все не дае ще жадной причины до приписуваня сѣй подорожи характеру демонстраційного, о якомъ декотрій говорятъ. Що архикнязь не вступитъ до болгарскои столицѣ може лишь бути доказомъ, що и Австрія не хоче дати хочь бы якои небудь причины до якихъ ложныхъ толковъ о вмѣшуваюся въ сферы россійскихъ интересовъ.

Нѣмеччина. По поводу поновныхъ вѣстей, що будьто-бы князь Бисмаркъ 1881 р. запросивъ до Варцина одного зъ польскихъ аристократівъ и розговорювавъ съ нимъ на тематъ польскихъ аспираційвъ Россіи, пише „Nordd. Allg. Ztg“, що кн. Бисмаркъ не писавъ нѣколи оголошеного въ сѣй справѣ письма, анѣ отъ много лѣтъ не розговорювавъ нже съ жадным Полякомъ. Ёсьмо уповажнені, каже згадана газета, выплатити тому 100.000 марокъ, кто намъ предложитъ се письмо а 100 марокъ тому, кто намъ покаже того, що такій сплетнѣ розсѣвае. Отъ 15 лѣтъ не бувъ у кн. Бисмарка жаденъ Полякъ крѣмъ гр. Бнінъского, котрого отношеня однакожь до кн. Бисмарка не маютъ зовсѣмъ жадныхъ политичныхъ признаківъ.

Англія. На засѣданю низшои палаты заявивъ министеръ Гаркуртъ, що на двѣрци въ Шерингъ-Кросъ откриго пекельну машину а въ нѣй прирядъ годинниковый и 30 фунт. динамиту. Подобну машину найдено такожь на двѣрци великои захоѣднои желѣзницѣ. Сконстатовано, що обѣ тѣ машины суть тои самои конструкціи якъ тая, що спровадила выбухъ на двѣрци желѣзницѣ Викторіи и що динамитъ въ нихъ есть американьскимъ фабрикатомъ. По поводу сего рѣшило правительство выслати депешу до правительства Сполученыхъ Державъ въ справѣ дѣяльности тыхъ американьскихъ обывателівъ, що завязуютъ динамитовій заговоры, грозячій житю и майну жителівъ Англіи. — Въ министерствѣ дѣлъ заграничныхъ подписано минувшои середы угоду межи Англією, а трансвальскою републикою, на підставѣ котрои ся послѣдна сталася независнимою державою подъ именемъ „Полуднево-африканьска република“. На мѣсце дотеперѣшного англійского резидента прійде тамъ англійскій консуль.

Єгипетъ. Зъ Свакиму доносятъ, що 29 н. ст. лютого англійскій войска стрѣтили коло Ель-Гебъ непріятеля и розпочали заразъ битву. Битва тревала цѣлый день. Непріятель бився дуже отважно, зостав однакожь на всѣхъ мѣсцяхъ пораженый и мусівъ уступати. Англичане позостали черезъ ночь коло жерелъ Ель-Гебъ и на другій день вырушили на Токаръ. Страта Англичанъ выноситъ 10 людей убитыхъ и 40 раненыхъ; непріятель мавъ стратити около 100 людей. Генералъ Грагамъ выславъ парламентара до Османа Дигмы и приказавъ завізвати ворохобниковъ, щобы розійшлися, вказуючи на мирне залагодженье справы ген. Гордономъ. Въ противномъ случаю будутъ мусѣли англійскій войска выступити съ цѣлою силою. Що отповівъ Османъ Дигма, досп. ще не звати.

НОВИНКИ.

Ŧ

Сумною вѣстею приходится намъ нынѣ дѣлитись съ Читателями. Въ недѣлю наспѣла до Львова зъ Риму телеграфична вѣсть о смерти бл. п.

Дра Амвросія Яновского,

загально звѣстного и поважаного нашого старенького патріота.

На теперь обмежуемось только на той короткій звѣстцѣ, а въ слѣдуючомъ числѣ подамо обширнѣйшій вѣсти о житю, дѣяльности и заслугахъ Покойного.

— **Справа громадного выступленя питомцівъ зъ I року дух. семинарія** вже залагоджена. Мы звѣщали, що въ суботу 1 н. марта мала бути депутація питомцівъ у Преосв. еп. Сильвестра и у п. намѣстника. Еп. Сильвестеръ депутаціи не принявъ, переказавши, що се справа домашня семинарія и въ ей мурахъ повинна залагодитись. П. намѣстникъ же принявъ депутацію дуже пріязно, завѣривъ депутатівъ, що питомцѣ будутъ принятій, нехай только на ново винсуются. Вечеромъ о. ректоръ вернувши зъ св. Юра скликавъ ректоральну сесію, на котрій ураджено, принятій назадъ питомцівъ на поодинокій подання. Питомцѣ зъ-разу просили о дозволъ спольного подання, а въ-кінци згодились подаватись поодиноко. Въ понедѣлокъ вечеромъ прибули до семинарія еп. Сильвестеръ, архид. дръ Пелешъ и крыл. Петрушевичъ. До о. ректора спрошено настоятелівъ семинарія на довшу нараду. Потомъ покликано всѣхъ дуктерівъ и дѣйстного „писара“, котрый передъ тымъ бувъ вже признався. Еп. Сильвестеръ звернувся съ поважною и лагідною промовою до тыхъ семинаристівъ, а въ-кінци заявивъ, що всѣ выступивший питомцѣ зостали назадъ принятій до семинарія.

— **Комитетъ товариствъ „Просвѣта“, „Руска Бесѣда“, „им. Шевченка“ и „Академ. Братство“** подае до загальной вѣдомости, що вечеръ устроюваный тыми-жъ товариствами въ память XXIII. роковинъ смерти Шевченка отбудеся дня 10 н. с. марта въ великій сали „Народного Дому“ точно о год. 7½ вечеромъ. Комитетъ урядує щоденно отъ 6 до 8 г.

вечеромъ въ комнатахъ „Руской Бесѣды“ при ул. Скарбковской ч. 2. Вступъ на вечеръ — безплатный. Добровольнй датки принимаются на збольшенье отпендійного фонду имени Т. Шевченка. Всѣ Вп. Родимцѣ бажаючй бути на вечерѣ, зволятъ зголоситися до комитету по билеты найдальше до 7 н. с. марта; при письменномъ зголошеню належитъ подати число жаданыхъ билетовъ. Замовленй билеты комитетъ вручитъ на устне зголошенье. — *Отъ комитету.*

— **Сегодня** отбудеся въ великой сали „Народного Дому“ музикально-вокальный вечеръ въ честь памяти Т. Шевченка, устроюваный „Академическимъ Кружкомъ“.

— **Въ госпиталищи Василіянокъ у Львовѣ** отбудеся курсовый испытъ въ суботу, дня 8 м. марта о 3 годинѣ пополудни. Сподѣваемось, що руска публичность симъ разомъ, якъ и доси все бувало, численно явится на испытѣ.

— **Зъ Петербурга** доносятъ намъ сумну вѣсть, а именно, що здоровье Николая Костомарова знову погоршилося.

— **Въ Печенѣжинѣ** зобрались тамошнй мѣщане, урадили открыти въ Печенѣжинѣ филію „Народной Торговлѣ“ и зложили титуломъ удѣловъ и вписового 130 зр. котрй переслали до „Народной Торговлѣ“ у Львовѣ. Есть се дуже потѣшаючій объявъ власной инициятивы нашихъ людей на дорозѣ экономичного поддвигненя. Щасть Боже всѣмъ щирымъ змаганямъ!

— **Новй читальнѣ** закладаются: 1. въ Турцѣ заходомъ мѣсцевого о. пароха; 2. въ Лящкомъ великомъ, пов. золочѣвского, заходомъ о. Стеф. Стисловского и З. въ Кипячцѣ, пов. тернопольского, заходомъ о. Студзиньского. Щасть Боже!

— **Жидъ Хаскель Монтагъ въ Турцѣ** бувъ радше подобный до паяца въ фелонѣ, якъ до руского священика... Ось що о томъ пише „C. k. Prokuratorja Państwa w Samborze:

L. 686. Odezwa. Odnośnie do mego doniesienia z dnia 30 Września 1883. L. 6594 donoszę uniżenie, że akt oskarzenia przeciw Chasklowi Montagowi o występek z §. 303 u. k. wniesiony został uchylony, i pod dniem 7 Lutego 1884 L. 686 oświadczyłem, że niemam powodu do jego dalszego ścigania o rzeczony występek, ponieważ zarządzone już po wniesionem oskarzeniu dochodzenia stan rzeczy znacznie zmieniły. Sprawdzono bowiem zeznaniem obecnie przesłuchanych świadków, że Chaskel Montag nie miał w ów czas w całym swym stroju ani powierzchowności nic takiego, co by wzbudzało jakieś podobieństwo lub zamiar przedstawienia księdza ruskiego, ani też wedle zeznań tych wiarogodnych i w sprawie nieinteresowanych świadków Chaskel Montag, ani swem zachowaniem się, ani poruszeniem nie dał wcale do poznania, iżby naśladował księży ruskich, jak oni przy niektórych obrzędach religijnych występują, i patrzącemu na to bezstronnemu wcale nie mogło się wydać, iżby on obrzędy religijne kleru ruskiego chciał wyszydzać, przeciwnie można w nim w tym stroju co najwięcej podobieństwo do pajaca było dostrzedz, z której też przyczyny organy bezpieczeństwa publicznego, nie widząc wcale nic zdrożnego w tem jego wystąpieniu skierowanem li tylko na zwrócenie uwagi wyborców co do osoby posła wybierać się mającego, nie zaś w jakim innym celu nie miały powodu do jakiejkolwiek interwencyi, której w razie przeciwnym pewnie by nie zaniedbano. — Sambor dnia 7 Lutego 1884. — *C. k. Prokurator Woroniecki* m. p. — Do Wysokiego Prezydium c. k. Namiestnictwa we Lwowie.

— **Зъ Бережанъ** пишутъ намъ: Въ середу, 29 р. лютого (12 м. марта) с. р. отбудеся Загальный збоpъ товариства „Руской Бурсы“ въ Бережанахъ, на котрый всѣхъ, якъ членовъ, такъ и хотячихъ вписатися въ члены, усильно запрошуемо. Подписаный Выдѣлъ має надѣю, що кождый, кому добро нашой молодѣжи лежитъ на серци, возьме удѣлъ въ томъ зборѣ, а то тымъ больше, що на порядку дневномъ будутъ многй пытання, дотыкаючй найблизшого розвою нашой институцiи. — Отъ Выдѣлу „Руской Бурсы“.

— **Засѣданье „Етнографично-статистичного Кружка“**, котре отбулося минувшой недѣлѣ (2 марта) при численной участи членовъ, посвячене було памяти помершого роботника на нивѣ украиньскои етнографiи и статистики, П. П. Чубиньского. Въ довшой промовѣ представивъ тов. И. Ф. житье покойного и характеристику часовъ та обставинъ, середъ котрыхъ онъ живъ и працювавъ. Особливо обширнѣйше задержався надъ часами „Основы“, розбудженои хлопоманiи и недѣльныхъ школъ, надъ тымъ живымъ и цѣкавымъ движеньемъ украиньскои интелигенцiи, въ котромъ такъ живый удѣлъ бравъ Чубиньскій. Рѣвножъ розказавъ бесѣдникъ обширно про часы другого розбудженя украинофильства въ Кіевѣ (1872—1876), часы „Кіевского Телеграфа“, „Юго-западного географ. отдѣлу“ и археологичного зѣзду въ Кіевѣ. Въ концi подавъ такожъ докладный оглядъ монументальной працѣ пок. Чубиньского, его збiрника матерiялювъ до етнографiи и статистики Украины.

(*K*) **И. Онишкевича „Руская Библіотека“**, III тому (выданого „Акад. Братствомъ“) готовый вже 22-iй листъ; складаесь листъ 23-ый („Доповнення“: проповѣди М. Шашкевича, и пр.). Вп. пп. предплатники, котрыхъ терпеливость була выставлена на невелику впрочѣмъ пробу, будутъ вынагороджеяй объемистостею сего тому. Ще разъ пригадуемо, що цѣна сего тому въ книгарской торговли буде значно высша, а то вже за для большого числа о (4—5) листовъ печатныхъ.

— **Зъ Турки** пишутъ намъ: Якъ всѣ въ Турцѣ менше-бiльше неворотомъ ходятъ, такъ и въ ц. к. судѣ повѣтовомъ права стерегчи не знаютъ. Отъ дня 2 (14) лютого 1884., с. с. въ урочиште свято Стрѣтенiя здыбую людей гр. руского обряду зъ Исай, Ильника, Голоска и пр. котрй на той день о 9 год. передъ полуднемъ мусѣли явитись до головной пересправы въ тутешномъ ц. к. судѣ. Завѣзваня датованй були: Турка дня 21 сѣчня 1884 Ч. 197, дня 21 сѣчня 1884 Ч. 198, дня 30. сѣчня 1884 Ц. 282, и пр. и пр. Но якъ менѣ вѣдомо, то подобнй завѣзваня посылае майже всегда ц. к. судъ повѣтовый въ Турцѣ до людей гр. рускаго обряду, и тѣ мусятъ въ свои свята мѣсто iти на богослуженье до своеи церкви — въ ц. к. судъ до розправы ставати. Звертаемо на тое увагу высшихъ ц. к. судовыхъ властей и просимо тому злоупотребленю въ Турцѣ конець положити. При сѣй случайности не можемо вздержатись ще отъ одного невеличкого примѣчаня. На высше наведеныхъ завѣзванiяхъ судовыхъ подписаный есть судiя слѣдчій п. Дмуховскій. Той панъ, Угновець, сотъ выхованкомъ бурсы руской (Ставропигiйской, де, здаесь, рускій свята святкуютъ и свого рѣдного слова рускаго не встыдаютъ, и п. Дмуховскій завзываe стороны до пересправъ на рускій свята и все червонѣсь, якъ кто до него по руски заговоритъ. Зъ того выпадку поученій, кличемо и мы: нашій бурсы треба якось зреформувати, щобы подобнй люде не выводилось въ нихъ, плекаючись рускимъ хлѣбомъ!

— **Увязненье анархиста въ Вѣдни.** Минувшой недѣлѣ т. е. 24 н. ст. лютого довѣдала ся полиция, що въ Вѣдни перебуваe одинъ зъ найзавзятѣйшихъ приклонниковъ соцiяльно-революцiйнои партiи зъ школы Моста, именемъ Антонъ Камереръ. Тои недѣлѣ видѣли его въ Флориндорфѣ и тамъ его познала полиция а отъ тогды пильно слѣдила за нимъ, щобы его зловити. Выслѣджено отже, що онъ перебуваe на одномъ передмѣстю въ Вѣдни подъ прибраным прозвищемъ и що въ послѣдныхъ часахъ ѣздивъ часто до Пешту, де теперь перебуваютъ соцiялисты выгнанй зъ Австрiи. Треба було дуже осторожно поступати, щобы Камерера зловити, бо всѣ знали, що онъ маe при собѣ динамитовй бомбы. Дома не можна було такожъ его визнити, бо була обава, що онъ може и цѣлый домъ высадити въ воздухъ. Треба отже було братися на способы. Полиция довѣдалася, що Камереръ приходитъ завсѣгды около 3 год. по полудни до одной кавярнѣ при улицы Blindengasse. Туды отже подiшли въ четверъ 28 м. м. чотыри агенты полицiйнй. Одинъ зайшовъ до кавярнѣ, другiй остався на улицы а два сховалися въ сѣнехъ сусѣдного каменицѣ. О 3½ год. прiйшовъ Камереръ до кавярнѣ и сѣвъ собѣ якъ звычайно въ кутѣ при столѣ, зъ отки мѣгъ добре переглянути цѣлу комнату а бувъ въ-заду довсѣмъ безпечный. Плаща не здѣймавъ и державъ все праву руку въ кишени, въ котрой мавъ револьверъ. За пiвъ годины выйшовъ онъ зъ кавярнѣ, а за нимъ такожъ незначно и агентъ. На даный знакъ прибiгли и другй два укрытй агенты и въ одной хвили кинулися на Камерера, котрый на такій нападъ не бувъ приготованый. Одинъ зловивъ его за праву а другiй за лѣву руку и хотѣли насамперед не допустити, щобы онъ уживъ оружiя, що мавъ въ кишени. Але Камереръ сильный мужчина, потрясъ сильно обома агентами и попавсяся съ однымъ зъ нихъ на землю. Теперь добувъ зъ кишенѣ револьверъ остро набитый и схопившись зъ землѣ стрѣливъ до агента, що кинувся отбирати оружiе, и раннвъ его въ руку повыше пальцевъ. Закимъ перелякани агенты опамятались, почавъ Камереръ утѣкати улицами. За нимъ пустилися агенты и цѣла товпа народа середъ крику: „Держѣть! держѣть!“ На одной улици заступили утѣкаючому дорогу два полiцiянты а одинъ зъ нихъ ударивъ Камерера такъ сильно шаблею по плечехъ, що онъ, вже и такъ змученый, упавъ на землю. Въ сѣй хвили однакожъ стрѣливъ до полицiянта и раннвъ его небезпечно въ голову а потому раннвъ ще и другого въ ногу. Теперь кинулися на него люде и по довгой борбѣ связали ему руки и ноги и доставили на полицiю. Камереръ есть родомъ зъ австрiйского Шлеска и бувъ давнѣйше помочникомъ переплетника. Послѣдными часами бувъ въ Швайцарiи, зъ отки знову вернувъ до Австрiи. При нѣмъ найдено ще кончасто заостреный пильникъ а въ его хатѣ коробку съ динамитомъ ваги больше якъ два кiльо и съ люнтомъ. Слѣдство дальше ведеся.

Вѣсти епархіяльнй.

Зъ Епархiи Перемыскои.

Въ пропозицію принятй оо. I. на кан. Олешицка Воня, дек. олешицкого, Ив. Сухій завѣдатель Шлахтовы, дек. мушиньского; II. на пар. Радоцина, дек. дукольского, Теодос. Щавиньскій, завѣдатель Войтковои, дек. мушиньского, III. на кан. Нанова, дек. устрицкого, Никита Юзефовичъ, завѣдатель Колодрубъ, дек. горожаньского; IV. на пар. Сѣлець белзкій 1) Вас. Чернецкій 2) Волод. Берецкій, 3) Кирилъ Рудавскій, 4.) Мих. Косоноцкій, 5.) Мих. Венгриновичъ 6) Корн. Санкъ, 7) Филем. Подолиньскій, 8) Алойс. Поляньскій, 9) Петро Гисовскій 10) Ив. Козакъ, 11) Юлiянъ Гладиловичъ, 12) Ив. Решетыло, и 13) Ив. Негребецкій.

Душпастырскій посады получили оо: 1) Григ. Гонтарскій сотрудництво при знемощѣломъ пароху въ Боляновичахъ дек. мостиского; 2) Ив. Рыбачевскій сотрудництво въ Олешичахъ; 3) Теодоръ Лихицкій завѣдательство въ Лазахъ, дек. ярославского; 4) Захар. Чесноκъ завѣдательство въ Чорномъ.

Кан. институцію получили оо. 1) Іосифъ Котецкій на парохію въ Литовискахъ; 2) Софр. Поляньскій на парохію въ Тыличи, дек. мушиньского;

Завѣзваный до канон. институцiи на пар. Руско село Ив. Берецкій, парохъ Жерницѣ, дек. балигородского.

Аптика РУКЕРА во Львовѣ

поручае

препараты зъ гумы и выробы кавчуковй

для потребъ хирургичныхъ и иншихъ подобныхъ.

Курсъ львовскій зъ дня 1. м. марта 1884.

	платятъ	жадаютъ
	австр. валютою	
	р. кр.	р. кр.
1. Акцiи за штуку.		
Желѣзн. Кар. Людв. по 200 р.	293 —	296 —
„ львба.-черн.-яс. по 200 р.	172 —	175 —
Банку гип. галиц. по 200 р.	297 —	302 —
2. Листы заст. за 100 р.		
Общ. кредит. галиц. по 5% ав.	99 —	100 —
„ „ „ по 4% ав.	90 25	91 25
„ „ „ по 5% ав. період.	99 —	100 —
Банку гип. галиц. 6% ав.	101 30	102 30
Листы дов. гал. рустик. банку п. 6%	— —	— —
3. Листы довжнй за 100 р.		
Общ. роль. кред. Завед. для Гал. и Буков. 6% лъсовн. въ 15 лѣтъ	97 —	100 —
4. Облиги за 100 р.		
Индемнизацiи галиц. 5% м. к.	99 75	100 75
Облиги комунальный Гал. банку рустик. 6%	— —	— —
Пожички кр. зъ р. 1873 по 6%	101 50	102 50
5. Льосы мѣста Кракова	17 —	19 —
„ „ Станиславова	22 50	24 50
6. Монеты.		
Дукатъ голендерскій	5 61	5 71
„ цѣсарскій	5 63	5 73
Наполеондоръ	9 57	9 67
Півимперіалъ	9 86	9 96
Рубель российскій срѣбный	1 54	1 64
„ „ паперовый	1 17½	1 18½
100 марокъ нѣмецкихъ	58 90	59 70
Срѣбро	— —	— —

Желѣзничй поѣзды.

Отъ 1 червня 1883 подля годинника львовского.

Отходятъ зъ Львова.

ДО КРАКОВА: о год. 10 мин. 50 вечеромъ поѣздъ поспѣшный, о год. 4 мин. 5 рано поѣздъ особовый, о год. 5 мин. 9 по пол. поѣздъ мѣшаный и о год. 6 мин. 35 -ed по поѣздъ льокальный.

ДО ЧЕРНОВЕЦЬ: о год. 6 мин. 30 рано поѣздъ поспѣшный, о год. 12 мин. 15 по пол. и о год. 11 мин. 10 въ ночи поѣздъ мѣшаный.

ДО ПОДВОЛОЧИСКЪ: въ головного двора о год. 6 рано поѣздъ поспѣшный, о год. 12 мин. 38 по пол. и о год. 10 мин. 31 веч. поѣздъ мѣшаный.

ДО СТАНИСЛАВОВА: на Стрый, рано о год. 7 мин 5 поѣздъ мѣшаный; веч. о год. 7 мин. 10 поѣздъ омнибусовый и о год. 11 мин. 20 передъ пол. поѣздъ льокальный Львовъ-Щирецъ.

ДО ПОДВОЛОЧИСКЪ: зъ двора Подзамче о год. 6 мин. 10 рано поѣздъ поспѣшный, о год. 1 мин. 4 по пол. и о год. 11 веч. поѣздъ мѣшаный.

Приходятъ до Львова.

ЗЪ КРАКОВА: о год. 5 мин. 40 рано поѣздъ поспѣшный; о год. 9 мин. 27 веч. поѣздъ особовый; о год. 11 мин. 40 передъ пол. поѣздъ мѣшаный, о год. 7 мин. 54 веч. поѣздъ льокальный.

ЗЪ ЧЕРНОВЕЦЬ: о год. 10 веч. поѣздъ поспѣшн.; о год. 3 мин. 52 по пол. поѣздъ мѣшаный.

ЗЪ ПОДВОЛОЧИСКЪ: на дворецъ головный львовскій, о год. 10 мин. 30 веч. поѣздъ поспѣшный; о. год. 3 мин. 5 рано и о год. 4 мин. 16 по пол. поѣздъ мѣшаный.

ЗЪ СТАНИСЛАВОВА: (на Стрый), рано о год. 8 мин. 20 поѣздъ омнибусовый; веч. о год. 8 мин. 32 поѣздъ мѣшаный и о год 1 мин. 53 по пол. поѣздъ льокальный Щирецъ-Львовъ.

ЗЪ ПОДВОЛОЧИСКЪ: на дворецъ Подзамче год. о 10 мин. 17 веч. поѣздъ поспѣшный; о год. 2 мин. рано 31 и о год. 3 мин. 48 по пол. поѣздъ мѣшаный.

Якъ заводити Правды на ладъ закомарскои Правды?

Розказавъ Данило Танячкевичъ, духовный Закомаря. Накладомъ „Батьковщины“. Цѣна 10 кр., а почтою 12 кр. Достати можна черезъ редакцію „Батьковщины“.

РОБОТНЯ СУКОНЬ ДАМСКИХЪ

и одягонъ дитячихъ

Іосифы Петраньскои

при улицы Скарбковской ч. 37 (партеръ) во Львовѣ.

Выконуе всякй замовленя въ область дамскои кравеччины входячй въ найкоротшомъ часѣ, старанно, *пбсля найновѣйшихъ журналовъ.* (4—6)

Удѣляю такожъ основнои

НАУКИ КРОЮ

пбсля французскои методы.

Цѣны умѣрены.

ЛѢЧЕНЬЕ РАДИКАЛЬНЕ

всѣхъ

ХОРОБЪ нервовыхъ и епилептичныхъ

и ХОРОБЪ ТАЙНЫХЪ

ВСЯКОГО РОДА

моею одинокою методою безъ ушкодженя здоровя.

Гонорарь платится ажь по цѣлковитомъ выздоровленю.

Dr. Prof. **A. MALASPINA**

членъ многихъ товариствъ научныхъ

236, Rue de Bercy, à PARIS

Порозумѣватися черезъ кореспонденцію.

АНТ. ЩЕРБА

МУЖЕСКІЙ КРАВЕЦЬ

во Львовѣ, при ул. Коперника ч. 5.

маe честь поручити Вч. ПТ. Публицѣ и Вч. Духовеньству свою

РОБОТНЮ

МУЖЕСКОИ ОДЕЖИ

пбсля найновѣйшои моды, зъ найлучшихъ товаровъ и по цѣнахъ якъ найдешевшихъ, упрашаючи ихъ Русинъ о ласкавй взгляды Вич. П. Т. Публики и Вч. Духовенъства, поручаeся ласкавому покровительству.

Всѣ ласкавй замовленя выконуются въ найкоротшомъ часѣ. (3—12)

ПОШУКУЄСЯ

Вдовы або сироты

по священику

до заряду дому и господарства.

Близшй вѣдомости

въ редакціи „Дѣла“.

Переводы и наслѣдованя

Осипа Шухевича

зъ портретомъ и біографіею автора.

(Посмертне выданье.)

Львовъ, 1883.

Можна набути у накладника, проф. Володимира Шухевича (ул. Куркова, ч. 26) або замовити черезъ редакцiи рускихъ часописей. Цѣна примѣрника 80 кр., съ пересылкою 85 кр.

Складъ фабричный красокъ, лякеровъ, покостовъ, продуктовъ хемичныхъ заразомъ и торговля матеріялювъ

ГИБНЕРА и ГАНКЕ

во Львовѣ, Рынокъ

поручае

Краски олѣйнй

зовсѣмъ готовй до ужитку, до малюваня дверей, бковъ, помостовъ, даховъ, домовъ, огородовыхъ знарядовъ и господарскихъ, знарядовъ рольничыхъ и т. д.

КРАСКИ

олѣйно-лякеровй и бурштиново-лякеровй

масу до запусканя помостовъ

власного выробу, найлѣпшого рода

лякеръ до помостовъ,

лякеръ до школьныхъ таблиць

найдобрѣйшій

лякеры повозовй правдивй

англійскій зъ фабрикъ Wilkinson, Heywood и Clark въ Лондонѣ,

всякого рода лякеры до роботъ внутрилиныхъ, вильняныхъ, дерева, желѣза и шкоры.

Краски сухй всякй роды:

синилиновй,

до крашеня лощ

„ „ матерій,

друкарскій, бронзы (золотый порошокъ), золото въ аркушахъ,

ростиный въ плынѣ,

для переплетниковъ,

тушовй акваредевй въ гузичкахъ и дѣбочкахъ,

акваредевй вохнй въ трубочкахъ и мушлинѣ,

до мальованя порцелянъ,

олѣйный въ трубочкахъ до роботъ артистичныхъ.

Средства до ретушованя, олѣйни и вершкосы до роботъ артистичныхъ, пензлѣ, малярскй полотна, палеты сталюги и всякй прибори до мальованя и рысованя.

Артикулы для фольварковъ:

Смаровило до желѣзныхъ осей,

олива до машинъ,

торъ гарный,

цементъ и гипсъ,

китъ, асфальтъ,

антимерулионъ,

карболевый квасъ и другй средства дезинфекцiйнй.

Приряды пивничнй:

Шпунты и чопы до бочокъ,

корки до бутельокъ,

капелѣ до бутельокъ,

маса до лякованя бутельокъ,

машины до корковани бутельокъ,

„ „ „ бочокъ,

тирбушоны,

машины до мытя фляшокъ,

щипцы до бочокъ.

Артикулы гумовй,

кишки гумовй до газу и до стиганя воды, вина, пива, квасу; плыты гумовй и пр.

простирала гумовй.

Пасы до машинъ и молотѣлень зъ найлѣпшихъ шкоръ бельгійскихъ всякой ширины.

Гурты до машинъ, вужѣ конопляный.

Руры цинковй и оловяный.

Шротъ, льотки и кулѣ.

Порошокъ на комахи и молѣ, тинктура на комахи, камфора и перецъ бѣлый.

Артикулы толетовй, мыла толетовй, Extraits d'odeur, Eau de Cologne, олѣйки и помады.

Лякъ до печатаня.

Чорнило до писаня, до гектографіи, червоне, сине, чорне, до значеня бѣлля и автографичне.

Краски до печатокъ, гума и иншихъ розпущеный.

Китъ до скла и порцелянъ.

Смаровило непромакаюче на шкору.

Смаровила на копыта въ способомъ ужитку.

Товщь до оружія.

Лякеръ до роботъ чорный, золотый и мѣнячйся.

Чорнило до шкоръ.

Апретура до конзервованя шкоръ и пр.

Все по найдешевшихъ цѣнахъ.

Цѣнники спеціяльнй на жаданье gratis и franco.

При замовленяхъ за послѣплатою просится о присыланье певной суммы, котра выстарчила-бъ хоть на оплаченье тамъ и назадъ кошторъ почтовыхъ на случай недоставня посылки.

Отъ осени року 1884 въ власномъ домѣ Ринокъ ч. 38.

Выдавець и редакторъ: Ан онъ Горбачевскій.

Зъ друкарнѣ Тов. им. Шевченка пбдъ зар. К. Беднарского.

Ч. 22. Львôвъ, Четверъ 23 лютого (6 марта) 1884. Рôчникъ V.

Выходитъ во Львовѣ що Вторника, Четверга и Суботы ирбмъ рускихъ свитъ) о 4-бй год. попол. Литер. додатокъ „Библіотека найзнам. повѣстей" выходитъ по 2 печат. аркушѣ кождого 15-го и послѣдного дня кождого мѣсяца.

Редакція, администрація и експедиція пôдъ Ч. 44 улиця Галицка.

Всѣ листы, посылки и рекламаціи належитъ пересылати пôдъ адресою: редакція и администрація „Дѣла" Ч. 44 ул. Галицка.

Рукописи не звертаются тôлько на попереднє застереженье.

Поодинокє число стоитъ 12 кр. а. в.

Оголошенія принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. бтъ одной строчки печатной.

Рекламаціи неопечатаній вôдный бтъ порта.

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администраціи часописи „Дѣло" ул. Галицка, Ч 44

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло" *для Австріи*: на цѣлый рôкъ . . 12 зр. на пôвъ року . . . 6 зр. на чверть року . . 3 зр. съ дод. „Библіотеки": на цѣлый рôкъ . . 16 зр. на пôвъ року . . . 8 зр. на чверть року . . 4 зр. на самъ додатокъ: на цѣлый рôкъ . зр. 5·— на пôвъ року . „ 2·50 на чверть року . „ 1·25

для Россіи: на цѣлый рôкъ . . 12 руб. на пôвъ року . . . 6 руб. на чверть рок. . . 3 руб. съ дод. „Библіотеки": на цѣлый рôкъ . . 16 руб. на пôвъ року . . . 8 руб. на чверть рок. . . 4 руб. на самъ додатокъ: на цѣлый рôкъ . . 5 руб. на пôвъ року . . . 2 50кр

Для Заграницы, окрбмъ Россіи:
на цѣлый рôкъ . . . . 15 зр.
на пôвъ року . . . . 7·50 зр.
на чверть року . . . . 3·75 зр.
съ дод. „Библіотеки": 19 зр.
на самъ додатокъ: на цѣлый рôкъ . . 6 зр.

Io-triumphe!...

III.

На конгресѣ берлинскôмъ мавъ кн. Бисмаркъ отъ якъ высказатись до кн. Горчакова: *„Не силуйте мене выбирати мôжь вами, а — Австрію"*.

Однакожь по конгресѣ мабуть таки зайшла конечнôсть выбирати, и отъ небавомъ почули мы о тѣснôмъ союзѣ Нѣмеччины съ Австрією. Дальша исторія сего союза, якъ ôнъ перетворився въ потрôйный союзъ и пр., доволѣ звѣстна. Перерывъ дружбы Нѣмеччины съ Россіею, сеи дружбы, котру кн. Бисмаркъ передъ конгресомъ берлинскимъ называвъ „turmoch", бувъ дуже наглый и рѣшучій. Россія гнеть почалась обзырати за иншими союзниками, и пôдъ часъ коли звязь дружбы Австріи съ Нѣмеччиною щоразъ то тѣснѣла, старалась дипломатія россійска порозумѣтись съ Англією, — ôтбулась голосна свого часу подорожь царя россійского до Копенгаги, де царь бачився съ англійскимъ премiéромъ Гладстономъ, — котрый именно по се потрудився кораблемъ зъ Лондону. Если успѣхи Австріи на балканскôмъ пôвъостровѣ були впростъ ривализацією съ Россією, то успѣхи сй зовсѣмъ не були на руку и Англіи; звѣстнй суть слова Гладстона, сказанй пôдъ адресою Австріи: „Hands off" (прочь съ руками)! Планъ Гладстона дотычно балканского пôвъострова бувъ той самъ, що его нынѣ переводитъ въ Суданѣ: divide et impera; се та сама политика, котрои тримались Римляне въ ôтношеняхъ съ своими могучими сусѣдами: подѣлити ихъ зъ-разу на майже рôвно сильнй таборы, беручи по-при тôмъ слабшого въ спеціальну опѣку, а потôмъ, при часѣ, неволити одного по другôмъ и по змозѣ забôръ романизувати. Сей принципъ поясняе намъ теперѣшне поступованье Англіи въ Египтѣ: проклямацію Гордона, оголошенье „пророка" Магди султаномъ Кордофану, — при рôвночасной оборонѣ надморскихъ мѣстъ и перманентнôй окупаціи Египту. Що-жь до балканского пôвъострова заявивъ Гладстонъ неразъ, що належитъ его *лишити* (по упадку Турціи) въ посѣданю тыхъ племенъ, котрй его замешкуютъ; многй бачили въ тôмъ навѣть гуманнôсть англійского премiéра; проклямація Гордона, дозволяюча торгъ чорными невôльниками, дуже въ пору илюструе сю гуманнôсть.

Розлучившись съ Россією, Нѣмеччинѣ жилось... яко тако; *не она* перша змагала до нового союза, за тымъ убивався п. Гирсъ, за тымъ-же и ѣздивъ недавно по Европѣ, звѣдувався и въ Фридрихсруе и въ Вѣдни. Годѣ намъ знати поглады великихъ дипломатôвъ; намъ доступнй лише факты (по части) — и исторія.

Вôйна съ Туреччиною коштувала Россію много крови. Конецъ-кôнцевъ стала Болгарія княжествомъ, а Румелія (всхôдна) автономичною провинцією. За тое дôстались Австріи майже безъ бою Боснія и Герцеговина, и — Сербія, а Англія усадовилась на Кипрѣ и въ Єгиптѣ; вôйна Россіи принесла зовсѣмъ кому иншому значно бôльшй користи, нѣжь самôй Россіи. Припустѣмъ навѣть, що Россія дѣйстно загрозитъ зъ Мерву индійскй посѣлости Англіи, — однакожь, наколи-бъ прійшло до серіознои розправы на балканскôмъ пôвъостровѣ, то полки австрійскй ледви чи не коротшу дорогу будутъ мати пôдъ Царгородъ,—блокада Англіи учинитъ Россіи и безъ того тяжкій доступъ на Балканъ майже неможливымъ, а евентуальна воєнна демонстрація Нѣмеччины въ польскихъ провинціяхъ звяже Россіи до решты руки; що значитъ така демонстрація, можна було переконатись пôдъ часъ крымскои вôйны, коли австрійскй войска окупували були Яссы. Мы увѣренй, що кождый крокъ Россіи на Всходѣ, выкличе два кроки ей ворогôвъ. Теперь вже иншій господарѣ постарались добре и завчасу усадовитися поперекъ сеи дороги, котру ѣй вказуе ей исторія. А се належало-бъ собѣ выбити разъ на все зъ головы, щобъ Бисмаркъ въ чѣмъ-небудь и коли-небудь позабувъ на интересы Нѣмеччины; дарма, Бисмаркъ не злакомится нѣ на крестъ, нѣ на ленту съ орденомъ, щобъ за-про се опустити свою могучу союзницю Австрію; не приеднае его и комитетъ благотворительный... На потвердженье нашои думки не довго прійшлось намъ ждати; пôдъ часъ коли россійска праса славитъ по змозѣ новонавязану дружбу съ Нѣмеччиною, ôтповѣдае на се нѣмецка, навѣть офиціозна праса, що „серце Нѣмеччины будь що будь належитъ вже до Австріи!..."

Що-жь до Мерву, то правда, що може ôнъ статись *пригôдною погрозою* противъ Англіи, однакожь и не бôльше; та и не належитъ и Мерву перецѣнювати. Зъ одной стороны справедливо уважаютъ „Соврем. Извѣст.", що индійскй посѣлости Англіи — Россіи не конче потрѣбнй. Помиляемо вже кôлько се буде коштувати Россію выкористанье стратегичнои вартости Мерву, але не забувайно, що англійскй инжинеры и генералы въ Афганистанѣ не дармували и не будутъ дармувати, — що Россія мусѣла-бъ выступити офензивно, а Англія може ограничитись на дефензивѣ, а се чейже велика рôжница. Правда, индійскй посѣлости — се ахиллева пята Англіи; але якъ тяжко до сеи пяты дôбратись, та чи и можна дôбратись?... Нѣмъ сонце зôйде — въ Мервѣ, роса очи выѣсть — на Балканѣ. Англія Россіи въ Азіи не зачѣпае; для неи Сибѣрь ще менше потрѣбна, якъ Россіи богатй рôвнины индійскй; Англія боронится.

Приязнь Бисмарка скôнчилась вже разъ болестною наукою для россійскои дипломатіи; она не може и на будуче инакше скôнчитись. Не можемо далеко пускатись въ будучнôсть, але вôльно намъ за то глянути въ доволѣ далеку минувшôсть. Балканскй провинціи входили вже неразъ въ складъ краѣвъ короны св. Стефана, належали до Австріи; Бѣлгородъ бувавъ вже австрійскою твердынею. Нѣмецкй рыцарѣ ордена св. Маріи умѣли — воюючи противъ Польщи — дуже добре цѣнити... стратегичну линію Вислы и дуже любили займати замки и форты вздовжь ей берегôвъ. Для розширяючихся, або крѣпнучихъ державъ показуются при рôвныхъ условіяхъ тй самй „новй цѣли..." Польща розбила рыцарѣвъ нѣмецкихъ, покорила Прусы, — та вконець сама впала, а по ей розвалинахъ посуваются поволи але вытревало правнуки тевтонôвъ. Нѣмецкій Vaterland все ще маe частину своихъ дѣтей пôдъ Россією, въ остзейскихъ провинціяхъ. Коли порôвнаемо минувшину съ теперѣшностею, то розвиваесь передъ очима нашими — der Drang nach Osten вже въ цѣлôй своѣй нагôй красѣ. А во внутрь державъ бачимо такожь въ цѣлôй красѣ — das Gottesgnadenthum. Парламентаризмъ зводится поволи либеральными гриндерами и хитрыми дипломатами — ad absurdum. Що-жь зъ такого выходитъ — и на се находимо ôтповѣдь въ исторіи.

Розумѣеся, що для кого исторія terra incognita и кто очи загубивъ въ замшеныхъ денаціонализаційныхъ мрѣяхъ, сему представляются факты „комедією", а положенье Австріи по зближеню Россіи до Нѣмеччины — „серіознымъ". Мы ще разъ кажемо: **свобода горожанска и свобода народностей — се дорога до могучости и славы державъ. Свобода славянскихъ народностей Россіи не може ѣй пошкодити; не може ѣй пошкодити свобôдный розвôй южнои Руси на природныхъ, справдѣ народныхъ основахъ: не може ѣй пошкодити свобода горожаньска; а все се може зъентузіязмувати такъ россійскихъ, якъ и балканскихъ Славянъ.**

ДОПИСИ.

Отъ Турки.

(*Рускій языкъ въ ц. к. староствѣ турчанскôмъ.*) На днихъ бувъ я свѣдкомъ того, въ якій способъ ц. к. урядники политичнй въ Турцѣ передъ народомъ самй себе компромитуютъ и свою повагу урядничу поневѣряютъ. Одинъ селянинъ вручае письмо красно и четко по руски писане и по руски адресоване секретареви ц. к. староства въ Турцѣ. П. секретарь поглянувши на тое письмо заявляе отверто, що „to pisane po rusku, a ja po rusku czytać nie umiem" — и кличе другого ц. к. урядника ôтъ ц. к. староства и проситъ его, щобы ему тое письмо прочитавъ. Той другій ц. к. урядникъ бере письмо въ руки, пробуе читати, да якось не иде, тай заявляе, що ôнъ буквы трохи пôзнае але читати не потрафитъ. Ну, кличе п. секретарь третого ц. к. урядника и каже: „Może pan umie po rusku, to proszę to pismo przeczytać". Да, той третій цѣлкомъ простодушно каже: „Ja po rusku — jak tabaka w rogu, nie nie umiem" — и по тыхъ словахъ почавъ съ своими товаришами реготатися. Селянинъ вытрѣщивши очи на тое въ своѣмъ родѣ комичне представленье, вытягае, кланяючись, руку до п. секретаря и каже: „Та коли паны не умѣете читати, то ôтдайте письмо; я не знавъ, що увиджу въ бецирку такій дивоглядъ, вôбы тôлько панôвъ не умѣло читати". П. секретарь успокоюе чемного селянина и каже, щобы ôнъ собѣ ишовъ спокôйно домôвъ а тамъ вже на тое письмо резолюція прійде, бо вже въ мѣстѣ когось мусится глинвины, тяжести и труды для осягненя якого-такого въ нихъ доходу, належалось-бы при фасіонованю поступити справедливѣйшою и вигляднѣйшою дорогою.

Пропамятне письмо

про нужденне положенье гр.-кат. духовенства въ Галичинѣ и Буковинѣ.

III. Проектованє правительствомъ полученье конгруы.

Зъ уваги на таке сумне положенье руско-кат. клира и на многоразовй его просьбы, а особливо въ наслѣдокъ цѣсарскихъ мовъ троновыхъ зъ рр. 1873 и 1879 почало правительство думати о получшеню долѣ клира. Дня 15 сѣчня 1880 р. предложило правительство палатѣ послôвъ проектъ закона тыкаючого дотаціи кат. душпастырства. Але именно той проектъ найвôльнше руско-кат. духовенство найбôльшими обавами, бо коли-бъ ôнъ дôставъ обовязуючу силу, то положенье того духовенства въ загалѣ погôршилось-бы ще далеко бôльше, нѣжь доси. Що обавы тй не суть безпôдставнй, можна переконатися въ слѣдуючихъ выводôвъ.

§. 1 попередъ всего нормуе, що „самостôйнымъ душпастырямъ и системизованымъ сотрудникамъ маe бути ôтповѣдный до ихъ стану минимальный дохôдъ (конгруа) о тôлько въ фонду религійного доповненый, о скôлько его не покрываютъ доходы сполученй съ духовнымъ урядомъ". А щобъ выслѣдити выше згаданй а съ духовнымъ урядомъ сполученй доходы, наказуе §. 3 докладнй вôзнання сполученыхъ съ духовнымъ урядомъ доходôвъ и выдатковъ, а именно тй вôзнани, коли-бъ були переведенй пôсля проектованыхъ правительствомъ приписовъ, мусѣли-бъ головно цѣле обѣцяне получшенье конгруы для руско-кат. клира въ горы вробити илюзоричнымъ. Въ §. 5. розпоряджени сказано: „Въ рубрицѣ „доходы" належитъ вôзнати: чистый дохôдъ зъ грунту, будынкôвъ, капиталôвъ, рентъ и правъ ужитковыхъ, заплатъ за духовнй функціи (права епитрахиля, належитости за писанье метрикъ и пр.), пенсіи, доходы зъ фундацій, зъ церковныхъ належностей и заробковань, въ кôнци всякй доходы, якй духовный побираe зъ маетку парохіяльного або зъ церковныхъ фондôвъ дотаційныхъ и спомагаючихъ".

Зô взгляду на окремй ôтносины руско-кат. клира пôдносимо зъ сеи рубрики слѣдуючй точки, котрй, пôднесенй до силы права, сталисъ-бы тижкимъ ударомъ для руско-кат. клира:

1. Чистый дохôдъ зъ грунтôвъ, розумѣесь, на пôдставѣ ново-переведеного грунтового катастру поданый зôставъ значно высше, нѣжь бувъ доси и нѣжь есть на дѣлѣ. Бо-жь треба взяти на увагу, що душпастырь самъ при своихъ духовныхъ обовязкахъ не есть въ силѣ вести господарку на ерекціональныхъ грунтахъ, але муситъ въ тôй цѣли держати слугъ, котрыхъ платни повинна-бъ бути въ доходу потручена, мѣжь тымъ коли §. 9. проектованого розпоряджени говоритъ, що „выдатки на слугъ, коминарѣвъ, наймитôвъ и пр." не маютъ ôтчислюватися ôтъ парохіяльныхъ доходôвъ, а §. 11. каже, що „при доходахъ натурою вôльно потрутити тôлько кошты довозу, найбôльше до 10% доходу brutto." Дальше треба увзглядити, що господарство душпастыря и черезъ те богато терпитъ, що грунты ерекційнй нѣде не скоммасованй, але звычайно розкиненй въ кôлькохъ досыть далекихъ ôтъ себе селахъ, а въ однôмъ селѣ въ дуже многихъ парцеляхъ. При найкористнѣйшôмъ зборѣ священикъ маe заледво ту потѣху, если причинится своими доходами до добра загалу и добре администруе фондомъ религійнымъ. Але на случай нещасть елементарныхъ, падежей, посухи або повѣни, або на случай недуги въ домѣ, тратитъ ôнъ не тôлько чистый дохôдъ, але и вкладовый капиталъ. Съ поглядомъ на тй, аж надто часто сумнй здобутки господарованя на грунтахъ ерекціональныхъ замѣтивъ рускій посолъ крыл. Яковъ Шведицкій д. 22. марта 1878 въ палатѣ послôвъ дуже удачно: „Черезъ господарованье на грунтахъ ерекціональныхъ ставсь душпастырь — позаякъ дохôдъ его въ великôй части складаeся зъ плоду грунтôвъ ерекціональныхъ — майже безплатнымъ економомъ т. зв. религійного фонду. Замѣсть сповнити тяготѣючй на нѣмъ обовязки въ церквѣ и въ школѣ, муситъ ôнъ разомъ съ другими селянами въ лѣтнôй спецѣ робити въ поли, звозити зжате, щобъ заробити собѣ на куеникъ хлѣба и салатити надвышку фондови религійному, а то тымъ бôльше, що при обчисленю инвентаря парохіяльного потручуесь на выдатки культуровй заледво 10% безъ взгляду на то, що климатичнй нещастя, моровы, грады, повенѣ и т. д. нераз нищатъ плоды цѣлорôчной працѣ, т. е. цѣлу дотацію пароха". На пôдставѣ тыхъ уваг высказуесь теперь зъ многихъ сторôнъ жаданье, щобы плоды ерекціональныхъ грунтôвъ зовсѣмъ не були вчислюванй до доходôвъ парохіяльныхъ. На се мы згодитись не можемо, такъ якъ грунты ерекціональй безъ сумнѣву походятъ зъ побожныхъ фундацій и пôсля нетнуючихъ законôвъ не можутъ бути ôтчужений ôтъ свого призначеня, бо становлятъ найважнѣйшу и найцѣнѣйшу часть дотаціи душпастырѣвъ, котрои они пôдъ жадными условіями зречися не можутъ. Але зô взгляду на высше означенй обставини, тяжести и труды для осягненя якого-такого въ нихъ доходу, належалось-бы при фасіонованю поступити справедливѣйшою и вигляднѣйшою дорогою.

2. Платня за духовнй функціи (права епитрахиля и проч.). Щобъ доходы зъ духовныхъ функцій становили недтложну часть фасіи, сего не можна оправдати анѣ въ церковного анѣ въ державного погляду. Зъ церковного погляду суть се добровôльнй, случайнй и непевнй дары, певный родъ милостынѣ ôтъ вѣрныхъ для духовного, котрои, розумѣесь, въ горы обчислити, а затымъ и до конгруы душпастыря вчислювати не можна, если конгруа маe становити его минимальный, т. е. певный и ôтъ жадного случаю не належачій дохôдъ. Для того то й право каноничне каже при вычислюваню доходôвъ душпастыря, що до конгруы не можна вчислювати нѣякихъ непевныхъ доходôвъ (redditus, cum sunt de omnino incertis, non sunt imputandi in congruam). Але и зъ державного погляду не можна такои постановы оправдати, бо держава уважае своимъ обовязкомъ старатись о ôтповѣдне до его стану удержанье клира, и вже передъ столѣтьемъ докладно установила минимальный дохôдъ душпастыря, котрый теперь яко недостаточный хоче пôдвышити. Але коли той сподѣваный минимальный дохôдъ не маe статися зовсѣмъ илюзоричнымъ, то муситъ складатися въ певныхъ, ôтъ нѣякои случайности не зависячихъ факторôвъ. Такимъ факторомъ jura stolae не суть. Бо по перше, годѣ напередъ означити, кôлько крестинъ, вѣнчань и похоронôвъ буде въ громадѣ; а хочьбы въ попереднихъ лѣтъ се въ певныхъ границяхъ далось вычислити, то и се нѣчого не поможе задля звѣстныхъ уставъ маевыхъ, ко-

дати, щобы письмо руске умѣвъ прочитати. Селянинъ поклонившись каже: „Въ ласцѣ Божѣй вѣставайте!“ — тай выйшовши въ канцелярiи, поправляе на собѣ чуганю и ѳтзываесь такъ до своихъ многихъ товаришѣвъ чекаючихъ на него въ сѣнехъ:

— „Дивоглядъ людскiй! Пекъ му осина! Та въ тѳй канцелярiи не умѣютъ паны письма прочитати!“

— „Ей брешешь, куме Игнате, брешешь“, — каже кумъ Иванъ, — „та де-жь тото може бути, щобы паны не умѣли читати!“

— „Але скаръ мя Боже, що не умѣютъ! Видишь, гетъ тямку стратили, — ѳтповѣдае Игнатъ и почавъ все вѣрно розказувати, що въ канцелярiи паны надъ письмомъ говорили.

— „Я все говорю, що дурна тото робота съ тыми чколами, коли у нихъ такъ учатъ, що на кѳнци и читати не умѣютъ“ — повѣдае кумъ Михайло.

— „Чого тотѣ паны властиво въ канцелярiи сѣдятъ, коли и читати не умѣютъ? — примѣчае Гриць.

— „Бодай менѣ съ такими панами! Та они такѣ хлопы слѣпѣ, якъ и мы; овва, а то ми комисарѣ!“ — ѳтрубавъ сердито Гаврило.

Такъ розправляючи потягнула товпа бойкѳвъ дорогою ведучою пѳдъ самъ Бескидъ въ свояси, посмѣшкуючись въ панѳвъ въ бецирку.

Най же пп. ц. к. урядники въ старостве не говорятъ, що „ві indywidua, które powagę urzędników przed narodem podkopują“; самѣ, самѣ панове пѳдкопуете свою повагу. То бо днесь до удержанiя поваги урядничои не выстарчитъ — шапочка съ рожею и униформъ съ вѣздами, хотяйбы въ тѳмъ убраню бундючна марсова мина строилась. До удержанiя поваги треба ще чогось бѳльше, а особливо, щобы не демаскуватись и не компромитувати въ высше наведеный способъ. Дотычнѣ высшѣ власти, котрымъ ходитъ о удержанье поваги собѣ пѳдчиненыхъ органѳвъ, повиннѣ подѳбнымъ соблазнямъ запобѣгчи а то въ той простый способъ, щобы **дали приказъ** панамъ ц. к. урядникамъ **научитись по руски читати!**

Ѳтъ Пѳдгаецъ.

(*Загальный ѳбзоръ ремѣсничого товариства „Помѳчь“ въ Пѳдгайцяхъ.*) По ѳтспѣванѳй служѳбѣ Б. при участи хору спѣвакѳвъ пѳдгаецкихъ, зѳбралось 38 членѳвъ „Помочи“ въ домѣ ч. Залуцкого. Зборы ѳткрывъ Вп. голова о. Дим. Гуваръ пѳвгодинною промовою, въ котрѳй досадно и искраво змалювавъ причины упадку нашого мѣщанъства. Мѣжь иншимъ звернувъ увагу на марнотратство, яке показуесь мѣжь нашимъ мѣщанъствомъ при весѣляхъ, крестинахъ и похоронахъ. „Я сынъ рускаго мѣщанина въ Бучача“ — говоривъ бесѣдникъ — „знаю отже найлучше, якъ то нашѣ мѣщане тяжко зароблены грѳшь выдаютъ марно лишь на то, щобы одинъ не бувъ гѳршимъ ѳтъ другого. Я собѣ пригадую, якъ то мѣщанъство бучацке тому 40—50 лѣтъ гарно убиралось, яке поважанье мало оно всюда. А нынѣ, богато задля марнованя гроша, зѳбѣднѣло и не маи неразъ въ що одягнутись, а запожичаючись на непотрѣбне, не стае ему на потрѣбне. Тому вы, братя, якъ не хочете съ часомъ цѣлкомъ свою долю запропастити, услухайте мого представленя и щадѣть грѳшь, а тымъ певно поможете своѣй бѣдѣ.“ Всѣ присутнѣ выслухали тои остерегаючои бесѣды съ великою увагою и сердечно за ню подякували.

Потѳмъ перечитавъ секретарь о. К. Дудыкевичь справозданье въ дѣяльности выдѣлу. Зъ того справозданя довѣдались мы съ болемъ серця, що товариство, котре вже истнуе одинайцять лѣтъ, лишь черезъ першихъ 5 лѣтъ змагалося до доброго, а черезъ шѣсть послѣдныхъ лѣтъ зовсѣмъ пѳдъупало. Про причины упадку замовчу, бо выявленье ихъ могло-бъ лишь розвеяти товариства пошкодити. Въ касѣ есть лишь 345 зр. Окрѳмъ того мае товариство маленьку библіѳтеку.

По перечитанѳмъ справозданю забравъ голосъ о. Евг. Гуваръ, — котрый передъ шести роками бувъ секретаремъ „Помочи“. „Тому 6 лѣтъ, якъ выѣхавъ я ѳтъ васъ, а повернувши, застав я „Помѳчь“ въ дуже сумнѳмъ положенiю. Вы, панове товаришѣ, кажете, що вы длятого не дбали о товариство, бо не мали провѳдника и дорадника доброго. А и на то вамъ скажу, що не такъ недостача дорадника, якъ радше недостача у васъ почуття власнои помочи, есть причиною слабого розвою „Помочи“. Тутъ розказавъ бесѣдникъ, якъ то завязуются въ Англiи товариства на пѳдставѣ „власнои помочи“ (self-help) и якъ славно они розвиваются. „Тожь и вы, товаришѣ, не спускайтесь на дорадникѳвъ, ино вскресѣть жизненну силу самѣ въ собѣ а власною помочею дбѣтесь до того, що ваша „Помѳчь“ стане вамъ тогды дѣйстно — помочею.“

Ѳттакъ слѣдувало затвердженье выдѣлу, выбраного на попереднѳмъ загальнѳмъ зборѣ. Голова о. Д. Гуваръ; заступникъ п. Т. Досинчукъ; секретарь о. К. Дудыкевичь.

Затвердженому выдѣлови препоручено: 1) на-разѣ що тыждня ѳтбувати свои засѣдания; 2) уважати, щобы члены сходились що день читати и щобы не ходили на шиковѣ забавы; дальше препоручено выдѣлови 3) щобы устроивъ въ Пѳдгайцяхъ въ день 3 (15) мая музикально-декляматорскiй вечерокъ съ ѳтчитомъ въ користь „Помочи“; въ-кѳнци 4) щобы вписати товариство въ члены „Народнои Торговлѣ“.

Пѳдъ конець промовивъ ще о. І. Дудыкевичь о потребѣ религiйнои моральности. По принятю кѳлькохъ членѳвъ и ѳтспѣваню пѣсень „Щасть намъ Боже“ и „Ще не вмерла Украина“ — голова закрывъ зѳборъ, а всѣ присутнѣ розѳйшлися съ великимъ вдоволеньемъ о 2-гѳй годинѣ въ полудня. Щасть Боже ожившому-ся товариству!

Переглядъ часописей.

(„*Gazeta Narodowa*“ *о Єзуитахъ-миротворцяхъ. Новый н-ръ „Gazety Naddniestrzańskiej“. Новый н-ръ „Карпата“*).

Минувшого тыжня почули мы прецѣ и зъ „Gaz. Narodow-oи“ разъ людскiй голосъ и спѣшимо подѣлитися нимъ съ читателями „Дѣла“, тымъ бѳльше, що такѣ ѳтзывы повиннѣ мы завсѣгды мати въ рукахъ, щобъ при найблизшѳмъ зворотѣ мыслей и политики „Gaz. Nar.“ могли ткнути тѣ ними въ очи. Бо щобъ се було серiозне, непохитне переконанье тои хамелеонообразнои газеты, сего мы прецѣ не можемо допустити.

„Въ рускихъ газетахъ — пише „Gaz. Nar.“ — повторяются ѳтъ часу до часу рѳжнѣ вѣсти о втисканю ся Єзуитѳвъ у внутрѣшнѣ справы церкви унiятскои. Значну часть сихъ вѣдомостей почислити треба на рахунокъ политичнои тенденцiи, — щобъ именно удержувати въ роздражненю рускихъ мальконтентѳвъ „польско-єзуитскими“ страхами. Правдоподѳбно до такихъ тенденцiйныхъ выдумокъ належитъ подане въ послѣдньѳмъ н-рѣ „Слова“ донесенье, що вже съ весною с. р. наютъ Єзуиты занати и другiй монастыръ василiянськiй въ Лаврове въ Самбѳрщинѣ, а то нѣбы пѳдъ видомъ розширенья порученого ихъ завѣдательству новицiяту добромильского. Мы переконанiй, що то неправда. Але треба бажати, щобы компетентнѣ сферы рѣшучо заперечили подѳбнымъ вѣстямъ, бо нехай буде якъ хоче, то певне есть, що Єзуиты Полякѳвъ съ Русинами не погодятъ. А вже зъ помѣжь всѣхъ средствъ тое мабуть есть найменше ѳтповѣдне и найменше практичне, щобъ для умиротворенiя руско-польскихъ сварѳвъ народныхъ давати Єзуитамъ фундацiи унiятскѣ. Єднанье Русинѳвъ съ Поляками при помочи Єзуитѳвъ причинилось бы пѳсля нашого найглубшого переконанiя тысячу разѳвъ скорше до ширенья у насъ русофильства, нѣжь цѣла агитацiя агентѳвъ политики Побѣдоносцева“.

Мы на тѣ слова не можемо нѣчого сказати, якъ тѳлько пожелати „Gaz. Narod.“ щобъ се справдѣ було ей найглубшимъ переконаньемъ и се найглубше переконанье було хочь такъ глубоке, щобъ леда оупротивна филя, леда капризъ не могли его перевернути и перемѣнити!

„Разноствiе превеликое“ есть пѳсля слѳвъ „Карпата“ (ч. 7) мѣжь угорскими Русинами а угорскими Сербами и Румунами. „Сербы сохраняютъ свою церковную автономiю, соблюли строгое православiе и ненарушимо держатся своего языка, такъ какъ мы церковной автономiи не имѣемъ, но въ дѣлахъ церковнаго управленiя равные съ латинниками, приняли унiю, и тѣмъ (по мнѣнiю нѣкоторыхъ) ѳтступили ѳтъ строгаго православiя, — а *на конецъ приняли въ товарищественной жизни интелигенцiи мадярскiй языкъ и принимаемъ тоже языкъ и въ училищахъ такъ высшихъ какъ по части уже и въ народныхъ*“. Ой, справдѣ, що „*на конецъ*“! „Мы изъ собственныхъ силъ, ѳтъ „народа“ почти нiчого не имѣемъ, да — имѣти либо созидати и не въ состоянiи“ — признаеся въ кѳнци „Карпатъ“, и мы вѣрямо вповнѣ его словамъ. Такими способами, якъ се робитъ „Карпатъ“, такою завчесердною и прямо сервилистичною политикою, такимъ страшеннымъ ѳтчуженьемъ ѳтъ свого народа, ѳтъ его насущныхъ интересѳвъ и его живои мовы ще нѣкто на свѣтѣ не „создавъ“ и не „создасть“ нѣчого. Бо для чого-бъ, пытаемось мы, „Карпатъ“ замѣсть розводитися обширно о „смерти графа Цiраkiя и памяти графа Сеченiя“, и споминати, по его словамъ, „произшествiя таковыхъ направленiй прислучающихся въ нашемъ отечествѣ“, не мѳгъбы и справдѣ оглянутись на пѳвнѳчь и региструвати бодай важнѣйшѣ факты народного и суспѳльного житя въ Галичинѣ а хочь бы и въ Россiи? Не вжежь прославлена мадярска конституцiя заборонае навѣть „регистроване событiй“? Чи може самъ „Карпатъ“ уважае таке „регистроване“ якимъ-небудь „возмущенiемъ покоя, безпеченьства лицъ и имѣнiя“? Правда, графѳвъ и князѣвъ „Карпатъ“ не знайде, — алежь бо мы переконанiй, що й тѣ его улюбленi графы и князѣ, котрыхъ „событiя“ ѳнъ такъ „строго“ региструе, анi угорускому народови, анi самому „Карпатови“ нѣчого крѳмъ жебрацкои милостынѣ не дадутъ!

Въ тѳмъ же 7-бмъ н-рѣ „Карпата“ есть ще одна статiя дуже цѣкава, въ котрѳй полемизуесь щось съ „Дѣломъ“ („Gyilo“), „Словомъ“ („Szlovo“) и „Одесскимъ Вѣстникомъ“ („Odesszai hirnök“) про стрыйско-мукачѣвску желѣзницю и ей знаменье для угорскои Руси, — але позаякъ статiя писана по мадярски, то мы, не владаючи тою милозвучною бесѣдою, не можемо сказати, якъ и о чѣмъ тамъ написано. Закѳнчимо сю замѣтку о новѳмъ н-рѣ „Карпата“ его власною новинкою, котра дай Боже, щобъ справдилась на цѣлѳй угорскѳй Руси: „*Весна приближается, быти можетъ теплыя дни скорше настанутъ какъ бы ожидати можно по правиламъ естественнаго теченiя времени*“. Дай Боже, дай Боже!

Выйшовъ 2-iй н-ръ „Gazet-y Naddniestrzańsk-oи“, котрый особливо користно звертае на себе увагу обширною рускою допискою „зъ села Схѳдницѣ“, въ котрѳй цiферами показано, якъ то пок. банкъ рустикальный приправадивъ до цѣлковитои руины заможного, бо 150 моргѳвъ грунту посѣдаючого господари Ивана Мазура зъ Схѳдницѣ. Въ р. 1871 затягнувъ Мазуръ пожичку 900 зр., зъ чого дѳставъ готѳвкою тѳлько 400, онѳли змушеный бувъ затягати дальшѣ пожички, такъ що взявъ въ банку суму 2.284 зр. На то сплативъ 3011 зр. 52 кр., а винены ще 9.600 зр. Допись написана дуже гарно, безъ жадного лишного слова, и коли-бъ „Gaz. Naddniestrz.“ могла въ кождѳмъ своѣмъ н-рѣ подати читаючѳй публицѣ одну таку працю, то певне сталась-бы дуже цѣнным выдавництвомъ для цѣлого краю. Розумно написана есть также вступна статiя „Nieco w kwestyi żydowskiej“, хочь съ окончными ей выводами не всюды можна згодитися, а накликуванье „do solidarnego działania przeciw nieuczciwemu kapitalizmowi“ (чи въ имени „uczciwego kapitalizmu“?) зраджуе неясни понятя автора о капитализмѣ въ загалѣ и о звязку съ нимъ жидѳвства въ нашѳмъ краю. За то статя „Likwidacya Banku włościańskiego“ знѳвъ попадае въ ту манiеру провинцiяльного способу писаня, якимъ грѣшили ѳбѣ вступнѣ статiи першого н-ру, а основна думка ей, що до залагодженя всей недолѣ, яку спровадивъ на нашъ край банкъ селянськiй, треба тѳлько „dobrej woli, ludzi uczciwych i prostą iść drogą“ есть не жадною думкою, не жадным выясненьемъ, не жадною радою, а тѳлько pium desiderium, надъ котрымъ нѣщо й дискутувати. Нѣ, ту добра воля не выстарчитъ, де потрѣбно ще й быстрого и на всѣ финты противникѳвъ приготованого розуму, а що до „ludzi uczciwych“ — ахъ, чи то жь кому можна заглянути въ серце, якiй ѳнъ? „Новинки“ подаютъ кѳлька цѣкавыхъ мѣсцевыхъ фактѳвъ.

трѣ лишаютъ кождому горожанинови до волѣ, чи схоче дати тѣ функцiи ѳтправляти католицкому священикови або нѣ, бо кождый може змѣнати вѣроисповѣданье або и перейти на безконфесiйнѳсть, черезъ що католицкiй душпастырь поноситъ ущербокъ въ своихъ до конгруы вчисленыхъ доходахъ. Крѳмъ того устава каже, що „нѣяка парохiяльна чиннѳсть не смѣе бути залежна ѳтъ упереднои заплаты належитости епитрахильнои“, и то навѣть пѳдъ строгою карою, навѣть пѳдъ загрозою ѳтлучена ѳтъ уряду духовного. Якъ-же може доходъ, котрого остаточно священикъ не смѣе допоминатися, бути вчисленый до фасiи певныхъ доходѳвъ? Вправдѣ устава нормуе, що „для стягненя постѳйныхъ належитостей за церковнѣ заповѣди переделюбнѣ, вѣнчання и похороны и за парохiяльнѣ писаня“ дозволяеся политична екзекуцiя. Але пытанье, котрый душпастырь схоче для стягненя тыхъ до его конгруы вчисленыхъ доходѳвъ братися ажь до сего крайного средства? А коли-бъ бнъ се зробивъ, то що въ того выйде? Звѣстна рѣчь, що стяганье всякихъ, хочь и найсправедливѣйшихъ належитостей дорогою екзекуцiйною выкликуе у контрибуентѳвъ нехѳть и роздражненье; якѣ наслѣдки оно потягло-бъ за собою въ тѳмъ разѣ — лишаемо до ласкавои розваги выс. правительству.

Але поминаючи се все, мы не знаемо, въ якѳй квотѣ жадати jura stolae? Само правительство признало, що Іосифиньска конгруа вже въ початкахъ була недостаточна и що всѣ цѣны що найменше въ четверо змоглися; въ того мусимо вносити, що и Іосифиньскiй патентъ о jura stolae не есть вже на часѣ. А прецѣ пѳсля обовязуючои устави душпастырь муситъ якъ найстараннѣйше уникати всякого супротивленя при означуваню такс епитрахильныхъ, если не хоче прiйти въ конфликтъ съ судами карными, а що найменше съ властями политичными.

Крѳмъ того зовсѣмъ справедливо можна замѣтити, що держава въ тѳмъ разѣ зовсѣмъ инакше поступае съ духовными, нѣжь съ цивильными и войсковыми урядниками. Бо коли тымъ признае за всякѣ урядовѣ чинности по за будынкомъ урядовымъ ѳтповѣдний дiеты и не потручуе ихъ въ пенсiи, то священикови доходы епитрахильнѣ, маючѣ той самъ характеръ, вчислено до конгруы.

Впрочѣмъ суть тѣ jura stolae, якъ одинъ въ душпастырѣвъ д. 23 сѣчня с. р. на нашѳмъ въѣздѣ зовсѣмъ справедливо пѳднѣсъ, тѳлько пытаньемъ часу и швидко зовсѣмъ минутся; се-жь бо добровѳльнѣ дары вѣрныхъ, а такѣ дары чимъ далѣ тымъ рѣдшѣ, бо и маючихъ вѣрныхъ що-разъ менше. А позаякъ у насъ, якъ и всюды, бѣднѳсть все бѳльше змагаеся, а либеральнѣ намагання, що найшли своѣ выразъ въ уставахъ маевыхъ, помимо противдѣланя клира щезнути не хочутъ, то швидко й зовсѣмъ не стане людей, котрѣ могли-бъ и хотѣли-бъ платити належитости епитрахильнѣ. Бѣднѣ не можутъ платити и пѳсля §. 23 маевыхъ законѳвъ суть навѣть увольненѣ, — и мы додамо, що такѣ увольненi у насъ стали ся правиломъ. Такъ отже втягненье правъ епитрахильныхъ до конгруы не дасть нѣчимъ оправдати. Они повиннѣ яко свободный пооѳчный доходъ бути даннѣ зовсѣмъ на волю партiй. Черезъ те й повага клира значно пѳднеслась-бы, бо священикъ не бувъ-бы змушеный для удержанiя свого жития при всякѳй духовѳй функцiи ѳтъ парохiянъ жадати дачокъ, котрѣ якъ и всякѣ дачки суть ненавистными и нищатъ добрѣ ѳтносины мѣжь душпастыремъ и его паствою. Ба, тымъ скорше сягнулось-бы ще бѳльше, бо всѣ злосливѣ жалобы на здиретва священикѳвъ за требы мусѣли-бъ на завсѣгды затихнути, — що все само собою було-бъ неоцѣненымъ здобуткомъ.

Дальше сказано, що до фасiи повиннѣ бути втягненѣ и доходы за писанье документѳвъ парохiяльныхъ. Напротивъ того мы можемо сказати, що пѳсли права каноничного „in Conգruam non sunt imputanda, quae debetur parocho ratione laboris“, позаякъ писанье есть также трудъ, сполученый навѣть съ деякими выдатками. Але позаякъ въ §. 12 проектованого розпорядженя выяснено, що „на выдатки канцелярiйнѣ маe бути потручена певна квота въ фасiонованого доходу“, то мы противъ того нѣчого не кажемо, надѣючися, що квота тая буде ѳтповѣдна до труду и полученыхъ съ нимъ выдатковъ.

3. „Доходы зъ фундацiй“, пѳдъ котрыми въ першѳй линiи треба розумѣти фундованѣ службы божѣ, обговоренѣ въ §. 10 проектованого розпорядженя, де кажеся, що „Посѣдателѣ парохiй, въ котрыхъ число фундованыхъ службъ божихъ перевышае 265 въ роцѣ, маютъ право за проче число утворити мисальну стипендiю або коли-бъ на то доходъ не выстарчавъ, недостачу вчисляти въ розходы“. Зъ нашого становища яко католицкiй священики мусимо мы высказати переконанье, що такiй припись не есть зовсѣмъ управненый. Пѳсля приписѳвъ устава цивильнои муситъ легальнѣ тестаментарнѣ розпорядженя бути свято додержуванѣ. Нема сумнѣву, що фундаторы такихъ службъ мали намѣръ повернути доходъ въ своихъ фундацiй для душпастырѣвъ мѣсци фундацiйного, а не для религiйного фонду.

4. Що тыкае прочихъ правъ ужитковыхъ, то позволимо собѣ ще звернути увагу на право рубания дровъ. Якъ звѣстно, цѣна дровъ разъ-въ-разъ пѳдносится. Коли затымъ систематизованѣ дотацiи дровами будутъ ѳбчисленѣ пѳсля пѳднесычои-ся цѣны, а картѳсть ихъ буде ѳттягатися ѳтъ конгруы, то въ многихъ парохiяхъ дойде до того, що цѣна дерева пожре найбѳльшу часть цѣлои конгруы; се вже й теперь дѣеся въ деякихъ парохiяхъ, якъ н. пр. въ Угриновѣ, сокальского староства, и въ другихъ мѣсцяхъ.

(*Дальше буде.*)

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(*Депутація Словенцевъ*) зручила недавно гр. Таффому пропамятне письмо, въ котрôмъ выказано, що урядники въ полудневôй Стирії майже зовсѣмъ не знаютъ словеньского языка. Пôколи меморіялу на 182 урядникôвъ административныхъ въ словеньскихъ округахъ лишь 38 добре знаютъ словеньскій языкъ; 55 зъ нихъ зовсѣмъ не умѣе въ тôмъ языцѣ референовати, а 89 сôть такихъ, що словеньскои мовы нанѣтъ не розумѣютъ. Гр. Таффе заявивъ депутаціи, що ôтъ старшихъ урядникôвъ навѣтъ не може вымагати знани словеньскои мовы и що анормальнй ôтношенія дадутся усунути лишь постепенно черезъ те, що до урядôвъ будутъ вступали новй силы. Словенцѣ пôдносятъ въ своимъ меморіялѣ, що задля ôтповѣдного образованя урядникôвъ политичныхъ належитъ утворити въ Марбургу або Цилѣ експозитуру намѣстництва. Гр. Таффе заявивъ однакожъ на се, що сему желаню стоятъ на перешкодѣ зъ одной стороны желанія правнополитичнй, а зъ другои стороны стрѣчаєся зреализованье такого плану съ трудностями финансовыми. Не вважучися нѣчимъ супротивъ депутаціи, ôтправивъ ея гр. Таффе, обѣщаючи провѣрити меморіялъ и полагодити его въ ôтповѣднôмъ часѣ.

(*Чи Хорватія прійме офиціяльно участь въ выставѣ угорскôй?*). На се питанье дае загребскій кореспондентъ „Politik“ негативну ôтповѣдь и доказуе, що навѣтъ самй прихильники теперѣшнои управы краевои уважаютъ поступованье мадярскихъ властей оскорбляючимъ національну честь Хорватôвъ. Що впрочѣмъ выставу окрещено угорскою, „забуваючи“ нарочно про другй народности, входячй въ составъ короны св. Стефана, сему по части винний самй хорватскій послы, котрй въ часѣ, якъ надъ выставою радивъ соймъ не запротестували противъ назвы и не зарекламували ôтповѣднои поправки. Урядова „Agramer Ztg.“ старается теперь вправдѣ вмовити въ публику, що опинія публична въ Хорватіи есть за обôсланьемъ выставы и що противна сему лишь опозиція, то заявленье такихъ людій, якъ Мигаловичъ суть зъ другои стороны найлучшимъ доказомъ, що голосъ „Agr. Ztg.“ въ тôй справѣ зовсѣмъ изольованый. На засѣданю выдѣлу хорватско-славоньского товариства господарского выступивъ Мигаловичъ рѣшучо противъ плянови офиціяльнои участи Хорватіи въ выставѣ угорскôй. Ôнъ заявився противникомъ обôсланя выставы пештеньскои межи прочими длятого, що Хорваты стрѣнулись-бы тамъ лишь съ насмѣшками и упослѣдженьемъ. Що такй погляды пануютъ въ сторонництвѣ прихильнôмъ Мадярамъ, се належитъ завдячити передовсѣмъ угорскôй прасѣ, котра, нѣколи не щадитъ Хорватамъ, такихъ комплементôвъ якъ пр. сей, що они жебраки и живутъ лишь зъ милостинѣ Мадярôвъ. Но хочъ загалъ прилюднои опинiи противный ôтъ самого початку плянови участи Хорватіи въ выставѣ пештеньскôй, то банъ гр. Кюнъ не тратитъ все ще надѣи, що такой побачитъ Хорватію офиціяльно репрезентовану. Въ тôй цѣли пôславъ ôнъ до Пешту одного зъ професорôвъ университету, щобы навязати съ правительствомъ переговоры; позаякъ однакожъ министеръ торговлѣ заявивъ, що неможе дати мѣста на особный хорватскій павильонъ и ôтмовивъ рѣшучо субвенціи зъ фондôвъ державныхъ, скôнчилася мисія на нѣчимъ.

(*Обсадженье епископского престола въ Паренцо-Поля*) опорожненого черезъ смерть дотеперѣшного епископа заповѣдае новй межинародній конфликты на истрійскôмъ пôвъостровѣ. Италіянцѣ бажали-бы мати епископомъ чоловѣка, котрого имя мало-бы показати славяньскому клирови и населенію, що енунціяція мѣродайныхъ оферъ тріестеньскихъ, вказуючихъ на конечность заведенія италійского урядового языка въ цѣлôй Австрiи — не лишатся пустыми фразами але скоро принесутъ свои плоды. Зъ другои-жъ стороны рѣшилися Славяне, що вже мали неразъ нагоду налюбуватися добродѣйствами италійскои культуры — вести борбу въ оборонѣ своихъ національныхъ правъ до крайности. Особливо неприязна для истрійскихъ Славянъ кандидатура професора въ Горицiи Фляпа и вѣсть про его номинацію довела вже до того, що многй громады рѣшилися скорше перейти на православіе якъ признати его епископомъ. Дотычнй петиціи заосмотрений пôдписами начальникôвъ громадскихъ мали вже дôйти до Риму и цѣкава рѣчь якъ порѣшитъ сю справу курія.

(*Въ справѣ ôтвиранія пôдозрѣныхъ листôвъ*) помѣстила „Wien. Ztg.“ урядовый комуникатъ, зъ котрого довѣдуємся, що такй листы, котрй власть на основѣ розпорядженя высшкового уважала ôтповѣдными розпечатовати, а котрй можутъ бути вручени адресатамъ, маютъ бути урядово запечатани и заосмотрени въ замѣтку: „урядово ôтворено и ôтдано“. Се розпорядженье о стôлько важне, що лучилося дотенерь кôлька случаєвъ, где доручувано адресатамъ розпечатанй письма, а позаякъ на нихъ не було нѣякого слѣду, що ихъ розпечатала власть, то могло здаватися, що нарушеня тайны листовои допускалися особы до того непокликанй. Таку приключку мала недавно межи прочими також администрація „N. fr. Presse“, котрôй посылку надану въ Женевѣ доручено розпечатану.

ЗАГРАНИЦЯ.

Россія. Зближеньеся Россія до Нѣмеччины не перестае бути предмотомъ рôжныхъ догадôвъ и комбинацій. Такъ пишутъ до „Germania“ зъ Петербурга, що змѣна заграничнои политики въ Россіи значитъ поражку россійско-народныхъ реакціонерôвъ, якими суть Толстой, Побѣдоносцевъ и Катковъ, и россійско-французкои партіи, котрои представителями маютъ бути Игнатіевъ и Милютинъ, а съ котрою симпатизуе також великій князь Константинъ и Николай. Верхъ взяла теперь партія россійско-нѣмецка при царскôмъ дворѣ, котрои провидирами суть Гиресъ, Орловъ и Шуваловъ а протекторами великій князѣ Михаилъ и Владимиръ. — Засѣдання комісіи прошень застановленй по смерти Конаевского розпочалися знову; — предсѣдателемъ назначеный старшій членъ, сенаторъ Любощинскій. — Для характеристики князя Орлова подае „Свѣтъ“ его погляды на жидôвску справу, якій князь заявивъ въ пропамятнôмъ письмѣ вложенôмъ покôйному цареви Александру II. Кн. Орловъ каже въ симъ письмѣ такъ: 1. Жидамъ треба признати всякй права зô взгляду на ихъ станъ и особу, якихъ уживаютъ и другй россійскій пôддани; 2. дозволити вольный пріѣздъ жидамъ заграничнымъ до Россіи и проживанье тамже; 3. признати жидамъ право закладаня банкôвъ и домôвъ торговельныхъ въ Россіи, бо тымъ способомъ вплыне капиталъ до Россіи и оживится краевый промыслъ. Черезъ такй свободы признанй жидамъ Россія бы лишь зыскала.

Туреччина. Россійске посольство въ Константинополи выслало до Порты вже другу ноту съ причины залеглои сплаты коштôвъ военныхъ. На першу ноту ôтповѣла була Порта, що причиною залиганя сплати есть низька цѣна збожа. Въ другôй нотѣ россійского посольства кажеся що ся причина не повсѣмъ ще достаточно такъ велики залеглости и взываеся для того Порту, щобы она заявила якихъ думае ужити средствъ, щобы сплатити залигаючу суму. — Зъ Филипополя доносятъ, що тамъ зробило велике враженье ореченье петербурскои рады военной въ справѣ одного россійского полковника, що служивъ въ милиціи всходнои Румелія. Передъ двома роками именно россійскій прокураторъ военный Горнблатъ выключивъ бувъ одного полковника зъ милиціи за те, що ôнъ спроневѣривъ грошѣ. Засудъ сей подано россійскому консулови въ Филипополи, котрый приневолавъ засудженого пôддатися румелійскому судови. Теперь же по двохъ лѣтахъ знôсъ судъ военный въ Петербурзѣ сей засудъ и признавъ полковникови кошты ôтшкодованя. — Жителѣ острова Креты выслали численй телеграмы до султана, въ котрыхъ заявляютъ, що нѣякъ не пріймутъ музулманьского губернатора а англійскій консулъ на Кретѣ доноситъ, що именованье Рифаата-паши губернаторомъ, выкликалобы лишь непокой на островѣ.

Єгипетъ. По довгôмъ надумуваюся постановила Англія выступити разъ серіозно въ Суданѣ и выступленье ея увѣнчалося успѣхомъ. Конецъ славы Османа Дигмы вже недалекій а може бути, що и Магдіева мимо всякихъ уступокъ и обѣцянокъ цѣла справа на сухо не выйде. Одинъ сильный ударъ зъ стороны Англичанъ повздержавъ цѣлу ворохобню, а мѣсто Токаръ, що загрожене зô всѣхъ сторôнъ ворогомъ, мусѣло недавно пôддатися, дôсталося въ руки Англичанъ. О битвѣ сѣй пôдъ Токаремъ подаютъ теперь англійскій газеты близшй вѣдомости. Англичане розпочали походъ съ примôрского мѣста Трикитату до Токара; вже въ половинѣ дороги коло жерелъ Тебъ стрѣтили они ворога, котрый ставивъ имъ сильный и смѣлый опôръ. Дня 29 лютого о 5 год. рано пустилося англійске войско въ походъ и зробивши ледве милю дороги зайшло на мѣсце густо зарослe корчами. День передъ тымъ падавъ сильный дощь, таїсь що денекуды войско по поясъ мусѣло бродити въ водѣ. Непріятель розпочавъ зъ поза корчôвъ сильный огонь. Около десятои годины почавъ и корабель англійскій „Сфинксъ“ кидати бомбы на ворога, але они падали передъ англійскою кôнницею и треба було огонь застановити. Войско англійске посувалося тымъ часомъ поволи наперед и прійшло въ кôнци на мѣсце, де недавно зостався побитый Бакеръ-паша. Не далеко въ ôтсп бувъ насыпъ, боронений канонами; Англичане пôдойшли пôдъ сей насыпъ, а Суданцѣ почали стрѣляти зъ однои каноны, котра однакожъ скоро розтрѣскалася. Теперь розпочалося стрѣлянье зъ рушницъ. Арабы стрѣляли дуже цѣльно хочъ не одностайно. Англичане взяли скоро насыпъ приступомъ. Тутъ найшли они ще двѣ каноны и обернули ихъ зараз на непріятеля. Около 1 годины по полудни почали Арабы уступати, але они не втѣкали, лишь крокъ за крокомъ боронили своего положеня. Въ самôй крѣпости Ель-Тебъ стояло 2000 Арабôвъ и они боронилися дуже завзято. Зъ стороны Арабôвъ выступало въ сѣй битвѣ бôльше якъ 8000 людей, Англичане мали лишь 4000 людей. Страты першихъ выносятъ лишь въ убитыхъ 900 людей, а кôлько раненыхъ, не знати. Англичане стратили 4 официрôвъ и 24 рядовыхъ въ убитыхъ и 17 официрôвъ, 2 полковникôвъ и 142 рядовыхъ въ раненыхъ. Ще того самого дня завôзвавъ ген. Грагамъ Токаръ, щобы пôддався; мѣсто пôддалося на другій день въ суботу. Але ледве що ген. Грагамъ вшôйшовъ съ войскомъ до мѣста, якъ вже дôставъ розказъ зъ Англіи вертати съ своимъ войскомъ надъ море, щобы зъ ôтси ôтплысти до Єгипту, а потому выбратися зô всѣмъ до Англіи.

Сербія. До „Pol. Corr.“ доносятъ, що коронація сербско-королевскои пары ôтбудеся ще сего року, часъ однакожъ до сего ще неозначеный; здаєся що коронація ôтбудеся въ осени. Роботы въ монастыри Зичи, де мае ôтбутися коронація, розпôчнутся вже слѣдуючого мѣсяца. — Гарашанинъ ѣде сего тыжня до Вѣдни, щобы ôтдати письмо ôткликуюче его зъ посольства въ Вѣдни; обсадженье тутъ сербского посольства наступитъ здаеся въ маю. На мѣсце Гарашанина прійде, якъ здаеся, Богичевичъ, що вже разъ бувъ посломъ въ Вѣдни, а потому зôставъ министромъ.

Швайцарія. Недавно заказала велика рада кантона базельского удержувати монахамъ и монахинямъ — котрй впрочѣмъ не суть навѣтъ швайцарскими пôддаными — такъ публичнй якъ и приватнй школы. Католицка громада внесла противъ сему заказови протестъ, але мимо того рада кантону постановила обсадити 17 мѣсць учителями и 23 мѣсць учительками, мотивуючи се тымъ, що протестъ монахôвъ не буде принятый въ радѣ звязковôй.

НОВИНКИ.

— **Музикально-декламаторскій вечеронкъ** въ память Т. Шевченка устроеный „Акад. Кружкомъ“ вô второкъ въ сали „Народного Дому“ вышавъ досыть хорошо. Публики зôбралося доволѣ значне число, хочъ безперечно могло-бъ було зôбратись ще бôльше. По вступнôй бесѣдѣ выголошеной п. Габлою предсѣдателемъ „Акад. Кружка“ наступили спѣвы и музика. Хоръ, въ котрôмъ взяли участь пп. Чинчаръ, Борковскій, Арданъ и др., ôтспѣвавъ дуже хорошо кôлька пѣсень пôсля програмы. Особливо занимавъ якъ звычайно своимъ сольо-спѣвомъ п. Борковскій, за що стрѣчали его неустаючій оплески. На перемѣну съ спѣвами ôтграла музика 70 полку кôлька хорошихъ купѣвъ. Деклямацію именно „Прологъ до Гайдамакôвъ“ Т. Шевченка выголосивъ п. Ч. досыть хорошо. Одно, що лишь трохи непріятно вражало, то було, що комитетъ устроюючій вечеръ зъ-разу не обдумавъ ôтповѣдного умѣщеня музики, котра примушена була що-разъ нове займати мѣсце и задля котрои треба було за кождымъ разомъ здоймати фортепіянъ зъ пôдвышеня и знову его выставляти. Але се була трудность очевидно непредвиджена, котрои годѣ вже було омынути. Въ загалѣ можна сказати, що вечерокъ вышавъ хорошо; не знаємо лишь, чи рôвно хорошй були его успѣхи матеріяльнй, хочъ цѣна вступу була досыть значна.

— **Руско-народный театръ** все ще перебуває въ Коломыи. Сегодня буде першій разъ представлена „Дивна пригода“, комедія въ 3 актахъ зъ італійского, въ переводѣ дра Юл. Целевича, а въ суботу „Зô ступня на ступень“, образъ зъ житя мѣского съ спѣвами и танцями. Въ недѣлю 9 л. марта ôтбудеся въ Коломыи концертъ войсковои музики, тожъ задля того, що часть мѣсцои публики возьме участь въ концертѣ, просимо околичныхъ Русинôвъ, щобы якъ найчисленнѣйше зводили явитись въ нашôмъ театрѣ. — *Дирекція театру.*

— **Выборы до радъ повѣтовыхъ** маютъ ôтбутися дальше въ повѣтахъ — Коломыя, Сокаль и Зборажъ.

— **Въ интернатѣ** ко. Змартвыхвстанцѣвъ ôтбувся передъ кôлькома днями зборъ членôвъ. (Презесовою товариства интернату во Львовѣ есть кн. Адамова Сапѣжина, вице-презесовою панѣ намѣстникова Залеска; въ Краковѣ презесовою есть кн. Марцелина Чарторыйска). Передъ численно зôбраными достойниками властей правительственныхъ и автономичныхъ и всякихъ великихъ рыбъ польскихъ обого пола ôтчитавъ ко. Калинка справозданье зъ дѣяльности закладу въ минувш. роцѣ. Доходу зъ складокъ, сплываючихъ на руки членôвъ товариства, було у Львовѣ 5.500 зр., въ Краковѣ 4.170, разомъ **9.670** зр.! Ученикôвъ въ интернатѣ есть теперь вже **36**, а съ початкомъ слѣдуючого курсу буде мѣсце на близько **50**! Справозданье ко. Калинки мае выйти печатанымъ. Въ нѣмъ ко. Калинка сказавъ мѣжъ иншимъ, що якъ Поляки домагаются ôтъ Змартвыхвстанцѣвъ, щобы своихъ питомцѣвъ латинизували и польщили, такъ знôвъ Русины пôдозрѣваютъ Змартвыхвстанцѣвъ, що они интернатомъ намѣраютъ знищити руску народность. — „Нынѣ — говоривъ дальше ко. Калинка — змѣнилися вже въ значнôй части тiи погляды. Пôдозрѣня устyпаютъ, а Русины охотно ôтдаютъ своихъ сынôвъ до закладу, вѣруючи въ щирый и ясный его напрямъ и бачучи, що сыны ихъ, вертаючи на вакаціи до батькôвского дому, привозятъ съ собою крѣпке привязанье до рôдной землѣ, до руского языка и до руского обряду, котрый пристрастно любятъ“... *Говорь Климе, най твоя не гине!* — тая приповѣдка насуваеся намъ при ôтчитаню тыхъ словъ зъ справозданя ко. Калинки, коли мы тiи слова поставимо поруч съ быстроумными спостереженями и выводами о. Стеф. Качалы и автора статіи „Воскресеніе чи погребеніе“, печатаными послѣдными часами въ „Дѣлѣ“, дальше коли звважимо фактъ, якій самъ ко. Калинка выявивъ въ своимъ справозданю, що одинъ бездѣтный а богатый обыватель польскій хотѣвъ цѣлый свôй маетокъ записати на интернатъ Змартвыхвстанцѣвъ, щобы лишь въ нимъ була введена метода полонизація, (чого-на разъ Змартвыхвстанцѣ не могли зробити, бо попсувало бъ имъ ихъ плины), а наконецъ коли возьмемо на увагу, що зараз по справозданю у Львовѣ ко. Калинка выѣхавъ для справозданя до Кракова... А въ Краковѣ, звѣстно, стальчики та ультрамонтане зъ партіи „Czas-у“ то дуже великій пріятелѣ „руского земли, руского языка и обряда“ — они насъ „пристрастно любятъ“!...

— **Въ справѣ руского епископства въ Станиславовѣ** подае „Echo z Pokucia“ вѣдомôсть, що резиденцію епископа и капитулы бувъ-бы будынокъ по-езуитскій, де нынѣ мѣстится гимназія. Тамъ бувъ-бы умѣщеный також четвертый рôкъ питомцѣвъ станиславôвскои епархіи. Для гимназіи або побудувало-бъ правительство новый дôмъ, або умѣстило-бъ ея въ будынку теперѣшнои школы реалькои, котра и такъ, якъ ходятъ слухи, мае бути знесена, чи радше сполучена съ гимназією.

— **Въ Тернополи** мае бути знесена 4-клясова школа реальна задля недостачи ученикôвъ, а на ей мѣсце мае бути заведена школа промыслова.

— **Ц. к. трибуналъ карный во Львовѣ** выдавъ вô второкъ по двонедѣльнôй розправѣ вже по третій разъ засудъ въ процесѣ арендаря Фалика обжалованого о замордованье Николы Демкова вôйта зъ Вôльки мазовецкои, бувш. посла зъ жовкôвского округа. Передъ двома роками судiй присяжнй увôльнили були обжалованого. На зажаленье прокураторiи найвысшій трибуналъ наказавъ нову розправу, и онымъ разомъ признано Фалика виновнымъ скрыто-убійства и засуджено на 16 лѣтъ вязниць (бо въ хвили злочиньства не мавъ ще 20 лѣтъ). Защитникъ подавъ бувъ тогды жалобу неважности, а трибуналъ прихилився до неи и зарядивъ третю розправу. Засудъ выданый вô второкъ звучитъ знôвъ на 16 лѣтъ вязниць, а защитникъ др. Яцковскій знôвъ заповѣвъ жалобу неважности.

— **Министерство просвѣты** розôслало до всѣхъ краєвыхъ радъ школьныхъ рескриптъ, котрымъ забороняе, щобы ученики робили якій небудь коштовнй дарунки учителямъ на именины и при иншихъ подôбныхъ случаяхъ, бо на тôмъ терпятъ — кишенѣ родичѣвъ.

— **Ôтъ Пôдгаець** пишутъ намъ: „Въ Пôдгайцяхъ завязалося ще передъ двома роками „Руске Касино“. Статутъ, потвержденый ще въ мартѣ 1884 р., вже цѣлй два роки лежитъ у основателѣвъ, а Касино доси ще не ввôйшло въ житье. Кто тому винень? Здаеся, оспалôсть окрестнои интелигенціи. Знаємо тôлько, що доси осовѣдчилися за введеньемъ въ житье Касина оо. І. Дудыкевичъ, К. Дудыкевичъ и п. Т. Досинчукъ зъ Пôдгаець, оо. Д. Гузаръ и Евг. Гузаръ зъ Завалова, и деякй члены „Помочи“. А де-жь прочй?“ (*Замѣтка Ред.* Касино мѣске, по нашôй думцѣ, соть передовсѣмъ для членôвъ проживаючихъ въ мѣстѣ — и на нихъ въ першôй линiи спадае тягаръ удержуваня Касина. Окрестнôсть може лишь спомагати успѣхи членôвъ мѣскихъ. Если въ якôмъ мѣстѣ нема на стôлько интелигенціи руской, щобы сама могла удержувати Касино, то въ такôмъ случаю нехай лучится съ мѣщаньствомъ рускимъ и пôсля умовы нехай Касино мае часописи и средства до забавы ôтповѣдній и для нашои интелигенціи и для нашого мѣщаньства.)

— **Зъ Золочева** пишутъ намъ: Въ Золочевѣ ôтбувся 25 л. лютого с. р. баль на дохôдъ сторожи пожарнои, на котрôмъ були також Русины. По пôвночи, правдѣ противъ порядкови танцѣвъ, заграла музика коломыйку, знайшлися також охочй до танцю и такъ стануло кôльканайцять паръ. Коломыйку танцювали охочо не лишь Русины, но також Поляки и Польки, ажь наразъ середъ танцю и середъ фигуры музика утяла и мимо наклакуваня коломыйки вже бôльше грати не хотѣла. А тому причина отъ яка. Въ комитетѣ балевôмъ засѣдавъ яко членъ бувшій совѣтникъ тутешнего суду, нынѣ пенсіонистъ п. „Stecher“; якъ бачите, Полякъ чистои крови... Єму то не припала до смаку наша коломыйка и ôнъ заказавъ музицѣ дальше грати и то въ серединѣ фигуры, помимо, що гостѣ хотѣли танцювати а бодай фигуру скôнчити. Ôтзываємося до васъ п. совѣтнику съ запытаньемъ: чи на тое комитетъ гостей проснвъ, щобы имъ забаву псувати и чи гостѣ для комитету, чи комитетъ для гостей? Но забувайте, добродѣю, що вы въ рускôмъ краю, де „Kulturträger-ство“ не поплачує! — *Золоч. Русины.*

— **Торговельница душъ**. Страшно згадувати, до якихъ то средствъ не берутся вже тiи, котрыхъ однѣсенькою гадкою, всѣмъ стремленьемъ житя есть лишь наживати грошей, въ якій бы то не було способѣ. Тымъ людямъ все одно, чи они погубятъ житье свого ближнёго, чи просто згладятъ его съ сего свѣта, лишь бы они кишенѣ свои набили грôшми. А кто суть тй люде, для котрыхъ нема нѣчого святого, нѣчого заказаного, за чимъ не поодгнула-бъ ихъ розбишацка рука? Єсть ними певна кляса жидôвъ, розкинена по цѣлôй Европѣ, котра не могучи тягнути зыски на великй розмѣры зъ рôжного рода предпріємствъ, якъ ихъ щасливѣйшій браты, кидаеся до всякихъ хочь-бы и якъ безчестныхъ и беззаконныхъ способôвъ, щобъ лишь збивати капиталы. Не давно закôнчився у Вѣдни процесъ, въ котрôмъ подôбній жиды найважнѣйшу ôтгравали ролю. Анна Беттеръ, ея мати и братъ довгй лѣта зъумѣли вымушувати грошѣ въ найбезчестнѣйшій способѣ ôтъ своихъ нещасливыхъ жертвъ, а теперь подôбну, хочъ другого рода губительку душъ ôткрыто у Львовѣ въ особѣ Гитли Зильберъ. До ôткрытя ея помôгъ случай, що въ Пôдволочискахъ придержала тамошна полиція 18-лѣтну Катерину Древенко и 20-лѣтну Марію Павловичъ, що выѣздили поспѣшнымъ поѣздомъ до Россіи въ товариствѣ Гитли Зильбергъ на чужй паспорты. Львôвска дирекція полиціи выслѣдила скоро, що Гитля Зильберъ вже ôтъ довшого часу вывозила пôдъ чужимъ именемъ дѣвчата зъ Галичины на продажъ до Константинополя. Фалшивй документы знайшла полиція у львôвскихъ жидôвъ и жидôвокъ, якъ у Альта Львовича, Рифки Мандельбергъ и Бетти Штрайтъ. Полиція всѣхъ увязнила.

Вѣсти епархіяльнй.

Зъ Архіепархіи Львôвскои.

Презенту получили оо. 1) Ив. Боднаръ на Подѣстраны, 2) Юл. Турковичъ на Поникву велику.

На конкурсъ розписана нар. Межигôрцѣ, дек. рогатыньского, съ речинцемъ до 24 л. цвѣтня 1884.

Душпастырскій посады получили оо. 1) Теоф. Кисѣлевскій завѣдательство Скоморохъ, 2) Дим. Силецкович завѣдательство Илова.

Завѣзваный до канон. институціи о. Нест. Сопевицкій на пар. Горошову.

Канон. институцію получивъ о. Левъ Лонцкій на пар. Девятники.

Въ пропозицію принятй на Городенку: оо. І Алекс. Радзикевич зъ Шоломыѣ, ІІ Іос. Макогоньскій зъ Ляпицѣ, ІІІ Айталь Кобрыньскій зъ Раковца; 4) Іос. Гаваньскій зъ Устечка, 5) Ант. Струтыньскій зъ Ямницѣ, 6) Келест. Костецкій зъ Скалы, 7) Волод. Багрыкович зъ Вишнѣвчика, 8) Пет. Гиль зъ Олекович, 9) Ив. Озаркевич зъ Белелуѣ, 10) Іос. Каратницкій зъ Семаковець, 11) Север. Левицкій зъ Джурова, 12) Исид. Каратницкій зъ Заболотова, 13) Венант. Дзюбановскій зъ Гвоздця, 14) Кир. Гаморакъ зъ Стецевы, 15) Юл. Войнаровскій зъ Кулачковець, 16) Сильв. Дрогомирецкій зъ Вербовца, 17) Леонт. Шеферъ зъ Большовця, 18) Кир. Лукасевичъ зъ Мшанця. ІІ на Карловъ: І Ив. Терлецкій зъ Жукова, ІІ Мих. Мисула зъ Русова, ІІІ Филем. Огоновскій зъ Снятына; 4) Корн. Дрогомирецкій зъ Попельникъ, 5) Ив. Рогужиньскій зъ Вашковець, 6) Амвр. Сѣчиньскій зъ Карлова, 7) Иляр. Куршякъ зъ Балинець.

ПОСМЕРТНЙ ВѢСТИ.

Амвросій Яновскій, дръ философіи, ц. к. совѣтникъ школьный, выслуженый директоръ ІІ гимназіи у Львовѣ, б. инспекторъ середныхъ школъ, б. посолъ до сойму и рады державной, предсѣдатель „Галицко-рускои Матицѣ“ и „Тов. педагогичного“, членъ и б. 2-гій сеніоръ Ставропигійского Института, членъ управл. совѣта „Народного Дому“, и пр. — упокоився, — якъ мы вже въ попереднôмъ числѣ доносили — дня 2 марта с. р. въ Римѣ въ 74 роцѣ житя, принявшиôтъ Впр. Іосифа Сембратовича св. Тайны. Пок. Яновскій бувъ выѣхавъ до Неаполя для поратованя здоровля, а повертаючи зъ-ôтти загостивъ до Риму. Звидѣвши черезъ кôлька днéвъ важнѣйшй мѣсця Риму, нагло занедужавъ на запаленье легкихъ. Впр. Іосифъ телеграфично завѣдомивъ родину о тяжкôй недузѣ, а въ недѣлю рано вже и о смерти нашого много-заслуженого и поважаного дѣятеля и патріота — Амвросія Яновского! Вѣсть тая глубоко опечалила серця всѣхъ Русинôвъ.

Покôйный родився 1810 р. въ Смольнôй, де батько его Василь бувъ священикомъ. Гимназію скôнчивъ въ Самборѣ а философію и теологію у Львовѣ. Пок. Евст. Прокончичъ наклонивъ покôйного ôтдатись званю учительскому, въ котрôмъ ôнъ и дѣйстно прослуживъ 47 лѣтъ. Въ 1834 р. бувъ учителемъ-суплентомъ гуманіорôвъ въ Бохни, опôсля дѣйотнымъ учителемъ гимназіи въ Чернôвцихъ, потому до 1848 р. учителемъ гуманіорôвъ въ Перемышли. Въ 1848 р. бувъ вже учителемъ при академичнôй вышôй гимназіи во Львовѣ. Въ 1856 р. зôставъ директоромъ ІІ гимназіи во Львовѣ, котрою управлявъ до 1861 р. Въ 1860 р. бувъ покликаный на заступника инспектора гимназій всходнôи и захôднои Галичины и сповнявъ той обовязокъ майже 4 роки. Въ жовтни 1864 р. бувъ именованый дѣйстнымъ совѣтникомъ школьнымъ и инспекторомъ середныхъ школъ всходнои Галичины и на тôмъ становищи трудився до 1868 р. Голуховскій, желаючи на его мѣсци видѣти свого любимця Черкавского, постарався о переведенье его знôвъ на посаду директора ІІ гимназіи, де ôнъ 13 лѣтъ, до кôнця 1881 р. съ найлучшимъ успѣхомъ трудився и въ тôмъ же роцѣ пенсіонувався. Покôйный бувъ кôлька разôвъ выбираный зъ равского округа посломъ до сойму а три разы до рады державной въ Вѣдни. За ôтличну его дѣяльнôсть пôднѣсъ его цѣсарь въ лѣтѣ 1878 р. въ шляхоцтво. Покôйный все и всюда стоявъ крѣпко и неустрашимо въ оборонѣ правъ рускаго народа, въ свобôдныхъ ôтъ публичного занята часахъ писавъ науковй и ащѣ (мѣжь пишимъ греческу граматнку), а въ житю товарискôмъ и яко провôдникъ молодѣжи умѣвъ собѣ покôйникъ все и всюды придбати якъ найбôльшу повагу и любовь. Чéсть для того пок. Мужа нехай нѣколи не выгасне въ рускôй груди а память его нехай переказуеся ôтъ рода въ родъ!

О. Юліанъ Сембратовичъ, почетный крылошанинъ и совѣтникъ львôвскои митр. консисторіи, ординаріятскій шк. комисаръ для Буковины, буковиньскій деканъ и парохъ въ Чернôвцахъ, упокоився тамъ 4 марта скоропостижною смертею (ударъ серца) въ 61 р. житя а 37 священьства. Покôйникъ бувъ передъ двома лѣтами парохомъ при церквѣ св. Петра и Павла у Львовѣ, и кôлька разôвъ бувъ выбираный членомъ львôвскои мѣскои рады. Вѣчна ему память!

Аптика РУКЕРА во Львовѣ

поручае

Впрыскуваня и капсулки зъ ростинъ Matico. Фляшка впрыскуваня 40 кр., капсулокъ 80 кр.

Подяка.

для банку взаимныхъ убезпечень „Славія“

Минувшого року 14 липня навѣщена громада Цепервôвъ пожаромъ, котрый кромѣ другихъ знищивъ приходскй господарскй будынки, убезпечений въ банку „Славія.“ — Дня 28 лютого 1884 другій разъ зôстала громада пошкодована черезъ огонь на будынку школьномъ. Въ обохъ разахъ банкъ „Славія“ въ сей часъ предприниявъ ликвидацію и ôтшкодованье на мѣсци выплативъ. За таке точне и справедливе поступованье складае громада Цепервôвъ банкови „Славія“ въ публичнôй дорозѣ свою подяку.

Цепервôвъ дня 2. марта 1884.

Модестъ Метелля, в. р. предсѣдатель комитета. *Тома Банахъ*, в. р. начальникъ громады.

Подяка

Дня 13 лютого с. р. ôтбулися въ Станиславовѣ похороны возлюбленнѣйшого нашого ôтца Александра Яворского. Помимо слотливого дня участвували ласкава: Вп. оо. крил. ювилатъ Красовскій парохъ лат. зъ Станиславова, Бервидъ пар. лат. зъ Долины, Впр. ювилатъ о. Герасимович, деканъ станиславôвскій; Впр. о. Шанковскій вице-деканъ и парохъ станиславôвскій. Пр. оо.: Терлецкій зъ Угринова, Целевичъ зъ Павельча, Городискій зъ Пасѣчной, Косевичъ зъ Тязова, о. дръ Ліога и Чижевскій, сотрудники лат. въ Станиславовѣ; въ кôнци Пр. о. Обушкевичъ зъ Пацикова, котрый краснорѣчиво съ поглядомъ на нынѣшный духъ часу выголосивъ надгробне слово. Уважаемо своею довжностею приложно Всѣмъ подякувати щирѣйшимъ Спаси Бôгъ! —

Станиславôвъ дня 4 марта 1884.

Александра зъ Яворскихъ Сенатовичева, супруга Павла Сенатовичъ; Мальвина зъ Яворскихъ Юркевичева, вдова б. п. Антонія Юркевича; Еміліа зъ Яворскихъ Струтыньска, супруга Антонія Струтыньского; Павло Сенатовичъ парохъ въ Бобрôвникахъ, зять; Антоній Струтыньскій парохъ въ Ямници, зять.

Желѣзничй поѣзды.

Ôтъ 1 червня 1883 вôдля годинника львôвского.

Ôтходитъ зô Львова.

ДО КРАКОВА: о год. 10 мин. 50 вечеромъ поѣздъ поспѣшный, о год. 4 мин. 5 рано поѣздъ особовый, о год. 5 мин. 9 по пол. поѣздъ мѣшаный и о год. 6 мин. 35 -ed по поѣздъ льокальный.

ДО ЧЕРНОВЕЦЬ: о год. 6 мин. 30 рано поѣздъ, поспѣшный, о год. 12 мин. 15 по пол. и о год. 11 мин. 10 въ ночи поѣздъ мѣшаный.

Пошукує мѣсця

до заряду въ рускôмъ домѣ **вдова образована** и розумѣюча добре жѣноче господарство и веденье дому. Близша вѣдомôсть въ Редакціи. (1—3)

К. Диккенса

Новорôчнй Дзвоны

Цѣна 60 кр. съ пер. 65 кр.

Дôстати можна въ администраціи „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигійскôй.

„БЕЗТАЛАННЕ СВАТАНЬЕ“,

образокъ зъ галицкого житя, написавъ Василь Барвѣнокъ, стор. 356 въ 16-у. Цѣна 80 кр., съ пересылкою 90 кр.

Дôстати можна въ администраціи „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигійскôй.

ЗНАЙДЕНЕ!!!

По неутомимыхъ студіяхъ пощастилося наконець Дру фонъ **Бенденъ** зложити

Помаду на волосье

о котрôй **съ повнымъ правомъ** можна твердити: она **сповняє свою правдиву цѣль.** Въ зовсѣмъ короткôмъ часѣ вытворюе тая помада повный и сильный волосъ на бородѣ и головѣ и не допускае выпадати волосю. **Вынаходчикъ гарантуе за безъусловный успѣхъ.**

Цѣна за фляконъ 2 зр.

Можна набувати за попередною присылкою належитости лишь у вынаходчика Дра фонъ **Бенденъ**, Прага, Salmgasse, 7. (13—24)

На вѣденьскôй всесвѣтньй выстави ôтзначена 2 медалями поступу за 8 вылитыхъ и выставленыхъ дзвонôвъ для Votivkirche у Вѣдни. — На низшо-австрійскôй выстави промысловôй у Вѣдни 1880 ôтзначена золотымъ медалемъ.

Цѣс. кор. **надворна ôтливарня дзвонôвъ** и металю

Петра Гильцера въ Винеръ-Найштадтъ

(Peter Hilzer in Wr.-Neustadt) (6—24)

поручаеся для **замовленъ дзвонôвъ всякои величины и звучности.** За попередъ означеный звукъ або чисто-гармонійный акордъ цѣлого подзвону гарантуеся.

Подзвонъ дзвонôвъ прицерковныхъ, на чотыри голосы гармонійно настроеный, въ одной металевôй руковити сполученый, дае повыша фирма за 15 пр. а. в.

Тая ôтливарня существуе ôтъ 1838 року и доси вылила 3620 бôльшихъ дзвонôвъ въ вазѣ 1,018.450 килогр. — **Сплата также на раты.**

Найбôльшій складъ нотъ

до граня и до спѣву

НА ПРОДАЖЬ И ДО ПОЖИЧАНЯ.

НАЙСВѢЖѢЙШЙ НОВОСТИ

въ Читальни

ГУБРИНОВИЧА и ШМИДТА

5—7 пôдъ зарядомъ

К. ВИЛЬДА

во Львовѣ,

улиця Академична ч. 3.

Складъ фабричный красокъ, лякерôвъ, покостôвъ, продуктôвъ хемичныхъ заразомъ и торговля матеріялôвъ

ГИБНЕРА и ГАНКЕ

2—? **во Львовѣ, Рынокъ**

поручае

Краски олѣйнй

зовсѣмъ готовй до ужитку, до малюваня дверей, бокôвъ, помостôвъ, дахôвъ, домôвъ, огородовыхъ знарядôвъ и господарскихъ, знарядôвъ рôльничыхъ и т. д.

КРАСКИ

олѣйно-лякеровй и бурштиново-лякеровй

масу до запусканя помостôвъ

власного выробу, найлѣпшого рода

лякеръ до помостôвъ,

лякеръ до школьныхъ таблицъ

найдобрѣйшй

лякеры повозовй праздивй

англійскй зъ фабрикъ Wilkinson, Heywood и Clark въ Лондонѣ,

всякого рода лякеры до роботъ внутрышныхъ, вильшныхъ, дерева, желѣза и шкôръ.

Краски сухй всякй роды:

анилиновй,
до крашеня яецъ
" " матерій,
друкарскй, бронзы (золотый порошокъ), золото въ аркушахъ,
ростинй къ плынй,
для переплетникôвъ,
тушовй акварелевй въ гузичкахъ и лѣсочкахъ,
акварелевй всякй въ трубочкахъ и мушляхъ,
до мальованя порцеланъ,
олѣйнй въ трубочкахъ до роботъ артистичныхъ.

Средства до ретушованя, олѣйни и вернисы до роботъ артистичныхъ, пензлѣ, малярскй полотна, палеты сталюги и всякй прибори до мальованя и рысованя.

Артикулы для фôльваркôвъ:

Смаровило до желѣзныхъ осей,
олива до машинъ,
теръ газовый,
цементъ и гипсъ,
кнтъ, асфальтъ,
антимеруліонъ,
карболеный квасъ и другй средства дезинфекційнй.

Приряды пивничй:

Шпунты и чопы до бочокъ,
корки до бутылокъ,
капслѣ до бутылокъ,
маса до лякованя бутылокъ,
машины до коркованя бутылокъ,
" " " бочокъ,
тирбушоны,
машины до мытя фляшокъ,
пипы до бочокъ.

Артикулы гумовй,

кишки гумовй до газу и до отягання воды, пива, пива, квасу; плыты гумовй и пр.

простирала гумовй.

Пасы до машинъ и молотѣлень зъ найлѣпшихъ шкôръ бельгійскихъ всякои ширины.

Гурты до машинъ, вужѣ конопляный.

Руры цинковй и оловяный.

Шрôтъ, льотки и кулѣ.

Порошокъ на комахи и молѣ, тинктура на комахи, камфора и перецъ бѣлый.

Артикулы тоалетовй. мыла тоалетовй, Extraits d'odeur, Eau de Cologne, олѣйни и помады.

Лякъ до печатаня.

Чорнило до писаня, до гектографіи, червоне, сине, чорне, до значеня бѣля и автографичне.

Краски до печатокъ, гума и карукъ розпущеный.

Китъ до скла и порцеланы.

Смаровило непромакаюче на шкôру.

Смаровила на копыта съ способомъ ужитку.

Товщь до оружія.

Лякеръ до чобôтъ чорный, золотый и мѣдничёвый.

Чорнило до шкôръ.

Апретура до конзервованя шкôръ и пр.

Все по найдешевшихъ цѣнахъ.

Цѣнники спеціальный на жаданье gratis и franco.

При замовленяхъ за послѣплатою просятся о присыланье певной суммы, котра выстарчила-бъ хочь на оплаченье тамъ и назадъ коштôвъ почтовыхъ на случай неôтбраня посылки.

Ôтъ осени року 1884 въ власнôмъ домѣ Рынокъ ч. 38.

5 килевй

БОЧÔВКИ ВИНА

поручае

ТОРГОВЛЯ ГЕГЕЛЯЙСКО-ТОКАЙСКИХЪ ВИНЪ

К. Ф. ПОПОВИЧА

ВЪ ТЕРНОПОЛИ

1	бочôвка	Гегеляйского столового .	2 зр.	10 кр
1	"	Гегеляйского столового лучшои якости	2 "	50 "
1	"	Гелеп. стол. ароматичного	3 "	— "
1	"	Самородного вытравного .	4 "	30 "
1	"	Ермелеки-Бакаторъ стол.	2 "	— "

Повыще наведенй цѣны розумѣются вразъ съ бочôвкою окованою желѣзными обручами и означеным портомъ почтовымъ, такъ що благоскланный ôтбиратель жадныхъ бôльше коштôвъ не попосятъ. Купуючи вина особисто тôлько у продуцентôвъ ручитъ за здоровй добрй, натуральнй и лучшй вина якъ зъ Вершець, и проситъ о ласкавй замовленя. (18—?

Въ администраціи „Дѣла“ можна дôстати слѣдуючй працѣ бл. п.

Володимира Барвѣньского:

1. СКОШЕНЫЙ ЦВѢТЪ (выимокъ зъ Галицкихъ образкôвъ), цѣна . . . . . 1 зр.
2. БЕЗТАЛАННЕ СВАТАНЬЕ, образокъ зъ Галицкого житя, цѣна . . . . . 80 кр.
3. ÔТЧИТЪ ВЪ 100-ЛѢТНЙ РОКОВИНЫ ЦѢСАРЯ ИОСИФА II. 17 (29) падолиста 1880, цѣна . . . . 25 кр.
4. БЕСѢДА ВЫГОЛОШЕНА НА НАРОДНÔМЪ ВѢЧУ РУСИНÔВЪ 18 (30) падолиста 1880 о еко номичныхъ справахъ, цѣна . . . . . 15 кр.

Дохôдъ зъ першого твору призначуе Родина покôйника на памятникъ нагробный, зъ дальшихъ же трехъ працъ на стипендію им. Володимира Барвѣньского. (12—?)

„МЕРТВЙ ДУШЪ“

гумористична повѣсть **Миколая Гоголя** съ портретомъ автора и „Словомъ ôтъ Выдавництва“ (278 сторôнъ великои 8 ки).

Цѣна 1 зр. 80 кр.; съ пересылкою почтовою 2 зр.

Дôстати можна въ администраціи „Дѣла“ и въ книгарни Ставропигійскôй.

„ВЪ ОБОРОНѢ ЧЕСТИ“,

повѣсть Г. Раймунда въ трехъ частяхъ. Цѣна 2 зр. 50 кр., съ пересылкою 2 зр. 70 кр. (Повѣсть тая стоитъ въ оригиналѣ нѣмецкôмъ 8 зр. 40 кр.)

Дôстати можна въ Администраціи „Дѣла“.

„Скошеный цвѣтъ“

образокъ зъ галицкого житя

Василя Барвѣнка.

Цѣна 1 зр., съ пересылкою 1 зр. 20 кр.

Дôстати можна въ администраціи „Дѣла“ книгарни Ставро

Выдавецъ и редакторъ: Ан ôнъ Горбачевскій.

Зъ друкарнѣ Тов. им. Шевченка пôдъ зар. К. Беднарского.

Ч. 23. Львôвъ, Субота 25 лютого (8 марта) 1884. **Рôчникъ V.**

Выходитъ во Львовѣ що Вторника, Четверга и Суботы крôмъ русинхъ свят) о 4-ôй год. попол. Литер. додатокъ „Библіотека найзнам. повѣстей" выходитъ по 2 печат. аркушѣ кождого 15-го и послѣдного дня кождого мѣсяца.

Редакція, администрація и експедиція пôдъ Ч. 44 улиця Галицка.

Всѣ листы, посылки и реклямаціи належитъ пересылать пôдъ адресою: редакція и администрація „Дѣла" Ч. 44 ул. Галицка.

Рукописи не вертаютсѧ тôлько на попереднє вистереженіе.

Поодинокє число стоитъ 12 кр. а. в.

Оголошенія принимаютсѧ по цѣнѣ 6 кр. а. в. отъ одной строчки печатной.

Реклямаціи неопечатаній вôлний отъ порта.

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администрації часописи „Дѣло" ул. Галицка, Ч. 44.

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло" *для Австріи:* *для Россіи:*
на цѣлый рôкъ . . 12 зр. на цѣлый рôкъ . . 12 рубл.
на пôвъ року . . . 6 зр. на пôвъ року . . . 6 рубл.
на чверть року . . 3 зр. на чверть рок. . . 3 рубл.
съ дод. „Библіотеки": съ дод. „Библіотеки":
на цѣлый рôкъ . . 16 зр. на цѣлый рôкъ . . 16 рубл.
на пôвъ року . . 8 зр. на пôвъ року . . . 8 рубл.
на чверть року . . 4 зр. на чверть рок. . . 4 рубл.
на самъ додатокъ: на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . зр. 5·— на цѣлый рôкъ . . 5 рубл
на пôвъ року . зр. 2·50 на пôвъ року . . . 2 50кр'
на чверть року . зр. 1·25
Для Буковини, сербів Россіи:
на цѣлый рôкъ . . . . 15 зр.
на пôвъ року . . . . 7·50 зр.
на чверть року . . . . 3·75 зр.
съ дод. „Библіотеки: на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . 19 зр. на цѣлый рôкъ . . 6 зр

ПРОЄКТЪ ЛИКВИДАЦІИ БАНКУ СЕЛЯНЬСКОГО

поданый „komitet-омъ obywatelsk-имъ".

I.

Звѣстный „komitet obywatelski" для ликвидаціи б. банку селяньского, — зложеный якъ мы вже казали, въ меншости зъ обывателѣвъ Богу духа винныхъ а въ бôльшости зъ рôжного рода высоко-, благо- и неблагородныхъ гешефтсманôвъ-банковикôвъ съ кн. Адамомъ Сапегою на передѣ, — выготовивъ дуже цѣкавый проєктъ ликвидаціи селяньского банку и предкладае его до принятя обомъ интересованымъ сторонамъ, вѣрителямъ и довжникамъ, заявляючи при тôмъ, що коли котра зъ сторôнъ того проєкту безъусловно не прійме, то комитетъ усуваєся ôтъ дальшого дѣланя. Дня 6 л. марта ôтбувси збôръ посѣдателѣвъ листôвъ довжныхъ и тіи выбрали комитетъ, котрий має дѣлати въ ихъ имени. До того комитету выбрано (замѣтимо тутъ, не зовсѣмъ по мысли кліки банку гипотечного и кредитового) пп. Вротновского, адв. дра Краттера и дра Колишера, одного зъ директорôвъ банку гипотечного. Друга сторона (довжники) жде на день 26 л. марта, въ котрôмъ ôтбудеся загальный збôръ делегатôвъ банку селяньского. Коли комитетъ посѣдателѣвъ листôвъ довжныхъ и бôльшôсть делегатôвъ банку заявлятъ свою безъусловну згоду на проєктъ „komitet-у obywatelsk-ого", — тогды зачнеся вже акція ликвидаційна.

Проєктъ ликвидаціи оголошеный вже въ цѣлôй основѣ въ польскихъ газетахъ. Якъ мы догадувались, такъ и сталось: проєктъ „komitet-у obywatelsk-ого" — хочь въ нѣмъ кôлька разôвъ згадуєся солоденько о прихильности до „dłużników" — бере у велику опѣку вѣрителѣвъ банку на некористь довжникôвъ, супротивъ котрыхъ ликвидаторы маютъ поступати „sprężyście", щобы довги, проценты, проценты проволоки и т. д. сплачували „możliwie normalnie". Але, якъ сказано въ проєктѣ, тутъ самій ликвидаторы не дадутъ собѣ рады; тутъ треба „współdziałania wszystkich czynników krajowych", треба, щобы ц. к. староства, рады повѣтовій, духовеньство и пр. „pielęgnowali w dłużnikach poczucie prawa i słuszności", а се буде для нихъ тымъ лекшою рѣчею, коли зважится, що ликвидаторы, знижаючи всѣ проценты и проценты проволоки паросли до 1 сѣчня 1884 на 6%, ôтъ 1 сѣчня 1884 вже пѣякого опусту не позволятъ, щобы спонукати довжникôвъ-селянъ до скорѣйшои сплаты! Въ слѣдующôй частинѣ нынѣшнои статіи мы постараємось приглянутись докладно цѣлому тому проєктови, а теперь подамо тôлько его головій постановы.

„Комитетъ обывательскій" — читаємо въ проєктѣ — принявъ засаду стремѣти до того, щобы катастрофа сел. банку якъ найменше принесла шкоды краєвому кредитови; щобы вѣрителямъ банку звернено в с е, що дасться выдобути зъ активôвъ банку и скôлько змоги ограничити ихъ страты; щобы довжникôвъ банку уратувати ôтъ неминучихъ для нихъ нещасть, а для вѣрителѣвъ безпожиточныхъ, а зъ другои стороны зô взглядôвъ справедливости и въ добре понятôмъ економичнôмъ интересѣ довжникôвъ розбудити въ нихъ переквѣченье, що въ границахъ можности и справедливости повинній выповнити взятій на себе зъобовязанья. Для того комитетъ уважає користнымъ для обохъ сторôнъ оминути дороге поступованье конкурсове, а натомѣсть перевести спокôйну, оглядну, совѣстну, найдешевшу ликвидацію пôсля такои програмы:

Найголовнѣйшимъ вѣрителемъ сел. банку суть властителѣ листôвъ довжныхъ и облигацій въ сумѣ 6,980.300 зр. (пôсля послѣдного билансу зъ р. 1883). Властителямъ тыхъ листôвъ треба вжь до звороту капиталу платити процентъ ôтповѣдный дѣйстному доходови зъ пожичокъ. Въ рубрицѣ пожичокъ есть опроцентованого капиталу 5,750.000 зр. Ôтъ того капиталу можна надѣятись рôчного доходу пересѣчно по 7% — отже 405.500. Але ôтъ того доходу треба ôттягнути 188.000 на администрацію, — лишится отже для властителѣвъ листôвъ довжныхъ 217.500, зъ чого можна дати 6%-вымъ ефектамъ по 3% рôчно 176,169, а 5%-вымъ ефектамъ по $2^1/_2$% — 27.700 зр. Комитетъ сподѣваєсь, що властителѣ листôвъ повиній згодитися на тѣ условія, бо они прецѣ побирали доси кромѣ процентôвъ ще и дивиденды.

Теперѣшна вартôсть листôвъ и облигацій представляєся такъ: 1. позôставша решта капиталу зъ гипот. пожичокъ 3,161,372; 2. залагаючій аннуитеты 2,507.118; 3. пожички комунальній 88.760, — разомъ 5,757.250. Принявши минимальный убутокъ въ капиталѣ на 10%, с. є. 575.725, то остане сума 5,181.525, яко повна вартôсть листôвъ; до того додати ще приближену вартôсть закупленыхъ банкомъ грунтôвъ на 200.000, то одержимо суму 5,381.525 зр. на покрытье суммы 6,980.300 курсуючихъ ефектôвъ, — отже 77% ихъ вартости. Сей результатъ однакъ буде можливый тôлько при „можливо нормальнôй" сплатѣ 34.484 довжникôвъ, а до того потрѣбне „спôвдѣланье всѣхъ чинникôвъ обывательскихъ, вплывъ ихъ на селянъ" и т. д., бо кроки судовій противъ тои масы довжникôвъ протягнули-бъ цѣле дѣло на генерацію а всякій кошты и оплаты пожерли-бъ значну частъ капиталу. Для выцофаныхъ листôвъ комитетъ предкладае однакъ заличку 60%, а проче съ ходомъ ликвидаціи будесь имъ выплачувати.

Другою категорією вѣрителѣвъ суть: 1) властителѣ асигнатъ касовыхъ на 704.850 зр.; 2) властителѣ вылосованыхъ листôвъ, облигацій и купонôвъ на 388.867; 3) зъобовязани банку зъ титулу indossa векслѣвъ 498.000 и 4) всякій иншій належности въ рахунку бѣжучôмъ 46.000, — разомъ 1,637.717 зр. Тіи вѣрителѣ не убезпечений гипотечно, отже мусятъ шукати покрытя въ ôтдѣлѣ банковôмъ банку, котрый выноситъ вправдѣ пôсля билансу 4,250.000 зр., але вартôсть его дуже проблематична.

Въ мысль статута запавшій 1. сѣчня 1884 купоны (35.767 зр.) мусятъ бути выплачений; рôвно-жь мусятъ бути выплачений векслѣ (498.000 зр.) За вылосованій 1 сѣчня с. р. листы и облигаціи на суму 353.100 зр. треба заразъ выплатити 60%, а решту въ мѣру розвою ликвидаціи съ застереженьемъ, що имъ належится першенство при выплатѣ дальшои дивиденды. Властителямъ же асигнатъ касовыхъ (704.850 зр.) и належитостей въ рахунку бѣжучôмъ (46.000) треба дати зъ горы заличку **50%**, а за решту, постепенно сплачуєму, 3% рôчно.

На все тое потрѣбно заразъ надъ 1,000.000 зр. Комитетъ буде старатися о заличку у ц. к. правительства, котру ликвидаторы будутъ выплачувати въ мѣру вплывани активôвъ, до котрыхъ властителѣ листôвъ не маютъ претенсій. Надто ликвидаторы зреализуютъ(?) 498.000 зр. за векслѣ ôтъ бувшихъ членôвъ завѣдуючои рады и дирекціи банку, допровадившихъ банкъ до упадку.

Ликвидація буде отже мусѣла:

I. выстаратись у правительства о пожичку 1,000.000 зр., зъ котрого заразъ сплатитъ: 1) запавшій купоны 35.700, 2) 60% вылосован. листы и облигаціи 211.860, 3) векслѣ 498.000 и 4) асигнаты и вѣрителѣвъ рахунку текучого 375.000, — разомъ 1,120.560 зр. (Рôжницю 120.560 покрые зъ вплываючихъ грошей).

II. Просити репрезентаціи повѣтовій и цѣле обывательство о помôчь противъ довжникôвъ, щобы платили довги. Улекшенье довжникамъ буде таке, що сплаты капиталу безъ выповѣджена буде пріймались въ листахъ довжныхъ al pari (за 100 зр.), а всѣ проценты и проценты проволоки до 1 сѣчня 1884 зредукуются на 6%. Ôтъ 1. сѣчня 1884 нѣякихъ опустôвъ не буде, щобы тымъ змусити довжникôвъ до скорѣйшои сплаты.

III. Купоны ôтъ листôвъ и облигацій ликвидація буде оплачувати ôтъ 1 сѣчня с. р. ажь до вылосованя по 50% купоновои вартости. Дальшій лосованя листôвъ и облигацій ôтбуватися будутъ разъ на рôкъ, почавши ôтъ 1 сѣчня 1885, въ такôй скôлькости, на скôлько пôдъ часъ року фондъ на уморенье принесе въ капиталѣ. Вылосованій листы и облигаціи дôстанутъ 60%; оставючій 40% лишатся яко резерва для курсуючихъ ще листôвъ и облигацій, котрій не знайшли-бъ покрытя въ высотѣ 60%. Коли такъ всѣ листы и облигаціи будутъ вылосованій, а позôстане дальшій фондъ чи зъ гипотекъ чи зъ фонду уморена асигнатъ касовыхъ, — тогды наступитъ 2-ге або и 3-те лосованье листôвъ и буде выплачуватись дальша дивиденда.

IV. Єсли ликвидація буде мати въ рукахъ стôлько листôвъ и облигацій, що зрôвноважатся съ сумою пожичокъ гипотечныхъ, и скоро сплатитъ правительству 1,000.000 пожички, тогды всѣ доходы зъ ликвидаціи, не належачій до фонду уморена (пôдъ III) будутъ дѣлитися мѣжь властителѣвъ асигнатъ касовыхъ и тыхъ вѣрителѣвъ (пôдъ I), що дôстали лишь 50% заличкы. Вѣрителямъ обохъ тыхъ родôвъ буде выплачуватись по 3% ôтъ решты претенсій пôврôчно зъ долины.

Наконецъ „комитетъ обывательскій" жадае, щобы всѣ вѣрителѣ пришли сей проєктъ ликвидаціи безъ застереженя, дальше щобы загальный збôръ б. банку выбравъ такихъ ликвидаторôвъ, якихъ имъ поручитъ комитетъ, и щобы тіи выбраній правосильно заявили, що пôддаются надзорови и контроли комитету въ

Пропамятне письмо

про нужденне положенье гр.-кат. духовенства въ Галичинѣ и Буковинѣ.

III. Проектованє правительствомъ полученье конгруы.

(Дальше.)

5. Се були-бъ головній мѣсцевій доходы, въ котрыхъ дотація руско кат. клира мала-бы бути пôдвышена, а коли они не выстарчатъ, доповнена въ фонду религійного. Але проєктъ министерскій въ §. 5. каже: „Коли истнованье якоись стаціи душпастырскои буде узнане за непотрѣбне, то сейчасъ треба для неи спинити дотацію и додатки въ фонду религійного". Значится, дѣло йде о новôй к о н ц е н т р а ц і и п а р о х і й. Обовязкомъ нашимъ есть обговорити се дѣло докладно.

Ажь до р. 1783 було по бôльшихъ рускихъ селахъ по кôлька церквей съ власными приходами, а и меншій села мали переважно свои церкви и приходы. Въ згаданôмъ роцѣ розпочалася концентрація рускихъ приходôвъ, мѣжь тымъ коли въ иншихъ австрійскихъ краяхъ роблено якъ-разъ противно. „Выплывало се — якъ каже проєктъ урядовый — въ духа Іосифинизму — сильно побôльшити число душпастырствъ, неразъ изнѣть по надъ границѣ церковнои потребы". Въ Галичинѣ-жь на оборотъ, концентровано парохіи, щобъ заощадити ново-утвореный фондъ религійный. Декретъ надворный къ 12. вересня 1782 р. наказуе, щобъ тѣ села, котрій замкненій суть мѣсцевыми перешкодами, дальше тѣ, що маютъ вышь 700 душъ, що маютъ свою церковь и ерекцію и до котрыхъ душпастырь мусѣвъ-бы довѣздити черезъ другу парохію, мали власній парохіи.

Помимо того и иншихъ приписôвъ, комисія для регуляціи парохій немовь завзялася влучувати що-можна бôльше розкиданыхъ селъ въ одну парохію, такъ що навѣть ц. к. провинціональна бухгальтерія въ р. 1813 выказалася противъ того, а рускій епископы такожь заложили протестъ. Протестъ ихъ цѣсарь увагледнивъ и 1834 р. наказавъ, що дальша концентрація парохій має ôтбуватися тôлько на внесенье ординаріятôвъ. Але и се не помогло; — концентрація шла дальше, такъ що до 1842 р. въ львôвскôй архидіецезіи внесено або перемѣнено въ филіи 650, а въ перемыскôй діецезіи около 700 парохій.

Наслѣдки того поступованя не були добрій. Фондъ религійный на тôмъ выскавъ мало або й нѣчого; а душпастырѣвъ положенье такожь не поправилось, бо на нихъ упавъ тягаръ господарованя на грунтахъ ерекціональныхъ. Але найбôльше стративъ на тôмъ народъ, котрому не стало можна що недѣлѣ и свята слухати слова Божого. Не входячи вже въ недогоды, якій повстаютъ для парохіянъ змушеныхъ ити для конечныхъ требъ религійныхъ на друге або трете село, мусимо пôднести, що загалôмъ при такихъ обставинахъ религійность угасае, а ширится безконфесійность и деморализація. Зваживши все те, мы мусимо выказати свое слово рѣшучо противъ всякои дальшои концентрації парохій.

Дальше не можемо згодитися и на проєктовану правит. постанову, *що-бъ тій парохіи, въ котрыхъ цѣны продуктôвъ суть особливо низькій, выключити ôтъ дотаціи.* Бо тамъ, де цѣны низькій, парохъ муситъ и свои продукты дешево збувати, такъ що се не выстарчитъ ему и на закупно конечно потрѣбныхъ товарôвъ, якъ одежѣ, кавы, книжокъ и т. п., котрій всюды стаютсѧ чимъ разъ дорожшій. Впрочѣмъ такихъ селъ съ особливо низькими цѣнами въ Галичинѣ майже й нема; дорожизна есть загальна, управа грунтôвъ ерекціональныхъ коштуе много а хôсна не несе, робôтника плата высока; такъ що проєктована установа, коли бъ була введена въ житье, многихъ парохôвъ дôткнула-бъ дуже тяжко.

6. При кôнци правит. проєктъ установленя слѣдующій в ы м ѣ р ъ к о н г р у ы, вонсѣмъ суперечный съ высше наведеными доказами и не ôтповѣдный обставинамъ теперѣшного часу. Бо коли душпастырь, маючій доси 315 зр., а пôсля правит. проєкту 450—500 зр. дотаціи вôзнаєть въ приписаный способъ всѣ свои мѣсцевій доходы и тѣ будутъ ему въ дотаціи потручений, то покажеся, що теоретично теперь дотація его высша нѣжь впередъ, але положеженье его погôршилося, бо обчисленій пôсля нормъ доходы мѣсцевій будутъ высшій ôтъ конгруы, такъ що ôнъ замѣсть дôстати якъ доси хочь невеличку суму въ касы, самъ ще буде мусѣвъ доплачувати. Се вже и теперь у насъ лучаєся, але по введеню въ житье правит. проєкту се буде далеко частѣйше дѣятись и муситъ значно погôршити положенье клира.

Розваживши всѣ тѣ обставины, збôраній д. 22 и 23 сѣчня у Львовѣ руско-кат. душпастырѣ въ Галичины и Буковины рѣшили одноголосно предложити выс. законодавчимъ тѣламъ слѣдующѣ просьбы и бажанья змагаючій до того, щобъ въ одного боку переведенье фасіи доходôвъ мѣсцевыхъ вроблене було лагôднѣйше, а въ другого боку, щобъ вымѣръ конгруы, ôтъ котрого сума доходôвъ мѣсцевыхъ має бути ôтшкôднена, установленый бувъ въ ôтповѣдній до теперѣшного часу высотѣ. Руско-кат. клиръ проситъ о установленье дорогою конституційною:

1) *Щобъ зъ чистого доходу зъ грунту, обчисленого на пôдставѣ новаго катастру, одна часть около 30%* ôтповѣдно до труду и выдатковъ душпастыря, *вставлена була при фасіи до доходôвъ, а бôльша часть, 70% до видатковъ бенефиціята.*

2) *Щобъ заплаты за духовній функціи* (jura stolae), *яко добровôльній, случайній дары, до конгруы не вчислялись.* Належитости за писанье належало-бъ такъ урегулювати, щобъ кождому душпастыреви пôсля числа душъ въ парохіи запевнено було рôчно 50—100 зр. на выдатки канцелирійній.

3) *Такъ само щобъ дохôдъ зъ фундацій, а именно зô службы божихъ до конгруы не вчислявся.*

4) *Що до прочихъ емолюментовъ и уживаткових правъ* все нехай останеся такъ якъ есть, тôлько зô взгляду на вростаючій цѣны опалу нехай въ кождôмъ поодинокôмъ разѣ буде поступованье взгляднійше.

5) *Всяка дальша концентрація парохій, если тôлько не лежитъ въ интересѣ душпастырства, повинна перестати.* Такъ жадна парохія не повинна бути выключена ôтъ получшеня конгруы.

6) *Що до вымѣру конгруы,* то збôръ мавъ на оцѣ зъ одного боку дотацію греч.-всходного клира въ Буковинѣ, а зъ другого боку заявленье выс. правительства, що всѣ цѣны що найменше въ четверо збôльшилися, съ чимъ конгруа повинна такожь порôвно поступати; пôсля того вымѣръ конгруы бувъ-бы ось якій:*)

*) Ось для примѣру вымѣръ дотаціи на Буковинѣ и въ Россіи (въ колишнôй гр. кат. холм-

границахъ, якій дававъ статутъ банку радѣ завѣдуючій. Проєктъ сей підписали кн. Ад. Сапега, яко предсѣдатель и др Згурскій, яко секретарь комитету.

ДОПИСИ.

Отъ Турки.

Въ кождій конституційній державѣ увиразь публицистика высказомъ публичнои опиніи. Густо-часто підносится въ часописяхъ поведенье и властей, якъ автономичныхъ такъ державныхъ, а то въ тій цѣли, щобы або примѣрне поведенье ихъ похвалити и довжне признанье имъ отдати, або въ-разѣ якихъ ихъ похибокъ звернути увагу дотычныхъ высшихъ властей и яло завчасу направити. Тымъ способомъ не тілько повага властей въ силѣ удержусь, але и plebs contribuens ухиляесь отъ надмѣрного кривдженя. Если про-то якась хиба поодинокихъ осібъ въ повненю ихъ урядовыхъ обовязківъ чи у властей автономичныхъ чи державныхъ публично въ часописяхъ підносится, то дотычній высшій власти повиннѣ того собѣ зовсѣмъ не легковажити и не датися чимъ-небудь збити въ „пантелику“. У насъ звычайно така практика, що если въ якій часописи якась искрава хиба якои личности сповняючои довжність въ имени права выявится, то дотычнѣ высшій власти посылаютъ тое число часописи тому лицю и жадаютъ отъ него выясненя. Наколи тое выясненье мае звычайно податись лицемъ съ правомъ трохи обзнакомленымъ, то не дивота, що оно держится засады „prima regula negare“ и заперечаючи тое додае ще звычайно, що ся або тая допись то тенденційна ложь, підшепты ворожій, „agitacye moskalofilskie“ або „wichrzenia ludzi zlej woli“... На тімъ цѣла справа звычайно и кінчится — а такъ властиво кінчатись не повинна. Часомъ прикажутъ якусь справу, публично порушену, доходити; звычайно поручаесь тое доходженье лицямъ, що властиво суть причиною опубликованои хиби; розумѣесь само собою, що нѣкто не есть такъ наивный и не перенявся идею смиренности, щобы сказавъ: „mea culpa“. Тай приповѣдка наша каже: „крукъ крукови ока не выдовбае“. Подібній доходженя знаемо, якъ кінчатся, — нѣчимъ. А прецѣ кождый тое признасть, що закинути нынѣ публично якому лицю одовженому стерегчи права або въ имени права дѣлаючому, що ѣнъ противъ права робитъ, або що въ его провины неправда дѣвся, то рѣчь немалои ваги; а если на дѣлѣ въ публичній часописи несправедливо якому урядовому лицю закинене есть неправне поступованье, то само „nego“ хотяй-бы и съ примѣтками — не повинно вдоволити чисту и окончну справедливість, але покривджене урядове лице повинно глядати сатисфакціи въ отвѣтній дорозѣ за нарушену честь и потягнути чи тамъ дотычну редакцію, чи ей дописувателя до острои отвѣчальности. Тымъ способомъ не тілько слава урядового лиця була-бъ уратована но ще и підвышена, а на будуще клясь-бы сотный редакторъ таку допись въ своѣй часописи помѣщати а дописувателеви отхотѣлось-бы подібныхъ клеветливыхъ дописей писати, и що більше, повага права була-бъ удержана передъ свѣтомъ. Само чисте або и съ закускою післанe „nego“ може хиба тайно у высшихъ властей заспокоенье спровадити, а plebs все муситъ гадати, що напечатане въ часописи було, есть и буде на правдѣ оперте. Въ-разѣ если-бъ въ той способѣ помимо того „nego“ показалося передъ кратками судовыми, що редакція чи тамъ ей дописувателъ мають за собою правду, то ажь тогды справедливість розцвилась-бы для добра всеи людскости. Такожь важка справедливости рѣвнѣйшу позицію може взяти, коли ц. к. прокураторія съ конфискатою дописей підносячихъ хибы чи тамъ жандармеріи чи якихъ тамъ иншихъ лицъ, котрій правомъ шафуютъ, троха полѣвитъ и позволитъ більше чи клеветѣ чи надъужитю на верхъ вылѣзати; най обманъ або несправедливість въ цѣлій своѣй наготѣ на верхъ вылѣзе, а тогды ажь — „w łeb maczugą“. Pereat mundus — fiat justitia.

Тіи и тымъ подібній гадки наснувались менѣ грѣшному путникови на конець пера, якимъ я имігъ по моѣй подорожи по „турецкімъ“ повѣтѣ дещо оригинально цѣкавого вамъ написати. Властиво то не отвѣтна назва „турецкій повѣтъ“ — лучше було-бъ его назвати „турецкій кантонъ“, бо якъ въ тій правдивій Швайцаріи кождый кантонъ управляесь підсля окремои уставы, такъ и той повѣтъ турецкій, хочь належитъ до складу повѣтівъ въ нашій Галиціи, але ѣнъ управляеся підсля уставы окремои ѣнъ иншихъ повѣтівъ. А можна-бъ той повѣтъ назвати такожь „турецкимъ пашаликомъ“; тая назва далась-бы дуже легонько умотивувати, но я не хочу перехапувати и оставлю наречене того повѣта комусь до того способнѣйшому, а самъ згадаю за дещо въ тыхъ сторінъ.

Славна рада повѣтова турррецка, выбрана ще року Божого 1874, урядуе безъ перервы до днесь-дня, отже вже 10 лѣтъ — и доки буде урядувати, одинъ Господь знае. Вѣрте, що вже ажь встыдно менѣ споминати о тій радѣ турецкій въ турецкімъ пашалику — и певно не менше повинній встыдатись пп. референты дотычныхъ властей, котрій тои справы ще не рѣшили. Тутъ видко не обовязуе устава о репрезентаціи повѣтовій и ординаціи выборчій повѣтовій, санкціонована нашимъ Найясн. Монархомъ у Вѣдни дня 12. серпня 1866. Вже далеко більша часть тои вѣчнои рады повѣтовои турецкои, выбранои ще 1874 року, вымерла або переселилась въ того повѣта — а нѣколи жадного доповняючого выбору не розписано, якъ того устава вымагае. Нѣколи не отбувшеся жадне засѣданье, ба и не може отбутись, бо нема съ кимъ, нема комплету. Двохъ газдівъ, належачихъ до тои рады вѣчнои, именно Игната Павлюха и Стефана Тирика нѣколи нѣкто о нѣчѣмъ въ тои рады повѣтовои не увѣдомляе, — они нѣчогісенько не знаютъ, що тамъ дѣвся. Щось кажутъ, высше 40.000 зр. людскихъ грошей публичныхъ мае знаходитися въ повѣтовій касѣ; що съ тымъ дѣвся, нѣкто не знае. На якій підставѣ платили чи й ще платятъ, чи властиво берутъ собѣ тіи остальній панки въ тій славній радѣ діеты по 3 зр. а. в. денно и кошта подорожи, якъ пріѣдутъ до Турки нѣбы „na posiedzenie“, — нѣкто не знае. Вже що якъ що, але п. маршалокъ Н. Зыблікевичъ повиненъ бувъ застановитися надъ открытымъ письмомъ зверненымъ до него дванайцятьми членами въ меншихъ посѣлостей, выбраными до рады повѣтовои турецкои а недопущеными до дѣловодства, — въ котрімъ то письмѣ высказано будо явно, о що иде, и тіи дванайцять заявили публично, що готовій въ своихъ кишенѣ по 2 зр. жертвувати для ликвидатора, котрый-бы яко делегатъ выдѣлу краевого въ притомности двохъ въ тыхъ дванайцяти переглянувъ добре господарку турецкои рады повѣтовои почавши отъ року 1867, если — nota bene — суть якій акты. Якъ на 22 рожнородныхъ писемъ о тій радѣ повѣтовій до всѣхъ властей, такъ и на тое открыте письмо напечатане въ 1883 роцѣ въ „Дѣлѣ“, до днесь-дня нѣкто и слова не моркнувъ.

Тая рада повѣтова то щось подібного до того п. Бастіяна у Вѣдни, що то духівъ въ тамтого свѣта знавъ прикликати — и такъ знавъ харамана пускати, що годѣ було ему не вѣрити, ажь доки не попавъ въ лапку выготовлену черезъ архикнязѣвъ. Коли и кимъ буде вдемаскованое тое „medium“ рады повѣтовои турецкои, — нѣкто не знае; тое тілько знаемо, чимъ тое медіюмъ турецке до теперь себе сальвуе, а то двома словами: „agitacyje moskalofilskie“. Якъ тое якесь собаксобрание „medium“, котре мае выглядати руде, блѣде, съ очима хамелеона вырече вручно и въ своѣмъ часѣ слова: „agitacye moskalofilske“ — то для многихъ „braci“ у Львовѣ и у Вѣдни показуесь на нивѣ въ турецкімъ повѣтѣ тьматьменна самыхъ родовитыхъ москалівъ ажь отъ самого Иркутека, а всѣ съ однымъ окомъ на чолѣ, — а що канонъ, а що генераловъ съ Скобелевымъ на передѣ — страхъ! Такій трепетъ сгортае тыхъ „braci“, що ажь штаната тремтятъ...

Наколи більша часть радныхъ турецкои рады повѣтовои вымерла, то „na posiedzenie do kompletu“ звычайно прикликуе тое медіюмъ духівъ тыхъ умерлыхъ, котрій въ комплетѣ являются, але діеты не беруть, тілько отступаютъ ихъ своимъ колегамъ тутъ живучимъ. Ну, и берись до такои рады повѣтовои! То не дивота, що и наймудрѣйшій головы въ Турцѣ, Львовѣ и у Вѣдни не можутъ съ нею кінця урвати. Но, але вы може цѣкавій, яке становище занимаютъ Русины турецкій до спиритуистичнои рады повѣтовои? Та яке жь бы занимали! Платятъ всѣ податки на тую раду повѣтову точно, якъ у бѣдолахівъ тое точностею назвати можна, — бо до тыхъ hocus-pocus треба чи-мало грошей, а въ конець кождый плюе на землю звычайнымъ народовымъ способомъ тай каже: „пекъ ты осина! а то ти комедія!“ А и на дѣлѣ не знати, що съ тою турецкою радою повѣтовою станеся. Чи будутъ и сего року якій выборы розписанѣ, чи нѣ? А въ разѣ якъ ц. к. намѣстництво новій выборы розпише, чи отважутся властитель меншихъ посѣлостей турецкого повѣта вже третій разъ такъ „не дай, не пійди“ ставати до урны выборчои, а послѣ ити знову „въ дураки“, — кто то знае. Якъ и съ многими грѣшниками того турецкого повѣта розмовлявъ и достерѣгъ ихъ обуренье, то почавъ и имъ толкувати и напоминати ихъ, щобы яко правдивій Русины-патріоты держались нашои пословицѣ: „лагідне теля двѣ коровы высе, а таке, що брыкае, то и одной не може“, — то они откровенно заявили, що вже волѣютъ постити, а сеати не хотятъ. Якъ дожіемо, то увидимо, якій оборотъ тое все возьме. Ще много а много мігъ-бы я написати, якъ тая рада турецка урядуе и якій результаты ей неутомимои дѣятельности, бо то такожь щось въ своѣмъ родѣ оригинального и дуже цѣкавого, — но теперъ не можу, бо якъ собѣ все передъ очи представлю, то мя млоитъ тай якось слабну.

Теперь опишу ще одну цѣкаву исторійку въ турецкого пашалика, дотыкаючу секвестраціи за залеглости податковій. Вже то о тыхъ секвестраціяхъ въ турецкімъ повѣтѣ писано дуже много и дуже цѣкавого у всѣхъ рускихъ часописяхъ, напроваджувано нечуваній надъужитя и безправности, але все безъ хісна, бо жадному секвестраторови надъуживаючому власти и волосъ въ головы не упавъ, противно узнано ихъ за вельми здібныхъ и многій въ нихъ поробили карієру. По внесеню приватныхъ секвестраторівъ, а запровадженю урядовыхъ — нарідъ въ турецкімъ повѣтѣ прійшовъ бувъ крыхту до себе. Но жаль, „тота полегка вробилась дуже курта“. Теперь почався новый танець, але ще якій! Отъ вамъ межи многими одинъ фактъ. Въ Ломній, селѣ турецкого повѣта, есть коваль, называесь, Іосифъ Соболевскій. Бѣдачиско ковалина въ горахъ на селѣ въ зимѣ роботы не мае майже нѣякои, а ту ѣсти хочесь и ему и женѣ и хлопцеви. Въ додатку тій бѣдѣ присылаютъ ему карту платничу на 16 зр. за податокъ заробковый. Ну, клопотъ. Коваль вьеся, ходитъ сюды-туды, щобы що роздобути и бодай пожичити а тягару збутись, — но годѣ, нѣкто не хоче повѣрити. Не досыть того всего, и жена „лягла въ кутъ“ т. е. — ай ми выбачте — „злегла“. Ба и того не досыть. Одного красненького дня надходитъ ц. к. секвестраторъ въ Турки въ лици П. З., підъ пахою паперы, въ зубахъ цигаро, за ухомъ оловець, а на головѣ шапка съ рожею. Съ тымъ паномъ — якъ бойки его зовутъ „комисаремъ отъ кунтету“ — приходитъ начальникъ громады, писарь грожадскій, присяжный и два таксаторы. Коваленко въ страху заявляе, що ѣнъ податокъ заробковый заплатитъ трохи пізнѣйше, але теперь годѣ, бо и жена слаба и роботы нема. Але пуста ковалева бесѣда. П. комисарь каже до війта: „No wójcie trzeba grabić; bierzcie co jest: zegarek ze ściany, podusaki, co widzicie.“ Війтъ стиснувъ плечима и каже, що ѣнъ того грабити не буде. П. комисарь розсердився на таку бесѣду війта и забираеси самъ до операціи. Стае насамперед на маленькій столичокъ, знимае зі стѣны вигаръ звычайный стѣнный, цѣлкомъ простый, а далѣ береси до постелѣ и тигне підслань въ підъ слабои жены коваля. Она слаба плаче, проситъ помилувани, но дармо. „Bei Gott Gnade, bei mir keine“ — загомонѣвъ комисарь. Но и на тімъ не досыть. Вѣрный секвестраторъ не вдоволяесь остатною подушкою, а суне до шафы и каже ей отворити. Коваленко примушеный отворює шафу; ба тамъ кромѣ кількохъ старыхъ лахівъ, нема нѣчого. Иде п. комисарь дальше, каже скриню отчинити. Коваленко въ перепуду мовѣ, ковалиха плаче. П. комисарь ревидуе скриню, забирае въ неи послѣдній лахи и якійсь кусень паперу, якійсь контрактъ застанный, и кладе нее на купу, на тое кладе вигаръ, послѣдну подушку, кількa лахівъ и — ай ми выбачте — якусь стару спідницю, вязуютъ и таскаютъ тое въ хаты. Така операція секвестраційна отбулась у коваля. А у прочихъ бѣдныхъ людей такожь такои, коли не більшои строгости уживавъ п. секвестраторъ.

Того секвестратора властиво не можна навѣть за подібне варварске поступованье винити, бо ѣнъ або не знае, якъ у насъ въ конституційній державѣ підсля права належится секвеструвати, або муситъ мати власть отъ когось такъ поступати. Дотычній сферы урядничій въ Турцѣ, котрій обовязаній секвестрацію управляти, можна винити и не винити, якъ кому хочеся. Винити можна о стілько, о скілько тіи паны суть або повинній бути свѣдомыми уставы, якъ и що секвеструвати можна. Але можна тыхъ панівъ и не винити, бо коли представимо собѣ, якъ имъ грозятъ паны въ горы за тое, если податки не будутъ стягненій, то годѣ въ-кінци и жадати, щобъ они не боялися. П. І. Вингардъ, теперѣшный ц. к. надъинспекторъ податковый въ Тарновѣ, будучи въ Турцѣ передъ кількома роками ц. к. инспекторомъ податковымъ, говоривъ отверто, що тымъ урядникамъ, котрій мають наглядати, щобы податокъ стягнено, замкнули-бъ пенсію на три мѣсяцѣ або и більше, якъ-бы оказувались великій залеглости податковій. Но и дивуйся-жь, що тіи паны, если не урядово, то приватно приказуютъ уживати всякихъ мѣръ, щобы тілько податокъ стягано; замкнути бо пенсію тымъ панамъ на три або більше мѣсяцівъ, якъ-бы оказались залеглости податковій, значитъ ихъ на голодону смерть засудити. Винувати ще высшій власти, якъ турецкій, н. пр. панівъ при краевій дирекціи финансовій у Львовѣ, то такъ само можна о нихъ судити, якъ о турецкихъ: они такожь підъ обухомъ и хотятъ пенсію що першого фасувати. Ну, а кого-жь ту винувати? Панівъ у Вѣдни съ „rodakомъ“ на передѣ? Ихъ такожь можна и не можна винувати, бо кождый знае, що кожда рука собѣ крива. Отже виновниківъ таки майже якъ-бы не було, хочь зло есть; хиба одна рада державна у Вѣдни при ухваленѣ буджету може собѣ тое все на нось намотати и въ положенье коваля ломняньского et consortium перенестися.

Намъ кажутъ держатися пословицѣ „хочь бѣда, то гоцъ!“ Гарна приповѣдка, тілько мы вже за довго підсля неи гоцаемо, та далѣ за много грѣшного тѣла на насъ видко, такъ догоцалися. Я все свое говорю, що якъ-бы не тілько въ турецкімъ пашалику, але и въ цѣлій молокомъ и медомъ текучій Галиціи не по турецки, а підсля права обовязуючого въ нашій автономичній Австріи податки стягано, особливо якъ-бы не выдирано у податника его fundus instructus, то зараз гоцанье скінчилось-бы, бо хиба десята часть грѣшниківъ могла-бъ попасти въ пажерливый ротъ пп. секвестраторівъ, а решта обывателівъ-голопитниківъ и ухомъ собѣ не вели-бъ, тілько ині зопо заликували-бъ: „голый розбою не боится“. Но досыть вже того всего. Якъ отъ згадки о турецкій радѣ повѣтовій не дало менѣ довше писати, тілько почало мене млоити, такъ и черезъ представленье собѣ передъ очи тыхъ турецкихъ секвестрацій починае мене млоити, — годѣ же більше писати.

I. Сотрудники: a) по селахъ 500 зр. b) по мѣсточкахъ 600 зр.; c) по мѣстахъ надъ 5000 жителівъ 700 зр.

II. Пароси: a) першои категоріи съ службою до 15 лѣтъ 1000 зр.; b) другои категоріи съ службою отъ 15—30 лѣтъ 1100 зр.; c) третои категоріи съ службою надъ 30 лѣтъ 1200 зр.

Помешканя и будынки господарскій не повинній бути до конгруы вчисленій и повинній бути увольненій отъ всякихъ комунальныхъ и конкуренційныхъ додатківъ, за що не можутъ мати права до жадныхъ додатківъ активальныхъ.

III. Деканы и управителѣ деканатівъ повинній одержати крімъ своихъ доходівъ такожь урядовый додатокъ по 150 зр.

IV. Дефиціенты. Такимъ священикамъ, котрій маютъ менше якъ 10 лѣтъ службы, повинна бути вымѣрена дефиціентска дотація по 300 зр.; для прочихъ дефиціентівъ маючихъ більше якъ 10 лѣтъ службы, повинній бути задержанѣ тѣ самѣ правила пенсіонованя, якъ у катихитівъ гимназій и капеляніівъ войсковыхъ.

V. Администраторы парохіяльній: a) адм. мѣсцевій 60% дотації душпастырскои; b) адм. ex currendo 30% тои-жь дотації.

(*Конецъ буде.*)

скій епархіи): на Буковинѣ установлено 1875 р. таку дотацію гр.-всх. клира: совѣтникъ консист. 2000—2400 зр., актуаръ 1100—1300 зр., офиціялъ 900—1000 зр., настоятель монастыря 1600 зр., парохъ 700, по 10 лѣтахъ 800, по 20 л. 900 зр., пароси въ Черновцяхъ, Серетѣ, Сучавѣ, Радовцяхъ и Кимполюнгу крімъ того ще по 200 зр. додатку. Надто парохамъ не вчисляесь до конгруы доходъ зъ 44 моргівъ грунту ерекціонального. Въ Холмщинѣ выносила дотація пароха 300—1200 руб., доходівъ зъ jura stolae и зъ грунтівъ ерекціональныхъ отъ конгруы не потручувано.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(*Въ палатѣ посольской рады державной*) велася дня 4 н. с. лютого дальша дебата надъ предложеньемъ въ справѣ експлоатації земного олѣю въ Галичинѣ и Буковинѣ. Противъ внесеня забравъ голосъ пос. дръ Менгеръ. Онъ полемизувавъ съ выводами пос. Хамця и доказувавъ, що анкеты гал. выдѣлу краєвого и повази науковѣ були за регалемъ нафты. Въ анкетѣ поднесено именно, що небезпеченьство жита и вызискуваньe роботниковъ въ копальняхъ нафты въ Борыславѣ взмогло ся въ послѣднѣмъ десятку лѣтъ длятого, що нафта не була регалемъ. Бесѣдникъ вказуе згубный вплывъ теперѣшного способу добуваня нафты на селянъ, якій станъ въ Галичинѣ и ставитъ внесенье, щобы предложенье звернути назадъ комисіи для змѣны въ томъ напрямѣ, що нафта и всѣ продукты земнѣ спорѣднѣній съ нею якъ и всѣ прочій минералы мѣстячій въ собѣ живницю, мають подлягати праву гірничому, при томъ однакожъ мають бути увзгляднѣній права теперѣшныхъ властителѣвъ копальнь якъ и властителѣвъ грунтовъ, на котрыхъ знаходятся копальнѣ. Пѣсля Менгера говоривъ министеръ рольництва гр. Фалькенгаймъ. Зазначивши становище правительства въ тій справѣ, що вже отъ бѣльше якъ 10 лѣтъ не може дѣждатися порѣшеня, говоривъ онъ за закономъ, заявляючи що робитъ се на тій основѣ, що самъ переконався якъ стоитъ дѣло. Дальше говоривъ сегожъ дня дръ Билинъський. Бесѣдникъ заявляе, що буде голосувавъ за предложеньемъ зъ мотивовъ политичныхъ и рѣчевыхъ. Рѣшеня гал. сойму повзятій въ тій справѣ мали свою основу передовсѣмъ въ томъ, щобы охоронити край отъ експлоатації чужихъ капиталовъ и идучи поручь съ господаркою чужихъ капиталистовъ германизацією. Другимъ мотивомъ рѣшень гал. сойму краєвого була обава передъ вывлащеньемъ меншои посѣлости. Противна сторона стоитъ выключно на становищи школы манчестерскоя, котрій ходитъ лишь о продукцію и продуцентовъ и она не розумѣе нѣякихъ другихъ интересовъ. За регалемъ були перше предприємцѣ, теперь однакожъ они регалю не потрѣбуютъ, бо они позискали власность гірничу безъ регалю. Що до забезпеченя роботниковъ, то о се постаралося предложенье, позвакъ пѣсля §. 1 добуваньe нафты стоитъ подъ надзоромъ властей гірничихъ, а въ §. 12 загрожено предприємцеви ведучому недбало предприємство експропріяцією. — До голосу за предложеньемъ записалися ще послы Озаркевичъ и Кулачковскій, а коли на внесенье посла Пенка рѣшила палата замкненье дискусіи выбрали руській послы генеральнымъ бесѣдникомъ Ковальского. Противъ внесеня говоривъ ще пос. Магеко. Его бесѣда есть парафразою бесѣды Менгера. Опѣсля перервано засѣданье, откладаючи дальшу дебату надъ предложеньемъ о нафтѣ до пятницѣ. Межи справами, поставлеными на порядокъ дневный найблизшого засѣданя знаходятся: конвенція межи австро-угорскою монархією а Швайцарією що до признаня права убожества, предложенье пос. Линбахера и товаришевъ, що до екзекуціи на селянъ маетки, предложенье правительства що до побольшеня коштовъ на будову арльбергскои желѣзницѣ а евентуально також друге читанье буджету на р. 1884.

(*Предложенье буджетове на р. 1884*). Генеральный референтъ гр. Генрикъ Клямъ предложивъ въ комиси буджетовій дня 1 м. марта справозданье дотычно буджету на рокъ 1884. Сума всѣхъ потребъ выноситъ 515,309.678 зр., а приходы преліминованій на 474,548.588 зр. такъ що дефицатъ репрезентуе суму 40,761.090 зр. Коли пѣсля предложеня правительства маебы выносити дефицитъ лишь 38,754.813 зр. Въ своихъ выводахъ старався референтъ показати, що недобѣръ касовый зменшився въ порѣванаю съ минувшимъ рокомъ о 43%, бо коли минувшого року выносивъ онъ суму 9 милионовъ, то сего року выноситъ лишь 4 милионовъ. Наколи-бъ отношеня не змѣнилися, то есть надѣя, що дефицитъ касовый въ сѣмъ роцѣ зменшится на 2 милионы, а цифра сегорочного дефициту даеся оправдати великими выдатками на инвестиціи. Що до инвестицій, то можна сподѣватися, що въ томъ направленю будеся поступати въ будучности съ бѣльшою умѣренностею, а черезъ то дасться съ часомъ осягнути рѣновагу въ господаротвѣ державномъ, а коли се наступитъ, буде також на часѣ подумати о выровнаню тягаровъ податковыхъ черезъ реформу податковъ. — Дръ Штурмъ заявивъ въ имени своихъ товаришевъ, що они въ виду поднесеня дефициту на 40 милионовъ зо взгляду на то, що приходы збѣльшилися о 10 милионовъ, а выдатки зросли рѣночасно о 14 милионовъ буде голосувати противъ предложена буджетового. Бѣльшость комисіи затвердила опѣ сля генеральне справозданье и приняла цѣлый законъ финансовый на рокъ 1884 безъ дискусіи.

(*Выборы до угорского сойму*) маютъ отбутися доперва въ маю, но вже теперь занята ними увага всѣхъ и розправы парламенту не будятъ вже безпосереднього интересу, бо всѣ що теперь говорится и рѣшаеся въ парламентѣ мае цѣль агитаційну. Въ сеймѣ внесло правительство новый законъ промысловый. Въ томъ предложеню, котре впрочемъ досыть згѣдне съ австрійскимъ закономъ промысловымъ, не знаходимо постановъ що до доказовъ здобности дрѣбныхъ промысловцѣвъ а правительство навѣть широко розводится чому сѣ постановы пропущенѣ. Дрѣбній промысловцѣ и ремѣсники бажаютъ, щобы въ новомъ законѣ були конечно постановы дотычно доказу способности, бо боятся, що въ противномъ случаю будутъ втисканися въ ремесло чужѣ елементы, именно жиды, котрѣ берутся нынѣ за се, а завтра за друге ремесло и не працюючи якъ ремѣсники, але бѣльше торгуючи, отбираютъ грунтъ зъ подъ ногъ ремѣсникамъ и ихъ закрѣпощуютъ. Се именно дуже на руку антисемитамъ, котрѣ знаходятъ послухъ въ класѣ дрѣбныхъ промысловцѣвъ и ремѣсниковъ, а цѣкава рѣчь, що краєве товариство промыслове, котре дотеперь относилося досыть оболтно до справы доказовъ квалификаційныхъ, наразъ дуже енергично нею занялося, и выслало навѣть пропамятне письмо, въ котромъ выразно жадае доказу квалификація. Въ сеймѣ подѣлъсъ тую поправку гр. Апонѣй, а правительство, котре очевидно не хотѣло бы наражатися передъ выборами цѣлой класѣ дрѣбныхъ промысловцѣвъ заняло теперь въ сеймѣ, що годится на поправку гр. Апонія. Зъ сего користае, розумѣеся опозиція, котра всюда вытыкае правительству неконсеквенція. Чи впрочемъ доказъ квалификаціи осягне той результатъ, якого бажаютъ ремѣсника, се друга рѣчь, но що до Тиссы, то онъ жертвуавъ либеральнымъ принципомъ, щобы лишь выдерти опозиціи зъ рукъ оружіе, котре она могла ужити противъ него при выборахъ.

(*Въ угорскомъ сеймѣ*) порушено тому тыждень справу анархистовъ. Посолъ Етвешъ зажадавъ въ интерпеляціи вынѣренѣй до правительства выясненя що до выдаленя роботниковъ, зарядженого пештеньскою полицією и заключивъ, що се есть наслѣдкомъ статуляцій, заключеныхъ въ часѣ послѣдного пробуваня Тиссы въ Вѣдни. Тисса заперечивъ однакожъ рѣшучо существованье того рода условинъ и заявивъ при тій случайности жаль до австрійского правительства, що оно небезпечній индивидуа выслало за угорску границю, не завѣдомивши о томъ угорского правительства. — Послѣдній арештованя будятъ загаломъ, а особливо въ Пештѣ дуже живый интересъ, а цѣла праса приносятъ подрѣбности, относячій до сеи справы. Деякій газеты донесли були, що межи арештоваными знаходится також убійца Глюбека, вѣсть ся оказалася однакожъ предвчасною.

ЗАГРАНИЦЯ.

Россія. Петербурскій журналы доносятъ, що въ найвышихъ кружкахъ правительственныхъ компетенція государств. совѣта и комитету министровъ вбогала въ той способѣ обмежена, що всѣ справы законодательного характеру и державного господарства, або справы такій, що звязаній съ фискальными выдатками, належатъ до госуд. совѣта, а справы относячій до администраціи и не маючій характеру законодательного а звязаній съ интересами всѣхъ галузей административныхъ маютъ належати до комитету министровъ. — Указъ царскій заявляе, що дотеперѣшный отдѣлъ инспекційный министерота маринарки мае на познѣйше носити назву головного штабу маринарка. Шефомъ того штабу именованый Тихачевъ а его помочникомъ капитанъ Невахович. — Генер. Черняевъ зоставъ именованый членомъ рады военной и придѣленый до штабу генерального а на его мѣсце именованый генер. Розенбахъ генер.-губерн. Туркестану и комендантомъ силъ военныхъ въ округѣ туркестанскомъ. — Дня 4 с. м. вернувъ полк. Каульбарсъ зъ Болгаріи въ цѣли зложеня царевн справы зъ своеи миссіи.

Нѣмеччина. Вольно консервативна „Post“ доноситъ, що вѣсти о змѣнѣ въ министерствѣ просвѣты выступаютъ не только въ журналахъ, але и въ кругахъ парламентарныхъ чимъ разъ сильнѣйше. Одній кажутъ, що причиною сего мае буты помилованье архіепископа колоньского, а другѣ знову розказуютъ, що межи министромъ Гоелеромъ а кн. Бисмаркомъ зайшло непорозумѣнье що до дотаціи школъ, котра не сподобалася канцлерови. „Nat. Ztg.“ однакожъ пише, що наколи бъ прійшло до якои змѣны, то не Гоелеръ уступитъ, котрый завсѣгды ще есть persona grata у кн. Бисмарка, але скорше Путткамеръ, котрый вже не разъ заслуживъ собѣ на нагану отъ кн. Бисмарка. — Ся сама газета доноситъ також, що внесенье о помилованье архіепископа колоньского министерство ще не подписало. — Внесенье пруского правительства о продовженю уставы соціялистичной на дальшій два роки предложено вже радѣ звязковѣй и мотивовано тымъ, що дотеперѣшна устава показалася дуже практичною и немало причинилася до того, що сила соціялизму нынѣ вже зломана. Дальше такъ сказано въ мотивахъ: Зъ другои стороны не можна знову думати, будто-бы соціально-демократичный рухъ по кількохъ сильныхъ потрясеняхъ вже зовсѣмъ ослабъ; противно онъ существуе въ своѣй давнѣй силѣ. Найновѣйшій объявы такъ въ Нѣмеччинѣ якъ и въ другихъ державахъ повинній найлѣпше доказати, що рухъ сей вымѣреный противъ жита и майна зовсѣмъ не ослабъ хоть поверховно трохи притихъ. — „Berl. Tagbl.“ доноситъ, будто-бы въ Вѣдни и Будапешту мало надбѣти завязанье, щобы зорганизувати межинародну службу полиційну противъ анархистовъ. Пѣсля вгаданои газеты мають бути уложенѣ докладнѣ зъобовязаня, пѣсля котрыхъ порозумѣвала-бся полиція всѣхъ державъ, що до руху анархистовъ.

Франція. До Парижа прѣхало кількайнайцять полиційныхъ агентовъ лондоньскихъ въ цѣли пошукуваня за справцями послѣдныхъ выбуховъ динамитовыхъ. Власти урядовѣ завели якъ найострѣйшій надзоръ надъ фабриками динамиту и надъ роботниками. Крѣмъ того зарядило ще строгу контролю подорожныхъ прѣзджаючихъ и отъѣзджаючихъ кораблями. — До „Temps“ доносятъ зъ Ганои, що вице-король Юнанъ вырушивъ съ хиньскимъ войскомъ въ Гано-Гва, щобы вшасти зъ боку и зъ заду на Французовъ, котрѣ якъ разъ теперь маютъ ударити на Бакъ-Нингъ. — На Мадагаскарѣ доси спокойно; Французы розпочали переговорюватися съ Мадагассами. Здаеся однакожъ, що тѣ переговоры не доведутъ до нѣчого, позаякъ Мадагассы постановили не отступити нѣ куска землѣ.

Туреччина. Зъ Орменія доносятъ до Константинополя, що Россія громадитъ на граници значну силу войска и що высылае зъ Карсу муницію и провіянтъ до Сурканрипшъ, де роблятся пильно приготованя до войны. — До „Pall Mall Gaz.“ доносятъ, що Порта приготовуе ноту до всѣхъ кабинетовъ, въ котрой хоче звернути увагу всѣхъ державъ на то, що Англія хоче въ Суданѣ основати магометаньску державу, котра бы паралижувала Туреччину. Порта доказуе, що Англія вже то зробила, позаякъ Гордонъ именувавъ Магдія султаномъ тератории, що властиво належала до Туреччины.

НОВИНКИ.

— **Програма музикально-декламаційныхъ вечериниць** въ память XXIII роковинъ смерти Тараса Шевченка, устроеныхъ товариствами „Просвѣта“, „им. Шевченка“, „Рус. Бесѣда“ и „Акад. Братство“ у Львовѣ д. 27 р. лютого 1884. Часть I. 1. Отчитъ проф. М. Подолиньского. 2. Лисенко: „Поки зійде ясне сонце“, выконае хоръ мужескій товариства „Лютня“. 3. а) Марекъ: Valse brillante и б) Лиштъ: Рапсодія, — отограе на фортепянѣ п-а Бажаньска. 4. Вахнянинъ: „Прощанье козака“, сольо тенорове съ супроводомъ фисгармонія и скрипокъ. Вык. пп. Ц. В. и Ш. 5. Деклямація. 6. Лисенко: „На бій“. Выконае хоръ товариства „Лютня“. Часть II. 1. Бетовенъ: Trio Es dur. Выконаютъ пп. Качковскій, С. и Вольманъ. 2. а) Рубинштайнъ: „Завуля“ и б) Мендельсонъ: „Житне поле“, — дуеты, отспѣваютъ пп. Ц. и В. 3. а) Лисенко: Рапсодія и б) Веберъ: Концертъ, — отограе на фортепянѣ В. Леонтовичъ. 4. Robandi: Романца. Сольо басове съ супроводомъ фортепяну и челля. Вык. пп. Борковскій, Качковскій и Вольманъ. 5. Вербацкій: Батва. Выконае хоръ тов. „Лютня“. Початокъ вечеромъ о 7½ точно. Звертаеся увагу Вп. Гостей, що въ часѣ выконаня поодинокихъ точокъ програмы вступъ на салю безъусловно недозволеный. Добровольній датки на збольшенье фонду стипендійного имени Тараса Шевченка будутъ збирати на сали упрошенѣ панѣ.

— **Выдѣлъ „Рускаго товариства педагогичнаго“** мавъ въ середу подъ проводомъ председателя выдѣлу с. сов. В. Ильницкого свое засѣданье, на котромъ въ присутности всѣхъ членовъ уконституовався. Заступникомъ председателя выбраный п. Ан. Вахнянинъ, секретаремъ п. К. Кахникевичъ а касіромъ п. Г. Врецьона. На засѣданю сѣмъ принято кількохъ членовъ и рѣшено огголосити отозву до цѣлого рускаго народа въ загалѣ а до прихильниковъ рускаго школьництва въ особенности, щобы всѣ о скольо силъ спомагали товариство и матеріяльно и морально та щобы якъ найчисленнѣйше вписувалися въ члены; дальше постановлено просити всѣхъ авторовъ и выдавцѣвъ, щобы зволили надсылати товариству по одному примѣрникови своихъ творовъ и выдань и предлагати для товариства „Paedagogische Blätter“ и другѣ необходнѣ выдання. Проф. Шухевичеви припоручено приготовити матеріялъ для выдання илюстрованыхъ книжокъ для малыхъ дѣтей и предложити въ своѣмъ часѣ выдѣлови. На конецъ рѣшено, що засѣдання товариства будутъ отбуватися кождои що другои недѣлѣ передъ полуднемъ.

(+) **Наше ремѣсниче товариство „Зоря“** бажае чимъ скорше розпочати свою дѣяльность въ мысль потвердженыхъ ц. к. намѣстництвомъ статутовъ, котрѣ, мимоходомъ тугъ скажемо, вышли вже печатаными зъ друкарнѣ тов. им. Шевченка. „Зоря“ удалася съ письменною просьбою до совѣта „Народного Дому“, щобы той-же удѣливъ безплатно новому, убогому въ фонды товариству комнату для устроеня читальнѣ, на засѣдання и зборы. Сподѣватися належитъ, що совѣтъ „Народ. Дому“ не откаже просьбѣ „Зорѣ“ и схоче прійти ѣй въ помочь — зъ уваги на тую велику задачу руско-народну нашого товариства ремѣсничого, яку мае оно сповнити якъ въ спольщеномъ Львовѣ, такъ и по польщеныхъ нашихъ мѣстахъ и мѣсточкахъ.

— **Въ справѣ регуляціи конгруы** пише „Politik“, що мѣродайній круги правицѣ мимо всякихъ перешкодъ стараются, щобы ся справа ще въ сегорочной сесіи була залагоджена и щобы не позбстала лишь на папери. Выгляды для сеи справы значно полѣпшилися, хочь опоръ министра финансовъ ще не зовсѣмъ переломаный.

(X). **Галицко-руській селяне-переселенцѣ въ Пѣвнѣчній Америцѣ** середъ тяжкои працѣ на хлѣбъ насущный не забуваютъ на свою родну землю и на родный языкъ. Намъ лучилося читати листъ одного рускои колонія въ Пѣвнѣчній Америцѣ, писаный до „Народного Дому“ во Львовѣ съ прошеньемъ о присылку книжокъ до читаня и науки на родномъ языцѣ. Мы понимаемо тугу нашихъ переселенцевъ за родною землею; родне слово, коли не живе то бодай печатане стане имъ великою отрадою и потѣхою на такій далекій, заморскій чужинѣ...

— **Выборы до радъ повѣтовыхъ** отбудутся дальше въ повѣтахъ Долина и Каменка.

— **Питомцѣ I року дух. семинарія** подаютъ черезъ нашу часопись для спростованя хибныхъ вѣстей (въ „Dz. Pol.“, „Gaz. Nar.“ и др.) и для успокоеня родичевъ и всѣхъ интересованыхъ, що выступивший всѣ до одного назадъ отъ разу принятій до семинарія. При сѣмъ случаю питомцѣ I року дякуютъ пп. питомцамъ III и IV року за ихъ братню помочь, яку имъ оказали подъ часъ ихъ сецесіи, дѣлячися съ ними ѣдою и постелею, и за ихъ повну солидарность съ выступившими, аж до той степени, що готовій були на случай некористного для питомцевъ I року рѣшеня, въ рѣвный способъ поступити.

— **Exempla trahunt...** Мѣгъ въ Стрыю касіеръ мѣскій емигрантъ Бейнаровичъ передъ двома роками обокрасти касу щадничу, чому-жь не мѣгъ-бы секретарь мѣскій п. П. здефравдувати торокъ касу мѣску, — якъ то нашъ дописувателъ доносивъ. По Бейнаровичу и слыхъ загибъ, а секретарь „мусѣвъ службу опустути“. Але-жь на томъ не стало. Зъ Стрыя доносятъ, що въ томъ мѣстѣ выкрыто вже третю дефравдацію, а то въ ц. к. старостве. Дня 3 н. с. марта арештовано секретаря староства п. В. за спроневѣреньe кількатысячной квоты депозитовои, а на другій день отставлено до суду криминального въ Самборѣ. Злочинство секретаря староства всѣхъ здивувало, бо — якъ пишутъ до „Gaz. Nar.“ — онъ посѣдае значный маетокъ, а торокъ выгравъ на лотерія 4800 зр.; стався, здаесь, жертвою лотерія.

— **Намѣреного самоубійства** свѣдкомъ була дня 4 с. марта комисія при гимназіяльномъ испытѣ доврѣлости въ Черновцяхъ. Абитурієнтъ Грацль обявляючись, що упаде при испытѣ, стрѣливъ до себе при комисіи зъ револьвера. Куля розтрѣскала только гузики при сурдутѣ и легко ранила лѣвый бокъ, такъ що не загрожила житю нещаслывого абитурієнта.

— **Неофитка** панна Филипъ, що перебувала до недавна въ монастыри Василіянокъ, де була выкрестилася пѣсля гр. к. обряду, вернула теперь до свого батька, купця въ Празѣ. Батько неофитки бувъ давнѣйше купцемъ у Львовѣ, де и оженився. По смерти своеи першои жѣнки выѣхавъ онъ до Праги, оставляючи свою малолѣтну ще тогды доньку на опѣцѣ своякивъ. Въ Празѣ онъ одружився другій разъ и майже зовсѣмъ призабувъ на свою доньку, котра у Львовѣ тымъ часомъ образувалася въ публичныхъ школахъ. Аж коли дѣвчина намовлена двома своими товаришками рѣшилася принять вѣру христіяньску и въ той цѣли охоронилася у Василіянокъ, приѣхавъ п. Филипъ и жадавъ ей выданя. Коли однакожъ нѣ полиція нѣ п. намѣстникъ не могли ему нѣчого помогчи и дорадживали лишь, щобы жадавъ выданя доньки въ дорозѣ судовій, п. Филипъ постановивъ се зробити и вернувъ домовъ. Тымъ часомъ донька его выкрестилася. П. Филипъ постарався теперь о то, щобы сю справу порушено въ радѣ державнѣй и просивъ навѣть цѣсаря о авдіенцію. Въ радѣ державнѣй не дуже застановлялися надъ сею справою, але за те цѣсарь обѣцявъ зробити, що можна. Теперь довѣдуемося, що п. Филипъ забравъ вже свою доньку до себе до Праги. Онъ обѣцявъ, що не буде противитися постановленю доньки и що буде старатися, щобъ она и дальше вже выховувалася въ дусѣ христіяньскомъ, лишь хоче, щобъ она до него належала, яко его дитина. Яка судьба чекае теперь панну Филипъ, не знати.

— **Именованій судіями повѣтовыми:** Іосифъ Лоренцъ въ Любачевѣ, Альфредъ Посоховскій въ Будзановѣ, Корнило Зубрицкій въ Золотомъ Потоцѣ и Леопольдъ Гавзеръ въ Монастыриськахъ.

— **Перенесеный судія повѣтовый** Альбинъ Турянський въ Любачева до Куликова.

— **Администраційній власти галицкій** выдалили зъ границь державы подданыхъ россійскихъ пп. Адама Онуфровича, асистента хеміи въ университетѣ львовскомъ (до Нѣмеччины), Фавстина Расинського, асистента хеміи въ академіи техн.-промысловой въ Краковѣ и Стефана Рожаньокого студента медицины въ Краковѣ — до Россія.

— **На памятникъ бл. пам. Володимира Барвѣньского** зложили В. Б. у Львовѣ 1 зр.; зъ розпродажи 2 прим. „Скошеного цвѣту“ 2 зр. — разомъ съ попереднымъ 1201 зр. 50 кр. П. Станиславъ де Пухъ Рогальскій перенѣсъ жертвованій 2 зр. 50 кр. на фондъ стипендійный им. В. Барвѣньского — остае отже сума **1199 зр. а. в.**

— **На фондъ стипендійный бл. п. Володим. Барвѣньского** зложили: На поминальномъ богослуженю у Львовѣ 24 зр. 2½ кр.; Волод. Левицкій кандидатъ нотар. у Львовѣ 1 зр.; зъ продажи 1 прим. „Бевтал. Сватання“ отчиту и бесѣды 1 зр. 20 кр.; члены филіи тов. педагогичного въ Борщевѣ: пп. Александеръ Москвиньскій 1 зр., Е. Михалевичъ 50 кр. К. Добровольскій 50 кр., П. Поляньскій 20 кр., Ив. Базалѣ 20 кр., Шимчукъ 50 кр., Гницкій 50 кр., Стефанюкъ 50 кр., Царь 50 кр. Новаковскій 40.; Станиславъ де Пухъ Рогальскій (перенесене зъ складки памятниковои) 2 зр. 50 кр. Ю. Ржепецкій судія въ Радеховѣ 2 зр.; Вп. „Академичне Братство“ доходъ зъ вечерка въ память бл. п. Володимира 42 зр. 71 кр.; И. В. Макаренко — 2 зр. 34 кр. (2 рублѣ) — разомъ съ попереднымъ **914 зр. 2½ кр.**

Вѣсти епархіяльній.

Зъ АЕпархіи Львовскои.

Митроп. консисторія 1) вставляеся до ц. к. намѣстництва о згоду на запрезентованого о. Мих. Винницкого на Маркову; 2) поручила декану кудринецкому, щобы завзвавъ о. Климентія Соневицкого до обнята сотрудництва въ Яблоновѣ.

Отпустку на часъ слабости получивъ о. Левъ Туркевичъ, парохъ при карнѣмъ мужеск. заведеню у Львовѣ. Завѣдательство тои парохіи получивъ о. Мих. Качаковскій, а консисторія удалась до ц. к. надпрокураторія о вызначенье ремунераціи для завѣдателя.

Катихитуру при женьскôй школѣ Бенедиктинокъ ôрм. обр. у Львовѣ получивъ о. Конст. Яримовичь.

Введенй въ душпастырскй посады со. 1) Соф. Литвиновичь яко парохъ въ Пѣстыню, (о. Ем. Левицкй увôльненый ôтъ завѣдательства); 2) Станисл. Алексевичь яко сотрудникъ при пар. св. Петра и Павла у Львовѣ; 3) Ив. Гайньскй яко завѣдатель въ Ладанцяхъ; 4) Іосифъ Цегельскй яко капеланъ въ Подусовѣ; 5) Мих. Коотецкй яко парохъ въ Сновидовѣ; 6) Мечиславъ Авдиковичь (зъ Лопушанъ) яко парохъ въ Бѣлоголовахъ; 7) Никита Дикôвъ (зъ Бѣлоголовъ) яко завѣдатель въ Лопушанахъ; 8) Альфредъ Сѣменовичь яко сотрудникъ въ Черновцяхъ; 9) Иоид. Лукасевичь (зъ Сновидова) яко завѣд. въ Григоровѣ.

Увôльненый зъ сотрудництва въ Коссовѣ о. Адамъ Витвицкй.

Въ пресвитерскй дôмъ до принятя рукоположагня подалися укôнчений богословы: 1) Стеф. Лежогубскй, 2) Дан. Зарицкй, 3) Ант. Конертыньскй, 4) Юл. Бачиньскй, 5) Теод. Меленевичь, 6) Александ. Мироновичь, 7) Мих. Лакуста, 8) Ант. Войтѣховскй, 9) Ив. Глѣбовицкй, 10) Іос. Любинецкй, 11) Ромуальдъ Фицаловичь, 12) Вас. Бернацкй, 13) Ипол. Погорецкй и 14) Созонтъ Медведскй.

ПОСМЕРТНЙ ВѢСТИ.

† **Корнелія зъ Кобриньскихъ Чапельска**, жена о. Ивана Чапельского душпастыря съ Кропивника, упокоилася дня 17 лютого, переживши 30 лѣтъ. Покôйна позыскала собѣ любовь у всѣхъ знакомыхъ а передъ всѣмъ у селянъ, тожь они и всѣ знакомй явилися на похоронѣ и зъ щирымъ жалемъ и ревными слезами ей прощали. Вѣчна ѣй память!

НАУКА, ШТУКА И ЛИТЕРАТУРА.

(К.) **Яковъ Ѳ. Головацкй**, знаменитый предстатитель галицко-руской письменности и учености, выдавъ (якъ вже въ „Дѣлѣ“ коротенько було згадано) новый объемистый трудъ п. заг. „Географическй словарь западно-славянскихъ и юго-славянскихъ земель и прилежащихъ странъ. Съ прилож. географич. карты, Вильна 1884“, — бôльша бôемка, XXXII+372 сторôнъ. Якъ звѣстно, скрôзь по славяньскихъ земляхъ розсѣялися всякй неславяньскй народности, котрй — особливо тамъ, де судилось имъ бути панами Славянъ, — по простy напосѣлись на то, щобъ змѣнити, кривити и затирати славяньскй назвы мѣсцевостей, а тымъ способомъ затирати и всякй слѣдъ славяньства; то-жь не дивниця, що неразъ и обôзнаному съ топографіею славяньскихъ земель, лише съ трудомъ приходятся доходити справдешнои назвы, що на кождый случай, особливо-жь при студіюмъ славяньскои исторіи и филологіи, дуже сприяє працю. Недостачи сей заралнвъ неутомимый выдавець чотырохъ великихъ томôвъ „Народныхъ пѣсень галицкои и угорскои Руси“ своимъ высше наведенымъ „Геогр. словаремъ“, котрый стане дуже въ пригодѣ не лишь ученымъ писателямъ, але и журналистамъ и туристамъ по славяньскихъ земляхъ. На пôдставѣ старанно зôбраныхъ жерелъ (отр. XXIII—XXIX) простуе авторъ множество перекрученыхъ назвъ славяньскихъ мѣсцевостей; поазбучный укладъ позволяе скоро довѣдатись и о славяньскôй и чужомычнôй и историчнôй назвѣ кождои важнѣйшои западнослав. або южнослав. мѣсцевости. Книга коштуе 2 руб. 50 коп.; геогр. карта особно 1 руб.; адресувати належитъ: Въ г. Вильну, дѣйст. статск. совѣтнику Якову Ѳ. Головацкому, на Георгіевск. проспектѣ, въ домѣ Довойны.

Переписка Редакціи и Администраціи.

☛ Просимо Вп. ПП. предплатниковъ щобы при перемѣнѣ мѣсца завсѣгды зволили подавати и давнѣйшу свою адресу.

Вп. І. Т. въ Грушов. Просимо правильно надсылати залегости, бо такъ годѣ буде выплатати. — *Всч. О. Г. въ Нѣмшинк.* За рôкъ 1883 маемо у Васъ ще 4 зр. — *Всч. Н. Ж. въ Селискахъ.* Д. 26 сѣчня дôстали мы 3 зр., а днесь знову 3 зр. отже за „Дѣло“ заплачено до 30 червня, а ще за „Библ. н. пов.“ належится. — *Всч. М. М. въ Гвоздв.* Присланй днесь 3 зр. записано за 4. квартахъ 1883 року.

Аптика РУКЕРА во Львовѣ
поручае
Специяльности и универсальнй средства французскй и иншй, якъ черезъ ню такъ и черезъ иншй фирмы оповѣщуванй.

ЛѢЧЕНЬЕ РАДИКАЛЬНЕ
всѣхъ
ХОРОБЪ нервовыхъ и эпилептичныхъ
и ХОРОБЪ ТАЙНЫХЪ
ВСЯКОГО РОДА
мовою одинокою методою безъ ушкодженя здоровя.
Гонорарь платится ажь по цѣлковитôмъ выздоровленю.
Dr. Prof. **A. MALASPINA**
членъ многихъ товариствъ научовыхъ
236, Rue de Bercy, à PARIS
Порозумѣватися черезъ кореспонденцію.

НАЙНОВѢЙШЕ ВЫНАЙДЕНЫЙ АПАРАТЪ ДО РОБЛЕНЯ ДѢРОКЪ ВЪ ПОЛОТНѢ И СУКНѢ
выробляе на годину 60 дѣрокъ.

Найновѣйшй и поправленй
МАШИНЫ ДО ШИТЯ
съ гварантією 5 лѣтъ.
Тыждневй раты 1 зр.,
або пôсли умовы.
Кôлька сотъ где инде купленыхъ машинъ пересылаю рôкъ-рôчно до мене Н. Т. Публика для замѣны на машины практичнй и поправнй.
Шумнй анонсы заграничныхъ фирмъ и множество агентôвъ, котрй крутятся по краю, зводятъ **неосторожныхъ** тандитными машинами пôдъ назвою „Оригинальй“, хоть така машина зôпсуесь — нѣжъ ся еще й оплатится (ратами), шие тяжко и **шкодитъ здоровлю.** (42—52)

СКОРОХОДЫ
(Велоциpеды)
для хлопцѣвъ 5-ти до 15-ти лѣтъ.
Скороходы сй суть съ трема колесами, цѣлй желѣзнй, дуже тревалй, хорошй и густовнй; можъ ихъ ужывати и въ комнатѣ и на дворѣ — и суть дуже користнй для выробленя силъ физичныхъ у молодѣжи.
Цѣна зр. 14, 16, 18.
При высылцѣ 50 кр. за опаковано.

Замѣну и всяку направу машинъ до шитя всѣхъ системôвъ, човенця, части складовй, голки, оливу до машинъ поручае
Іосифъ Иваницкй
механикъ и спеціялистъ во Львовѣ, въ готелю Жоржа.

Интелигентна женщина
пошукуе занятя, а именно до ведення дому и всякого господарства. Рôвножь заступитъ дѣтямъ мѣсце матери въ выховуваню и въ науцѣ.
Вѣдомôсть въ Редакціи.

ЗНАЙДЕНЕ!!!
По неутомимыхъ студіяхъ пощастилося наконець Дру фонъ **Бенденъ** зложити
Помаду на волосье
о котрôй **съ повнымъ правомъ** можна твердити: **она сповняе свою правдиву цѣль.** Въ зовсѣмъ короткôмъ часѣ вытворюе тая помада повный и сильный волосъ на бородѣ и головѣ и не допускае выпадати волосю. **Вынаходчикъ гарантуе за безъусловный успѣхъ.**
Цѣна за фляконъ 2 зр.
Можна набувати за попередною присылкою належитости лишь у вынаходчика Дра фонъ **Бенденъ**, Прага, Salmgasse, 7. (14—24)

„СТАТУТЪ ЧИТАЛНѢ“
врâзъ отъ 1884 року.
поданьемъ до ц. к. Намѣстництва
выдало тота рустою **„Просвѣта“** и продае по слѣдующихъ цѣнахъ: Б примѣрниковъ Статутôвъ и 1 примѣрн. подана до ц. к. Намѣстництва (безъ пересылки почт.) 20 кр.
Товариство „Просвѣта“
ул. *Сырбиевска ч. 2.*

„ДЫМЪ“,
повѣсть Ив. Тургенева. Цѣна 1 зр. 50 кр., съ пересылкою 1 зр. 70 кр.
Дôстати можна въ администраціи „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигійскôй.

„СВЯТЫЙ ВЕЧЕРЪ“,
повѣсть знаменитого англійского писателя К. Диккенса. Цѣна 30 кр., съ пересылкою 35 кр.
Дôстати можна въ администраціи „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигійскôй.

„ВЪ ОБОРОНѢ ЧЕСТИ“,
повѣсть Г. Раймунда въ трехъ частяхъ. Цѣна 2 зр. 50 кр., съ пересылкою 2 зр. 70 кр. (Повѣсть тая стоитъ въ оригиналѣ нѣмецкôмъ 8 зр. 40 кр.)
Дôстати можна въ Администраціи „Дѣла“.

„МЕРТВЙ ДУШЪ“
гумористична повѣсть **Николая Гоголя** съ портретомъ автора и „Словомъ отъ Выдавництва“ (278 стор. великои 8-ки).
Цѣна 1 зр. 80 кр.; съ пересылкою почтовою 2 зр.
Дôстати можна въ администраціи „Дѣла“ и въ книгарни Ставропигійскôй.

НАРОДНА ТОРГОВЛЯ ВО ЛЬВОВѢ
(улиця Ôрменьска ч. 2).

НА ВЕСНУ.
Насѣнье

	за 100 кил. зр. кр.
Конюшины червоной ôтъ 60 зр. до	85 —
Люцерны	120 —
Шведскои	120 —
Еспарзеты	25 —
Грястицѣ	100 —
Тимотки	36 —
Райграсу англ.	50 —
Жита ярого великана	50 —
Ôвса сибѣрского	12 —
Ячменю шкотского	26 —
Гороху сѣвного Victoria	40 —
Буракôвъ луговыхъ Мамутъ	90 —
Буракôвъ луговыхъ Оберндорфскихъ	70 —
Мѣшанки травъ ôтъ 60 до	80 —

КАРАФІОЛЫ
Капусты
Калярепы
Заправы кухонй
ЦИБУЛѢ
РЕДЬКОВКИ
ОГÔРКИ
ГАРБУЗЫ
ГОРОХИ
въ розличныхъ родахъ пѣшихъ и тычныхъ,
ФАСОЛѢ
шпарагова и пр.

НА СВЯТА.
Свѣтло церковне.
до высылки просто съ фабрики по 90 зр за лучшй, по 80 зр. за гôршй сортъ ôтъ 100 кил. кромѣ транспорта. (Найменшй высылки 30 кил.); зъ складу во Львовѣ по 106 зр. и 96 зр. въ довôльнôй скôлькости.
Розинки, мигдалы, циката, аранцины, фиги, дактилѣ, орѣхи турецкй и волоскй, шафранъ, ваниліи, мѣдъ и всяке корѣнье.
ВИНА
бѣлй и червонй, угорскй и французскй.
Высылаются такожь и въ барылкахъ чотырелитровыхъ (барылки сильнй).
ЧАЙ
Братей К. и С. Поповыхъ зъ Москвы, и иншй китайскй чай и порошокъ чайный ôтъ 1 зр. 20 кр. до 5 зр. за фунтъ.
РУМЪ
найлучшй Ямайка до высоты 3 зр. за литръ.
КАВА
найлучша и дешева, ôтъ 70 кр. до 1 зр. 2 кр за ½ кил. (При куппѣ 5 килогр. на разъ дасьь каву найлучшу по 1 зр. за ф.)
ШИНКИ ЯВОРÔВСКЙ
въ цѣлости по 75 кр. за цѣлый кил.
ОЛИВА, МУШТАРДА, ОЦЕТЪ.
ВСЯКЕ КОРѢНЬЕ.
Ликеры и Розолисы.
ПАПѢРЪ ЛИСТОВЫЙ съ КОВЕРТАМИ
въ касеткахъ по 25 и по 50 штукъ и въ ковертахъ по 10 штукъ бѣлый и въ розличныхъ краскахъ, гладкй и съ цвѣтами и другими рысунками колёровыми и вытисками, и съ инищялами руокими.
Пера сталевй
патентованй въ коробкахъ металевыхъ по 36 перъ 40 кр.

5 килограмовй высылки совершаются въ якъ найстаранньйшôмъ выборѣ.

МѢДЪ
для пчôлъ чистый и безпечный
высылаесь въ коробкахъ бляшаныхъ або скриночкахъ деревяныхъ по 5 килогр.
по 75 кр. за 1 кил.
разомъ съ опаковаяьемъ и почтою.

На Пôстъ
СЕЛЕДЦѢ ШКОТСКЙ
при высылцѣ 5 килогр. (около 45 штукъ) ся сплатя по 11 кр. за пару разомъ съ оплатою почтовою.

Складъ фабричный красокъ, лякерôвъ, покостôвъ, продуктôвъ хемичныхъ заразомъ и торговля матерîялôвъ
ГИБНЕРА и ГАНКЕ
3—? **во Львовѣ, Рынокъ**
поручае

Краски олѣйнй
зовсѣмъ готовй до ужитку, до малованя дверей,ôконъ, помостôвъ, дахôвъ, домôвъ, огородовыхъ знарядôвъ и господарскихъ, знарядôвъ рôльничыхъ и т. д.
КРАСКИ
олѣйно-лякеровй и бурштиново-лякеровй
масу до запусканя помостôвъ
власного выробу, найлѣпшого рода
лякеръ до помостôвъ,
лякеръ до шкôльныхъ таблицъ
найдоскунлйшй
лякеры повозовй правдивй
англійскй зъ фабрикъ Wilkinson, Heywood и Clark въ Лондонѣ,
всякого рода лякеры до робôтъ внутрышныхъ, вышныхъ, дерева, желѣза и шкôры.
Краски сухй всякй роды:
киновый,
до крашеня лоснь
„ „ матерій,
друкарскй, бронзы (золотый порошокъ), золото въ аркушахъ,
ростиний въ плынѣ,
для переплетникôвъ,
тушовй акварелевй въ гузичкахъ и лѣсочкахъ,
акварелевй вохкй въ трубочкахъ и мушляхъ,
до малованя порцелянъ,
олѣйнй въ трубочкахъ до робôтъ артистичныхъ.
Средства до ретушованя, олѣйни и верникесы до робôтъ артистичныхъ, пенцлѣ, малярскй полотна, палеты сталёги и всякй прибори до малованя и рысованя.
Артикулы для фôльварковъ:
Смаровило до желѣзныхъ осей,
олива до машинъ,
торъ газовый,
цементъ и гипсъ,
китъ, асфальтъ,
антимерулёонъ,
карболевый квасъ и другй средства дезинфекцийнй.

Приряды пивничнй:
Шпунты и чопы до бочокъ,
корки до бутылькъ,
капелѣ до бутылькъ,
маса до лякованя бутылькъ,
машины до корконаня бутылькъ,
„ „ „ бочокъ,
тирбушоны,
машины до мытя фляшокъ,
пипы до бочокъ.
Артикулы гумовй,
кишки гумовй до газу и до стягання воды, вина, пива, квасу; плыты гумовй и пр.
простирала гумовй.
Пасы до машинъ и молотѣлень зъ найлѣпшихъ шкôръ бельгійскихъ всякои ширины.
Гурты до машинъ, вужѣ конопляный.
Руры цинковй и олованй.
Шрôтъ, льотки и кулѣ.
Порошокъ на комахи и молѣ, тинктура на комахи, камфора и перецъ бѣлый.
Артикулы тоалетовй, мыла тоалетовй, Extraits d'odeur, Eau de Cologne, олѣйки и помады.
Лякъ до печатаня.
Чорнило до писаня, до гектографіи, червоне, сине, чорне, до значеня бѣлыхъ и автографичне.
Краски до печатокъ, гума и карукъ розпущеный.
Китъ до скла и порцеляны.
Смаровило непромакаюче на шкôру.
Смаровила на копыта съ способомъ ужитку.
Товщь до оружія.
Лякеръ до чобôтъ чорный, золотый и мѣнячйся
Чорнило до шкôръ.
Апретура до конзервованя шкôръ и пр.
Все по найдешевшихъ цѣнахъ.
Цѣнники спеціальнй на жаданье дга и franco.
☛ При замовленихъ за послѣднею просится о присыланье певной суммы, котра выстарчила-бъ хочь на оплаченье тамъ и назадъ коштôвъ почтовыхъ на случай невôбраня посылки. ☚
Ôтъ осени року 1884 въ власномъ домѣ Рынокъ ч. 38.

Выдавець и редакторъ: Антôнъ Горбачевскй.

Зъ друкарнѣ Тов. им. Шевченка пôдъ зар. К. Беднарского.

Ч. 24. Львôвъ, Вторникъ 28 лютого (11 марта) 1884. **Рôчникъ V.**

Выходитъ во Львовѣ що Вторника, Четверга и Суботы врôмъ русскихъ святъ) о 4-ôй год. попол. Литор. додатокъ „Библіотека найзнам. повѣстей" выходитъ по 2 печат. аркушѣ кождого 15-го и послѣдного дня кождого мѣсяца.

Редакція, администрація и експедиція пôдъ Ч. 44 улица Галицка.

Всѣ листы, посылки и рекламаціи належитъ пересылать пôдъ адресою: редакція и администрація „Дѣла" Ч. 44 ул. Галицка.

Рукописи не вертаютъся тôлько на попереднє застереженье.

Поодинокє число стоитъ 12 кр. а. в.

Оголошенія принимаютъся по цѣнѣ 6 кр. а. в. отъ едного строчки печатной.

Реклямаціи неопечатаній вôльній отъ порта.

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администрація часописи „Дѣло" ул. Галицка, Ч. 44.

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло" *для Австріи*: *для Россіи*:
на цѣлый рôкъ . . 12 зр. на цѣлый рôкъ . . 12 рубл.
на пôвъ року . . 6 зр. на пôвъ року . . . 6 рубл.
на чверть року . . 3 зр. на чверть рок. . . 3 рубл.
съ дод. „Библіотеки": съ дод. „Библіотеки":
на цѣлый рôкъ . . 16 зр. на цѣлый рôкъ . . 16 рубл.
на пôвъ року . . 8 зр. на пôвъ року . . . 8 рубл.
на чверть року . . 4 зр. на чверть рок. . . 4 рубл.
на самъ додатокъ: на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . зр. 5·— на цѣлый рôкъ . . 5 рубл.
на пôвъ року . зр. 2·50 на пôвъ року . . . 2 50кр.
на чверть року . зр. 1·25
Для Заграницѣ, опрôчь Россіи:
на цѣлый рôкъ . . . . 15 зр.
на пôвъ року . . . . 7·50 зр.
на чверть року . . . . 3·75 зр.
съ дод. „Библіотеки": на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . 19 зр. на цѣлый рôкъ . . 6 зр.

ПРОЕКТЪ ЛИКВИДАЦІИ БАНКУ СЕЛЯНЬСКОГО

поданый „komitet-омъ obywatelsk-имъ".

II.

Хлопска шкôра доступила великои чести: вельми ласкавѣ панове зъ „komitet-у obywatelsk-ого" задумали скрутити зъ неи вужище для ратованя „кредиту краєвого", — значитъ, для ратованя кôлькохъ лихварскихъ банкôвъ галицкихъ. Та чому-жь бы нѣ! Хлопска шкôра — жиловый матеріялъ! Єй выправляла пащина, она мочена въ пропинаціи а сушена лихвою, она кровавымъ потомъ коритъ и збогачуе тысячѣ експлоататорôвъ та дармоѣдôвъ, — чому-жь бы отже не мала вчинити ще одноі наддатковоі прислуги, ратуючи кôлькохъ панкôвъ та жидкôвъ зъ Борыславского, чи якого тамъ иншого болота?! Чи до того прійде и чи хлопска шкôра выдержитъ сунокôйно таку операцію, — того мы не знаємо. Мы знаємо тôлько то, що имена тыхъ панôвъ, що задумали таку операцію, запише исторія на осôбнôй картинѣ.

Зъ поданого въ попереднôмъ числѣ проекту ликвидаційного мусѣли пересвѣдчитись наши читателѣ, що наши здогады, высказаній ôтъ самои першои хвилѣ завязаня комитету обывательского, ще передъ окружниками ц. к. староствъ и выдѣловъ повѣтовыхъ, — вповнѣ оправдалися. Панамъ комитетовымъ иде о ратованье не селянъ-довжникôвъ, але о ратованье интересôвъ другихъ неморальныхъ банкôвъ, дальше о ратованье ôрменьскихъ та жидôвскихъ директорôвъ та завѣдателѣвъ банку рустикального, а наконець вѣрителѣвъ того-жь банку, мѣжь котрыми суть такожь деякій вплывовій — Ôрмены и Поляки. Коли-бъ дѣло рустикального банку було залагоджене дорогою конкурсу, то всѣ безправности, всѣ надъужитя такихъ панôвъ Ромашканôвъ та Фридôвъ були-бъ выйшли на верхъ, було-бъ показалося, кôлько пп. директоры противъ статута програли грошей банковыхъ на биржѣ, кôлько билянсôвъ пофалшували и неправно обдѣлили акціонарѣвъ дивидендами, а себе реміненціями, було-бъ показалося, на кôлько они и банковій начальники повѣтовій скривдили и обôкрали довжникôвъ, — а тогды пп. директоры по правнôй конечности знайшлись-бы були въ „Иванôвій хатѣ", тогды и правительственный комисарь мусѣвъ-бы бувъ отвѣчати, якимъ чиномъ ôнъ дозволивъ директорамъ програвати закладовій грошѣ на биржѣ, укладати фалшивій билянсы, якимъ чиномъ ôнъ мôгъ терпѣти тое, щобы билянсы затверджували делегаты именованій противъ статута дирекціею, а не выбираній довжниками банку?

Всему тому нас запобѣгчи — ликвидація и то на пôдставѣ уновы обохъ сторôнъ, вѣрителѣвъ и довжникôвъ, котрои выготовлена пôднявся звѣстный комитетъ обывательскій. Тутъ розумѣеся, тяжше дѣло съ вѣрителями, якъ съ довжниками. Довжники — то хлопы, на котрыхъ можутъ вплывати и политичній и автономичній, и всякій иншій „krajowe" органы и сферы; але вѣритель — то паны, ихъ не досягне нѣякій окружникъ... И такъ властителямъ листôвъ довжныхъ предкладае комитетъ сплату 60% ихъ належности заразъ, а прочихъ 40% въ мѣру переводимои ликвидаціи; хлопамъ же, взятымъ въ „щиру опѣку" не тôлько пп. ликвидаторôвъ, але и цѣлои „hierarchii społeczn-oи", предкладае комитетъ сплатити що до крейцара всѣ довги съ всѣми процентами а навѣть съ процентами проволоки по 6% (розумѣесь, опустъ сей лишь до 1 сѣчня 1884 р.), коли тымъ часомъ до теперь деякій суды въ мысль рѣшеня министерства дѣлъ внутрѣшныхъ и правосудія на пôдставѣ закона о лихвѣ цѣлкомъ зносили претенсіи банку до процентôвъ проволоки, а проценты ôтъ капиталу признавали лишь за три послѣдній роки по 6%!

Комитетъ ухваливъ жадати ôтъ правительства 1,000.000 зр. пожички, а зъ того милиона майже половину, бо 498.000 зр. має обернути заразъ на заплату векслѣвъ директорôвъ и членôвъ завѣдуючои рады банку, котрій, якъ признався навѣть въ проектѣ, „безперечно завинили, що закладъ, остаючій пôдъ ихъ управою, довели до такого розстрою". Не очевидна-жь тутъ цѣль комитету — ще й теперь ратувати маетокъ шкôродерôвъ — такого пана Ромашкана, бо Фридъ (жидъ хитрый!) перенѣсъ свôй маетокъ на жѣнку — и то его жѣнка будуе нынѣ величаву каменицю у Львовѣ!

Отже бачите, якъ нашôй „гіерархіи" иде о ратунокъ селинъ!

До тои „гіерархіи" звертаємося теперь, — до тыхъ, що черезъ сотки лѣтъ богатѣли дармою працею закрѣпощеного сельского люду, щобы опôсля за обыльнымъ выкупомъ пустити его на волю — въ однôй сорочцѣ ликвірамъ на здобычу, — мы звертаємось до нашихъ панôвъ-посесіонатôвъ. Мы не апелюємо до ихъ патріотизму або до якихъ-небудь мотивôвъ благородныхъ; мы апелюємо до ихъ власного добре зрозумѣлого интересу. Мы пытаємось тыхъ панôвъ, чи можутъ они въ своѣмъ власнôмъ добре зрозумѣлôмъ интересѣ дивитись рôвнодушно на руину 34.000 родинъ селянськихъ? Чи можутъ они допустити до того, щобы 34.00 родинъ селянськихъ пущено съ торбами? А до того прямуе програма ликвидаційна комитету обывательского!

Бо се не тайно нѣкому, що хочь-бы навѣть довжникамъ банку опустити всѣ ôтсотки проволоки и хочь-бы навѣть зменшити стопу процентову на 6%, то они нимо того не змогли-бъ сплатити довгу банкового а то для того, бо тѣ довги обтяжаютъ ихъ господарства *далеко по-надъ тахітит економично можливои сплаты зъ ихъ доходôвъ*, а по бôльшôй части навѣть *по-надъ вартôсть реальну*, бо дальше тѣ пожички не пôшли на цѣли продуктивній, на пôднесенье господарства, а пôшли на жидôвску лихву, бо тѣ пожички були тôлько конверсіями зъ лихвы на лихву, при котрыхъ и давный и новый лихварь и тѣ людцѣ, що асистували при нарастасѣ, добре обловлювались.

Отже-жь зрозумѣе кождый, кто зъ якихъ-небудь мотивôвъ почуваеся до обовязку ратувати довжникôвъ банку, що єдино можливый ратунокъ: **выкупъ довжникôвъ съ дуже значнымъ опустомъ.** А до организованя такого ратунку пора найвысша!

Якъ буде зъорганизованый ратунокъ, то вже въ разѣ потребы знайдутся способы переконати вѣрителѣвъ банку, що и для нихъ нема користнѣйшого выходу, якъ згодитися на выкупъ, — а о иншe намъ не журитися. Именно не журитись намъ анѣ о кредитъ краєвый анѣ о вѣрителѣвъ банку. О першій для того, бо „крахъ" *лихварскои* институціи тôлько кредитови *лихварскому* шкодитъ, а кредитови *здоровому* навѣть *помагае*; а о другихъ для того, бо они знали, а по крайнôй мѣрѣ знати могли и знати були повинній, яка се институція — той банкъ рустикальный и що ôнъ скорше чи пôзнѣйше „скрахувати" муситъ. Але вѣритель лакомились на высокій процентъ та на дивиденду, такъ най-жежь теперь закоштуютъ немилыхъ наслѣдкôвъ лакôмства; а наколи се правда, що въ паперахъ руст. банку локований такожь грошѣ пупиларній, то нехай, що забракне, доповнитъ держава. Бо се-жь не наша въ тôмъ вина, що ц. к. правительство паперы найбôльшого лихваря, якого коли-небудь свата земля на собѣ носила, вооружило въ пупиларне безпеченьство, — якъ и не наша вина въ тôмъ, що той лихварь носивъ на чолѣ цѣсарского орла. Орелъ цѣсарскій єму бы належавъ и належитъ, але той, пôдъ котрымъ написано: „ц. к. вазницѣ"!

P. S. По зложеню сеи статіи довѣдались мы про деякѣ змѣны обговореного нами проекту ликвидаційного, зробленѣ на повнôмъ засѣданю комитету обывательского. О тыхъ змѣнахъ на другій разъ.

Испытъ въ дѣвочôмъ воспиталищи сест. Василіянокъ у Львовѣ.

Мы бы дармо розписувалися надъ потребою выховуваня рускаго жѣноцтва и надъ значеньемъ заведеня, котрого задачею було-бъ сповнати сю высоку цѣль. Намъ здаеся, що се чуе кожда щира и жива душа руска, любяча горячо свôй народъ и дбаюча о его будучнôсть. Бо де-жь наша найбôльша сила, якъ не въ нашôмъ жѣноцтвѣ? Кто-жь намъ красше збереже нашу будучнôсть, кто красше и лучше выплекае намъ будуще поколѣнье, якъ не наше щиро-руске жѣноцтво? Кто совѣстнѣйше передасть сей нашôй будучнôй силѣ дорогій скарбъ рôднои мовы и руско-народного почутя, якъ не жѣноцтво, слѣдоме себе и свого великого призначеня? О такôмъ то значеню и такôй важности нашого жѣноцтва цѣлый загалъ рускои интелигенціи чей-же аж надто переконаный и мы не потребуемо тутъ надъ симъ предметомъ розводитися. Доказомъ того, що дѣйстно такъ у насъ сю справу понимаютъ, есть, що мимо всяких, скажемо навѣть надзвычайныхъ трудностей якъ матеріяльныхъ такъ и многихъ другихъ, у насъ повстало и чимъ разъ красше розвиваеся дѣвоча школа и воспиталище и дасть Богъ будутъ ще бôльше повставати и розвиватися на славу и для добра Руси.

Причину, задля котрои мы хочь коротенько и поверховно доторкнулися сего предмету, подавъ намъ испытъ въ дѣвочôмъ воспиталищи сест. Василіянокъ, ôтбувшійся минувшои суботы по полудни. Мы съ радостею спѣшили до сего першого розсадника щиро-рускаго идеалу и рускои просвѣты и що тутъ чули и видѣли, съ тымъ хочемо подѣлитися и съ шаршою нашою публикою

Листы зъ Полтавщины.

IV.

Приймаючись писати отсей листъ, я зъупинився надъ гадками: чи читае хто мои листы въ Галичинѣ? чи варто ихъ писати? чи покористуется хто въ нихъ?*) Починаючи свои листы, я ставивъ за-для себе одну тôлько задачу: на основахъ самыхъ достовѣрныхъ фактôвъ показати Галичанамъ нашу Полтавщину съ ея щоденнымъ житьемъ такою, якою она есть, не малюючи нашого жита нѣ въ добру, нѣ въ лиху сторону. До такои задачѣ примусили мене розмовы съ приѣзжими освѣчеными людьми въ Галичины. Завсѣгды, якъ спытаешь у нихъ про житье Русинôвъ въ Галичинѣ, почуешь ôтъ нихъ таку ôтповѣдь: „Тамъ у насъ таке пекло, що крый Боже! Отъ у насъ, отутъ въ Полтавщинѣ, такъ настоящій рай!"... Не знаю я, самъ не бачивъ, якъ тамъ живутъ мои браты въ Галичинѣ, и не можу судити, яке тамъ у васъ „настоящe пекло", але гадаю собѣ, що коли и подамъ Галичанамъ достовѣрній, правдивій фотографіи зъ нашого жития, такъ они порôвнавши свое „пекло" съ нашимъ житьемъ, домыслятся, чи „настоящій рай" у насъ?... На лихо намъ же, хочь и рôдній намъ браты, але про економичне и соціяльне ваше житье въ нашихъ часописей знаемо далеко менше, нѣжь про житье Ирляндцѣвъ та Японцѣвъ. Нашій часописи може и не винуватѣ въ тому, але я й не розбираю виноватого. Зъ нашихъ часописей мы знаемо тôлько хочь по-троху про ваше политичне житье, и о ваше боротье съ Поляками и про утиски, якій Поляки роблятъ Русинамъ.

Мы, люде селяньскій, хуторяне, хлѣборобы, люде темнѣ и въ нашу политику не мѣшаемось (зъ якои причины, се для насъ байдуже!), але-жь все таки въ своихъ хуторахъ не можемо не дивуватись, довѣдуючись про политику Полякôвъ въ Галичинѣ. Законы гадокъ, бачте, и логики скрôзь на свѣтѣ одинаковѣ, и стоячи на основахъ загального добра всѣхъ людей, дивлячись на политику Полякôвъ въ послѣду волѣ, освѣты, цивилизаціи и культуры, менѣ отта польска политика въ ея ôтносинахъ до Русинôвъ здается такою, яка зовсѣмъ не можлива у людей вольныхъ, освѣченыхъ, у людей культурныхъ, прямуючихъ шляхомъ поступу до добробыту краю и всѣхъ его жителѣвъ! Якъ таки, гадаю и собѣ, щобъ человѣкъ вольный, освѣченый, человѣкъ культурный утискавъ свого сусѣда, не дававъ єму говорити рôдною мовою, заперечувавъ єму шкôльну просвѣту на рôднôй мовѣ, мѣшавъ єму жити, якъ собѣ хоче, абы лишь не шкодивъ житю другого! Не дамъ я своему сусѣдѣ пôдпалювати его хату, бо пожежа може перекинутись и на мою хату; але яке я маю право суперечити єму, щобъ ôнъ садивъ у себе въ садку дерева и овощѣ по своѣй уподобѣ? Яке менѣ дѣло до того, якій книжки читае мôй сусѣда, якому ôнъ молится Богу? Коли и человѣкъ освѣченый, культурный и честный, дакъ моимъ моральнымъ обовязкомъ буде помагати своему сусѣдѣ, щобъ ôнъ живъ по своѣй уподобѣ, живъ добре, щасливо. Така асоціяція ведется навѣть и мѣжь звѣрями; погляньте, хиба нагодована собака ôтнимати-ме кôстку у другои? хиба вовкъ мѣшати-ме другому улагодити свое кубло?...

Такого погляду держатся и тѣ Поляки, що живутъ въ Россіи (Привисляньскôмъ краю). Се я выводжу въ того, що они справедливо реметвуютъ на всякій замахъ зробити ихъ „русскими". Ну, якъ-же не дивуватись, що Поляки въ Галичинѣ не розумѣютъ сіеи простои истины, або що ще гôрше, розумѣютъ ея тôлько для себе та для Полякôвъ у Прусѣвъ и въ Россіи? — бо они справедливо кричатъ супротивъ „обрусенія" и супротивъ „онѣмеченія"! Намъ здается, — по нашому, по хухорному, — що „ополячуванье" въ конституційнôй державѣ — рѣчь бôльше бридка и огидлива для Полякôвъ, нѣжь „обрусенія" въ самодержавнôй Россіи! Намъ здается, що силкованье Полякôвъ олатинщити и ополячити Русинôвъ въ Галичинѣ, що утиски Полякôвъ Русинамъ — свѣдчатъ про велику недостачу у Полякôвъ европейскои освѣты, розвою и культуры; свѣдчатъ, що они самѣ себе выгороджуютъ зъ семьѣ европейскихъ народôвъ, а включаютъ въ семью народôвъ всходно-деспотичныхъ; свѣдчитъ, що у Полякôвъ политичный краєзôръ дуже нужкій, историчній знання дуже слабѣ и зовсѣмъ нема у нихъ соціяльно-политичного такту. По-неволи у мене, человѣка постороннього, болитъ душа за Полякôвъ, за ихъ будущину...

Але я звернувъ въ дороги своихъ листôвъ. Выбачте менѣ за се. Такъ вже прійшлося до слова.

(*Конець буде.*)

*) Въ ôтповѣдь нашому Вп. авторови „Листôвъ зъ Полтавщины" мусимо тутъ заявити, що его знаменитій листы браты-Галичане читаютъ съ великимъ зайнтьемъ, якъ насъ зъ многихъ сторôнъ увѣрюнано. Просимо для того Вп автора и на будуще насъ своими листами надарити, — и бажаемо, щобы подôбній листы могли мы получати не тôлько зъ одноі Полтавщины, але и зъ другихъ сторôнъ Руси-Украины. *Ред.*

Пропамятне письмо

про нужденне положенье гр.-кат. духовенъства въ Галичинѣ и Буковинѣ.

IV. Львôвска гр. кат. митрополича капитула.

Не въ лучшôмъ, коли навѣть не въ гôршôмъ положенью находятся и гр. кат. митрополичій крылошане. Въ нещастныхъ обставинахъ минувшого столѣтя капитула тая стратила майже всѣ свои добра и фундаціи и майже зовсѣмъ була упала. Ажь Іосифъ II въ р. 1786 ôтновивъ ю, установивши консисторію дотовану въ фонду религійного и залучивши ю съ колишною капитулою; дотеперѣшна скупа дотація крылошанъ и совѣтникôвъ та референтôвъ консисторскихъ ôбстала зъ фонду ре-

въ надѣѣ, що и она рѣвно-жь радѣотно и прихильно пріѣме нашу звѣстку. Та ба, скаже може не одинъ, що тамъ зъ такого испыту можна вынести за переконанье? Испытъ публичный то лишь проста формальнѣость, то рѣчь поверховна. Та ово такъ и не такъ. Сягати глубше, судити пѣсля правдивои вартости, се рѣчь учителѣвъ, педагогѣвъ и тыхъ, що можуть и маютъ право глубше вглядати. Для насъ людей звычайныхъ выстарчае и поверховнѣость, то и мы не будемо запускатися глубше а лишь на нѣй обмежимося.

Дверѣ монастыря отворилися и мы взѣйшли въ свѣтло пристроену салю, де вже съ бючимъ серцемъ молодѣ воспитанницѣ, цвѣтъ рускоѣ жѣноцтва, поубираи всѣ однаково въ синѣ сукнѣ, дожидали хвилѣ, коли прійдесь имъ доказувати овочѣвъ своѣи працѣ. Незабавомъ наповнилася саля гостями, межи котрыми бачили мы Преосв. Сильвестра, протектора воспиталища, Вп. митрата Пелеша, Вп. крыл. оо. Малиновскоѣ, Павликова, Фаціевича, дальше дра Ио. Шараневича, дра Добрянськоѣ, Геровскоѣ и многихъ другихъ. Зъ пань було також досыть присутныхъ по бѣльшѣй части своячокъ воспитанниць.

Наспѣла торжественна хвиля. Воспитанницѣ ѣтопѣвали хорошо „Царю небесный“, ѣтмовили молитву и розпочався испытъ. До испыту приступили насамперед 3-та и 4-та клясы. Пытано зъ религіи, языка рускоѣ, польскоѣ, нѣмецкоѣ и рахункѣвъ, а мы мали теперь способнѣость переконатися хоць поверховно о успѣсѣ воспитанниць. Мимо хорошихъ ѣтповѣдей мусимо однакожь замѣтити, що въ ѣтповѣдяхъ, особливо-жь зъ языка рускоѣ, польскоѣ, нѣмецкоѣ и рахункѣвъ, було слѣдно непевнѣость и певного рода механизмъ. Але зваживши на часть змѣны силъ учительскихъ и що учителѣ дотычныхъ предметѣвъ лишь ще не давно обѣймили науку сихъ предметѣвъ (учитель рускоѣ языка учитъ ледви ѣтъ шѣсть недѣль а учитель языка нѣмецкоѣ и рахункѣвъ мало що бѣльше), то мусимо обмежитися лишь на сѣѣ замѣтцѣ въ надѣѣ лѣпшихъ успѣхѣвъ въ слѣдующѣмъ курсѣ. Въ двохъ высшихъ клясахъ именно въ 5-тѣѣ и 6-тѣѣ мы бачили вже далеко красшѣ успѣхи. Воспитанницѣ ѣтповѣдали смѣло и певно и робили своими ѣтповѣдями пріятне враженье. Особливо хорошѣ успѣхи мусимо взначити въ языцѣ рускѣмъ, именно въ знаню литературы; ѣтповѣди декотрыхъ воспитанниць въ сѣмъ предметѣ насъ просто удивляли. Хорошѣ були також ѣтповѣди зъ нѣмецкоѣ языка и доказували, що воспитанницѣ крѣмъ теоретичноѣ знани сеѣ языка маютъ въ нѣмъ також певну вправу практичну. Найкрасше може зѣ всѣхъ предметѣвъ ѣтповѣдали воспитанницѣ на пытання въ физики. Устнымъ поясненьемъ и вдачными рысунками на таблици доказували они, що вповнѣ поняли и присвоили собѣ сей предметъ. Слабше выпавъ испытъ въ исторіи, географіи и рахункѣвъ. Предметѣвъ надъобовязковыхъ, якъ краевоѣ исторіи и французкоѣ языка, зовсѣмъ не пытано за-для недостачѣ часу, а шкода велика, що зѣбранѣ гостѣ не мали способнѣости переконатися о успѣхахъ особливо въ исторіи рѣдноѣ краю. По испытѣ зъ поодинокихъ предметѣвъ наступили продукціи спѣву и гры на фортепіянѣ.

Закимъ однакожь приступимо до сихъ продукцій, мусимо дещо сказати ще о рускѣмъ языцѣ яко конверзаціянѣмъ. Мы бажали бъ а съ тымъ певно згодятся и родичѣ воспитанниць, щобъ въ сѣмъ першѣмъ рускѣмъ воспиталищи о скѣлько можна уважано на чистоту языка и выговѣръ и щобъ воспитанницѣ могли собѣ присвоити чистый языкъ рускій, далекій ѣтъ всякихъ архаизмѣвъ, полонизмѣвъ и другихъ чужихъ домѣшокъ. На се повинні бъ учителѣ и учительки въ школѣ, якъ и настоятельки въ дома найбѣльшу звертати увагу и доложити всякихъ трудѣвъ, щобъ се осягнути. — Приступаючи до продукцій на фортепіянѣ и спѣвѣ мусимо також сказати, що такъ гра якъ и спѣвъ хоральный выпали дуже добре. Ще про одно треба намъ згадати а именно про ручни роботы воспитанниць. Цѣлый стѣлъ бувъ застелены ними, а декотрѣ бѣльшѣ порозвѣшувано по стѣнахъ. Зъ помежи инныхъ роббтъ мусимо особливо пѣднести хорошѣ роботы панны Захарескоѣ, именно дуже красшѣ подушки вышиваи въ взѣрцѣ пацьорками и заполочею и мереженый обрусъ на стѣлъ дуже мозольноѣ працѣ; дальше дуже хорошѣ диваники панны М. Цѣпановскоѣ и панны Чемериньскоѣ, подушка панны Задорецкоѣ, дуже хорошѣй пташокъ на рожахъ робленый на канвѣ; дуже гарно на украиньскѣ взѣрцѣ вышиване бѣлье паннами Саноцкою и Стецѣвною; вышиваный обрусъ панны Бѣлиньскоѣ и многѣ другѣ роботы. — Класификація воспитанниць выпала якъ слѣдуе:

III-а кл. Ѣтличный степень получили панны: Огоновска Єл., Ганкевичъ Алекс., Гойнацка Евг.; першій степень получили панны: Селиньска, Мартинець, Вахнянинъ, Задорска, Гриневецка, Кобыляньска, Величаньска, Туркевичѣвна и Турчановичѣвна.

IV-а кл. Ѣтл. степ. получили панны: Саноцка Клавд., Бѣлецка Алекс., Крижановска Єл. Книгиницка Ольг., Зарицка Евг.; перш. степ. пол. панны: Билянкевичѣвна, Радикевичѣвна, Струминьска, Радкевичѣвна.

V-а кл. Ѣтл. степ. пол. панны: Рожка Ол. Лавровска Стеф., Охрѣмовичѣвна Ол.; першій степ. пол. панны: Саламонъ, Рожанковска, Барвѣньска, Стецѣвна, Бачиньска, Копыстыньска, Ганкевичѣвна, Чемериньска, Дорожиньска, Задорецка, Децикевичѣвна, Боднарѣвна, Бородайкевичѣвна, Лавровска.

VI-а кл. Ѣтл. степ. пол. панны: Долиньска Анна, Цѣпановска Мар., Козловска, Захарска В., Варапучиньска, Фолюсевичѣвна Мар., Гулинъ Іосифа; перш. степ. пол. панны: Кобриновичѣвна, Кульчицка, Копыстиньска, Павликъ, Долиньска Клем., Величаньска.

Класификація выпала отже дуже добре, а велика заслуга въ тѣмъ головно тыхъ, що ревно трудилися около добра сеи першоѣ женьскоѣ институціи нашоѣ — заслуга учителѣвъ, учительокъ и покровителѣвъ.

До Тебе теперь звертаемось нашъ рускій молоденькій цвѣте дѣвочій. Працюй такъ и дальше щиро и неутомимо! Научайся по закону великого кобзаря и чужому и не забувай на свое рѣдне на найсвятѣйше и памятай, що въ тобѣ надѣя Руси!

Переглядъ часописей.

(Przewrotne indywidua не дають спати „Gaz. Narodow-ій“. „Czytelnia akademicka“ въ Краковѣ и ея „antinarodowe dążności“.)

Банкъ селяньскій, ратованье селянъ, немилосердне стяганье залеглостей, комитетъ обывательскій, — се суть тѣ мары, котрѣ, мовь той Марко по пекли, разъ-въ-разъ тончутся по всѣхъ краевыхъ газетахъ и не можуть успокоитися. Якъ при забороненыхъ газардовыхъ грахъ, такъ и тутъ, коли всѣ звычайнѣ комбинаціи зачинаютъ не дописувати, интересованѣ стороны (а властиво лишь одна зъ нихъ) берутся — страшити, щобы въ такій способѣ змусити противника до занеханя всякоѣ акціи ратунковоѣ. Объявомъ такого страшеня єсть статейка „Gaz. Narodow-ая“ зъ дня 8 марта (мин. суботы) о „przewrotnych indywiduach“ и ихъ агитаціи. „Они агитуютъ — жалуесь „G. Nar.“ межь задовженымъ селяньствомъ, пѣдновляючи его, щобы здержувалося ѣтъ плаченя ратъ и въ загалѣ ѣтъ сплаты довгѣвъ, представляючи, що такимъ способомъ доведутъ до крады и увѣльнятоѣ цѣлкомъ ѣтъ довгѣвъ. Оповѣдаютъ тѣ агататоры селянамъ, що на случай крады комитетъ конкурсовый (выбраный самыми вѣрителями) не зможе перевести лицитаціи. Жаль сказати, що и священники грецкого обряду находятся межь тыми агитаторами. А помагаютъ имъ и деякѣ агенты другого банку селяньского, т. зв. крылошаньского („Рѣльничо кредитове Заведенье“). О однѣмъ зъ такихъ агентѣвъ, котрый свѣжо перейшовъ на православіе, доносятъ намъ зъ Долины, що намовляе селянъ задовженыхъ въ банку селяньскѣмъ, щобы зовсѣмъ не платити ратъ. Злѣость лучится ту съ глупостею, бо прецѣ пропаганда того рода найфатальнѣйше ѣтобьесь на тѣмъ закладѣ, котрому ѣнъ служитъ, а при тѣмъ коли-бъ удалася, то доведе до руины задовженыхъ селянъ. Впрочѣмъ що за недовѣрство думати, що суди не зможуть перевести численныхъ лицитацій для того, що не найдесь купцѣвъ на грунты селяньскѣ! Вправдѣ банкъ селяньскій мусѣвъ богато реальностей лицитованыхъ набувати на свѣѣ рахунокъ, але не для того, якъ коли-бъ не було на нихъ купцѣвъ, а тѣлько для того, що банкъ манъ на тыхъ реальностяхъ бѣльшѣ претенсіи, нѣжь була ихъ дѣйстна вартѣсть, набувавъ отже на свое имя, а купуючѣ ѣтступали, не хотячи тѣлько дати, кѣлько выносили претенсіи банку. Але комитетъ конкурсовый буде продавати и пониже своихъ претенсій тамъ, де вартѣсть реальности менша, а вынадгородитъ собѣ страты стяганьемъ недостаючихъ сумъ ѣтъ порядныхъ господарѣвъ, що выплачуютъ свои раты, бо якъ звѣстно, въ кождѣмъ повѣтѣ всѣ довжники крѣмъ своихъ ипотеки ручатъ еще взаимно за себе аж до высокости пятикратного удѣлу. Комитетъ конкурсовый вѣрителѣвъ, самыхъ чужоземныхъ очевидно не буде мавъ надъ ними милосердія але до послѣдного гроша стягне и капиталъ и проценты проволоки и пятикратный удѣлъ. Треба бути справдѣ позбавленымъ розуму, щобъ задовженымъ селянамъ давати раду — стримуватися ѣтъ плаченя ратъ и тымъ способомъ допроваджувати до крады.“

Такъ аргументуе, а властиво страшитъ „Gaz. Narodowa“, щиро дбаючи о то, щобы боронѣ Боже заграничнѣ капиталисты не понесли стратъ. Та ея интенція въ повышшѣй статіи, правда, ясна, — але все проче, жаль сказати, дуже неясне. Бо коли н. пр. нашъ селянинъ прочитае тую статію, то що ѣнъ скаже? А скаже отъ що: „Нехай и такъ! Єсли не буду платити ратъ, то мене злицитуютъ; при лицитаціи будутъ продавати и нижше вартости, т. е. звычайно не дѣстанутъ того, кѣлько ѣтъ мене жадаютъ. Маю и теперь платити всѣ претенсіи, волю за менше купити самъ свою реальнѣсть на лицитаціи. Дальше: коли я буду платити, т. е. сопричислюся до тыхъ „порядныхъ господарѣвъ“, о котрыхъ газета пише, то и такъ менѣ лихо; крѣмъ мого довгу стягнутъ ще въ мене и пятикратный удѣлъ. Сплатишь — злицитуютъ, а не сплатишь — такожь злицитуютъ. Значится, все таки лѣпше не платити!“

Та здаесь не тѣлько по селахъ всходнѣй Галичины появилося „przewrotne indywidua“; подвились они, здаесь, и въ Краковѣ, и то въ самѣмъ осередку интелигенціи, въ „Czytelni akademickiej“. Бо отъ що о тѣмъ пише „Gaz. Lwowska“ того жь 8 марта: „Проф. Ст. Смолька зложивъ на руки сенату академичного урядъ куратора читальнѣ академичноѣ. Бажавъ ѣнъ пѣдчасъ свого урядованя якъ найспасеннѣйше вплывати на молодѣжь академичну, выступаючи съ цѣлою рѣшучостею противъ появляючихся „антинародовыхъ змагань“ въ читальни академичнѣѣ. Въ тѣѣ цѣли наклоновавъ молодѣжь до жившого удѣлу въ читальни, а тыхъ, що хотѣли выступати, стримувавъ ѣтъ того кроку. Але змагання его на тѣѣ дорозѣ не довели нѣ до чого. Бо меншѣость, не хотячи датися терорызувати бѣльшости, котроѣ скрайныхъ поглядѣвъ не подѣляла, зробила сецесію. Положенье куратора ставалося чимъ разъ трудніѣше и деликатнѣйше, ситуація чимъ разъ дразливѣйша и бѣльше напружена. Въ кѣнци на однѣмъ зъ послѣдныхъ засѣдань державъ студ. мед. Рожаньскій (швидко опѣсля арештованый) ѣтчитъ, въ котрѣмъ отверто вывѣсивъ прапоръ космополитизму супротивъ народности, а що гѣрше и сумнѣйше, своими выводами здобувъ собѣ у слухачѣвъ гучнѣ оплески.

Кураторъ оцѣнивъ, якъ выпадало, тѣ погубнѣ тенденціи и зъ становища науки историчноѣ и зъ становища суспѣльного, и швидко потѣмъ подався до димисіи. Сенатъ одноголосно похваливъ поступованье проф. Смольки, яко конечну демонстрацію противъ шкѣдливому напрямови, котрый треба було публично наклеймувати“.

Я не знаю, якъ вамъ выдастьоя сей фактъ; менѣ выдаеся дуже сумный и дуже смѣшный. *Професоры университету — демонструютъ противъ переконань, поглядѣвъ, теорій молодѣжи!* Професоры, котрыхъ рѣчь — провадити, керувати, навчати, проотувати хибнѣ дороги, починаютъ грати ролю жакѣвъ и — демонструютъ противъ студентѣвъ.

лигійного або поповнена, а о ѣ цѣлкомъ покрыта. По ѣтѣудованю въ р. 1808 галицкоѣ митрополіи управильнено остаточно и митроп. капитулу, при чѣмъ пѣдвысшено дотацію крылошанъ въ р. 1812. Але коли тая дотація ще таки показувалася недостаточною, розпорядивъ Є. В. Цѣсарь д. 22 липня 1856 р., щобъ платня крылошанъ а заразомъ совѣтниковъ и референтѣвъ консисторскихъ була пѣдвысшена, а надвышка покрыта въ фонду религійного.

Мѣжь тымъ папа Пій IX потвердивъ и въ церковноѣ стороны тую капитулу своимъ Breve въ д. 12 червня 1864, такъ що она становитъ вонсѣмъ легальне тѣло, котре мае велику участь въ зарядѣ и веденю однои зъ найбѣльшихъ епархій австрійскихъ, и яко така ѣтдае церквѣ и державѣ великѣ услуги. Бо-жь многѣ суть обовязки крылошанъ. Они обовязанѣ не тѣлько ѣтправляти службу Божу, асистувати епископови и повнити обовязки капитульнѣ, але також брати участь въ завѣдательствѣ и веденю величезноѣ епархіи, залагоджувати що року около 13.000 рефератѣвъ консисторскихъ, входячихъ не тѣлько на церковне, але и на державне поле, що вже одно способно вонсѣмъ вычерпати силы крылошанъ, людей въ значнѣй части старыхъ и немѣчныхъ. При тѣмъ треба замѣтити, що майже нѣколи всѣ 10 мѣсць крылошаньскихъ не суть въ повнѣ обсаджены, такъ що звычайно два або й бѣльше мѣсця, головно за-для скорои дотациі важь надто довго стоятъ опорожненѣ.

Системизована дотація крылошанъ есть теперь слѣдуюча: 1) архипресвитеръ рѣчно 1575 зр., 2) архидіяконъ 1260 зр., 3) кустосъ, схоліархъ и канцлеръ капитульный по 1050 зр., 4) пять греміяльныхъ крылошанъ по 945 зр. Тѣ цифры доказуютъ найлѣпше, що теперѣшна платня крылошанъ, фунгуючихъ заразомъ яко совѣтники и референты консисторскѣ, при теперѣшнѣй дорожни и съ поглядомъ на ихъ обовязки и на ихъ высше церковне и суспѣльне становище — есть вонсѣмъ недостаточна. Въ виду того всего подавъ митроп. ординаріятъ д. 19 сѣчня 1872 р. на жаданье ц. к. министерства просвѣты таке внесенье, щобы пѣдставою до пѣдвысшеня тои платнѣ установлено платню теологичныхъ професорѣвъ университетскихъ, и щобъ затымъ платни крылошанъ греміяльныхъ выносила по 1600 зр., при высшихъ достоиньствахъ пѣдвысшувалась о 100, а для двохъ першихъ о 200 зр.

Що таке пѣдвысшенье платнѣ крылошанъ не есть за велике, выплываe також и въ того, що теологичнѣ професоры университету крѣмъ того побираютъ ще квинквенія, а затымъ все таки ще останутся лучше дотованѣ. Пѣдвысшенье дотациі крылошаньскои являесь конечнымъ не тѣлько за ихъ велику працю и для ихъ высокого становища, але також для того, щобъ о такъ корыстно дотованѣ посады крылошаньскѣ убѣгалися професоры университетскѣ, катихиты гимназіяльнѣ и иншѣ мужѣ съ высшимъ науковымъ образованьемъ и довѣрѣлымъ досвѣдомъ, черезъ що капитула складалась-бы зъ мужѣвъ, котрѣ-бъ не тѣлько були ѣтповѣднѣйшѣ до ведення епархіяльныхъ и консисторіяльныхъ справъ, але и въ разѣ седисваканціи, достаточно обзнакомленѣ съ справами епархіяльными, могли-бъ безъ нѣякихъ трудностей бути поставленѣ на чолѣ епархіи. Теперь, коли дотація крылошанъ есть такъ скупа, не хоче нѣякій священикъ съ самостойнымъ становищемъ убѣгатися о тѣ посады, при котрыхъ промоція церковна приноситъ ему гѣрке розчарованье економичне.

Капитула знае, що для ѣтповѣдного получшеня ея дотациі фондъ религійный не выстарчае, — але-жь дѣяльнѣсть ея, користна не тѣлько для церкви, але и для державы, надае ѣй повне право — домагатися додатку и въ касы державноѣ. Правда, власнѣ фонды капитулы причиняются по троха до заощадженя выдаткѣвъ фондови религійному, бо плывучѣ въ нихъ проценты повертаются на удержанье будынкѣвъ капитульныхъ, церкви капитульноѣ и на заспокоюванье выдаткѣвъ закристійныхъ, якъ також на оплаченье пѣвцѣвъ церковныхъ, а въ кѣнци на цѣлу дотацію префектѣвъ закристійныхъ. Надъ тое не посѣдае капитула нѣякихъ фондѣвъ, котрѣ-бъ могли причинитися до получшеня дотациі крылошанъ, ба, тѣ фонды, якѣ суть, заледво выстарчаютъ на оплату всѣхъ потрѣбныхъ выдаткѣвъ.

Въ тѣсномъ звязку съ капитулою стоятъ також парохи митрополичои церкви капитульноѣ, системизованоѣ при нѣѣ цѣсарскимъ дипломомъ. Они пѣсля статутѣвъ не тѣлько маютъ на собѣ цѣле душпастырство тои парохіи, але обовязанѣ також помагати въ пресвитеріи и вчити приходячихъ до ординаціи клирикѣвъ ритуалу церковного и иншихъ предметѣвъ, крѣмъ того давати, звычайно безплатно, науку богословія въ школахъ народныхъ, крѣмъ того нераз допомагати и въ консисторіи. Тѣ душпастырѣ дотованѣ також дуже скупо, бо дѣстаютъ: першій капитульный проповѣдникъ 525 зр., другій кап. проповѣдникъ 420 зр., два кап. сповѣдники и два кап. викаріи по 315 зр. и въ кѣнци префектъ закристіи 262 зр. Що та дотація есть надто дрѣбна и конечно вымагае получшеня, показуютъ самѣ цифры.

Канцелярія консисторска и перо налъ ея вѣстали зъорганизованѣ и системизованѣ надвѣрнымъ декретомъ въ д. 13 вересня 1786 р. Праця ея велика, бо рѣчно приходитъ около 13.000 писемъ. До того при нечисленнѣмъ персоналѣ канцелярійнѣмъ въ одноѣ стороны треба добрыхъ роббтниковъ, а въ другои людей, на котрыхъ можна-бъ спуститися и котрѣ крѣмъ того владаютъ бѣльше мовами, нѣжь ц. к. урядники, бо латиньскою, нѣмецкою, польскою и рускою. Очевидно, ту далеко труднѣйше послугуватися діюрнистами, нѣжь въ иншихъ канцеляріяхъ, — такъ само не можна держати провизоричныхъ канцелистѣвъ задля важности справъ, якѣ переходятъ черезъ ихъ руки.

Такъ само недостаточнѣ суть и стародавнѣ системизованѣ платнѣ начальниковъ тутешнои гр. к. духовноѣ семинаріи. Та семинаріи есть для обохъ гр. кат. епархій въ Галичинѣ и мае 246 системизованыхъ мѣсць для питомцѣвъ. Завѣдательство того великого закладу повѣрене настоятелямъ, и если цѣль закладу мае бути осягнена, то ихъ невтомима праця повинна бути тѣлько тѣй поевичена и не може бути перепинована нѣякою журбою и посторонными перешкодами. А прецѣ дотація настоятелѣвъ семинарскихъ дуже недостаточна, за-для чого и трудно найти кандидатѣвъ на тѣ надзвычайно важнѣ посады.

На пѣдставѣ повысшихъ выводѣвъ осмѣлюсь капитула просити о слѣдуюче пѣдвысшенье своѣи дотациі:

1. Львѣвска гр. к. капитула:

а) Пять крыл. греміяльныхъ, заразомъ совѣтниковъ и референтѣвъ консисторскихъ, въ котрыхъ одинъ пѣсля статутѣвъ фунгуе яко парохъ капитульный, по 2000 зр.

б) Пять прелатѣвъ, заразомъ совѣтниковъ

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(*Палата панôвъ рады державной*) дебатовала минувшого четверга надъ звѣстными предложеніями выѣмковыми. Въ дискусіи забравъ межи прочими голосъ дръ Унгеръ. Я належавъ въ сполученôй правно-политичнôй комисіи до тыхъ, говоривъ Унгеръ, що выразили и умотивували переконѣдченье, що высокôй палатѣ належитъ поручити лишь принятье до вѣдомости розпорядженя зъ 30 сѣчня о. р. Отповѣдно сему поглядови буду и я нынѣ голосувавъ противъ внесеня въ тôй формѣ, въ якôй его бôльшôсть комисіи Высокôй палатѣ до принятя препоручає. Противъ внесеня комисіи въ справѣ выѣмковыхъ розпоряджень голосували кромѣ Унгера також Найманъ, Шмерлингъ, бар. Роѳманъ и бар. Гандель. Розпорядженье що до суспензіи судôвъ присяжныхъ приняла палата одноголосно.

(*Въ палатѣ посольскôй рады державной*) закôнчилася дня 7 н. о. марта дебата надъ предложеньемъ въ справѣ експлоатації нафты въ Галичинѣ и Буковинѣ. Сегожъ дня забравъ въ тôй справѣ голосъ генеральный бесѣдникъ пос. Ковальскій (котрого бесѣду подамо въ слѣдующôмъ числѣ пôсля стенограму). Мимо важности справы и сильныхъ аргументôвъ, котрѣ бесѣдникъ наводивъ въ корысть предложеня, була увага палаты розсѣяна а присутный случайно оденъ зъ заграничныхъ послôвъ, не мôгъ набрати, якъ пише одна вѣденьска газета, користного выображеня о австрійскôмъ парляментаризмѣ. По промовѣ пос. Заторского заступавшого становище бôльшости, пôддавъ президентъ палаты найдальше идуче внесенье пос. Менгера, щобы ôтослати предложенье до комисіи, пôдъ голосованье. Внесенье упало а палата приступила до дебаты спеціальной, въ котрôй принято законъ пôсля внесеня комисіи безъ змѣны. — На тôмъ самôмъ засѣданю мотивувавъ пос. Линбахеръ свое внесенье въ справѣ закона о примусовôй лицитаціи селянськихъ господарствъ. Пос. Фирнкранцъ реклямувавъ для сего внесеня першенъство. По бесѣдѣ пос. Штурма и Руфа, котрѣ говорили за внесеньемъ, рѣшила палата ôтступити внесенье комисіи правничôй. — Дня 8 марта зачалася дебата буджетова. — Зъ правицѣ записалися до голосу: дръ Билиньскій, Грегръ, Матушъ, Тонеръ, Гепера, Адамекъ, Тильшеръ и Озаркевичъ, лѣвици именувала бесѣдниками пос.: Карнерн, Шавна, Пленера, Менгера, Вертлофъ, Визенбуръ, Решаверъ, Гайльсберъ, Бильдаверъ, Авспицъ, Веберъ, Жакъ и Гербстъ.

(*Центральна комисія статистична*). Передъ кôлькома днями закрыто существовавшу дотеперь дирекцію административнои статистики и поручено справы статистичнѣ центральной комисіи статистичнôй, котрои предсѣдателемъ именованый дръ Инама-Штернегъ. Въ четверъ минувшого тыждня ôтбулося торжественне засѣданье статистичнои комисіи, на котрôмъ министеръ просвѣты представивъ членамъ нового предсѣдателя и показувавъ яке значенье має нова институція для статистики. Нова организація має ôтповѣсти вымогамъ, якѣ ставила до неи ôтъ давна наука, а се вымагае дальше змѣны дотеперѣшного статута центральнои комисіи, бо ôнъ уложеный ще передъ 20 роками и увзглядняе ще неподѣльну австрійску монархію. Першою задачею статистичнои комасіи буде отже выпрацѣванье статута ôтповѣдаючого теперѣшнымъ ôтношенямъ державы.

(*Реформа стану войскових лѣкарѣвъ*). Министерство вôйны задумало перевести далекоидучу реформу официрского корпуса лѣкарѣвъ а однымъ зъ важнѣйшихъ моментôвъ реформы маe бути рôвноправнôсть лѣкарôвъ съ официрами-комбатантами. Для доповненя стату войсковыхъ лѣкарѣвъ рѣшено передовсѣмъ зреантивувати медичну войскову академію (Josephinum), котра не буде лишь интернатомъ але буде мати свôй власный медичный факультетъ. Заразомъ проектовано помноженье числа шаржъ штабовыхъ а оба сѣ проекты звязаній съ собою о стôлько, що деякѣ штабовѣ официры-лѣкарѣ именованій будутъ професорами академіи. — Що до однорôчныхъ охотникôвъ, маe зайти пôсля проекту министерства та важна змѣна, що медики будутъ ôтбувати однорôчну службу войскову по узысканю степеня докторского. Переведенье всѣхъ сихъ планôвъ буде сполучене съ значными коштами и ôтъ сего, чи делегаціи дадутъ потрѣбнѣ грошѣ, зависитъ доля реформы.

ЗАГРАНИЦЯ.

Нѣмеччина. Нѣмецка рада державна зôстала 6 с. м. отворена. Въ бесѣдѣ престольнôй загадуеся особливо на дружнѣ и мирнѣ отношеня нѣмецкои державы до всѣхъ державъ сусѣдныхъ и пôдносится особливо дружбу съ сусѣдными цѣсарскими дворами, именно съ Австрією и Россією. Дальше указуеся на скрѣпленье внутрѣшного спокою черезъ пôднесенье соціального законодавства. — День передъ отвореньемъ рады державнои наступила важна змѣна въ сторонництвахъ нѣмецкого парляменту. Сторонництво сецесіонистôвъ, именно зôлилося съ сторонництвомъ поступовцѣвъ и утворилося одно сторонництво, котре прибрало назву „нѣмецкого вольнодумного сторонництва“ (Deutsche freisinnige Partei). Нове сторонництво постановило якъ кажутъ спôльными силами выступати противъ продовженя закона, противъ соціялистôвъ, ставати отже въ сѣй справѣ въ прямôй опозиціи противъ правительства. — Послѣднымъ оказомъ дружныхъ ôтношень межи берлиньскимъ а петербургскимъ дворами пôдносятъ ще то, що коли великій князь Михайлъ вертавъ зъ полудневои Нѣмеччины до Петербурга и на двѣ годины задержався въ Берлинѣ, цѣсарева Августа запросила его, щобы заѣхавъ на хвильку до цѣсарскои палаты. Великій князь принятый цѣсаремъ и цѣсаревою перебувъ пôвъ годины въ гостинѣ, по чôмъ поѣхавъ дальше.

Англія. Подôбно якъ на континентѣ европейскôмъ, такъ такожъ и въ великôй Британіи починае правительство сильно выступати противъ великихъ политичныхъ и соціялистичныхъ анархистôвъ. Яко объявъ сего выступленя треба уважати поясненье подане въ парляментѣ совѣтникомъ державнымъ министерства дѣлъ внутрѣшныхъ. Онъ сказавъ, що правительство предприняло строгій мѣры противъ динамитовыхъ анархистôвъ насыланыхъ зъ заграницѣ, подрôбностей однакожъ не може ôнъ подати задля певной осторожности. Наколи бъ правительство мусѣло ужити якои надзвычайной силы, то оно не залишитъ зажадати дозволеня до сего ôтъ парляменту. На послѣдне заявленье роздалися оплески цѣлои палаты. — Оголошена 5 н. ст. марта сина книга содержитъ депешу зъ Вѣдня датовану 20 сѣчня, въ котрôй англійскій посолъ въ Вѣдни доноситъ що ôнъ заявивъ австрійскому министрови, що англійске правительство зовсѣмъ немае жадноi гадки якъ и давнѣйше ей не мало анектувати Єгипетъ або розтягнути надъ нимъ обмеженый протекторатъ. Англія не може однакожъ скорше уступити зъ Єгипту, поки тамъ не наступитъ повный ладъ и безпечнôсть. Що до розмовы Гранвилля съ Музурусъ-пашою то она була чисто академична. Султанъ не маe жадныхъ средствъ, щобъ помагати Єгиптови и длятого муситъ Англія взяти на себе помôчь; задля того однакожъ нема ще жадноi вражды межи Англією а султаномъ. — Лондоньска полиція мала вже прійти на слѣдъ динамитового заговору. Кажутъ, що арештовано одного человѣка, що нѣсъ скриньку зовсѣмъ подôбну до тои, що споводувала выбухъ на желѣзници Викторія.

Туреччина. Порта звертае теперь цѣлу свою увагу выключно лишь справамъ въ Єгиптѣ, черезъ що не мало терпятъ ей внутрѣшнiй дѣла. Причиною сего есть то, що въ офиціальныхъ кругахъ въ Константинополи дуже боятся того, щобы Россія, наколи Англія въ Єгиптѣ поробитъ значнѣйшi успѣхи, несхотѣла изъ зависти для Англіи порушити знову всходне питанье. Мусурусъ-паша стараеся теперь въ Лондонѣ лишь о формальне признанье суверенности и не жадае бôльше нѣчого, але кабинетъ англійскій держится упорно въ резервѣ. — Непокои на Кретѣ по поводу змѣны губернатора закôнчилися щасливо въ той способôъ, що султанъ идучи за радою чужихъ послôвъ въ Константинополи именувавъ на дальше Фотіядеса-пашу губернаторомъ острова. — Въ Джеддахъ въ Арабіи грозятъ Турреччинѣ велике небезпеченьство. Въ мѣстѣ Годенда именно и въ его окрестности проявився сильный рухъ въ користь Магдія и всѣ жителѣ тамошнiй думаютъ признати его калифомъ. Губернаторъ згаданого мѣста ôтнѣсся заразъ телеграфично до правительства и зажадавъ збройной помочи; се було отже причиною що порта выслала недавно хочь впрочѣмъ незначнiй силы военнiй въ Джеддахъ.

Єгипетъ. Ген. Грагамъ вертае зъ Токара назадъ; 3 с. м. выславъ ôнъ зъ ôтси залогу и египетскихъ жителѣвъ до Трикатату. Силы свои мавъ ôнъ 5 с. м. сконцентрувати въ Трикататѣ. Зъ другои депеши довѣдуемося, що ген. Грагамъ 5 с. м. рекогносковавъ околицѣ Токара и знайшовъ тутъ въ однôмъ селѣ 2 арматы, дуже много амуниціи и 1000 рушниць. Зъ Свакима доносятъ знову, що англійскій кораблѣ высадили тамъ 300 морского войска на берегъ. Гарнизонъ Свакима выноситъ теперь 650 людей англійского войска и 500 Єгиптянъ, котрѣ однакожъ незадовго ôтходятъ до Єгипту. Ворохобники стоятъ великими товпами сѣмъ миль ôтъ Свакима. Турецке правительство заказало въ Джеддахъ всѣмъ купцамъ вывезити товары до Свакима пôдъ карою трилѣтнои вязницѣ.

Болгарія. До „Pol. Corr.“ доносятъ зъ Софіи, що князь Александеръ получивъ вже кôлька разôвъ зъ Россіи раду, щобы ôнъ добровôльно ôтказався ôтъ престола; князь Александеръ однакожъ уповаючи на прихильнôсть болгарского народу и на свою популярнôсть не хоче послухати сеи рады. Теперѣшнiй ôтношеня Болгаріи до Россіи залежатъ дуже богато ôтъ дотеперѣшного представителя Россіи Іонина. Кажутъ, що Іонинъ маe зъ Болгаріи уступити и що вже слѣдуючои недѣлѣ выѣде до Петербурга; на его мѣсце маe бути именованый баронъ Розенъ генер. консулемъ и дипломатичнымъ агентомъ Россіи въ Софіи.

Швайцарія. Берненьске правительство приказало 3 н. ст. марта арештувати Кеннеля, предсѣдателя одного зъ тамошныхъ товариствъ анархистичныхъ. Кеннель есть пôдозрѣный о простe убійство. У Кеннеля дома зроблено ревизію и найдено важнiй рѣчи и доказы, поки що однакожъ полиція держитъ все въ тайнѣ; арештовано також анархиста Шульце. — Рада звязкова постановила на будуще приймати ôтъ всѣхъ, що хотятъ приймати швайцарске пôддантство лишь само заявленье, що они получатъ увôльненье зъ пôддантства давнѣйшои державы.

НОВИНКИ.

— **XXIII роковины смерти Т. Шевченка.** Ще не вмерла Русь-Украина! Ще жiе сильный духъ народный, готовый на всяке святе высоке дѣло, коли на одинъ покликъ, щобъ спôльно помянути найвѣрнѣйшого сына Руси-Украины збѣглися ей дѣти зô всѣхъ навѣть далекихъ сторôнъ краю. На вчерашный вечеръ въ „Нар. Домѣ“ прибуло такъ велике число гостей зô Львова и зъ краю, що велика сала ледви могла ихъ вже змѣстити. Особливо богато священникôвъ приѣхало зъ провинціи, — такъ богато, якъ мы давнѣйшими роками при подôбнôй случайности ще не бачили. Немало було також и свѣтскихъ представителѣвъ нашои интелигенціи въ краю. Закимъ подамо обширнѣйше справозданье, скажемо на теперь лишь то, що рôжнородна програма вечера була переведена якъ найкраще и що вечерокъ потягнувся аж до 11. годины. Телеграмъ насѣло дуже много такъ зъ рôжныхъ сторôнъ краю якъ и зъ-поза его границь, зъ Украины, зъ Боснiи и зъ Буковины. На вечерку зôбрано значну суму на збôльшенье фонду стипендiйного имени Т. Шевченка.

— **Руске товариство у Вѣдни „Січь“** буде обходити завтра 13 л. марта память XXIII роковинъ смерти Т. Шевченка въ сали „zur Stadt Wien“ VIII, Langegasse Nr. 15. вечеринцями съ слѣдуючою програмою: 1. Привѣтъ: тов. д-ръ Окуневскій. 2. Вахнянинъ: „По морю, по морю“, ôтспѣвае хоръ товариства. 3. Beethoven: „Sonate“ (Cis-moll) ôтграе на фортепянѣ п-на І. Озаркевичъ. 4. а) „Прихили личенько“; б) „Весна“ пѣсни на сопранъ, ôтспѣвае п-на Л. Вуша ученица ц. к. консерваторiи, съ супроводомъ фортепияну. 5. Воробкевичъ: „Ой чого ты почорнѣло зеленее поле“ ôтспѣвае хоръ товариства. 6. Т. Шевченко: „Татарь“, выголоситъ тов. І. Мохъ. 7) а) Ф. Рисоъ: „Nocturno“. б) Г. Винявскій: „Mazurka“, ôтграе на скрипцѣ п. П. Коллеръ, членъ оркестры ц. к. надворного театру. 8. Лисенко: „Сюйта in G.“ зъ украинськихъ пѣсень ôтграе на фортепянѣ п-на І. Озаркевичъ. 9. Вербицкій: „Хоръ косарѣвъ“ ôтспѣвае хоръ товариства съ супроводомъ фортепияну тов. Л. Коллеръ. Початокъ о 7½ год. вечеромъ.

— **Память Т. Шевченка** святкували нашi браты въ Харковѣ богослуженьемъ, на котре зôбралися професоры университету и множество студентôвъ. Зъ Кіева доносятъ, що тамъ власти заборонили сего року обходити память Шевченка, — чого доси не бувало!

— **Бар. Шенкъ**, президентъ высшого суду краевого выдавъ до всѣхъ судôвъ розпорядженье въ справѣ б. банку рустикального. Въ слѣдуючôмъ числѣ напечатаемо се розпорядженье.

— **Въ справѣ мiлiоновои пожички для рустик. банку** выѣздятъ до Вѣдня депутація, до котрои належатъ кн. Ад. Сапега, кн. Сангушко, гр. Арт. Потоцкій, Ст. Полянoвскій и дръ Згурскій.

— **Выдѣлъ „Руской Бесѣды“ въ Тернополи** маe честь запросити всѣхъ своихъ П. Т. членôвъ съ родинами на литературно-музикальнѣ вечеринцѣ, котрѣ заходомъ его будутъ устроенѣ въ комнатахъ Бесѣды въ домѣ п. Стахевича на долинѣ въ днѣ 4 (16), 11 (23) и 25 марта (6 л. цвѣтня) 1884. Початокъ о 7. годинѣ вечеромъ. Вступъ ôтъ особы 40 кр. Окремыхъ запрошень не розсылаеся. Тернополь дня 6 марта 1884. Ôтъ Выдѣлу.

— **Кандидаты до рукоположенія перемыскои епархіи** мають явитися 13 л. марта въ консисторскôй канцеляріи въ Перемышли.

— **Зъ Дрогобыча** доносятъ намъ, що пос. Ксен. Охримовичъ буде мусѣвъ таки обняти посаду инспектора на Мазурахъ, бо инспекторъ дрогобыцкій п. Фангоръ надумався остати таки на своѣй посадѣ, а не мѣнятися съ п. Охримовичемъ.

— **Театръ М. Кропивницкого** скôнчивъ недавно свои представленя въ Одессѣ. Публика прощала сей театръ такими манифестаціями, якихъ въ Одессѣ доси не бувало. О тыхъ манифестаціяхъ напишемо ширше слѣдуючимъ разомъ.

(*Х.*) **Въ женьскôй семинаріи учительскôй во Львовѣ** направлено тое зло, яке тамъ було дазнѣйше проявилось, майже цѣлкомъ. Директоръ закладу якъ и учителѣ оголосили на всѣхъ чотырохъ рокахъ, що всяке глумленье зъ языка або зъ молитвы руски потягнуло-бъ для ученицъ сумнiй наслѣдки а своимъ тактовнымъ поступованьемъ оказуютъ довôлѣ, що рускій языкъ не есть гôршимъ ôтъ польского. Русинки говорятъ и молятся по руски, а ихъ товаришки-Польки не то що не ругаются, якъ давнѣйше, але часто и самi наломлюются до нашого языка. Въ день именинъ директора була сала пристроена въ таке саме число хоруговокъ рускихъ, якъ и польскихъ, а руска красавица панночка О., убрана въ стрôй гуцульскій, выголосила съ глубокимъ чувствомъ одну Шевченкову думу, чимъ выкликала у всѣхъ своихъ товаришокъ велике одушевленье. Есть то въ кождый способôъ поступъ великій, бо до теперь не чувъ нѣкто при такихъ торжествахъ руского слова. Насъ тѣшитъ дуже, що все повернулось на лучше и чей не будемо бôльше потребувати пôдносити якій небудь сумнiй вѣсти зъ того заведеня.

(*Х. У.*) **Зъ Ярославщины** пишутъ намъ: Нема добра нашому закуткови. Бѣду та нужду бачишь на кождôмъ кроцѣ, почавши ôтъ нужденной хаты нашого хлѣбороба, котрому вже пхаеся въ очи голодный передновокъ, а скôнчивши на дворахъ та фôльваркахъ колишныхъ панôвъ-дѣдичѣвъ, що осѣли теперь въ кишеняхъ жидовы. Та байдуже тымъ панамъ, що ихъ добра безнастанно минаются; они замѣють спасати себе, спасаютъ народъ нашъ рôжными „ochronkami służebnio pańskich“ та другими лапками на „ruskich gilów“. Наслѣдки сего oświecenia бачишь сейчасъ, скоро случится тобѣ ѣхати черезъ село Визôвницю, де того рода ochronki довели руске село до того, що не почуешь тамъ, не выключаючи и приходства, руского слова... И у насъ подôбно якъ у всходнôй Галичинѣ ôтбуваеся колонизація Мазурами, котрѣ мабуть за иниціятивою якихъ тамъ закулисовыхъ „kółek rolniczych“ мовь та галичь кинулася зъ-за Сяну на нашѣ рускѣ землѣ. Дѣесь то тымъ лекше, що въ деякихъ пограничныхъ селахъ, именно въ селахъ Дубровици и Теплицяхъ многѣ господарѣ, и то заможнѣйшѣ продаютъ все свое майно, а забравши грошѣ вандруютъ за границю до Россіи. Тамъ набуваютъ дешевше землю и поселяются. Коли такъ дальше пôйде, то за кôлька лѣтъ не стане въ тыхъ селахъ статнѣйшихъ газдôвъ Русинôвъ, лишь самѣ бѣдолахи, котрыхъ доля и въ Россіи мабуть не получшилась-бы, — а грунты богатшихъ набуваютъ Мазуры.

— **Русины въ Станиславôвскôй гимназіи и въ Бурсѣ св. О. Николая и ихъ класификація въ I пôвроцѣ** 1884. Въ Бурсѣ: *A) Ученики гимназіи*: Зъ I класы: 1) Ант. Дмитрашъ 1 степень съ ôтзначеньемъ, лок. 4; 2) Дим. Курдыдикъ 1 степ. съ ôтзн. лок. 5; 3) Володим. Пôдгородецкій 1 степ., лок. 20. — Зъ II класы: 4) Спирид. Колянковскій 1 степ. съ ôтзн., лок. 1; 5) Григ. Нарожнякъ 1 степ. съ ôтзн., лок. 5; 6) Волод. Лещѣй 1 степ., лок. 14; 7) Іос. Мельницкій 1 степ., лок. 21; 8) Алексей Запалило 1 степ., лок. 24. — Зъ III класы: 9) Мих. Петрушевичъ 1 степ. съ ôтзнач.; лок. 1; 10) Петро Саврѣй 1 степ. съ ôтзн., лок. 2; 11) Евг. Даналовичъ 1 степ. съ ôтзн., лок. 4; 12) Волод. Тополыницкій 1 степ., лок. 9; 13) Петро Покутиньскій 1 степ., лок. 10; 14) Волод. Коцанъ 1 степ., лок. 18; 15) Волод. Будзыновскій 1 степ., лок. 23; 16) Юл. Филиповскій 1 степ., лок. 28. — Зъ IV класы: 17) Георг. Мартинюкъ 1 степ., лок. 8; 18) Герас. Семкôвъ 1 степ., лок. 9; 19) Вас. Левицкій 1 степ., лок. 11; 20) Ник. Кордзовичъ 1 степ., лок. 13; 21) Григ. Ганкевичъ 1 степ., лок. 21. — Зъ V класы: 22) Тома Бородайкевичъ 1 степ. съ ôтзн., лок. 1; 23) Дим. Іосифовичъ 1 степ., лок. 5; 24) Ив. Микитка 1 степ., лок. 15; 25) Генр. Тополыницкій 1 степ., лок. 16. — Зъ VI класы: 26) Іос. Лятышевскій 1 степ., лок. 8; 27) Мих. Мотюкъ 1 степ., лок. 29; 28) Волод. Микецей 1 степ., лок. 34; 29) Юл. Левинькій 1 степ., лок. 40. — Зъ VIII класы: 30) Ник. Стемпурскій 1 степ., лок. 15. — *Б) Зъ школы реальной*: Зъ I класы: 31) Юл. Витошиньскій 1 степ. лок. 10 межи 44 учен. — Три питомцѣ мимо пильности своеи не могли осягнути доброго успѣха, частею по причинѣ слабыхъ талантôвъ, а частею по причинѣ скудныхъ вѣдомостей принесеныхъ зъ класы попереднои. — Въ гимназіи станиславôвскôй було сего року записаныхъ всѣхъ ученикôвъ 512 межи тымъ Русинôвъ 148, жидôвъ також майже стôлько, а прочѣ Поляки, Ормены и Нѣмцѣ. Зъ тыхъ получило:

	загаломъ	Русин.	питом. бур.
I степ. съ ôтзн.	45	16	8
I степень	314	94	22 (+1 реа.)
II степень	98	27	3
III степень	30	6	—
Выступило отже неклас.	21	5	1
Поправку зъ 1 предмету	4	—	—
	512	148	33 (+1 реа.)

— **Зъ Бôбрки** пишутъ намъ: Коли „Дѣло“ такъ пильно слѣдитъ за розвоемъ руского народа и такъ сквапно пôдноситъ всякій его подвигъ, то нехай и зъ нашои Бôбрки прійме радôстну новину. Ôтъ нового року завязалася у насъ читальня, правдѣ безъ великого шуму, але съ крѣпкою волею и непохитною вѣрою въ нашу будучнôсть. Ледви чи знайдесь друге яке повѣтове мѣсто такъ осиротене ôтъ рускои интелигенціи, якъ Бôбрка. Передъ кôлькома лѣтами мали мы середъ насъ кôлькохъ народолюбцѣвъ якъ Іос. Волосъ, дръ Децыкевичъ, але и то лишь короткій часъ. Першій перенесся до Львова, а другій смертею переплативъ свôй патріотизмъ, бо перенесеный на Мазуры поборювати епидемію, самъ упавъ ей жертвою. Нынѣ дѣлае у насъ лишь самъ одинъ священикъ супротивъ напору противникôвъ. Єсли отже наше мѣсто не лишаеся по-заду другихъ, то заслуга се самыхъ патріотичныхъ чч. мѣщанъ: Ивана Шички, Якова Лучкевича, Закалякôвъ, Ант. Козакевича и др. Молодый господарь Ант. Козакевичъ разомъ съ Ив. Коцюмбасомъ съ оду-

---

конс. и референтôвъ, въ котрыхъ одинъ фунгуе безплатно яко директоръ пресвитерiи, а именно: канцлеръ капитульный 2200 зр., схолiярхъ кап. 2400 зр., кустосъ кап. 2600 зр., архидiяконъ 2800 зр. а архипресвитеръ 3000 зр.

2. Душпастырѣ при церкви митрополичои:

1. Першій проповѣдникъ капит.	1100	зр.
2. „ сповѣдн. (спирит.) „	1000	„
3. Другій „ „	1000	„
4. Першій викарій капитульный	900	„
5. Другій „ „ и префектъ закристіи по	800	„

3. Канцелярія консисторска:

1. Канцлеръ консисторіи .	1200	зр.
2. Регистрантъ „ . .	800	„
3. Першій канцелистъ а заразомъ протоколантъ .	800	„
4. Другій канцелистъ . .	700	„
5. Писарь урядовый . .	540	„
6. и 7. Два курсоры по .	350	„
8. и 9. Два вовный по .	300	„

4. Львôвска гр. кат. духовна семинарія:

1. Ректоръ семинаріи . .	1800	„
2. Два вицеректоры и спирит.	1000	„
3. Чотыри praefecti studiorum по	600	„
4. За веденье рахункôвъ семинарскихъ ремунерація .	500	„

шевленьемъ и посвященьемъ провадятъ хоръ співаковъ, котрый не тôлько украшае хвалу Б. въ церквѣ, але и свѣтскими пѣснями розвеселяе руский серця. Читальня наша числитъ теперь 30 членôвъ; хочь мае богато ворогôвъ, то однакъ маємо надѣю, що она не упаде, а все красше буде розвиватися. До выдѣлу читальнѣ входятъ: о. Дзеровичь, яко голова; Ив. Ничка, яко секретарь; а Як. Лучкевичь, Конст. Закалякъ и Теод. Михалкевичь, яко выдѣловѣ. Честнота и ревнôсть тыхъ патріотôвъ даютъ поруку, що заснована читальня буде огнищемъ просвѣты и товариского житя нашихъ мѣщанъ.

— **Зъ Струсова** пишутъ намъ: У насъ въ Струсовѣ есть ôтъ 15 вже лѣтъ читальня — и мы, струсôвски мѣщане, можемо похвалитися, що намъ нѣкто не помагавъ ей заложити, а мы сами ей заложили и вже доси красни овочѣ бачимо зъ ней, бо коли давнѣйше пропинація нашого пана графа приносила 18.000, то теперь несе тôлько 4000! Нашôй бо читальни треба завдячити, що теперь не тôлько въ Струсовѣ але и въ его окрестности питье горѣвки щезае. Наша читальня що разъ красше розвиваеся и при помочи добрыхъ людей вже упасти не може; она мае вже узбираный фондъ, кôлька сотъ зр., котрый що рôкъ прибôльшуеся. Выдѣлъ читальнѣ устроюе що року забаву мѣщаньску съ танцями, зъ котрои дохôдъ идe на цѣли читальнѣ. На тую свою забаву запрошуе выдѣлъ всѣ порядни мѣщаньски родины зъ Струсова и интелигентныхъ людей зъ мѣста и зъ околицѣ (двôръ струсôвскій, духовеньство обохъ обрядôвъ, официрôвъ и пр.) и що року есть такъ много гостей рôжного стану, що двѣ обширни салѣ школьни ледви ихъ можутъ помѣстити, а бавлятся всѣ щиро и охочо аж до рана. Панове гуляютъ съ мѣщанками въ коралiяхъ съ дукачами разомъ съ мѣщанами въ капотахъ. Така забава ôтбулася сихъ мисяцъ на жаданье гостей аж два разы. Зъ першои дохôдъ пôшовъ на читальню, а зъ другои на памятникъ тверезости, котрый поставитъ выдѣлъ читальнѣ насередъ мѣста, а буде ôнъ коштувати кôлька сотъ зр. Въ читальни струсôвскôй суть газеты, ôтбуваются ôтчиты мѣщанъ (найбôльше читае ч. Іосифъ Ситникъ), деклямація и спѣвы, — тому то народъ и мае чого що-недѣлѣ спѣшити радо и громадно до читальнѣ. Бувши недавно въ Тернополи довѣдався я, що тамошна читальня мѣщаньска упала. Подôлье зажурилося тою вѣстею и ôткликуеся до честныхъ мѣщанъ подôльскои столицѣ: „Гей панове, тернопôльскі мѣщане, воскресѣть свою читальню! Не дайте соромитися малымъ мѣсточкамъ! Мiжъ вами суть ученѣ и заможни люде, грѣхъ вамъ, загинити таке свято добро, якъ читальня!“...

— **Зъ Любачева** пишутъ намъ: Наше мѣсто навѣстивъ минувшого тыжня два разы огонь; въ середу згорѣла одна стодола, а въ пятницю згорѣло 8 домôвъ съ кôлькадесять будынками. Небезпеченьство грозило цѣлôй однôй сторонѣ мѣста и тôлько треба подякувати помочи пожарныхъ сторожей любачѣвскои, цѣшанôвскои а особливо олешицкои и притомности коминаря К. Вайнерта, що пожаръ злокализувався. Жаденъ зъ погорѣвшихъ не бувъ, здаесь, асекурованый. Огонь повставъ въ обохъ разахъ черезъ неосторожнôсть, имовѣрно зъ цигарôвъ, до котрыхъ дуже кинулася руска, польска и жидôвска молодѣжь...

— **Зъ Бережанъ** пишутъ намъ: Якъ руски часописи оповѣстили, точно пôсля програмы доручено запрошеными гостямъ при вступѣ до салѣ, ôтбувся въ Бережанахъ дня 17 (29) сѣчня с. р. вечерокъ декляматорско-музикальный съ танцями, зъ котрого чистый дохôдъ призначеный бувъ въ користь Рускои Бурсы. Приходу було brutto 415 зр. 84 кр., а именно: зъ розпродажи билетôвъ 326 зр. 77 кр. и зъ „гры въ цѣты“ 89 зр. 7 кр. По ôтторученю выдаткôвъ въ скôлькости 129 зр. 66 кр. вôстаесь netto 286 зр. 18 кр., котра то сума дня 14 лютого с. р. виписана до книжки касовои товариства. Наддатки зложили на мѣсци або прислали почтою: Вп. гр. Ст. Потоцкій зъ Раю 20 франкôвъ; о. І. Лужницкій, прих. Жукова 6 зр.; п. Подлевскій зъ Вишнѣвчика 5 зр.; граючи въ карты пôдчасъ вечерка 3 зр. 11 кр.; Ю. Насальскій и Л. Рошицкій зъ Бережанъ, Фр. Громчевскій зъ Заливокъ и Г. Третеръ зъ Ляшокъ корол. по 3 зр.; о. Р. Крижановскій и о. М. Соневицкій зъ Бережанъ по 2 зр.; Т. Кинасевичъ зъ Бережанъ 1 зр. 40 кр.; пп. Ом. Дудровичъ и Л. Дудыкевичъ зъ Бережанъ, М. Вайманъ, І. Щировскій и І. Терлецкій зъ Рогатына по 1 зр. — Хôснуемо зъ случайности и заявляемо прилюдну подяку: оо. Волод. Чировскому зъ Бабинець, Мих. Гайбовицкому зъ Бережанъ и И. Стеткевичу зъ Божикова за ихъ щире, ревне и горяче заступництво нашого товариства передъ радами повѣтовыми въ Рогатынѣ, Бережанахъ и Пôдгайцахъ; о. В. Багрыновичу зъ Вишнѣвчика и его Вп. донѣ Іоаннѣ, Гликерiи Моисеовичѣвнôй зъ Ценева, п-нѣ Ярымовичевôй зъ Джурина, Бр. Невеличѣвнôй зъ Козовы, и М. Сѣрковôй зъ Ценева за охоче занятье збираньемъ чи то складокъ чи фантôвъ; Зарядови „Народнои Торговлѣ“, Редакціи „Дѣла“ и п. Дм. Бахталовскому богослову І. року и его товаришамъ за значни дары для забавы „гры въ цѣты“; Вп. Іос. Гертлерови, бурмистру Бережанъ за безъинтересовне ôтступленье для вечерка нововыбудованыхъ убикацій судовыхъ; пп. Ом. Дудровичу и Л. Рошицкому зъ Бережанъ за прехорошe украшенье салѣ трибунальскои; въ кôнцu всѣмъ Вп. панамъ и панямъ, що чи то численнымъ зôбраньемъ на вечерку, чи якимъ-будь иншимъ способомъ причинилися до звеличенья забавы, и тымъ дѣломъ допомогли до побôльшенья фондôвъ нашои бурсы. За Вашѣ подяки и труды всенародно складаемо сердечне и щироруске „Спаси-Бôгъ!“ — Ôтъ *Выдѣлу Рускои Бурсы*. Въ Бережанахъ дня 2 л. марта 1884.

Вѣсти епархіяльнѣ.

Зъ Архіепархіи Львôвскои.

Совѣтниками съ крилош. ôтзнаками именованѣ оо. 1) Игн. Квочаньскій, парохъ Хотимира, дек. жукôвского; 2) Г иг. Ганкевичь, парохъ Синькова, дек. кудринецкого; 3) Сим. Стефановичь, парохъ Долгого; 4) Андр. Стефановичь, пар. Боришковець; 5) Игн. Губчакъ, парохъ и деканъ Калуша; 6) Айт. Кобрыньскій парохъ Раковца, деканъ городеньскій; 7) Іоанъ Жуковскій, парохъ въ Глушковѣ.

Мѣсто деканами именованѣ оо. 1) Климентій Дзеровичь, парохъ зъ Топорова; 2) Карпо Вантонякъ, капеланъ зъ Бужка дек. сяноцкого.

Похвальни грамоты за ревнôсть въ душпастырствѣ, въ школѣ и при украшеню церквей оо. 1) Теранонтъ Котовичь зъ Лисиничь и 2) Иванъ Ляторовскій, експон. сотрудникъ зъ Кривча.

На конкурсъ розписанъ кан. Пôдмонастырь, дек. бобрецкого, съ речинцемъ до 1 л. мая 1884.

Уѣльнене ôтъ испиту конкурсового получили оо. 1) Теоф. Томашевскій пар. зъ Мошковичь и 2) Андр. Качала пар. зъ Медыни.

Весденъ въ душпастырскій посады оо. 1) Ив. Кобриньскій яко парохъ въ Уторопахъ; 2) Ив. Волиньскій яко завѣдатель Луки малои; 3) Іос. Кучиньскій яко парохъ въ Парищи; 4) Адамъ Витвицкій яко сотрудникъ въ Дашавѣ (на мѣсце Аполин. Калужняцкого).

До пресвитерiи для принятя рукоположаня подалися дальше (гл. 23 ч.) 15) Теод. Цегельскій, 16) Діонiз. Нестайко, 17) Александ. Левицкій, 18) Ленъ Горалевичь, 19) Зенонъ Шепаровичь, 20) Володим. Стефановичь. 21) Викторъ Езерскій, 22) Петро Чумакъ, 23) Еман. Красицкій и 24) Андр. Дольницкій.

Принятый до семинарiи п. Петро Крияковичь зъ II року.

Деканомъ холоѣвскимъ именованый о. Іоаннъ Сохацкій зъ Стоянова.

До канон. институціи на Перемышляны завôзваный о. Корн. Соловскій.

Презенту на Жуковъ, дек. золочѣвского получивъ ôтъ митр. ординарiята о. Иванъ Малиновскій, завѣдатель Вишнѣвчика.

Президiя ц. к. намѣстництва годится на канон. институцію о. Ив. Гургулы на Гановцѣ.

Митропол. консисторія: І. Вставилася до президiи ц. к. намѣстн. дотычно запрезентованыхъ оо. 1) Ив. Боднара на Поднѣстрины и 2) Юл. Туркевича на Поникву вех. II. Поручила рогатыньокому деканови завôзвати коллятора Потока, щобы запрезентувавъ одного убѣгателя о. Ант. Мулика. III. Вставилася до ц. к. намѣстництва о личный додатокъ зъ фонда религ. для о. Юл. Яновича, пароха въ Луцѣ.

Зъ Епархіи Перемыскои.

Завѣдательства получили оо. 1) пар. Чертежа дек. сяноцкого Петро Дуркотъ завѣдатель Рихвальда; 2) пар. Ôльшанику, дек. самбôрского Сильвестеръ Баранецкій сотрудникъ зъ Самбора; 3) пар. Завадова, дек. яворôвского, Григ. Жукъ сотрудникъ зъ Лежайска.

Въ пропозицію принятѣ оо. І. на пар. Колодрубы, дек. горожаньского; І. Волод. Голованцкій зъ Кавска, II Теодоръ Сапула зъ Шоломиничь, III Мих. Стецѣвъ зъ Березки; 4. Викторъ Кравичь зъ Залужа, 5.) Ант. Волощакъ зъ Яблонацѣ польскои, 6.) Мих. Каламонъ зъ Монастырця, 7.) Юл. Гладиловичь зъ Любачева 8.) Теодоръ Сапрунъ зъ Горуцка 9.) Левъ Мацуокій зъ Теплиць. II. На капел. Вôрко, дек. перемыского, 1) Теодоръ Сапрунъ зъ Горуцка 2) Ив. Грицай завѣдатель Вѣрка.

НАУКА, ШТУКА И ЛИТЕРАТУРА.

— **„Boa Constrictor“**, повѣсть *Ивана Франка* (одна зъ циклю повѣстей про ôтносины Борыславскі) выйшла сими днями яко першій томъ „Библіотеки Зорѣ“. Повѣсть обнимае 114 сторôнъ друку и коштуе 50 кр.

Переписка Редакціи и Администраціи.

Вп. п-ъ О. Г. въ Бережанахъ. Вамъ высылаемо „Дѣло“ и „Биб. н. пов.“ правильно; не розумѣемо такои неточности въ доставленю; днесь высылаемо реклямованѣ числа вторуге. За рôкъ 1883 Вы довжни ще 2 зр. — *Пит. Читальня въ Ясеневъ.* Вамъ высылаемо „Дѣло“ безъ перервы, тому приславши 4 зр. записуемо не ôтъ 1 марта, а ôтъ 1. сѣчня 1884 року.

Аптика РУКЕРА во Львовѣ

поручае

Росу красоты и всякѣ косметики и пахощѣ якъ черезъ мене, такъ и черезъ иншѣ фирмы оповѣщуванѣ.

☞ Съ симъ числомъ „Дѣла“ розсылаемо цѣнникъ нашои „Народнои Торговлѣ“.

ОБЩЕ РОЛЬНИЧО-КРЕДИТОВЕ ЗАВЕДЕНЬЕ

для Галичины и Буковины,

зарегистроване общество съ неограниченою порукою.

купуе и продае Листы довговѣ, точно по дневнôмъ курсѣ; **есконтуе купоны тыхже листôвъ**, купоны **листôвъ державныхъ** навѣть передъ речинцемъ и **векслѣ**; **удѣляе пожички** и **задатки** на гипотеку; **принимае грошевѣ вкладки**:

а) на **книжки щадничѣ** по 6%,

б) на **бѣжучій рахунокъ** (conto currente) за 30, 14, и 3-дневнымъ выповѣдженьемъ по 6%, 5% и 4%.

Заставничe ôтдѣленье того Заведеня **удѣляе пожички на заставы**, а именно: цѣнни ефекты, дорогоцѣнности, выробы фабрични и ремѣсничѣ и всякѣ предметы, маючѣ цѣнность. (5—24)

Бюро Заведеня въ власнôмъ домѣ при улицѣ Ôрменьскôй н-ръ 2, на I-ôмъ поверсѣ.

— **Выказъ жертвъ и рôчныхъ вкладокъ ôтъ членôвъ на руску Бурсу женьску въ Перемышли.**

I. Жертвы: 1)о. Денисъ Добрянъоній 18 зр. 24 кр. 2) Священики куликôвского декан., оо.: Брылиньскій, Телесницкій, Децыкевичь, Левицкій, Черницкій и Залатачь по 1 зр.; о. Власевичь 1 зр. 55 кр 3) Зъ бѣрчаньского деканата ôтъ оо: Альб. Федоровича и Іоан. Созаньского по 1 зр. 4) Зъ дек. мокряньского (безъ поименного выказу) 7 зр. 81 кр. 5) О. Вархолякъ 3 зр. 6) О. Як. Неронович 2 зр. 7) О. Ив. Негребецкій 2 зр. 30 кр. 8) На весѣлю п. Льва Бѣрецкого съ п-ою Еленою Констанкевичѣвною жертвували гостѣ 19 зр. 80 кр. и 1 рубель. 9) О. І. Рыбачевскій 61 кр. II. Членьскі вкладки ôтъ дѣйстныхъ членôвъ: 1) Ив. Лужницкій, Левъ Коссакъ, оо. Антôнъ Терлецкій, Антôнъ Тустановскій, п. Венед. Площаньскій, оо. Маркилъ Мигуловичь, Е. Левицкій, І. Рошицкій, Ант. Колпачкевичь, Ант. Матюкъ за р. 1884 по 3 зр., разомъ 30 зр. 2) О. Пасѣчиньскій за 1882 и 1883 рр. 6 зр., 3) ОО. І. Грабовеньскій, К. Яворскій, В. Гошовскій, М. Кукуревичь, М. Прухницкій, Т. Карпякъ, М. Ладыжиньскій, В. Янишинъ на рахунокъ вкладокъ за 1884 рôкъ по 1 зр., разомъ 8 зр. 4) Взято зъ податкового уряду першу половину запомоги за р. 1884, удѣленои выс. соймомъ краєвымъ, въ квотѣ 250 зр. 5) Наростôвъ ôтъ готôвки, умѣщенои въ „Общôмъ рôльн. кред. Заведеню“ за рôкъ 1883, вынынуло 403 зр. 63 кр. (по ôтнятю 2% податку); ôтъ цѣнныхъ паперôвъ за другій пôврôкъ 1883 наростôвъ 88 зр. 80 кр. Всего майна Бурсы есть: 1) Въ готôвцѣ умѣщенôй въ „Общôмъ рôльн. кред. Зав.“ **12.696** зр. 43 кр.; 2) въ цѣнныхъ наперахъ **3500** зр.; разомъ **16.196** зр. 43 кр.

Ôтъ Выдѣлу р. женьскои Бурсы.
Перемышль, 15 (25) лют. 1884.

Др Н. Антоневичь, за предсѣдателя; *Зах. Подлящецкій*, секретарь; *Куцерыбъ*, касiеръ.

Въ администраціи „Дѣла“ можна дôстати слѣдуючѣ працѣ бл. п.

Володимира Барвѣньского:

1. СКОШЕНЫЙ ЦВѢТЪ (выимокъ зъ Галицкихъ образкôвъ), цѣна . . . . . 1 зр.
2. БЕЗТАЛАННЕ СВАТАНЬЕ, образокъ зъ Галицкого житя, цѣна . . . . . 80 кр.
3. ÔТЧИТЪ ВЪ 100-ЛѢТНІЙ РОКОВИНЫ ЦѢСАРЯ ИОСИФА II. 17 (29) падолиста 1880, цѣна . . . . 25 кр.
4. БЕСѢДА ВЫГОЛОШЕНА НА НАРОДНôМЪ ВѢЧУ РУСИНôВЪ 18 (30) падолиста 1880 о економичныхъ справахъ, цѣна . . . . . 15 кр.

Дохôдъ зъ першого твору призначуе Родина покôйника на памятникъ нагробный, зъ дальшихъ же трехъ праць на стипендію им. Володимира Барвѣньского. (13—?)

ЗНАЙДЕНЕ!!!

По неутомимыхъ студіяхъ пощасталося наконецъ Другонъ **Бенденъ** зложити

Помаду на волосье

о котрôй **съ повнымъ правомъ** можна твердити: **она сповняе свою правдиву цѣль**. Въ зовсѣмъ короткôмъ часѣ вытворюе тая помада повный и сильный волосъ на бородѣ и головѣ и не допускае выпадати волосю. **Вынаходчикъ гарантуе за безъусловный успѣхъ.**

Цѣна за фляконъ 2 зр.

Можна набувати за попередною присылкою належитости лишь у вынаходчика Дра фонъ **Бенденъ**, Прага, Salmgasse, 7. (15—24)

„МЕРТВІЙ ДУШѢ“

гумористична повѣсть **Миколая Гоголя** съ портретомъ автора и „Словомъ ôтъ Выдавництва“ (278 сторôнъ великои 8 ки).

Цѣна 1 зр. 80 кр.; съ пересылкою почтовою 2 зр.

Дôстати можна въ администраціи „Дѣла“ и въ книгарни Ставропигійскôй.

Складъ фабричный красокъ, лякерôвъ, покостôвъ, продуктôвъ хемичныхъ заразомъ и торговля матеріялôвъ

ГИБНЕРА и ГАНКЕ

4—? **во Львовѣ, Рынокъ**

поручае

Краски олѣйни
зовсѣмъ готовѣ до ужитку, до малованя дверей, бюкъ, помостôвъ, дахôвъ, домôвъ, огородовыхъ знарядôвъ и господарскихъ, знарядôвъ рôльничыхъ и т. д.

КРАСКИ
олѣйно-лякеровѣ и бурштиново-лякеровѣ
масу до запусканя помостôвъ
власного выробу, найлѣпшого рода
лякеръ до помостôвъ,
лякеръ до школьныхъ таблицъ
найдобрѣйшѣ
лякеры повозовѣ праздниѣ
англійскѣ зъ фабрикъ Wilkinson, Norwood и Clark въ Лондонѣ,
всякого рода лякеры до роботъ внутрышныхъ, вильныхъ, дерева, жельза и шкôръ.

Краски сухѣ всякѣ роды:
вининовѣ,
до крашеня яецъ
„ „ матерiй,
друкарскѣ, бронзы (золотый порошокъ), золото въ аркушахъ,
ростинѣ въ пляшкѣ,
для переплетникôвъ,
тушовѣ акварелевѣ въ гузичкахъ и дёочкахъ,
акварелевѣ воскѣ въ трубочкахъ и мушлях,
до малованя порцелянъ,
олѣйнѣ въ трубочкахъ до роботъ артистичныхъ.

Средства до ретушованя, олѣйки и верникесы до роботъ артистичныхъ, пензлѣ, малярскѣ полотна, палеты стальни и всякѣ прибори до малованя и рысованя.

Артикулы для фôльварковъ:
Смаровило до желѣзныхъ осей,
олива до машинъ,
теръ газовый,
цементъ и гипсъ,
китъ, асфальтъ,
антимерулiонъ,
карболевый квасъ и другѣ средства дезинфекцiйнѣ.

Приряды пивничнѣ:
Шпунты и чопы до бочокъ,
корки до бутылокъ,
капелѣ до бутылокъ,
маса до ликованя бутылокъ,
машины до корковання бутылокъ,
„ „ „ бочокъ,
тирбушоны,
машины до мыти пляшокъ,
пипы до бочокъ

Артикулы гумовѣ,
кишки гумовѣ до газу и до стягань воды, вина, пива, квасу; плыты гумовѣ и пр.
простирала гумовѣ.
Пасы до машинъ и молотѣлень зъ найлѣпшихъ шкôръ бельгійскихъ всякои ширины.
Гурты до машинъ, вужѣ конопляни.
Руры цинковѣ и оловяни.
Шрôтъ, льотки и кулѣ.
Порошокъ на комахи и молѣ, тинктура на комахи, камфора и перецъ бѣлый.
Артикулы товалетовѣ, мыла товалетовѣ, Extraits d'odeur, Eau de Cologne, олѣйки и помады.
Лякъ до печатаня.
Чорнило до писаня, до гектографiи, червоне, синє, чорне, до значеня бѣлизны и автографичне.
Краски до печатокъ, гума и карукъ розпущеный.
Китъ до скла и порцелины.
Смаровило непромакаючe на шкôру.
Смаровила на копыта съ способомъ ужитку.
Товщь до оружiя.
Лякеръ до чобôтъ чорный, золотый и мѣничѣй.
Чорнило до шкôръ.
Апретура до конзервованя шкôръ и пр.
Все по найдешевшихъ цѣнахъ.
Цѣнники спецiяльни на жаданье gratis и franco.

☞ При замовленихъ за послѣплатою просится о присыланье певноі суммы, котра выстарчала-бъ хочь на оплаченье тамъ и назадъ коштôвъ почтовыхъ на случай невотбраня посылки. ☜

Ôтъ осени року 1884 въ власнôмъ домѣ Рынокъ ч. 38.

Выдавець и редакторъ: Анôнъ Горбачевскій.

Зъ друкарнѣ Тов. им. Шевченка пôдъ зар. К. Беднарокого.